

VOLDA KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Utvalg: Formannskapet
Møtestad: Voldsfjorden, Volda rådhus
Dato: 29.11.2016
Tid: 12:00

Medlemar som er ugilde i ei sak vert bedne om å gje melding, slik at varamedlemar kan bli kalla inn. Jf. § 8, 3. ledd i forvaltningslova.

Vi ber om at forfall vert meldt til servicekontoret/utvalssekretær på telefon 700 58 700.

Varamedlemar får saksdokumenta førebels berre til orientering. Dei får særskilt melding når dei skal møte.

B- saker er underlagt teieplikt og er unnatekne offentleg innsyn.

Møtet er ope for publikum, med unnatak når b-saker vert handsama. Saksdokumenta er lagt ut til gjennomsyn på servicekontoret til møtet vert halde.

Jørgen Amdam
ordfører

SAKLISTE

Saksnr.	Sak
PS 224/16	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 225/16	Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte
PS 226/16	Planid 2016005 - Arealdelen - Fastsetting av planprogram
PS 227/16	Planid 2016006. Detaljreguleringsplan for Sevrinhaugen/Dokterhaugen, gnr. 19, gnr. 24 mfl. Handsaming etter offentleg ettersyn
PS 228/16	Månadsrapportering oktober 2016
PS 229/16	Årsbudsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020
PS 230/16	Utviding av barnevernssamarbeidet mellom Hareid- Ulstein- Volda og Ørsta
PS 231/16	Administrasjonsstader i nye politidistrikt - Fråsegn frå volda kommune
PS 232/16	Retningslinjer for bruken av næringsfond og kraftfond.
PS 233/16	Veglys Krumsvika Mørenett bygger ned luftspenn
PS 234/16	Reinvestering Dalsbygdvegen sikring mot utrasing.
PS 235/16	Fagdag i sektor helse og omsorg
PS 236/16	Leigeregulativ for kommunale bygg 2017
PS 237/16	Gebyr for vatn og kloakk 2017
PS 238/16	Endring av betalingssatsar for helse- og omsorgstenester
PS 239/16	Avfallsgebyr 2017
PS 240/16	Gebyrseter for tenester etter plan- og bygningslova, matrikkellova, konsesjonslova, jordlova og motorferdselslova

VOLDA KOMMUNE

- PS 241/16   **Forhandlingsutval for rådmannsløn**
- PS 242/16   **Orienteringssaker**
- OS 187/16   **Driftsbygningar som vert nytta til næringsføremål**
- OS 188/16   **Interne prosessar - organisering, delegering og styringssystem - politisk organisering - utsett iverksetjing.**
- OS 189/16   **Nyhetsbrev frå UDI Midt Norge november 2016**
- OS 190/16   **Engasjement av konsulent til å vurdere konsekvensane av plassering av idrettshall**
- OS 191/16   **Kommunereform**
- OS 192/16   **Arbeidsmiljøundersøkinga i sektor for helse- og omsorg (unnateke offentlegheit, jf. fvl. § 13 og offl. § 13)**

PS 224/16 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 225/16 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Heidi Istad	Arkivsak nr.:	2016/963
		Arkivkode:	2016005

Utvaksaksnr	Utval	Møtedato
226/16	Formannskapet	29.11.2016
	Kommunestyret	15.12.2016

PLANID 2016005 - AREALDELEN - FASTSETTING AV PLANPROGRAM

Administrasjonen si tilråding:

Planprogram for kommuneplanen sin arealdel jf. vedlegg 3 datert 23.11.2016 vert godkjent i medhald av plan- og bygningslova §§ 4-1 og 11-13.

Vedleggsliste:

1. Notat om merknader til planprogrammet
2. Merknader til planprogrammet – samla hefte.
3. Planprogram rev. A, datert 23.11.2016

Uprenta saksvedlegg:

Planprogram - Høyringsforslag, datert 06.10.2016
Innspeil til arealdelen

Samandrag av saka:

Saka gjeld fastsetting av planprogram som vart sendt på høyring og lagt ut til offentleg ettersyn jf. vedtak i Volda formannskap 04.10.2016, sak 171/16. Ein rår til at revidert forslag til planprogram vert godkjent.

Saksopplysningar/fakta:

Volda formannskap vedtok i møte 04.10.2016, sak 171/16, oppstart av arbeid med kommuneplanen sin arealdel og høyring av planprogram. Med heimel i Plan- og bygningslova(PBL) §11-12, vart det varsla om oppstart av arbeid med kommuneplanen sin arealdel etter PBL §11-5. Framlegg til planprogram vart sendt på høyring ved brev til høyringspartar den 06.10.2016. Planprogrammet vart lagt ut til offentleg ettersyn i samsvar med PBL§ 11-13 på kommunen si heimeside 07.10.2016 og annonsert i avisa Møre

08.10.2016. Høyringsfristen vart sett til 19.11.2016, som er innanfor kravet om minimum 6 vekers høyring av forslag til planprogram.

I høyringsperioden er det gjennomført folkemøte på Mork, Volda sentrum, Dravlaus, Folkestad, og på Fyrde. Alle møta hadde godt oppmøte med om lag 40-50 personar på kvart av møta. I tillegg har vi hatt to opne kontordagar der om lag 10 personar var innom og fekk drøfta sine innspel til planarbeidet.

Til no har vi motteke 93 innspel og merknader til planprogrammet og oppstart av arealdelen. Av desse er det registrert 13 merknader til planprogrammet som har vore ute til offentleg ettersyn og høyring. Merknadene til planprogrammet ligg som vedlegg til saka og er kommentert i eit eige notat.

Innspel som gjeld arealbruk vil det bli jobba vidare med og presentert for formannskapet i januar/februar 2017.

Kommuneplanen sin samfunnsdel:

Oppstart av arbeid med arealdelen er i samsvar med kommunal planstrategi for Volda kommune 2012–2015 og er ei oppfølging av Samfunnsdelen 2016 – 2028.

Helse og miljøkonsekvensar:

Vil bli vurdert i konsekvensutgreiinga som del av planarbeidet, jf. forslag til planprogram.

Økonomiske konsekvensar:

Planprogrammet legg opp til eit omfattande utgreiings- og kartleggingsprogram. I hovudsak vil ein nytte eigne ressursar til gjennomføring av dette arbeidet. Fleire av utgreiings- og kartleggingsoppgåvene er sett i gang, eller planlagt sett i gang og er budsjettert med av dei ulike sektorane i kommunen. Det vil spesielt vere behov for kjøp av konsulenttenester knytt til arbeidet med den delen av ROS-analysen som gjeld kartlegging av ROS-situasjonen for nye utbyggingsområde. Dette kan t.d. vere knytt til støy, skred- og flaumfare, kulturminne. Omfanget av behovet for kjøp av konsulenttenester vil i hovudsak vere knytt til dei vala ein gjer når ein foreslår nye utbyggingsområde.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Det vil bli gjennomført ROS-analyser som del av planarbeidet, jf. forslag til planprogram.

Vurdering og konklusjon:

Planprogrammet er sendt til offentleg ettersyn og har vore ute til offentleg ettersyn i 6 veker. Planprogrammet er delt inn i 7 kapitel, med informasjon om formålet med planarbeidet, planprosess med fristar og deltakarar, opplegget for medverknad. Vidare tar planprogrammet for deg kva problemstillingar som vert sett på som viktige for miljø og samfunn, kva alternativ(arealstrategiar) som vil bli vurdert, og behovet for utgreiingar. Planområdet er skildra og det er vist kart av planområdet. Det er skissert opplegg for kva som skal utgreiast i konsekvensutgreiinga og korleis ein skal skaffe relevant kunnskap.

Dei fleste innspel og merknader til oppstart av arbeidet med arealdelen gjeld arealbruk og plankartet. Vi har registrert 13 merknader til planprogrammet og desse er lagt ved saka og oppsummert og kommentert i vedlegg 1. Ut frå vurdering av merknadane er det gjort endringar i revidert versjon av planprogrammet. Det kjem fram av vedlegg 1 kva endringar som er tatt inn. Med dei endringar som er tatt inn kan ein rå til at planprogrammet vert godkjent slik det ligg før i revidert versjon.

VOLDA KOMMUNE

Rune Sjurgard
Rådmann

Jørgen Vestgarden
utviklingsjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Klageinstans:
Ikkje klagerett

Arealdelen 2018 – 2030

Kommuneplan for Volda kommune

Merknader til planprogrammet pr. 23.11.2016:

Nr.:	Dato:	Namn:	Merknad til planprogrammet (utdrag som gjeld planprogrammet)	Kommentar om endring av planprogrammet (alle innspel som gjeld arealbruk blir vurdert nærare i sak om handsaming av innspel til arealdelen seinare i planprosessen)
1.	11.11.2016	Kystverket	<p>.....Rår til at farlei, ankringsområde for skip og fiskerihamner vert teken med som del av utgreiingsområdet i kap. 5.6 Transport og kommunikasjon.....</p> <p>Sjøorienterte ervervsareal avsett i kommuneplanen, bør primært prioriterast for verksemder med særskilt behov for lokalisering ved sjø. Omdisponering til andre arealbruksformål bør difor alltid vurderast nøye m.o.t. framtidige behov. Rår kommunen til å vurdere dette nærare i rulleringa av planen og ta med ønskjelege resultat omkring dette emnet i kap. 5.5 Landbruk og næringsliv.</p>	<p><i>Endring av kap. 5.6 Transport og kommunikasjon i planprogrammet. Andre innspel vil bli ivaretatt gjennom bruk av arealbruksformål, omsynssoner, føresegner og retningslinjer i arealdelen.</i></p> <p><i>Oppdatert eksisterande kunnskapsgrunnlag i KU</i></p>
2.	01.11.2016	Fiskeridirektoratet	<p>Kjem med forslag om komplettering av oversikt over "Andre nasjonale føringar" som er relevante ift. sjøareal.</p> <p>.... I kapittel 6 "Konsekvensutgreiing" under "Miljø" bør også Fiskeridirektoratets kartdatabase nevnes under eksisterende kunnskapsgrunnlag....</p> <p>... I kapittel 5.7 "Grønstruktur, friluftsliv og kultur" sies det at kommunen skal arbeide for en bærekraftig naturforvaltning og sikre biologisk mangfold. Dette håper vi også kan omfatte de "blå verdiene" som finnes i sjøen.....</p>	<p><i>Oppdatert liste over nasjonale føringar s. 6. Kunnskapsgrunnlag i KU er oppdatert. Innleiande tekst i kap. 5.7 er endra.</i></p>
3.	03.11.2016	Direktoratet for mineralforvaltning	<p>Viser til fråsegn til samfunnsdelen i april i år og minner om at det etter dette blei vedtatt at eit nytt punkt skulle takast inn i samfunnsdelen under kapitlet "føringar for vidare arbeid med arealdelen" som seier at det skal kartleggast ressurstilgang og behov for mineralressursar. Med bakgrunn i dette og i dei nasjonale forventningane til regional og kommunal planlegging ber ein derfor om at kommunen tar inn punktet i planprogrammet og visar korleis dette skal takast</p>	<p><i>Behov for utgreiingar, kartleggingar og analyser er endra.</i></p>

			omsyn til i det vidare planarbeidet. Peikar på at det er viktig å ha ein god dialog med både relevante næringsaktørar og sektormynde.	
4.	09.11.2016	Ørsta kommune	<p>Syner til tidlegare initiativ frå Volda kommune om plansamarbeid for å samordne arealbruken på begge sider av kommunegrensa på Krøvelseidet. Det er her viktige friluftsiinteresser, og området er felles utfartsområde for innbyggjarar i begge kommunar. Det bør avklarast om det framleis er behov for samordning av arealplanlegginga i området, og i så fall korleis dette kan gjennomførast.</p> <p>Syner til det felles plansamarbeidet som tidlegare er gjennomført gjennom LUK-prosjektet «Furene/Hovdebygda. Strategiar for regionalt knutepunkt» og til felles handelsanalyse. Oppmodar Volda kommune om å legge vekt på dei felles strategiane for området som er utarbeidd gjennom LUKprosjektet, og samordne arealplanlegginga med det planarbeidet Ørsta har gjennomført i kommunedelplanen for Ørsta sentrum og Hovdebygda.</p> <p>Syner til at områda kring Hovdevatnet og Helgehornet er viktige felles friluftsområde i stor grad nytta av innbyggjarar frå begge kommunane. Formannskapet oppmodar Volda kommune om å følgje opp og prioriterer dei viktige friluftsområda i sin arealplan, og bidreg til å kunne etablere samanhengande turstinnett på begge sider av kommunegrensa, t.d. kring Hovdevatnet.</p>	<p><i>Merknad medfører ikkje endring av planprogrammet. Prioritering av plansamarbeid er tema i kommunal planstrategi.</i></p> <p><i>LUK-prosjekt ligg til grunn for arbeidet med Samfunnsdelen. Arealdelen vil følgje opp målsettingar og strategiar frå denne, og samordna arealplanlegging i området Furene – Hovdebygda vil vere tema i planarbeidet.</i></p>
5.	18.11.2016	Fylkesmannen	<p>Kjem med fleire råd når det gjeld KU og krav om arealrekneskap. Viser til Barnebyks og Volda kommune sitt innspel til kommunekartlegginga. Samordna bustad-, areal- og transportplanlegging.</p>	<p><i>Ikkje behov for endring av planprogrammet, då det alt er teke høgde for dei råd Fylkesmannen kjem med.</i></p>
6.	17.11.2016	Landbrukskontoret for Ørsta og Volda	<p>Kjem med forslag til ny tekst til planprogrammet kap. 4.3 og 5.5. Har også med innspel som går på kva type areal ein bør ta spesielt omsyn til i plansamheng.</p>	<p><i>Ny tekst til planprogrammet kap. 4.3 og 5.5 er tatt inn i endra planprogram.</i></p>
7.		Møre og Romsdal Fylkeskommune	<p>Merknader til planprogrammet: Formålet med planarbeidet (1.3): seier lite om kva som er formålet med planarbeidet framover i tid. Ein kunne her ha referert til målsettingane i samfunnsdelen, nemnt i kapittel 5, eventuelt samla desse tema i eit kapittel.</p>	<p><i>Kap. 1.3 er endra i samsvar med merknad. Kap. 2.1 er endra i samsvar med merknad.</i></p>

Organisering (2.1): Det kjem ikkje tydeleg fram kva som er rolla til dei ulike administrative arbeidsgruppene og korleis desse skal fungere saman, arbeidsdelinga og hierarkiet dei imellom.

Medverknad (2.2): Ønskjer eit noko meir fastsett opplegg for medverknad, slik at det vert enno tydelegare kva som skal skje og når ting skal skje.

Framdrift (2.3): Rår vi til at ein fastsett nærare korleis dei ulike fasane skal avsluttast gjennom vedtak og ligge til grunn for det vidare planarbeidet. Til dømes bør følgjande milepelar bli løfta fram:

Risiko og sårbarheits-analyse, overordna arealstrategi, innspel til overordna arealstrategi (skild frå innspel til endring av arealbruk), innspel til endring av arealbruk

Arealstrategi (5): Strategiar i Samfunnsdelen bør bli vidareutvikla til kartbaserte strategiar som skal ligge til grunn for det vidare planarbeidet.

Innspel til endring av arealbruk (?): Eventuelle innspel om konkrete arealbruksendringar bør skiljast i frå innspel til den overordna arealstrategien.

Konsekvensutgreiing (6): Ein kan med fordel tydeleggjere at ein kan nytte konsekvensutgreiinga som eit prosessverktøy i framdriftsplanen (2.3) og i kapittelet om konsekvensutgreiing (6).

Risiko og sårbarheitsanalyse (ROS) (7): I tillegg til å vere grunnlagsmateriale for denne konkrete arealplanen, vil ROS analysen og vere aktuelt å bruke i kommunens GIS system, som grunnlag for saksbehandling etter plan- og bygningslova.

Under eksisterande kunnskapsgrunnlag for KU-utgreiinga for kulturminne og kulturmiljø (6), kan ein med fordel føye til SEFRAK-registeret og Regional delplan for kulturminne av regional og nasjonal verdi. Kjem vidare med forslag til tillegg til nasjonale føringar når det gjeld samferdsel. Viser til målsettingar når det gjeld Trafikk og kommunikasjonar (4.6), busetting (5.2) og transport og kommunikasjon (5.6) og peikar på at det krev kollektivanalyser som grunnlagsmateriale (utgreiingskrav), dersom ein skal nå dei nasjonale måla.

Foreslår enkle bufferanalyser for å kartlegge

både eksisterande og ny arealbruk som har ei gunstig plassering i forhold til mogleg auka kollektivbruk/redusert bilbruk. Bufferanalyser av

Kollektivaksar/knutepunkt bør kome fram av planprogrammet som eit

Kap. 2.2 er ikkje endra. Meiner medverknad er skildra verbalt i forhold til planfasane. Ønskjer eit fleksibelt opplegg i forhold til kva temamøte ein vil gjennomføre, deltakarar og tidspunkt for møta.

Kap. 2.3 er endra med oppdatert framdriftstabell.

Kap. 5 Arealstrategiar er vidareutvikla frå Samfunnsdelen. Vidareutvikling til kartbaserte arealstrategiar vil bli gjort i etterkant av fase med analyser, kartleggingar og utgreiingar.

Innspel til arealbruk og planprogrammet er gjennomført samtidig for å få eit innsyn i kva arealbruksutfordringar ein står framfor, før fastsetting av planprogrammet.

Kap 6 KU – meiner KU som verktøy i planprosessen kjem godt nok fram. Har oppdatert KU-tabell med nye opplysningar om eksisterande kunnskapsgrunnlag.

Planprogram vert elles ikkje endra.

Kap 7 ROS – Som del av kommunedelplanen er det ei sjølvfølgje at ROS-analysen vert eit grunnlag for sakshandsaming

			<p>utgreiingskrav. Kommunen bør synleggjere eigne rutinar i forhold til det å ivareta barn og unges interesser, i plan og byggesaksbehandlinga og vise korleis dette skal skje kommuneplanen. Kommunen bør og få ein oversikt over barn og unges arealbruk i kommunen, gjennom å kartlegge areal som har vore, er eller vil kunne bli av betydning for barn og unge. Både areal som formelt har fått ein status gjennom plan- og byggesaksbehandling og areal som i dag ikkje har ein slik status, er av interesse. Barnetrakkregistrering vil kunne vere egna metode for ei slik kartlegging, i tillegg til den generelle kartlegginga kommunen gjer i planarbeidet. Vise til dei aktuelle kartlaga, under fana for barn og unge, på nettstaden; www.GISlink.no.</p>	<p>etter pbl. Kap. 5 Utgreiingsprogram – lagt til behov for kollektivanalyser.</p> <p>”Barnetrakkregistrering” har vist seg vanskeleg å gjennomføre pga. manglande IKT-ressursar, men ønskjer likevel å gjennomføre kartlegging av barn og unge sin bruk av areal i Volda sentrum og Mork. Kommune har eigne retningslinjer for ivaretaking av barn og unge sine interesser i planlegginga.</p>
8.	16.11.2016	Folkestad Grendautval	<p>..... I pkt 5 i dokumentet, spesielt på s. 13-14, finn vi utvetydig klart formulert ei målsetjing om at auken i busetjing og investering i infrastruktur skal foregå i Volda sentrum, mens bygdene er omtala i bisetningar som «nokre bygdesentra», og med ei lite utdjupa og nokså defensiv målsetjing. Dette uroar grendautvala på sør- og vestsida av Voldafjorden! Når vi no les i avisene om budsjettframlegget for Volda kommune for 2017 og framover, m.a. om kutt og innsparing i skulesektoren, som flytting av ungdomssteget til Volda Sentrum, tvilar vi på at nettogevinsten blir så stor, sett ut frå at utgiftene til skuleskyss vil auke og at m.a. dette tiltaket ikkje bidreg til å stabilisere busetnaden på bygdene. Og fleire elevar og fleire etableringar i Volda sentrum vil auke behovet for og kostnadene med utbygging av infrastruktur, som kommunen sjølv peikar på i konsekvensanalysen i høyringsdokumentet. Perspektiv for og konsekvensar av samanslåinga av Hornindal og Volda må forresten også inn i ein kommuneplan som skal gjelde for 2018-30. Kanskje dette gir behov for endra problemstillingar og konsekvensanalyser i arealdelen, samt gir økonomiske konsekvensar og endra prioriteringsbehov i kommunale økonomiplanar og budsjett i åra som kjem?....</p>	<p>Avklaring av senterstruktur og kva dei ulike sentra skal ha av funksjonar skal utgreiast som del av planarbeidet. Ser ikkje behov for å endre planprogrammet.</p>
9.	21.11.2016	Bjørkedal grendalag	<p>..Meiner planprogrammet er for defensivt når det gjeld bustadbygging på bygdene. Bør heller spare gode jordbruksareal i sentrale strøk og heller får</p>	<p>Arealstrategiane legg føringar for lokalisering av</p>

			attraktive buområde på sekundære jordbruksareal i utkantane. Peikar på relativt korte avstandar til minst 7 ulike kommunar og at avstanden til Ørsta og Volda vert vesentleg kortare med bru over Voldsfjorden....	<i>bustadbygging knytt til eksisterande infrastruktur. Ein rår til at det vert halde fast på dette prinsippet. Planprogrammet vert ikkje endra.</i>
10.	19.11.2016	Volda næringsforum	Meiner planprogrammet har noko svakt næringsperspektiv. Peikar på at vektlegging av Volda sitt nærings- og samfunnsliv vert gitt optimale tilhøve for utvikling for å kunne selje inn Volda som destinasjon for ny eller auka offentleg verksemd. Nærings- og samfunnsliv kan og vere ei motvekt til manglande vekst i offentleg sektor. Må legge til rette for optimale tilhøve for næringsutvikling, busetnad, idrett og øvrig samfunnsliv. Må ha same definisjon av sentrum som i tettstadprosjektet. Må fokusere klarare på å plassere aktivitetar og tilbod i sentrumskjernen for å styrke den urbane utviklinga av tettstaden, herunder både kulturtilbod m.m., men og ved etablering av arbeidsplassar og offentleg verksemd. Må presisere at fortetting gjeld sentrumskjernen og at denne vert klart definert. Etablering av nye bustadområde må ikkje gripe inn i randområda til eksisterande område nytta til handel, næringsverksemd, offentleg verksemd, idrettsverksemd m.m. Industrien og deler av næringsverksemdene har behov for areal som er eksklusive for industri, industriell service, anleggsverksemd o.l.. må ikkje blanda inn andre aktivitetar i desse områda som på kort og lang sikt utfordrar desse verksemdene sine rammevilkår. Må samarbeide med havbruksnæringa for å sikre konkrete lokaliseringar, infrastruktur og rammevilkår som sikrar rom for slik vekst. Må ha dialog med energinæringa for å sikre rammer og lokaliseringar for produksjon av rein energi. Må vurdere potensiale for vindkraftanlegg. VNF og MBV ønskjer å vere ein ressurs i det vidare planarbeidet og tettstadprosjektet.	<i>Definisjon av sentrum vil vere ein del av utgreiing av senterstruktur, soneinndeling og funksjonsfordeling i Volda sentrum. Nærings- og samfunnsliv har vore i fokus i Samfunnsdelen og ligg til grunn for arbeidet med arealdelen. Øvrige innspel er ivareteke i planprogrammet. Planprogrammet vert ikkje endra.</i>
11.	17.11.2016	Naturvernforbundet	Kjem med gode innspel som i hovudsak er ivareteke i planprogrammet.	<i>Ikkje behov for endring av planprogrammet.</i>
12.	18.11.2016	MDG Volda	Side 14, punkt 5.2 og 5.3 nemner "målsettinga om å redusere den negative folketalsutviklinga på bygdene". Dette må endrast til	<i>Målsettinga s. 14 er henta direkte frå Samfunnsdelen som</i>

"målsettinga om å snu den negative folketalsutviklinga på bygdene".
Side 15, punkt 5.4: Arealstrategiar for fritidsbusefnad, setrar og naust. Få med at vôrar, småbåthamner og moloar skal fungere som fellesløysingar for grender, ikkje einskildprosjekt for grunneigar.

Kjem elles til fleire konkrete forslag som i hovudsak går på arealbruk.

*er vedteke av kommunestyret.
Ikkje aktuelt å endre dette i planprogrammet.
Arealstrategi i kap. 5.4 om vorar, småbåthamner og moloar er lagt til.*

KYSTVERKET

Midt-Norge

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

Dykkar ref.:
432d6ac9-5289-
43a2-9fcc-
20a021e6a63a

Vår ref.:
2016/5423-3

Arkiv nr.:

Saksbehandlar:
Børre Tennfjord

Dato:
11.11.2016

Fråsegn til varsel om oppstart av kommuneplanen sin arealdel og framlegg til planprogram - Volda kommune - Møre og Romsdal fylke.

Volda Formannskap har i sak 171/16, den 4.oktober 2016, vedteke oppstart av kommuneplanen sin arealdel og høyring av framlegg til planprogram. Med heimel i Plan- og bygningslova §11-12, vart det utsendt dei naudsynte varsla om oppstart etter Plan- og bygningslova §11-5. Framlegg til planprogram vart lagt ut til offentleg ettersyn i samsvar med plan- og bygningslova § 11-13.

Det er sett ein frist for innspel og merknader på planprogrammet til 19.11.2016.

Planfakta

Det er varsla oppstart av ein kommunal prosess med grunnlag og føremål om å utvikle ein ny arealdel til kommuneplanen i Volda kommune. Den nye arealdelen har som siktemål å dekkje alt areal innanfor kommunen sine grenser, både land- og sjøareal og skal erstatte alle gjeldande kommunedelplanar for arealbruk.

Prosessen er no starta gjennom eit varsel saman med eit framlegg på planprogram.

Kort om Kystverket sitt ansvar

Kystverket er ein nasjonal etat for kystforvaltning og samferdsle på sjøen. Etaten er eit forvaltingsorgan underlagt Samferdselsdepartementet og har fagleg ansvar for sikring og framkome i norske farvatn og hamner.

Kystverket arbeidar kontinuerleg for å sikre god framkome, trygg ferdsel og forsvarleg bruk og forvaltning av farvatnet, samt effektiv og sikker sjøtransport og hamneverksemd.

For å ivareta sjøsikringa i norske farvatn, har Kystverket etablert ein omfattande infrastruktur og maritime tenester. Den fysiske infrastrukturen er samansett av fyr, sjømerke, skilt, etablering og utbetring av farleier og fiskerihamner.

Region Kystverket Midt-Norge

Sentral postadresse:	Kystverket Postboks 1502 6025 ÅLESUND	Telefon:	+47 07847	Internett:	www.kystverket.no
				E-post:	post@kystverket.no
For besøksadresse se	www.kystverket.no	Bankgiro:	7694 05 06766	Org.nr.:	NO 874 783 242

Vi ber om at brev, sakskorrespondanse og e-post vert adressert til Kystverket, ikkje til avdeling eller enkeltperson

Dei maritime tenestene omfattar mellom anna losteneste, utskrivning av farleisbevis, trafikkovervaking og -kontroll, elektroniske navigasjonshjelpemiddel, meldings- og informasjonstenester (is-, bølge-, straum- og vindvarsling, samt navigasjonsvarsel).

Kystverket har også ansvaret for staten sin beredskap mot akutt forureining og harnesikring i norske hamner med internasjonal trafikk (ISPS).

I tillegg kjem det statlege føringar presentert gjennom statsbudsjett og dei årlege tildelingsbrev til Kystverket. Overordna mål for Kystverket er fastlagt i St.prp. nr.1;

Hovedmålet for kystforvaltningen er at Norge skal ha en konkurransedyktig sjøtransport med effektive havner og transportkorridorer, et høyt sjøsikkerhetsnivå og en god beredskap mot akutt forurensning.

Vidare er det målsett følgjande overordna føringar;

Det overordnede målet med regjeringens transportpolitikk er å tilby et effektivt, tilgjengelig, sikkert og miljøvennlig transportsystem som dekker samfunnets behov for transport og fremmer regional utvikling. Som en del av dette skal Norge ha en konkurransedyktig sjøtransport med effektive havner og transportkorridorer.

Kystverket skal bidra til en helhetlig forvaltning av kystsonen, og arbeide for at etatens ansvarsområder ivaretas i prosesser hvor rammebetingelser legges for bruk av hav og kystsonen. Innen kystsoneforvaltningen har Kystverket et særlig ansvar for å ivareta hensynet til trygg ferdsel og framkommelighet til sjøs, likeså sjøtransportens og havnenes interesser.

Kystverket skal bidra til effektiv sjøtransport og har følgende delmål innenfor virksomhetsområdet sjøtransport og havner:

- *Sikre havne- og sjøtransportinteressene i offentlige planprosesser.*

Våre innspel og kommentarar

Kystverket er først og fremst oppteken av føresetnader for god planlegging av sjøareala og dei sjønære landområda. Våre innleiande kommentarar til det komande planarbeidet er knytt til dette og relasjonar til desse parametrane. Dette vil spegle seg også i våre kommentarar til planprogrammet.

Varsalet

Vi har no gått gjennom varselet om oppstart av kommunen sin arealdel og har få kommentarar til dette. Varselet har eit perspektiv på korleis planen skal utviklast og legg konkrete føringar for korleis planprogrammet vil handtere mellom anna organisering, medverknad og ansvar. Det er synt til det utarbeida planprogrammet, som er første steg i prosessen fram mot ein ny arealdel.

Planprogrammet

Planprogrammet som er utarbeida som oppstart på planprosessen, ser titalande ut, med eit systematisk og godt oppsett. Programmet gir ein grei omtale av føremålet med planen og rammevilkåra som vil gjelde for det komande arbeidet. Vi får eit grundig innsyn i kva for utfordringar, satsingsområder og prioriteringar kommunen står overfor i tida frametter. Det er liten tvil om at evna til å identifisere aktuelle/naudsynte planleggingsfelt, heng saman med kommunen sin evne til å vere ein god samfunnsutviklar. Vi synest kommunen sitt planprogram verkar både fornuftig og tydeleg.

Vi vurderar ikkje planprogrammet å vere i konflikt med nasjonale eller regionale omsyn. Det synest likevel rett å påpeike tilhøve som er viktig i ein tidlegfase på plansida.

Generelt

Kystverket rår til at ein i det komande planarbeidet nyttar Kystverket si kartteneste Kystinfo på www.kystverket.no. Her finn ein sjøkart og andre sjørelaterte opplysningar som kan vere avgjerande for god planlegging. Kystverket ber om at informasjon på sjøkarta vert nytta i samband med rulleringa av kommuneplanen. Kystverket viser til at det i Volda kommune er navigasjonsinstallasjonar (lykter, blink, merker, bøyer, stakar m.m.), farleier, molo, ankringsområde, sjøkablar, sjøleidningar m.m. Den mest presise informasjonen om desse installasjonane finn ein på sjøkarta og Den norske LOS, bind nr.4.

Sjøtransport og hamner

Kystverket skal bidra til ein effektiv sjøtransport og har følgjande delmål innanfor verksemdsområdet sjøtransport og hamner:

- Sikre hamne- og sjøtransportinteressene i offentlege planprosessar.
- Utøve mynde gjennom regelverksutvikling, sakshandsaming og veiledning på ein måte som ivaretek sikker og effektiv sjøtransport.
- Bygge ut og vedlikehalde fiskerihamner og farleier i samsvar med vedtekne planar og budsjett.
- Nytte seg av samfunnsøkonomiske analyser i vurdering av investeringar.
- Ta vare på, utvikle og formidle kystkulturen.

Det er viktig at kommunen gjer greie for sjøtransporten i det komande planarbeidet. Farlei, ankringsområde og hamner er viktige delar av premissane for transportarbeid og iverksetjing gjennom samferdsle på sjøen. Vi vil rå til at farlei, ankringsområde for skip og fiskerihamner vert teken med som del av utgreiingsområdet i kap. 5.6 *Transport og kommunikasjon*.

I samband med planar om auka innsats i hamnene der Kystverket har moloar og andre innretningar, har Kystverket tinglyste rettar til areal i og rundt desse hamnene. Alle tiltak og planar på areal der staten har gjort investeringar i hamneanlegg m.m. skal godkjennast av Kystverket.

Hamnesikring

Kystverket er utøvande mynde i arbeidet med å følgje opp IMO og EU sitt regelverk om sikring og terrorberedskap i norske hamner. I tråd med forskrift om sikring av hamner og hamneterminalar mot terrorhandlingar m.m. skal det utarbeidast ein sikringsplan for kvar hamn/hamneterminal.

For å imøtekome desse sikringskrava er det viktig at ein i det komande planarbeid ikkje gjennomfører tiltak som gjer det vanskeleg for hamnene å etterleve nemnde regelverk. Vi ber difor om at kommunen etterser dette i planarbeidet.

Kystforvaltning

Kystverket både ønskjer og forventar å kunne bidra til ein heilskapleg forvaltning av kystsona. Vi arbeider kontinuerleg for at etaten sine ansvarsområde vert teken vare på i prosessar der rammevilkåra er tilrettelagt for bruk av hav og kystsone.

Innan kystsoneforvaltninga har Kystverket eit særleg ansvar for å ivareta omsynet til trygg ferdsel og framkome til sjøs, like så sjøtransporten og hamnene sine interesser.

Sjøorienterte ervervsareal avsett i kommuneplanen, bør primært prioriterast for verksemder med særskilt behov for lokalisering ved sjø. Dette er ein avgrensa ressurs og om-disponering til andre arealbruksformål bør difor alltid vurderast nøye m.o.t. framtidige behov. Vi rår kommunen til å vurdere dette nærare i rulleringa av planen og ta med ønskjelege resultat omkring dette emnet i kap. 5.5 *Landbruk og næringsliv*.

Søknadsplikta etter havne- og farvannsloven

Kystverket utøvar mynde etter havne- og farvannsloven, og skal gjennom sakshandsaming og regelverksutvikling bidra til å ivareta tryggleik og framkomet til sjøs, samt sjøtransporten og hamnene sine interesser. I dette arbeidet skal Kystverket sjå til at arbeidet har fagleg kvalitet, einskapleg praksis, god service og rettleiing til brukarar og andre offentlege etatar.

Alle tiltak/byggearbeid i sjø krev handsaming etter havne- og farvannsloven, i tillegg til handsaming etter plan- og bygningslova. Kommunen bør difor opplyse om søknadsplikta etter lova i føresegner som følgjer kommuneplanen. Merk at det er vedteken ei ny havne- og farvannsløva, som vart sett i kraft frå 1.1.2010. Lova inneber monaleg større ansvar og mynde for kommunane innanfor eige sjøområde.

Farleiene

Farleiene skal sikrast med tilstrekkeleg djupne, breidde og manøvreringsrom og som gjer dei tilfredsstillande sikre og framkomelege. Kystverket legg vekt på å nytte internasjonale retningslinjer og tilrådingar ved utforming av farleiene.

Farleiene er transportåraane på sjøen. Kystverket har registrert dei viktigaste farleiene i to kategoriar, hovudlei og bilei. Hovudleia går langs kysten og inn til dei viktigaste hamnene. Bileiene er andre viktige sjøveggar for nyttetraffikken. Farleisnettet inngår som eit viktig ledd i transportsystemet, og er eit sentralt utgangspunkt for å kunne ivareta og forbetre sikring, framkome og effektivitet for sjøtransporten.

Hovudleia som går langs kommunen sin nordgrense frå Rovdefjorden til Vartdalsfjorden, har ei bilei som avstikkar inn Dalsfjorden og Austefjorden i tillegg til fergestrekninga mellom Volda/Lauvstad/Folkestad. Desse leiene bør vere synleggjort i plankartet og kan gjennomførast med linjesymbola "skipsled", jf. plan- og bygningslova sin §11-7, nr. 6 og syner fastlagde senterline for etablerte farleier. Kommunen kan etter behov supplere med andre lokalleier i plankartet, men desse må tydeleg skiljast frå hovud- og bileiene (skipsleier) med andre linjesymbol. Strekane/linesymbola indikerar skipstrafikk og må ikkje forståast som ein definert avgrensing av farleia sitt omfang.

Fyrlykter og andre navigasjonsinnretningar

- Vedlikehald og fornying av navigasjonsinnretningar.
- Etablere behovstilpassa navigasjonsrettleiing i farleier som vert nytta av hurtigbåtar og bil/passasjerferger.
- Vidareføre arbeidet med systematisk, risikobasert vurdering og definere behovet for framtidig navigasjonsinfrastruktur i farleiene.

Kystverket har ansvaret for ei rekke fyrlykter i kommunen. I tillegg finnes det andre navigasjonsinnretningar som lanterner, stakar og jernstenger m.m. Det må ikkje leggjast opp til tiltak som kan skjerme for navigasjonsinnretningane.

Vi finn det særskilt viktig å peike på at det ikkje må opnast for nye tiltak i konflikt med fyrlyktene sine seglingsektorar. Dette momentet må vektleggjast i høve nyetableringar av bruksareal i sjøen.

Det er etter det vi kjenner til, registrert fleire akvakulturlokalitetar i Volda kommune sine sjøareal. Vi rår kommunen til å vurdere slike areal i plansamanheng og dermed også avklare stadar med tanke på plassering i høve farlei, ankringsområde og navigasjonsinstallasjonar. Dersom det føreligg konkrete planar for slike nylokaliseringar, ber vi om at desse vert tekne inn som reine akvakulturområde (6400) eller kombinerte føremål (6800).

Beredskapsomsyn og ankringsplassar

Bruk av "Risiko- og Sårbarheitsanalyse (ROS)" i planlegginga er viktig med omsyn til transport langs kysten med forureina last og oljeprodukt, ivaretaking av tryggleik på kysten og sårbarheit overfor næringsinteresser.

Det er avgjerande for sjøtrafikken å ha gode høve for oppankring av fartøy langs kysten. Kystverket har difor kartlagt viktige ankringsplassar som ligg i tilknytning til hamner og på strategiske stadar langs farleiene. Ein ser føre seg at kommunen tek naudsynte omsyn til dette momentet i planlegginga.

Natur og miljø

I kapittel 4.3 "*Klima og miljø*" vert det sagt at ein ønskjer å ta vare på det biologiske mangfaldet og kulturlandskapet i kommunen på ein forsvarleg og berekraftig måte. Vi rår til at kommunen sikrar dei områda der naturmangfaldet kan stå i fare for å verte redusert eller falle bort. Dette gjer ein best ved at det ikkje vert samlokalisering av aktivitetar og tiltak som aukar risikoen for skadar på miljøet.

Akvakultur

Kystverket i samråd med Fiskeridirektoratet, er særskilt merksam på arealdisponeringa i høve akvakultur. Med dette meiner vi at anlegg ikkje skal etablerast utanfor områda som er avsett til akvakultur. I dette ligg også at anlegga sine fortøyingar ikkje skal kome utanfor arealavsette og definerte område. Vilkåra vert sett med omsyn til ferdsle og tryggleik, samt for å redusere arealet som anlegga legg beslag på.

Kystverket minner vidare om at anlegga i utgangspunktet ikkje skal kome i konflikt med kvit lyktesektor, samt at plasseringa skal være i god avstand frå ankringsområde, farled, nødhamner og områder med kablar og røyr i sjø. Kystverket gjer vidare merksam på at søknad om akvakulturanlegg alltid skal handsamast av Kystverket, jf. tiltaksforskrifta.

Utover dette har ikkje Kystverket nokon andre kommentarar til kommunen sitt planprogram.

Med helsing

Harald Tronstad
regiondirektør

Børre Tennfjord
sjefingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakarar:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fiskeridirektoratet Region Midt	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Statens vegvesen Region midt	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	MOLDE

Volda kommune
Stormyra 2

6100 VOLDA

Saksbehandler: Ole Einar Jakobsen
Telefon: 94135463
Seksjon: Forvaltningsseksjonen i region
Midt
Vår referanse: 16/13039
Deres referanse: 2016/963
Vår dato: 31.10.2016
Deres dato: 06.10.2016

VOLDA KOMMUNE MØRE OG ROMSDAL - UTTALELSE TIL HØRING AV PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2018-2030

Vi viser til oversendelse datert 06.10.2016 med varsel om oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel for Volda kommune. Planprogrammet omfatter arealdelen for hele kommunen, både land- og sjøareal.

Statlig sektormyndighet

Fiskeridirektoratet region Midt er statlig sektormyndighet for forvaltningen av akvakultur i medhold av lov av 17. juni 2005 nr. 79: Lov om akvakultur, og den marine ressursforvaltningen hjemlet i lov av 6. juni 2008 nr. 37: Lov om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova).

Fiskeridirektoratet skal ivareta nasjonale interesser og føringer med bakgrunn i bl.a.:

- St. meld. Nr. 48 (1994 – 1995), Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring
- St. meld. Nr. 43 (1998 – 1999), Vern og bruk av kystsona
- St. meld. Nr. 12 (2001 – 2002), Rent og rikt hav
- St. meld. Nr. 42 (2000 – 2001), Biologisk mangfold, Sektoransvar og samordning
- St. meld. Nr. 19 (2004 – 2005), Marin næringsutvikling, Den blå åker
- St. meld. Nr. 26 (2006 – 2007), Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand
- Meld. St. 22 (2012 – 2013), Verdens fremste sjømatnasjon (Sjømatmeldingen)
- Meld. St. 16 (2014 – 2015), Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett

I tillegg kommer føringer gitt hvert år i statsbudsjettet og i tildelingsbrevet til Fiskeridirektoratet. I Prop. 1 S (2015-2016) for Nærings- og Fiskeridepartementet er følgende delmål for Fiskeridirektoratet innenfor marin arealforvaltning nevnt:

"En balansert og bærekraftig utnyttelse av kystsonen, med utviklingsmuligheter for marine næringer".

Videre heter det blant annet at:

"Fiskeridirektoratet skal bidra til at havbruksnæringen kan utnytte kystens produksjonspotensial på en langsiktig, god og bærekraftig måte, og at konflikter med annen viktig utnyttelse av kystområder blir minst mulig".

For virksomhetsområdet Marin arealforvaltning sies det at:

"En viktig del av arbeidet med marin arealforvaltning er å ivareta fiskeri- og havbruksnæringens interesser i planprosesser i kystsonen .....".

Regjeringens målsetting er en betydelig vekst og videreutvikling av fiskeri- og havbruksnæringen. Fiskeridirektoratet er derfor opptatt av å opprettholde og legge til rette for en god utnyttelse av de marine ressursene langs kysten innenfor bærekraftige rammer. Sjømatnæringen med den tradisjonelle fiskerinæringen og havbruksnæringen er svært viktig for Møre og Romsdal fylke, både lokalt og regionalt.

Generelt om planprogrammet

Forslaget til planprogram har vært lagt frem i regionalt planforum. Planprogrammet som foreligger er oversiktlig og greit disponert. Det beskriver formålet med planarbeidet og gir en god oversikt over organisering, planprosess og medvirkning, samt rammer og føringer for planarbeidet. Utviklingstrekk, utfordringer og problemstillinger er godt beskrevet, likeså hovedmål og arealstrategi for revisjon av arealdelen.

I kapittel 3.1 er det en større oversikt over "Andre nasjonale føringer" med sentrale lover og retningslinjer som legger føringer for kommunal planlegging. Listen er nok ikke ment å være uttømmende, men siden sjøareal også inngår i arealplanen vurderer vi at den med fordel også kunne nevnt følgende:

- Lov av 6. juni 2008 nr. 37: Lov om forvaltning av villlevande marine ressursar (havressurslova)
- Lov av 17. juni 2005 nr. 79: Lov om akvakultur
- St. meld. Nr. 43 (1998 – 1999), Vern og bruk av kystsona
- St. meld. Nr. 42 (2000 – 2001), Biologisk mangfold, Sektoransvar og samordning
- St. meld. Nr. 19 (2004 – 2005), Marin næringsutvikling, Den blå åker
- Meld. St. 22 (2012 – 2013), Verdens fremste sjømatnasjon (Sjømatmeldingen)

Vi vurderer det alltid som positivt dersom det tidlig i planprosessen avklares hvilke former for akvakultur som er aktuelle i planområdet, og hvilket behov

havbruksnæringen har for tilgjengelig areal, både eksisterende og fremtidig, og vurdere dette opp mot andre interesser i arealavveiningene. Det samme gjelder med tanke på å avklare verdien av og vurdere ulike fiskeriinteresser opp mot andre interesser i området. Det innebærer at kommunen må være en aktiv medspiller ovenfor eksisterende næringsliv, og gi forutsigbare rammevilkår til fiskeri- og havbruk, landbruk og annet næringsliv gjennom planer og samarbeid.

Innspill til arbeidet med arealdelen til kommuneplanen

Kommunens kystsoneplan er fra 2003. Vi ser positivt på at kommunen nå gjennomfører rullering og oppdatering, og inkluderer den i kommuneplanens arealdel. Det åpner for muligheten til å tilpasse avsatte områder etter dagens bruk, behov og eksisterende kunnskap. Vi mener også at det er nødvendig å oppdatere kartet for sjøområdene med ny kunnskap og informasjon.

I kapittel 5.5 "Landbruk og næringsliv" er det blant annet listet opp at man ønsker å avklare behov for areal til havbruksnæringen. Kommunen har gjort en god vurdering med at gjeldende kystsoneplan ikke er tilpasset de lokalitetsbehov næringen trenger i dag. Det er derfor nødvendig å vurdere eksisterende areal og eventuelle nye areal sett i lys av dagens situasjon og kunnskap.

Vi vil i den forbindelse påpeke viktigheten av å ha en god dialog med både relevante næringsaktører og sektormyndigheter.

Fiskeri- og havbruksnæringen representerer store brukere av sjøareal. Planlegging av sjøarealene legger premisser for denne bruken. Å sikre næringen gode betingelser og tilstrekkelig areal for utvikling gjennom aktiv og tidlig medvirkning i planleggingsprosesser, er derfor et prioritert område for fiskerimyndighetene. Dette gjøres i første rekke ved at havbruksaktører og fiskarlag lokalt deltar i planleggingsprosessen, inngår i referansegrupper/ressursgrupper, og gis anledning til å definere og dokumentere sine behov.

Det må gjøres konkrete vurderinger av sjøarealene, og områdene bør fremkomme som rene områder for akvakultur, NFFFA-områder (flerbruksområder), eller NFFF-områder. En reell interesseavveining og god avklaring av konflikter i forhold til fremtidig arealbruk i sjøområdene vil gjøre arealplanen bedre egnet til styring av arealbruken i sjø.

Når det gjelder grunnlag for fastsettelse av grenser for fremtidig arealbruk, vurderer vi det generelt som positivt dersom måten de ulike arealformålene planlegges vurdert og dokumentert, beskrives på en god og klar måte. Det vil medvirke til en konkret og kunnskapsbasert avveining og vurdering av ulike arealinteresser, og sikre at dette blir godt dokumentert.

Vi er opptatt av at kommunene ser sammenhengen mellom bruk av land og sjø i alt kommuneplanarbeid. Dette mener vi vil bidra til å redusere konflikter i sjø og sjønære områder, og gi en mer forutsigbar utvikling. Ofte vil planlegging av bo- og hytteområder nær sjøen generere behov for å benytte sjøareal til blant annet avløp, vannforsyning, småbåthavn og marinaanlegg. Der slike tiltak kommer i eller i nærheten av viktige områder for fiskeri, havbruk eller marint biologisk mangfold, kan dette medføre økt konfliktpotensial.

Ved planlegging av areal til utbygging i strandsonen, og/eller tiltak med utslipp til sjø, er det derfor viktig å ta høyde for at disse områdene ikke kommer i konflikt med viktige fiskeri- og havbruksinteresser eller marint biologisk mangfold.

Viktige naturtyper bør beskyttes mot inngrep. For eksempel bør lokalisering og utvikling av offentlig infrastruktur (vann og avløp), industri, næring og småbåthavner være en sentral del av en strategi for beskyttelse og bruk av strandsonen og sjøområdene.

Første fase av kartleggingsarbeidet av fiskeridata i Møre og Romsdal fylke ble sluttført i alle kommuner i 2010. Andre runde med revidering og oppdatering er gjennomført på Nordmøre og i Romsdal. Kommunene på Sunnmøre er påbegynt og enkelte sluttført. For Volda kommune pågår arbeidet.

Ved rullering av plan for sjøområdene forutsetter vi generelt at kommunene vurderer og benytter kjente data og opplysninger når det gjelder fiskeriinteressene (for eksempel viktige gyte- og oppvekstområder, kaste- og låssettingsplasser, fiskefelt og viktige områder for biologisk mangfold i sjø m.v.). Dette for at man i framtiden i størst mulig grad skal kunne unngå interessekonflikter mellom fiskeriinteresser og f.eks. turisme, fritidsbebyggelse, kommunale avløp, akvakultur eller andre nærings- og utbyggingsformål i strand- og kystsonen. Vi tilrår generelt at viktige gyte- og oppvekstområder, kaste- og låssettingsplasser og områder for aktive redskap tas inn i plankartet og avsettes spesielt i kartet med arealformål "Fiske" (F), eller at de inngår i NFFF-område.

Vi gjør oppmerksom på at Fiskeridirektoratets elektroniske kartverktøy med geografisk informasjon om fiskeridata og godkjente akvakulturlokaliteter finnes på vår nettside. Kartløsningen legger også til rette for nedlasting av temadata innen fiskeri og akvakultur (sosi- eller shapeformat), <http://kart.fiskeridir.no>.

Fiskeridirektoratet kan også være behjelpelig med ytterligere data og informasjon dersom det er ønskelig. I Direktoratet for naturforvaltnings "Naturbase" finnes i tillegg til registreringer på land, viktige områder i overgangen mellom sjø og land.

Fiskerinæringen

De aller fleste av våre fiske- og skalldyrarter har gyte- og oppvekstplasser i de nære kystområdene. Slike plasser kan ha stor betydning for rekrutteringen til de lokale bestandene. Havforskningsinstituttet kan bl.a. dokumentere at kysttorsk kan være genetisk forskjellig fra en fjord til en annen, og spesielt tilpasset den fjorden de lever i. Dette betyr at dersom gyte- og eller oppvekstområdene til kysttorsken i en fjord blir skadet eller ødelagt, kan dette få alvorlige følger for fjordens torskebestand. Fiskerimyndighetenes målsetning er å sikre at fiske- og skalldyrbestandene blir forvaltet på en bærekraftig måte, og på en måte som tar hele det marine økosystemet i betraktning.

I det forrige dokumentet "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging" fastsatt ved kgl. res. av 24. juni 2011, forventet Regjeringen blant annet at planleggingen bygger på oppdatert og tilgjengelig kunnskap om arealbruk og natur-, kulturminne-, kulturmiljø-, og landskapsverdier. I de nye nasjonale forventningene vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2015 sies det at "*Tilgjengelig kunnskap tas aktivt i bruk og samlede virkninger synliggjøres og tas hensyn til*". Nødvendig kartlegging og vurdering av disse verdiene inngår i planleggingen, og er sentrale momenter i forhold til forventningsdokumentets spesifiserte oppgaver og interesser, og opplistede tema.

Med bakgrunn i dette mener Fiskeridirektoratet at de data og den kunnskap som er fremskaffet under prosjektet med kartlegging av kystnære fiskeridata, er viktige elementer i arealplanleggingen av sjøområdene. De viktigste dataene må derfor vurderes og tas inn i arbeidet med kommuneplanens arealdel. I kapittel 6 "Konsekvensutgreiing" under "Miljø" bør også Fiskeridirektoratets kartdatabase nevnes under eksisterende kunnskapsgrunnlag.

Det kan være et alternativ å utarbeide temakart for å sikre både viktige fiskeriinteresser og andre sentrale plantema, noe som i enkelte tilfeller kan være en god løsning. Utarbeidelse av temakart kan løse mange konflikter, likeså være en viktig del av arealplanprosessen. Men dersom temakart velges, må kommunene ta høyde for at disse ikke er juridisk bindende på samme måte som arealplankartet vil være. Dersom temakart benyttes, kan det være viktig at det er knyttet retningslinjer til disse i planbestemmelsene.

Vi ønsker å nevne at på bakgrunn av kystnære fiskeridata har flere kommuner formulert bestemmelser til arealformål i § 11-7 nr. 6. Det er for eksempel sagt at "*i fiskeområdene skal fiskeriinteressene veie tyngst og være avgjørende for tillatelser og tiltak*". Dette er en totalvurdering som må gjøres i den enkelte kommune.

Et virkemiddel for å ivareta de levende marine ressursene er å benytte hensynssoner som viser hensyn og restriksjoner som har betydning for bruken av et område. Et eksempel på slik bestemmelse er vern av naturmiljø (biologisk mangfold) jf. Pbl. § 11-8 bokstav c. Svært viktige naturtyper fra kartlegging og verdifastsetting av naturtyper i kommunene kan vises på plankartet med hensynssone. Innenfor disse sonene kan det ikke settes i verk tiltak som kan skade de aktuelle naturtypene.

Marine naturtyper inkluderer blant annet større tareskogforekomster, sterke tidevannsstrømmer, poller, skjellsand, israndavsetninger, bløtbunnsområder i strandsonen, korallforekomster, ålegressenger, spesielt dype fjorder, fjorder med naturlig lavt oksygeninnhold i bunnvannet, større kamskjellforekomster og littoralbasseng. I tillegg er det tre nøkkelområder for spesielle arter som er viktige. Dette er gyteområder for fisk, østersforekomster og løstliggende kalkalger. Innenfor planens virkeområde kjenner vi til områder som har kjente forekomster av en eller flere av disse naturtypene og nøkkelområdene. Det gjelder blant annet et gyteområde for blålange utenfor Velsvika, og gyteområder for torsk i indre Dalsfjorden og i Austefjorden. Straumen (mellom Kilspollen og Botnavika) på Straumshamn er en sterk tidevannsstrøm, og Kilspollen er en stor fiskerik brakkvannspoll med en egen sildestamme. Brakkvannsdeltaet ved Fyrde i Austefjorden er også svært viktig, og er det eneste velutviklede brakkvannsdeltaet på Sunnmøre.

I Volda kommune er det registrert betydelige kystnære fiskeridata, og det foreligger registreringer av gyte- og oppvekstområder, kaste- og låssettingsplasser, og områder for både aktive og passive redskap. Vi gjør spesielt oppmerksom på at det er registrert tre gyteområder. To for torsk, i Dalsfjorden og i Austefjorden, og ett for blålange utenfor Velsvika. Det er også registrert ti kaste- og låssettingsplasser i kommunen. Disse må vurderes og ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Det samme gjelder området for aktive redskap (reke trål) i Austefjorden. Det er også 16 registreringer av passive redskap (garn, line og snøre).

Havbruksnæringen

Akvakultur er en svært dynamisk næring. Driftskonsepter, teknologi, offentlige reguleringer og type akvakulturvirkosomhet påvirker hvilke sjøarealer som vurderes som egnet. Mattilsynets krav til avstand mellom ulike lokaliteter varierer etter type virksomhet, størrelse på lokaliteten m.m. Disse rammebetingelsene er i endring og dette kompliserer vurderingen av hva som anses som egnede og tilgjengelige sjøarealer for havbruksvirksomhet.

Havbruksnæringen er derfor avhengig av en annen arealfleksibilitet sammenlignet med aktiviteter på land, avhengig av at egnede arealer er tilrettelagt i

plansammenheng for akvakulturvirkosomhet, og at disse arealene er egnet og tilstrekkelig store til den ønskede virkosomhet. En sentral målsetting ved planlegging av sjøarealet bør ta sikte på at potensialet for akvakultur skal kunne utnyttes optimalt, samtidig som andre samfunnshensyn ivaretas. Muligheten for etablering av akvakulturvirkosomhet må derfor ikke ekskluderes fra store sjøområder uten at det foreligger andre mulige berørte og mer tungtveiende arealinteresser.

I den forbindelse vil vi minne om nasjonale føringer for havbruk. I St.meld. nr. 48 (1994-95), "Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring" heter det: "*Arealbrukskategorier som utestenger oppdrett bør brukes med forsiktighet og etter at konfliktpotensialet er vurdert konkret*". I Regjeringens strategi for en konkurranskraftig havbruksnæring (2007) sies det at Regjeringen vil "*bidra til at havbruksnæringen får god tilgang på areal i kystsonen og at deres arealutnyttelse blir best mulig*".

Tilgang til tilstrekkelige og egnede arealer har vært løftet fram som et viktig mål i arbeidet med å sikre en bærekraftig vekst og utvikling av havbruksnæringen, jf. blant annet St.mld. nr. 48 (1994-1995) og St.mld. nr. 19 (2004-2005). Gode og oppdaterte kommunale arealplaner for sjøområdene vil være et viktig verktøy for å nå dette målet. Kommunale planer har også vært pekt på som et sentralt virkemiddel for å sikre en miljøvennlig arealdisponering, og for å bidra til å avklare kryssende interesser i kystsonen.

I nasjonale forventninger vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2015 fremgår blant annet:

"Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging:

- *Fylkeskommunene og kommunene sikrer tilstrekkelig areal til fiskeri- og havbruksnæringen i kystsoneplanleggingen, og avveier dette mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Arealbehovet sees i et regionalt perspektiv*".

Vi vil også minne om at Møre og Romsdal fylke har uttalt at man skal satse innen fiskeri og havbruk, og at fylket anser det som en viktig oppgave å medvirke til vekst og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen. I Fylkesplan 2013-2016 for Møre og Romsdal fylke uttales det blant annet at "*Havbruk, kraftbasert prosessindustri og landbruk er næringar som treng langsiktig tilgang på naturressursar. Det er viktig å sikre krafttilgang og areal som kan gje grunnlag for berekraftig vekst*". Etter vår oppfatning gir dette klare signal til kommunene om hva regionalt nivå vektlegger.

Som en oppfølging av dette ser Fiskeridirektoratet region Midt det generelt som nødvendig at det blir satt av tilstrekkelig sjøareal som sikrer etablering, drift og utvikling for akvakulturvirkosomhet, og for akvakulturlokaliteter som er godkjent etter Lov om akvakultur (akvakulturloven). Områder for akvakultur må avsettes som akvakulturområde alene eller som kombinert formål i sjø (SOSI-kode 6800) der akvakultur inngår. Områdene må være så store at tillatelsene blir sikret tilstrekkelig

areal. Det bør være anledning til mindre utvidelse og justering av anlegget uten at det er nødvendig med dispensasjon fra plan.

Vi minner også om at det i lov om akvakultur (akvakulturloven) § 2 *Saklig virkeområde*, er beskrevet at loven gjelder produksjon av akvatiske organismer (akvakultur). Med akvatiske organismer forstås vannlevende dyr og planter, og omfatter dyrking av både planter, alger, skalldyr og oppdrett av fisk. Det innebærer at kommunene bør vurdere mulighetene for akvakulturvirkosomhet også for andre alternativer enn fisk og skalldyr, for eksempel alger og planter.

Områder som avmerkes i planen til akvakultur (A) må strekkes ut i sjøen. Vi anbefaler normalt minimum 600 - 800 meter i utstrekning fra land, dersom dette ikke kommer i konflikt med skipsleder for båter. Akvakulturanlegg for fisk i sjø vil ha fortøyninger som strekker seg langt ut over det synlige anlegget. Lengde på fortøyninger vil være avhengig av dybde og strøm på lokaliteten, samt krav til et rømningssikkert anlegg. Som en generell regel kan man regne at lengden på fortøyningssystemene minimum blir 2,5 ganger dybden under anlegget. Kommunene må derfor ta høyde for dette ved at en enten setter av tilstrekkelig store areal til at fortøyningssystemet kan inkluderes i området, eller ved at en i retningslinjene til arealdelen presiserer bruken av vannsøyle og bunn ved at fortøyningene kan ha en utstrekning ut over akvakulturområdet på vannflaten.

Volda kommune har per i dag fem godkjent akvakulturlokalitet i sjø. Det er lokalitetene 13243 Sandvika, 12213 Kvangardsnes, 12209 Rønstad, 12202 Djupvik 1 og 12201 Djupvik 2. De tre førstnevnte er matfisklokaliteter for laks, ørret og regnbueørret. De to sistnevnte er lokaliteter godkjent for blåskjell/østers. Kommunen har også tre landlokaliteter. Det er lokalitetene 12214 Dravlaus, 12217 Dale og 12222 Steinsvik for settefisk av laks, ørret og regnbueørret.

Natur og miljø

Kystsonen er svært verdifull og attraktiv for rekreasjon og næringsvirksomhet, men er samtidig veldig sårbar. En forutsetning for kystsonens verdi er at den er ren, levende og mangfoldig. Grundig planlegging er en forutsetning for at menneskelig aktivitet i så liten grad som mulig skal påvirke kystsonen og livet i sjøen negativt. Dette er spesielt viktig ved bl.a. planlegging av hytte- og boligtomter på land i tilknytning til sjø, småbåthavner, havneanlegg, industriområder og avløpsnett.

I kapittel 5.7 "*Grønstruktur, friluftsliv og kultur*" sies det at kommunen skal arbeide for en bærekraftig naturforvaltning og sikre biologisk mangfold.

Dette håper vi også kan omfatte de "blå verdiene" som finnes i sjøen. Viktige naturtyper i forbindelse med marint biologisk mangfold inkluderer blant annet

poller, korallforekomster, ålegressenger og andre undervannsenger. Vi mener at sikring av slike områder medfører at man får oversikt over verdifulle områder der verdiene for naturmangfold, naturområder, kulturmiljø og landskap kan kartlegges og verdisettes.

Sikring av viktig naturmangfold og naturområder er et sentralt element i alt arealplanarbeid. I den forbindelse er det viktig at marint biologisk mangfold også blir ivaretatt.

Som kjent har kommunene ansvar for å ta vare på viktige naturressurser, naturtyper og arter. Regjeringen har utarbeidet et dokument om nasjonale forventninger til den regionale og kommunale planleggingen. Forventningsdokumentet inngår som en formell del av plansystemet og har som målsetting at i all planlegging skal naturgrunnlag og biologisk mangfold sikrest og tas vare på for kommende generasjoner. Supplerende kartlegging av naturtyper i Volda kommune 2007, kartlegging av inngrepsfrie naturområder i Norge (INON), registreringer i Naturbasen (DN) og Fiskeridirektoratets kystnære fiskeridata er etter vår vurdering gode kilder som kan legges til grunn for vurderingene.

Bestandene av kysttorsk, hummer og ål er for tiden svake. Årsakene er sammensatte, men et for omfattende fiske, endringer i levevilkårene (lokal forurensing, langtransportert forurensing, klimaendringer etc.), økt predasjon fra bl.a. sjøpattedyr og fugl, og ikke minst menneskenes inngrep i kystsonen er deler av forklaringen. Det er derfor viktig å benytte den kunnskapen som finnes om sammenhengene i det vi mennesker foretar oss og konsekvensene for det marine miljøet.

Vi vil anbefale at alle planlagte inngrep eller aktiviteter som kan påvirke livet i sjøen, søkes lokalisert der hvor de gjør minst skade på miljøet. Dette innebærer for eksempel å forhindre skader på naturtyper som er sjeldne eller særlig verdifulle. Vi minner derfor om betydningen av å vurdere å avsette områder for marint biologisk mangfold i sjøområdene.

Generelt oppfordrer vi kommunene til å bidra til å ivareta viktige områder for marint biologisk mangfold i all plansammenheng, og at arealbruken innenfor områder hvor det er registrert marine naturtyper blir vurdert. Fortrinnsvis bør alle gyteområder, korallområder, ålegressenger og områder hvor det er registrert levende marine ressurser som er klassifisert som nasjonalt eller regionalt viktige (A- og B-områdene), sikrest mot tiltak som vil medføre høy grad av risiko for skade/ødeleggelse.

Til hovedformålet "*Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner*", kan "*fiske*" eller "*naturområde*" benyttes som underkategori. Alle gyteområder for kysttorsk som er registrert av Fiskeridirektoratet skal primært tas inn med en kategori underformål "*fiske*".

Småbåthavner

Etter Fiskeridirektoratets vurdering bør alle kystkommuner ha en strategi for lokalisering og utbygging av småbåthavner. Fiskeridirektoratet ønsker at småbåthavner plasseres der de forårsaker minst negativ påvirkning på miljøet, og at plassene søkes samlet på færre, større anlegg fremfor å belaste mange områder. I tillegg til de fysiske inngrepene i naturen (mudring, anlegging av bølgedempere, bygging av moloer m.m.), medfører småbåthavner økt belastning på miljøet som følge av utslipp av drivstoff, olje og miljøgifter fra båtene både mens de ligger på sjøen, og i forbindelse med vedlikehold ved utsetting og opptak. Vi ser det som positivt at det etableres felles småbåthavner for å begrense inngrepene i strandsonen, og at det fastlegges en klar strategi for lokalisering av småbåthavner.

Kommunene bør etter vår vurdering stille klare og strenge krav til tiltak for å redusere den negative miljømessige påvirkningen fra båthavner. Vi vil foreslå at følgende innføres som vilkår for nyetablering og utvidelse av havner, samt vurderes for alle større eksisterende anlegg:

- *Båthavner med servicebrygge/slipp og sjønære opplagsområder skal være utstyrt med oljeskiller. Dette vil redusere forurensingen fra land til sjø vesentlig.*
- *Det tilrettelegges for kildesortering av avfall i småbåthavnene, og miljøfarlig avfall (batterier, olje, lakk, maling og andre kjemiske produkter) skal tas hånd om på en forsvarlig måte.*
- *Bryggeanlegg og bølgebrytere bør utformes og plasseres med tanke på å opprettholde tilstrekkelig vanngjennomstrømning for å opprettholde god vannkvalitet.*

Oppsummering

Fiskeridirektoratet region Midt har under vår behandling og angitte innspill lagt vekt på å se helheten i både fiskeri- og havbruksnæringens interesser, samt tatt hensyn til andre interesser og næringer.

Ved planlegging av kystsonen bør en sentral målsetting være å ta sikte på at potensialet for fiskeri- og havbruksnæringen skal kunne utnyttes optimalt, at næringene skal kunne opprettholdes og videreutvikles, samtidig som andre viktige hensyn og interesser ivaretas på en god måte. Det vil være en felles hovedutfordring fremover å videreutvikle, styrke og beholde Møre og Romsdal som det ledende sjømatfylket i landet. Det er derfor viktig at kommuneplanens arealdel for sjøområdene inneholder areal for marin verdiskaping.

Spørsmålet om utvikling og tilrettelegging for akvakulturnæringen bør vurderes grundig og med en reell interesseavveining ved denne rulleringen av planen. Dette

vil være i tråd med planprogrammets beskrivelse av formålet med planarbeidet, og også i samsvar med nasjonale føringer og retningslinjer. Vi vurderer det som at det også er en god anledning til å oppdatere avsatte områder til akvakultur, samt vurdere om dette er i tråd med regionale og nasjonale føringer.

Det er viktig at kommunen legger til rette for medvirkning fra både fiskeri- og akvakulturnæringen gjennom hele planprosessen. Disse sitter med grunnleggende kunnskap om sin næringsvirksomhet, og må få mulighet til å legge frem synspunkt og definere hvilke behov de har for areal i dag og i fremtiden. Planprogram og alle høringsfremlegg som kommer i berøring med deres interesseområde skal sendes på høring til fiskeri- og akvakulturnæringens interesseorganisasjoner.

Vi forutsetter at kommunen i planarbeidet gjør en vurdering og kartfesting av de mest verdifulle fiskeri- og havbruksområdene, og slik arbeider for å legge forholdene til rette for at fiskeri- og havbruksnæringen har en fremtid i kommunen. Videre at kommunen tar hensyn til fiskeri- og havbruksnæringens ulike interesser og behov i sjø- og strandsonen. Det må avsettes og ivaretas områder som er i samsvar med dagens bruk, behov og kunnskap, samt tas høyde for fremtidige arealmessige behov. Sammenhengen mellom bruk av land og sjø i planarbeidet må også vurderes.

Videre ber vi om at kommunen bruker hensynssone bevaring *naturmiljø* i forbindelse med blant annet viktige gyteområder, poller og sterk tidevannsstrømmer.

Vi har ingen ytterligere merknader til forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2018-2030.

Med hilsen

Kristin Skarbøvik
seksjonssjef

Ole Einar Jakobsen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Mottakerliste:

Volda kommune Stormyra 2 6100 VOLDA

Kopi til:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Postboks 2520 6404 MOLDE
Kystverket Midt-Norge, Møre og
Romsdal Fiskarlag, Møre og
Romsdal fylkeskommune, Sjømat
Norge

Kystverket Midt-Norge Postboks 1502 6025 ÅLESUND
Møre og Romsdal Fiskarlag Regional- og 6404 MOLDE
næringsavdelinga

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmeisteren for Svalbard

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

VOLDA KOMMUNE	
Saksnr: 2016/963	Utv: Utv
Løpnr:	Heist
3 NOV 2016	
Arkivnr:	Planid
Klassering P:	2016005
Klassering S:	

Dato: 03.11.2016
Vår ref: 16/01654-2
Deres ref: 2016/963

Fråsegn til varsel om oppstart av arbeid med arealdelen og høyring av planprogram - Volda kommune

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST mail@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG_NR, NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard (DMF) viser til ovannemnde sak, datert 6. oktober 2016.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnytting av mineralske ressurser, og har eit særleg ansvar for at mineralressursar blir teke omsyn til i plansaker.

Viktige føringar for mineralressursar i planarbeidet

I Nasjonale forventingar til regional og kommunal planlegging vedteke ved kongeleg resolusjon 12. juni 2015, heiter det at Noreg har store mineralressursar som det moderne samfunnet har behov for og utvinning kan gje grunnlag for verdiskaping. Den regionale og kommunale arealplanlegginga er viktig for å sikre tilgang til gode mineralreservar i framtida, og for å ta hand om andre miljø- og samfunnsomsyn.

Regjeringas forventningar til regional og kommunal planlegging:

- *Fylkeskommunane og kommunane sikrar tilgjenge til gode mineralreservar for mogleg utvinning og veg dette opp mot miljøomsyn og andre samfunnsinteresser. Behovet for og tilgangen til byggjeråstoff blir sett i ein regional samanheng.*

Saka

Volda kommune har meldt oppstart av arbeidet med kommuneplanen si arealdel og samstundes lagt ut planprogrammet på høyring.

Fråsegn

DMF ga fråsegn til samfunnsdelen av kommuneplanen i april i år og me minner om at det etter dette blei vedtatt at eit nytt punkt skulle takast inn i samfunnsdelen under kapittelet "føringar for vidare arbeid med arealdelen" som seier at det skal kartleggast ressurstilgang og behov for mineralressursar. Med bakgrunn i dette og i dei nasjonale forventningane til regional og kommunal planlegging ber me derfor om at kommunen tar inn punktet i planprogrammet og visar korleis dette skal takast omsyn til i det vidare planarbeidet.

For nærmere informasjon om minerallova med tilhørende forskrifter, sjå heimesia vår på www.dirmin.no.

Med helsing

Marte Kristoffersen
seksjonsleder

Vegar Christoffersen Walsø
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikkje handskrivne signaturar.
Saksbehandlar: Vegar Christoffersen Walsø

Mottakere:

Volda kommune

Stormyra 2

6100 VOLDA

Kopi til:

Volda kommune

Stormyra 2
6100 VOLDA

Saksnr	Løpenr.	Arkiv	Saksansvarleg	Dato
2016/1979	14875/2016	L12	WANGEN	09.11.2016

Melding om vedtak i Ørsta formannskap 8.11.2016, sak 163/16

VOLDA KOMMUNE - VARSEL OM OPPSTART AV ARBEID MED AREALDELEN - PLANID 2016005

Saksprotokoll i Ørsta formannskap - 08.11.2016

VEDTAK:

Ørsta formannskap syner til varsel frå Volda kommune om oppstart av arbeid med kommuneplanen sin arealdel og høyring av planprogram.

Formannskapet har slike innspel:

- Ørsta formannskap syner til tidlegare initiativ frå Volda kommune om plansamarbeid for å samordne arealbruken på begge sider av kommunegrensa på Krøvelseidet. Det er her viktige friluftsiinteresser, og området er felles utfartsområde for innbyggjarar i begge kommunar. Det bør avklarast om det framleis er behov for samordning av arealplanlegginga i området, og i så fall korleis dette kan gjennomførast.
- Ørsta formannskap syner til det felles plansamarbeidet som tidlegare er gjennomført gjennom LUK-prosjektet «Furene/Hovdebygda. Strategiar for regionalt knutepunkt» og til felles handelsanalyse. Formannskapet syner vidare til det planarbeidet som er gjennomført i seinare år i Hovdebygda-området, dette gjeld særleg kommunedelplan for Ørsta sentrum og Hovdebygda. Formannskapet oppmodar Volda kommune om å legge vekt på dei felles strategiane for området som er utarbeidd gjennom LUK-prosjektet, og samordne arealplanlegginga med det planarbeidet Ørsta har gjennomført i kommunedelplanen for Ørsta sentrum og Hovdebygda.
- Ørsta formannskap syner til at områda kring Hovdevatnet og Helgehornet er viktige felles friluftsområde i stor grad nytta av innbyggjarar frå begge kommunane. Formannskapet oppmodar Volda kommune om å følgje opp og prioriterer dei viktige friluftsområda i sin arealplan, og bidreg til å kunne etablere samanhengande turstinett på begge sider av kommunegrensa, t.d. kring Hovdevatnet.

Handsaminga (9 r.f.)

Rådmannen si tilråding vart vedteken med 9 mot 0 røyster

Rett utskrift

Inger Johanne E. Løeng
konsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Gunnar Wangen

Arkivsak: 2016/1979

Løpenr.: 13882/2016

Utvalsaksnr.

Utval

Møtedato

163/16

Ørsta formannskap

08.11.2016

VOLDA KOMMUNE - VARSEL OM OPPSTART AV ARBEID MED AREALDELEN - PLANID 2016005

TILRÅDING TIL VEDTAK:

Ørsta formannskap syner til varsel frå Volda kommune om oppstart av arbeid med kommuneplanen sin arealdel og høyring av planprogram.

Formannskapet har slike innspel:

- Ørsta formannskap syner til tidlegare initiativ frå Volda kommune om plansamarbeid for å samordne arealbruken på begge sider av kommunegrensa på Krøvelseidet. Det er her viktige friluftssinteresser, og området er felles utfartsområde for innbyggjarar i begge kommunar. Det bør avklarast om det framleis er behov for samordning av arealplanlegginga i området, og i så fall korleis dette kan gjennomførast.
- Ørsta formannskap syner til det felles plansamarbeidet som tidlegare er gjennomført gjennom LUK-prosjektet «Furene/Hovdebygda. Strategiar for regionalt knutepunkt» og til felles handelsanalyse. Formannskapet syner vidare til det planarbeidet som er gjennomført i seinare år i Hovdebygda-området, dette gjeld særleg kommunedelplan for Ørsta sentrum og Hovdebygda. Formannskapet oppmodar Volda kommune om å legge vekt på dei felles strategiane for området som er utarbeidd gjennom LUK-prosjektet, og samordne arealplanlegginga med det planarbeidet Ørsta har gjennomført i kommunedelplanen for Ørsta sentrum og Hovdebygda.
- Ørsta formannskap syner til at områda kring Hovdevatnet og Helgehornet er viktige felles friluftsområde i stor grad nytta av innbyggjarar frå begge kommunane. Formannskapet oppmodar Volda kommune om å følgje opp og prioriterer dei viktige friluftsområda i sin arealplan, og bidreg til å kunne etablere samanhengande turstinnett på begge sider av kommunegrensa, t.d. kring Hovdevatnet.

Utskrift til:

Volda kommune, Stormyra 2, 6100 Volda

Saksvedlegg:

Varslingsbrev, datert 06.10.2016

Planprogram, datert 06.10.2016

Saksopplysningar:

Ørsta formannskap fekk varsel om oppstart av arbeid med arealdelen og høyring av planprogram for Volda kommune som referatsak i møte 18.10.2016. Det vart gjort vedtak om at sak skulle leggst fram i møte den 08.11.2016.

Det ligg føre brev datert 06.10.2016 frå Volda kommune med varsel om oppstart av arbeid med kommuneplanen sin arealdel og høyring av planprogram. Høyringsutkast til planprogram ligg vedlagt, og det vert synt til vedlagde dokument for nærare innføring i saka.

Volda kommune legg opp til at arealdelen skal omfatte alt areal innanfor kommunen sine grenser, og vil såleis erstatte tidlegare kommuneplan og kommunedelplanar som gjeld arealbruk.

Vurdering og konklusjon:

Planprogrammet er velformulert og godt framstilt, og femner om dei tema som er naturlege for eit slikt program og er forankra i m.a. samfunnsdelen. Rådmannen finn ikkje å gå ikkje inn på planprogrammet i si heilskap, men vel å fokusere på nokre tema og område.

Volda har ei lang felles grense med Ørsta, og det vil i varierende grad vere felles utfordringar og behov for samordning av arealplanlegginga i desse grenseområda. Rådmannen ser særleg dette som aktuelle tema:

Området på Krøvelseidet.

I dette området er der felles utfartsområde og friluftsområde for dei to kommunane. Det er turstiar med startpunkt på begge sider av grensa. Det er særleg skiløype som vert preparert av Volda kommune frå Krøvelseidet som peikar seg ut som bakgrunn for at det er behov for konkret samordning. Størstedelen av skiløypa ligg på Volda si sida av grensa, men deler av den ligg også på Ørsta si side av grensa. Dette medfører behov for avtalar med grunneigarar i begge kommunane. Det er også behov for å innarbeide friluftsiinteressene i arealplan på begge sider av grensa. Dette var bakgrunnen for at Volda kommune i samband med to private planframlegg bad om at planane ikkje vart gjennomført før det var gjennomført overordna planlegging som gav rammer for arealbruken i området. Ørsta kommune opna likevel for privat regulering etter oppstartsvarsling i 2004, medan neste private planframlegg, som vart varsla i 2007 ikkje vart fullført. Volda kommune kom så med framlegg om eit samarbeid om eit utvida planområde som også omfatta areal i Ørsta kommune, knytt til kommunedelplan for Volda sentrum. Så langt vi kjenner til, vart planarbeidet ikkje vidareført av Volda kommune etter 2008.

Planprogrammet har ikkje teke opp dette temaet no. Ørsta kommune har prioritert oppstart av revisjon av kommuneplanen sin arealdel, og oppdatert framdrift av denne vil verte handsama av kommunestyret i samband med ny planstrategi i løpet av året. Det er venta at denne planen vil verte prioritert for rask oppstart. Det bør avklarast om det framleis er behov for samordning av planlegging på tvers av kommunegrensa i dette området, og korleis dette i så fall kan skje.

Furene - Hovdebygda.

Furene og Hovdebygda er svært viktige område og knutepunkt for begge kommunane og regionen. Det er viktig at kommunane har ein best mogleg samordna og samstemt strategi for utvikling av området. Denne strategien vil også vere viktig for framtidig utvikling av tettstadane Volda og Ørsta. Volda og Ørsta kommunar har gjennomført eit plansamarbeid i dette området gjennom utarbeiding av felles handelsanalyse (ferdig januar 2013) og deretter LUK-prosjektet «Furene/Hovdebygda. Strategiar for regionalt knutepunkt» (vedteken i februar 2014) LUK-rapporten er lista opp som ei lokal føring for planarbeidet i planprogrammet. Ørsta kommune har utarbeidd ny kommunedelplan for Ørsta sentrum og Hovdebygda, som vart vedteken i 2015. Det er også relativt nye reguleringsplanar for Flyplassområdet og Hovden næringsområde. Særleg for kommunedelplanen og reguleringsplanen for Hovden næringsområde er desse utarbeidde med stor vekt på føringane frå LUK-prosjektet. Det vil vere naturleg å oppmode Volda kommune til også å følgje opp dei felles strategiane gjennom sitt arbeid med kommuneplanen sin arealdel.

Samferdsle er også eit viktig stikkord for dette området. Det er utarbeidd reguleringsplan for flyplassområdet for å sikre gode rammer for flyplassdrifta i framtida. Det er i den samanheng også regulert nytt flyplasskryss for å legge til rette for ei veg- og kryssutforming som løyser noverande konflikt mellom vegføring/kryss og høgderestriksjonskrava knytt til flyplassen. Det er i dag også trafikktryggings- og trafikkavviklingsproblem knytt til eksisterande kryss, og eit nytt kryss vil dessutan vere svært viktig for eksisterande næringsområde og for framtidig utviding av dette. Eit velfungerande flyplasskryss er også ein viktig del av det framtidige samanhengande overordna samlevegnettet i kommunen, med samband mot Rystefeltet m.v. Planen la i si tid også opp til ei forlenging av Torvmyrvegen mot Volda, men lot seg ikkje løyse på grunn av konflikt med regionale viltinteresser og motsegn knytt til dette. Spørsmålet har vore arbeidd med vidare i kommunedelplan for «Voldatunellen», og i seinare tid i samband med den etterfølgande reguleringsplanen. Vi er kjende med at det no også vert arbeidd med nye prinsipp for løysing av vegspørsmålet. Dersom dette løyser konfliktene med viltinteressene og samstundes ivaretek høgderestriksjonskrava til flyplassen, kan det ligge til rette for å gjennomføre reguleringsplan for prosjektet. Denne vil omfatte areal på begge sider av kommunegrensa, men hovudsakleg i Volda kommune. På Ørsta si side av grensa er saka følgt opp i planprosessen, og det vegføringsområdet som då var aktuelt er innarbeidd i kommunedelplanen som omsynssone med bandlegging for framtidig regulering.

Hovdevatnet

Områda kring Hovdevatnet og Helgehornet er i kommunedelplanen for Ørsta sentrum og Hovdebygda avsett til nærfriluftsområde. Områda er viktige friluftsområde for begge kommunane. I områda omkring Hovdevatnet har Hovdebygda Soge- og velferdsplan lagt ned eit stort arbeid med merking og skilting av turstiar og turvegar, bygging av gapahuk med meir. Det er eit godt samarbeid med kommunen om mange av prosjekta. Også dette området femner om areal i begge kommunane. Med stor aktualitet no, kan nemnast planlagt tursti omkring Hovdevatnet, som er innarbeidd i kommunedelplanen på Ørsta si side av grensa. Det vil vere ønskjeleg at Volda også prioriterer desse felles viktige friluftsområda i sin arealplan, og samordnar turstiar og andre omsyn med den nyleg utarbeidde kommunedelplanen på Ørsta si side av grensa.

Wenche Solheim
rådmann

Eldar Øye
leiar plan og utviklingsstaben

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

VOLDA KOMMUNE	
Saksnr. 2016/963	Avd. utv
Løpenr.	Sns. Heist
21 NOV 2016	
Arkivdel:	
Klassering P:	
Klassering S:	

Volda kommune Kommuneplan arealdelen 2018 - 2030 Oppstart - høring av planprogram

Fylkesmannen har ut frå sine ansvarsområde følgjande merknader:

Generelt

Gjeldande arealdel for Volda kommune vart vedteken 31.05.1990. Det er seinare utarbeidd fleire områdevisse kommunedelplanar. Både kommuneplanen og kommunedelplanane er stort sett av eldre dato, og det er positivt at det no skal gjennomførast ein fullstendig revisjon av arealdelen. Kommuneplanen sin samfunnsdel vart vedteken 26.05.2016. Samfunnsdelen omfattar mål og strategiar innanfor åtte fokusområde. *Folkehelse, Klima og miljø og Barn og unge* skal inngå som gjennomgåande perspektiv i alle hovudtema.

Forslaget til planprogram har ein ryddig og oversiktleg struktur med klare referansar til nasjonale, regionale og lokale rammer og føringar for planarbeidet. Det er vidare gjort nærare greie for organisering, planprosess og vidare framdrift. Den tette koplinga til kommuneplanens samfunnsdel understrekar behovet for å sjå utviklingstrekk, utfordringar og viktige problemstillingar i samanheng. Kommuneplanens arealdel skal følgje opp målsettingane og strategiane frå samfunnsdelen. Med dette som utgangspunkt er det utforma rettleiande arealstrategiar for kvart hovudtema. Dette er eit viktig grep for å sikre ei brei tverrfagleg og heilskapleg forankring.

Fylkesmannen viser elles til våre råd og merknader i samband med høring av kommuneplanens samfunnsdel. Dette vil ha direkte relevans også for det vidare arbeidet med arealdelen. Vi viser også til våre innspel i samband med presentasjon og gjennomgang av tidlegare utkast til planprogram lagt fram i regionalt planforum.

Konsekvensutgreiing

Konsekvensutgreiinga er eit av dei viktigaste grunnlagsdokumenta i kommuneplanen sin arealdel. Det oversende planprogrammet gjer greie for kva krav som blir stilt og kva overordna dokument som gir rammer for utarbeiding av KU.

Vi tilrår at det for alle nye utbyggingsområde blir utarbeidd kartutsnitt som viser planforslaget samanlikna med eksisterande plan, og at områda i tillegg er vist på flyfoto. Det bør også opplystast om gards- og bruksnummer for at det skal vere enkelt å setje seg inn i dokumentet både for innbyggjarane og for høyringsinstansar. Utgreiinga for kvart område må ha ei oppsummering/konklusjon med tilråding/fråråding om arealet skal vere med i planen, og der eventuelle avbøtande tiltak er ein del av KU-vurderinga. Utgreiing av alternativ bør også stå sentralt i arealdelen. Dette gjeld både om det er alternative overordna utbyggingsmønster, eller alternativ til konkrete utbyggingsforslag som har negative verknader for viktige interesser. Ein må også hugse at det skal lagast ein samla KU for alle nye utbyggingsområde.

Dersom kommunen vurderer å nytte matproduserande areal til anna bruk, må konsekvensutgreiinga omfatte følgjer for eigedom og arrondering, fragmentering, driftsmessige ulemper, kva det betyr for kulturlandskapet og ikkje minst i høve til langsiktig utbyggingsmønster. Det må også gjerast ei samla vurdering av all nedbygging av dyrka/dyrkbar jord som følgje av planen. Ein må også sjå på moglege alternativ til nedbygging av matproduserande areal, og fortettingspotensialet i allereie omdisponerte område må dokumenterast.

Planen må også ha ein arealrekneskap der realistisk befolkningsutvikling og areal lagt ut til nye bustadområder (eksisterande og nye) er i samsvar. Vi legg også til grunn at kommunen vil nytte kartlagt kjerneområder for landbruk med klåre føresegner for å sikre dei gode landbruksområda og gi næringa kjende framtidige rammer for arealgrunnlaget.

Eit viktig element i konsekvensutgreiinga er forankringa i eksisterande kunnskapsgrunnlag. I tillegg til nasjonal og regional statistikk og dokumentasjon vil dette også kunne supplerast med ulike typar lokale registreringar og kartleggingar, gjerne av meir uformell karakter. Eit eksempel på dette er Volda kommune sitt innspel til kommunekartlegginga knytt til barn og unge sine oppvekstvilkår. Vi viser elles her til sluttrapporten *Barnebyks* utarbeidd av Fylkesmannen og fylkeskommunen https://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FM MR/Barn%20og%20foreldre/Betre%20oppvekst/Barnebyks_rapport_interaktiv_enkeltsider.pdf

INNSPEL TIL PLANARBEIDET

Landbruk

Noreg har lite jordbruksareal pr. innbyggjar, og det er kommunane som planmynde som har det største ansvaret for å ta vare på det matproduserande arealet vi har. Det er eit klårt signal frå nasjonale mynde at jordvern er ei viktig interesse i all arealforvaltning.

Vi minner om dei nasjonale føringane knytt til omdisponering av landbruksareal. Regjeringa har lagt fram ein nasjonal jordvernstrategi som Stortinget behandla i desember 2015. Stortinget fastsette eit mål om at den årlege omdisponeringa av dyrka jord må vere under 4000 dekar, og bad regjeringa om å sjå til at målet blir gradvis nådd

innan 2020. Dersom dette skal vere innan rekkevidde, kviler det eit ansvar på alle kommunar om å legge jordvern inn som ein viktig premiss i all arealforvaltning.

Når det gjeld arealføremålet LNF der spreidd busetnad er tillate, vil vi minne om at spreidd busetnad er eit tveegga sverd når det gjeld landbruksinteresser. At det også bur folk på bygda som ikkje har direkte tilknytning til landbruksnæringa, kan vere nødvendig dersom ikkje bygda skal avfolkast. Samstundes vil ei liberal haldning til spreidd busetjing kunne gi nedbygging og ikkje minst fragmentering av jordbruksarealet som på litt sikt er øydeleggjande for arealressursane som næringa er avhengig av. Vi oppmodar difor kommunen om å vere restriktive med å legge ut areal til spreidd busetjing, og tenke langsiktig og med fokus på landbruksnæringa når denne arealkategorien nyttast.

Natur- og miljøvern

Vi viser til naturmangfaldlova § 7. Det må gå fram av planomtale og saksutgreiing korleis prinsippa i §§ 8-12 i lova er tatt omsyn til og vektlagt. Vi ser av planprogrammet at naturverdiar er eit tema som vil bli følgt opp i konsekvensutgreiinga, men minner likevel om at manglande vurderingar etter naturmangfaldlova vil vere ein saksbehandlingsfeil.

Når det gjeld strandsone, minner vi om at det etter plan- og bygningslova § 1-8 skal takast særlege omsyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser i 100-metersbeltet langs sjøen. Det er særleg behov for areal til båtopplag og båtplassar som gir press på strandsona. Dersom kvar enkelt båt skal ha sin eigen ankringsplass og opplag i naust, kan dette føre til ei omfattande bandlegging av strandlina. Vi rår difor kommunen til at ein i størst mogleg grad samordnar båtanlegg i felles småbåthamner, der naustrekker/lagringshallar blir etablert inne på land og med felles båtopptrekk, då dette vil gi ein effektiv arealbruk i strandsona og også vil gje brukarvenlege løysingar.

Samordna bustad-, areal- og transportplanlegging

Kommunal planlegging er viktig for å avgrense energiforbruk og klimagassutsepp. Alle avgjerder om lokalisering og utforming av næringsverksemd, bustader, infrastruktur og tenester vil ha verknad på energiforbruk og utslepp i lang tid framover. For å møte overgangen til lågutsleppssamfunnet må ein legge stor vekt på effektiv arealbruk og på å samordne arealbruken og transportsystemet. Samstundes er det ei målsetjing å utforme attraktive byar og tettstader.

I arbeidet med rullering av arealdelen til kommuneplanen forventar vi at kommunen gjer følgjande grunnarbeid:

- Estimerer behovet for ulike typar bustadtilbod (frittliggande, tettbygd, leilegheiter) og andre byggeområde i planperioden
- Kartlegg tomtereservar i gjeldande arealplanar
- Vurderer å ta ut byggeområde som ikkje har blitt realiserte, og som ikkje er i tråd med SPRBATP
- Arbeider strategisk med fortetting og knutepunktutvikling, til dømes ved å definere område som:
  - o Sentrumsområde/kommunesenter - høg grad av fortetting/urbanisering
  - o Lokalsenter - høg grad av fortetting, samt enkelte sentrumsfunksjonar

- o Rurale område - prioritert til småhus/villautbygging
- o Verdifulle område som ikkje skal byggast ut (markagrense?)
- Utarbeidar arealrekneskap for forslag til ny arealdel

KONKLUSJON

Etter vårt syn har Volda kommune lagt fram eit oversiktleg og grundig planprogram. Arbeidet med kommuneplanens arealdel følgjer opp målsettingane og strategiane frå samfunnsdelen. Dette er eit viktg grep og eit godt grunnlag for det vidare planarbeidet.

Med helsing

Sveinung Dimmen (e.f)
samordnar

Kari Bjørnøy
seniorrådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Kopi:

Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbrukskontoret Ørsta/Volda	Dalevegen 6	6153	ØRSTA
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Noregs vassdrags- og energidirektorat	Postboks 53	6801	Førde
Region Vest			
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	Molde
Statens vegvesen Region midt	Postboks 2525	6404	MOLDE
Fiskeridirektoratet - forvaltningsseksjonen i region midt	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN

Innspel til planprogrammet frå Landbrukskontoret Ørsta Volda:

<p>I høyringsframlegget: 4.3 Landbruksnæringa Landbruksnæringa har vore ein av grunnpilarane for busetnaden på bygdene. I Volda har om lag 1/5 av alt jordbruksareal i perioden 2001–2014 blitt omdisponert til andre formål. I same periode har talet på aktive gardsbruk i Møre og Romsdal gått ned med om lag 34 %. Tilsvarande tal for Volda er ein nedgang på 48 %. For Volda sin del har dei siste femten åra, vore ein nedgang i kjøttproduksjon på 14 % og ein nedgang i mjølkeproduksjon på 25 % . Dei dyrka areala legg grunnlaget for matproduksjonen som skjer i Volda, men ein må og ha med at areala og har ein særleg verdi i beredskapssamanheng og som kulturlandskapselement. Eit aktivt landbruk som kan vere med på å halde kulturlandskapet i hevd, krev store investeringar med behov for langsiktige rammevilkår. Det er viktig å verne om dei best egna produksjonsareala. Kommunen kan medverke gjennom god og langsiktig arealplanlegging.</p>	<p><i>Redigert forslag frå landbrukskontoret: 4.3 Landbruksnæringa Landbruksnæringa har vore ein av grunnpilarane for busetnaden på bygdene. I Volda har om lag 1/5 av jordbruksarealet i perioden 2001 – 2014 gått ut av produksjon eller vorte omdisponert. I same periode har talet på aktive landbruksføretak i Møre og Romsdal gått ned med om lag 34 %. Tilsvarande tal for Volda er ein nedgang på 48 %. Fleire mindre føretak har gått saman i samdrifter og strukturrasjonaliseringa og effektiviseringa har vore betydeleg. Endringane har ført til ein nedgang i kjøttproduksjonen på 14 % og 25 % i mjølkeproduksjonen. Dei dyrka areala legg grunnlaget for matproduksjonen som skjer i Volda, men ein må og ha med at areala har ein særleg verdi i beredskapssamanheng og som kulturlandskap. Eit aktivt og levande landbruk som samstundes held kulturlandskapet i hevd krev store investeringar med behov for langsiktige rammevilkår. Det er difor viktig å verne om dei beste produksjonsareala. Kommunen kan her medverke gjennom god og langsiktig arealplanlegging.</i></p>
--	---

<p>I høyringsframlegget: 5.5 Landbruk og næringsliv Gjennom samfunnsdelen har ein fastsett ei målsetting om at Volda skal kunne tilby ein variert arbeidsmarknad. Det er også eit mål å styrke og bygge opp Volda-Ørsta som handels-, kultur- og opplevingsdestinasjon og vidare er dei målsetting å styrke Volda-Ørsta som eit attraktivt reise- og friluftslivsområde. Det er ingen klare målsettingar når det gjeld landbruksnæringa men det er valt ut fleire ulike strategiar som gjeld næringsliv, der også landbruks- og havbruksnæringa vert sett på som viktige for å nå målsettingane.</p>	<p><i>Redigert forslag frå landbrukskontoret: 5.5 Landbruk og næringsliv Gjennom samfunnsdelen har ein fastsett ei målsetting om at Volda skal kunne tilby ein variert arbeidsmarknad, der ein av strategiane er å leggje til rette for berekraftig utvikling av jord-, skog- og fjordbruk, og næringar som er knytt opp mot dette. Berekrafta no og i framtida er avhengig av jordvern og då med særleg fokus på dei beste produksjonsareala. Det er også eit mål å styrke og bygge opp Volda-Ørsta som handels-, kultur- og opplevingsdestinasjon og vidare er målsettinga å styrke Volda-Ørsta som eit attraktivt reise- og friluftslivsområde.</i></p>
--	--

Mvh

Børild Skåra
Rådjevar
Landbrukskontoret Ørsta Volda
Tlf 70 04 96 13

borild.skara@orsta.kommune.no

Til Volda kommune v/Heidi Istad

Fråsegn frå Landbrukskontoret til arealdelen i kommuneplan for Volda

Volda kommune har eit totalareal på 547.230 daa. Av dette er 14.626 daa eller 2,7 % dyrka jord og 6.674 daa eller 1,3 % innmarksbeite. Det syner at det i utgangspunktet er ein liten del av areala i kommunen som er produksjonsareal for jordbruket.

Jordbruksareala er viktige som:

Ressurs for dagens produksjon

Ressurs for framtidig produksjon

Ressurs som kulturlandskap

Av produksjonsareala er det berre ein mindre del som er aktuell for matkornproduksjon.

Areal med jordsmonn danna av marin strandavsetning er av høg kvalitet, og har best produksjonsevne for matkornproduksjon.

Marin grense går ved +/- 50 m.o.h.

I Volda har vi desse viktige områda med marin lausmasseavsetning:

Mork, Lid-Bjerkvik, Rotset, Rotevatn, Homborset, Torvika og Velsvik. Dei andre viktige jordbruksareala under marin grense vil i hovudsak bestå i areal med basert på morene og avsetningar av ulikt slag.

Volda har eit aktivt miljø for produksjon av råvarer til matindustrien, der volumproduksjonen er mjølk og kjøt frå storfe/sau.

I dag er produksjonen på areala i hovudsak fôrproduksjon for husdyr.

Då det har vore ei sterk omstrukturering i jordbruket med stadig større einingar - utan at eigedomsforholda er endra - er landbruksføretaka avhengig av å leige jord frå eigedomar som sjølve ikkje har husdyr, eller ein kjøper ferdig fôr frå føretak som driv med fôrproduksjon og fôrsal.

Denne avhengigheita av å få tak i fôr frå andre eigedomar/føretak er ein sårbar situasjon, som utgjer ein risiko for dei som driv og investerer i næringa.

Dette må ein ta omsyn til også i plansamanheng.

I dag er dei fleste husdyra på vestsida av Voldsfjorden. Her er fôrgrunlaget for lite slik at vi i dag har ein intern transport av fôr frå austsida til vestsida av Voldsfjorden.

I arbeidet med arealdelen vil landbrukskontoret leggje fram fakta om kva produksjonsareal som er mest viktig for jordbruket ut frå kriteria knytt til jordsmonn, klima, topografi og storleik. Desse faktaopplysningane vil leggje grunnlag for ein fagrapport over kjerneområda for jordbruket. Rapporten vil og omhandle viktige kulturlandskap i kommunen.

Volda kommune har i tidlegare planar teke inn område med nemninga LNF-B, dvs område som er avsett til landbruk, natur og fritid, men der ein har opna for eit visst omfang med spreidd busetnad. Desse områda må ein no rullere med tanke på tal, plassering og storleik.

I tillegg til dyrka jord vil det og vere naudsynt å sjå på ressursar knytt til dyrkbar jord. Dei beste områda som ligg til rette for seinare oppdyrking bør og verte ein del av arealplanen der ein sikrar desse mot nedbygging eller anna omdisponering.

Mvh

Børild Skåra

Rådgivevar

Landbrukskontoret Ørsta/Volda

Tlf 70 04 96 13

borild.skara@orsta.kommune.no

Volda kommune
Stormyra 2
6100 Volda

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
2016/963	06.10.2016	105710/2016/KOMMUNEPLAN/1519	Anders Smith-Øvland, tlf. 71 28 02 41	22.11.2016

Volda kommune - kommuneplanen sin arealdel – fråsegn til varsel om oppstart med planprogram

Møre og Romsdal fylkeskommune har ut frå sine ansvarsområde følgjande merknader:

GENERELT

Volda kommune har vald å starte rulleringa av arealdelen i forkant av kommunereforma. Vi ser denne rulleringa som ei vidareføring av arbeidet med samfunnsdelen, innanfor ramma av eigen kommune. I arbeidet med arealdelen vil det vere eit viktig moment at kommunen vidareutviklar dei tematiske arealstrategiane frå samfunnsdelen, for å kunne nå måla kommunen har sett seg. Vi ser elles at nyare planlegging nasjonalt bryt med den gamle grunneigarstyrte måten å planlegge på og synes no å bli meir basert på brei medverknad, meir målretta og meir strategisk.

MERKNADER TIL PLANPROGRAMMET

Disposisjon/innhald

Planprogrammet er oversiktleg sett opp og gir god oversikt for korleis kommunen har tenkt at planarbeidet skal gå føre. Vi har elles følgjande kommentarar til det konkrete innhaldet i planprogrammet:

Formålet med planarbeidet (1.3)

Kapittelet om formålet med planarbeidet beskriv fortida og kommunens allereie vedtekne planer, men seier lite om kva som er formålet med planarbeidet framover i tid. Ein kunne her ha referert til målsettingane i samfunnsdelen, nemnt i kapittel 5, eventuelt samla desse tema i eit kapittel.

Organisering (2.1)

I kapittelet om organisering kjem det fram at kommunen opererer med fleire administrative arbeidsgrupper. Den eine er planmøtet, den andre er leiarmøtet og den tredje er sjølv prosjektgruppa, beståande av 4-6 personar. Det kjem ikkje tydeleg fram kva som er rolla til dei ulike gruppene og korleis desse skal fungere saman, arbeidsdelinga og hierarkiet dei imellom. Dette kan ein med fordel klargjere før ein fastsett planprogrammet.

Medverknad (2.2)

I presentasjonen av samfunnsdelen kom det fram korleis kommunen hadde laga eit godt opplegg for medverknad. I planprogrammet for arealdelen er kapitlet om medverknad noko ope formulert. Medverknad er heller ikkje synleggjort i framdriftsplanen (2.3). Vi kunne her ha tenkt oss eit noko meir fastsett opplegg for medverknad, slik at det vert enno tydelegare kva som skal skje og når ting skal skje. Vi viser til at forslaga om medverknad synes å vere gode og bør lett kunne få ei meir fastsett form.

Framdrift (2.3)

I framdriftsplanen for prosjektet rår vi til at ein fastsett nærare korleis dei ulike fasane skal avsluttast gjennom vedtak og ligge til grunn for det vidare planarbeidet. Til dømes bør følgjande milepelar bli løfta fram:

- Risiko og sårbarheits-analyse (ROS)
- Overordna arealstrategi (vidareutvikling av strategitema i samfunnsdel)
- Innspel til overordna arealstrategi (skild frå innspel til endring av arealbruk)
- Innspel til endring av arealbruk

Den kartbasert ROS-analysen vil utgjere eit viktig kunnskapsgrunnlag for planlegginga og bør vedtatt tidleg i prosessen. Deretter kjem den overordna kartbaserte arealstrategien, som bør fastsettast før ein innhentar konkrete innspel til sjølve arealbruken.

Arealstrategi (5)

I samfunnsdelen er det laga strategiar etter tema. For at desse skal vere funksjonelle for arealdelen bør desse bli vidareutvikla til kartbaserte strategiar. Fasen bør avsluttast ved at ein vedtar ein overordna kartbasert strategi som skal ligge til grunn for det vidare planarbeidet.

Innspel til endring av arealbruk (?)

Eventuelle innspel om konkrete arealbruksendringar bør skiljast i frå innspel til den overordna arealstrategien. Først etter at kommunen har vedteke ein kartbasert arealstrategi, bør kommunen innhente innspel til sjølve planarbeidet. For at kommunen skal kunne nå målsettingane i samfunnsdelen bør ein avgrense innspel om konkrete arealbruksendringar til den overordna arealstrategien.

Konsekvensutgreiing (6)

Ei av utfordringane for arbeidet med planprogrammet er å organisere planarbeidet på ein slik måte at ein kan nytte konsekvensutgreiinga som eit prosessverktøy. I første omgang gjennom utgreiinga av arealstrategien og den samla verknaden av arealbruken. Deretter utgreiing av innspela innanfor arealstrategien, som grunnlag for korleis ein utarbeidet arealbruken i det endelege planforslaget. Ein kan med fordel tydeleggjere dette i framdriftsplanen (2.3) og i kapitlet om konsekvensutgreiing (6).

Risiko og sårbarheitsanalyse (ROS) (7)

I tillegg til å vere grunnlagsmateriale for denne konkrete arealplanen, vil ROS analysen og vere aktuelt å bruke i kommunens GIS system, som grunnlag for saksbehandling etter plan- og bygningslova.

Kulturminne

Under eksisterande kunnskapsgrunnlag for KU-utgreiinga for kulturminne og kulturmiljø (6), kan ein med fordel føye til SEFRAK-registeret og Regional delplan for kulturminne av regional og nasjonal verdi.

Samferdsel

Når sjølve arealdelen no skal rullerast vil vi minne om dei nye føringane i samferdsle-samanheng, til dømes dei nye måla for syklande og gåande og universell utforming av heile reisekjeder, spesielt rundt tettstader og knutepunkt.

Nasjonale føringar (3)

Planprogrammet kan med fordel vise til NTP 2014-2023 og da spesielt dei nasjonale måla for syklande og gåande (3.11.1- NTP), Universell utforming av heile reisekjeder, spesielt rundt tettstader og knutepunkt. (3.10 –NTP).

Trafikk og kommunikasjonar (4.6), busetting (5.2) og transport og kommunikasjon (5.6)

Under kapittel om utviklingstrekk, utfordringar og viktige problemstillingar nemnes det at; «...Volda har ein utfordrande geografi og topografi når det gjeld å få til god kommunikasjon og gode trafikkløysingar, både mellom sentrum og bygdene og internt i Volda sentrum. I samband med målsetting om å redusere fråflyttinga frå bygdene kan gode kommunikasjonar vere viktige tiltak...». Tilsvarande utfordringar og målsettingar nemnast i kapittel 5, punkt 5.2 og 5.6. Det er positivt at desse utfordringane og målsettingane blir nemnt, men det fordrar at kommunen følger dette opp med kollektivanalyser som grunnlagsmateriale, dersom ein skal nå dei nasjonale måla. Dette bør kome fram av planprogrammet som eit utgreiingskrav.

Kollektivaksar/knutepunkt.

I samband med planlegging av areal må ein legge til rette for bustadbygging ved eksisterande kollektivtilbod og kollektivaksar for å fremje mindre bilbruk. Avstanden mellom bustad og haldeplass vil vanlegvis ikkje kunne vere lengre enn 4-500 meter, for at ein skal velje kollektivtransport framfor bil. I tettstad vil grensa kunne vere noko lenger, opptil 7-800 meter. Kommunen kan her gjere enkle bufferanalyser for å kartlegge både eksisterande og ny arealbruk som har ei gunstig plassering i forhold til mogleg auka kollektivbruk/reduert bilbruk. Bufferanalyser av Kollektivaksar/knutepunkt bør kome fram av planprogrammet som eit utgreiingskrav.

Barn og unge

Kommunen skal jf. rikspolitiske retningslinjer og formålsparagrafen i plan- og bygningsslova, ta omsyn til barn og unge sine interesser i planlegginga.

I planprogrammet bør kommunen synleggjere eigne rutinar i forhold til det å ivareta barn og unges interesser, i plan og byggesaksbehandlinga og vise korleis dette skal skje kommuneplanen.

Kommunen bør og få ein oversikt over barn og unges arealbruk i kommunen, gjennom å kartlegge areal som har vore, er eller vil kunne bli av betydning for barn og unge. Både areal som formelt har fått ein status gjennom plan- og byggesaksbehandling og areal som i dag ikkje har ein slik status, er av interesse. Barnetrakkregistrering vil kunne vere eigna metode for ei slik kartlegging, i tillegg til den generelle kartlegginga kommunen gjer i planarbeidet. Vi vil elles vise til dei aktuelle kartlaga, under fana for barn og unge, på nettstaden; www.GISlink.no.

INNSPEL TIL PLANARBEIDET

Planfaglege råd

Kommunane sitt arbeide med kommuneplanens arealdel har ofte vore basert på grunneigarinnspel, der medverknad frå breidda i befolkninga har vore mindre. Mangel på overordna arealstrategiar og grunneigarfokus har medført at mange arealdelar ikkje har eller vil kunne nå dei måla som er fastsett i samfunnsdelane. Nyare planlegging nasjonalt

bryt med den gamle grunneigarstyrte måten å planlegge på og synes no å bli meir open for brei medverknad, meir målretta og meir strategisk.

Vi rår Volda kommune til å legge vekt på å vidareutvikle arealstrategi i samfunnsdelen, og legge denne til grunn for planarbeidet.

Vi vil elles gi ros til kommunen for ambisjonen for brei medverknad og håper at kommunen klarer å vidareføre den gode medverknaden ein oppnådde i arbeidet med samfunnsdelen.

Automatisk freda kulturminne

Volda kommune skal ha skryt for at dei løftar fram kulturlandskap og kulturminne som viktige ressursar for regional og lokal utvikling. Vi meiner det er bra at kommunen har ei bevisst haldning til spreidd utbygging, og at det skal skje som utfylling eller forlenging av eksisterande busetting, slik at ein ikkje punkterer samanhengande grøntområde, kjerneområde landbruk eller restriksjonsområde med omsyn til kulturminne. Under arbeidet med arealstrategiar for fritidsbusetnad, setrar og naust bør det leggest til at lokalisering av naust og fritidsbustader ikkje skal vere i konflikt med automatisk freda kulturminne. I samheng med målet om styrke Volda-Ørsta som eit attraktivt reise- og friluftsområde, kan kulturminne vere med gjere eit område attraktivt som reisemål for lokalbefolkninga og i eit ledd for auke turismen.

Vil vi understreke viktigheita av å fram alle kjente automatisk freda kulturminne i temakart, for å tidleg kunne sjå eventuelle konflikter mellom planlagt utbygging og kulturminne. Alle kjente automatisk freda kulturminne bør også inngå i ROS-analysen og merkast i kommuneplankartet, gjennom innarbeiding av omsynssone D (SOSI-kode H_730) med tilhøyrande føresegner. Vi rår til at fornminna vert markert med rune-R i plankartet, då mange av flatene kan vere små og lite synlege. Ein kan nytte kartdata frå Askeladden og informasjon frå godkjente reguleringsplanar som supplement. Innan kommunen ligg der fleire områder som gjennom regional delplan er utvalgt som særskilt viktige kulturmiljø:

- Austefjord kyrkje, Fyrde
- Volda kyrkje
- Olavskjelde Kile
- Dravlaus, gravrøyser
- Rotevatn, gravrøys
- Skinnvika, gravrøyser
- Eikrem, stabbur
- Velsvik røykomnstove
- Halkjelsvik kyrkjestad, Volda
- Botnen, fornminne
- Felden
- Skrivargarden, Skjerva
- Nedre Rotset
- Berkneset
- Volda Prestegard
- Halkjelsvik tettstad
- Gamlegymnaset
- Gamlegymastikken
- Ekset
- Hunnes, sengjabud
- Oppgangssag, Bjørkedalen
- Nøre Bjørkedal, smie
- Volda Elektiske Mylne
- Glimmerbrot, Osdalen
- Båtbygging i Bjørkedalen
- Steinkorsen på Kile
- Nothenget, Høydal
- Steingarden i Vikebygda
- Rønestadbakk, Folkestad
- Stove Ulvestad, Lauvstad
- Årsetøya, Austefjorden
- Flatdalsetra, Bjørkedalen
- Storlida, Åmelfoten
- Skrivargarden, Rotset
- Dalsfjord kyrkje, Dravlaus
- Kilsfjord kyrkje, Straumshamn
- Korsfurtunet og Brunebuda
- Dalsfjord gamle skule
- Kårstadbygget
- Skule Yksnøya
- Postvegen, Bjørkedalen

Desse områda bør bli vist som omsynssone C (SOSI-kode H_570). Det kan knytast retningslinjer til omsynssone C i kommuneplan (Jf. PBL. § 11-8, punkt c og d). Nærare utforming av omsynssone C bør skje i samarbeid med fylkeskonservatoren.

Vi gjer merksam på fornminne av nasjonal og regional verdi, i Regional delplan for kulturminne og kulturmiljø, bør leggst inn i kommuneplankartet (SOSI-fil vil bli ettersendt). Gjennom kommuneplanen må kommunen gjere greie for korleis ein ser for seg god sikring av dei kjente automatisk freda og nyare tids kulturminne, vist i regional delplan for kulturminne.

Vi vil for ordens skuld minne om at forslag om framtidig arealbruk i kommuneplan ikkje er å rekne som endeleg avklara, i høve automatisk freda kulturminne, dette skjer først ved detaljplanlegging. Konflikhtar må vere synlege i planomtalen/KU, likeeinast eventuelle avbøtande tiltak.

I samband med kulturminne frå nyare tid er omsynssoner i SOSI-filene rådgivande, og retningslinene til omsynssonene må avklarast i samarbeid mellom kulturminneforvaltinga og kommunen.

Vi forventar at elles at Volda kommune sin (snart ferdige) kulturminneplan vert innarbeidd i arealdelen, med tilpassa føresegn. Vi vil så langt som råd hjelpe kommunen med dette arbeidet.

Nyare tids kulturminne

I arealdel bør freda kulturminne sikrast gjennom bruk av omsynssone d), med tilhøyrande føresegn. Ikkje freda kulturminner/kulturmiljø kan sikrast gjennom bruk av omsynssone c) med retningslinjer. Det kan også gis føresegn for å sikre kulturminne eller områder. Også pbl § 11-18, kan nyttast for å sikre område som er av kulturhistorisk interesse.

Kommunen skriv i planprogrammet at tap av verneverdige kulturminne skal minimerast. Slik det er no har vi ikkje tilstrekkeleg oversikt over kva kulturminne det gjeld. Vi har oversikt over dei freda kulturminna. Ein del statlege etatar har laga sine verneplanar med kulturminne dei ønsker tatt vare på. Nokre av desse er sidan blitt freda, men elles er det plan- og bygningslova som er lovverket desse fell inn under. Vi har SEFRAK-registeret som syner bygg (i hovudsak) frå før år 1900, men alle desse kan ein ikkje ta vare på. SEFRAK tar berre for seg bygningar, ikkje landskap, parkar, vegar, bruer og støer og sjømerke. Dessutan har det skjedd ei utvikling etter SEFRAK, som ein no bør ta stilling, om kva som ynskast bevart.

For å få best mogleg plansakshandsaming bør kjente verneverdige kulturminne bli innarbeidd i ROS –analysen og i plankartet med omsynssoner/føresegn, slik at det er tydeleg kva kommunen ynskjer bevart.

I Regional kulturminneplan for Møre og Romsdal er alle dei nasjonalt og regionalt viktige kulturminna tatt med. Desse bør leggst inn i Volda kommune sin plan. Vi har prøvd å lage døme på omsynssoner rundt desse. Målsetninga med omsynssonene er ikkje å unngå ny-bygging og vidare utvikling i området, men at det skal takast større omsyn med tilpassing til kulturminna innanfor desse områda. Vi forventar å jobbe i lag med kommunen for å få til gode omsynssoner.

Volda kommune jobbar no med å lage sin eigen kommunale kulturminneplan som saman med den regionale planen og dei automatisk freda arkeologiske kulturminna er meint å skulle vere det ein skal måle tap av verneverdige kulturminne ut i frå. På sikt er det difor ynskjeleg å få også dei kommunalt viktige kulturminna inn i kommuneplanens arealdel.

Riksantikvarens fråsegn

I Volda kommune er det fleire kulturminne som Riksantikvaren har fyrstelinjeansvar for.

- *Volda kyrkje (id nr. 85865-2)*

Dette er ei listeført kyrkje. Kyrkja skal avsettast til omsynssone c) i kommuneplanen , SOSI - kode H - 570. I kommunen ligg det ò g to byggverk som i medhald av kulturminnelova § 4 er erklært automatisk freda og som Riksantikvaren har fyrstelinjeansvar for:

- *Bu på Eikrem, Arnegården (id 87304-1)*
- *Stovebygning på Velsvik (stovebygning) (id 87307)*

Begge bygga må avsettast til omsynssone d) , bandlagd etter kulturminnelova, SOSI - kode H730. I føresegnene bør det visast til at dei er automatisk freda i medhald av kulturminnelova .

- *Volda mellomalderkyrkjestad (id 85865-4)*

Eldste omtale av kyrkja er i 1432. Den eldste kjente kyrkja på Hallkjelsvik var ei stavkyrkje. Ei ny kyrkje sto ferdig i 1858 . Kyrkja brann i 1929, og bedehuset var brukt fram til noverande steinkyrkje sto ferdig i 1932. Stavkyrkja sto sør for dei to seinare kyrkjene.

Dei mellomalderske kyrkjestadane er kulturminne av nasjonal verdi. Det er viktig at ein ved planlegging av tiltak i nærleiken av kyrkjestaden tar tilstrekkeleg omsyn til dette, slik at kyrkjestaden sin kunnskaps - og opplevingsverdi kan takast vare på for framtida.

Volda mellomalderkyrkjestad bør merkast som omsynssone d) bandlagd etter kulturminnelova, SOSI- kode H730, på kommuneplankartet. Kyrkjestaden sin geometri kan hentast frå Askeladden under id 85865- 4.

Denne føresegna bør takast med i føresegnene til kommuneplanen for Volda mellomalder kyrkjestad :«Den mellomalderske kyrkjestaden er eit automatisk freda kulturminne. Alle inngrep i grunnen eller andre tiltak som kan virke inn på det automatisk freda kulturminnet er ikkje tillatne utan etter dispensasjon frå kulturminnelova.»

Det er ikkje utarbeidd plankart eller føresegner på dette stadiet i planarbeidet. Det er derfor ikkje mogleg å gjere ei konkret vurdering av eventuell konflikt med dei i automatisk freda kulturminna .

Tettstadutvikling

Kommunen vil gjennom planarbeidet avgrense sentrum på plankartet og gjennom arbeidet med ein overordna arealstrategi, fastsette ein strategi for sentrumsutviklinga. Grunnlaget for avgrensinga av sentrum er allereie utarbeidd gjennom tettstadsanalysen og strategi for Volda sentrum er eit av tema i samfunnsplanen.

Akvakultur

Ei sentral målsetting ved planlegging av kystsona er at potensialet for havbruk skal kunne nyttast, samstundes som andre samfunnsomsyn blir tatt vare på. Plan- og bygningsloven (PBL) pålegg kommunane å ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgåver.

Tilstrekkeleg sjøareal for akvakultur har vore løfta fram som eit viktig mål i arbeidet med å sikre ein berekraftig vekst og utvikling av havbruksnæringa, jf. Meld. St. 48 (1994-

1995), Meld. St. 19 (2004-2005) og Inst. S (2010-2011). Gode og oppdaterte kommunale arealplanar for sjøområda vil vere eit viktig verktøy for å nå dette målet. Kommunale planar har også vore utpeika som eit sentralt verkemiddel for å sikre ein miljøvenleg arealbruk, og for å bidra til å avklare kryssande interesser i kystsona.

Møre og Romsdal fylkeskommune vil gjere Volda kommune merksam på at det i planen er høve til å skilje mellom forskjellige typar oppdrett jf. PBL 11-7 § (hovedformål nr.3 og 7.). Døme på grupper er anadrome artar, marine artar, tang og tare oppdrett og skjell oppdrett. Vi vil og gjere merksam på teknologiske utviklinga, her under utviklinga av lukka anlegg.

Fylkeskommunen har og signalisert at det skal satsast innan fiskeri og havbruk, og at vi ser det som ei viktig oppgåve å medverke til vekst og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringa. I Fylkesplan 2013-2016 står det mellom anna at: «Havbruk, kraftbasert prosessindustri og landbruk er næringar som treng langsiktig tilgang på naturressursar. Det er viktig å sikre krafttilgang og areal som kan gje grunnlag for berekraftig vekst.». Som ei oppfølging av dette ser Møre og Romsdal fylkeskommune det som avgjerande for ei vidare berekraftig utvikling av akvakultur at det blir satt av sjøareal som sikrar etablering, drift og utvikling av havbruksnæringa i fylket. Tilgang til oppdrettslokalitetar med gode naturgitte parameter som t.d. djup og straum gir moglegheit for ei meir optimalisert produksjon med raskare fortynning og nedbryting av organisk materiale, som dermed gir mindre belastning for nærmiljøet.

For å sikre at veksten i regionen skjer innanfor bærekraftige rammer er det essensielt at den kan skje på godt egna lokalitetar ulike stader innanfor eit større produksjonsområde, slik at ikkje all vekst blir avgrensa til allereie oppdrettsintensive område.

Barn og unge

For at barn og unges interesser i saker etter plan og bygningslova skal ha tilstrekkeleg formelt grunnlag, må kommunen innarbeide konkrete krav til utomhus opphalds- og leikeareal i føresegna. Dette vil sikre at krava i både plan og bygningslova § 28-7 (den ubebygde delen av tomta/fellesareal) og Teknisk forskrift (TEK10) § 8-1 (uteareal) og 8-4 (uteoppholdsareal), blir sett i samanheng med Rikspolitiske retningsliner for å styrke barn og unges interesser i planlegging/rundskriv T-2/08.

Dei konkrete krava må bygge på kva som er «tilstrekkeleg» og «egna» uteopphalds og leikeareal. Dette er nærare beskrive i Rikspolitiske retningsliner for å styrke barn og unges interesser i planlegging/rundskriv T-2/08.

Kapittel 1 inneheld dei generelle utformingskrava, t.d.: «... 5.a Arealer og anlegg som skal brukas av barn og unge skal vere sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare. 5b. I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter blant annet at arealene: er store nok og egner seg for lek og opphold, gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider, kan brukas av ulike aldersgrupper, og gir muligheter for samhandling mellom barn, unge og voksne...». I kapittel 3, finn ein rettleiing kor desse krava er nærare konkretisert, t.d.: «... 5.a Arealer brattare en 1:3, eller smalere enn 10 meter, areal med ekvivalent støyntivå over 55 dB(A), areal avsatt til kjørevei, parkering, fareområder og areal belagt med restriksjoner som hindrer barns frie lek, skal ikke regnes med...».

I tillegg til krav til utomhus opphalds- og leikeareal i føresegna rår vi til at kommunen kartlegg egna areal for barn og unge, også nemnt i under merknad til planprogrammet ovanfor. Egna areal bør bli vurdert innarbeidd i plankartet på ein slik måte at ein sikrar desse areala for framtida.

Konklusjon

Vi rår Volda kommune til å vidareføre den breie medverknad frå arbeidet med samfunnsdelen og arbeide strategisk og målretta, gjennom ein bevisst bruk av planverktøy som kartbasert analyser (ROS), utgreiing av verknad (KU) og arealstrategi, som prosessuelle verkemiddel.

Vi viser elles til saksutgreiinga ovanfor og ber om at våre merknader og innspel vert vurdert i det vidare planarbeidet.

Dette brevet er elektronisk godkjent og vil ikkje bli utsendt i papir.

Med helsing

Johnny Loen
plansamordnar

Anders Smith-Øvland
overarkitekt

Fagsaksbehandlar

Automatisk freda kulturminne: Arkeolog, Guro Dehli Sanden, tlf. 71 25 88 63
Kulturminne frå nyare tid: Arkitekt Toril Moltubakk, tlf. 71 25 89 28

Ettersendes: SOSI-fil, Fornminne av nasjonal og regional verdi, Regional delplan for kulturminne og kulturmiljø.

Kopi:

Statens vegvesen, Region midt
Fiskeridirektoratet - Region Møre og Romsdal, Postboks 185, sentrum, 5804 Bergen
Kystverket Midt-Norge, Postboks 1502, 6025 Ålesund
NVE - Region vest, Postboks 53, 6801 Førde
Fylkesmannen i Møre og Romsdal, her

Folkestad Grendautval
v/leiar Jon-Arild Kvamme Sollid
Dalsfjordvegen 4260
6120 Folkestad
Tlf 48133127
Epost: jks@hivolda.no

Dato: 16.11.2016

Oppstart av arbeid med arealplandelen av kommuneplan for Volda 2018-30

Folkestad grendautval viser til brev frå Volda kommune av 6.10.16, referanse 2016/983, løpenr 11716/2016 om oppstart av arealplandelen, med høyringsfrist 19/11.

Det vart arrangert felles møte 9/11 med representantar for Volda kommune onsdag på Folkestad kulturhus med deltakarar frå Bjørkedal, Kilsfjord, Folkestad og Dalsbygd om den generelle delen («planprogrammet») av arealdelen av den nye kommuneplanen for Volda 2018-30. Til sist i dette møtet heldt ein idédugnad for kvar av grendene, og underteikna melde attende ein del utfordringar og aktuelle problemstillingar for Folkestad:

Generelt: Målsetjingane om boligbygging, busetjing og utvikling

I pkt 5 i dokumentet, spesielt på s. 13-14, finn vi utvetydig klart formulert ei målsetjing om at auken i busetjing og investering i infrastruktur skal foregå i Volda sentrum, mens bygdene er omtala i bisetningar som «nokre bygdesentra», og med ei lite utdjupa og nokså defensiv målsetjing. Dette uroar grendautvala på sør- og vestsida av Voldafjorden! Når vi no les i avisene om budsjettframlegget for Volda kommune for 2017 og framover, m.a. om kutt og innsparing i skulesektoren, som flytting av ungdomssteget til Volda Sentrum, tvilar vi på at nettogevinsten blir så stor, sett ut frå at utgiftene til skuleskyss vil auke og at m.a. dette tiltaket ikkje bidreg til å stabilisere busetnaden på bygdene. Og fleire elevar og fleire etableringar i Volda sentrum vil auke behovet for og kostnadene med utbygging av infrastruktur, som kommunen sjølv peikar på i konsekvensanalysen i høyringsdokumentet. Perspektiv for og konsekvensar av samanslåinga av Hornindal og Volda må forresten også inn i ein kommuneplan som skal gjelde for 2018-30. Kanskje dette gir behov for endra problemstillingar og konsekvensanalysar i arealdelen, samt gir økonomiske konsekvensar og endra prioriteringsbehov i kommunale økonomiplanar og budsjett i åra som kjem?

Voldsfjordbrua: Område for brufeste på Krumsvikneset må inn i arealplanen og startast reguleringsplanarbeid for (også planarbeid for brufesteområde på andre sida av fjorden).

Kraftverksanlegg på Folkestad, med rørgater og anlegg må teiknast inn i arealplanen.

Behov for utviding av gravplassen på Folkestad: Dette krev kommunalt initiativ, inkl endeleg avklaring av spørsmålet om gamleskulebygninga og tomta.

Bustadområde på Folkestad: Ein bør få ferdigregulert attraktive sentrumsnære bustadtomter, jf gjeldande delplan felt B2 (nedanfor Dalsfjordvegen) og LNF-felt ovanfor Dalsfjordvegen («Skjerva», mellom Ungdomshuset og Tyle)

Hyttfelt Folkestadsætra: Felt H4 er snart oppfylt og ferdig utbygd, og felt H3 (feltet lengst mot bygda) bør det startast reguleringsarbeid for. Ei erfaring med H4 er at det kan vere behov for å sjå nærare på og evt presisere retningslinene for området mht arrondering og utforming av hytter, for inngjerding og vegløyisingar, mm.

Tilførselsveg til Folkestad skule: Vi ser behov for meir ein tenleg og opparbeidd kommunal gjennomgangsveg forbi skulen på oversida v/hovudinngangen, frå kommunevegen ned til riksvegen, over gbr 106/2. Både ved varelevering og vedlikehald ville dette vere meir praktisk, og spesielt av beredskapsomsyn, t.d. ved brann og ulukker, burde kommunen sikre og setje i stand heile strekninga, evt med ei lita utretting av veglina ned mot skulegjerdet. Vegen ned til skulen på oversida er asfaltert og brøytt (overtaken av kommunen?), mens veg frå skulen og ned til riksvegen ikkje er vedlikehalden og har truleg uavklara status. Avkøyrse i øvre del mot kommunevegen er smal, uoversiktleg og bratt. Også prosjekt om tilførselsledning for kloakk over veglina i nedre del mot riksvegen (kommunen sitt ansvar) tilseier at her snart bør takast eit meir samla grep for nedre del av dette arealet på gbr 106/2.

Industriområde: Det kom fram at beste plassen for dette på sørsida av Voldsfjorden er Bjørkedalen (m.a. godt tenleg areal og gode kommunikasjonar både sørover og nordover)

Med helsing

Jon-Arild Kvamme Sollid
Leiar Folkestad Grendautval

BJØRKEDAL GRENDALAG

Organisasjonsnr.: 917 824 525

E-post: killar4806@gmail.com

Sakshandsamar:
Lars Kåre Kile

Direkte telefon:
90823466

Dykkar referanse:
Saksnr.: 2016/963

Volda kommune
Rådhuset
6100 Volda

Merknader til planprogrammet og innspel til kommuneplanen sin arealdel Saksnummer: 2016/963

Vi syner til høyringsdokument utsendt på e-post 10. oktober 2016 og informasjonsmøte på Folkestad skule den 9. november.

Styret i Bjørkedal grendalag inviterte til bygdamøte den 16. november for å få fram synspunkt på korleis arealet i Bjørkedalen best kan nyttast. Frammøtet var godt, meiningane var mange, og debatten var svært nyttig som bakgrunn for vidare arbeid med arealdelen.

Merknader til planprogrammet:

Styret i Bjørkedal grendalag har ingen merknader til dei tre første og dei to siste hovudpunkta i planprogrammet, men vi finn grunn til å knyte nokre kommentarar til punkt 4 og 5 når det gjeld målsettingar for busetting og bustadbygging. Dokumentet har eit klart formulert hovudmål om at all auke i busetting skal gå for seg i og omkring Volda tettstad, medan det har ei vag og svært defensiv målsetting for bygdene. Der er løysinga at eit aktivt jordbruk skal halde areala opne og gjere dei attraktive for ålmenta. Det er for dårleg!

På Bjørkedalen er det mykje areal som er klart dårlegare eigna til jordbruk enn mange sentrumsnære område. Den beste måten å hindre gjengroing av desse områda er å stimulere folk til å bygge og bu der. Slik kan ein spare gode jordbruksområde i sentrale strøk og i staden få attraktive buområde på sekundære jordbruksareal i utkantane.

Bjørkedalen er ei naturperle, ein heilt fantastisk plass å bu for folk som vil at borna deira skal få vekse opp i rolege og trygge omgjevnader. Samstundes er det eit sentralt område i høve til arbeid; med vilje til ein times pendling har ein faktisk tilgang til jobbmarknaden i minst 7 ulike kommunar. Tenkjer vi på same måten når det gjeld kultur- og handelstilbod, har vi 15 minutt til Eid, 30 til Volda og 45 til Stryn og Ørsta. For Volda og Ørsta vert dette merkbart kortare med bru over Voldsfjorden.

Det bør ikkje vere vanskeleg å finne fleire gode argument for auka busetting i bygdene våre, **og vi må ha lov å vente at kommunen har ei offensiv målsetting om å SNU den negative utviklinga i folketalet og ikkje berre redusere den.**

Innspel til arealdelen:

- 1. Byggefelt/bustadbygging:** Noverande byggefelt med planlagd utviding bør stå uendra. Elles ynskjer vi å legge til rette for spreidd busetnad og fritidsbustader ved å utvide og/eller auke talet på LNF-B område i bygda:
  - a. Flata bak husa i Trondebakken, gnr/bnr 95/12. Området grensar mot sør til utvidinga av byggefeltet.
  - b. Arealet nedanfor Sagelvsvegen mellom grova frå skytebana og Solheim, gnr/bnr 95/20.

- c. Løbakk, gnr/bnr 93/5, heile bruket på begge sider av Stigedalsvegen. Nedanfor veggen grensar arealet mot sør til eit eksisterande LNF-B område.
- d. Brattheim, gnr/bnr 92/6, heile innmarka på bruket. Arealet grensar mot sør til eit LNF-B område på gnr/bnr 92/3.
- e. Andre eksisterande «gule» område bør stå som før.

2. **Klassifisering av «Buda» som bustad/næring:** Det er sterkt ynskjeleg at «Buda» på Øygarden, tidlegare butikk og skulestove, no skal kunne brukast til andre formål, til dømes bustad. Då er det naudsynt med endra klassifisering.
3. **Fjerne friområde skibakke:** Friområde som ligg på Øygarden, rett ovanfor «Buda». Bakken er ikkje halden i hevd og vert ikkje brukt.
4. **Teikne inn kraftverk m/røyrgate:** Kraftverket skal ligge i/ved Øygardselva, rett ovanfor friområdet som er omtala i punkt 3.
5. **Teikne inn dynamittlager:** Lageret ligg ca 200 m sør for Øygardselva, i høgde med plangrensa.
6. **Teikne inn steinbrot:** Steinbrotet er ca 150 m sør for Hauesvingen ved riksveg 651.
7. **Fjerne friområde lysløype:** Friområde som ligg på Helset, mellom Småskifta og Helsetnakken. Løypa har ikkje vore i bruk på mange år, og lysa er for lengst borte.
8. **Redusert støysone for skytebana:** Støysona for skytebana må vurderast på nytt for å sjå om ho kan reduserast i utstrekning utan at det går ut over funksjonen til skytebana.
9. **Skuleplassen som aktivitetsområde/leikeplass:** Skuleplassen har sidan han vart opparbeidd seint på 50-talet vore ein populær samlingsstad for born og unge i bygda også etter skuletid. Bjørkedalen har ingen andre opparbeidde område som på same måten kan oppfylle barn og unge sine behov for leik og aktivitet. Med bakgrunn i det som har skjedd i andre bygder der skulen er nedlagd, ventar vi derfor at kommunen lar bygda overta skuleplassen utan vederlag til aktivitetsområde/leikeplass eller driv han sjølv som ein kommunal leikeplass.
Plan- og bygningslova har etter § 1-1 som formål at planlegginga skal vareta omsynet til barn og unge sine oppvekstvilkår. Planar skal etter første ledd bokstav e:
«LEGGJE TIL RETTE FOR GOD FORMING AV BYGDE OMGIVELSER, GODE BOMILJØER OG GODE OPPVEKST- OG LEVEKÅR I ALLE DELER AV LANDET»
Kommunen har det primære ansvaret for å innarbeide desse omsyna i planane sine.

Bjørkedalen, den 19. november 2016

For Bjørkedal grendalag

Lars Kåre Kile
-styreleiar-

Viser til arkivsak nr. 2016/963

Merknader til planprogrammet og innspel til arealdelen finn de som vedlegg til denne e-posten.

Eg kan berre beklage at det ikkje vart sendt før helga, men eg vonar ingen hadde bruk for det før måndag i noko fall.

Med beste helsing
Bjørkedal grendalag

Lars Kåre Kile
-styreleiar-

KOMMUNEPLAN FOR VOLDA KOMMUNE – PLANPROGRAM AREALDELEN 2018-2030 Planid 2016005 (saknr. 2016/963)

MERKNAD FRÅ VOLDA NÆRINGSFORUM

Volda Næringsforum (VNF) vil med dette kome med innspel til Planprogram Arealdelen 2018-2030. VNF sitt utgangspunkt for merknad botnar i eit generelt samfunnsperspektiv, og tek då særleg utgangspunkt i at gode og føreseielege rammevilkår for næringslivet er heilt avgjerande for ei god samfunnsutvikling i Volda.

Volda Næringsforum representerar næringslivet

Volda Næringsforum er høyringsinstans, og sender uttale på vegner av sine medlemmar og samarbeidspartnarar. Volda Næringsforum har i samband med arbeid med kommuneplan, arealdel vore i dialog med sine medlemsbedrifter i og kring Volda. I tillegg har arbeidsutvalet i styret i VNF og næringspolitisk gruppe arbeida med innspel. Bedriftane tilknytt VNF representerer private og offentlege verksemdar innan industri, handel, privat tenesteyting og reiseliv, mv. Volda Næringsforum sender inn nokre overordna merknader til planen på vegner av desse medlemmane. Dette utelukkar ikkje at ein skilde/grupperinger av verksemdar sender inn sine eige merknader.

VNF vil gje ros for eit godt utarbeidd dokument. Planprogrammet gjev i ei god ramme for det vidare arbeidet med kommuneplanen sin arealdel. Vår merknad går på tilhøve som vi ser kan gjerast noko meir presise, eller med fordel endrast eller leggst til.

Volda Næringsforum ynskjer tydelegare næringsperspektiv

Generelt oppfattar vi det slik at Planprogrammet har eit noko svakt næringsperspektiv. Planprogrammet skildrar på ein god måte Volda sin uvanleg store andel av sysselsetting i offentleg sektor. Dette er for så vidt eit gode, men ut frå fleire perspektiv er det viktig at Volda-samfunnet er medveten på dei utfordringar dette kan gje. Vi nemner nokre av perspektiva her:

- Nasjonale føringar/politikk gjev signal om at vidare vekst i aktivitet og sysselsetting vil kome utanfor offentleg sektor. Dette vil m.a. medføre at «kampen» om dei offentlege arbeidsplassane vil verte hardare. For å selge inn Volda som destinasjon for ny, eller auke i, offentleg verksemd vert øvrige samfunnsfunksjonar desto viktigare, herunder særleg at Volda sitt nærings- og samfunnsliv har optimale tilhøve for utvikling
- For å rekruttere arbeidskraft er det slik at «resten av livet» ut over sjølve arbeidsplassen vert stadig viktigare. Dette vil i realiteten seie at vektlegging av nærings- og samfunnsliv for øvrig vert desto viktigare
- For å kunne oppvege eventuelt fråfall eller stagnert vekst i offentleg sektor, vil det vere avgjerande at Volda har eit nærings- og samfunnsliv som er gjevne rammer for utvikling som kan vere ei motvekt til eventuell slik manglande vekst i offentleg sektor

Ut frå dette er det viktig at kommuneplanen på ein klargjerande måte synleggjer denne heilt avgjerande føresetnaden for god samfunnsutvikling, og konkret fangar opp behova for å legge tilrette for optimale tilhøve for næringsutvikling.

I eit slikt næringsperspektiv er det for VNF også sentralt å peike på behovet for optimale og ambisiøse rammer for busetnad, idrett og øvrig samfunnsliv.

Behov for tydeleg avgrensa arealformål til nærings- og samfunnsutvikling

Med dette som bakteppe vil vi peike på følgjande element:

- I høve tettstadsutvikling må det kome klart fram at arealdelen bygger på føresetnader og rammer som er tekne opp i tettstadsprosjektet Mellom Bygningane i Volda (MBV), herunder at defineringa av sentrum følger det same sporet. Det er her og sentralt et ein klarare fokuserer på å plassere aktivitetar og tilbod i sentrumskjernen for å styrke den urbane utviklinga av tettstaden, herunder både kulturtilbod m.m., men og ved etablering av arbeidsplassar og offentleg verksemd
- Når et gjeld busetnad og tilhøve til fortetting er det viktig at ein klarare definerer at dette gjeld sentrumskjernen, og at det ikkje ligg i dette at ein opnar for fortetting i allereie etablerte buområde/bustadfelt utanfor sentrumskjernen. Dei gode kvalitetane som ligg i allereie etablerte buområde er sentrale for Volda som busetnadsdestinasjon
- Det vil og vere viktig at ein ved etablering av nye bustadområde ikkje grip inn i randområda til eksisterande område nytta til handel, næringsverksemd, offentleg verksemd, idrettsverksemd m.m. På dette området må ein ha eit tidsperspektiv som går langt ut over 2030.
- Arealdelen må fange opp at industrien og deler av næringsverksemdene har behov for areal som er eksklusive for industri, industriell service, anleggsverksemd o.l.. Det vil vere nødvendig at det i desse områda ikkje vert blanda inn andre aktivitetar som på kort og lang sikt utfordrar desse verksemdene sine rammevilkår.

Nokre andre moment:

- Havbruksnæringa er av dei næringane som har potensiale for betydeleg vekst. Det er difor særst viktig at ein i planarbeidet samarbeider med næringa for å sikre konkrete lokaliseringar, infrastruktur og rammevilkår som sikrar rom for slik vekst
- Volda har framleis potensiale til å ta ein større del i den internasjonale dugnaden for produksjon av rein energi. Det er viktig at ein i planprosessen har god dialog med energinæringa slik at arealdelen konkret synleggjer rammer og lokaliseringar som gjev rom for å ta eit enda større ansvar på dette området. Ein

bør og i planarbeidet t.d. vurdere om Volda har potensiale for plassering av anlegg for vindkraft

Volda Næringsforum som ressurs i det vidare planarbeidet

VNF ser føre seg å verte nytta som ein ressurs i det vidare planarbeidet, og vi vil då meir utfyllande kunne gje innspel både på punkta over og andre tilhøve som kan verte aktualisert etter kvart.

Vi legg og til grunn at MBV vert nytta som tilsvarende ressurs i det vidare planarbeidet når det gjeld sentrum og tettstadsperspektivet.

På vegner av VNF

Med vennleg helsing

Stefan N. Halck - sign -

Dagleg leiar, Volda Næringsforum

Naturvernforbundet i Ørsta og Volda,
Lokallag i Norges Naturvernforbund.

VOLDA KOMMUNE	
Saksnr. 2016/963	Avd. UTM
Løpnr.	Shs. Heist
16 AUG 2014	
Arkivdel:	Planid
Klassering P:	
Klassering S:	

INNSPEL TIL PLANPROGRAM FOR AREALDELEN AV KOMMUNEPLANEN FOR VOLDA 2018-2030

Naturvernforbundet i Volda og Ørsta takkar for invitasjon til å kome med høyrings-innspele. Vi registrerer med glede at Klima og miljø skal gå inn som gjennomgåande perspektiv i alle hovudtema, og at dette også er eitt av dei tema samfunnsdelen gjev overordna føringar for. Mange av dei omsyna NNV er opptekne av er godt ivaretekne i planstrategien; vi vil berre undrestreke kor viktig det er at denne delen av planarbeidet vert prioritert. I den grad lokallaget kan bidra med meir konkrete innspele i det vidare arbeidet, gjer vi gjerne det.

Klimaendringar og tap av biologisk mangfald er, slik vi ser det, nokre av dei største utfordringane vi står overfor i åra som kjem. Skal vi nå 2-(eller 1,5)-gradersmålet, må klimagassutsleppa reduserast drastisk på kort tid. Kommunen må både i eigen regi og som tilretteleggar for næringsliv og innbyggjarar, gjere det enkelt å handle klimavenleg. Ein må og legge stor vekt på å førebygge skadeverknader av dei klima-endringane vi veit vil kome. I denne samanhengen gjeld det i hovudsak kommunen som planmynde.

KLIMA

Den vedtekne klimaplanen for Volda må, saman med andre føringar, ligge til grunn for arealplanlegginga. Vi veit at transport er ei stor utsleppskjelde. I planstrategien vert det peika på tre viktige faktorar: samordna areal- og transportplanlegging, betre kollektivtilbod og fleire gang- og sykkelveggar. Vi vil nemne nokre moment:

Samordna areal- og transportplanlegging:

- Svært viktig å tenkje transport ved planlegging av nye bustadfelt og næringsetableringar. Stikkord: fortetting og nærleik til kollektivtrase/ kollektivknutepunkt
- Halde på ei restriktiv linje når det gjeld kjøpesenteretableringar utanfor sentrum
- Samarbeide med fylket og FRAM for å få eit kollektivtilbod som er betre tilpassa behova til pasientar/studentar/tilsette ved dei store arbeidsplassane (sjukehuset, høgskulen og vidaregåande) enn i dag for å få fleire til å reise kollektivt. Her må ein sjå over kommunegrensene med tanke på den store arbeids- og skulependlinga i regionen
- Ringruta i Volda sentrum må utvidast til å fange opp dei nye store byggefelta.
- Bussterminalen på Moritzmarka må byggast ut med venterom og toalett, og vi må få fleire «busskur»
- For bygdene må ein prøve ut fleksible løysingar med tingingstransport som alternativ til store bussar med få passasjerar
- For bygdene er ferja ein viktig del av transporttilbodet; her må opningstider og frekvens

betrast, og ein må arbeide for 0/lågutsleppsferjer

- Fleire ladepunkt for elbilar ved dei store arbeidsplassane/ offentlege institusjonane.

Gang- og sykkelveggar:

- Å få fleire til å gå og sykle er viktig folkehelsearbeid, så her bør der vere eit godt grunnlag for samarbeid med folkehelsekoordinator! Kanskje få eit samarbeid med Høgskulen for å redusere parkeringsproblema der

-Med tanke på den store pendlinga mellom Volda og Ørsta må gang- og sykkelvegen fullførast, også med tanke på trase når ein kjem inn i Volda sentrum

-Gang- og sykkelvegnettet i Volda sentrum må fullførast, m.a. ved systematisk søknadsarbeid inn mot fylket.

-Elsykkelen vil truleg få mange fleire på sykkelsetet, noko som kan auke konflikt-nivået mellom gåande og syklande. Gang- og sykkelvegane bør difor todelast med ei «fil» for sykkel og ei for gåande

Parkeringsrestriksjonar:

- For å redusere unødig bilkøyring bør ein vurdere parkeringsrestriksjonar i sentrum og rundt dei store arbeidsplassane

ENERGIRUK

Energieffektivisering og auka bruk av ny fornybar energi som ikkje kjem i konflikt med viktige naturverdiar er viktig av omsyn til klimaet, men også for å unngå kontroversielle utbyggingar av vass- og vindkraft.

- Kommunen bør legge til rette for/ stille krav om auka bruk av ny fornybar energi, t.d. frå jord og sjø, ved nye utbyggingar

-Ein bør også stille krav til energieffektivitet ved nye utbyggingar

-Har vi tilbod om landstraum på Volda ferjekai?

BIOLOGISK MANGFALD, NATUROMRÅDE OG TILRETTELEGGING FOR FRILUFTSLIV OG NATUROPPLEVINGAR

Artar forsvinn i høgt tempo, naturområde vert bygde ned og ulike typar inngrep forringar høvet til friluftsliv og naturopplevingar. Planarbeidet må sikre at Volda kommune tek vår del av ansvaret for å følgje Naturmangfaldlova. Vi må:

-Ta vare på så mykje som mogeleg av inngrepsfri natur.

-Bruke artsdatabase og naturtyperegistreringar som grunnlag for kvar ein kan planlegge nye inngrep (og kva som evt. bør vernast).

- Bli medvitne om kva art Volda kommune har spesielt ansvar for å ta vare på.

- Kartlegge viktige myr- og våtmarksområde og hindre utbygging som forringar desse.

- Støtte eit landbruk som tek vare på artsmangfaldet i slåtteeingene og naturbeita.

- Hindre at uønska arter breier seg i kulturlandskapet.

- Kartlegge eksisterande inngrep i elvar, strandsone og vassdrag, og revidere kystsoneplanen (også naudsynt med tanke på oppdrettsnæringa).

- Vakte om verna vassdrag.

- Kartlegge viktige leveområde/ trekkruter for vilt og unngå inngrep i/

avskjering av desse.

- Støttar alt som står om bevaring av grøntstruktur, og minner om at «snarvegar» som er «delprivatiserte» må opnast att.
- Støttar framlegget om vidare arbeid med bevaring av sætremiljøa.

FØREBYGGING AV RAS OG FLAUMAR

Støttar framlegget om ny ROS-analyse som grunnlag for førebygging mot følgjer av klimaendringar

- Vurdere kva følgjer den omfattande flatehogsten i kommunen har for ras og flaumar
- Er vernskoggrensene i eksisterande plan tilstrekkelege til å hindre ras og flaumar?
- Kva med byggelina langs sjø med tanke på havstiging?

FORURENSING

Med tanke på vasskvaliteten i fjordane våre må det vere eit mål å sikre at alle utslepp vert rensa (kloakk, avfall frå fiskeoppdrett, utslepp frå industri, avrenning frå jordbruk mm). Sjølv om vatnet i fjordane våre stort sett rensar seg sjølv på grunn av stor djupn og sterke straumar, har vi også eit ansvar for kvar forurensinga tek vegen utanfor vårt område. Ut frå ny kunnskap om marin forsøpling og kjeldene den kjem frå, er det også viktig å setje i verk tiltak for å overvake bekkar, elvar og strender med tanke på marin forsøpling.

AREALDELEN

Med tanke på naudsynt fortetting av busetnad er det viktig å blinke ut kva område som eignar seg for dette og kva område som bør skjermast. Dette gjeld både sentrum og bygdene. Det er og etter vårt syn naudsynt å setje "marka-grenser".

Mork/ Berkneshalvøya:

Fureskogområdet mellom Håskjold og Morkaåsen er eit verdfullt naturområde som bør takast vare på for friluftsføremål. Området bør difor skjermast for utbygging, og det må opparbeidast gode tilkomstvegar frå byggefelta (sjåskravering på vedl. kart).

Også Voldadelen av Hovdevatnet og Håskolltjørna er viktige våtmarksområde bade med tanke på fugleliv og friluftsliv.

Både Helgehornet og Lidaveten er attraktive turområde, som ikkje må forringast korkje når det gjeld areal og opplevingsverdi. Her trengst ikkje meir tilrettelegging.

Tilkomst til dei allereie regulerte friluftsområda på Mork/ Egset må sikrast. Det

bør etablerast eit samanhengande friluftsområde frå Morkavika til Egsetstranda med lett tilkomst for bebuarane i det nye, store bustadområdet på Egset og i Morkåsen. Sjå skravering på kart.

Berkneset (sjå kart) er eit anna verdfullt friluftsområde der dispensasjonspraksisen bør strammast kraftig inn.

Yksnøya er eit verdfullt kulturlandskap og friluftsområde som etter vårt syn bør få status som landskapsvernområde. Det bør difor ikkje opnast for private utbyggingsprosjekt på øya.

Når det gjeld bustadbygging, bør det vere råd å finne område for fortetting som ikkje kjem i konflikt med friluftsføremål eller dyrkajord.

Sentrum:

Vi viser til det vi tidlegare har sagt om fortetting i sentrum og langs kollektivaksane, men meiner likevel det bør setjast ei "markagrense" for bustadbygging i lia nord for sentrum, t.d. på kote 300. Med tanke på aukande risiko for ras og flaumar må ein her vere svært medvitne om vernskoggrensa.

Friluftsområdet på Munken bør få ein trygg tilkomstveg, og det bør leggst betre tilrette for tilkomst til friluftsområdet på Andaneset.

Med tanke på den store bustadutbygginga i Engeset-Klepp-Håmyra, bør det opparbeidast ei turløype/trasé, som kan sporleggast for ski om vinteren, frå dette området til skianlegga på Reset. Etter det vi kjenner til er det tidlegare sett av midlar til planlegging av dette.

Dei grønne korridorane frå bustadfeltet og ut i marka må sikrast og haldast opne.

Veg til Rotsethornet bør etter vårt syn gå ut av planen.

Området mellom Scana og Garvarbuda, som inneheld ein av dei siste restane av naturfjøre i sentrum, bør ryddast og tilretteleggast for allmenn ferdsel og friluftsliv.

Rotevatnet, Øyraelva og Elvadalen utgjer ein verdfull vassdragsnatur og eit økosystem som bør vernast om gjennom planarbeidet, t.d. ved etablering av ei buffersone langs vassdraget.

Austefjord:

Årsetøya er og eit svært verdfullt natur- og kulturlandskap som må takast godt vare på for ettertida.

Fjellområda sør for Austefjorden, avgrensa av Bjørkedalen, Hornindalsvatnet og Kvivsvegen er eit stort samanhengande fjellområde med få tyngre inngrep. Slike område er relativt sjeldne på Sunnmøre, her det til vanleg er kort avstand frå fjord til fjord. Dette har stor verdi for vilt, fisk og friluftsliv, det er lett tilgjengeleg frå fleire innfallsportar, og difor bør ein etter vårt syn vere restriktiv når det gjeld hyttefelt, vegbygging/ skogsvegar, kraftlinjer o.l. Sjå kartvedlegget.

Mørevassdraget (vassdraget frå Grøndalsvatnet til Austefjorden) har i dag eit forvaltningsregime som ikkje sikrar ein god økologisk kvalitet. Dette kan rettast på gjennom ein revisjon av konsesjonsvilkåra. Dette kan mellom anna ha negative følgjer for paddebestanden ved Litlevatnet, I tillegg til fisk, fugl og friluftslivinteresser.

Når det gjeld bustadbygging bør det fortettast vidare i Fyrde sentrum utan å kome i konflikt med det verdfulle øyralandskapet og dyrkamarka.

Folkestad, Straumshamn og Bjørkedal:

Olivinskogen i Bjørkedalen treng eit strengare verneregime enn det frivillige vernet som er der i dag. Den ligg som A-kvalitet i naturbasen. Særleg den gamle olivinskogen på Tjørnanakkane treng eit forsterka vern.

Dalsfjord, Lauvstad, Velsvik:

I Steinsvika bør ein sjå til at anadrom laksefisk kan gå opp i Vassbakkevatnet og heilt fram til Fremste-vatnet.

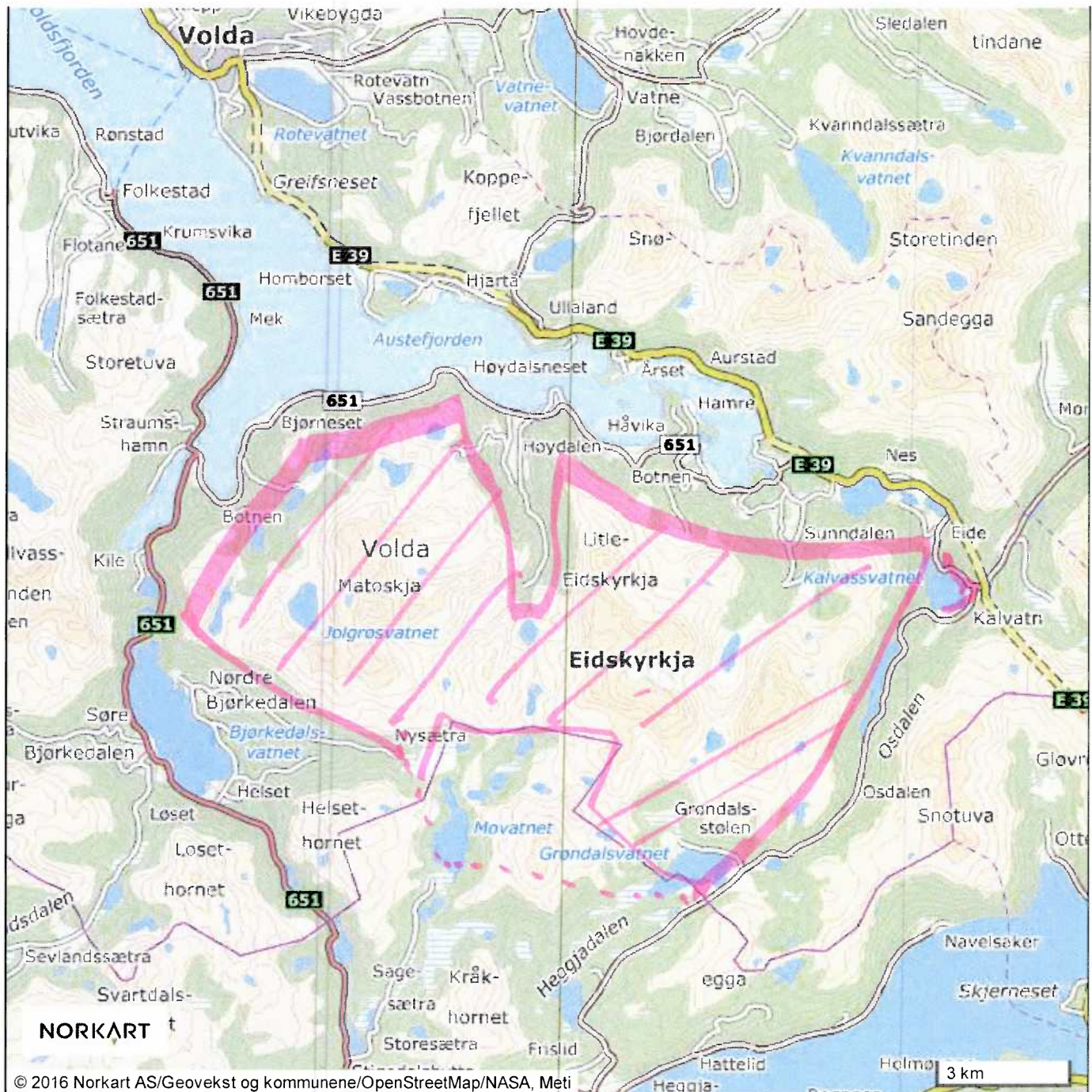
Vidare bør ein ha ei restriktiv haldning til fleire oppdrettsanlegg, ikkje minst av omsyn til dei rike villfiskressursane i fjorden.

Området rundt Storlivatnet og Dansen kan eigne seg for vidare hytteutbygging.

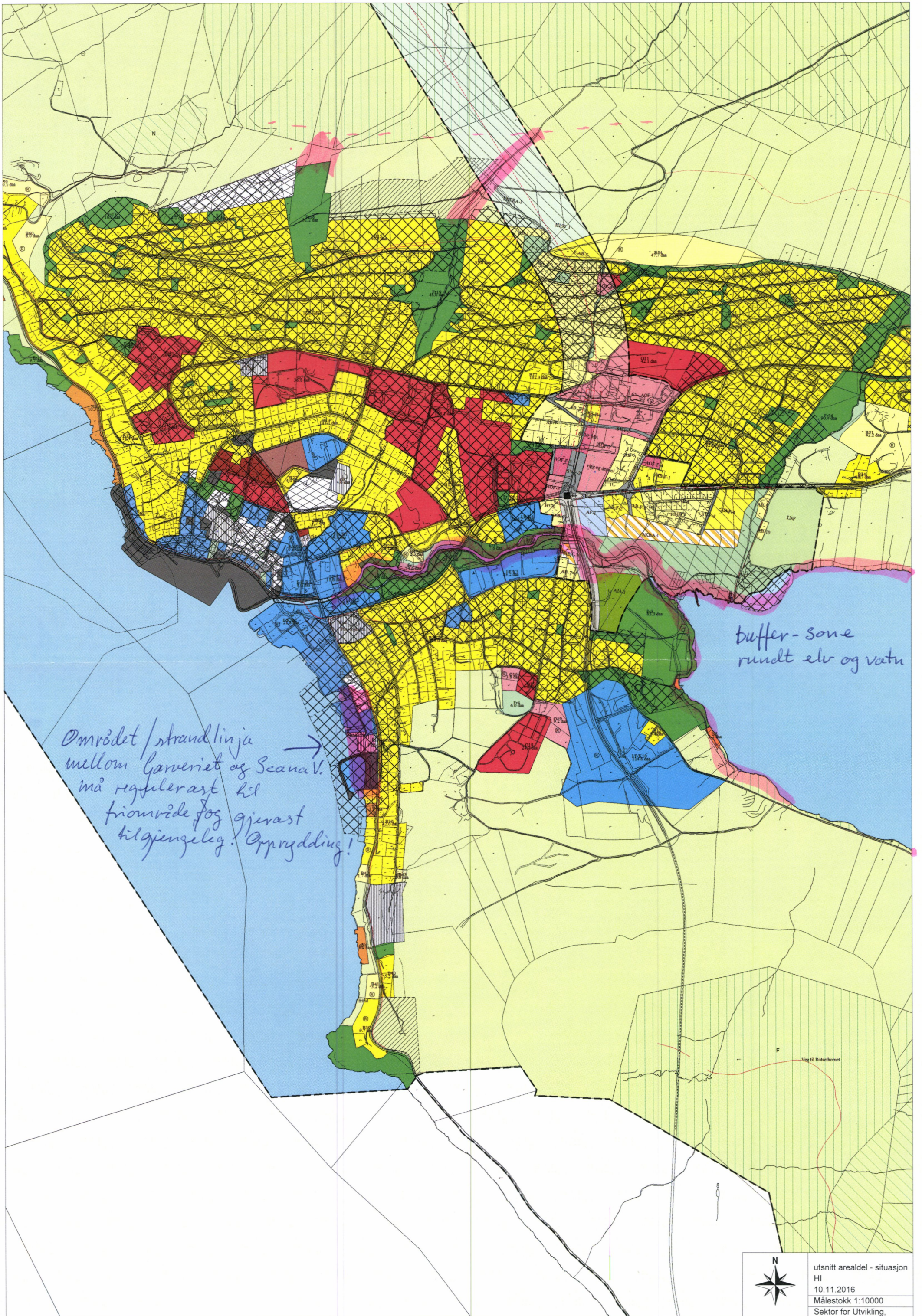
Vi legg ved fem kart med omtrentlege skraveringar og påteikningar. Desse vert levert direkte på planavdelinga.

Vi ser fram til å ta del i prosessen vidare fram mot ein bindande plan.

Volda kommune

Eit areal som bør vurderast
 som landskapsvernområde.
 Restriktiv forvaltning med omsyn
 på nye bygg/pøbygg
 - motorisert ferdsel
 - kraftlinjer
 - skogsvegar
 - o.l.

Området / strandlinja mellom Garveriet og Seana v. må regulerast til friområde for gjerast tilgjengeleg. Opprydding!

buffer-soner rundt elv og vatn

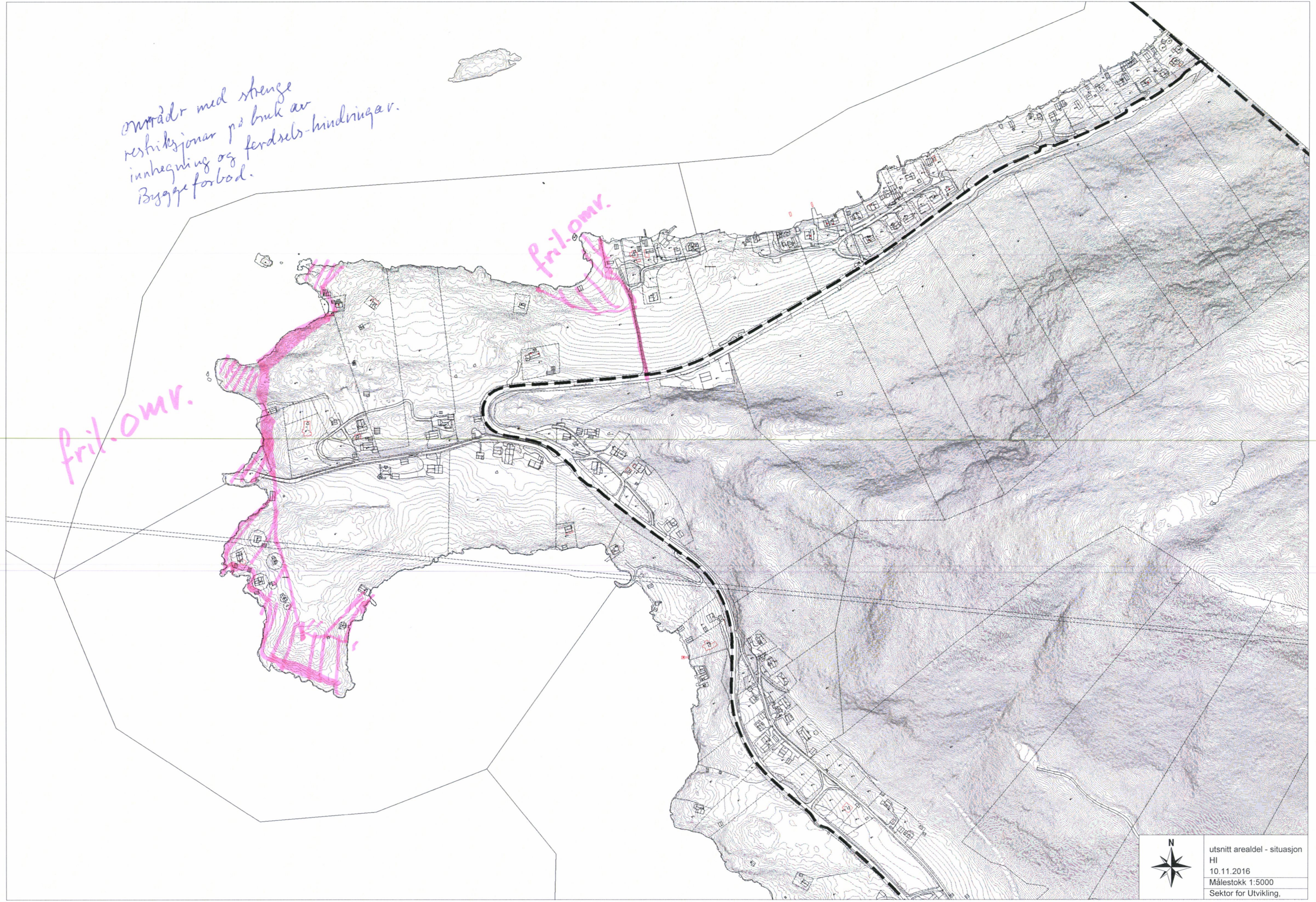
N

utsnitt arealdel - situasjon
HI
10.11.2016
Målestokk 1:10000
Sektor for Utvikling.

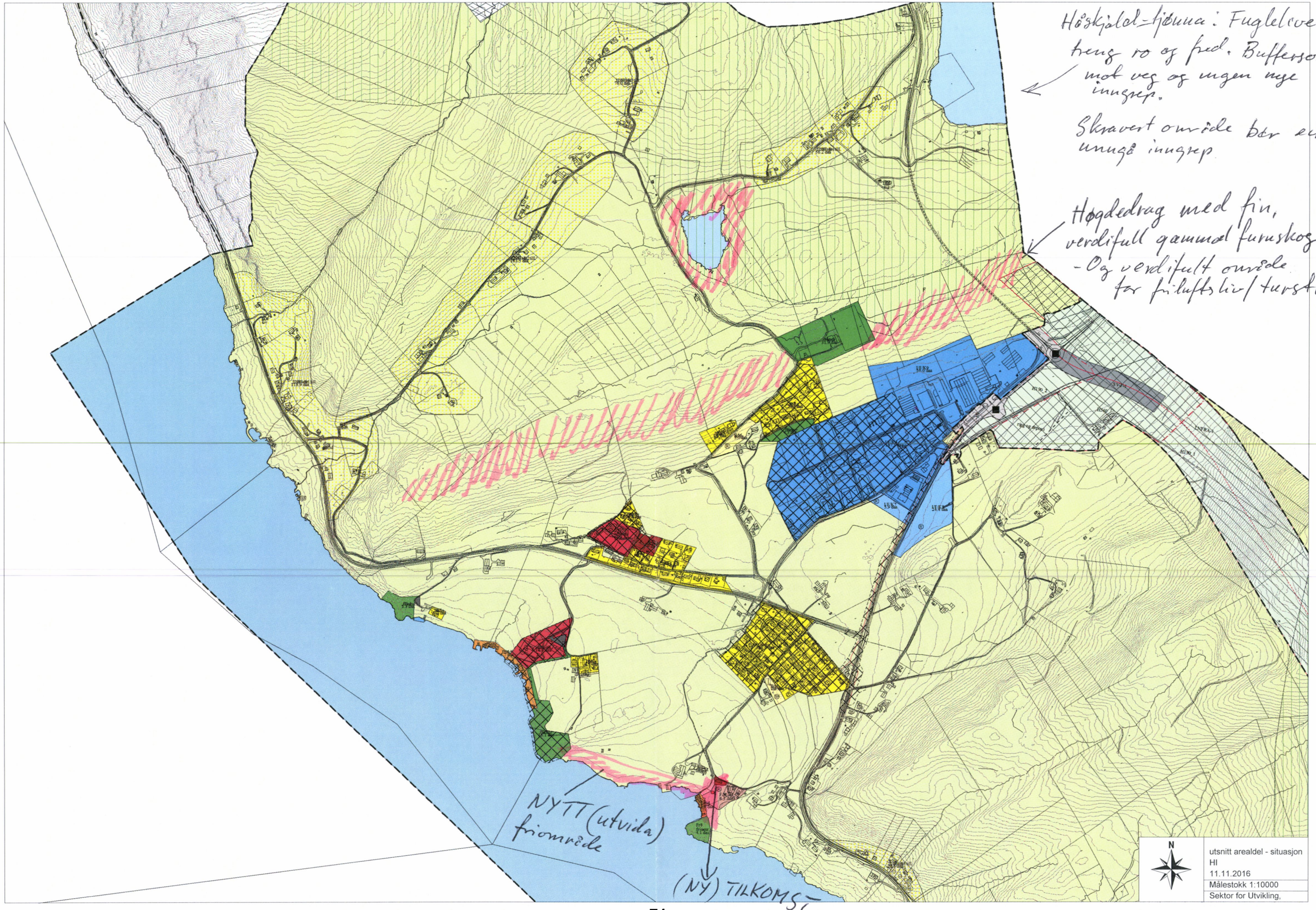
områder med strenge
restriksjoner på bruk av
innehugging og ferdsels-hindringer.
Byggeforbud.

fril.omv.

fril.omv.

utsnitt arealdel - situasjon
HI
10.11.2016
Målestokk 1:5000
Sektor for Utvikling,

Høyring, arealdel av kommuneplanen.

Uttale frå Volda MDG:

Side 14, punkt 5.2 og 5.3 nemner "målsettinga om å redusere den negative folketalsutviklinga på bygdene". Dette må endrast til "målsettinga om å snu den negative folketalsutviklinga på bygdene".

Side 15, punkt 5.4: Arealstrategiar for fritidsbusetnad, setrar og naust. Få med at vôrar, småbåthamner og moloar skal fungere som fellesløysingar for grender, ikkje einskildprosjekt for grunneigar.

Konkrete forslag:

Samferdsel

Drivstoffstasjon på Øvre Rotset

Flytte bensinstasjon frå sentrum til næringsområde ved E39 og Rotsethorntunnelen.
Grunngjeving: Sentrumsarealet er for verdifullt til å bli nytta til bilvask og drivstofftanking. Med E39 gjennom Voldatunnelen vert det trong for drivstoff der bilane ferdast.

Snarvegar

Kartlegge, gi namn til, og skilte snarvegar i heile kommunen. (Behov for utgreiing, side 16)
Grunngjeving: Det kryr av snarvegar i bustadfeltet og på bygdene. Å skilte desse vil gi god informasjon til gåande i Volda, det er eit framifrå folkehelseiltak som kan redusere bilkøyring. Det vil også avklare kva snarvegar som grunneigarane synest er OK.

Nei til Rotsethornveg.

Grunngjeving: Veg frå Vassbotnen til toppen av Rotsethornet er unødvendig og eit stort inngrep i naturen. Den vil føre til meir klimagassutslepp og dårlegare folkehelse.

Sambinding Bjørnevegen (svingen) - Raudemyrvegen

Kommunen bør vurdere trase for samanknytning.
Grunngjeving: Unngå trafikk ved Bratteberg skule og redusere unødvendig bilkøyring.

Ikkje ny bru over Øyraelva

Vegvesenet har planar om ny skråbru til 55 millionar til erstatning for eksisterande bru mot Industrivegen. Eksisterande bru vil dekke framtidig behov.
Grunngjeving: Eksisterande bru dekker behovet godt i framtidig trafikksystem i sentrum når gjennomgangstrafikk går gjennom Voldatunnelen. Ny skråbru vil føre trafikken mot Hamnegata, dette er uheldig og unødvendig, og er i konflikt med sentrumsplanen som ynskjer tilnærma bilfri Hamnegate. Det er difor ideelt at eksisterande bru kan leie bilane gjennom Industrigata også i framtida. Det er berre vogntog som har vanskar med krysset ved brua no, dette løyser seg når den trafikken er borte.

Gangfelt

Alle kommunale fotgjengarfelt skal vere måla og fartsdumpar skal vere skilta eller merka.

Grunngjeving: Dette har det vore elendig vedlikehald på siste året. Tiltaket vil gjere det tryggare fotgjengarar som dermed vil gå meir. Folkehelsa blir betre og bilkøyring vert redusert.

Tilkomst til Munken

Bygge "gangbru" frå i rullestolbreidde frå ferjekaikrysset over taka på naustrekka og sti med rullestolbreidde vidare til Munken.

Grunngjeving: Måtehald. Vegvesenet og bomvegpakken for Volda/Ørsta ynskjer nytt vegkryss mot ferjekaia og gang- og sykkelveg derifrå til gangvegen ved Frøholmfeltet. Vegkryss trengs, men ny gang og sykkelveg er kostbart med store ubøtelege inngrep i strandsona. Det er også unødvendig når vi får redusert trafikk etter at Voldatunnelen er på plass. Ved god skilting kan gjennomfartssyklistar leidast gjennom Gamlevegen. Syklistar som skal til Munken kan parkere ved ferjekaikrysset, og gå til Munken på den nye gangbrua/stien.

Gangfelt ved Sanitetshuset og aust for parkeringa til Munken.

Busslomma ved Sanitetshuset er ikkje trygg for folk som må krysse E39 frå Frøholmfeltet før ein får eit gangfelt der. Den gamle snarvegen frå Engeset gir god tilkomst til Munken og naustrekkene dersom ein får på plass eit gangfelt over vege.

Grunngjeving: Folk på Engeset og Frøholmfeltet manglar trygg tilkomst til strandsona ved fjorden.

Tunnel til Håmyra

Vurdere tunnel til Håmyra frå Voldatunnelen (ca 200 m), inkludere parkeringshall.

Grunngjeving: Samleveg frå sentrum til Engeset, Klepp, Urbakkfoten og Håmyra er problematisk og dyr, med trong for oreigning. Kostnaden må samaliknast med ein kort tunnel, som kan leide trafikk direkte frå bustadfeltet via Voldatunnelen mot Ørsta og mot Høgskuleområdet. Det vil gjere vegane i området langt tryggare å ferdast på for fotgjengarar og syklistar. Tunnel vil vere særleg viktig dersom ein skal utvide bustadområda oppover og vestover, med anleggstrafikk til eit område som kan få fleire tusen innbyggjarar.

Areal til framtidig t-bane

Endestasjon nedanfor Tingretten kan bli aktuelt når folketalet doblar seg.

Grunngjeving: I eit langtidsperspektiv kan det bli trong for skinnegåande tunnelbane mellom Volda og Ørsta sentrum. Det er no jordbruksland nedanfor Tingretten, dette må ikkje omregulerast for andre formål enn eventuell t-bane.

Gamle Austefjordvegen

Vegstrekninga frå Andaneset til Grevsneset må bli med i oversikta over kommunen sine verneverdige kulturminne og kulturmiljø som Klima- og miljødepartementet skal registrere innan 2020.

Grunngjeving: Særmerkt og historisk avansert vegbygging i stupbratt og rasfarleg terreng.

Leik og friluftsliv

Tursti frå Årneset til ridebana.

Tursti med turistforeningsstandard vil vere billig og god nok standard.

Grunngjeving: Planane om turveg rundt vatnet må avgrensast mest muleg og leggast slik at terrenget enkelt kan omgjerast til jordbruksland i ettertid. Rullestolar og barnevogner kan nytte vegen lenger oppe på sin tur rundt vatnet.

Trapp i naturstein frå Kalsethola til Aksla

Grunngjeving: Stien til Aksla er i dag basert på bratte stige-trinn utan god sikring. Steintrapper har vist seg å vere trygge og attraktive turløyper som aukar utfarten til fjells. Det vil også vere eit godt tiltak for reiselivsnæringa.

Skogsveg mellom Engeset/Klepp og Reset

Det manglar no berre 200 m for å få ein samanhengande skiløype/tursti/skogsveg.
Grunngjeving. Folkehelseiltak. Dette er eit særleg godt tiltak for skiløparar som med ei slik løype kan kome seg mellom dei store buområda og skisenteret utan bruk av bil.

Utandørs leike- og aktivitetssområde.

Installere 10 leikeapparat i naturmateriale ulike stader i sentrumskjernen.
Tilrettelegge for fysisk uteaktivitet rundt dei store bygga rundt Høgskulen, ny idrettshall, nye Øyra og Ungdomsskulen etter ein samla plan. Unngå kunstgras.
Grunngjeving: Leik er utviklande for born på mange vis. Per idag har vi berre eit leikeapparat i sentrum. Der det finst barn, finst også vaksne. Det er også god strategi for handelsnæringa. Barn og ungdom treng å møte anna enn plastgras og innandørs treningslokale, av helsegrunnar (auke i allergi- og astma) må borna ha meir nærkontakt med naturen.

Kunstgrasbaner

Kunstgrasbanene bør etter kvart erstattast med naturgrasbaner.
Grunngjeving: Meir enn eit tonn med granulat forsvinn frå kvar bane i året, og endar til slutt i havet som mikroplast. Fotballforbundet tilrår å skifte ut kunstgraset kvart tiande år. Dette er eit produkt med utruleg dårleg haldbarheit, i løpet av 100 år vil ei bane forbruke opp til 10 kunstgrasdekke. Idrettsanlegg med eit så enorm plastforbruk er ikkje berekraftige. Evigvarande naturgras er eit perfekt alternativ.

Naturmangfald og landbruk

Gjeldande kystsoneplan må reviderast og tilpassast paragrafar om føre-var-prinsippet i Naturmangfaldlova.

Havbruk:

Ingen auke i tal på lokalitetar eller auke i storleiken på lokalitetane.
(No: 15 lokalitetar for havbruk; av dette to skjelanlegg, tre settefiskanlegg og resten matfisk (laks, aure, regnbogeaure og torsk).
Grunngjeving: Føre-var-prinsippet i naturmangfaldlova. Livet i sjøen er skjørt, lusemiddel og medisinerbruk frå oppdrettsanlegga spreier seg i sjøen.

Opprette to fredingssoner for hummar.

Ei sone i Dalsfjorden og ei sone i Austefjorden, areal i samråd med Fylkesmannen.
Grunngjeving: Hummarbestanden er truga. Volda kommune kan bidra til å støtte hummarbestanden. Fredingssoner gir god effekt på kringliggande områder.

Grustak

Lage ein samla plan for masseuttak for stein og grus, med avvikling av steinbrot i Alida og Grevsneset.

Grunngjeving: Situasjonen no er ikkje under kontroll. Steinbrota må ha klare grenser for sine uttak, og tidspunkt for avvikling og istandsetjing må avtalast.

Fjerne svartelista plantearter:

Registrere svartelista plantearter og utarbeide strategi for fjerning av desse.

Grunngjeving: Desse spreier seg i stor fart, særleg der anleggsmaskiner har vore i aktivitet.

Kommunen må gi entreprenørar klare reglar for å unngå spreining.

Matjord og landbruk:

Kommuneplanen sin arealdel må ha klare føringar for å ta vare på matjord og landbruksområde. Bruka på Rotset og Mork må ikkje bli bli omregulert. Sentrale grøntareal kan regulerast for andelslandbruk og parsellhagar.

Grunngjeving: Beredskapstiltak for framtidige generasjonar. Det er langt frå sjølvstøtt at vi kan importere mat og basere oss på importert masseproduksjon i all framtid. "Følgje opp nasjonale føringar for eit strengt jordvern" sitat Planutvalet/Landbruksavd.

Dyrka mark som ikkje er utnytta:

Kommunen må ha oversikt over matjord som ligg brakk, og ikkje vert utnytta, og ha verkemiddel som kan halde jorda i hevd.

Grunngjeving: Attgroing av dyrkamark er eit problem mange stader i kommunen.

Svartelista treslag:

Få eit oversyn over sitkagranfelt og andre svartelista treslag i kommunen, og ha som mål å ikkje nytte slike treslag ved nyplanting. Fjerne sitkagran der den spreier seg utanfor produktiv skog.

Grunngjeving: Fremje naturmangfald og stoppe svartelista plantearter.

Opne overbygde bekkar og elvar i sentrum.

Svært mange bekkar i sentrum er overbygde. Der det er råd bør desse opnast.

Grunngjeving: Rennande vatn er eit framifrå trivselselement. Det motiverer også folk til å halde elvane reine.

Bustad og næring

Prinsippet om å legge bustadområda utanfor matjord er særst viktig. Sjå også punkt om naturmangfald og landbruk.

Nedgravde avfallsløysingar.

Satse på nedgravde avfallsmottak i tettbygde bustadområde og på bygdene.

Grunngjeving: Når eigen dunk for matavfall vert innført vert det 4 dunkar per husstand. Dette er for mange i tettbygde strøk. For bygdene vil det gi meir effektive henterutinar for VØR.

Småbrukliknande tomter

I samråd med grendelaga finne litt større, småbrukliknande tomter i bygdene.

Grunngjeving: Dette er det høg etterspurnad etter. Folk som vil busette seg i grendene er ute etter meir enn ei standard bustadomt. Om det ikkje er plass til å sette opp eit uthus og ha ein sau eller tre, hønsegard og liknande, så vil folk like gjerne bu i sentrum.

Bustadfelt

Regulere Urbakkfoten for einebustader og på oppsida av Egsetstranda for terrassehus.

Grunngjevnad: Stette mangel på ordinære bustadtomter for folk som vil bygge eige hus. Egsetstranda vil bli attraktiv når E39 vert lagt i tunnel.

Variert arkitektur

Kommunen må vere restriktiv til utbyggingsplanar med store einsarta "fuglebur" med høg tomteutnytingsgrad. Kommunen bør vere restriktiv til bustadhus med flate tak, og byggehøgde i sentrum bør avgrensast til 5 etasjer.

Grunngjevnad: Trivsel og estetikk heng i hop. Lange rekker med einsarta byggestil har det ikkje vore tradisjon for i Volda før siste åra.

Parkeringskjellar

Større nybygg i sentrumskjernen skal ha parkeringskjellar.

Grunngjevnad: Avgrense areal til parkering i verdifullt område for fotgjengarar, bustader og næringsbygg.

Omregulere vegen mellom rådhuset og legesenteret til bygningsklar tomt.

Grunngjeving: Vegen og parkeringsplassen mellom desse bygningane er dårleg utnytting av verdifullt areal. I framtida kan eit bygg her nyttast til bustadar i øvre etasjar og offentlege tenester på gateplan, og parkeringskjellar.

Helikopterplass ved sjukehuset

Unngå utbygging i området som kan redusere helikopterberedskap for sjukehuset.

Grunngjeving: Støtte lokalsjukehuset og beredskapen.

Volda 18. november 2016

Miljøpartiet Dei Grøne Volda
Helge Standal, leiar

PLANPROGRAM

AREALDELEN 2018 - 2030

Kommuneplan for Volda kommune

Rev. A Dato: 23.11.2016

1 INNHALD

INNHALD	s. 2
1 INNLEIING OG BAKGRUNN	s. 3
1.1 Kva er ein kommuneplan?	s. 3
1.2 Om planprogram	s. 3
1.3 Formålet med planarbeidet	s. 4
1.4 Om planområdet Volda kommune	s. 4
2 ORGANISERING, PLANPROSESS OG MEDVERKNAD	S. 5
2.1 Organisering	s. 5
2.2 Medverknad	s. 5
2.3 Framdrift	s. 5
3 RAMMER OG FØRINGAR FOR PLANARBEIDET	S. 6
3.1 Nasjonale føringar	s. 6
3.2 Regionale føringar	s. 7
3.3 Lokale føringar	s. 8
3.4 Kommunereform	s. 8
4 UTVIKLINGSTREKK, UTFORDRINGAR OG VIKTIGE PROBLEMSTILLINGAR	s. 9
4.1 Folketal og busetting	s. 9
4.2 Offentlege og allmenntyttige formål	s. 9
4.3 Landbruksnæringa	s. 10
4.4 Havbruk	s. 10
4.5 Industriverksemd og næringsaktivitet	s. 10
4.6 Trafikk og kommunikasjonar	s. 10
4.7 Natur, grønstruktur og strandsone	s. 11
4.8 Kulturminne, kulturmiljø og kulturlandskap	s. 11
5 HOVEUDMÅL OG AREALSTRATEGI	s. 12
5.1 Sentrumsutvikling og senterstruktur	s. 13
5.2 Busetting	s. 14
5.3 Offentlege og allmenne formål	s. 14
5.4 Fritidsbusetnad, setrar og naust	s. 15
5.5 Landbruk og næringsliv	s. 15
5.6 Transport og kommunikasjon	s. 16
5.7 Grønstruktur, friluftsliv og kultur	s. 16
6 KONSEKVENSGREIING	s. 17
7 ROS-ANALYSE	s. 19

Foto framside: T. Stensø
Foto bakside: R. Aklestad

1 INNLEIING OG BAKGRUNN

1.1 Kva er ein kommuneplan?

Om kommuneplan i plan- og bygningslova, § 11-1:

“Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel.

Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.”

Om kommuneplanen sin arealdel i plan- og bygningslova, § 11-5:

“Kommunen skal ha en arealplan for hele kommunen (kommuneplanens arealdel) som viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Det kan utarbeides arealplaner for deler av kommunens område. Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene. Kommuneplanens arealdel skal omfatte plankart, bestemmelser og planbeskrivelse hvor det framgår hvordan nasjonale mål og retningslinjer, og overordnede planer for arealbruk, er ivaretatt.”

1.2 Om planprogram

Om planprogram i plan- og bygningslova § 4-1:

“For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet. Kongen kan ved forskrift gjøre unntak fra kravet om planprogram for reguleringsplaner.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn senest samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.”

Om planprogram i Forskrift om konsekvensutgreingar for planar etter plan- og bygningsloven § 5:

“...Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, beskrive det aktuelle området og hvilke problemstillinger som anses viktige for miljø og samfunn i det konkrete planarbeidet, basert på eksisterende kunnskap. Relevante og realistiske alternativer skal beskrives, og det skal fremgå hvordan behandlingen av disse skal ivaretas i planarbeidet. Det skal også gjøres rede for planprosess med frister, deltakere og opplegg for medvirkning, spesielt for grupper som antas å bli særlig berørt. Det skal foreligge kart over planområdet.

Forslaget til planprogram skal, med utgangspunkt i relevante rammer og krav gitt i § 7 og vedlegg IV, redegjøre for hvilke forhold som skal utredes og belyses i konsekvensutredningen. Det skal beskrives hvilke fremgangsmåter eller metoder som skal benyttes i utredningene for å fremskaffe nødvendig og beslutningsrelevant kunnskap. Planprogrammet skal utformes slik at det kan tas stilling til om planarbeidet er gjennomført i samsvar med planprogrammet.

Ved revisjon av kommuneplanens arealdel skal forslag til planprogram skille mellom utredning av enkeltområder og utredning av planen som helhet. Der det er aktuelt skal planmyndigheten klargjøre hvilken dokumentasjon som forventes å følge nye innspill til byggeområder. Dersom det ved revisjon av kommuneplanens arealdel eller ved utarbeidelse av kommunedelplan tas sikte på å utrede konsekvensene av et konkret tiltak, jf. § 2 bokstav f eller § 3 bokstav c, må dette fremgå av planprogrammet.”

1.3 Formålet med planarbeidet

Siste samla arealdel vart godkjent av kommunestyret 31.05.1990. Det er seinare godkjent fleire kommunedelplanar.

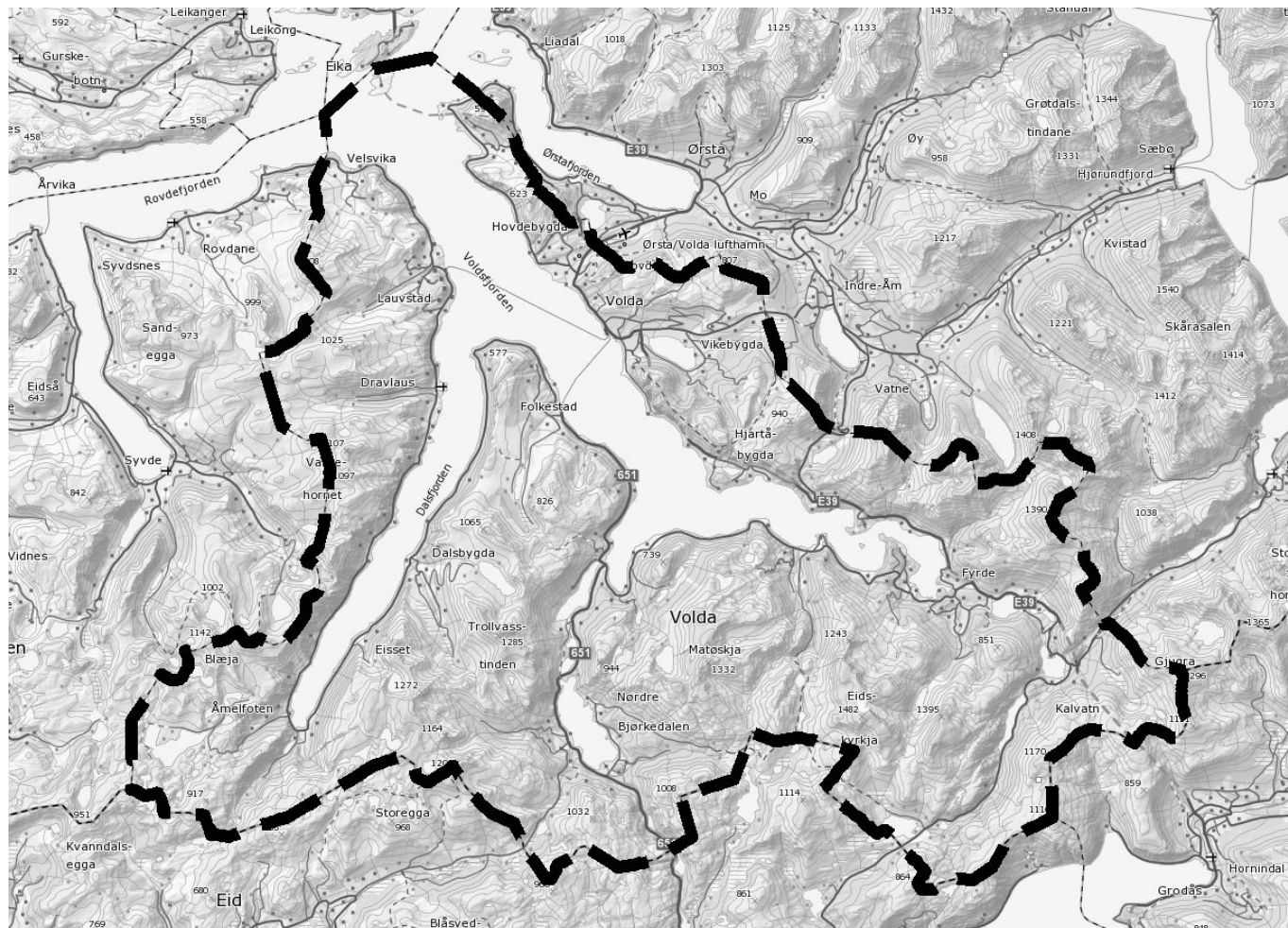
Gjeldande arealdel og dei fleste av kommunedelplanane er av eldre karakter, og det er behov for ein gjennomgang av arealbruken i heile kommunen. Mange av dei føresetnadane som gjeldande planar baserer seg på er utdatert. Med bakgrunn i plan- og bygningslova er det behov for å revidere planane slik at dei stettar gjeldande krav og standardar for kommuneplanar. I Volda kommune sin planstrategi (vedteken 29.11.2012) vart det vedteken at fullstendig revisjon av kommuneplanen sin samfunnsdel og arealdel. Kommuneplanen sin samfunnsdel vart vedteken 26.05.2016. Formålet med full revisjon av arealdelen er å legge til rette for å nå målsettingane om utviklinga av Volda kommune, som kjem fram i Samfunnsdelen. Sjå kap. 5.

- [KDP for E39 Volda - Furene](#)
- [Kommunedelplan Fysisk aktivitet og anlegg for idrett, friluftsliv og nærmiljøtiltak 2014 - 18.](#)
- [Kommunedelplan for Volda Sentrum](#)
- [Kommunedelplan for Folkestad](#)
- [Kommunedelplan for Bjørkedalen](#)
- [Kystsonenplanen](#)
- [Kommunedelplan for Selvika/Skjeret](#)
- [Kommunedelplan for Grøndalen](#)
- [Kommunedelplan for Aldalen og Hjartåbygda](#)
- [Kommunedelplan for Steinsvik og Åmelfot](#)
- [Kommunedelplan for Dalsbygd](#)
- [Kommunedelplan for Dravlaus](#)
- [Kommunedelplan for Ulvestadbygda](#)
- [Kommunedelplan for Mork](#)
- [Kommunedelplan for Aurstad](#)
- [Kommunedelplan for Høydal](#)
- [Kommunedelplan for Straumshamn](#)
- [Kommunedelplan for Fyrde](#)
- [Kommuneplanen sin arealdel](#)
- [Kommunedelplan for Lid og Berknes](#)

- 18.12.2014
- 27.02.2014
- 18.06.2009
- 19.06.2008
- 28.04.2003
- 30.01.2003
- 04.07.1997
- 19.06.1997
- 19.12.1996
- 20.05.1994
- 20.05.1994
- 20.05.1994
- 20.05.1994
- 20.05.1994
- 20.05.1994
- 20.05.1994
- 20.05.1994
- 20.05.1994
- 20.05.1994
- 31.05.1993
- 30.05.1990
- 30.05.1990

1.4 Om planområdet Volda kommune

Arealdelen av kommuneplanen skal omfatte alt areal innanfor kommunen sine grenser, både land- og sjøareal. Planområdet er på 548 km².

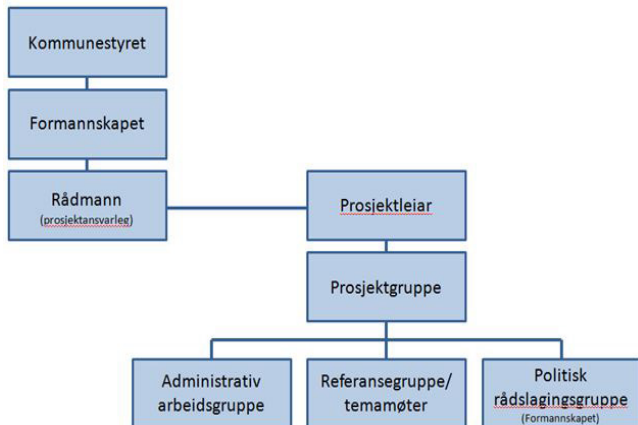

2 ORGANISERING, PLANPROSESS OG MEDVERKNAD

2.1 Organisering

Planleggar ved Sektor for Utvikling vil ha rolla som Prosjektleder (PL) og det vil bli sett ned ei prosjektgruppe (PG) på 4-6 personar frå administrasjonen, som har ansvar for den praktiske gjennomføringa av arbeidet og utarbeider forslag til plan. Arbeidet med arealdelen vil vere tema på det administrative planmøtet og administrasjonen sitt leiarmøte og desse to gruppene vil då fungere som ei administrativ ressursgruppe som kjem med råd og innspel til PG i planprosessen. Formannskapet vil bli nytta som ei politisk rådslagingsgruppe og vil få høve til å kome med innspel og råd undervegs i planprosessen. Det vert lagt opp til jamlege orienteringar for Formannskapet. Ut frå dei ulike arealbrukstema kan det vere aktuelt å sette ned eigne referansegrupper og arrangere temamøter for å sikre medverknad frå aktuelle interesser, grupper og samfunnsaktørar.

2.2 Medverknad

I samband med utarbeiding av Samfunnsdelen vart det gjennomført eit breitt og omfattande opplegg for medverknad, der dei fleste grupper vart invitert til å delta. Samfunnsdelen er styrande for arbeidet med arealdelen og mange av innspela frå medverknadsprosessane knytt til Samfunnsdelen, vil også vere med og gi føringar for arbeidet med arealdelen.

I høyringsperioden for planprogrammet foreslår prosjektgruppa å nytte opne folkemøte saman med "opne kontordagar", der enkeltpersonar kan drøfte eigne innspel til framtidig arealbruk.

Folkemøta vil bli arrangert både i Volda sentrum og på bygdene. Vi ønskjer å samarbeide med grendeutvala og vil gjennomføre felles møte for fleire bygder på Mork, i Dalsfjorden, Austefjorden og på Folkestad.

I fasen med kartleggingar, utgreiingar og utarbeiding av forslag til ny arealdel, ser vi det som aktuelt med "arbeidsmøte" knytt til ulike tema. Her vil det bli invitert inn aktuelle deltakarar (næringsliv, lag- og organisasjonar, politisk, ressurspersonar m.v.) og gjennomført medverknadsprosessar for å få fram gode råd og forslag knytt til ulike problemstillingar. Ved behov kan det bli arrangert opne bygdemøte, der det t.d. er aktuelt med større endringar i framtidig arealbruk. Når ein har klart eit utkast til ny arealdel vil planforslaget bli tatt med i Regionalt planforum for drøfting med dei regionale høyringspartane.

I perioden med høyring av forslag til ny arealdel vil det bli arrangert folkemøte både i Volda sentrum og på bygdene. Det kan også vere aktuelt med "opne kontordagar".

2.3 FRAMDRIFT

Tid	Planoppgåve
Juni 2016	Orientering til FSK om planprogram og planprosess.
Juni - september 2016	Utarbeiding av forslag til planprogram
Oktober - november 2016	Offentleg ettersyn og høyring planprogram
Desember 2016	Fastsetting av planprogram
Desember 2016 - januar 2017	Gjennomgang av innspel til endra/ny arealbruk (orientering FSK)
Desember 2016 - april 2017	ROS-analyse (fastsetting FSK)
Desember 2016 - april 2017	Analyser, kartleggingar og utgreiingar: <ul style="list-style-type: none"> • Kjerneområde landbruk • Kartlegging av friluftslivsområder • Kulturminneplan • Hovudplan for avløp og vassforsyning • Plan for Veg og trafikk • M.v.
April - mai 2017	Vedtak av kartbaserte arealstrategiar. Vurdering og prioritering av innspel til endra/ny arealbruk (vedtak FSK)
Juni - august 2017	Konsekvensutgreiing og ROS av planforslag.
April - august 2017	Utarbeiding av 1. forslag til Arealdel
August 2017	Handsaming av 1. forslag og utlegging til offentlig ettersyn
August - Oktober 2017	Offentleg ettersyn og høyring Arealdelen
Oktober - november 2017	Gjennomgang og vurdering av merknader.
Desember 2017	Bearbeiding/korrigering av planforslag, KU og ROS av planforslag Godkjenning/Handsaming av 2. forslag til Arealdel.
Desember 2017 - Februar 2018	Offentleg ettersyn og høyring av 2. forslag til Arealdel.
Februar - Mars 2018	Gjennomgang og vurdering av merknader. Bearbeiding/korrigering av planforslag, KU og ROS av planforslag
April 2018	Godkjenning av Arealdelen.
April 2018	Kunngjering av endeleg vedtatt Arealdel.

3 RAMMER OG FØRINGAR FOR PLANARBEIDET

I følge plan- og bygningslova § 1.1 skal planlegging bidra til å samordne statlege, regionale og kommunale oppgåver. Dette kapitlet inneheld nokre av dei viktigaste føringane for planarbeidet.

3.1 Nasjonale føringar

I tillegg til lover, forskrifter, rikspolitiske retningslinjer, stortingsmeldingar m.v. har Staten gjennom Kongeleg resolusjon 12 juni 2015 nedfelt "Nasjonale forventingar til regional og kommunal planlegging". Dette dokumentet inngår i det rullerande plansystemet, er heimla i plan- og bygningslova § 6-1, og markerer på mange måtar starten på arbeidet med kommunale planstrategiar. Regjeringa har tre hovudsatsingar dei peikar på som nødvendig for kommunar og regionar å følge opp:

Gode og effektive planprosessar

Regjeringa har gjennom ymse endringar i lov og forskrift vore tydeleg på at tidsbruken i prosessar skal ned, men samstundes at viktige samfunnsinteresser må sikrast. Det kommunale sjølvstyret skal utvidast, men dette legg også eit større ansvar på kommunen for nettopp å sikre viktige nasjonale og regionale interesser. Det betyr større fokus på tidleg medverknad og tidlege avklaringar, mellom anna gjennom overordna planverk og i regionalt planforum. Regjeringa føreset at det vert sett av tilstrekkeleg ressursar til planbehandling, til føreseielege prosessar i kommunen og til å oppdatere det overordna planverket.

Berekraftig areal- og samfunnsutvikling

Forventingsområdet har nær samheng med internasjonale klimamål og det "grøne skiftet". Transportsektoren står bak ein vesentleg del av klimagassutslepp, og det er teke til orde for å nytte sterkare verkemiddel enn før for å effektivisere transport, mellom anna gjennom meir målretta lokalisering av buområde, arbeidsplassar og transportårer. Også verknadene av klimaendringar må takast større omsyn til og førebyggast. Analyser av risiko og sårbarheit må ligge til grunn. I dette bildet må det leggest til rette areal for utvikling av ny og eksisterande næringsverksemd både på land og på sjø, inkludert landbruk og havbruk. Meir samordna arealplanlegging skal også medverke til å sikre natur-, kultur-, landskaps- og landbruksverdiar, samt areal til rekreasjon og friluftsliv.

Attraktive og klimavenlege by- og tettstadorråde

I dei største byane medverkar sterk vekst til

press på areal og infrastruktur. Samstundes legg veksten også godt til rette for at nye, klimavenlege løysingar kan utviklast og implementerast nettopp i pressområda. Dermed må også dette forventingsområdet i stor grad sjåast i samheng med internasjonale klimamål. Byar og tettstader på alle nivå har potensiale for betre klima- og miljøløysingar, og oftast vil dette også medverke positivt til betre folkehelse, større trivsel og betre levekår.

Betre tilrettelegging for kollektivtrafikk, gange og sykling er eitt av momenta, og tett utnytting av areal kring kollektivaksar og knutepunkt eit anna. Fortetting og transformasjon av område som allereie er utbygd må prioriterast framfor å legge beslag på nye areal.

Andre nasjonale føringar

Sentrale lover og retningslinjer som legg føringar for kommunal planlegging:

- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).
- Lov om friluftslivet (friluftsløven).
- Lov om jord (jordlova).
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Siviltforsvaret (sivilbeskyttelsesloven).
- Lov om kulturminner (kulturminneløven).
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningslova).
- Lov om skogbruk (skogbrukslova).
- Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven).
- Forskrift om konsekvensutretninger for planer etter plan- og bygningsloven (FOR 2014-12-19-1726).
- Forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre (FOR 2008-06-27 nr 742).
- Nasjonal jordvernstrategi (Prop. 127 S (2014–2015)).
- Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand. St.meld. nr. 26 (2006–2007).
- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2012).
- Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming.
- Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag.
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen.
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (Kgl.res. av 25. mars 2011).
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (Kgl. res. av 26.09 2014).
- Lov om forvaltning av viltlevande marine ressursar (Havressurslova)
- Lov om Akvakultur

3.2 Regionale føringar

Regional planstrategi

Regionalt planmynde skal i følge plan- og bygningslova utarbeide ein regional planstrategi minst ein gong i kvar valperiode (PBL §7-1). Den regionale planstrategien skal gjere greie for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringar, vurdere langsiktige utviklingsmoglegheiter og ta stilling til kva spørsmål som skal takast opp gjennom regional planlegging. Både statlege og regionale organ og kommunane skal etter lova leggje planstrategien til grunn for vidare planlegging i regionen.

Regional planstrategi 2016 - 2020 for Møre og Romsdal fylke vart vedteken i april 2016. I planstrategien er det vurdert utfordringar og planbehov med utgangspunkt i følgjande målsettingar:

- Gode og inkluderande lokalsamfunn og byar
- Godt og breitt kultur- og fritidstilbod
- God og tilstrekkeleg kompetanse
- God konkurransekraft og nyskaping
- Gode og samfunnsutviklande samferdselsløysingar
- Gode oppvekst- og levekår
- God miljømessig berekraft

Det er lagt opp til at Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020 og Regional delplan for attraktive byar og tettstader skal reviderast. Det skal utarbeidast to nye regionale planar:

- Regional delplan for museum
- Eventuelt regionale delplanar for samordna bustad,- areal og transportplanlegging i mindre område – dersom kommunane ønskjer dette.

Fylkesplan for Møre og Romsdal 2013–2016

Fylkesplan for Møre og Romsdal 2013–2016 vart vedteken av Fylkestinget i desember 2012. Fylkesplanen har til hensikt å gje eit prioriterings- og avgjerdsgrunnlag for mellom anna kommunane i fylket, i spørsmål knytt til samfunnsutvikling. Fylkesplan 2013–2016 har fire satsingsområde og seks gjennomgåande perspektiv. Perspektiva skal medverke til heilskapleg planlegging og arbeid på tvers av satsingsområde og sektorar.

Dei fire satsingsområda:

- Kultur
- Kompetanse
- Verdiskaping
- Samferdsel

Dei seks gjennomgåande perspektiva:

- Barn og unge
- Universell utforming

- Folkehelse
- Likestilling og inkludering
- Internasjonalisering
- Miljø og klima

Fylkesplanen er under revisjon og Fylkesplan 2016 - 2020 er under handsaaming hausten 2016.

Andre regionale føringar av relevans for Volda kommune:

- Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområde. Vedteken 10. april 2000. T-11/00.
- Regional delplan for attraktive byar og tettstader. Vedteken 15. juni 2015. T-32/15.
- Regional delplan for kulturminner av regional og nasjonal verdi. Vedteken 15. juni 2015. T-33/15.
- Regional delplan for folkehelse 2014-2017. Vedteken 10. desember 2013. T-78/13.
- Regional delplan tannhelse. Vedteken 15. oktober 2013. T-59/13.
- Regional plan for vassregion Møre og Romsdal. Vedteken 12. oktober 2009. T-48/09.
- Regional delplan for klima og energi 2015–2020. Vedteken 15. juni 2015. T-24/15.
- Regional plan for vassforvaltning for Møre- og Romsdal vassregion 2015–2021. Ute til høyring og offentlig ettersyn.
- Regional delplan for samfunnsstryggleik og beredskap. Planprogram ute til høyring og offentlig ettersyn. U-67/12.

Figur 4: Framsida til Regional planstrategi for Møre og Romsdal 2016-2020.

3.3 Lokale føringar

Samfunnsdelen

Samfunnsdelen av kommuneplanen vart vedteke av kommunestyret 26.05.2016 og inneheld mål og strategiar innanfor åtte fokusområde; attraktivitet, busetting, Volda i regionen, Volda sentrum, Folkehelse, klima og miljø, tenester og samfunnstryggleik. Samfunnsdelen gir dei overordna føringane for innhaldet i arealdelen. Under er nokre av målsettingane i samfunnsdelen. Innanfor fokusområda er det i tillegg gitt meir konkrete føringar for det vidare arbeidet med arealdelen.

Attraktivitet:	<ul style="list-style-type: none"> • Alle skal ha tilgang til natur- og friluftsliv i kvardagen. • Volda sentrum skal vere eit levande midtpunkt i kommunen med attraktive møteplassar.
Busetting:	<ul style="list-style-type: none"> • Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustadar, og attraktive bumiljø. • Redusere den negative folketalsutviklinga på bygdene.
Volda i regionen:	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke kommunikasjonen i og til Volda og Ørsta. • Styrke og bygge opp Volda-Ørsta som handels-, kultur og opplevingsdestinasjon.
Volda sentrum:	<ul style="list-style-type: none"> • Volda skal vere eit attraktivt og særprega sentrum for auka handel og aktivitet. • Fleire skal bu og opphalde seg i Volda sentrum.
Folkehelse:	<ul style="list-style-type: none"> • Barn og unge i Volda skal ha eit oppvekstmiljø som motverkar psykiske vanskar og andre livstilssjukdommar. • Volda skal ha eit inkluderande samfunn og motverke sosiale helseforskjellar.
Klima og miljø:	<ul style="list-style-type: none"> • Utslepp frå transportsektoren skal reduserast og fleire skal reise med miljøvennleg transport. • Volda kommune skal arbeide for ein berekraftig naturforvaltning og sikre biologisk mangfald.
Tenester:	<ul style="list-style-type: none"> • Volda kommune skal ha eit godt omdøme. • Volda kommune skal arbeide for å førebygge utanforskap og inkludere i fellesskapen.
Samfunns tryggleik:	<ul style="list-style-type: none"> • Det skal vere gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen. • Utbygging skal skje i flaum- og skredsikre område og eksisterande bygningar og infrastruktur skal sikrast

Folkehelse som overordna og førande prinsipp

Volda var, som ein av grunnleggarane av "norsk nettverk av Helse- og Miljøkommuner" (no "Sunne kommuner – WHO's norske nettverk), tidleg ute med å ha helse som tema i kommuneplanen og er nytta som døme av andre kommunar seinare. At Volda blir sett på som ein aktiv kommune i folkehelsearbeid er god omdømmebygging for kommunen. Målretta folkehelsearbeid gjennom mange år kan også ha

samanheng med at Volda nå gjer det godt på fleire folkehelsebarometer. Dette viser at folkehelsearbeid nyttar, og det er viktig å halde fram med dette arbeidet.

Volda kommune skal ha eit "frisk-fokus" og meistringsperspektiv i alt vi gjer, og folkehelse skal vere eit gjennomgåande tema i kommuneplanen.

Kommunedelplanar

Volda kommune har 16 kommunedelplanar for mindre område i kommunen. I tillegg har kommunen fleire tematiske kommunedelplanar:

- Bustadsosial handlingsplan 2010–2014.
- Klimaplan for Volda kommune 2010–2020 med handlingsdel 2013–2016.
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og anlegg for idrett, friluftsliv og nærmiljøtiltak 2014–2018.
- Kommunedelplan for trafikktrygging i Volda kommune 2014–2017 (under arbeid).
- Omsorgsplan 2014–2017.
- Rehabiliteringsplan 2005–2009.

Utval av andre fagplanar og relevante dokument:

- Byregionen Volda-Ørsta. Utfordringar og moglegheiter for regional utvikling og attraktivitet.
- Hovudnett for sykkel i Volda og Ørsta med tiltaksplan.
- Kommunal planstrategi for Volda kommune 2012–2015.
- Regional analyse for Ørsta og Volda 2014. Attraktivitetsanalyse: Befolkningsutvikling, næringsutvikling og scenarier.
- ROS-analyse, Volda kommune 2013.
- Strategi for busetjing på bygdene (saksnr. 2012/1314).
- Tettstadsanalyse Volda sentrum.
- Utfordringsnotat for Volda kommune 2015.
- Utviklingsplan Volda sentrum.
- Ørsta og Volda kommunar. Strategiar for regionalt knutepunkt i Furene/Hovdebygda.

3.4 Kommunereform

Volda og Hornindal kommune har gjort vedtak om samanslåing frå 01.01.2020. Som følgje av dette kan det vere behov for endring av tenestestruktur og behov for felles strategi for arealbruk. Volda kommune har frå før eit utstrekt samarbeid med Ørsta kommune og det kan også vere aktuelt med felles strategiar/planar for arealbruk i grenseområda mellom desse to kommunane. I kommunal planstrategi for Volda kommune 2012-2015 vart det lagt opp til å samle alle kommunedelplanane i ein samla arealdel. Forslag til samla arealdel for heile kommunen tidleg haust 2017 med slutthandsaming våren 2018, og det vil derfor vere nødvendig å prioritere dette, før ein tek til på nye delplanar for nye kommunesamanslutningar.

4 UTVIKLINGSTREKK, UTFORDRINGAR OG VIKTIGE PROBLEMSTILLINGAR

4.1 Folketal og busetting

Volda har, lik landet elles, hatt ei befolkningsvekst dei siste åra. Pr. 01.01.2016 var det 9037 innbyggjarar i Volda kommune. Volda kommune har hatt ei relativ folkevekst på 8,6 % i perioden 2006–2016. For landet har folketalet auka med 12,4 % i same periode. Kommunen har jf. Samfunnsdelen målsetting om befolkningsvekst lik gjennomsnittet for landet. Volda ligg sentralt geografisk i høve eit akseptabelt pendlingsomland på om lag 60 000 innbyggjarar, sentrale regionfunksjonar, og bør ha eit godt grunnlag for folketalsvekst.

Opparbeiding av nye byggjefelt vil kunne stimulere til folketalsvekst. I 2015 vart det igangsett 44 og fullført 38 nye bustadar i Volda kommune. I perioden 2006-2015 er det gjennomsnittleg sett i gong 54 nye bustader årleg. Utviklinga held fram mot ei sentralisering nasjonalt, regionalt og lokalt i Volda kommune. I følge tal frå SSB bur 71,5 % av alle innbyggjarane i Volda, i område definert som tettbygd strøk. Strukturen i hushalda har endra seg dei siste tiåra, med mellom anna ein sterk auke i talet på einpersonhushald og par utan heimebuande barn.

Ein må gjere grep i arealdelen for å stimulere til auka bustadbygging som hovudsakleg må skje i og kring Volda tettstad. Det må leggjast til rette for ein stor grad av mindre bueiningar i tettstaden, samtidig som ein legg til rette for den klassiske einebustaden i utkanten av tettstaden og sikrar mogelegheit for bustadetablering i alle delar av kommunen.

4.2 Offentlege og allmenntilgjengelege formål

Volda kommune har fleire store offentlege verksemdar og opp mot halvparten av arbeidsstokken er sysselsett i offentleg sektor. Sjukehuset, Høgskulen, Tingretten og Volda vidaregåande skule er viktige arbeidsplassar, men også viktige funksjonar for heile regionen. Volda er frå gammalt av administrasjonssenter på Søre Sunnmøre, og dei offentlege verksemdene har auka sysselsetjinga dei siste 20 åra.

Dette gjeld særleg kommunen, sjukehuset og høgskulen. Utviklingstrekk i samfunnet peikar på at offentleg verksemd vil ha stor betydning i arbeidslivet framover, og det vil vere viktig å oppretthalde og vidareutvikle desse institusjonane. Framtidige endringar i tenestestruktur kan krevje endra arealbruk. Lokalisering av offentlege og allmenntilgjengelege funksjonar må sjåast i samheng med målsettingar og strategiar om å redusere utslepp frå transportsektoren, tilgjenge for alle og effektiv ressursbruk. Samtidig vil lokalisering av slike funksjonar kunne bidra til at fleire vil opphalde seg i Volda sentrum og på same måte gi grunnlag for busetting også i bygdесentra.

Samfunnshuset i Volda sentrum. Foto R. Aklestad.

4.3 Landbruksnæringa

Landbruksnæringa har vore ein av grunnpilarane for busetnaden på bygdene. I Volda har om lag 1/5 av jordbruksarealet i perioden 2001 – 2014 gått ut av produksjon eller vorte omdisponert. I same periode har talet på aktive landbruksføretak i Møre og Romsdal gått ned med om lag 34 %. Tilsvarende tal for Volda er ein nedgang på 48 %. Fleire mindre føretak har gått saman i samdrifter og strukturrasjonaliseringa og effektiviseringa har vore betydeleg. Endringane har ført til ein nedgang i kjøtproduksjonen på 14 % og 25 % i mjølkeproduksjonen.

Dei dyrka areala legg grunnlaget for matproduksjonen som skjer i Volda, men ein må og ha med at areala har ein særleg verdi i beredskapssamanheng og som kulturlandskap.

Eit aktivt og levande landbruk som samstundes held kulturlandskapet i hevd krev store investeringar med behov for langsiktige rammevilkår. Det er difor viktig å verne om dei beste produksjonsareala. Kommunen kan her medverke gjennom god og langsiktig arealplanlegging.

4.4 Havbruk

Volda har ei rekkje naturgitte fortrinn for havbruk: minimal ureining, godt skjerma farvatn og eit sunt klima for produksjon av høgverdig sjømat. I kommunen sin kystsoneplan er det i dag avsett areal for 15 lokalitetar for havbruk; av dette to skjelanlegg, tre settefiskanlegg og resten matfisk (laks, aure, regnbogeare og torsk).

Næringa har gjennomgått ei sterk rasjonalisering og strukturendring gjennom dei siste åra. Både eigarstruktur og driftsstruktur er vesentleg endra. Dette har grunnlag både i samordning gjennom sjukdomshandtering, rasjonaliseringsbehov og samordning av drift over kommunegrenser. Reinsing av avløp og landbasert produksjon er tema som vil vere aktuelle i ein framtidig næringsutvikling. Gjeldande kystsoneplan er såleis ikkje tilpassa dei lokalitetsbehov som næringa i dag står over for. Næringa sjølv har fasa ut mange av dei anleggsområda som var avsett i gjeldande plan. Det er såleis behov for ein gjennomgang av arealbruk knytt til havbruksnæringa.

4.5 Industriverksemd og næringsaktivitet

Volda har høg arbeidsplassdekning, med ein dominerande offentleg sektor som sysselset om lag 46% av arbeidstokken. Sjølv om servicenæringane og sekundærnæringane står for største delen av det private næringslivet utgjør dette ein langt mindre del av dei sysselsette enn i resten av fylket.

Scana Volda AS er ein av dei største arbeidsplassane i Volda, og er ein del av den maritime klynga i regionen. Det har vore ei strukturendring med påfølgjande nedbemanning i den maritime næringa som følgje av oljeprisfallet. Slike strukturendringar har tidlegare vist seg å medføre tomme industribygg, eller transformering av område frå industriverksemd til handel og bustadformål, noko som det og er spor etter i Volda sentrum. Det er ei utfordring å legge til rette for industriverksemda sine skiftande behov for areal og lokalitetar.

Detaljhandelen har og gjennomgått strukturendringar, ved at det vert større vekt på storformathandel med handelsparkar og kjøpesenter utanfor sentrum. Volda sentrum har eldre bygningsmasse som gjer det utfordrande å behalde detaljhandelen i sentrumskjernen. Volda sentrum har likevel potensiale for å utviklast som handelssenter, det er til dømes fortettingspotensiale og korte avstandar mellom målpunkt.

Reislivsnæringa i Volda har gode føresetnadar for å lukkast innan kortferie og det naturbaserte opplevingssegmentet. Dei mange festivalane i regionen er også trekkplaster. I kommunen er det eit klart potensiale i å legge til rette for fleire typar overnattings- og serverings- og servicetilbod knytt til reiselivsnæringa.

4.6 Trafikk og kommunikasjonar

E39 og RV651 går gjennom kommunen og dei to store vegprosjekta Eiksundsambandet og Kvivsvegen har endra trafikkmønsteret i regionen med påfølgjande auka trafikk over Ørsta-Volda lufthamn. Etablering av Voldatunnelen vil flytte gjennomgangstrafikken vekk frå sentrumskjernen, noko som vil opne for nye moglegheiter med omsyn til sentrumsutvikling i Volda.

Volda har ein utfordrande geografi og topografi når det gjeld å få til god kommunikasjon og gode trafikkflyttingar, både mellom sentrum og bygdene og internt i Volda sentrum. I samband med målsetting om å redusere fråflyttinga frå bygdene kan gode kommunikasjonar vere viktige tiltak. Volda har utfordringar når det gjeld å sikre bygdene rastrygge vegar. Det er starta opp arbeid for bru over Voldsfjorden.

Bustadbygging oppover i dei relativt bratte fjellsidene i Volda sentrum gjer det utfordrande å få til gode og attraktive gangsamband mellom bustadområda og sentrumskjernen. På same måte gir aukande trafikkmengde gjennom allereie etablerte bustadområde utfordringar i forhold til trafikkisikring og trafikkflyt. I sentrumskjernen er det kamp om areala, og det er grunn til å tro at det er potensiale for å auke kollektiv-, sykkel og gangtrafikken.

4.7 Natur, grønstruktur og strandsoner

Naturen i Volda gir eit unikt utgangspunkt for naturoppleving og friluftslivstilbod. Det er eit stadig større fokus å nytte naturen til dagleg fysisk aktivitet og tilgang til slike område er viktig i eit folkehelseperspektiv. Ein samanhengande grønstruktur er viktig for innbyggjaranes helse og levekår, og for å oppretthalde det biologiske mangfaldet. Gode grøntområde nyttast som uformelle møteplassar og bidreg til tettstadsliv. Nærleikeplassar og grønne kilar i bustadområde er med på å auke butrivsel og fremje utandørsaktivitet.

Det er viktig å ta vare på viktige natur- og friluftsområde for framtidige generasjonar. For å utvikle og ivareta areal for friluftslivet i Volda må ein sikre både viktige friluftsområde og gode tilkomst. Ei medviten haldning til leikeplassar, grønstruktur og snarveggar er viktig i det vidare arbeidet med kommuneplanen. Tettstadsanalysen for Volda sentrum pekar på at Volda ikkje er god nok på å ivareta koplinga mellom land og sjø. Ei kopling mellom desse elementa er identitetsskapande og kan bidra til å styrke Volda som tettstad.

Kommunen har lange fjordar med lang og til dels lite tilgjengeleg strandsoner. Talet på bygg i strandsona er likevel aukande, noko som indikerer press på den tilgjengelege strandsona.

4.8 Kulturminne, kulturmiljø og kulturlandskap

Kulturlandskap og kulturminne er viktige ressursar for regional og lokal utvikling. Godt ivaretekte kulturminne og miljø er identitetsskapande og gjev opplevingsverdiar som kan vere med å styrke utviklinga i Volda. Slike element inngår ofte i aktive jordbruksareal og tilsyn og stell er ein del av den ordinære drifta.

Eit aktivt jordbruk med slått og beiting med ulike husdyr gjev aktive bygder og vakre landskap. Når areala vert haldne opne vert dei og meir attraktive for friluftsliv og bruk av ålmenta. Eit aktivt jordbruk er den beste måten å hindre gjengroing av kulturlandskapet i Volda, og særleg er beiting gunstig for floraen og som motvekt til attgroing.

Tapet av verneverdige kulturminne og kulturmiljø skal minimerast. Klima- og miljødepartementet har som mål at det innan 2020 skal ligge føre oversikter over verneverdige kulturminne og kulturmiljø for alle kommunane i Noreg.

5 HOVUDMÅL OG AREALSTRATEGI FOR REVISJON AV AREALDELEN

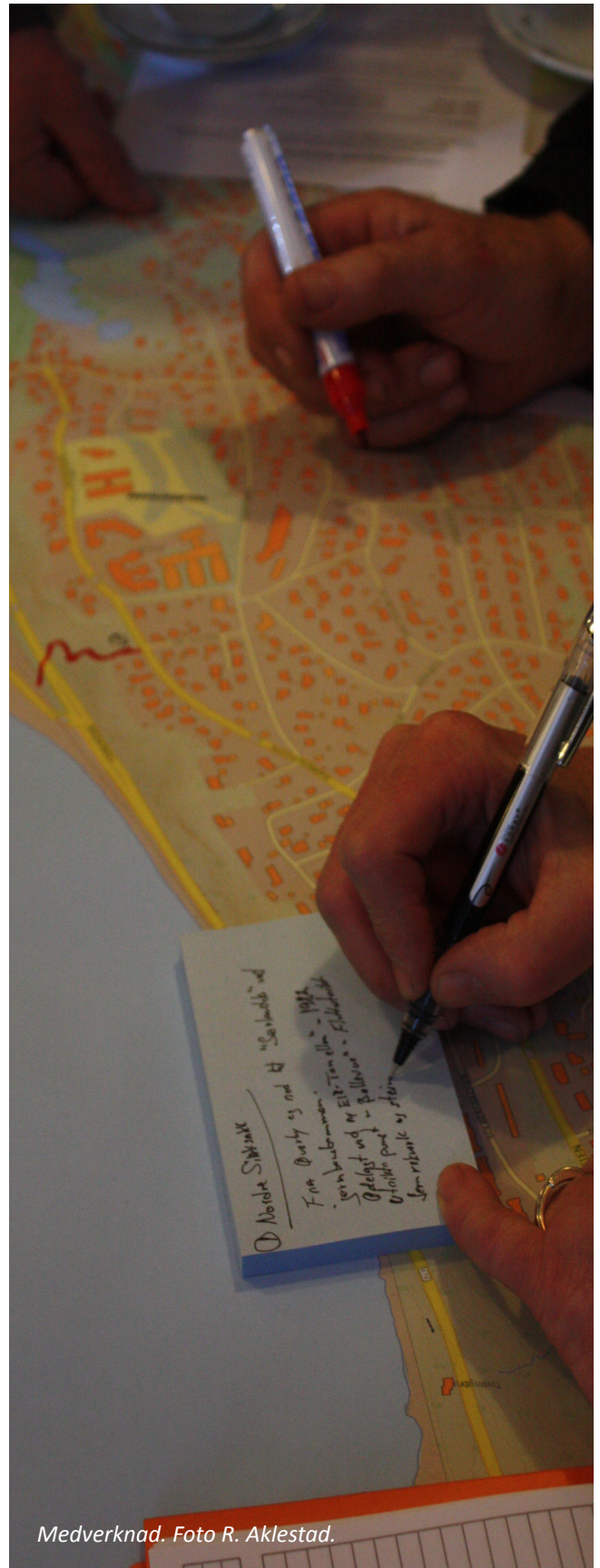
Visjonen "Volda for alle" frå arbeidet med kommuneplanen sin samfunnsdel vil også vere visjonen for arbeidet med arealdelen. Folkehelse, Klima og miljø og Barn og unge skal inngå som gjennomgåande perspektiv i alle hovudtema. Samfunnsdelen gir dei overordna føringane for den framtidige arealforvaltninga i kommunen og inneheld mål og strategiar innanfor åtte hovudtema; Attraktivitet, Busetting, Volda i regionen, Volda sentrum, Folkehelse, Klima og miljø, Tenester og Samfunnstryggleik.

Arealdelen skal følgje opp målsettingane og strategiane frå samfunnsdelen, men fokuset må vere retta meir mot arealbruksutfordringane, og i arealdelen vil ein fokusere spesielt på følgjande hovudtema:

- **Sentrumsutvikling og senterstruktur**
- **Busetting**
- **Offentlege og allmenne formål**
- **Fritidsbusetnad, setrar og naust.**
- **Landbruk og næringsliv**
- **Transport og kommunikasjon**
- **Grønstruktur, friluftsliv og kultur**

Med utgangspunkt i målsettingane i Samfunnsdelen er det utforma rettleiande arealstrategiar for kvart hovudtema. Desse langsiktige strategiane handlar om kva vi skal gjere/prioritere for å nå målsettingane. Arealstrategiane fastlegg prinsippa for kommunen si arealforvaltning (kva vi vil prioritere, for å oppnå måla i Samfunnsdelen), og vil vere førande for handsaming av innspel og utlegging av nye areal til utbyggingsføre mål.

I dei følgjande kapitla er det for kvart hovudtema definert arealstrategiar og lista opp kva utgreiingar, kartleggingar m.v., som vil vere nødvendige for å gi tilstrekkeleg kunnskapsgrunnlag for å avgjere den framtidige arealbruken i kommunen.

Medverknad. Foto R. Aklestad.

5.1 Sentrumsutvikling og senterstruktur

Volda sentrum er kommunen sin største tettstad og klare hovudsenter. I Samfunnsdelen er det formulert eit klart mål om at Volda sentrum skal vere midtpunktet i kommunen og eit tydeleg regionsenter med bymessige kvalitetar saman med Ørsta. Det er også eit mål at Volda sentrum skal vere eit attraktivt og særprega sentrum for handel og aktivitet, der fleire skal bu og opphalde seg. Målsettingar om bymessige kvalitetar og auka busetting krev strategiar for fortetting og transformasjon av delar av sentrumskjernen, der ein må vurdere type utbygging, utnyttingsgrad og byggehøgde.

I kommunen er det fleire små bygdesenter. Det ikkje formulert noko eiga målsetting for utvikling av bygdesentra, anna enn målsetting om å redusere den negative folketalsutvikinga på bygdene. Bygdesentra sin funksjon må vurderast i arealplanen ut frå kva funksjon dei skal ha. Kommunen må ut frå dei økonomiske rammevilkåra for tenesteytinga ha ein overordna strategi for utnytting av kommunen sine ressursar, og sjå korleis ein samla sett kan gi gode tenester til alle innbyggjarane i kommunen.

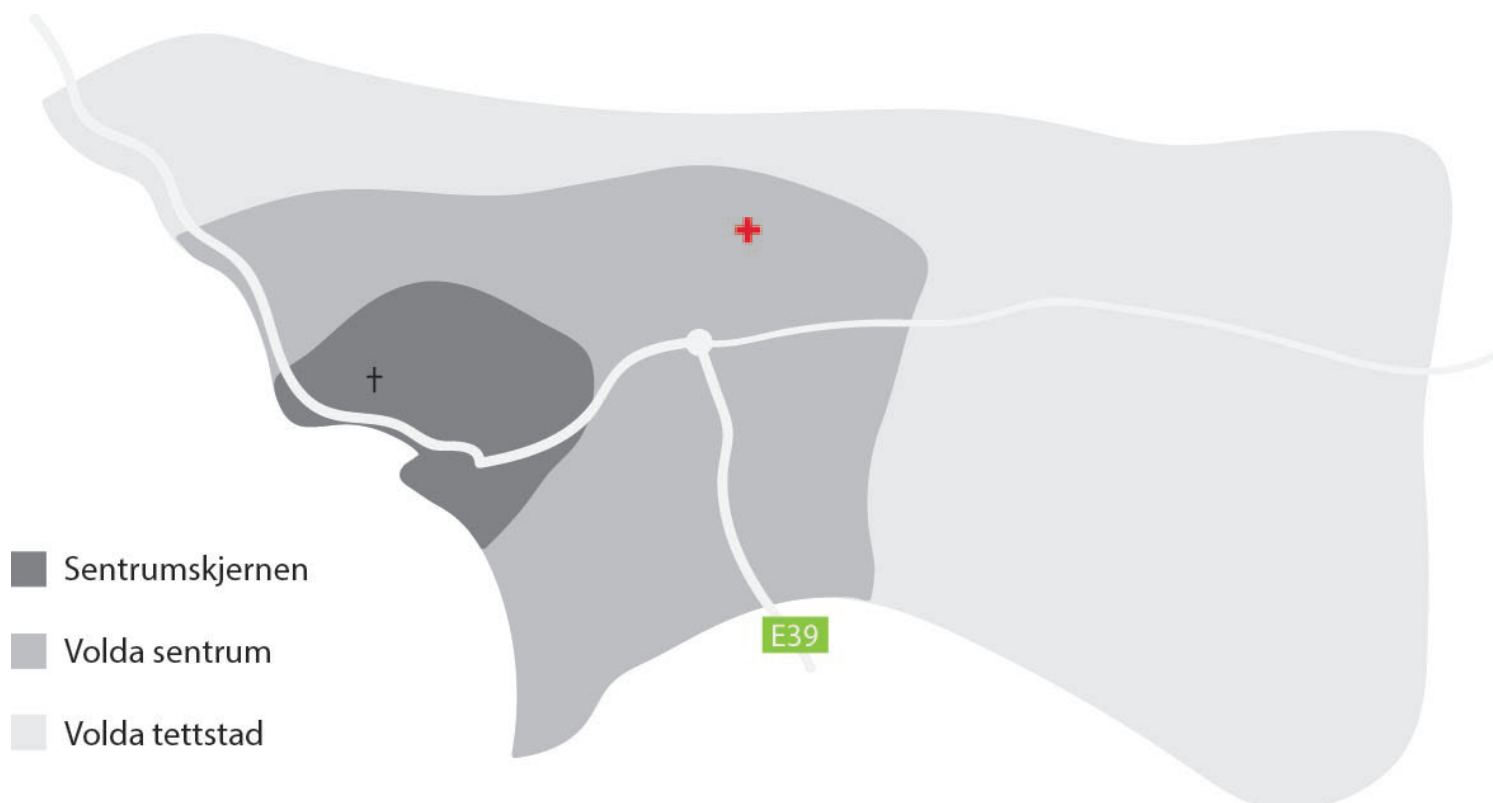
I Samfunnsdelen har ei rekke strategiar som gir føringar når det gjeld fordeling av "sentrumsfunksjonar" og korleis Volda sentrum skal utviklast. Det er ikkje formulert presise føringar for kvar dei ulike funksjonane skal lokaliserast og dette vert ein del av arbeidet med arealdelen.

Arealstrategi for sentrumsutvikling og senterstruktur:

- Volda sentrum skal prioriterast som regionalt handels-, bu- og næringsssentrum, med urbane kvalitetar der detaljhandel skal lokaliserast til sentrumskjernen og institusjonar med krav til uttrykkingstid ikkje vert lokalisert utanfor Volda tettstad.
- Volda sitt særpreg og identitet skal styrkast ved å sikre den eldre trehusbebyggelse og anna særprega arkitektur, ta vare på smug, fjordgløtt og grønne lunger og sikre eit ope sentrum mot fjorden.
- Legge til rette for fortetting og transformasjon i og nær sentrumskjernen, som støttar opp om utvikling av eit sentrum med urbane og berekraftige kvalitetar.

Behov for utgreiingar, kartleggingar m.v.:

- Vurdere sentrumsavgrønsing, senterstruktur, soneinndeling og funksjonsfordeling i Volda sentrum.
- Utarbeide fortettingsstrategi og plan for "miljøgate" for Volda sentrum.
- Utarbeide føresegnar og retningslinjer for estetikk og bygningsmiljø i Volda kommune.

5.2 Busetting

Det er ei viktig førande målsetting at Volda kommune skal ha positiv befolkningsvekst lik gjennomsnittet for landet. Vidare er det ei sentral målsetting i samfunnsdelen å kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktive bumiljø. Gjennom fleire av målsettingane går det klart fram at ein ønskjer auka busetting i Volda sentrum. På same vis går det klart fram at ein skal redusere fråflytting frå bygdene.

Arealstrategi for busetting:

- Volda kommune skal ha eit variert bustadtilbod og ledige tomter både i sentrum og i bygdесentra.
- Nye bustadfelt skal lokaliserast i tilknytning til eksisterande busetnad, infrastruktur og handels- og tenestetilbod, og planleggast med gode løysingar for kollektivtransport, sykkel og gange.
- Spreidd utbygging skal skje som utfylling eller forlenging av eksisterande busetting i skred- og flaumsikre område, og slik at ein ikkje punkterar samanhengande grøntområde, kjerneområde landbruk, eller restriksjonsområde med omsyn til kulturminne.

Behov for utgreiingar, kartleggingar m.v.:

- Analyse av bustadbehov, arealbehov – kva har vi og kva treng vi.
- Revisjon av hovudplan for vatn og avløp.
- Gjennomgang av regelverk for bustadtilskot ved spreidd bustadbygging.
- Utarbeide leikeplassnorm med funksjons og utformingskrav til leike- og uteoppfallsareal.

5.3 Offentlege og allmenne formål

Fleire viktige regionale institusjonar som sjukehus, høgskule og Tingretten er lokalisert til Volda sentrum. Ein har mål om at Volda og Ørsta skal utvikle seg til å bli eit tydeleg regionsenter med bymessige kvalitetar, samtidig som ein skal styrke og bygge opp Volda-Ørsta som handels-, kultur og opplevingsdestinasjon. Dette krev bevisste strategiar når det gjeld framtidig lokalisering av offentlege og allmenne funksjonar som kan vere med på å støtte opp om denne ønska utviklinga.

Kommunen har også tenestar rundt om i kommunen både skular, barnehagar, pleie- og omsorgsinstitusjonar og forsamlingshus som må sjåast i samheng med målsettinga om å redusere den negative folketalsutviklinga på bygdene.

Arealstrategiar for offentlege og allmenne formål:

- Offentlege funksjonar med tilhøyrande uteområde skal lokaliserast til Volda sentrum.
- Offentlege og allmenne formål utanfor Volda sentrum skal lokaliserast til bygdесentra.
- Allmenne formål i Volda sentrum skal lokaliserast i gangavstand frå sentrumskjernen med sikte på å utvikle eit sentrum med urbane kvalitetar.

Behov for utgreiingar, kartleggingar m.v.:

- Kartlegge arealbehov for kommunale og regionale verksemder, allmenntjenesteformål og kommunaltekniske anlegg.
- Vurdere behov for arealbruksendringar, føresegner og retningslinjer for tilpassing av infrastruktur til framtidige klimaendringar (overvatn, havnivåstigning, stormflo m.v.).

Volda lærarskule. Foto R. Aklesad.

5.4 Fritidsbusetnad, setrar og naust.

Gjennom Samfunnsdelen er det formulert målsetting om å styrke og bygge opp om Volda-Ørsta som handles-, kultur og opplevingsdestinasjon. På same måte som ein har eit mål om å styrke Volda-Ørsta som eit attraktivt reise- og friluftslivsområde. Kva val ein gjer når ein forvaltar strandsona, setrane og hytteområda, som gjerne ligg i område som er attraktive friluftslivsområde, vert derfor viktig for den framtidige arealbruken.

Arealstrategiar for fritidsbusetnad, setrar og naust :

- Nye område for fritidsbustader og naust skal i størst muleg grad utnytte eksisterande infrastruktur og organiserast i felt/naustrekker.
- Lokalisering av naust og fritidsbustader skal ikkje vere i konflikt med viktige allmenne interesser, natur- og friluftslivsområde.
- Vorar, småbåthamner og moloar skal fungere som fellesløysingar.
- Verdifulle setremiljø skal i størst muleg grad bevarast og nybygging av hytter skal i hovudsak plasserast i felt utanfor viktige setremiljø.

Behov for utgreiingar, kartleggingar m.v.:

- Oppdatering av "Stølsregisteret" med kartlegging og verdsetting av setremiljø.
- Kartlegging av vassdrag, strandsona og sjøareal.
- Vurdering av behov for nye område for naust og fritidsbusetnad.
- Utarbeide forslag til retningslinjer for bygging av nye hytter og naust.

5.5 Landbruk og næringsliv

Gjennom samfunnsdelen har ein fastsett ei målsetting om at Volda skal kunne tilby ein variert arbeidsmarknad, der ein av strategiane er å leggje til rette for berekraftig utvikling av jord-, skog- og fjordbruk, og næringar som er knytt opp mot dette. Berekrafta no og i framtida er avhengig av jordvern og då med særleg fokus på dei beste produksjonsareala. Det er også eit mål å styrke og bygge opp Volda-Ørsta som handels-, kultur- og opplevingsdestinasjon og vidare er målsettinga å styrke Volda-Ørsta som eit attraktivt reise- og friluftslivsområde.

Arealstrategiar for landbruk og næringsliv:

- Legge til rette for bærekraftig utvikling av landbruk, skog- og fjordbruk.
- Stimulere til vidareutvikling av detaljhandel med allsidig tilbod i sentrumskjernen.
- Legge til rette for næringsareal knytt til hovudvegnettet og trasèar for kollektivtransport.

Behov for utgreiingar, kartleggingar m.v.:

- Plan for kjerneområde landbruk
- Avklare behov for næringsareal.
- Avklare behov for areal til havbruksnæringa.
- Avklare og verdsetting av jord- og skogbruksareal.
- Avklare arealbehov for overnattings- og serveringstilbod.
- Avklare behov for mineralressursar og aktuell plassering av areal for mottak og deponi for masser.

På veg til Eidskyrkja. Foto R. Aklestad

5.6 Transport og kommunikasjon

Eit effektivt tenestetilbod er avhengig av gode kommunikasjonsløyningar internt i kommunen, ikkje berre vegar, men og breiband/fibernet og straumforsyning. For å nå målet om å styrke og sikre dei regionale funksjonane som er etablert i Ørsta og Volda, og for å vidareutvikle bu- og arbeidsregionen må ein ha gode transport og kommunikasjonsløyningar. Det same gjeld om ein skal nå målet om å redusere den negative folketalutviklinga på bygdene. Samtidig vil målsettinga om at utslepp frå transportsektoren skal reduserast og fleire skal reise med miljøvennleg transport gjere at vi må gjere det enklare med sykkel og gange og i større grad prioritere løyningar for kollektivtrafikk. Kva løyningar ein vel for parkering i Volda sentrum vil og gi føringar for i kva grad ein vel sykkel, gange og kollektivtilbodet framfor eigen bil.

Arealstrategiar for transport og kommunikasjon:

- Sikre gode kommunikasjonar i regionen og kommunen med mål om ferjefrie fjordkryssingar.
- Sikre infrastruktur som grunnlag for god kommunikasjon.
- Legge til rette for reduksjon av klimagassutslepp knytt til transport ved å gjere kollektivtilbod, sykkel og gange meir attraktivt.
- Utvikle eit funksjonelt trafikalt køyremønster med veg, gate og parkeringsstruktur som gjer det lett å orientere seg, er trygt for alle, og inviterer til å gå og sykle i/til sentrumskjernen.
- Sikre gode trafikale forhold i bustadområda og vektlegge gang- og sykkelvegar som sikrar trygg ferdsel for barn og unge.
- Utvikle Volda som kollektivknutepunkt og betre offentleg kommunikasjonstilbod.

Behov for utgreiingar, kartleggingar m.v.:

- Vurdering av dagens og framtidige overordna vegsystem inkl. fjordkryssingar og kollektivtrafikk løyningar.
- Kartlegging av farlei, ankringsområde for skip og fiskerihamner.
- Utarbeide hovudplan for vegsystemet i Volda sentrum inkl. løyningar for kollektivtrafikk og gang- og sykkelstrategi. Gjennomføre kollektivanalyser.
- Registrering av barn og unge sin bruk av areal i Volda sentrum og Mork.
- Utarbeiding av retningslinjer for veg- og gateutforming
- Utarbeide parkeringsstrategi for Volda sentrum (betalingsparkering, ...)

5.7 Grønstruktur, friluftsliv og kultur

Dei gode mogelegheitene for naturopplevingar og friluftsliv gjer Volda attraktiv som studie- og bustadkommune. Ei viktig målsetting i samfunnsdelen er derfor at alle skal ha tilgang til natur- og friluftsliv i kvardagen.

Det er viktig å ta vare på det som gjer Volda attraktiv og Volda kommune skal arbeide for ein berekraftig naturforvaltning og sikre biologisk mangfald både på land, ivatn og i sjø. Dette er også i samsvar med målet om å Styrke Volda-Ørsta som eit attraktivt reise- og friluftslivsområde.

Arealstrategiar for grønstruktur, Friluftsliv og kultur:

- Sikre og utvikle viktige natur- og friluftsområde og legge til rette for tilgang til områda.
- Sikre og vidareutvikle grønstruktur i Volda sentrum med fokus på Utviklingsplanen og strategien "frå fjord til fjell".
- Sikre viktige kulturmiljø og kulturminne.

Behov for utgreiingar, kartleggingar m.v.:

- Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområde.
- Kartlegging av vassdrag, strandsone og sjøareal.
- Fastsetting av markagrense, grense mot jordbruksareal og byggegrense mot sjø og vassdrag.
- Utarbeide kulturminneplan og sikre viktige område for kulturminne og kulturmiljø

6 KONSEKVENsutGREIING

Som del av arealdelen skal det gjennomførast konsekvensutgreiing, der verknader for miljø og samfunn skal skildrast for alle nye område for utbygging, og der arealbruken vert vesentleg endra i eksisterande byggeområde. Oppdatering av arealdelen i samsvar med vedtekne reguleringsplanar vert ikkje omfatta av kravet om konsekvensutgreiing. Det skal takast utgangspunkt i metodikken skissert i rettleiaren frå MD "Konsekvensutredningar, Kommuneplanens arealdel".

1. Avgrensing av utgreiingsområde/ influensområde.
2. Verdien av området.
3. Omfanget(påverknad) i forhold til 0-verdien.
4. Konsekvens. Samanstilling av verdien av området med omfanget av tiltaket.
5. Samla vurdering av konsekvens.

Vurdering av konsekvens for dei enkelte utgreiingstema og samla konsekvens for utbyggingsforslaget bør kunne etterprøvast og det skal derfor gå tydeleg fram korleis verdien av eit område og omfanget av utbygginga er vurdert og fastsett.

For dei tema der metodikken er uhensiktsmessig, skal det nyttast ein verbal vurdering av foreslått utbyggingsformål med fastsetting av konsekvensar basert på kriteria bestemt på førehand. Konsekvensutgreiinga skal i utgangspunktet baserast på eksisterande kunnskap. Innanfor enkelte fagtema og i enkelte område kan det vere behov for oppdatering av denne kunnskapen. Aktuelle utgreiingstema er basert på krav i Forskrift om konsekvensutgreiingar, med nokre relevante tilpassingar.

Alle forslag til nye/endra arealbruk skal også vurderast opp mot arealstrategiane, og ein skal vurdere den samla verknad av både kvart utbyggingsforslag, men også verknad av dei samla arealbruksendringane i forslaget til ny arealdel. I tabellane under er alle utgreiingstema lista opp. Der er det også vist til aktuelle problemstillingar, kva eksisterande kunnskap vi har, og behov for ny kunnskap.

Miljø			
Utgreiingstema	Problemstilling	Eksisterande kunnskapsgrunnlag	Metode/utgreiingar
Forureining	Nye utbyggingsområde kan medføre ureining, støy, klimaendringar m.m.	Registreringar, Miljødata, Støykartleggingar langs hovudveggar og i samb. med nyare reguleringsplanar.	Hovudplan for vatn og avlaup.
Landbruk og jordressursar	Tap av produksjonsareal, driftsulemper.	Gardskart, FKB-data. Data for produksjonstillegg.	Kjerneområde landbruk, synfaringar.
Naturmangfald og naturmiljø	Endra arealbruk kan endre naturmangfald og naturmiljø.	Naturbase, naturtyperegistreringar, Fiskeridirektoratets kartdatabaser.	Synfaringar.
Kulturminne og kulturmiljø	Utbygging kan gje negativ konsekvens for kulturminne-/miljø.	Askeladden. SEFRAK. Regional delplan for Kulturminne	Kulturminneplan, synfaringar.
Landskap	Ny utbygging kan endre landskap og gi nær og fjernverknad.	Høgde- og terrengdata, ortofoto.	Synfaringar.
Nærmiljø, grønstruktur og friluftsliv	Ny utbygging kan gi negativ konsekvens for nærmiljø, grønstruktur og utøving av friluftsliv.	Generelt kartgrunnlag.	
Energiforbruk og energiløysingar	Ny utbygging kan gi auka energiforbruk.		Konkret vurdering av lokalisering mot viktige strukturar i samfunnet elles
Klimaendringar	Utfordringar i forhold til overvasshandtering, stormflo og havnivåstigning.	Kartgrunnlag.	GIS-analyse.
Vassmiljø og verna vassdrag	Ny utbygging kan gi negative konsekvensar.	Verneforskrift.	Kartlegging av vassdrag. Synfaring.
Strandsone langs sjø og vassdrag	Ny utbygging kan redusere kvaliteten og gi negative konsekvensar for strandsona langs sjø og vassdrag.	Kartgrunnlag, Kystinfo, Den norske los.	Strandsonekartlegging. Synfaring.

Samfunn

Utgreiingstema	Problemstilling	Eksisterande kunnskapsgrunnlag	Metode/utgreiingar
Transport og trafikk	Nye utbyggingsområde må vere trafikksikre og fungere i forhold til vegsystemet.	Vegdatabanken, kartgrunnlag.	Trafikktryggingssplan. Hovudplan for veg.
Teknisk infrastruktur	Ny utbygging kan ha konsekvensar for eksisterande infrastruktur og gi behov for større investeringar.	Kartgrunnlag, VA-kart	Hovudplan for vatn og avlaup.
Befolkningsutvikling og tenestebehov	Ny utbygging kan ha konsekvensar for dagens tenestestruktur og gi behov for endringar.	Generelt kartgrunnlag.	Ein må vurdere om utbyggingsområda fører til behov for investering i nye funksjonar eller infrastruktur.
Samfunnstryggleik, risiko og sårbarheit	Nye utbyggingsområde kan gi endra risikobilde. Kan gi endra behov for førebygging og normalisering ved utføresette hendingar.	Eksisterande ROS-analyse.	Revisjon av heilskapleg ROS-analyse og ROS-analyse av arealbruksendringar.
Folkehelse	Mulegheit for å gå og sykle til viktige funksjonar og kvardagsaktivitetar og tilgjenge til bygningar, uteområde og tenester for alle.	Folkehelsebarometer. Generelt kartgrunnlag.	Vurdere helsekonsekvensar av nye tiltak og vektlegge Folkehelseperspektivet. Universell utforming må vurderast som eit overordna prinsipp i nye område.
Estetikk og arkitektur	Ny utbygging kan gi endra estetisk uttrykk i eit område.	Generelt kartgrunnlag	Synfaring.
Barn og unge	Utbygging kan komme i konflikt med verdier i barn og unge sine oppvekstområde		Barnetrakk-registreringar.
Forholdet til strategiar om arealbruk			

7 ROS-ANALYSE

Kommunen har ein heilskapleg ROS-analyse som vart utarbeidd i 2013, tatt til vitande av Formannskapet i sak 156/13 den 24.09.2013. Det vil vere behov for revisjon av denne. I tillegg til heilskapleg ROS-analyse er det jf. krav om plan- og bygningsloven §4-3 krav om at det ved alle nye planar skal utarbeidast ein risiko- og sårbarheitsanalyse:

”Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarheitsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap”.

Det skal utarbeidast ein oversiktsanalyse(ROS) som skal vise alle risiko- og sårbarheitstilhøve som påverkar om areal er eigna til utbyggingsføre mål og endringar av tilhøva i forhold til planlagt utbygging. Analysen er ei grov kartlegging av mulege risikofaktorar i kommunen for å kunne førebygge større skader på liv, helse, miljø og materielle verdier. Det skal nyttast metode som vist i DSB sitt temahefte nr. 11: ”Samfunnssikkerhet i arealplanlegging”. I tabellen under er det vist kva farekategoriar som skal kartleggast:

Naturfarar	Menneske og verksemdsbaserte farar
Skred	Handtering av farlege stoff
Flaum	Storbrann
Overvatn	Forureining
Stormflod	Ulukker med transportmidlar
Flodbølgje	Sårbare objekt
Havnivåstigning	Tilgjenge for naudetatar
Skog og grasbrann	Elektromagnetiske felt
Ustabile grunnforhold	Terror og sabotasje
Storm/orkan	

Volda Kommune
Stormyra 2
6100 Volda

postmottak@volda.kommune.no
Telefon: +47 70 05 87 00
Faks: +47 70 05 87 01
Åpningstider: 08.00–16.00

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Berit Sandvik Skeide	Arkivsak nr.:	2016/1096
		Arkivkode:	2016006

Utvaksaksnr	Utval	Møtedato
227/16	Formannskapet Kommunestyret	29.11.2016

PLANID 2016006. DETALJREGULERINGSPLAN FOR SEVRINHAUGEN/DOKTERHAUGEN, GNR. 19, BNR. 24 MFL. HANDSAMING ETTER OFFENTLEG ETTERSYN

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret godkjenner i medhald av plan- og bygningslova, § 12-12, detaljreguleringsplan for Sevrinhaugen/Dokterhaugen, gnr. 19, bnr. 24 mfl., med tilhøyrande reguleringsføresegner, sist datert 21.11.2016.

Dette er eit enkeltvedtak, som kan påklagast, jf. plan- og bygningslova, § 1-9 og Forvaltningslova kapittel VI innan tre veker frå kunngjering.

Vedlegg:

1. Reguleringsplankart, datert 5.9.2016.
2. Reguleringsføresegner, sist datert 21.11.2016.
3. Planomtale, sist datert 21.11.2016.
4. ROS-analyse, datert 5.9.2016.
5. Søknad om rammeløyve (byggesaka).
6. Merknad frå Kommunalt råd for funksjonshemma, datert 24.10.2016.
7. Merknad frå NFU Ørsta Volda lokallag, datert 3.11.2016.
8. Merknad frå LLP, avd. Søre Sunnmøre, datert 10.11.2016.
9. Merknad frå Bjørn Sævik, datert 14.11.2016.
10. Brev frå Bjørn Sævik, registrert 5.1.2016.
11. Uttale frå Møre og Romsdal fylkeskommune, datert 11.11.2016.
12. Uttale frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 15.11.2016.
13. Sak til formannskapet 20.9.2016, f-sak 155/16.

Bakgrunn:

Volda kommune har overordna behov for å leggje til rette for utbygging av tenester for høgare omsorgsnivå nær sentralbasen ved Omsorgssenteret. Dokterhaugen er ei tomt eigd av kommunen og ligg nær til dei øvrige omsorgstenestene.

Volda kommune har behov for nye bustader for personar med utviklingshemming. Bygging av bustadane er fastlagt gjennom Omsorgsplanen 2014-2017, og ligg inne i gjeldande økonomiplan. Planframlegget legg til rette for at det kan byggjast inntil 5 bustader.

Gjennom ei vurdering av moglege tomter, er det konkludert med at det er ønskeleg med ei samlokalisering av bustadane. Lokaliseringa på Dokterhaugen er gunstig med tanke på å utnytte felles ressursar for bemanning på Fjordsynområdet, og lokalisering i forhold til Volda sentrum.

Føremål med planarbeidet er å leggje til rette for bygging av fem bueiningar for menneske med psykisk funksjonshemming på gnr. 19, bnr. 24.

Saksopplysningar:

Planprosess

Det vart halde oppstartsmøte på Volda rådhus 28.6.2016. På møtet drøfta ein avgrensing av planområdet, konsekvensutgreiing, ROS mm. Føresetnader for det vidare arbeidet var også tema. Planarbeidet blei varsla igangsett ved annonse i avisa Møre 2.7.2016, og informasjon på kommunen si heimeside. Høyringsinstansane, grunneigarar og naboar vart varsla med eige brev, datert 29.6.2016. Frist for å kome med innspel til planarbeidet var sett til 22.8.2016. Det kom inn 6 innspel i samband med varsel om oppstart av planarbeidet.

Formannskapet vedtok i møte 20.9.2016 (f-sak 155/16), å leggje forslag til detaljreguleringsplan ut til offentleg ettersyn. Frist for å kome med innspel til planforslaget var sett til 16.11.2016.

Felles plan og byggesak

Kommunen har tidlegare lagt til rette for felles plan- og byggesak i samsvar med plan- og bygningslova, § 1-7 (jf. § 12-15 og § 21-4). På grunn av uvisse knytt til utforming av forprosjektet, er det ikkje lenger føremålstenleg med felles plan- og byggesak.

Merknader i samband med offentlig ettersyn

I samband med offentlig ettersyn kom det inn 6 merknader til planforslaget.

Kommunalt råd for funksjonshemma (datert 24.10.2016), stiller spørsmål ved om det er vurdert andre tomter for lokalisering av bustadene. Dei viser til kommunale tomter på

Bratteberg og Rotset (Bømarka). Rådet gir klart uttrykk for at dei meiner det er uheldig med fortetting av bustader på Sevrinhaugen/Dokterhaugen. Ei utbygging som skissert vil kunne gi eit institusjonsprega bumiljø. Rådet hevdar leilighetene er små og lite eigna for rullestolbrukarar.

Kommentar:

Eigedomsavdelinga har i samarbeid med omsorgsavdelinga vurdert fleire lokalitetar med omsyn til plassering av omsorgsbustadane, deriblant ei kommunal tomt på Bratteberg. Alternativa vart lagt fram for dei pårørande, som gjekk for Dokterhaugen. Dokterhaugen er sentrumsnært med kort veg til offentleg kommunikasjon.

Det er også kort veg til butikkar og andre sentrumsfunksjonar. Dei pårørande la vekt at området framstår som eit trygt nabolag, med kort veg til offentlege døgntenester. Brukarane av bustadane har ikkje bil, og det vil vere positivt for dei å ha kort veg til funksjonar i sentrum.

Nemnde tomteareal på Rotset (Bømarka) er i kommunedelplan for Volda sentrum, lagt ut som utvidingsareal til Bømarka barnehage.

Tomta på Bømarka ligg vesentleg lenger vekk frå sentrum. Det er også lenger avstand til offentlege døgntenester. Arealet på Bømarka er i privat eige og ikkje regulert til bustadføremål. Kommunen held fast ved at ein i alle høve har behov for å sikre areal for utbygging av omsorgsbustader ved Sevrinhaugen/Dokterhaugen.

Kommunen bør vurdere om ein i kommuneplanssamanheng skal sikre seg arealet ved Bømarka.

Råd for funksjonshemma har vore involvert i prosessen. I tillegg har det vore fleire møte (individuelle og felles) med pårørande til dei som har søkt om kommunal bustad. Partane har også fått tilsendt teikningar av prosjektet med moglegheit for tilbakemelding.

Planmynde har utarbeidd forslag til detaljreguleringsplan etter tinging frå Eigedomsavdelinga. Ein forutset at prosjektet tilfredsstillar krav til universell utforming.

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) Ørsta Volda lokallag, datert 3.11.2016, meiner det er uheldig at Volda kommune planlegg ytterlegare fortetting av omsorgsbustader. Dei viser til at det er i strid med nasjonale føringar. Samstundes oppfordrar lokallaget kommunen til å tenkje langsiktig. Laget slår fast at det vil vere behov for meir sentrumsnære areal for bustader til menneske med nedsett funksjonsevne i framtida. Laget oppfordrar kommunen til å vurdere alternativ lokalisering for prosjektet. NFU stiller spørsmål ved om kommunen har kvalitetssikra planløysinga for bustadane. Gnr. 19, bnr. 24, bør etter NFU si vurdering liggje som grøntareal for dei som bur i området.

Kommentar:

Det vert vist til kommentar til merknadene ovanfor. Det er behov for areal til sentrumsnære omsorgsbustader i dag. Difor er det viktig å få på plass detaljreguleringsplan som mogleggjer bygging av slike bustader.

Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse, (LLP), datert 10.11.2016, meiner det er uheldig å fortette ytterlegare i området ved Sevrinhaugen/Dokterhaugen. Dei viser til at det er i strid med nasjonale føringar. LLP hevdar dei prosjekterte bustadane er små og at dei neppe oppfyller krava til areal for bruk av t.d. rullestol (jf. universell utforming). LLP meiner gnr. 19, bnr. 24 bør nyttast til aktivitets- og friluftsstad for større trivsel for dagens bebuarar.

Avslutningsvis oppmodar LLP Volda kommune å gå i dialog med tomteeigar/ev. utbyggjar, og byggje dei nye bustadane på Bømarka.

Kommentar:

Det vert vist til kommentar til merknad frå kommunalt råd for funksjonshemma ovanfor. Hove & Co på vegne av Bjørn Sævik, datert 14.11.2016, viser innleiingsvis til klagen hans på Volda kommune sitt rammeløyve (juni 2016) og merknader i samband med oppstart av reguleringsplanarbeidet (august 2016). Hove held fast ved klagen på rammeløyve og merknadene datert 24. august 2016.

Hove viser til kommunen si saksutgreiing ved utlegging til offentleg ettersyn (sak 155/16), der kommunen la til grunn at kommuneplanen sin arealdel, vedteken 18.6.2009, gjeld framom reguleringsplan for Fjordsynområdet (godkjent 30.3.2000). Hove hevdar at dette er stikk motsatt konklusjon i forhold til det ein annan klient av han formidla som syn/konklusjon frå Volda kommune si side, ein annan stad i kommunen, det plantilhøvet er tilsvarande.

Hove held fram og held fast ved at framlegget til reguleringsplan råkar eit friområde/fellesareal underlagt RPR FOR-1995-09-20-4146, jf. for eksempel pkt. 5d og 5b, samt merknader datert 24. august. Det vert også vist til Rundskriv T-1513. Hove meiner arealet er uerstatteleg og at det ikkje kan fjernast utan at det vert kompensert med fullverdig erstatningsareal. Hove slår fast at det ikkje er vist erstatningsareal og at kommuneplanen sin arealedel er underlagt same rettsreglar som reguleringsplan.

Hove meiner eigedommen til Sævik vil miste sollys (ettermiddagsol) på sentral uteplass mot vest. Vidare vil utsikten frå hovudvindauge i huset bli sterkt redusert, og utsikten frå stovevindauge vil bli bakveggen på bodene i prosjektet. Hove informerer om at Sævik sin veletablerte uteplass, vert liggjande heilt inntil omsorgsbustadane sin uteplass. Hove meiner det er uheldig, og at planar skal løyse konflikter og ikkje skape konflikter.

Hove informerer om at det går ein fjellrygg i bytet mot bnr. 25, som det må sprengast i. Sævik lurar på korleis dette er tenkt gjort utan at fjellet på nabotomta i aust vil sprekke. Sævik er uroa for at det vil verte vanskeleg å plante vegetasjon som skjerm mot nabotomta, på grunn av for lite rotfeste for vestleg vind.

Sævik meiner skisserte utbygging på Sevrinhaugen/Dokterhaugen, vil føre til eit konsentrert og stort institusjonsområde, som vil vere mindre tenleg for brukarane.

Hove slår fast at avstand frå nabogrense (bnr. 25) er langt under 4 meter. Hove hevdar det ikkje er grunnlag for slik avstand og at det ikkje vert akseptert. Sævik sin advokat påpeikar vidare at skisserte omsorgsbustader ikkje er i samsvar med § 2.1 a i forslag til reguleringsføresegner for området. Sævik meiner bygningane bryt med byggeskikken i området.

Advokat Hove viser til Bjørn Sævik sitt brev til Volda kommune 31. desember 2015, og ber om at det vert ein del av merknaden frå Sævik.

Kommentarar:

Kommunen har ingen kommentar til Hove sin påstand om forskjellshandsaming, då vi ikkje konkret kjenner til saka Hove viser til. Volda kommune held fast på vurderinga som vart gjort i saksutgreiinga til formannskapet i sak 155/16.

For ordens skuld tek vi med vurderinga frå saka ved utlegging til offentleg ettersyn.

Sitat frå sak 155/16:

«Planområdet er i kommunedelplan for Volda sentrum (godkjent 18.6.2009) lagt ut til offentlig bygning (O5) og bustad.

Utsnitt frå kommunedelplan for Volda sentrum

I reguleringsplan for Fjordsynområdet (godkjent 30.3.2000) er området lagt ut til byggeområde, eldre-, omsorgsbustader (OB2) og offentlig friområde.

Utsnitt frå reguleringsplan for Fjordsynområdet

Det er kommuneplanen sin arealdel som gjeld for gnr. 19, bnr. 24. Noko som inneber at gnr. 19, bnr. 24 er lagt ut til bustadføremål. Det er difor ikkje formelt sett krav om erstatningsareal for friområde».

Til grunn for vurderinga låg at dersom det er motstrid mellom formål i planar, er det sist vedtekte plan som gjeld. Gnr. 19, bnr. 24 er lagt ut til bustadføremål og ikkje friområde. Det er difor ikkje formelt sett krav om erstatningsareal no. Eventuelt krav om erstatningsareal skulle vore framstilt i samband med omdisponering av arealet frå friområde til bustad i samband med kommunedelplan for Volda kommune i 2009.

I nærområdet er det fleire areal til leik/friområde. Øyra barnehage og Engeset barnehage like ved, er mykje nytta areal til leik og opphald for dei som bur i nærområdet, og for andre som sykklar/går/køyrer til desse områda. Det er elles kort veg til park og leikeareal ved Samfunnshuset, Rådhuset og til ballplassane ved vidaregåande skule og høgskulen/Øyra skule.

Det er i reguleringsplanforslaget lagt til rette for oppføring av bygningar med mønehøgde inntil 5 meter og gesimshøgde inntil 3 meter. Grad av utnytting er sett til 40 % BYA. Det er snakk om relativt låge bygningar samanlikna med dei generelle reglane i plan- og

bygningslova sin § 29-4, der det er lagt til rette for oppføring av bygg med maksimum gesimshøgd 9 meter og maksimum mønehøgd 8 meter. Det er også vesentleg lågare enn vanleg møne- og gesimshøgd i dagens reguleringsplanar for bustadområde.

Tap av sol, utsikt og avstand til uteplass er etter kommunen si vurdering ikkje meir enn det ein i dag normalt finn i bustadfelt i tettbygd strøk. Kommunen kan ikkje sjå at naboen vert påført ulemper som overskrir kva ein kan forvente ved fortetting i sentrum av Volda.

Volda kommune føreset at grunnarbeidet på gnr. 19, bnr. 24, vil bli gjennomført på ein forsvarleg måte.

Når det gjeld avstand til nabogrense, vert det vert vist til plan- og bygningslova sin § 29-4, sitat:

«Hvis ikke annet er bestemt i plan etter kapittel 11 eller 12, skal byggverk ha en avstand fra nabogrense som angitt i forskrift eller som minst svarer til byggverkets halve høyde og ikke under 4 meter».

Plan- og bygningslova slår fast at reguleringsplan kan fastlegge kortare avstand til nabogrense.

Paragraf § 2.1 i forslag til reguleringsføresegner har slik ordlyd, sitat:

«§ 2.1 Fellesføresegner

a) Bygningar skal plasserast innanfor byggegrensene vist i plankartet. Plankart og føresegner er bindande for plassering og utforming av bygningar og vegsystem. Ved handsaming av søknad om byggjeløyve skal kommunen sjå til at bygningane får god form og materialbruk. Det skal ikkje nyttast reflekterande materialar eller skjemmande fargar på bygg/anlegg. Ved søknad om byggeløyve skal det ligge føre teikningar eller anna visualisering som viser bustadbygg si plassering i terrenget og i høve til kringliggjande bygningar.»

Etter kommunen si vurdering, er forprosjektet til bustadane godt i samsvar med forslag til reguleringsføresegner for området. Bustadane har saltak og ein materialbruk som ikkje skil seg frå kringliggjande bustader. I følgje teikningane knytt til forprosjektet, er det ikkje reflekterande materialar eller skjemmande fargar på bygningane. Det ligg føre teikningar, snitt og 3D illustrasjon som viser bygningane si plassering i terrenget og i høve til kringliggjande bygningar.

I fasadene på skisserte prosjekt er det vist to typar kledning, ei liggjande trekvit kledning på veggjar med vindauge og dører og mørk kledning på sideveggane, dei utstikkande skiljeveggane mellom bueingane og som rekkverk på balkongane.

Taket er mørkt, slik at det går i eitt med den svarte trekledninga. Fasaden på fellehuset er også i svart trekledning, medan utebodene har den trekvite kledninga. Denne trekvite kledninga går også igjen i blomsterkassene ute på tunet. Etter kommunen si vurdering vil prosjektet ikkje skilje seg vesentleg ut frå kringliggjande busetnad.

Når det gjeld byggeskikk, ser ein at det er bustader frå ulike tidsrom med ulike uttrykk i området. Sevrinhaugen bufelleskap har valmtak. Det har også bustaden på gnr. 19, bnr. 25. Elles er det halvvalmtak og vanleg saltak på bustadane i området.

Momenta framført i brev av desember 2015, er etter kommunen si vurdering presentert og kommentert tidlegare i denne saka, og vert såleis ikkje nærare kommentert her. Brevet er lagt ved for ordens skuld.

Møre og Romsdal fylkeskommune (MRF), datert 11.11.2016, rår til at felles utomhus opphaldsareal blir sikra opparbeidd gjennom rekkjefølgjeføresegner. MRF informerer om at kulturavdelinga har gjennomført arkeologisk registrering i området. Det vart ikkje gjort funn av automatisk freda kulturminne.

Kommentar:

Opparbeiding av felles utomhusareal vert sikra ved at reguleringsføresegnene får følgjande tilføyning: «§ 3.1. Felles utomhus opphaldsareal. Felles utomhus opphaldsareal for o_BKB2 skal opparbeidast samstundes med oppføring av omsorgsbustadene.».

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 15.11.2016, har ingen merknader til planforslaget.

Vurdering:

Barn og unge

Forholdet til barn og unge er vurdert og ein kan ikkje sjå at område som i dag vert nytta av barn og unge kjem dårlegare ut i forslag til plan enn ved dagens situasjon. I nærområdet er det fleire areal til leik/friområde. Øyra barnehage og Engeset barnehage like ved er mykje nytta areal til leik og opphald for dei som bur i nærområdet, og for andre som sykklar/går/køyrer til desse områda. Det er elles kort veg til park og leikeareal ved Samfunnshuset, Rådhuset og til ballplassane ved vidaregåande skule og høgskulen/Øyra skule.

Naturmangfald

I samband med utarbeiding av plan er det gjennomført ein sjekk i Naturbasen til Miljødirektoratet og Artsdatabanken. Det er ikkje registrert artar eller naturtypar i planområdet. Etter kommunen si vurdering medfører ikkje planframlegget negative konsekvensar i høve til naturverdiar/naturmangfald.

ROS

Det er gjennomført ei generell ROS-analyse. Ein kjenner ikkje til at det er særskilte moment som medfører risiko eller sårbarheit.

Konklusjon:

Volda kommune har lagt til grunn at det er kommunedelplan for Volda sentrum, godkjent 18.6. 2009 som gjeld for området. Det inneber at gnr. 19, bnr. 24 er lagt ut til bustadforemål.

Eigedomsavdelinga har i samarbeid med omsorgsavdelinga vurdert fleire lokalitetar med omsyn til plassering av omsorgsbustadene. Etter samråd med potensielle brukargrupper, vart Sevrinhaugen/Dokterhaugen valt som lokalitet. Råd for funksjonshemma har vore involvert i prosessen. Det har og vore, både felles og individuelle møte med dei pårørande til dei som har søkt om kommunal bustad.

I ettertid har det blitt stilt spørsmål ved om kommunen har vurdert fleire alternativ til lokalisering av omsorgsbustadene, og om skisserte bustader er universelt utforma. Som det går fram av saksutgreiinga ovanfor, har kommunen vurdert alternativ til lokalisering. Kommunen har valt Sevrinhaugen/Dokterhaugen, med bakgrunn i at det er ønskjeleg med ei samlokalisering av bustader. Lokaliseringa er gunstig i høve til utnytting av felles ressursar for bemanning på Fjordsynområdet. Med omsyn til at brukarane ikkje disponerer bil, er det ein fordel at det er kort veg Volda sentrum.

Kommunen legg til grunn at omsorgsbustadane tilfredsstillar krav i høve til universell utforming. Volda kommune har stor trong for sentrumsnære omsorgsbustader. Forslag til detaljreguleringsplan legg til rette for ei god og kostnadseffektiv utnytting av arealet på gnr. 19, bnr. 24.

Denne saka omhandlar regulering der ein fastset arealformålet og rammevilkåra for seinare utbygging. For kommunen er det overordna viktig at dette sentrale området ved sentralbasen for omsorgstenestene i kommunen vert sikra til omsorgsformål. Prosessen med pårørande til brukarane i den konkrete saka om bustader til vaksne funksjonshemma må gå vidare i samband med byggjesaka, der ein endeleg må lande om brukarane skal ha bustader på denne tomta, samt kva endelege løysingar som vert å velje.

Tilråding:

Rådmannen rår i medhald av plan- og bygningslova, § 12-12, til at kommunestyret godkjenner detaljreguleringsplan for Sevrinhaugen/Dokterhaugen, gnr. 19, bnr. 24 mfl. med tilhøyrande reguleringsføresegner.

Rune Sjurgard
Rådmann

Jørgen Vestgarden
utviklingssjef

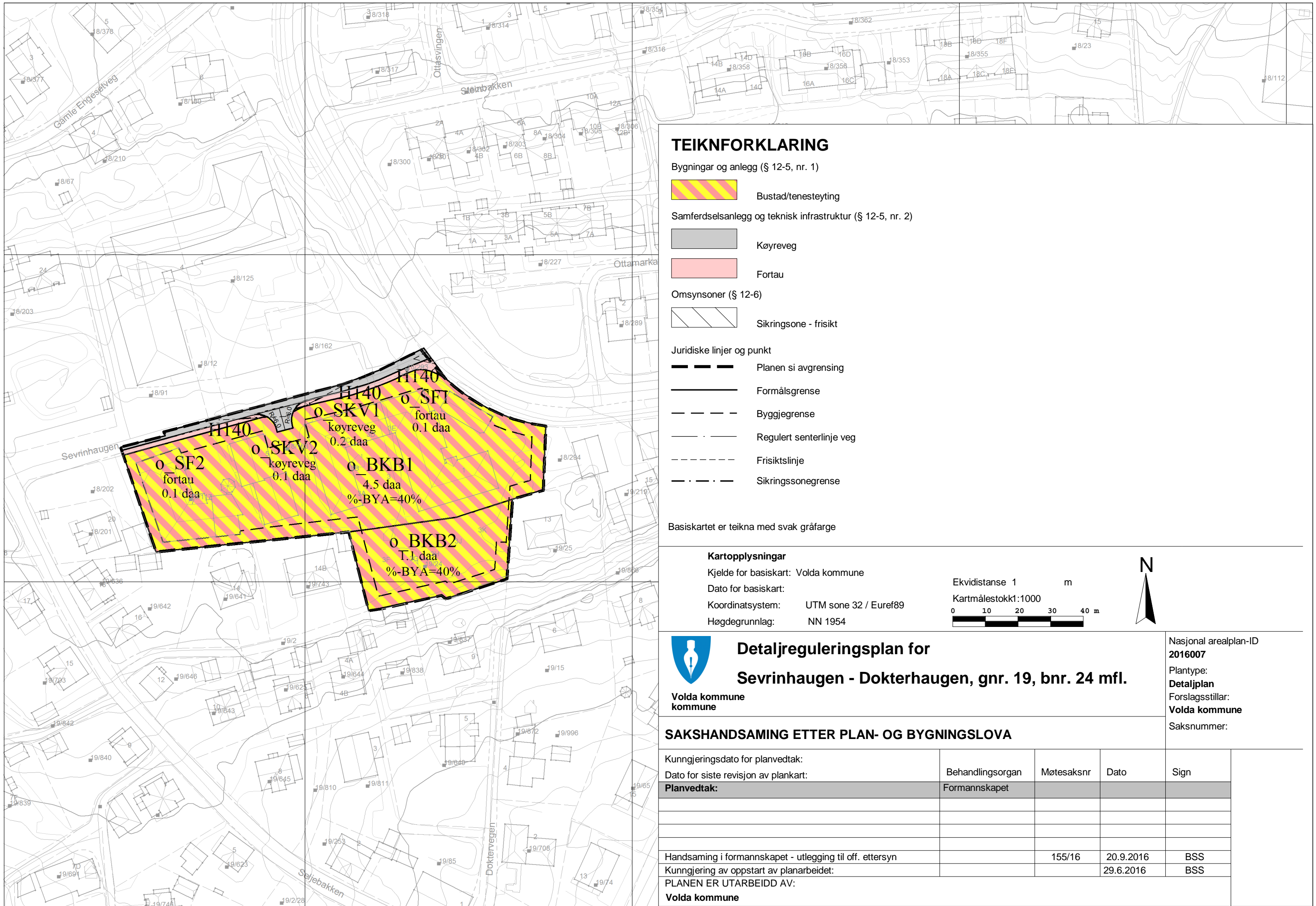
Utskrift av endeleg vedtak:

- Eigedom ved Jeanette Brandal / Kjell Magne Rindal.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Fylkeshuset, 6404 Molde.
- Møre og Romsdal fylkeskommune, Fylkeshuset, 6404 Molde.

Klageinstans:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Fylkeshuset, 6404 Molde.

TEIKNFORKLARING

Bygningar og anlegg (§ 12-5, nr. 1)

Bustad/tenesteyting

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§ 12-5, nr. 2)

Køyreveg

Fortau

Omsynsoner (§ 12-6)

Sikringsone - frisikt

Juridiske linjer og punkt

Planen si avgrensing

Formålgrense

Byggjegenre

Regulert senterlinje veg

Frisiktslinje

Sikringsonegrense

Basiskartet er teikna med svak gråfarge

Kartopplysningar

Kjelde for basiskart: Volda kommune

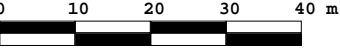
Dato for basiskart:

Koordinatsystem: UTM sone 32 / Euref89

Høgdegrunnlag: NN 1954

Ekvidistans 1 m

Kartmålestokk1:1000

Volda kommune
kommune

**Detaljreguleringsplan for
Sevrinhaugen - Dokterhaugen, gnr. 19, bnr. 24 mfl.**

Nasjonal arealplan-ID
2016007

Plantype:
Detaljplan
Forslagsstillar:
Volda kommune

Saksnummer:

SAKSHANDSAMING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVA

Kunngjeringsdato for planvedtak:	Behandlingsorgan	Møtesaksnr	Dato	Sign
Dato for siste revisjon av plankart:	Formannskapet			
Planvedtak:				
Handsaming i formannskapet - utlegging til off. ettersyn		155/16	20.9.2016	BSS
Kunngjering av oppstart av planarbeidet:			29.6.2016	BSS
PLANEN ER UTARBEIDD AV: Volda kommune				

REGULERINGSFØRESEGNER FOR DETALJREGULERINGSPLAN FOR SEVRINHAUGEN/DOKTERHAUGEN, GNR. 19, BNR. 24 MFL.		Plan ID 2016007	
VOLDA KOMMUNE			
SAKSHANDSAMING JF. PLAN-OG BYGNINGSLOVA	SAKSNR.	DATO	SIGN
Vedtak i kommunestyret			
2. gongs handsaming i formannskapet			
Offentleg ettersyn frå 25.9.2016 - 16.11.2016			BSS
1.gongs handsaming i formannskapet – utlegging til off. ettersyn	155/16	20.9.2016	BSS
Kunngjering av oppstart av planarbeid		2.7.2016	BSS

REGULERINGSFØRESEGNER

§ 1. GENERELT

§ 1.1 Gyldigheitsområde

Reguleringsføresegnene gjeld innanfor det området som på plankartet er vist med reguleringsgrense. Føresegnene og plankart gjeld i tillegg til generelle krav i plan- og bygningslova.

§ 1.2 Privatrettslege avtalar

Etter at reguleringsplanen med tilhøyrande føresegner er godkjent, kan det ikkje gjerast privatrettslege avtalar som er i strid med planen.

§ 1.3 Andre bestemmelsar

Føresegnene kjem i tillegg til dei til kvar tid gjeldande sentrale og kommunale lover og føresegner.

§ 1.4 Reguleringsformål

Arealet innanfor reguleringsgrensene skal nyttast i samsvar med plan- og bygningslova §§ 12-5 og 12-6 til følgjande formål:

Bygningar og anlegg (§ 12-5, bnr. 1)

-1803 Kombinert formål bustad og offentleg tenesteyting; o_BKB

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§12-5, nr.2)

-2011 Køyreveg, offentleg; o_SKV1 og o_SKV2

-2012 Fortau, offentleg; o_SF1 og o_SF2.

Omsynssoner (§ 12-6)

Sikringssone – frisikt (H140)

§ 2. AREALBRUK

§ 2.1 Fellesføresegner

- a) Bygningar skal plasserast innanfor byggegrensene vist i plankartet. Plankart og føresegner er bindande for plassering og utforming av bygningar og vegsystem. Ved handsaming av søknad om byggjeløyve skal kommunen sjå til at bygningane får god form og materialbruk. Det skal ikkje nyttast reflekterande materialar eller skjemmande fargar på bygg/anlegg. Ved søknad om byggjeløyve skal det ligge føre teikningar eller anna visualisering som viser bustadbygg si plassering i terrenget og i høve til kringliggande bygningar.
- b) Nødvendige terrenginngrep skal utførast mest mulig skånsamt og opne sår i terreng skal i nødvendig grad tilsåast/tilplantast. I tilfelle der det førekjem utgravne massar skal desse leggjast på stader der dei ikkje verkar skjemmande.
- c) Der terrenget etter opparbeiding gjer det naudsynt med støttemur mot grannetomt eller veg, kan kommunen gje påbod om at planeringshøgder skal løftast eller gjerast lågare, eller at det vert nytta skråningar som gjer høgda på støttemurane lågare. Det vert tillate å føre opp mur i eigedomsgrense.
- d) Prinsippa bak universell utforming skal leggjast til grunn i størst mogleg grad, jf. plan- og bygningslova med tekniske forskrifter.

§ 2.2 Bygningar og anlegg (§ 12-5, nr. 1)

§ 2.2.1 Kombinert formål bustad og offentleg tenesteyting (o_BKB1)

- a) Gjeld område der det er oppført omsorgsbustader.
- b) Bebyggelsen skal plasserast innanfor byggegrensene som er vist på plankartet. Bygningar vert tillate oppført med mønehøgde inntil 8,5 m og gesimshøgde inntil 5,5 m.
- c) Grad av utnytting er fastsett av prosent bebygd areal (%BYA). Maksimum utnyttingsgrad er sett til 30 % BYA.
- e) For kvart husvære skal det vere plass til minimum 1.5 biloppstillingsplass.
- f) Ved søknad av byggjeløyve skal kommunen sjå til at bygningane får god form og materialbruk. Det skal ikkje nyttast reflekterande materialar eller skjemmande fargar på bygningar/anlegg.

§ 2.2.2 Kombinert formål bustad og offentleg tenesteyting (o_BKB2)

- a) Innanfor området skal det oppførast omsorgsbustader.
- b) Bebyggelsen skal plasserast innanfor byggegrensene som er vist på plankartet.

Bygningar vert tillate oppført med mønehøgde inntil 5 m og gesimshøgde inntil 2,9 m.

- c) Grad av utnytting er fastsett av prosent bebygd areal (%BYA). Maksimum utnyttingsgrad er sett til 39 % BYA.

- g) Ved søknad av byggjeløyve skal kommunen sjå til at bygningane får god form og materialbruk. Det skal ikkje nyttast reflekterande materialar eller skjemmande fargar på bygningar/anlegg.

§ 2.3 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§ 12-5, nr. 2)

§ 2.3.1 Køyreveg (o_SKV1 og o_SKV2)

o_SKV1 er offentlig køyreveg (Sevrinhaugen). o_SKV2 er avkøyrsløp frå Sevrinhaugen til planområdet.

§ 2.3.1 Fortau (o_SF1 og o_SF2)

o_SF1 og o_SF2 er offentlig fortau langs Sevrinhaugen

§ 2.4 Omsynssone (§ 12-6)

§ 2.4.1 Sikringssone – frisiktsone (H140) (§ 12-7, nr. 4)

Frisiktsone H140 må ikkje nyttast slik at det på noko tidspunkt hindrar fri sikt. Det skal vere fri sikt 0,5 meter over tilgrensande vegar sitt nivå.

§ 3. REKKEFØLGEBESTEMMELSAR

§ 3.1 Felles utomhus opphaldsareal

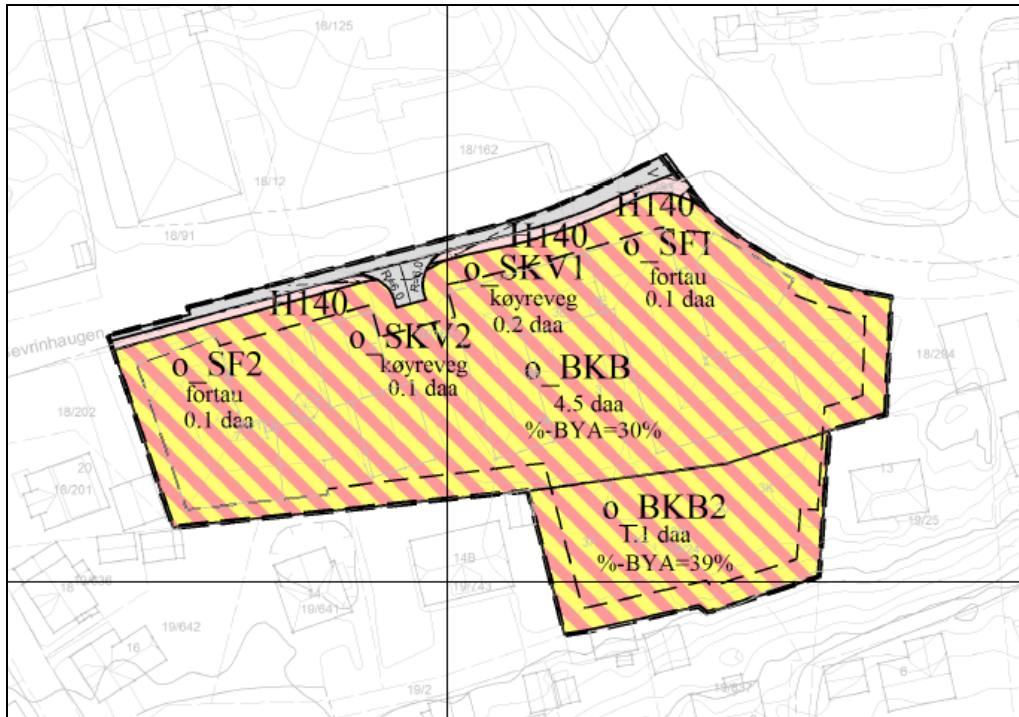
Felles utomhus opphaldsareal for o_BKB2 skal opparbeidast samstundes med oppføring av omsorgsbustadene.

Volda kommune 21.11.2016

VOLDA KOMMUNE

PLANOMTALE

DETALJREGULERINGSPLAN FOR SEVRINHAUGEN/DOKTERHAUGEN, GNR. 19, BNR. 24 MFL. I VOLDA KOMMUNE

Innholdsliste

Innholdsliste.....	- 2 -
1 Innleiing	- 4 -
1.1 Bakgrunn.....	- 4 -
1.2 Føremål med planarbeidet	- 4 -
1.3 Tiltakshavar, eigarforhold.....	- 4 -
1.4 Krav om konsekvensutgreiing	- 4 -
2 Planprosess.....	- 5 -
2.1 Oppstartsmøte	- 5 -
2.2 Prosess	- 5 -
3 Planstatus.....	- 6 -
3.1 Kommuneplan/kommunedelplan.....	- 6 -
3.2 Reguleringsplan	- 6 -
4 Skildring av planområdet	- 7 -
4.1 Lokalisering.....	- 7 -
4.2 Avgrensing av planområdet	- 7 -
4.3 Dagens arealbruk.....	- 8 -
4.4 Staden sin karakter	- 9 -
4.5 Kulturminne og kulturmiljø.....	- 9 -
4.6 Rekreasjonsverdi, uteområde, barn og unge sine interesser	- 10 -
4.7 Trafikkforhold	- 10 -
4.8 Teknisk infrastruktur.....	- 10 -
4.9 Grunnforhold	- 11 -
4.10 Støy.....	- 11 -
4.11 Luftforureining	- 11 -
5 Skildring av planlagde omsorgsbustadene	- 12 -
5.1 Prosess	- 12 -
5.2 Omsorgsbustadane.....	- 12 -
6. Skildring av reguleringsplanforslaget.....	- 14 -
6.1 Planlagt arealbruk	- 14 -
6.2 Reguleringsføremål.....	- 14 -
6.3 Gjennomgang av reguleringsføremål og skildring av løysingar.....	- 14 -
7 Verknader / konsekvensar av planframlegget.....	- 15 -
7.1 Overordna planar	- 15 -
7.2 Landskap, staden sin karakter og estetikk	- 15 -
7.3 Konsekvensar for naboar	- 15 -
7.4 Kulturminne og kulturmiljø.....	- 15 -
7.5 Naturverdiar og naturmangfald	- 15 -
7.6 Barn og unge sine interesser	- 15 -
8 Risiko og sårbarheit, ROS	- 16 -
8.1 Rasfare	- 16 -
8.2 Flaumfare.....	- 16 -
8.3 Vind.....	- 16 -

8.4 Støy.....	- 16 -
8.5 Luftforureining	- 16 -
8.6 Grunnforhold	- 16 -
8.7 Forureining i grunnen	- 16 -
8.8 Radon	- 16 -

Vedlegg:

- ROS-skjema

1 Innleiing

1.1 Bakgrunn

Volda kommune har behov for fem nye bustader for personar med utviklingshemming. Bygging av bustadane er fastlagt gjennom Omsorgsplanen 2014-2017, og ligg inne i gjeldande økonomiplan.

Gjennom ei vurdering av moglege tomter, er det konkludert med at det er ønskjeleg med ei samlokalisering av bustadane. Lokaliseringa på Dokterhaugen er gunstig med tanke på å utnytte felles ressursar for bemanning på Fjordsynområdet, og lokaliseringa i forhold til Volda sentrum.

1.2 Føremål med planarbeidet

Føremålet med planarbeidet er å leggje til rette for bygging av fem bueiningar for menneske med psykisk funksjonshemming på gnr. 19, bnr. 24. Reguleringsplanen vert fremja som detaljplan, jf. Plan- og bygningslova § 12-3.

1.3 Tiltakshavar, eigarforhold

Volda kommune, ved teknisk sektor – eigedom er tiltakshavar. Planarbeidet vert utført av Sektor for Utvikling ved planleggar Berit Sandvik Skeide.

Følgjande eigedommar inngår i reguleringsplanen:

Gnr./bnr.	Heimelshavar
18/117 og 293 19/24	Volda kommune, Stormyra 2, 6100 Volda
18/163	Stine Skjemstad, Mælan 22, 7374 Røros

1.4 Krav om konsekvensutgreiing

Tiltaket er vurdert etter "Forskrift om konsekvensutgreiing" etter plan- og bygningslova. Ein har konkludert med at planlagt utbygging ikkje får vesentlege konsekvensar for miljø, naturressursar og samfunn. Planprogram og/eller konsekvensutgreiing er ikkje nødvendig i denne saka. Verknader av planen skal likevel skildrast i planomtalen, jf. Pbl. § 4-2.

2 Planprosess

2.1 Oppstartsmøte

Det vart halde oppstartsmøte på Volda rådhus 28.6.2016. På møtet drøfta ein avgrensing av planområdet, konsekvensutgreiing, ROS mm. Føresetnader for det vidare arbeidet var også tema.

2.2 Prosess

Planarbeidet blei varsla igangsett ved annonse i avisa Møre 2.7.2016, og informasjon på kommunen si heimeside. Høyringsinstansane, grunneigarar og naboar vart varsla med eige brev, datert 29.6.2016. Frist for å kome med innspel til planarbeidet var sett til 22.8.2016. Det kom inn 6 merknader/innspel i samband med varsel om oppstart av planarbeidet.

Formannskapet vedtok i møte 20.9.2016 (f-sak 155/16), å leggje forslag til detaljreguleringsplan ut til offentleg ettersyn. Frist for å kome med innspel til planforslaget var sett til 16.11.2016. Det kom inn 6 merknader til planforslaget.

3 Planstatus

3.1 Kommuneplan/kommunedelplan

Området er i kommunedelplan for Volda sentrum (godkjent 18.6.2009) lagt ut til offentlig bygning (O5) og bustad.

Utsnitt fra kommunedelplan for Volda sentrum

3.2 Reguleringsplan

I reguleringsplan for Fjordsynområdet (godkjent 30.3.2000) er området lagt ut til byggeområde. Eldre-, omsorgsbustader (OB2) og offentlig friområde.

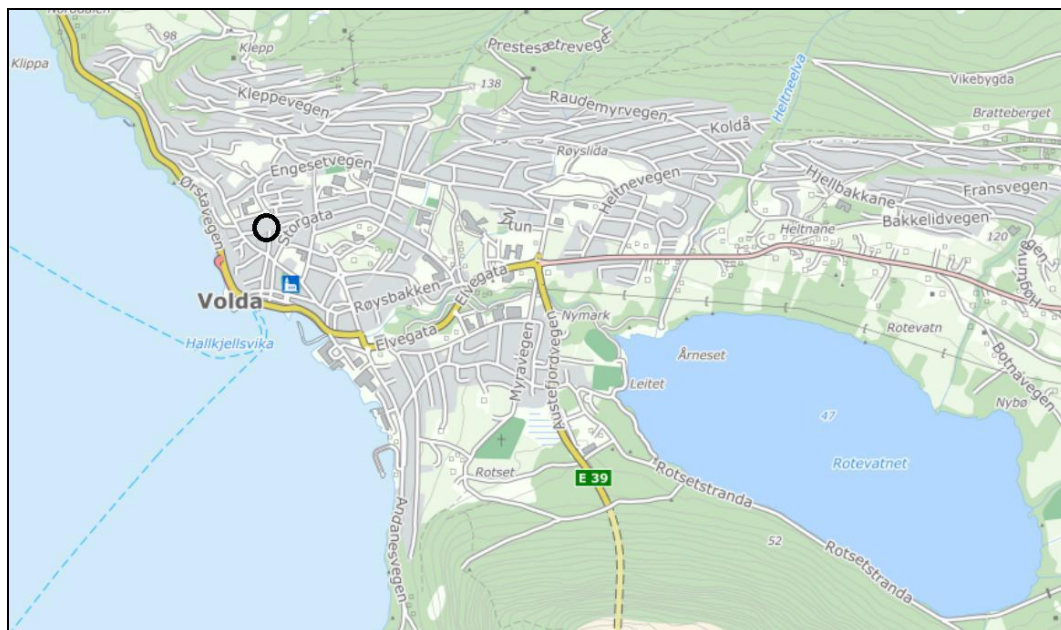
Utsnitt fra reguleringsplan for Fjordsynområdet

Etter kommunen si vurdering gjeld kommuneplanen sin arealdel framom reguleringsplanen i området.

4 Skildring av planområdet

4.1 Lokalisering

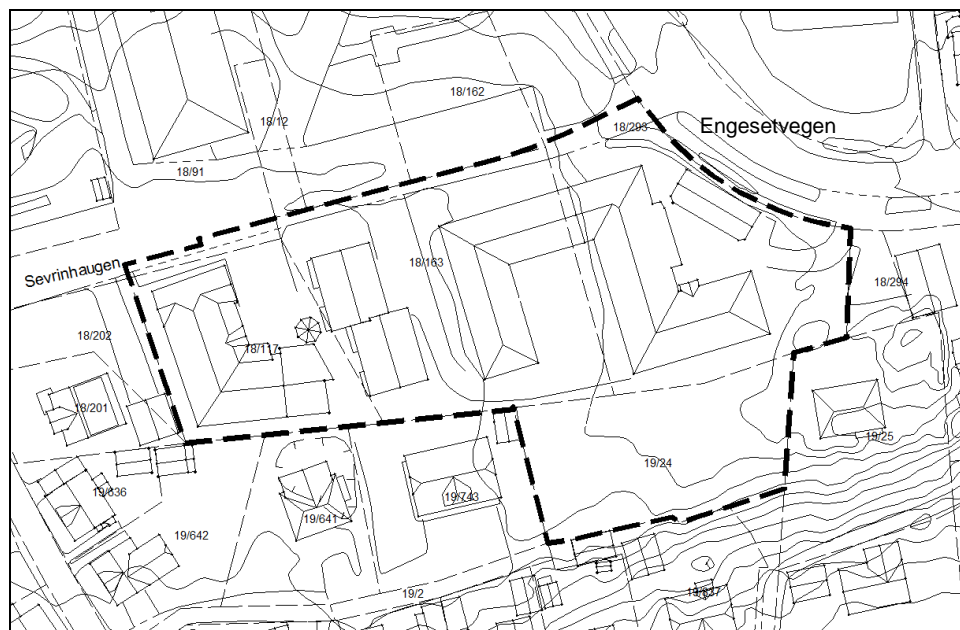
Planområdet ligg i Volda kommune, nærare bestemt på nedre Egset. Frå Volda sentrum er det ca. 700 m langs offentlig veg til planområdet.

Lokalisering av planområdet

4.2 Avgrensing av planområdet

I nord grensar planområdet til Sevrinhaugen. I aust grensar området til Engesetvegen. I vest og sør grensar området til frittliggjande einebustader.

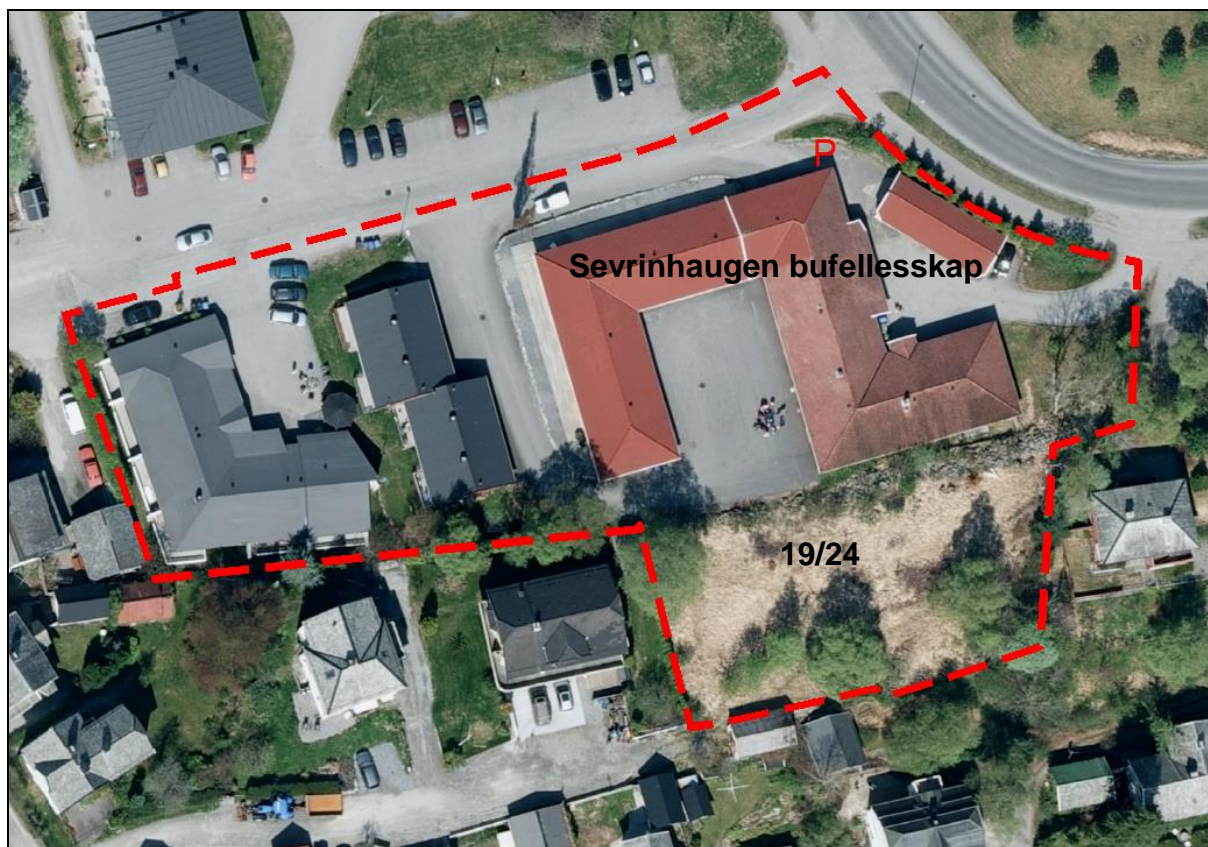

Avgrensing av planområdet

Planområdet er på ca. 6 daa.

4.3 Dagens arealbruk

Det meste av planområdet er utbygd med låge ein etasjes bygg, med unntak av parsell 19/24. Bygningane innanfor området har funksjon som omsorgsbustader for ulike grupper.

Flyfoto som viser området

Delar av Sevrinhaugen bufellesskap sett frå vegen Sevrinhaugen

Gnr. 19, bnr. 24 høyrde tidlegare til gnr. 19, bnr. 837. Eigedommen består av gammel grasmark, gamle frukttr  og ein del lauvtr .

Delar av gnr. 19, bnr. 24 (huset på gnr. 19, bnr. 743 i bakgrunnen)

Delar av gnr. 19, bnr. 24 sett i retning av Sevrinhaugen bufellesskap

4.4 Staden sin karakter

Terrenget er relativt flatt. Tomta ligg mot sør. Området har god tilgang til sol. Det er vegtilkomst til området via tilkomstvegen til Sevrinhaugen bufellesskap.

4.5 Kulturminne og kulturmiljø

Etter det kommunen kjenner til er det ikkje registrert automatisk freda kulturminne eller andre særskilte registreringar innanfor planområdet.

4.6 Rekreasjonsverdi, uteområde, barn og unge sine interesser

Arealet har ikkje vore nytta som leikeplass eller friområde på mange år. Det er ikkje teikn på tomte som tyder på at området vert nytta til rekreasjon eller leik i dag. Området er dels attvakse.

4.7 Trafikkforhold

Tilkomst til planområdet skal skje via tilkomstvegen til Sevrinhaugen bufellesskap.

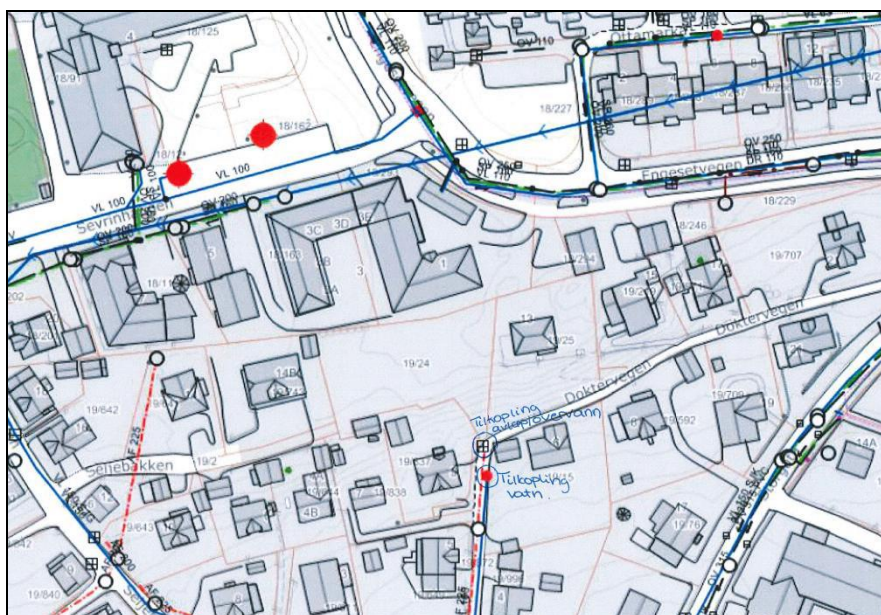

Tilkomstvegen mellom Sevrinhaugen 3 og 5

4.8 Teknisk infrastruktur

4.8.1 Vatn og avløp

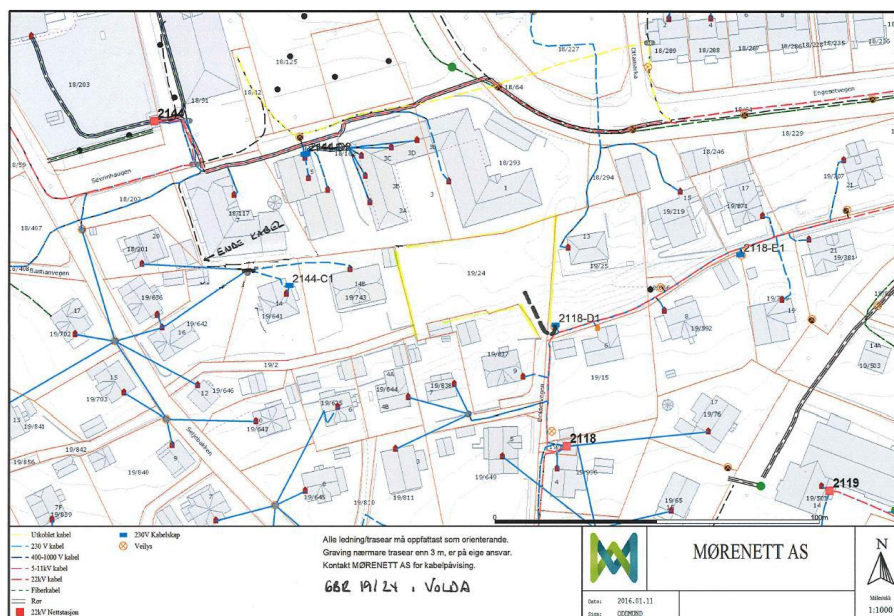
Vatn, avløp og overvatn skal knytast til offentlig leidningsnett i Doktervegen søraust for tomte.

Plassering av tilkoplingspunkt for vatn

4.8.2 Energiforsyning

Det er lagt til grunn at straumtilførsel til nytt bygg vert henta frå kabelskap 2118 – D1 i Doktervegen.

Plassering av tilkoplingspunkt for straum

4.9 Grunnforhold

Berggrunnen i området er ikkje kartlagt, men ut frå NGU sin database består området av gneis/migmatitt.

4.10 Støy

Området er ikkje utsett for støy ut over grenseverdiene fastsett i T-1442. Tiltaket innehar ikkje støyømfintleg busetnad.

4.11 Luftforureining

Planområdet er ikkje utsett for luftforureining.

5 Skildring av planlagde omsorgsbustadene

5.1 Prosess

I utgangspunktet søkte Egedomsavdelinga i Volda kommune om rammeløyve for bygging av nye omsorgsbustader på Dokterhaugen. Grunneigarar og naboar vart varsla på vanleg måte. I samband med varsling, kom det inn ei klage på vedtak om rammeløyve. Klagar stilte mellom anna spørsmål knytt til planstatus i området.

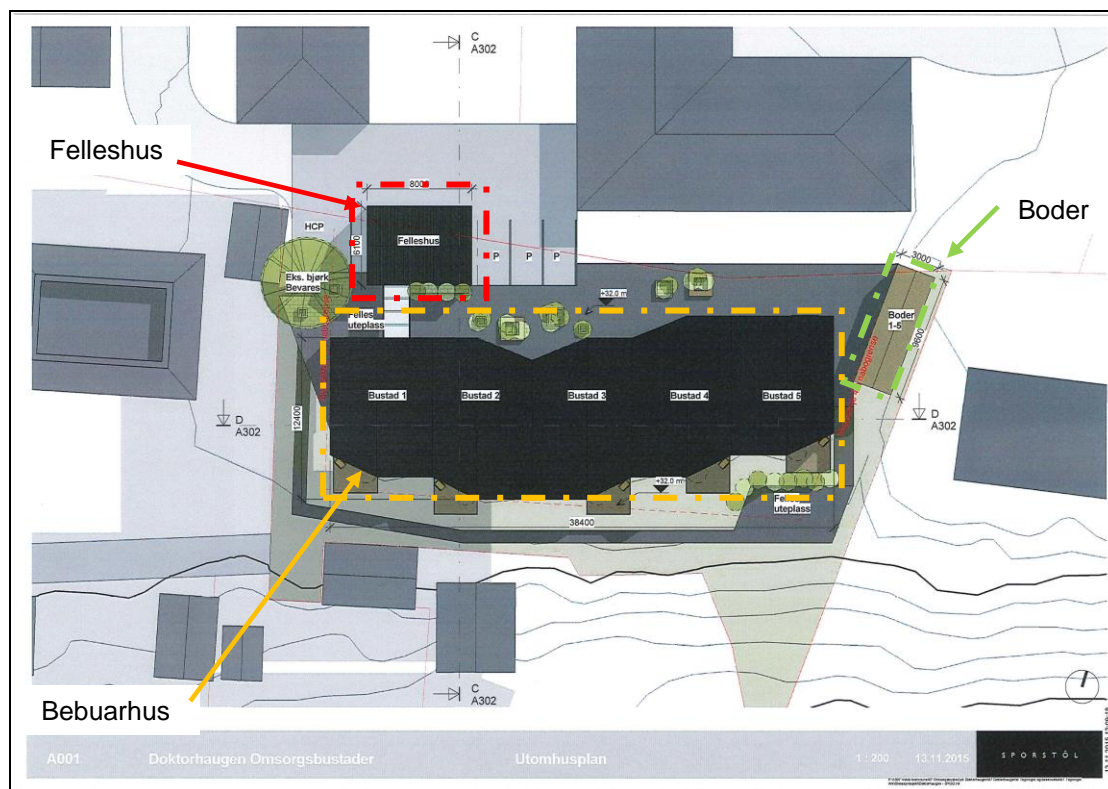
Jamfør kapittel 2, er området lagt ut til bustadføremål i kommunedelplan for Volda sentrum/Mork-Furene. Det er krav om utarbeiding av reguleringsplan for utbyggingsformål i planen. I reguleringsplan for Fjordsynområdet, er gnr. 19, bnr. 24 lagt ut til friområde. Etter kommunen si vurdering gjeld kommunedelplan for Volda sentrum framom reguleringsplanen.

Administrasjonen konkluderte med at ein må utarbeide reguleringsplan for å oppfylle plankravet i kommuneplanen.

5.2 Omsorgsbustadane

Prosjektet består av tre hus. Det største bygget har 5 bueiningar for personar med funksjonshemming. Det er også eit bygg som skal fungere som fellesareal for bebuarane og arbeidsplassar for personale. Samt eit bygg med utvendige boder.

Dei tre bygga er alle på eitt plan, og har eit samla areal på 444,3 m². Total mønehøgde er oppgitt til 5 m og gesimshøgde 2,9 m.

Utomhusplan utarbeidd i samband med søknad om rammeløyve

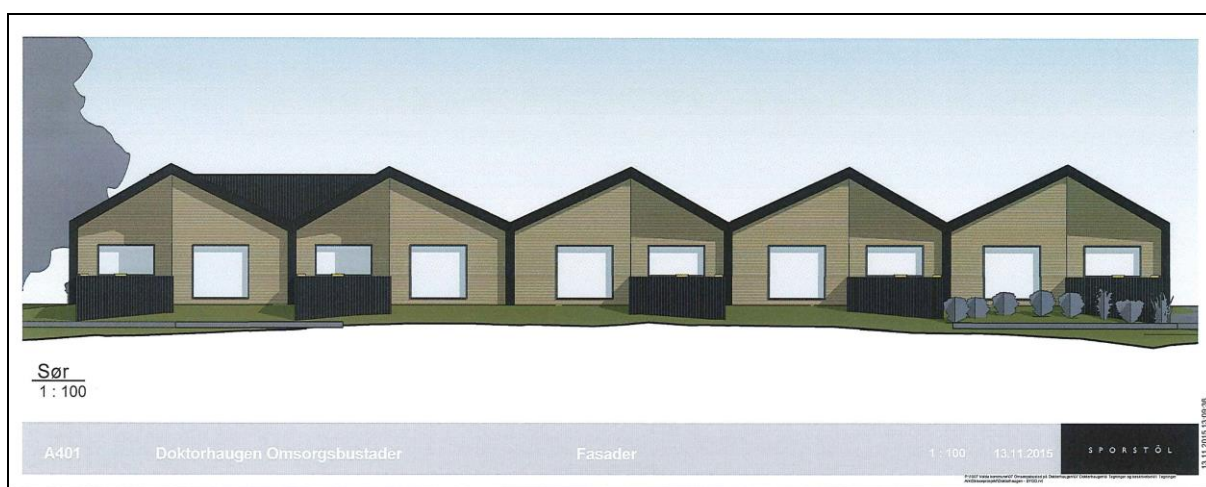

Bebuarhuset er tenkt plassert med minsteavstand på 4 meter frå tomtegrensa i vest, sør og aust. Bodene er plassert 1 meter frå tomtegrensa i aust. Avstanden i nord er noko mindre.

Det er planlagt etablering av 4 parkeringsplassar, herav 1 plass til handicap-parkering. Tal parkeringsplassar er fastsett ut i frå ei vurdering av behov og tilgjengelig areal på tomta. Det er ingen av bebuarane som har bil. Det er fleire parkeringsplassar på Fjordsyn sitt område.

Delar av felleshuset er tenkt plassert på gnr. 19, bnr. 24 og gnr. 18, bnr. 163. Gnr. 18, bnr. 163 er disponert av Volda kommune gjennom festekontrakt. Ein del av bodene ligg inne på gnr. 18, bnr. 293, som er eigd av Volda kommune.

Grad av utnytting er utrekna til 38,6 %.

Skisse som viser omsorgsbustadane si fasade mot sør

Perspektiv som viser prosjektet frå nordvest

6. Skildring av reguleringsplanforslaget

6.1 Planlagt arealbruk

Området skal nyttast til kombinert formål bustad og offentleg tenesteyting (omsorgsbustader), med tilhøyrande tilkomst, parkering og uteopphaldsareal.

6.2 Reguleringsføremål

Planområdet er på 6,1 daa. Av dette er 5,6 daa avsett til kombinert formål bustad og offentleg tenesteyting. Det er sett av til saman 0,3 daa til veg/avkøyrsløse og 0,2 daa til fortau langs Sevrinhaugen.

Nemning	Arealformål	Areal (daa)
§ 12-5, nr.1	Bygningar og anlegg	
o_BKB1 og o_BKB2	Kombinert formål bustad og offentleg tenesteyting	5,6 daa
§ 12-5, nr. 2	Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	
o_SKV1	Offentleg køyreveg	0,2 daa
o_SKV2	Offentleg køyreveg	0,1 daa
o_SF1	Offentleg fortau	0,1 daa
o_SF2	Offentleg fortau	0,1 daa
Sum		6,1 daa

6.3 Gjennomgang av reguleringsføremål og skildring av løysingar

6.3.1 Bygningar og anlegg (PBL § 12-5, nr. 1)

Kombinert formål bustad/offentleg tenesteyting (o_BKB1)

Gjeld eksisterande omsorgsbustader. Bygningar vert tillate oppført med mønehøgde inntil 8,5 m og gesimshøgde 5,5 m. For området er utnyttingsgrad sett 30 % BYA.

Kombinert formål bustad/offentleg tenesteyting (o_BKB2)

Innanfor området skal det oppførast omsorgsbustader. Bygningar vert tillate oppført med mønehøgde inntil 5 m og gesimshøgde inntil 2,9 meter. Grad av utnytting er sett til 39 % BYA.

6.3.2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§ 12-5, nr. 2)

Offentleg køyreveg (o_SKV1 og o_SKV2)

o_SKV1 er delar av eksisterande offentleg køyreveg (Sevrinhaugen). o_SKV2 er eksisterande avkøyrsløse frå Sevrinhaugen til planområdet.

Offentleg fortau (o_SF1 og o_SF2)

o_SF1 og o_SF2 er offentleg fortau langs Sevrinhaugen.

6.3.3 Omsynssone - frisiktsone (§ 12-6, nr. 4)

Sevrinhaugen har pr i dag ei fartsgrense på 50 km/t. Etter sektor for Utviklings si vurdering, bør fartsgrensa setjast ned til 30 km/t. I planen er det lagt inn sikttrikant i høve til fartsgrense lik 30 km/t.

7 Verknader / konsekvensar av planframlegget

7.1 Overordna planar

I kommunedelplan for Volda sentrum er planområdet lagt ut til offentlig bygning (O5) og bustad. Arealet som er lagt ut til bustadføremål i kommuneplanen, har fått endra formål til bustad/offentleg tenesteyting.

7.2 Landskap, staden sin karakter og estetikk

Utbygginga vil medføre endring i staden sin karakter, ved at ein gammal hage med frukttrær med meir vert erstatta med 5 bustadeiningar. Prosjektet er ei utviding i høve til eksisterande omsorgsbustader i området. Samlokalisering har vore eit viktig moment ved plassering av bustadane.

Planlagt busetnad vert liggjande relativt låg i terrenget. Dei fem bustadeiningane skal ikkje ha mønehøgde høgare enn 5 m og gesimshøgde ikkje høgare enn 2,9 m.

7.3 Konsekvensar for naboar

Prosjektet fører til at tilgrensande naboar får busetnad nærare inn på seg enn før. Bebuarane i bustadane har ikkje bil, og det er ikkje forventa auka trafikk i området.

7.4 Kulturminne og kulturmiljø

Det er etter det kommunen kjenner til ikkje registrert kulturminne eller kulturmiljø innanfor planområdet.

7.5 Naturverdiar og naturmangfald

§ 7 i Naturmangfaldlova omhandlar prinsipp for offentlig avgjerdstaking i §§ 8-12. Paragrafane omhandlar kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, den samla belastninga på økosystemet, kostnader ved miljøforringing som skal berast av tiltakshavar og miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar.

I samband med utarbeiding av plan er det gjort ein sjekk i Naturbasen til Miljødirektoratet og Artsdatabanken. Det er ikkje registrert artar eller naturtypar i planområdet. Etter kommunen si vurdering medfører ikkje planframlegget negative konsekvensar i høve til naturverdiar/naturmangfald.

7.6 Barn og unge sine interesser

Forholdet til barn og unge er vurdert og ein kan ikkje sjå at område som i dag vert nytta av barn og unge kjem dårlegare ut i forslag til plan enn ved dagens situasjon.

I nærområdet er det fleire areal til leik/friområde. Øyra barnehage og Engeset barnehage like ved er mykje nytta areal til leik og opphald for dei som bur i nærområdet, og for andre som sykklar/går/køyrer til desse områda. Det er elles kort veg til park og leikeareal ved Samfunnshuset, Rådhuset og til ballplassane ved vidaregåande skule og høgskulen/Øyra skule.

8 Risiko og sårbarheit, ROS

8.1 Rasfare

Området er ikkje utsett for ras.

8.2 Flaumfare

Området er ikkje utsett for flaum.

8.3 Vind

Området er ikkje utsett for vind.

8.4 Støy

Området er ikkje utsett for støy ut over grenseverdiane fastsett i T-1442.

8.5 Luftforureining

Området er ikkje utsett for luftforureining.

8.6 Grunnforhold

Kommunen kjenner ikkje til om området har ustabile grunnforhold. Ein legg til grunn at TEK sine krav til byggjegrund vert stetta.

8.7 Forureining i grunnen

Etter det kommunen kjenner til er det ikkje forureining i grunnen.

8.8 Radon

Ein har ikkje spesifikk kunnskap om tilhøva når det gjeld radon innanfor planområdet, då det ikkje har vore gjennomført undersøkingar. Det vil uansett vere krav om radonførebyggjande tiltak, jf. TEK § 13-5.

Det vert elles vist til utfylt ROS-skjema.

Sist oppdatert 21.11.2016.

DETALJREGULERINGSPLAN FOR SEVRINHAUGEN/DOKTERHAUGEN, GNR. 19, BNR. 24 MFL. I VOLDA KOMMUNE

Sjekkliste for vurdering av risiko og sårbarheit i saker etter plan- og bygningslova

Emne		Er det knytt uakseptabel risiko til følgjande forhold?	Nei	Ja
Naturgjevne forhold	a	Er området utsett for snø-, jord-, steinskred eller større fjellskred?	X	
	b	Er det fare for flodbølgjer som følgje av fjellskred i vatn/sjø?	X	
	c	Er det fare for utgliding av området (ustabile grunnforhold)?	X	
	d	Er området utsett for flaum eller flaumskred, også når ein tek omsyn til auka nedbør som følgje moglege av klimaendringar?	X	
	e	Er skogbrann/lyngbrann i området til fare for bustader/hus?	X	
	f	Er området sårbart for ekstremvêr/stormflo – medrekna ev. havnivåstiging?	X	
	g	Treng det takast særskilte omsyn til radon?	X	
	i	Anna (spesifiser)?		
Omgivnad	a	Er det regulerte vassmagasin med spesiell fare for usikker is i nærleiken?	X	
	b	Er det terrengformasjonar som utgjer spesiell fare (stup etc.)?	X	
	c	Vil tiltaket kunne føre til overfløyming i lågareliggande område?	X	
	d	Anna (spesifiser)?		
Verksemdsrisiko	a	Omfattar tiltaket spesielt farlege anlegg?	X	
	b	Kan utilsikta/ukontrollerte hendingar i nærliggande verksemdar utgjere risiko?	X	
Brann/ulykkesberedskap	a	Har området mangelfull sløkkjevassforsyning (mengde og trykk)?	X	
	b	Har området problematiske tilkomstruter for utrykkingskjøretøy?	X	
Infrastruktur	a	Er det kjende ulykkespunkt på transportnettet i området?	X	
	b	Kan utilsikta/ukontrollerte hendingar på nærliggande transportårar inkl. sjø- og luftfart utgjere risiko?	X	
	c	Er det transport av farleg gods til/gjennom området?	X	
Kraftforsyning	a	Er området påverka av magnetfelt frå høgspenlinjer?	X	
	b	Er det spesiell klatrefare i høgspenmaster?	X	
	c	Vil tiltaket endre (styrke/svekke) forsyningstryggleiken i området?	X	
Vassforsyning	a	Er det mangelfull vassforsyning i området?	X	
	b	Ligg tiltaket i eller nær nedslagsfeltet for drikkevatt, og kan dette utgjere ein risiko for vassforsyninga?	X	
Sårbare objekt	a	Medfører bortfall av følgjande tenester spesielle ulemper for området: - elektrisitet ? - teletenester? - vassforsyning? - renovasjon/spillvatn?	X	
	b	Er det spesielle brannobjekt i området?	X	
	c	Er det omsorgs- eller oppvekstinstitusjonar i området?		X
Er området påverka/forureina frå tidlegare bruk	a	Gruver: opne sjakter, steintippar etc.?	X	
	b	Militære anlegg: fjellanlegg, piggrådsperringar etc.?	X	
	c	Industriverksemd som t.d. avfallsdeponering?	X	
	d	Anna (spesifiser)?		
Ulovleg verksemd	a	Er tiltaket i seg sjølv eit sabotasje-/terrormål?	X	
	b	Finst det potensielle sabotasje-/terrormål i nærleiken?	X	

Sjekklista er gjennomgått den 5.9.2016 av Berit Sandvik Skeide

Søknad om løyve til tiltak

etter plan- og bygningslova § 20-3, jf. § 20-1

 Rammeløyve Eitt-steps søknadsbehandlingEr vilkåra oppfylte for 3 veker saksbehandling, jf. § 21-7 annet ledd? Ja Nei**Erklæring om ansvarsrett for ansvarleg søker**Ligg det føre sentral godkjenning? Ja Nei

Nullstill

Berører tiltaket eksisterande eller framtidige arbeidsplassar? Ja Nei

Dersom ja, skal samtykke hentast inn frå Arbeidstilsynet for igangsetjing av tiltaket. Byggblankett 5177 med vedlegg.

Berører tiltaket byggverk oppført før 1850, jf. Kulturminnelova § 25, andre ledd? Ja Nei

Dersom ja, skal uttale frå fylkeskommunen liggje føre før igangsetjing av tiltaket.

Opplysningar gitt i søknad eller vedlegg til søknaden vil bli registrerte i matrikkelen.

Søknaden gjeld								
Eigedom/ byggjestad	Gnr. 19	Bnr. 24	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr.	Kommune VOLDA	
	Adresse SEVRINHAUGEN 3 F-J				Postnr. 6102	Poststad VOLDA		
Planlagt bruk/formål	☒ Bustad ☐ Fritidsbustad ☐ Garasje ☐ Anna: _____						Beskriv	Bygn.typekode (jf. s. 2) 159
Tiltaket si art pbl § 20-1 (fleire kryss mogleg)	Nye bygg og anlegg	☒ Nytt bygg *)		☐ Parkeringsplass *)	☐ Anlegg	☐ Veg	Vesentleg terrenginngrep	
	Endring av bygg og anlegg	☐ Tilbygg, påbygg, underbygg *)			☐ Fasade			
		☐ Konstruksjon	☐ Reparasjon	☐ Ombygging		☐ Anlegg		
	Endring av bruk	☐ Bruksendring	☐ Vesentleg endring av tidlegare drift					
	Riving	☐ Heile bygg *)	☐ Delar av bygg *)	☐ Anlegg				
	Bygn.tekn. installasj.**)	☐ Nyanlegg *)	☐ Endring	☐ Reparasjon				
	Endring av bruks-eining i bustad	☐ Oppdeling	☐ Samanføyning					
	Innhegning, skilt	☐ Innhegning mot veg	☐ Reklame, skilt, innretning e.l.					
*) Byggblankett 5175 skal fyllast ut og leggjast ved. (Vedlegg gruppe A) **) Gjeld berre når installasjonen ikkje er en del av eit større tiltak.								

Vedlegg			
Beskriving av vedlegg	Gruppe	Nr. frå – til	Ikkje relevant
Opplysningar om ytre rammer og bygningsspesifikasjon for tiltaket (Byggblankett 5175)	A	- 1	☐
Dispensasjonssøknad (grunngeving/vedtak) (pbl kap. 19)	B	-	☒
Nabovarsling (Kvittering for nabovarsel/Opplysningar gitt i nabovarsel/nabomerknader/kommentarar til nabomerknader)	C	-	☒
Situasjonsplan, avkøyringsplan bygning/eigedom	D	- 1	☐
Teikningar	E	- 10	☐
Utgreiingar/kart	F	-	☒
Erklæring om ansvarsrett/gjennomføringsplan	G	- 2	☐
Bustadspesifikasjon i Matrikkelen	H	- 1	☐
Uttale/vedtak frå anna offentleg myndigheit	I	-	☒
Andre vedlegg	Q	-	☒

Erklæring og underskrift			
Ansvarleg søker stadfester at heile tiltaket er belagt med ansvar, og dekkjer krava i medhald av plan- og bygningslova. Ein er kjent med reglane om straff og sanksjonar i pbl kap. 32 og at det kan medføre reaksjonar dersom det gis urette opplysningar. Føretaket pliktar å stille med nødvendig kompetanse i tiltaket, jf. SAK10 kap. 10 og 11.			
Ansvarleg søker for tiltaket		Tiltakshavar	
Føretak VOLDA KOMMUNE	Org.nr. 939760946	Namn VOLDA KOMMUNE v/ JEANETTE BRANDAL	
Adresse		Adresse STORMYRA 2	
Postnr. 6100	Poststad VOLDA	Postnr. 6100	Poststad VOLDA
Kontaktperson JEANETTE BRANDAL	Telefon	Mobiltelefon 91746781	Eventuelt organisasjonsnummer 939760946
E-post JEANETTE.BRANDAL@VOLDA.KOMMUNE.NO		E-post JEANETTE.BRANDAL@VOLDA.KOMMUNE.NO	
Dato 27-09-16		Dato 27-09-16	
Underskrift Jeanette Brandal		Underskrift Jeanette Brandal	
Gjenta med blokkbokstavar JEANETTE BRANDAL		Gjenta med blokkbokstavar JEANETTE BRANDAL	

Bygningstypekodar**BUSTAD**

Dersom bruksarealet til bustad er større enn bruksarealet til anna enn bustad, vel ein bygningstype koda innan hovudgruppa "Bustad" (111-199). Ved val av bygningstype vel ein den med størst del av arealet innan hovudgruppa

Einebustad

- 111 Einebustad
- 112 Einebustad med hybel/sokkelhusvære
- 113 Våningshus

Tomannsbustad

- 121 Tomannsbustad, vertikaldelt
- 122 Tomannsbustad, horisontaldelt
- 123 Våningshus, tomannsbustad, vertikaldelt
- 124 Våningshus tomannsbustad, horisontaldelt

Rekkehus, kjedehus, anna småhus

- 131 Rekkehus
- 133 Kjede-/atriumhus
- 135 Terrassehus
- 136 Anna småhus med 3 husvære eller fleire

Store bustadbygningar

- 141 Stor fritliggjande bustadbygning på 2 et.
- 142 Stor fritliggjande bustadbygning på 3 og 4 et.
- 143 Stor fritliggjande bustadbygning på 5 et. eller meir
- 144 Store samanbygde bustadbygningar på 2 et.
- 145 Store samanbygde bustadbygningar på 3 og 4 et.
- 146 Store samanbygde bustadbygningar på 5 et. eller meir

Bygning for bufelleskap

- 151 Bu- og servicesenter
- 152 Studentheim/studentbustader
- 159 Annan bygning for bufelleskap *

Fritidsbustad

- 161 Hytter, sommarhus ol. fritidsbygg
- 162 Heilårsbustad som nyttast som fritidsbustad
- 163 Våningshus som nyttast som fritidsbustad

Koie, seterhus og liknande

- 171 Seterhus, sel, rorbu og liknande
- 172 Skogs- og utmarkskoie, gamle

Garasje og uthus til bustad

- 181 Garasje, uthus, anneks til bustad
- 182 Garasje, uthus, anneks til fritidsbustad

Anna bustadbygning

- 193 Bustadbrakker
- 199 Anna bustadbygning (sekundærbustad reindrift)

ANNA

Dersom bruksarealet ikkje omfattar bustad eller bruksarealet til bustad er mindre enn til anna, vel ein bygningstype koda innan "Anna" (211-840) ut frå hovudgruppa som samla utgjer det største arealet. Ved val av bygningstype vel ein den med størst del av arealet innan hovudgruppa.

INDUSTRI OG LAGER**Industribygning**

- 211 Fabrikbygning
- 212 Verkstadsbygning
- 214 Bygning for reinseanlegg
- 216 Bygning for vassforsyning
- 219 Anna industribygning *

Energiforsyningsbygning

- 221 Kraftstasjon (> 15 000 kVA)
- 223 Transformatorstasjon (> 10 000 kVA)
- 229 Anna energiforsyning *

Lagerbygning

- 231 Lagerhall
- 232 Kjøl- og fryselager
- 233 Silobygning
- 239 Anna lagerbygning *

Fiskeri- og landbruksbygning

- 241 Hus for dyr/landbruk, lager/silo
- 243 Veksthus
- 244 Driftsbygning fiske/fangst/oppdrett
- 245 Naust/reiskapshus for fiske
- 248 Anna fiskeri- og fangstbygning
- 249 Anna landbruksbygning *

KONTOR OG FORRETNING**Kontorbygning**

- 311 Kontor- og administrasjonsbygning, rådhus
- 312 Bankbygning, posthus
- 313 Mediabygning
- 319 Anna kontorbygning *

Forretningsbygning

- 321 Kjøpesenter, varehus
- 322 Butikk/forretningsbygning
- 323 Bensinstasjon
- 329 Anna forretningsbygning *
- 330 Messe- og kongressbygning

SAMFERDSEL OG KOMMUNIKASJON**Ekspedisjonsbygning, terminal**

- 411 Ekspedisjonsbygning, flyterminal, kontrolltårn
- 412 Jernbane- og T-banestasjon
- 415 Godsterminal
- 416 Postterminal
- 419 Anna ekspedisjon- og terminalbygning *

Telekommunikasjonsbygning

- 429 Telekommunikasjonsbygning

Garasje- og hangarbygning

- 431 Parkeringshus
- 439 Anna garasje-/hangarbygning *

Veg- og trafikktilsynsbygning

- 441 Trafikktilsynsbygning *
- 449 Anna veg- og biltilsynsbygning *

HOTELL OG RESTAURANT**Hotellbygning**

- 511 Hotellbygning
- 512 Motellbygning
- 519 Anna hotellbygning *

Bygning for overnatting

- 521 Hospits, pensjonat
- 522 Vandrar-/ferieheim
- 523 Appartement
- 524 Camping/utleiehytte
- 529 Anna bygning for overnatting *

Restaurantbygning

- 531 Restaurantbygning, kafébygning
- 532 Sentralkjøkken, kantinebygning
- 533 Gatekjøkken, kioskbygning
- 539 Anna restaurantbygning *

KULTUR OG UNDERVISNING**Skulebygning**

- 611 Leikepark
- 612 Barnehage
- 613 Barneskule
- 614 Ungdomsskule
- 615 Kombinert barne- ungdomsskule
- 616 Vidaregåande skule
- 619 Anna skulebygning *

Universitets-, høgskule og forskingsbygning

- 621 Universitet/høgskule m/auditorium, lesesal mv.
- 623 Laboratoriebygning
- 629 Anna universitets-, høgskule og forskingsbygning *

Museums- og biblioteksbygning

- 641 Museum, kunstgalleri
- 642 Bibliotek/mediatek
- 643 Zoologisk-/botanisk hage (bygning)
- 649 Anna museums-/biblioteksbygning *

Idrettsbygning

- 651 Idrettshall
- 652 Ishall
- 653 Svømmehall
- 654 Tribune og idrettsgarderobe
- 655 Helsestudio
- 659 Anna idrettsbygning *

Kulturhus

- 661 Kino-/teater-/opera-/konsertbygning
- 662 Samfunnshus, grendehus
- 663 Diskotek
- 669 Anna kulturhus *

Bygning for religiøse aktivitetar

- 671 Kirke, kapell
- 672 Bedehus, forsamlingshus
- 673 Krematorium/gravkapell/bårehus
- 674 Synagoge, moské
- 675 Kloster
- 679 Anna bygning for religiøse aktivitetar *

HELSE**Sjukehus**

- 719 Sjukehus *

Sjukeheim

- 721 Sjukeheim
- 722 Bu- og behandlingssenter
- 723 Rehabiliteringsinstitusjon, kurbad
- 729 Anna sjukeheim *

Primærhelsebygning

- 731 Klinikk, legekontor/-senter/-vakt
- 732 Helse-/sosialsenter, helsestasjon
- 739 Anna primærhelsebygning *

FENGSEL, BEREDSKAP O.A.**Fengselsbygning**

- 819 Fengselsbygning *

Beredskapsbygning

- 821 Politistasjon
- 822 Brannstasjon, ambulansestasjon
- 823 Fyrstasjon, losstasjon
- 824 Stasjon for radarovervak. av fly-/skipstrafikk
- 825 Tilfluktsrom/bunker
- 829 Anna beredskapsbygning *
- 830 Monument
- 840 Offentleg toalett

*) eller bygning som har nær tilknytning til/ tener slike bygningar

Volda kommune
Byggesaksavdelinga
Stormyra 2
6100 Volda

Søknad om rammeløyve Gnr/Bnr 19/24

Det fremjast søknad om rammeløyve for bygging av nye omsorgsbustadar på Doktorhaugen i Volda, Gnr/Bnr 19/24. Volda kommune ved Eigedomsavdelinga er Byggherre og ansvarleg søkjar. Omsorgsbustadane består av eit hus med 5 bueiningar for personar med funksjonshemming, samt eit bygg med utvendige buer og eit bygg som inneheld fellesareal for bebuarane og arbeidsplassar for personale. Alle dei tre bygga er på eit plan, og har eit samla areal på 444,3m².

Bebuarhuset er plassert med minsteavstand på 4 meter frå tomtegrensa i vest, syd og aust. Utvendige bodar er plassert 1 meter frå tomtegrensa i aust. Avstanden til tomtegrensa i nord er noko mindre. Tomtene det grensast mot i denne retninga er tomt 18/162 og 18/163. Tomt 18/162 er eigd av Volda kommune og tomt 18/163 vert disponert av Volda kommune gjennom festekontrakt. Begge desse tomtene er i dag bebygd med omsorgsbustadar som tilhøyrrer Volda kommune og tomtene blir brukt til same formål som er planlagt for tomt 19/24. Det er difor ynskjeleg at ein ser på dette området som eit. Felleshuset som er plassert nord for bebuarhuset ligg delvis inne på tomt 18/163, medan ein liten del av dei utvendige buene ligg inne på tomt 18/162. Parkeringsplassane som er tenkt etablert for bustadane ligg også delvis inne på tomt 18/163.

Avstanden mellom bebuarhuset og kringliggande bustadbygg er 8 meter eller meir, medan avstanden mellom felleshuset og Sevrinhaugen 3 er noko mindre (6,3m). På grunn av den korte avstanden her vil det verte gjennomført tiltak ved utforming av felleshuset for å oppnå tilstrekkeleg brannmotstand.

Bebygd areal på tomt 19/24 består av ei bygningsmasse på 430,6m² og eit parkeringsareal på 42,7 m², noko som gir ei berekna nytting av tomta på 36,2%. Areal som er oppgitt i vedlegg A-1 (Byggblankett 5175) er areala for heile bygningsmassa, inkludert dei delane som står inne på tomt 18/162 og 18/163. Dette gjer dermed at utrekna grad av nytting i denne tabellen ikkje stemmer for tomta 19/24. Det er ikkje satt noko grense for grad av nytting av den aktuelle tomta i kommunedelplanen. Ved planlegging av bygningsmasse, er det tatt utgangspunkt i at kvar bueining bør vere på minimum 60 m², samt at det er ynskjeleg med eit areal som kan brukast som fellesrom. Det planlagde felleshuset kan brukast av både bebuarane i det nye bygget, samt bebuarar frå Sevrinhaugen 1 og 3. I tillegg er det planlagt med to arbeidsplassar for personal, og huset kan dermed nyttast som ein base for felles nattevakt i området.

Det er planlagt etablering av 4 stk. parkeringsplassar i tilknytning til huset. Ein HC-parkeringsplass og 3 ordinære parkeringsplassar. Tal på parkeringsplassar er valt ut frå ei vurdering av behov og plass på tomta. Det er ingen av bebuarane som har bil, og det er fleire parkeringsplassar på Fjordsynområdet som er umiddelbar nærheit til huset. Det er dermed heller prioritert å få plass til eit bygg for fellesaktivitet for bebuarane og som samstundes kan brukast av personalet.

Tilkomst til tomta er planlagt via same tilkomst som er etablert til omsorgsbustadane i Sevrinhaugen 3. Denne går mellom bygga (Sevrinhaugen 3 og 5) på tomt 18/163.

Plassering og utforming av tiltaket er vist på vedlagte teikningar. Det vert lagt opp til felles Plan- og byggesak.

Samtykke frå Arbeidstilsynet ligg ikkje ved, denne vil føreligge ved søknad om igangsettingsløyve.

Volda kommune
Byggesaksavdelinga
Stormyra 2
6100 Volda

Søknad om rammeløyve Gnr/Bnr 19/24

Det fremjast søknad om rammeløyve for bygging av nye omsorgsbustadar på Doktorhaugen i Volda, Gnr/Bnr 19/24. Volda kommune ved Eigedomsavdelinga er Byggherre og ansvarleg søker. Omsorgsbustadane består av eit hus med 5 bueiningar for personar med funksjonshemming, samt eit bygg med utvendige buer og eit bygg som inneheld fellesareal for bebuarane og arbeidsplassar for personale. Alle dei tre bygga er på eit plan, og har eit samla areal på 444,3m².

Bebuarhuset er plassert med minsteavstand på 4 meter frå tomtegrensa i vest, syd og aust. Utvendige bodar er plassert 1 meter frå tomtegrensa i aust. Avstanden til tomtegrensa i nord er noko mindre. Tomtene det grensast mot i denne retninga er tomt 18/162 og 18/163. Tomt 18/162 er eigd av Volda kommune og tomt 18/163 vert disponert av Volda kommune gjennom festekontrakt. Begge desse tomtene er i dag bebygd med omsorgsbustadar som tilhøyrrer Volda kommune og tomtene blir brukt til same formål som er planlagt for tomt 19/24. Det er difor ynskjeleg at ein ser på dette området som eit. Felleshuset som er plassert nord for bebuarhuset ligg delvis inne på tomt 18/163, medan ein liten del av dei utvendige buene ligg inne på tomt 18/162. Parkeringsplassane som er tenkt etablert for bustadane ligg også delvis inne på tomt 18/163.

Avstanden mellom bebuarhuset og kringliggande bustadbygg er 8 meter eller meir, medan avstanden mellom felleshuset og Sevrinhaugen 3 er noko mindre (6,3m). På grunn av den korte avstanden her vil det verte gjennomført tiltak ved utforming av felleshuset for å oppnå tilstrekkeleg brannmotstand.

Bebygd areal på tomt 19/24 består av ei bygningsmasse på 430,6m² og eit parkeringsareal på 42,7 m², noko som gir ei berekna nytting av tomta på 36,2%. Areal som er oppgitt i vedlegg A-1 (Byggblankett 5175) er areala for heile bygningsmassa, inkludert dei delane som står inne på tomt 18/162 og 18/163. Dette gjer dermed at utrekna grad av nytting i denne tabellen ikkje stemmer for tomta 19/24. Det er ikkje satt noko grense for grad av nytting av den aktuelle tomta i kommunedelplanen. Ved planlegging av bygningsmasse, er det tatt utgangspunkt i at kvar bueining bør vere på minimum 60 m², samt at det er ynskjeleg med eit areal som kan brukast som fellesrom. Det planlagde felleshuset kan brukast av både bebuarane i det nye bygget, samt bebuarar frå Sevrinhaugen 1 og 3. I tillegg er det planlagt med to arbeidsplassar for personal, og huset kan dermed nyttast som ein base for felles nattevakt i området.

Det er planlagt etablering av 4 stk. parkeringsplassar i tilknytning til huset. Ein HC-parkeringsplass og 3 ordinære parkeringsplassar. Tal på parkeringsplassar er valt ut frå ei vurdering av behov og plass på tomta. Det er ingen av bebuarane som har bil, og det er fleire parkeringsplassar på Fjordsynområdet som er umiddelbar nærheit til huset. Det er dermed heller prioritert å få plass til eit bygg for fellesaktivitet for bebuarane og som samstundes kan brukast av personalet.

Tilkomst til tomta er planlagt via same tilkomst som er etablert til omsorgsbustadane i Sevrinhaugen 3. Denne går mellom bygga (Sevrinhaugen 3 og 5) på tomt 18/163.

Plassering og utforming av tiltaket er vist på vedlagte teikningar. Naboar er varsla med rekommanderte sendingar, og mottatte merknadar er vedlagt med kommentar om korleis merknadane er tatt til omsyn, ev. kvifor dei ikkje er det.

Samtykke frå Arbeidstilsynet ligg ikkje ved, denne vil føreligge ved søknad om igangsettingsløyve.

Søknad om løyve til tiltak

etter plan- og bygningslova § 20-3, jf. § 20-1

Rammeløyve

Eitt-steps søknadsbehandling

Er vilkåra oppfylte for 3 veker saksbehandling, jf. § 21-7 annet ledd? Ja Nei

Erklæring om ansvarsrett for ansvarleg søker

Ligg det føre sentral godkjenning? Ja Nei

Berører tiltaket eksisterande eller framtidige arbeidsplassar? Ja Nei

Dersom ja, skal samtykke hentast inn frå Arbeidstilsynet før igangsetjing av tiltaket. Byggblankett 5177 med vedlegg.

Berører tiltaket byggverk oppført før 1850, jf. § 25, andre ledd? Ja Nei

Dersom ja, skal uttale frå fylkeskommunen liggje føre før igangsetjing av tiltaket.

Opplysningar gitt i søknad eller vedlegg til søknaden vil bli registrerte i matrikkelen.

Søknaden gjeld						
Eigedom/ byggjestad	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr.
	19	24	0	0		
Adresse				Postnr.	Poststad	
SEVRINHAUGEN 3 F-J				6102	VOLDA	
Planlagt bruk/formål	☒ Bustad	☐ Fritidsbustad	☐ Garasje	Anna:		Beskriv
	Bygn.typekode (jf. s. 2) 159					
Tiltaket si art pbl § 20-1 (fleire kryss mogleg)	Nye bygg og anlegg	☒ Nytt bygg *)	☐ Parkeringsplass *)	☐ Anlegg	☐ Veg	☐ Vesentleg terrengingrep
	Endring av bygg og anlegg	☐ Tilbygg, påbygg, underbygg *)			☐ Fasade	
		☐ Konstruksjon	☐ Reparasjon	☐ Ombygging	☐ Anlegg	
	Endring av bruk	☐ Bruksendring	☐ Vesentleg endring av tidlegare drift			
	Riving	☐ Heile bygg *)	☐ Delar av bygg *)	☐ Anlegg		
	Bygn.tekn. installasj.**)	☐ Nyanlegg *)	☐ Endring	☐ Reparasjon		
	Endring av bruks-eining i bustad	☐ Oppdeling	☐ Samanføyning			
	Innhegning, skilt	☐ Innhegning mot veg	☐ Reklame, skilt, innretning e.l.			
*) Byggblankett 5175 skal fyllast ut og leggjast ved. (Vedlegg gruppe A) **) Gjeld berre når installasjonen ikkje er en del av eit større tiltak.						

Vedlegg			
Beskriving av vedlegg	Gruppe	Nr. frå – til	Ikkje relevant
Opplysningar om ytre rammer og bygningsspesifikasjon for tiltaket (Byggblankett 5175)	A	1 – 1	☐
Dispensasjonssøknad (grunngeving/vedtak) (pbl kap. 19)	B	-	☒
Nabovarsling (Kvitteing for nabovarsel/Opplysningar gitt i nabovarsel/nabomerknader/kommentarar til nabomerknader)	C	1 – 3	☐
Situasjonsplan, avkørselsplan bygning/eigedom	D	1 – 1	☐
Teikningar	E	1 – 10	☐
Utgreiingar/kart	F	-	☒
Erklæring om ansvarsrett/gjennomføringsplan	G	1 – 2	☐
Bustadspesifikasjon i Matrikkelen	H	1 – 1	☐
Uttale/vedtak frå anna offentleg myndigheit	I	-	☒
Andre vedlegg	Q	-	☒

Erklæring og underskrift			
Ansvarleg søker stadfester at heile tiltaket er belagt med ansvar, og dekkjer krava i medhald av plan- og bygningslova. Ein er kjent med reglane om straff og sanksjonar i pbl kap. 32 og at det kan medføre reaksjonar dersom det gis urette opplysningar. Føretaket pliktar å stille med nødvendig kompetanse i tiltaket, jf. SAK10 kap. 10 og 11.			
Ansvarleg søker for tiltaket		Tiltakshavar	
Føretak VOLDA KOMMUNE	Org.nr. 939760946	Namn VOLDA KOMMUNE V/SIRI BIRKELAND SOLHEIM	
Adresse		Adresse STORMYRA 2	
Postnr. 6100	Poststad VOLDA	Postnr. 6100	Poststad VOLDA
Kontaktperson SIRI BIRKELAND SOLHEIM	Telefon 91746781	Eventuelt organisasjonsnummer 939760946	
E-post SIRSOL@VOLDA.KOMMUNE.NO		E-post SIRSOL@VOLDA.KOMMUNE.NO	Telefon (dagtid) 91746781
Dato 21/1-16	Underskrift <i>Siri Birkeland Solheim</i>	Dato 21/1-16	Underskrift <i>Siri Birkeland Solheim</i>
Gjenta med blokkbokstavar <i>Siri Birkeland Solheim</i>		Gjenta med blokkbokstavar <i>Siri Birkeland Solheim</i>	

Bygningstypekodar		
BUSTAD		
Dersom bruksarealet til bustad er større enn bruksarealet til anna enn bustad, vel ein bygningstype koda innan hovudgruppa "Bustad" (111-199). Ved val av bygningstype vel ein den med størst del av arealet innan hovudgruppa		
<p>Einebustad</p> <p>111 Einebustad 112 Einebustad med hybel/sokkelhusvære 113 Våningshus</p> <p>Tomannsbustad</p> <p>121 Tomannsbustad, vertikaldelt 122 Tomannsbustad, horisontaldelt 123 Våningshus, tomannsbustad, vertikaldelt 124 Våningshus tomannsbustad, horisontaldelt</p> <p>Rekkehus, kjedehus, anna småhus</p> <p>131 Rekkehus 133 Kjede-/atriumhus 135 Terrassehus 136 Anna småhus med 3 husvære eller fleire</p>	<p>Store bustadbygningar</p> <p>141 Stor frittliggjande bustadbygning på 2 et. 142 Stor frittliggjande bustadbygning på 3 og 4 et. 143 Stor frittliggjande bustadbygning på 5 et. eller meir 144 Store samanbygde bustadbygningar på 2 et. 145 Store samanbygde bustadbygningar på 3 og 4 et. 146 Store samanbygde bustadbygningar på 5 et. eller meir</p> <p>Bygning for bufellesskap</p> <p>151 Bu- og servicesenter 152 Studentheim/studentbustader 159 Annan bygning for bufellesskap*</p>	<p>Fritidsbustad</p> <p>161 Hytter, sommarhus ol. fritidsbygg 162 Heilårsbustad som nyttast som fritidsbustad 163 Våningshus som nyttast som fritidsbustad</p> <p>Koie, seterhus og liknande</p> <p>171 Seterhus, sel, rorbu og liknande 172 Skogs- og utmarkskoie, gamle</p> <p>Garasje og uthus til bustad</p> <p>181 Garasje, uthus, annekst til bustad 182 Garasje, uthus, annekst til fritidsbustad</p> <p>Anna bustadbygning</p> <p>193 Bustadbrakker 199 Anna bustadbygning (sekundærbustad reindrift)</p>
ANNA		
Dersom bruksarealet ikkje omfattar bustad eller bruksarealet til bustad er mindre enn til anna, vel ein bygningstype koda innan "Anna" (211-840) ut frå hovudgruppa som samla utgjør det største arealet. Ved val av bygningstype vel ein den med størst del av arealet innan hovudgruppa.		
<p>INDUSTRI OG LAGER</p> <p>Industribygning</p> <p>211 Fabrikkbygning 212 Verkstadsbygning 214 Bygning for reinseanlegg 216 Bygning for vassforsyning 219 Anna industribygning *</p> <p>Energiforsyningsbygning</p> <p>221 Kraftstasjon (> 15 000 kVA) 223 Transformatorstasjon (> 10 000 kVA) 229 Anna energiforsyning *</p> <p>Lagerbygning</p> <p>231 Lagerhall 232 Kjøle- og fryselager 233 Silobygning 239 Anna lagerbygning *</p> <p>Fiskeri- og landbruksbygning</p> <p>241 Hus for dyr/landbruk, lager/silo 243 Veksthus 244 Driftsbygning fiske/fangst/oppdrett 245 Naust/reiskapshus for fiske 248 Anna fiskeri- og fangstbygning 249 Anna landbruksbygning *</p> <p>KONTOR OG FORRETNING</p> <p>Kontorbygning</p> <p>311 Kontor- og administrasjonsbygning, rådhus 312 Bankbygning, posthus 313 Mediabygning 319 Anna kontorbygning *</p> <p>Forretningsbygning</p> <p>321 Kjøpesenter, varehus 322 Butikk/forretningsbygning 323 Bensinstasjon 329 Anna forretningsbygning * 330 Messe- og kongressbygning</p> <p>SAMFERDSEL OG KOMMUNIKASJON</p> <p>Ekspedisjonsbygning, terminal</p> <p>411 Ekspedisjonsbygning, flyterminal, kontrolltårn 412 Jernbane- og T-banestasjon 415 Godsterminal 416 Postterminal 419 Anna ekspedisjon- og terminalbygning *</p> <p>Telekommunikasjonsbygning</p> <p>429 Telekommunikasjonsbygning</p>	<p>Garasje- og hangarbygning</p> <p>431 Parkeringshus 439 Anna garasje-/hangarbygning *</p> <p>Veg- og trafikktilsynsbygning</p> <p>441 Trafikktilsynsbygning * 449 Anna veg- og biltilsynsbygning *</p> <p>HOTELL OG RESTAURANT</p> <p>Hotellbygning</p> <p>511 Hotellbygning 512 Motellbygning 519 Anna hotellbygning *</p> <p>Bygning for overnatting</p> <p>521 Hospits, pensjonat 522 Vandrar-/ferieheim 523 Appartement 524 Camping/utleiehytte 529 Anna bygning for overnatting *</p> <p>Restaurantbygning</p> <p>531 Restaurantbygning, kafébygning 532 Sentralkjøkken, kantinebygning 533 Gatekjøkken, kioskbbygning 539 Anna restaurantbygning *</p> <p>KULTUR OG UNDERVISNING</p> <p>Skulebygning</p> <p>611 Leikepark 612 Barnehage 613 Barneskule 614 Ungdomsskule 615 Kombinert barne- ungdomsskule 616 Vidaregåande skule 619 Anna skulebygning *</p> <p>Universitets-, høgskule og forskingsbygning</p> <p>621 Universitet/høgskule m/auditorium, lesesal mv. 623 Laboratoriebygning 629 Anna universitets-, høgskule og forskingsbygning *</p> <p>Museums- og biblioteksbygning</p> <p>641 Museum, kunstgalleri 642 Bibliotek/mediatek 643 Zoologisk-/botanisk hage (bygning) 649 Anna museums-/biblioteksbygning *</p>	<p>Idrettsbygning</p> <p>651 Idrettshall 652 Ishall 653 Svømmehall 654 Tribune og idrettsgarderobe 655 Helsestudio 659 Anna idrettsbygning *</p> <p>Kulturhus</p> <p>661 Kino-/teater-/opera-/konsertbygning 662 Samfunnshus, grendehus 663 Diskotek 669 Anna kulturhus *</p> <p>Bygning for religiøse aktivitetar</p> <p>671 Kirke, kapell 672 Bedehus, forsamlingshus 673 Krematorium/gravkapell/bårehus 674 Synagoge, moské 675 Kloster 679 Anna bygning for religiøse aktivitetar *</p> <p>HELSE</p> <p>Sjukehus</p> <p>719 Sjukehus *</p> <p>Sjukeheim</p> <p>721 Sjukeheim 722 Bu- og behandlingssenter 723 Rehabiliteringsinstitusjon, kurbad 729 Anna sjukeheim *</p> <p>Primærhelsebygning</p> <p>731 Klinik, legekontor/-senter/-vakt 732 Helse-/sosialsenter, helsestasjon 739 Anna primærhelsebygning *</p> <p>FENGSEL, BEREDSKAP O.A.</p> <p>Fengselsbygning</p> <p>819 Fengselsbygning *</p> <p>Beredskapsbygning</p> <p>821 Politistasjon 822 Brannstasjon, ambulansstasjon 823 Fyrstasjon, losstasjon 824 Stasjon for radarovervak. av fly-/skipstrafikk 825 Tilfluktsrom/bunker 829 Anna beredskapsbygning * 830 Monument 840 Offentleg toalett</p>
*) eller bygning som har nær tilknytning til/ tener slike bygningar		

Vedlegg nr.

A- 1

Opplysninger om ytre rammer og bygningsspesifikasjon for tiltaket

Vedlegg til Byggblankett 5174

Beskriving av korleis tiltaket oppfyller byggjesaksføresegnene, planføresegnene og planvedtak etter plan- og bygningslova (pbl) innanfor oppgitte

Opplysningane gjeld							
Eigedom/ byggjestad	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr.	Kommune
	19	24	0	0			Volda kommune
	Adresse				Postnr.	Poststad	
	Sevrinhaugen 3 F, G, H, I og J				6102	Volda	
Førehandskonferanse							
Pbl § 21-1	Førehandskonferanse er halden og referat ligg føre ☐ Ja ☒ Nei						
Dispensasjonssøknad og avvik frå TEK10							
Pbl Kap. 19	Det blir søkt dispensasjon frå føresegnene i: (grunngeving for dispensasjon skal gjevast på eige ark)						Vedlegg nr.
	☐ Plan- og bygningslova med forskrifter	☐ Kommunale vedtekter/ forskrifter til pbl	☐ Arealplanar	☐ Veglova			B -
Pbl § 31-2	☐ Det blir søkt om avvik frå TEK for eksisterande byggverk (pbl § 31-2) Pbl § 31-2						Utgreiing i eige vedlegg
							B -
Arealdisponering							
Planstatus mv.	Sett kryss for gjeldande plan						
	☒ Arealdel av kommuneplan ☐ Reguleringsplan ☐ Utbyggingsplan						
	Namn på plan Kommunedelplan for Volda Sentrum						
	Reguleringsformål i arealdel av kommuneplan/reguleringsplan/utbyggingsplan - beskriv						
	Bolig						
	Vel aktuell kolonne etter berekningsregel oppgitt i gjeldande plan*						
	%-BYA	BYA	%-BRA / %-TU	BRA	U-grad		
	%	m ²	%	m ²			
a. Grad av utnytting iht. gjeldande plan							
Tomtearealet	b. Byggeområde/grunneigedom**	1307,8 m ²					
	c. Ev. areal som blir trekt frå etter berekn.reglar	- m ²					
	d. Ev. areal som blir lagt til etter berekn.reglar					+ m ²	
	e. Berekna tomteareal (b - c) eller (b + d)	= 1307,8 m ²		= m ²		= m ²	
Grad av utnytting	Arealnemningar	BYA	BYA	BRA	BRA	BTA	
	f. Berekna maks. byggjeareal iht. plan (jf. a. og e.)	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	
	g. Areal eksisterande bygningar	0 m ²	m ²	0 m ²	m ²	m ²	
	h. Areal som skal rivast	- 0 m ²	- m ²	- 0 m ²	- m ²	- m ²	
	i. Areal nye bygningar	+ 444,6 m ²	+ m ²	+ 342,8 m ²	+ m ²	+ m ²	
	j. Parkeringsareal på terreng	+ 60 m ²	+ m ²	+ 60 m ²	+ m ²		
	k. Areal byggjesak	= 504,6 m ²	= m ²	= 402,8 m ²	= m ²	= m ²	
Berekna grad av utnytting (jf. e. og k.)***	38,6 %	m ²	30,8 %	m ²			
Bygningsoppl ysningar som skal førast i matrikkelen	l. Opne areal som inngår i k		- m ²		- m ²		
	j. Parkeringsareal på terreng		- m ²		- m ²		
	m. Areal matrikkelen = k - l - j		= m ²		= m ²	= m ²	
	Tal på etasjar 1	Tal på brukseiningar bustad 5	Bustader m ²	Anna m ²	Bustader 59,8 m ²	Anna m ²	Bustader m ² Anna m ²
Utgreiingar	* Skal utrekning av utnyttingsgrad skje etter annan regel, beskriv nærare						Vedlegg nr. D -
	** Dersom areal i rad b ikkje er framkome av målebrev, beskriv nærare						Vedlegg nr. D -
	*** Vis ev. underlag for utrekninga av grad av utnytting i vedlegg						Vedlegg nr. D -

Bygningsopplysningar som skal førast i matrikkelen		
Næringsgruppekode Q	Oppgi kode for kva næring brukaren av bygninga høyrer til. Bygningar som er nytta til fleire formål skal kodast etter den næringa som tek opp størst del av arealet. Unntak: Næringsgruppekode «X» skal berre nyttast når bygget berre har areal til bustadformål.	
Næringsgrupper - gyldige kodar		
A Jordbruk, skogbruk og fiske	H Transport og lagring	P Undervisning
B Bergverksdrift og utvinning	I Overnattings- og serveringsverksemd	Q Helse- og sosialtjenester
C Industri	J Informasjon og kommunikasjon	R Kulturell verksemd, underholdning og fritidsaktivitetar
D Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvassforsyning	K Finansierings- og forsikringsverksemd	S Anna tenesteyting
E Vassforsyning, avløps- og renovasjonsverksemd	L Omsetning og drift av fast eigedom	T Lønna arbeid i private hushald
F Bygginge- og anleggsverksemd	M Fagleg, vitenskapleg og teknisk tenesteyting	U Internasjonale organisasjonar og organ
G Varehandel, reparasjon av motorvogner	N Forretningsmessig tenesteyting	X Bustad
	O Offentleg administrasjon og forsvar, trygdeordningar underlagt offentlig forvaltning	Y Anna som ikkje er næring.

Plassering av tiltaket		
Kan høgspent kraftlinje vere i konflikt med tiltaket?	☐ Ja ☒ Nei	Vedlegg nr. Q -
Dersom ja, må avklaring med berørt rettshavar vere dokumentert		
Kan vass- og avløpsleidningar vere i konflikt med tiltaket?	☐ Ja ☒ Nei	Vedlegg nr. Q -
Dersom ja, må avklaring med berørt rettshavar vere dokumentert		

Krav til byggjegrunn (pbl § 28-1)		
Skal byggverket plasserast i område med fare for:		
Flaum (TEK10 § 7-2)	Skal byggverket plasserast i flaumulsett område? ☒ Nei ☐ Ja Dersom ja, oppgi tryggleiksklasse: ☐ F1 (liten konsekvens og sannsyn lågare enn 1/20 år) ☐ F2 (middels konsekvens og sannsyn lågare enn 1/200 år) ☐ F3 (stor konsekvens og sannsyn lågare enn 1/1000 år)	Vedlegg nr. F -
Skred (TEK10 § 7-3)	Skal byggverket plasserast i skredutsatt område? ☒ Nei ☐ Ja Dersom ja, oppgi tryggleiksklasse: ☐ S1 (liten konsekvens og sannsyn lågare enn 1/100 år) ☐ S2 (middels konsekvens og sannsyn lågare enn 1/1000 år) ☐ S3 (stor konsekvens og sannsyn lågare enn 1/5000 år)	Vedlegg nr. F -
Andre natur- og miljøtilhøve (pbl § 28-1)	☒ Nei ☐ Ja Dersom ja, beskriv kompensierende tiltak i vedlegg	Vedlegg nr. F -

Tilknytning til veg og leidningsnett		
Tilkomst veglova §§ 40-43 pbl § 27-4	Gir tiltaket ny/endra tilkomst? ☐ Ja ☒ Nei	Tomta har tilkomst til følgjande veg som er opparbeidd og open for alminneleg ferdsel: ☐ Riksveg/fylkesveg Er avkøyringsløyve gitt? ☐ Ja ☐ Nei ☒ Kommunal veg Er avkøyringsløyve gitt? ☐ Ja ☐ Nei ☐ Privat veg Er vegrett sikra ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☐ Nei
Vassforsyning pbl § 27-1	Tilknytning i forhold til tomta ☒ Offentleg vassverk ☐ Privat vassverk ☐ Anna privat vassforsyning, innlagt vatn ☐ Anna privat vassforsyning, ikkje innlagt vatn Dersom vassstilførsel føreset tilknytning til anna privat leidning eller kryssar annan sin grunn, ligg det føre rett ved tinglyst erklæring?	Beskriv <input type="text"/> Vedlegg nr. Q -
Avløp pbl § 27-2	Tilknytning i forhold til tomta ☒ Offentleg avløpsanlegg ☐ Privat avløpsanlegg Skal det installerast vassklosett? ☒ Ja ☐ Nei Ligg det føre utsleppsløyve? ☐ Ja ☐ Nei Dersom avløpsanlegg føreset tilknytning til anna privat leidning eller kryssar annan sin grunn, ligg det føre rett ved tinglyst erklæring?	Vedlegg nr. Q -
Overvatn	Takvatn/overvatn blir ført til: ☒ Avløpssystem ☐ Terreng	Vedlegg nr. Q -

Løfteinnretningar		
Er det i bygninga løfteinnretningar som er omfatta av TEK10?: ☐ Ja ☒ Nei	Blir det søkt om å installere slik innretning?: ☐ Ja ☒ Nei	Dersom ja, sett X ☐ Heis ☐ Trappeheis ☐ Løfteplattform ☐ Rulletrapp eller rullande fortau

Vedlegg nr.
C - 1

Opplysningar gjeve i nabovarsel skal sendast kommunen saman med søknaden

(Gjenpart av nabovarsel)

Pbl § 21-3

Tiltak på eigedommen:						
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Eigedomen si adresse	Postnr.	Poststad
19	24	0	0	Sevrinhaugen 3 F-J	6102	Volda
Eigar/festar				Kommune		
Volda kommune				Volda		

Det varslast med dette om						
☒ Nybygg	☐ Anlegg	☐ Endring av fasade	☐ Riving			
☐ Påbygg/tilbygg	☐ Skilt/reklame	☐ Innhegning mot veg	☐ Bruksendring			
☐ Mellombels bygning, konstruksjon eller anlegg	☐ Antennesystem	☐ Oppretting/endring av matrikkeleining (eigedomsdeling) eller bortfeste	☐ Anna			
Dispensasjon etter plan- og bygningslova kapittel 19						
☐ Plan- og bygningslova med forskrifter	☐ Kommunale vedtekter	☐ Arealplanar	☐ Veglova	Vedlegg nr. B -		

Arealdisponering			
Set kryss for gjeldande plan			
☒ Arealdel av kommuneplan	☐ Reguleringsplan	☐ Utbyggingsplan	
Namn på plan			
Kommunedelplan for Volda Sentrum			

Beskriv nærare kva nabovarslet gjeld	
<p>Nabovarslet gjeld bygging av nye omsorgsbustadar. Nybygget består av eit hus med 5 bueiningar for personar med nedsett funksjonsevne, eit bygg med utvendig bodar og eit bygg som inneheld fellesareal for bebuarane. Alle dei tre bygga er på eitt plan og har eit samla areal på 444,3m². Det vert etablert 4 parkeringsplassar i tilknytning til bygget. Noko av bygningsmassen vil stå på tomt Gnr/Bnr 18/163</p>	
Vedlegg nr. Q -	

Spørsmål som gjeld nabovarsel skal rettast til			
Føretak/tiltakshavar			
Volda kommune			
Kontaktperson, namn	E-post	Telefon	Mobil
Siri Birkeland Solheim	sirsol@volda.kommune.no		41235311
Søknaden finst på heimeside: (ikkje obligatorisk)			

Merknader skal sendast til			
Eventuelle merknader skal vere mottekne innan 2 veker etter at dette varslet er sendt. Ansvarleg søkjar/tiltakshavar skal saman med søknad sende innkomne merknader og gjere greie for ev. endringar.			
Namn		Postadresse	
Eigedomsavdelinga		Stormyra 2	
Postnr.	Poststad	E-post	
6100	Volda	sirsol@volda.kommune.no	

Vedlegg			
Beskriving av vedlegg	Gruppe	Nr. frå - til	Ikkje relevant
Dispensasjonssøknad/vedtak	B		☒
Situasjonsplan	D	1	☐
Teikningar snitt, fasade	E	2-8	☐
Andre vedlegg	Q		☒

Underskrift		
Tilsvarande opplysningar med vedlegg er sendt i nabovarsel til naboar og gjenbuarar som er berørte. Kvittering for nabovarsel viser mottakarar av nabovarslet.		
Stad	Dato	Underskrift ansvarleg søkjar eller tiltakshavar
Volda	10/12 - 15	Siri Birkeland Solheim
		Gjenta med blokkbokstavar
		SIRI BIRKELAND SOLHEIM

Kvittering for nabovarsel skal sendast kommunen saman med søknaden

Nabovarsel kan anten sendast som rekommandert sending, overleverast personleg mot kvittering eller sendast på e-post mot kvittering. Med kvittering for at e-posten er motteken meinst e-post frå nabo/gjenbuar som stadfester at nabovarslet er motteke. Ved personleg overlevering vil signatur gjelde som stadfesting av at varslet er motteke. Det kan òg signerast på at ein gir samtykke til tiltaket.

Tiltaket gjeld						
Eigedom/ byggjestad	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr. Kommune
	Adresse				Postnr.	Poststad
	19	24	0	0		VOLDA
					6102	VOLDA

Følgjande naboar har motteke eller fått rek. sending av vedlagte nabovarsel med tilhøyrande vedlegg:

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
18	163	0	0	STINE SKJEMSTAD		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
				MÆLAN 22		RR 1711 2615 7 NO
Postnr.	Poststad	Postnr.	Poststad	Poststaden sitt reg.nr.		
6102	VOLDA	7374	RØROS			
Personleg kvittering for	Dato	Sign.	Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel			☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
19	2	0	0	KOLBEIN HALKJELSVIK		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
				KYRKJEGATA 15		RR 1711 2616 5 NO
Postnr.	Poststad	Postnr.	Poststad	Poststaden sitt reg.nr.		
6102	VOLDA	6100	VOLDA			
Personleg kvittering for	Dato	Sign.	Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel			☐ samtykke til tiltaket			

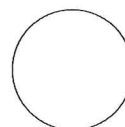
Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
19	2	0	0	HELGE R. RØYS HALKJELSVIK		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
				POSTBOKS 317		RR 1711 2617 4 NO
Postnr.	Poststad	Postnr.	Poststad	Poststaden sitt reg.nr.		
6102	VOLDA	6101	VOLDA			
Personleg kvittering for	Dato	Sign.	Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel			☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
19	2	0	0	RAGNAR HALKJELSVIK		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
				SOLVANGEN 114		RR 1711 2618 8 NO
Postnr.	Poststad	Postnr.	Poststad	Poststaden sitt reg.nr.		
6102	VOLDA	2013	SKJETTEN			
Personleg kvittering for	Dato	Sign.	Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel			☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
19	2	0	0	JON INGE HALKJELSVIK		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
				NØISOMHEDVEGEN 23		RR 1711 2619 1 NO
Postnr.	Poststad	Postnr.	Poststad	Poststaden sitt reg.nr.		
6102	VOLDA	6419	MOLDE			
Personleg kvittering for	Dato	Sign.	Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel			☐ samtykke til tiltaket			

Det er per dags dato innlevert rekommandert sending til ovannemnde adressatar.

Samla tal sendingar: _____ Sign.

Kvittering for nabovarsel skal sendast kommunen saman med søknaden

Nabovarsel kan anten sendast som rekommandert sending, overleverast personleg mot kvittering eller sendast på e-post mot kvittering. Med kvittering for at e-posten er motteken meinst e-post frå nabo/gjenbuar som stadfester at nabovarslet er motteke. Ved personleg overlevering vil signatur gjelde som stadfesting av at varslet er motteke. Det kan òg signerast på at ein gir samtykke til tiltaket.

Tiltaket gjeld							
Eigedom/ byggjestad	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr.	Kommune
	19	24	0	0			VOLDA
	Adresse				Postnr.	Poststad	
					6102	VOLDA	

Følgjande naboar har motteke eller fått rek. sending av vedlagte nabovarsel med tilhøyrande vedlegg:

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar			Dato sendt e-post
19	649	0	0	MORTEN GEITVIK			
Adresse				Adresse			Kvittering må leggjast ved
DOKTERVEGEN 5				BJØRNESETVEGEN 401			RR 1711 2620 5 NO
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
6102	VOLDA			6120	FOLKESTAD		
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato	Sign.
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar			Dato sendt e-post
19	743	0	0	ROLF GUNNAR KLEPP			
Adresse				Adresse			Kvittering må leggjast ved
SELJEBAKKEN 14B				SELJEBAKKEN 14B			RR 1711 2621 4 NO
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
6102	VOLDA			6102	VOLDA		
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato	Sign.
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket			

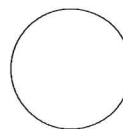
Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar			Dato sendt e-post
19	837	0	0	OTTAR GREPSTAD			
Adresse				Adresse			Kvittering må leggjast ved
DOKTERVEGEN 9				DOKTERVEGEN 9			RR 1711 2622 8 NO
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
6102	VOLDA			6102	VOLDA		
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato	Sign.
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar			Dato sendt e-post
19	838	0	0	HÅKON BERNT KLEPP OSVOLL			
Adresse				Adresse			Kvittering må leggjast ved
DOKTERVEGEN 7				DOKTERVEGEN 7			RR 1711 2623 1 NO
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
6102	VOLDA			6102	VOLDA		
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato	Sign.
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar			Dato sendt e-post
19	644	0	2	THOMAS MYHRE			
Adresse				Adresse			Kvittering må leggjast ved
SELJEBAKKEN 4B				POSTBOKS 66			RR 1711 2624 5 NO
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
6102	VOLDA			6101	VOLDA		
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato	Sign.
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket			

Det er per dags dato innlevert rekommandert sending til ovannemnde adressatar.

Samla tal sendingar: _____ Sign.

Kvittering for nabovarsel skal sendast kommunen saman med søknaden

Nabovarsel kan anten sendast som rekommandert sending, overleverast personleg mot kvittering eller sendast på e-post mot kvittering. Med kvittering for at e-posten er motteken meinst e-post frå nabo/gjenbuar som stadfester at nabovarslet er motteke. Ved personleg overlevering vil signatur gjelde som stadfesting av at varslet er motteke. Det kan òg signerast på at ein gir samtykke til tiltaket.

Tiltaket gjeld							
Eigedom/ byggjestad	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr.	Kommune
	19	24	0	0			VOLDA
	Adresse				Postnr.	Poststad	
					6102	VOLDA	

Følgjande naboar har motteke eller fått rek. sending av vedlagte nabovarsel med tilhøyrande vedlegg:

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
19	15	0	0	SOLFRID J. STRØMMEN		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
DOKTERVEGEN 6				DOKTERVEGEN 6		RR 1711 2625 9 NO
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad	
6102	VOLDA			6102	VOLDA	
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket		

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
19	25	0	0	BJØRN SÆVIK		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
DOKTERVEGEN 13				REMEN 29		RR 1711 2626 2 NO
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad	
6102	VOLDA			6170	VARTDAL	
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket		

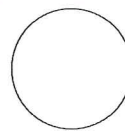
Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
19	644	0	1	TORE EGSET		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
SELJEBAKKEN 4A				MORKAVEGEN 41A		RR 1711 2628 0 NO
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad	
6102	VOLDA			6105	VOLDA	
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket		

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
19	644	0	1	ANN TURID ANDERSEN EGSET		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
SELJEBAKKEN 4A				MORKAVEGEN 41A		RR 1711 2627 6 NO
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad	
6102	VOLDA			6105	VOLDA	
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket		

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom		
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post
18	293	0	0	VOLDA KOMMUNE		
Adresse				Adresse		Kvittering må leggjast ved
SEVRINHAUGEN 1 OG 3E				STORMYRA 2		
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad	
6102	VOLDA			6100	VOLDA	
Personleg kvittering for		Dato	Sign.	Personleg kvittering for		Dato
☐ motteke varsel		19/12-15	Anne-Kari Mo	☐ samtykke til tiltaket		

Det er per dags dato innlevert rekommandert sending til ovannemnde adressatar.

Samla tal sendingar: _____ Sign.

Kvittering for nabovarsel skal sendast kommunen saman med søknaden

Nabovarsel kan anten sendast som rekommandert sending, overleverast personleg mot kvittering eller sendast på e-post mot kvittering. Med kvittering for at e-posten er motteken meinst e-post frå nabo/gjenbuar som stadfester at nabovarslet er motteke. Ved personleg overlevering vil signatur gjelde som stadfesting av at varslet er motteke. Det kan òg signerast på at ein gir samtykke til tiltaket.

Tiltaket gjeld							
Eigedom/ byggjestad	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr.	Kommune
	19	24	0	0			VOLDA
	Adresse				Postnr.	Poststad	
					6102	VOLDA	

Følgjande naboar har motteke eller fått rek. sending av vedlagte nabovarsel med tilhøyrande vedlegg:

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post	
18	163	0	0	VOLDA KOMMUNE			
Adresse				Adresse			
SEVRINHAUGEN 5 OG 3A/B/C/D				STORMYRA 2			
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
6102	VOLDA			6100	VOLDA		
Personleg kvittering for	Dato	Sign.		Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel	10/12-			☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post	
Adresse				Adresse			
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
Personleg kvittering for	Dato	Sign.		Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket			

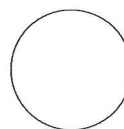
Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post	
Adresse				Adresse			
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
Personleg kvittering for	Dato	Sign.		Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post	
Adresse				Adresse			
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
Personleg kvittering for	Dato	Sign.		Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket			

Nabo-/gjenbuareigedom				Eigar/festar av nabo-/gjenbuareigedom			
Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Namn på eigar/festar		Dato sendt e-post	
Adresse				Adresse			
Postnr.	Poststad			Postnr.	Poststad		
Personleg kvittering for	Dato	Sign.		Personleg kvittering for	Dato	Sign.	
☐ motteke varsel				☐ samtykke til tiltaket			

Det er per dags dato innlevert rekommandert sending til ovannemnde adressatar.

Samla tal sendingar: _____ Sign.

Merknader på nabovarsel frå Ottar Grepstad, mottatt 22.12.15, med kommentar frå søkjar

Eg viser til nabovarsel datert 9.12.2015. Dette fekk eg først i hende i dag; det låg duplikatmelding om rekommandert sending i postkassen då eg kom heim seint i går kveld 21.12. Noka første melding om sendinga fekk eg aldri, og eg bed Volda kommune avklare med Posten kva rutinar dei har som her har svikta. Hadde eg reist bort før jul, ville merknadsfristen gått ut utan at eg visste noko.

Med denne utbygginga mistar Volda sentrum det som ein gong var eit populært friluftsområde, og som vi fekk merke følgjene av då vi flytta inn i Doktervegen 9 i 1994. Dokterhaugen har forfalle frå og med det tidspunktet då Volda ommune slutta å stelle området sommarstid. Det er synd, men då er det iallfall betre å bruke området til noko som er sosialt viktig.

Frå egedomen min 19 837 er det tinglyst tilkomstrett til garasjen frå Seljebakken, som ein gong var brannstasjon i Volda. Det skal også vere tilkomst nedanfor hovud bygningen min. Det går ikkje tydeleg fram av teikningane korleis dette er tenkt løyst visuelt og fysisk, og den eigedomsgrensa som er markert vest for garasjen, verkar feil for meg. Eg har planta hekk i grenseskiljet, og det er då eit spørsmål kva utbyggjaren har tenkt her. Kor høgt dei nye bygningane vil rage, sett nedanfrå egedomen min, er urådå å lese ut av teikningane. Berre å leggje ved teikningar sett ovanfrå, gir lite meining for eit utfyllande nabovarsel.

Eg bed difor om å få tilsendt utfyllande informasjon og teikning av dette, og avklarande svar på det som elles er nemnt ovanfor. Eg bed også om informasjon om når arbeidet skal gjennomførast. Med ein faktisk merknadsfrist på ein dag tek eg atterhald om vidare merknader når meir informasjon ligg føre og eventuelle innvendingar mot løysinga i grenseskiljet og ved garasjen.

Kommentar frå søkjar

Teikningar som er oversendt med nabovarsel, viser terrengsnitt av bustadane der ein ser bustadane frå sida. Desse teikningane viser høgdekoter i terrenget, og det er også vist nokre av nabobygga på teikningane som kan brukast som referanse. Teikningane bør vere tilstrekkeleg til å gje eit inntrykk av kor høgt bustadane vil rage. Søkjar har tilbode ein gjennomgang av teikningane med nabo, utan å få tilbakemelding på dette.

Ang. spørsmål om eigedomsgrensa ved garasjen, er det sjekka opp i forhold til plasseringa og grensa som er teikna inn er korrekt. Denne grensa har uansett ikkje noko å seie for arbeidet som skal utførast, då bygginga ikkje vil ha nokon innverknad på tilkomst til tomt 19/837, korkje hus eller garasje. Arbeidet vil heller ikkje ha innverknadar på planta hekk som er opparbeida i grenseskiljet mellom tomt 19/837 og tomt 19/24.

Merknad på nabovarsel frå Bjørn Sævik, mottatt 05.01.16, med kommentar frå søkjar

Som eigar av g.nr. 19 b.nr. 25 har eg fylgjande merknadar:

Arealbruk:

Eg har arbeidd ved tekn.etat i Volda kommune i vel 30 år (oppstart i des. 1975) og har oppfatta eigedomen g.nr. 19 b.nr. 24 som eit totalt freda friområde. Det er såleis med undring at eg får vite at eigedomen no skal nedbyggjast. Eg har elles av kommunen si planavdeling fått opplyst at ved sist rullering av kommunedelplanen for sentrum av Volda har den aktuelle parsellen fått fargen gul og såleis tenkt omdisponert til bustadføremål.

I mi tid som arbeidstakar i kommune erfarte eg eit stadig aukande press på nedbygging av grønne lunger i sentrumsnære områder. Eg meiner dette må bremsast på. Vi bør ha råd til å ofre på oss noko grøntareal for rekreasjon, hylge og leik.

Når kommunen, som eig den ca. 1,3 da. store parsellen, ynskjer å bygge omsorgsbustadar på parsellen, meiner eg bruken ikkje samsvarar med det som er fastsett i kommunedelplanen. Eg vil hevde at fargen skal vere raud (off. areal) med påskrift omsorgsbustadar og vidare at bruksendringa/bruken skal fremjast ved utarbeiding av reguleringsplan med tilhøyrande vedtekter. Det er lite truleg at "den menige mann" gjennom kommunedelplanen (truleg i målestokk 1:5000) får med seg at eit areal på 1,3 da. Skiftar farge frå grønt til gult. Naboar og eventuelt grendalag/vellag må direkte tilskrivast.

Eg ber om dokumentasjon for politisk handsaming når det gjeld bruksendring for eigedomen gnr. 19 bnr. 24 (frå grøntområde til bustad).

Naboforhold/trivsel:

Den vesle utsikta/tilgang på lys og luft for bakanforliggende husrom (som per i dag ligg nede i ei dump i terrenget) vil bli minimal/fjerna.

For meg som nabo i aust, eigar av g.nr. 19 b.nr. 25, vil eg misse sollys (ettermiddagsol) på uteplassen mot vest, Eg vil og få redusert utsikt frå hjørnevindauga i stova.

Frå bakerste stovevindaug i nordvestre hjørne av bygget vil eg "kun" sjå i avstand 5 m. og då til bakveggen av boder i ca. 10 m. lengd.

Felles uteplass for bukomplekset blir og plassert inntil min opparbeidde uteplass/terasse.

Tomteforhold/opparbeiding:

Det må utsetjast høgdeplasseringar og front av bygningsmassen. Mot bytet til g.nr. 19 b.nr. 25 går det ein fjellrygg som det må sprengast i. Eg lurar på korleis dette er tenkt gjort utan at fjellet på nabotomta i aust vil sprekkje.

"Djup" sprenging i avstand ca. 0,5 meter bak planlgde boder i aust, inntil ca. 0,5meter frå vår felles grense, vil føre til at det blir vanskeleg å skjermplante på grunn av lite med rotfeste for vestleg vind.

Konklusjon:

Eg ynskjer at planane om utbygging blir gjort om inkje og at tomta på nytt får bruksområder friområde/park/leik. Om slikt ikkje skjer krev eg at det blir utarbeidd reguleringsplan for området. Uansett er det ynskjeleg at forvaltninga saman med partane i saka foretek ei synfaring.

Kommentar frå søkjar

Arealbruk:

Det er i merkningen etterspurd dokumentasjon på politisk handsaming for bruksendringa på eigedomen. Ved planlegging av prosjektet er det tatt utgangspunkt i gjeldande plan for området.

Denne planen viser at tomta er regulert til bustadformål. Søkjar har ikkje vurdert prosessen som er gjort i samband med omreguleringa.

I merknaden vert det vidare hevda at bruken ikkje samsvarar med det som er fastsett i kommunedelplanen, men at det krev ei endring frå bustad (gul) til offentleg areal (raud). Søkjar meiner at bruken og utforming av bygget gjer at det kan kategoriserast som eit bustadbygg. Bustadane ber ikkje preg av å vere ein institusjon utvendig, men er utforma med tanke på å sjå ut som eit ordinært rekkehus. Innvendig er bygget også utforma som ordinære leilegheiter. Alle bustadane er åtskilde og inneheld alle funksjonar som kjøkken, bad og stove. Det er heller ingen areal for ansatte i bustadbygget. Bebruarane av bustadane er personar med psykisk utviklingshemming som skal nytte bustadane til permanent buformål. Fellesbygget som skal byggast i samband med bustadbygget er plassert nord for bygget, og delvis inne på tomt gbr. 18/163, og ligg på denne måten skjerma til i forhold til naboar.

Slik søkjar vurderer det, vil ikkje bruken av bygget føre til meir ulempe for naboar i forhold til om det var eit ordinært rekkehus som skulle settast opp på tomta. Tal på personar i bygget er heller mindre enn det ein kan forvente ved eit normalt rekkehus, og det vert difor vurdert at bruken ikkje vil gi større ulempe med tanke på støy og trafikale høve.

Naboforhold/trivsel:

Ved planlegging av bygget er det tatt omsyn til reglane i plan- og bygningslova. Dette vil sei at krava med tanke på avstandar til tomter og nabohus er overhaldt. Minste avstand mellom bygget og huset på tomt 19/25 er 9,5 m, og minste avstand frå bustadbygget og den aktuelle tomtegrensa er på 4m. Dei utvendige bodene er planlagt bygd 1 m frå grensa, desse er i plassert så langt opp i hjørnet på tomt gbr. 19/25 som mogleg for å vere minst mogleg til sjenanse for nabo. Bustadbygget har ei høgde frå bakkeplan til gesims på 2,9 meter, og ei høgde på 5 m opp til møne. Bygget er dermed lågare enn det ein kan forvente at eit normalt bustadhus er, og godt innanfor grensene i plan og bygningslova.

Tomteforhold/opparbeiding:

Det er på noværande tidspunkt ikkje gjennomført grunnundersøkelsar på tomta, utførelse av grunnarbeidet er heller ikkje vurdert. Før start av bygging vil dette verte utført og planlagt. Det vil då verte satt i gang naudstynte tiltak.

Konklusjon:

Spørsmål ang prosessen med omregulering av tomta er ikkje vurdert då søkjar har tatt utgangspunkt i gjeldande plan. Det er ikkje vurdert som naudsynt med ei omregulering frå bustad til offentleg areal for planlagt bruk av tomta. Bygget forøvrig er planlagt innanfor krava som er satt i lover og foreskrifter, og det er forsøkt utforma på ein måte som vil vere minst mogleg til ulempe for naboar. Søkjar vil gå i dialog med nabo med tanke på å planlegge skjerming mot nabotomta. Det vil også verte vurdert om det er mogleg å flytte felles uteplass, som er planlagt syd-vest på tomta, noko lenger syd. Dette vil føre til at avstanden til opparbeidd uteplass på tomt 19/25 vil bli noko større.

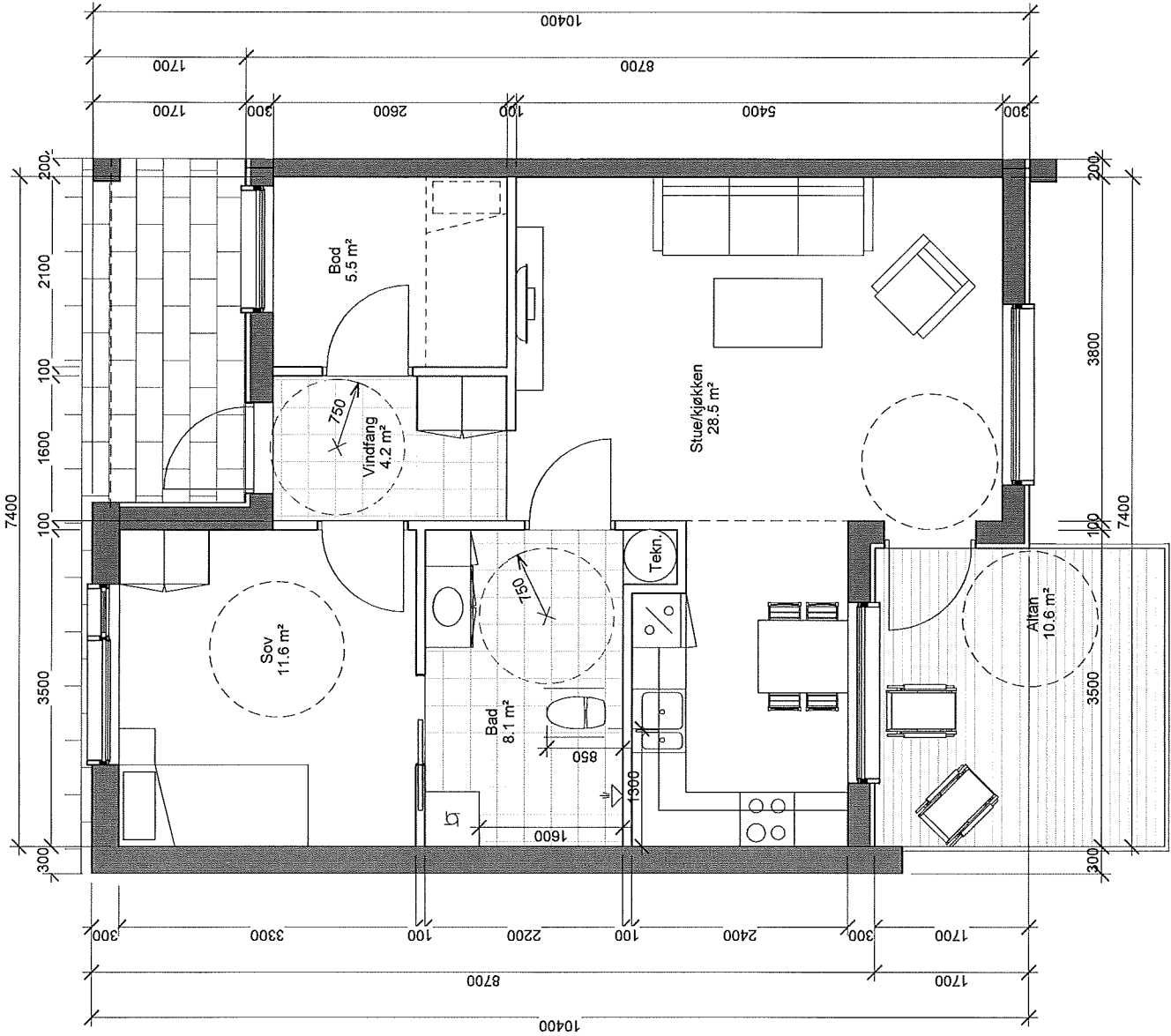
AREALOVERSIKT

Gnr./bnr.	19/24
Tomt	1.307,8 m ²
P-plasser	4
BYA %	36%
BYA inkl boder og P	473,3 m ²
BTA	410,2 m ²
BRA	342,8 m ²
kote f.g	+32,0m
kote møne	+37,0m
Mønehøgde	5 m

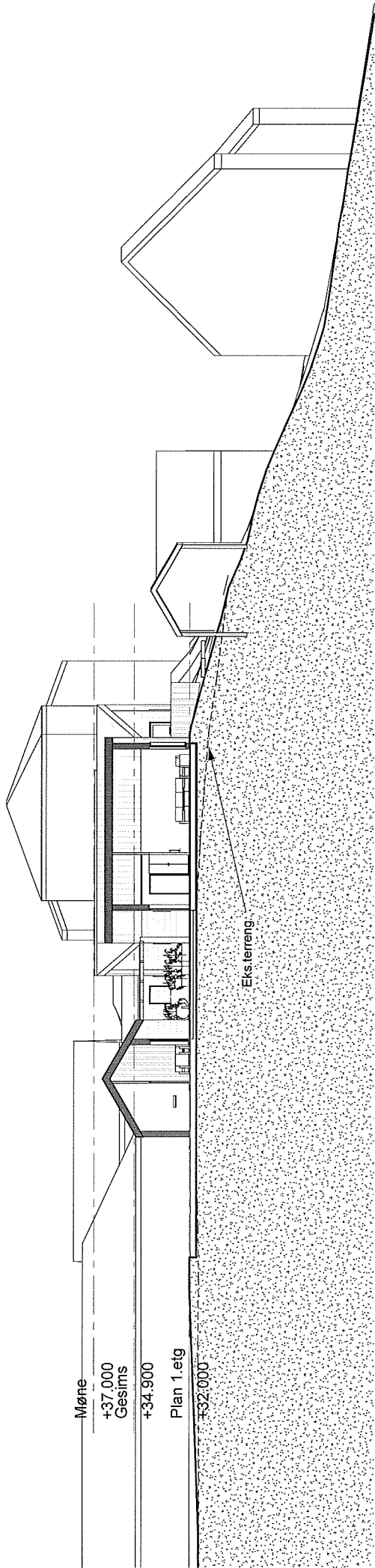

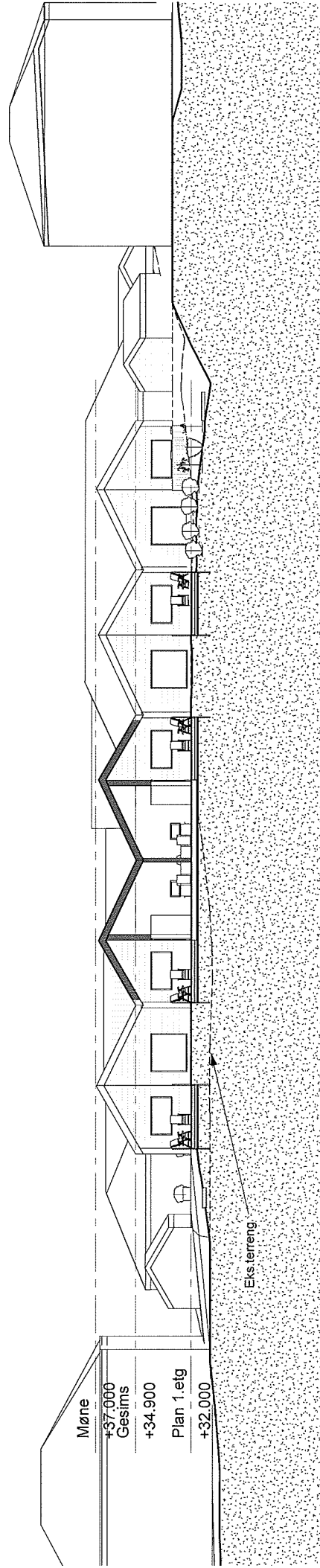

AREALOVERSIKT

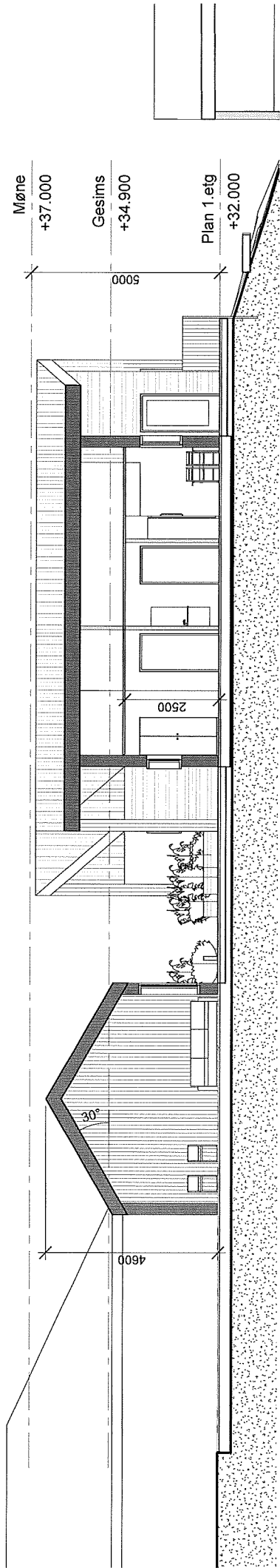
BRA bustad	59,8 m ²
Vindfang	4,2 m ²
Stue/kjøkken	28,5 m ²
Soverom	11,6 m ²
Bad	8,1 m ²
Bod/gjест	5,5 m ²
Utebod	5,0 m ²
Altan	10,6 m ²

Snitt A-A nord-sør
1 : 200

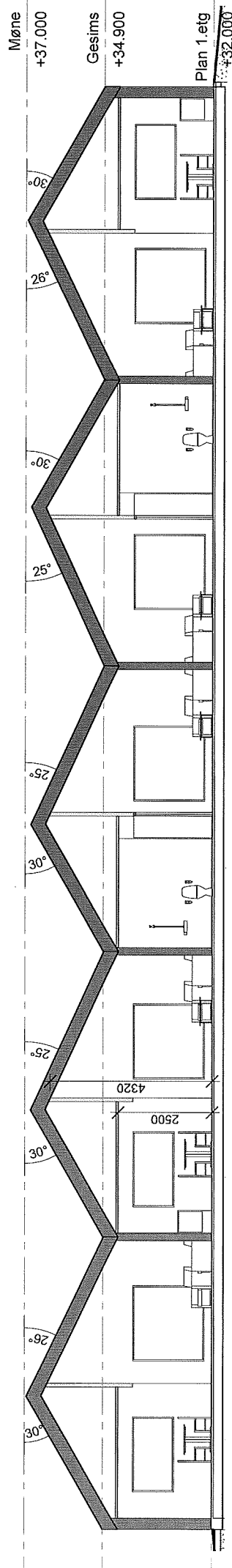

Snitt B-B vest-øst
1 : 200

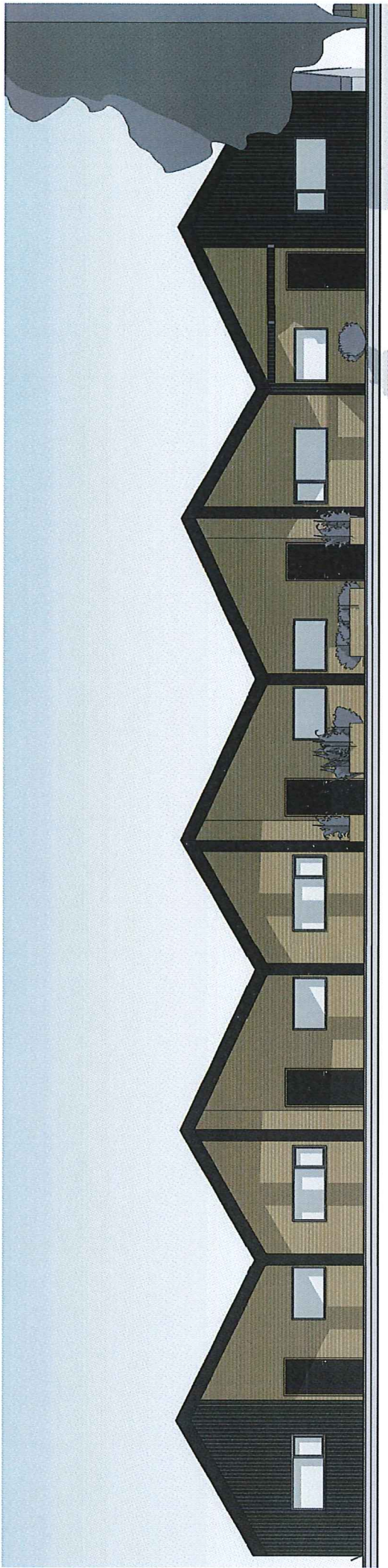
Snitt C-C tvers

1 : 100

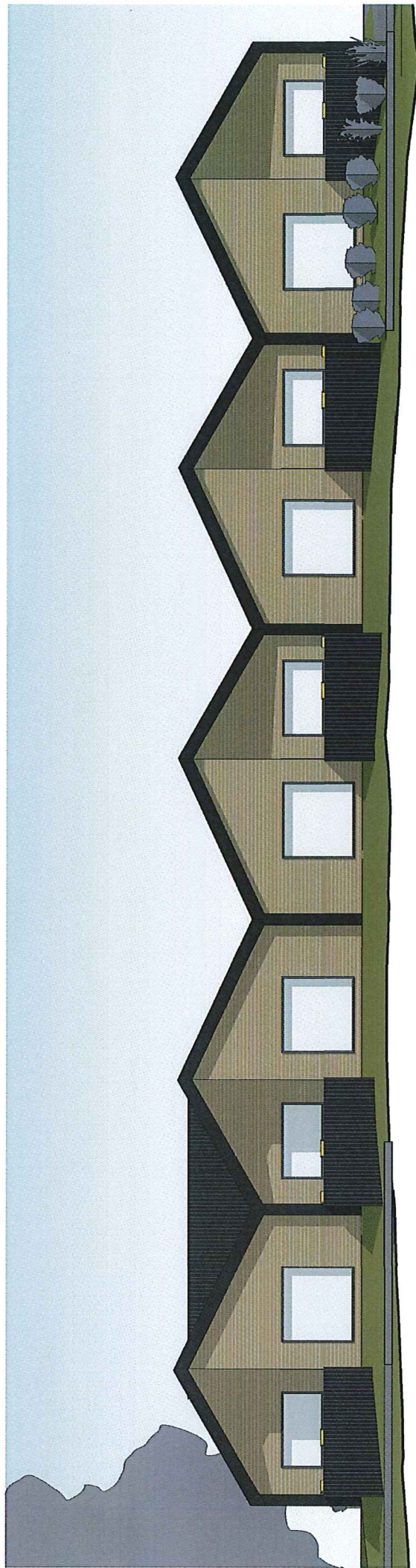

Snitt D-D langs

1 : 100

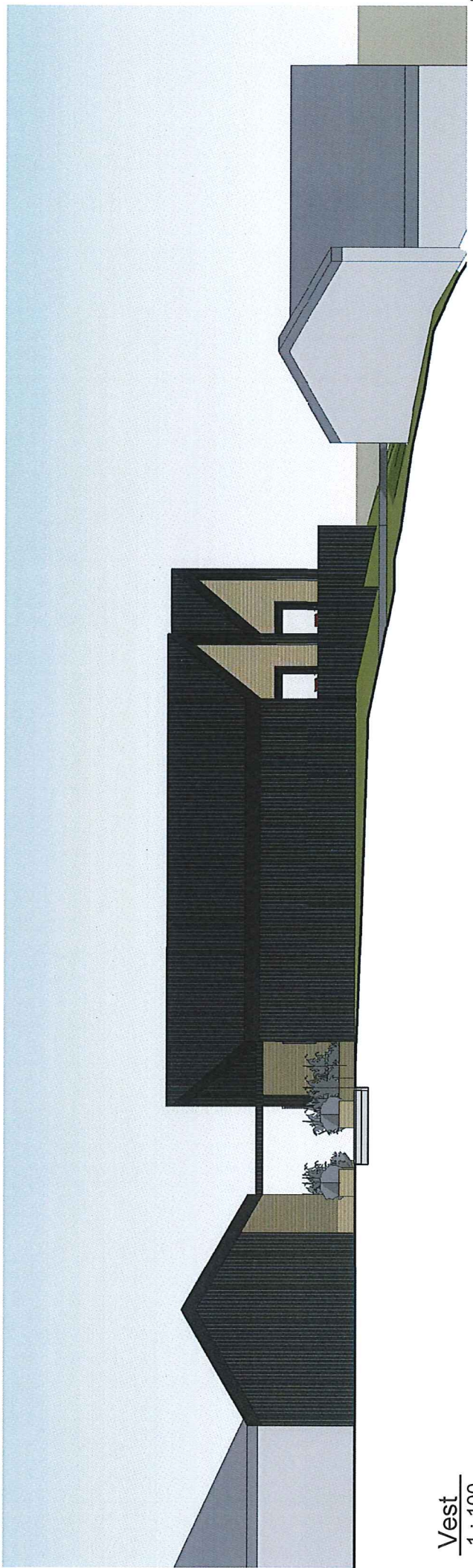
Nord
1 : 100

Sør
1 : 100

Øst
1 : 100

Vest
1 : 100

13.11.2015 13:09:48

S P O R S T Ö L

13.11.2015

Perspektiv 3

Doktorhaugen Omsorgsbustader

A603

© 2015 Oslo Kommune og Omsorgsbustader i Doktorhaugen / Dokumentasjon / Tegninger og bestemmelse / Tegninger / Arkitektfirmaet Dokhaugen - BDO AS

Kommunen sitt saksnr.	Vedlegg nr.	Side
	G-1	1 av 2

Erklæring om ansvarsrett

etter plan- og bygningslova (pbl) § 23-3

Erklæringa skal sendast til *ansvarleg sækjar*.

Alternativt kan erklæringa sendast direkte til kommunen, men da må ansvarleg sækjar få tilsendt ein kopi.

Erklæringa gjeld							
Eigedom/ byggjestad	Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr.	Kommune
	19	24	0	0			Volda
	Adresse				Postnr.	Poststad	
	Sevrinhaugen 3 F-J				6102	Volda	

Føretak			
Namn på føretaket			Organisasjonsnr.
Eigedomsavdelinga, Volda kommune			939760946
Adresse		Postnr.	Poststad
Stormyra 2		6100	Volda
Kontaktperson		Telefon	Mobiltelefon
Siri Birkeland Solheim			917 46 781
E-post			
SIRSOL@VOLDA.KOMMUNE.NO			
Ligg det føre sentral godkjenning? ☐ Ja ☒ Nei			
Dersom ja, er ansvarsområda dekte av sentral godkjenning? ☐ Heilt ☐ Delvis ☐ Nei			

Ansvarsområde							
Funksjon (SØK, PRO, UTF, kontroll)	Beskriving av arbeidet føretaket skal ha ansvar for	Tiltaks- klasse	Våre samsvarserklæringar/kontrollerklæringar vil liggje føre ved: (set X)				
			Søknad om ramme- løyve	Søknad om igangsetjings- løyve/ eittstegs-søknad	Søknad om mellombels bruksløyve	Søknad om ferdigattest	
SØK	Ansvarleg sækjar	2	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	
-		-	☐	☐	☐	☐	

Erklæring og underskrift	
Føretaket er kjent med reglane om straff og sanksjonar i pbl kap 32 og at det kan medføre reaksjonar dersom det er gitt urette opplysningar. Føretaket pliktar å stille med nødvendig kompetanse i tiltaket jf. SAK10 kap. 10 og 11	
☐ Ansvarleg prosjekterande erklærer at prosjekteringa skal vere planlagt, gjennomført og kvalitetssikret i medhald av pbl jf. SAK10 §12-3	
☐ Ansvarleg utførande erklærer at arbeidet ikkje skal starte før det ligg føre kvalitetssikra produksjonsunderlag for respektive del av utføringa jf. SAK10 § 12-4	
☐ Ansvarleg kontrollerande erklærer seg uavhengig, jf. SAK10 § 14-1, og vil gjere greie for endringar som kan påvirke dette jf. SAK10 §12-5	
Dato	Underskrift
14/1 - 16	<i>Siri Birkeland Solheim</i>
Gjenta med blokkbokstavar	
SIRI BIRKELAND SOLHEIM	

Erklæring om ansvarsrett

etter plan- og bygningslova (pbl) § 23-3

Erklæringa skal sendast til *ansvarleg søkjar*.

Alternativt kan erklæringa sendast direkte til kommunen, men da må ansvarleg søkjar få tilsendt ein kopi.

Erklæringa gjeld						
Eigedom/ byggjestad	Gnr. 19	Bnr. 24	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr. Kommune Volda
	Adresse Doktorhaugen			Postnr. 6100	Poststad Volda	

Føretak			
Namn på føretaket Sporstøl Arkitekter AS			Organisasjonsnr. 961 181 488
Adresse Postboks 301		Postnr. 6067	Poststad Ulsteinvik
Kontaktperson Arnfinn Sporstøl		Telefon	Mobiltelefon 95709530
E-post ARNFINN@SPORSTOL.NO			
Ligg det føre sentral godkjenning? ☒ Ja ☐ Nei			
Dersom ja, er ansvarsområda dekte av sentral godkjenning? ☒ Heilt ☐ Delvis ☐ Nei			

Ansvarsområde					Våre samsvarserklæringar/kontrollerklæringar vil ligge føre ved: (set X)			
Funksjon (SØK, PRO, UTF, kontroll)	Beskriving av arbeidet føretaket skal ha ansvar for	Tiltaks- klasse	Søknad om ramme- løyve	Søknad om igangsetjings- løyve/ eiltstegs-søknad	Søknad om mellombels bruksløyve	Søknad om ferdigattest		
PRO	Arkitektur	2	☐	☒	☐	☒		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		
-	-	-	☐	☐	☐	☐		

Erklæring og underskrift	
<p>Føretaket er kjent med reglane om straff og sanksjonar i pbl kap 32 og at det kan medføre reaksjonar dersom det er gitt urette opplysningar. Føretaket pliktar å stille med nødvendig kompetanse i tiltaket jf. SAK10 kap. 10 og 11</p> <p>☒ Ansvarleg prosjekterande erklærer at prosjekteringa skal vere planlagt, gjennomført og kvalitetssikret i medhald av pbl jf. SAK10 §12-3</p> <p>☐ Ansvarleg utførande erklærer at arbeidet ikkje skal starte før det ligg føre kvalitetssikra produksjonsunderlag for respektive del av utføringa jf. SAK10 § 12-4</p> <p>☐ Ansvarleg kontrollerande erklærer seg uavhengig, jf. SAK10 § 14-1, og vil gjere greie for endringar som kan påvirke dette jf. SAK10 §12-5</p>	
Dato 20.1.16	Underskrift
Gjenta med blokkbokstavar ARNFINN SPORSTØL	

Kommunen sitt saksnr.

Vedlegg
G 3

Side
1 av 1

Gjennomføringsplan

Versionnr: 1	Dato: 21.01.16	Signatur, ansv. søker: <i>San Petrusen Solheim</i>
Adresse: Sevrinhaugen 3 F-J	Postnr: 6102	Poststad: Volda
Kommune: Volda		

Eigendom/ byggestad	Gnr. 19	Bnr. 24	Festenr.	Seksj.nr.	Bygn.nr.	Kommune Volda	Tiltaks-klasse	Beskriving henta frå søknad om ansvarsrett	Kryss for planlagt samsvarserklæring/kontrollerklæring				Set kryss når arbeidet innan ansvarsområdet er avslutta
									Namn og org.nr. på føretaket	Søknad om rammeløype	Søknad om igangsetjings-løype/øitt-steg-søknad	Søknad om mellombels bruksløyve	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)				
SØK		Ansvarleg søker	2	Volda kommune,	21.01.16								
PRO		Arkitektur	2	Sporstøl Arkitekter AS,	21.01.16								
			-										
			-										
			-										
			-										
			-										
			-										
			-										
			-										
			-										
			-										
			-										
			-										

Byggningsnr.
(fyllest ut av kommunen)Vedlegg nr.
H- 1

Kommunen sitt saksnr.

Side
1 av 1**Bustadspesifikasjon i Matrikkelen**

Lov om eigedomsregistrering (matrikkellova) 2005-06-17 nr. 101. kap 2 og kap 5

Blanketten er kommunen sitt ansvar, men bør fyllest ut av ansvarleg søkjar

Forskrift om eigedomsregistrering 2009-06-26 nr. 864:

Kap. 12 Offisiell adresse

Kap 13 Føring av opplysningar om bygningar og ymse

opplysningar knytte til grunnen.

Nærare om føringa – www.statkart.no

Spesifikasjonen gjeld

Eigedom/ byggjestad	Gnr. 19	Bnr. 24	Festnr. 0	Seksjonsnr. 0	Signering – ansvarleg for registrering i matrikkelen
	Adresse Sevrinhaugen 3 F-J			Postnr. 6102	

Talet på rom pr. buening

Her skal registrert talet på rom pr. buening.

Eit rom må tilfredsstille krava i bygningslova til bustadrom til varig opphald og vere 6 m² eller større. Kjøkken, bad, kott, vindfang, gang, hall o.l. skal ikkje reknast med i talet på rom.**Kjøkkenkode** – følgjande kodar er nyttaast pr. bustad:

- Kjøkken
Skal nyttaast på alle husvære med eige kjøkken.
Tekjøkken skal òg reknast med.
- Ikkje kjøkken
Koden nyttaast på hybel utan kjøkken.
- Feileskjøkken
Skal nyttaast dersom fleire hyblar delar eitt kjøkken.

Talet på bad og WC

Tallet på bad og WC skal registrerast pr. buening.

Rom med dusj vert rekna som bad.

Etasjekode

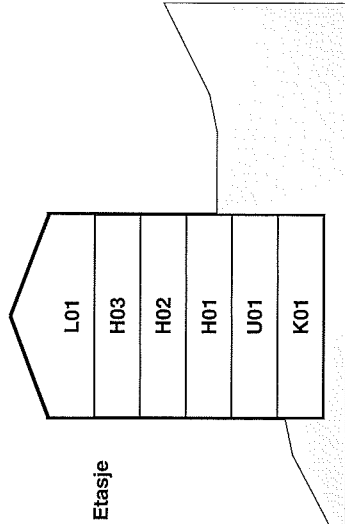
Etasjekode = etasjen der inngangsdøra i bustaden er plassert.

Feltet har plass til 3 teikn og det skal registrerast med ein bokstav for kvar etasjekode med påfølgjande nummerering av etasjetypane:

- L02 = Andre loftsetasje
L01 = Første vanlege loftsetasje
H02 = Andre hovudetasje
H01 = Første hovudetasje
- U01 = Øvste underetasje
U02 = Nest øvste underetasje
K01 = Øvste kjellaretasje
K02 = Nest øvste kjellaretasje

Bruksareal til bustad

Bruksareal som skal nyttaast til bustadformål skal registrerast her. Garasje er rekna som areal til bustad når den er ein del av bustadbygninga. Reglar for arealmåling, sjå "Føringsinstruksen for matrikkelen" Statens kartverk si heimeside.

Etasje

Bruksenhetsnr.

H0102	H0103	H0104	H0105	H0102	H0103	H0104
H0101			H0106		H0101	

Storgata 2

Storgata 4

Bustadspesifikasjon										Tilhøyrande adresse				Tilhøyrande eigedom			
Eksempel på ein bustad	Bruksingsnr.		Bruksareal	Talet på rom	Talet på kjøkkenkode	Talet på bad	Talet på WC	Adressenamnkode	Tilhøyrande adresse		Adressenr.	Bokstav	Undernr. (berre matr.adr.)	Gnr.	Bnr.	Festenumr.	Seksjonsnr.
	Etasjekode	Løpenr.							Adressenamn	Adressenr.							
	H01	01	100	5	1	1	2	1005	Skulegata	10	A		57	98		3	
	H01	01	59,8	2	1	1	1		Sevrinhaugen	3	F		19	24			
	H01	02	59,8	2	1	1	1		Sevrinhaugen	3	G		19	24			
	H01	03	59,8	2	1	1	1		Sevrinhaugen	3	H		19	24			
	H01	04	59,8	2	1	1	1		Sevrinhaugen	3	I		19	24			
	H01	05	59,8	2	1	1	1		Sevrinhaugen	3	J		19	24			

Merkeader til Plan 1D.

Beliggenhet har vi følgende merkeader til:

Er det vurdert andre lokaler?
Vi viser til Brattberg og Bonader og
kommunal tomte - på ~~Rotset~~ ~~Skolegården~~.

Brattberg tomten ved tennis hallen

~~er~~ ~~til~~ ~~utleide~~ ~~til~~ ~~den~~ ~~nye~~ ~~bygningen~~.
~~den~~ ~~nye~~ ~~bygningen~~ ~~er~~ ~~planlagt~~ ~~til~~ ~~et~~ ~~nytt~~ ~~formål~~
den ~~nye~~ ~~bygningen~~ ~~er~~ ~~planlagt~~ ~~til~~ ~~et~~ ~~nytt~~ ~~formål~~
den ~~nye~~ ~~bygningen~~ ~~er~~ ~~planlagt~~ ~~til~~ ~~et~~ ~~nytt~~ ~~formål~~

Bonader Rotset - med gangavstand til sendings.

Vi bermer også beliggenhet med henblikk på konsentrasjon av ~~ansatt~~ ~~støtten~~ ~~av~~ brukere.
Det kan synes som om det blir mange brukere på et avgrenset område, og det kan ~~synes som~~ ~~at~~ ~~det~~ ~~er~~ ~~et~~ ~~institusjons-~~ ~~prosjekt~~ ~~til~~ ~~områdene~~.
bomliø.

Vi ønsker oss også
at leilighetene ~~ikke~~ ved bruk
av utestol ikke har plass
til ~~gjøkkelen~~ i tillegg
gjøkkelen møblemang.

Er ellers positiv til/balansedigg
på botilbudet slik det fremstilles

VOLDA KOMMUNE

NFU Ørsta Volda lokallag

Adresse: Engesetvegen 11B 6150 Ørsta

E-post: nfu.orsta.volda@tussa.com

Telefon: 95246057

www.nfunorge.org

3. nov. 2016

Norsk Forbund for
Utviklingshemmede

Planarbeid for detaljreguleringsplan for Sevrinhaugen/Doktorhaugen, gnr. 19, bnr. 24 mfl. i Volda kommune.

Høyringsuttale frå NFU Norsk forbund for utviklingshemma – Ørsta Volda lokallag

Volda og Ørsta kommune har begge valgt å samlokalisere mange omsorgsbustadar. Stort omfang av samlokalisering gjer at ein får institusjonspreg tilsvarande det ein ville vekk frå ved ansvarsreforma (HVPU-reforma). Reforma la den gangen vekt på at kommunene i staden skulle tilstrebe normale butilbod. Her er utklipp frå rundskrivet til Husbanken den gangen:

«Det skal fortrinnsvis ikke være mer enn 4 boenheter i et bofelleskap»

«Ved vurdering av lånesøknad vil det bli lagt stor vekt på at boligene lokaliseres i et vanlig bomiljø. Bygging av nye boliger på institusjonsområde eller konsentrasjon av boliger for mennesker med spesielle hjelpebehov, kategoribebyggelse, skal unngås. Det skal fortrinnsvis ikke samlokaliseres mer enn 4-6 boenheter på et begrenset tomteareal.»

Tilstrebe bustadar i tilknytning til «normale» bumiljø

Lokallaget ønsker vere tydeleg på at vi finn det uheldig at Volda kommune planlegg ei ytterligere fortetting av omsorgsbustadar. Dette er i strid med nasjonale føringar, som i

staden ber kommunene tenke «normalisering», mindre bueiningar og etablering av bustadar i alminnelege bustadfelt.

Bruke ergoterapeut i plan- og byggjeprosess

Det er i planløyisinga pressa fem leiligheiter inn på ei tomt som er relativt liten. Dermed vert dette fort bueiningar som ikkje vil fungere hensiktsmessig. Vårt lokallag har t.d. fått konkrete innspel som seier at arealet i blant anna kjøkendel er for lite for den som er rullestolbrukar. Om dette er tilfelle, så vert det raskt dyr ombygging.... Har ein kvalitetsikra gjennom bruk av fagpersonell?

Vurdere alternativ

Lokallaget har fått innspel om alternativt areal på Rotset. Dette er like nær sentrum som Doktorhaugen, og i gangavstand frå omsorgsbustadar ved Bømarka. Der er daglegvarebutikk og turområde. Vi meiner at Volda kommune bør sjå etter alternativ til det som i dag dessverre byrjar likne ein omsorgsghetto. Gnr 19 bruksnr 24 bør etter NFU sitt synspunkt i staden ordnast, og slik kunne bli eit kjærkome grøntareal for dei som i dag har sin heim i og rundt Serverinhaugen.

Framtidig behov for areal til bustadsosiale formål

NFU meiner at kommunene bør implementere bustadsosialt planarbeid inn i sine arealplaner. Ein vil framover ha behov for meir sentrumsnært areal for bustadar til personer med nedsett funksjonsevne. Sentrumsnære bustadar minkar behovet for transportordning og assistanse, og gir auka meistringsevne. Her må kommunene tenke langsiktig.

Gode løysingar gjennom medverknad

I november 2015 utfordra vi bustadtenesta i begge kommuner til å kome i gang med regelmessige dialogmøter med brukarar, føresette, verjer og interesseorganisasjon. I vår

sende vi purring til begge kommuner, og vi vart då lovde at no skal det snart skje... I desse dagar vil vi purre på nytt, då vi har sterk tru på at tenester og aktuelle byggeprosjekt vert mest vellukka gjennom samarbeid og dialog. Medverknad er også ei lovfesta plikt for kommunene. Sitat frå Helse- og omsorgstjenesteloven: *«Helse- og omsorgstjenesten skal legge til rette for samarbeid med brukergruppernes organisasjoner og med frivillige organisasjoner som arbeider med de samme oppgaver som helse- og omsorgstjenesten».*

NFU Ørsta Volda lokallag

Jan Osborg

lokallagsleiar

LPP Søre Sunnmøre

Verdighet - Omsorg - Løsninger

Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse

Volda kommune

Rådhuset,

6100 Volda

Ørsta, 10.11.2016

Merknad til sak om oppføring av omsorgsbustader på Doktorhaugen – PlanID 2016006

LPP Søre Sunnmøre vil legge fram følgjande merknader:

1 Uheldig fortetting

På området Severinhaugen/Doktorhaugen er der allereie to større grupper med omsorgsbustader. Desse gruppene ligg tett på kvarandre på eit lite område, og utgjør slik dei ligg i dag ei klar fortetting. Om ein skal inn med ytterlegare fire- fem bustader på det vesle området som Doktorhaugen utgjør, vert dette ei sterk fortetting. Det er ikkje i samsvar med nasjonale føringar å legge omsorgsbustader for barn og unge slik. I tillegg vil ny utbygging på Doktorhaugen ta vekk alt lys, luft og utsikt og vil svekke trivselen for dei som bur i dei eksisterande omsorgsbustadane. Bustadane slik dei er presenterte på teikningar verkar små, og oppfyller neppe krava til areal for bruk av til dømes rullestol, jamfor universiell utforming. Området bør heller nyttast til universelt tilrettelagt aktivitets- og friluftstad med bord og benkar for større trivsel for dagens bebuarar.

2 Alternativt område på Bømarka på Rotset

Vi er kjende med at ei foreldregruppe arbeider for å få lagt omsorgsbustadane til eit område på Bømarka på Rotset. Vi ser på dette som eit langt betre alternativ som vi støttar fullt ut. Her kan ein bygge bustader rett ved den basen som skal ta seg av desse unge personane. Om bustadane kjem på Doktorhaugen vert det lang avstand mellom bustadane og basen på Bømarka som skal ha tilsyn med dei.

LPP Søre Sunnmøre oppmodar Volda kommune om å gå i dialog med tomteeigar/evt. utbyggjar og bygge dei nye bustadane på Bømarka. Då kan ein også få til ein storleik som blir meir tenleg. I tillegg er der lyst og lett. Trivsel i kvardagen er viktig for brukar/bebuarane.

Med helsing

LPP Søre Sunnmøre

Laurits Bjørdal, leiar

Laurits Bjørdal

Volda kommune
Postmottak@volda.kommune.noÅlesund, 14. november 2016
bkh/nw**Ad offentlig ettersyn – Detaljreguleringsplan for Sevrinhaugen/Dokterhaugen.....
Merknader frå naboeigedomen gnr. 19 bnr. 25 – Bjørn Sævik.**

Eg syner til Volda kommunes Vedtak 22. september 2016 i sak PS 155/16. Ved vedtaket vart framlegg til reguleringsplan for Sevrinhaugen/Dokterhaugen..... lagt ut offentlig ettersyn i seks veker. Merknadsfristen er seinare opplyst å vere 16. november d.å og eg skal på vegne av Bjørn Sævik (19/25) setje fram slike rettidige merknader:

Eg har tidlegare på vegne av Bjørn Sævik sendt merknader / klage til Volda kommune knytt til no foreslått bruk av området Sevrinhaugen/Dokterhaugen og syner i så måte til Merknader 24. august 2016 samt klage 01. juni 2016.

Bilag 1: Merknader 24. august 2016 med vedlegg.

Bjørn Sævik held fast ved desse merknadene og **Bilag 1** vert med dette gjort til del av merknadene/protesten no.

Eg ser at kommunen ved saksbehandlinga, sjå Saksdokument side 6 av 8, legg til grunn at Kommuneplanens arealdel vedteken 18. juni 2009 knytt til arealbruken innan planområdet, «overstyrer» vedteken arealbruk nedfelt ved Reguleringsplan av 30. mars 2000. Det er stikk motsatt konklusjon i forhold til det ein annan klient av meg er formidla som syn/konklusjon frå Volda kommune si side, ein annan stad i kommunen, der plantilhøvet er tilsvarande.

Bjørn Sævik held fram og held fast ved at framlegget til Reguleringsplanen no råkar eit friområde/fellesareal underlagt Rikspolitisk retningsline FOR-1995-09-20-4146, jf. f.eks. pkt. 5d og 5b samt merknader herifrå 24. august d.å. (**Bilag 1**). Vidare visast til Rundskriv T-1513.

Bjørn Sævik gjer gjeldande at Sevrinhaugen/Dokterhaugen er eit friområde/fellesareal som har vore i kommunen sitt eige rundt 100 år som slikt. Arealet er i slik kontekst uerstatteleg. Det følger av gjeldande rett at slike areal ikkje kan «fjernast» utan at arealet kompenseras i same planvedtak ved fullverdig erstatningsareal. Ved framlegg til plan no er ikkje synt noko erstatningsareal i det heile. (Lagt til grunn kommunens tilnærming vert gjort gjeldande at det same gjeld for Kommuneplanen vedteken i 2009. Den er og underlagt ovannemnde rettsreglar).

ADVOKATER MNA I KONTORFELLESKAP

ADVOKAT
SVERRE AARSÆTHER
Org.nr. 974 953 935
Mob.tlf.: 415 70 940
E-post: aarsether@hoveco.noADVOKAT
BJØRN KRISTIAN HOVE
Org.nr. 975 683 389
Mob.tlf.: 908 94 668
E-post: hove@hoveco.noADVOKAT
ODD ARNE NILSEN
Org. nr. 993 629 103
Mob.tlf.: 951 92 665
E-post: nilsen@hoveco.noADVOKAT
DAGFINN TYNES
Org. nr. 985 323 127
Mob.tlf.: 478 66 130
E-post: tynes@hoveco.no

Framlegget til Reguleringsplanen er følgjelig i slik kontekst rettsstridig og skal nektast.

I høve Bjørn Sæviks eigedom skal dessutan konkret gjerast gjeldande:

- Eigedomen vil miste sollyss (ettermiddagssol) innan sentral uteplass mot vest.
- Utsikta frå hovudvindaug i huset vil verte sterkt redusert.
- Frå bakerste stovevindu vil utsikta verte bakveggen til bodar – heilt nært – og i ti meters lengde.
- Uteplassen til «bokomplekset» er tenkt plassert heilt inntil bnr. 25s veletablerte uteplass. Slik skal det ikkje planleggjast. Planar skal løyse arealkonflikter ikkje skape slike.
- Det må setjast ut høgdeplasseringar og front av bygningsmassen. Mot bytet til 19/25 går der ein fjellrygg som det må sprengjast i. Sævik lurar på korleis dette er tenkt gjort utan at fjellet på nabolomt i aust vil sprekkje. «Djup» sprenging i avstand ca 0,5 bak planlagte bodar i aust inntil ca 0,5 frå felles grense vil føre til at det vil verte vanskeleg å skjermplante, på grunn av lite rotfeste, for vestleg vind.
- Elles syner Bjørn Sævik til sitt **brev stila Volda kommune 31. desember 2015** og gjer dette til del av merknadane no. Eg ber såleis om at brevet vert lagt til saka som lekk i merknaden frå Bjørn Sævik.
- Bjørn Sævik ynskjer dessutan å halde fram at ei ytterlegare utbygging no, innan dette område, vil føre til eit konsentrert og stort institusjonsområde utenleg/mindre tenleg for dei som skal nytte dette / brukarane.
- Framlegget instituerer byggegrenseavstand til bnr. 25 langt understigande lovens 4-meters regel. Det er det ikkje grunnlag for og kan ikkje akseptast.
- Bjørn Sævik vil dessutan halde fram at «varsla» bygg ikkje innfrir krava nedfelte ved framlegget til Reguleringsføresegn pkt. 2.1a, siste setning. Bygga bryt kvalifisert med byggeskikken i området og er såleis ikkje tilpassa «kringliggande bygningar» som det heiter å vere krav om i teksten.

Konklusjon:

Utlagt framlegg til Reguleringsplan for Sevrinhaugen/Dokterhaugen, gnr. 19 bnr. 24 m.fl., skal ikkje vedtakast.

Med venløg helsing

Bjørn Kristian Hove
Advokat

Vedlegg

Volda kommune

Postmottak@volda.kommune.no

Ålesund 24.08.2016
bkh-/mir

Ad Varslet oppstart av planarbeid for Detaljreguleringsplan for Severinhaugen/Dokterhaugen, gnr.19 bnr. 24 m.fl. i Volda kommune. Merknader fra gnr. 19 bnr. 25 - Bjørn Sævik.

Jeg viser til Volda kommunes brev 29.juni 2016 med nedfelt merknadsfrist 22.august s.å.. Videre vises til oppnådd fristforlengelse idet jeg på vegne av Bjørn Sævik - som eier av gnr.19 bnr.25 i Volda kommune – skal fremsende slike merknader i mottatt varsels anledning:

Forslaget innebærer omdisponering av et friområde til fordel utbygging.

Bjørn Sævik som eier naboeiendommen til aktuelt friområde er av flere grunner kraftig imot omdisponering av dette arealet. I så måte vises til klage herfra 01.juni 2016 over Volda kommunes Rammeløyve av 12.mai 2016.

Bilag 1: Klage herfra 01.juni 2016 uten vedlegg.

En forstår det nå slik at byggesaken er lagt bort i påvente av nødvendig planprosess og at slik planprosess ved kommunens varsel 29.juni 2016 er bebudet oppstartet.

På vegne av Bjørn Sævik protesteres mot foreslått arealbruksendring/omdisponering, idet anførselene nedfelte ved klagen 01.juni 2016 understrekes og fastholdes også i plansammenheng.

Dertil kommer at forslaget støter an mot Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging (FOR-1995-09-20-4146), sist rettet 29.juni 2016.

Bilag 2: Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging med Utfyllende kommentarer.

Severinhaugen/Doktorhaugen har siden kommunen ble eier så langt tilbake som i november 1918, lagt i Volda sentrum som grøntområde/parkområde/lekeområde. Det har i planer gjennom lang tid vært utlagt som friområde.

Av Rikspolitiske retningslinjer pkt.5 d., fremgår:

"Ved omdisponering av arealer som i planer er avsatt til fellesareal eller friområde som er i bruk eller egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning. Erstatning skal også skaffes ved utbygging eller omdisponering av uregulert areal som barn bruker som lekeareal, eller dersom omdisponering av areal egnet for lek fører til at de hensyn som er nevnt i punkt b ovenfor, for å møte dagens eller framtidens behov ikke blir oppfylt."

Under pkt. 5 b, heter følgende:

"I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter blant annet at arealene:

- er store nok og egner seg for lek og opphold*
- gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider*
- kan brukes av ulike aldersgrupper, og gir muligheter for samhandling mellom barn, unge og voksne."*

Det fremstår entydig klart at foreslått omdisponering er rettsstridig, jf. nevnte Rikspolitiske retningslinjer.

Et kommunalt ønske om samlokalisering av nye bustader for personer med utviklingshemming er i så måte planfaglig irrelevant.

Jeg tør også vise til Retningslinjenes Utfyllende kommentarer og hvor det knyttet til pkt.5 d), heter følgende:

"Punkt 5d om erstatningsarealer har til hensikt å forhindre at lekearealer betraktes som reservearealer for utbyggingsformål.

Svært mange av plankonfliktene i tilknytning til barn går nettopp på at lekeområder tas i bruk til andre formål. Dette gjelder både naturlige lekeområder (skogholt, ubebygde tomter, løkker o.l. der barn leker og har gode utfoldelsesmuligheter), og arealer som er spesielt regulert til lek eller utendørs opphold. Selv om barn og unge har brukt et område i generasjoner, får de ikke «hevd» på det.

«Fullverdig erstatningsareal» betyr at de nye arealene som gis som kompensasjon, skal fylle kravene i punkt 5a og b.

I punkt 5 d siste setning står det «eller dersom omdisponering av arealer egnet for lek ... ». Bestemmelsen legger til grunn at dette gjelder omdisponering av arealer som er egnet for lek, enten arealet er regulert eller uregulert.

Punkt 5d gjelder alle slags omdisponeringer, dvs. både utbygging og omregulering. De gjelder også uavhengig av om endringene skjer som vesentlig eller mindre vesentlig reguleringsendring, eller som dispensasjon fra gjeldende regulering. Det er viktig å presisere dette.

.....
En omdisponering vil være irreversibel, og det understreker behovet for en reell vurdering av om dette vil gavne både dagens og fremtidige barnegenerasjoner.

Bjørn Sævik har ellers i et Notat hit blant annet formulert følgende:

"Parsellen ligg og i eit heller gamalt og sentrumsnært bustadområde, som stadig blir fortetta og det skjer og stadig generasjonskifte i dei eldre eigedomane. Dette fører m.a. til ei auke av folketalet i området, - her i og born.

Eg kan ikkje sjå at det er rett å bygge ned denne unike parsellen som i mange tiår har lagt som eit grønt-/parkområde for dei som bur i område/allmenta.

Ei utbygging som no tenkt vil heller ikkje dekke trangen for omsorgsbustader på sikt. Dei 5 bustadane som var/er planlagde på parsellen skal buast i så snart dei er ferdigbygde. Folketalet aukar og det er vel rimeleg å tru at det etter kvart må byggjast fleire bustader av denne typen. Kvar skal desse byggjast? Det står i utsendingsskrivet at fleire plassar er vurderte, - kvar er desse?"

Det gjelder både internasjonale og nasjonale føringer knyttet til omdisponering av slikt areal som nå varsles omdisponert fra friområde til utbygningsformål. Føringer kommunen er bundet av.

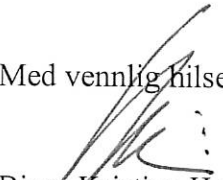
Jeg tør utover å vise til ovennevnte Rikspolitiske retningslinjer også anbefale Miljødepartementets Temaveileder "Barn og unge og planlegging etter plan- og bygningsloven", (T-1513).

Aktuelt friområde er i konteksten uerstattelig.

*****

På vegne av Bjørn Sævik bes om at varslet planarbeid stanses.

Med vennlig hilsen

Bjørn Kristian Hove
advokat

Vedlegg

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkeshuset
6404 Molde

Ålesund 01.06.2016
bkh-/mir

**Klage over Volda kommunes "Rammeløyvedtak" 12.mai 2016
("Sevrinhaugen" gnr 19 bnr 24").**

Klager: Bjørn Sævik som eier av naboeiendommen gnr.19 bnr. 25.

Begjæring om utsatt iversetting, jf. fvl §42

Eier av naboeiendommen til tiltakseiendommen - gnr. 19 bnr. 25 – Bjørn Sævik – har med bakgrunn i sykdom bedt meg formulere klage over ovennevnte vedtak på hans vegne. I slik sammenheng vises også til Bjørn Sæviks tidligere innsendte nabomerknader. Knyttet til nå gjort vedtak og realitetene i den sammenheng, har dertil Bjørn Sævik blant annen formulert følgende merknader hit:

"Først vil eg peike på at det i nabovarslinga er bruken oppgitt til å vere omsorgsbustader. I byggesaka er det snakk om personar med psykisk utviklingshemningar og ungdomar med særleg tilpassingsbehov.

Når det gjeld sjølve bygga så kan desse nærmast samanlignast med ei naustrekke og såleis vere lite tilpassa "strøkets karakter".

Deler av bodrekka langs vår felles grense er søkt oppført i avstand 1m. Dette innebær m.a. sprenging av ein fjellknaus i djupte ca. 2m. i avstand ca. 0,5m. mot bnr.25. Eg kan ikkje tru anna enn at fjellet vil sprekke opp innover min eigedom. Slikt kan eg ikkje akseptere. "Naustrekka" er planlagd inntil 4m. frå vår felles grense. Bustaden på bnr.25 er frå gammalt av tilbygd ein uteplass med trekonstruksjon 1m. frå vår felles grense. Eg er usikker på korleis dette verkar med omsyn til brannsikring.

Slik bodene er tenkt plasserte, med ca.9m. lengd og i avstand ca.5m.frå nordvestvegg til bustaden på min eigedom, vil utsikt, lys og luft frå/til bakre del av stova bli så redusert at glasinga truleg må endrast. Eigedomen vil utan tvil få ei verdi-forringing.

Arealbruk:

Eg er kjend med at området aust for dei no planlagde bygga er vist raudfarga, - altså offentleg byggeområde. Eg har fått opplyst av ein pårørande til ein brukar av det eksisterande, at bruken til det no omsøkte skal vere den same, altså utviding av det eksisterande. Dette vil vel tilsei at personar som les kommunedelplanen må forstå det som at bnr. 24 er tenkt nytta til "vanleg" bustadområde/bustadføremål. Og såleis likt tilgrensande område både i sør, aust og vest (eksisterande bustadområde - farga gult). Det er klart at dette gjer saka uoversiktleg.

Tomta som no er tenkt utbygd, har lagt som park -/grøntareal i mange år. Den ligg elles fredeleg til og også i eit naturskjønt område og er såleis spesielt egna for rekreasjon, hygge og leik. Ja – nærast ein unik eigedom og bør difor vernast/takast vare på for allmenta som eit naturområde.

Dei barnehageplassane, - Øyra barnehage, Engeset barnehage, tidlegare nedlagd barnehage bak Samfunnshuset, samt to ballplassar lenger framme i bygda, som er nemnde av kommunen som alternative "grøntområder", meiner eg på ingen måte kan målast mot friområde på Sevrinhaugen.

NB! Kommunal eigedom, kommunen er byggesøkar og kommunen er byggesakshadsamar".

Jeg slutter opp om Sæviks formuleringer og skal dertil fremholde at gitt rammeløyve må legges til grunn å være planstridig. I så måte vises til Miljøverndepartementets Veileder "Reguleringsplan, Bebyggelsesplan, revidert utgave av pr.01/11/01, kap.3.3. "Bygeområde".

Kommuneplanen har lagt tiltakseiendommen ut til boligformål (gult).

Ved Veilederens kap.3.3.3 heter blant annet om dette formålet følgende:

"Formålet retter seg mot boligfunksjonen og ikke mot egenskaper ved beboerne. Bygeområde boliger kan således også nyttes til eldreboliger og (vernede) boliger for særskilte grupper så fremt boenheten dreier seg om, bebos individuelt av personer som har behov for visse støtte- og servicefunksjoner".

Slik jeg leser søknaden formål med tiltaket og Veilederen står en her ovenfor beboere som faller utenfor ovenfor siterte definisjon.

Herfra gjøres gjeldende at det omsøkte er å rubriseres som "offentlige funksjoner" og at kommuneplankartets arealbruksfarge må være rød for å unngå planstrid.

Det omsøkte skal således nektes med hjemmel i pbl § 11- 6.

Dertil anføres som feil - slik lagt til grunn ved vedtaket - at det ikke gjelder noe plankrav for dette område innen vedtatt kommuneplan. I så måte viser jeg til Kommunal- og moderniseringsdepartementets "Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister, Del 1 – Veileder for framstilling av arealplaner", fastsatt 1.juli 2009.

Side 1 - 48 i Veilederen tar under pkt.1.5.13 for seg "Grad av utnytting". Der heter blant annet følgende:

"Ved valg av type av utnyttingsgrad, skal man benytte alternativene som framgår av teknisk forskrift (TEK) kapittel 5 til plan- og bygningsloven med veiledning (BYA, % BYA, BRA, % BRA). MUA bør stå i bestemmelse, men behøver ikke påføres plankartet. Veileder om grad om utnytting er et viktig hjelpemiddel når kommunen skal velge hvilken målregel som skal brukes.

- *I kommuneplan kan grad av utnytting vises i plankartet når det anses hensiktsmessig.*
- *Grad av utnytting skal angis på plankartet ved regulering. Der det i områderegulering er stilt krav om detaljregulering før utbygging kan finne sted, kan fastsetting av grad av utnytting utsettes til detaljreguleringen..*

I vektorfila skal grad av utnytting legges inn i gruppe – egenskapen.. UTNYTT der det er gitt bestemmelser om det. Hvis man vil vise tallet i plankartet hentes verdien fra denne egenskapen. Reguleringsplaner som inneholder arealer for bebyggelse og anlegg hvor forutsetningen er at byggesaksbehandlingen skal kunne skje uten ytterligere planlegging, må alltid angi grad av utnytting. Det er opp til kommunen å avgjøre om det er behov for å fastsette utnyttelsesgrad i områderegulering, eller om dette kan avklares ved en senere detaljregulering".

Det er således ikke slik at en manglende (R) eller (B) på kommuneplankartet er det samme som om at en her kan bygge uten reguleringsplan og som ved planprosess har avklart graden av utnytting. Tvert imot følger av det ovenfor siterte – og utfra alminnelige rettsgrunnssetninger – at en her ikke kan gi byggetillatelse før slike nødvendige avklaringer har funnet sted gjennom en demokratisk reguleringsplanprosess.

På slikt grunnlag anføres som alternativ/parallell innsigelse/klagegrunn at omsøkte tiltak skal nektes som følge av lov og regelverks krav om avklaring av utnyttingen i reguleringsplanprosess.

BEGJÆRING OM UTSATT IVERKSETTING, JF FVL § 42:

Herved begjæres også utsatt iverksetting, jf fvl § 42. Vedrørende behandlingen av en slik begjæring vises til Rundskriv H-17/92 – se særlig kap.5.

Bilag 1: Rundskriv H-17/92.

Spesielt viktig må det være å beslutte utsatt iverksetting så lenge kommunen både er søker, tiltakshaver og bygningsmyndighet.

*****

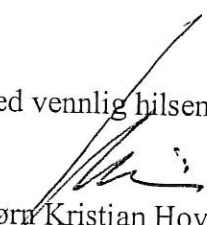
Nærværende klage stiles Fylkesmannen, men sendes Volda kommune til forberedende klagesaksbehandling.

Jeg minner om at kommunen av eget tiltak kan ta klagen til følge, jf fvl § 33. Dertil understrekes at begjæringen om utsatt iverksetting skal behandles straks og uavhengig i tid av selve klagesaksbehandlingen, jf Rundskrivet, se Bilag 1.

*****

Jeg ber om å bli holdt fortløpende orientert under kommunens videre saksbehandling.

Med vennlig hilsen

Bjørn Kristian Hove
advokat

Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging

Dato	FOR-1995-09-20-4146
Departement	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Publisert	
Ikrafttredelse	
Sist endret	
Endrer	
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-1985-06-14-77-§9-1 jf. LOV-2008-06-27-71-§6-2, LOV-2008-06-27-71-§34-2
Kunngjort	
Rettet	29.06.2016 (del 4 tilføyd, fotnoter rettet)
Korttittel	Retningslinjer for barn og planlegging

Kapitteloversikt:

1. (Opphevet)
2. Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen
3. (Opphevet)
4. Utfyllende kommentarer til rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen

---

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet (nå Kommunal- og moderniseringsdepartementet) 20. september 1995 som en del av den norske tilretteleggingen for å oppfylle forpliktelsene i FNs barnekonvensjon, ratifisert av Stortinget 8. januar 1991.

Rettelser: 21.06.2016 (kapittel 1 og 3 tatt ut da opphevet), 29.06.2016 (del 4 tilføyd, fotnoter rettet).

1. (Opphevet)

- ⁰ Kapittel 1 inneholdt tekst fra et rundskriv fra Miljøverndepartementet (T-1/95) fra 1995 som er opphevet. Teksten ble fjernet iht. e-post av 20. juni 2016 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

2. Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen

1. Nasjonale mål for barn og unges oppvekstmiljø

Viktige nasjonale mål er å:

- a. Sikre et oppvekstmiljø som gir barn og unge trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og som har de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap om barn og unges behov.

- b. Ivareta det offentlige ansvar for å sikre barn og unge de tilbud og muligheter som samlet kan gi den enkelte utfordringer og en meningsfylt oppvekst uansett bosted, sosial og kulturell bakgrunn.

2. Formålet med rikspolitiske retningslinjer (RPR) for å styrke barn og unges interesser i planleggingen

Formålet med disse rikspolitiske retningslinjene er å:

- a. Synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.
- b. Gi kommunene bedre grunnlag for å integrere og ivareta barn og unges interesser i sin løpende planlegging og byggesaksbehandling.
- c. Gi et grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn/interesser.

3. Ansvarsforhold

Ansvar for å ivareta intensjonene og kravene i disse retningslinjene tillegges følgende instanser:

- a. Miljøverndepartementet har overordnet ansvar for generell oppfølging, utvikling og veiledning i forhold til disse retningslinjene. Ansvar skal utøves i nært samarbeid med andre berørte departementer.
- b. Fylkeskommunene skal, i samråd med fylkesmannen, så langt det er mulig veilede og gi kommunene nødvendig støtte til å sikre barn og unges interesser i kommunens planarbeid i henhold til pkt. 4 og 5 i disse retningslinjene.

Fylkeskommunen og fylkesmannen skal, der det er nødvendig for å ivareta formålet med pkt. 5, gi uttalelse og eventuelt framsette innsigelser til kommuneplan og reguleringsplan/bebyggelsesplan. Fylkesmannen skal ved utøvelse av sin virksomhet etter plan- og bygningsloven påse at kravene til behandling i pkt. 4 er ivaretatt.

- c. Kommunene skal sikre at pkt. 4 og 5 i retningslinjene blir ivaretatt og klargjøre hvor i kommunen ansvaret med å følge opp retningslinjene skal ligge.

4. Krav til den kommunale planleggingsprosessen

Kommunen skal:

- a. Vurdere konsekvenser for barn og unge i plan- og byggesaksbehandlingen etter plan- og bygningsloven.
- b. Foreta en samlet vurdering av barn og unges oppvekstmiljø for å innarbeide mål og tiltak i kommuneplanarbeidet.
- c. Utarbeide retningslinjer, bestemmelser eller vedtekter om omfang og kvalitet av arealer og anlegg av betydning for barn og unge, som skal sikres i planer der barn og unge er berørt.
- d. Organisere planprosessen slik at synspunkter som gjelder barn som berørt part kommer fram og at ulike grupper barn og unge selv gis anledning til å delta.

5. Krav til fysisk utforming

Følgende skal vies spesiell oppmerksomhet:

- a. Arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare.
- b. I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter blant annet at arealene:
  - er store nok og egner seg for lek og opphold
  - gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider
  - kan brukes av ulike aldersgrupper, og gir muligheter for samhandling mellom barn, unge og voksne.
- c. Kommunene skal avsette tilstrekkelige, store nok og egnet areal til barnehager.

- d. Ved omdisponering av arealer som i planer er avsatt til fellesareal eller friområde som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning. Erstatning skal også skaffes ved utbygging eller omdisponering av uregulert areal som barn bruker som lekeareal, eller dersom omdisponering av areal egnet for lek fører til at de hensyn som er nevnt i punkt b ovenfor, for å møte dagens eller framtidens behov ikke blir oppfylt.

6. Endringer i retningslinjene

Mindre vesentlige endringer i retningslinjene kan foretas av departementet.

3. (Opphevet)

- 0 Kapittel 3 inneholdt tekst fra et rundskriv fra Miljøverndepartementet (T-1/95) fra 1995 som er opphevet. Teksten ble fjernet iht. e-post av 20. juni 2016 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

4. Utfyllende kommentarer til rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen

Det anbefales forøvrig å se mer i *Temaveileder om barn og planlegging etter plan og bygningsloven T-1513* og *Temasider om barn og planlegging* på Kommunal- og moderniseringsdepartementets nettsider.

Punkt 1. Nasjonale mål for barn og unges oppvekstmiljø

Formålet med disse rikspolitiske retningslinjer og andre statlige planretningslinjer er å klargjøre nasjonale eller regionale interesser på områder der dette er nødvendig for å sikre at disse interessene blir ivaretatt i den kommunale og regionale planleggingen i hht [endring] av plan- og bygningsloven av 25. juni 2010 nr 48.

Rikspolitiske retningslinjene gir regjeringens syn på

- hvilke hensyn og interesser det skal legges særlig vekt på
- hvordan avveininger i konfliktsituasjoner skal foretas

De nasjonale mål angitt i punkt 1 er i samsvar med plan- og bygningslovens formål, angitt i § 1-1, og § 3-1 punkt e), og § 3-3, 3. ledd der det går frem at det ved planlegging etter loven spesielt skal legges til rette for å sikre barn gode oppvekstvilkår.

En av samfunnets største oppgaver er å legge til rette for at barn og unge vokser opp i trygge forhold, med voksenpersoner rundt seg som ivaretar grunnleggende behov og nærhet, og gode oppvekst- og nærmiljø. Gode nærmiljøer for barn og unge karakteriseres av god tilgang på trygge og varierte områder for lek og aktiviteter uten støy og forurensning.

Uttrykket barn og unge gjelder aldersgruppen 0-18 år (umyndige). Innenfor denne gruppen vil behov og forutsetninger være sterkt forskjellige, og tiltak for å sikre oppvekstvilkårene må vurderes ut fra de behov barn i ulike aldre har. Dette gjelder ikke minst for grupper med nedsatt funksjonsevne. Videre innebærer det også at kommunene skaffer seg innsikt om innvandrerbarns og unge innvandreres interesser.

Barn og unge er ikke rettighetshavere i formell forstand. De blir ikke varslet som grunneiere eller naboer og kan heller ikke alltid selv formulere eller ta opp sine krav. De har heller ikke økonomiske ressurser. Jo yngre barna er, desto mer avhengig er de av at de voksne ivaretar deres behov. Herunder å legge til rette for medvirkning.

Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge er gitt med hjemmel i plan- og bygningsloven og gjelder planlegging og byggesaksbehandling etter denne loven. Ettersom retningslinjene gir overordnede mål for barn og unges oppvekstmiljø, kan de også brukes ved fortolkningen og praktisering av annet regelverk som skal ivareta samme mål.

Punkt 1 gir overordnede mål for barn og unges oppvekstmiljø, men gir en ramme for det virkeområdet rikspolitiske retningslinjer tar opp, dvs. planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.

Punkt 1 skal sikre et oppvekstmiljø med trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger på samme vis som arbeidsmiljøloven vil sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon som gir full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger.

Barn har ingen egen lov som sikrer dette. Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge skal bidra til at dette ivaretas i planlegging og byggesaksbehandling.

Innholdet er i samsvar med nasjonale mål, som tidligere har kommet til uttrykk i stortingsmeldinger, handlingsplaner og offentlige utredninger om barn og unges oppvekstmiljø..

Se mer i *Temaveileder om barn og planlegging etter plan og bygningsloven* T-1513 på departementets nettsider.

Punkt 2. Formålet med rikspolitiske retningslinjer (RPR) for å styrke barn og unges interesser i planleggingen.

Punkt 2 avgrensar retningslinjenes virkeområde til virksomhet etter plan- og bygningsloven.

Punkt 2 a. Synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven

Punkt 2a presiserer at styringssignalene gjelder all plan- og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.

Planer etter plan- og bygningsloven omfatter kommuneplaner, kommunedelplaner, reguleringsplaner og bebyggelsesplaner på kommunalt nivå, og regionale planer som fylkesplaner og fylkesdelplaner.

Også overordnet planlegging, på regionalt nivå, er en viktig arena for å ta i bruk gode planprinsipper som bidrar til gode oppvekstmiljø. Herunder gjelder samordnet areal- og transportplanleggingen, tilrettelegge for fysisk aktivitet og helsefremmende samfunn ved sammenhengende grønnstrukturer med gode forbindelser til omkringliggende naturområder på tvers av kommunegrensar.

Punkt 2 b. Gi kommunene bedre grunnlag for å integrere og ivareta barn og unges interesser i sin løpende planlegging og byggesaksbehandling

Punkt 2b understreker at hensikten med retningslinjene er å støtte kommunene i deres arbeid for barn og unge. Retningslinjene gir kommunene et grunnlag for å utvikle en planleggingsprosess som sikrer at hensynet til barn og unge blir synliggjort og bedre ivaretatt.

Punkt 2c. Gi et grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn/interesser

Gjennom å oppfylle kravene om planprosess, kartlegging og dokumentasjon vil retningslinjene gir grunnlag for å foreta en avveining ved konflikter.

Retningslinjene vil bli lagt til grunn for vurdering av konfliktsaker som fremmes for sentral behandling etter plan- og bygningslovens § 12-10, § 12-11, § 12-12.

Punkt 3. Ansvarsforhold.

Det generelle ansvar for plan- og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven er gitt i loven.

Punkt 3 plasserer ansvaret for håndheving av og oppgaver knyttet til disse rikspolitiske retningslinjene.

Ansvarspunktet understreker behovet for samarbeid på tvers av sektorer og nivåer. Særlig viktig er det å få til et samarbeid mellom instanser med planfaglig kompetanse og instanser med kunnskap om barn og unges behov og situasjon.

Ansvarspunktet innebærer ikke at det må opprettes nye organer.

Punkt 3 a. Ansvar på statlig nivå

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har det overordnede ansvar for generell oppfølging, utvikling og veiledning i forhold til disse retningslinjene.

På statlig plan forutsettes det etter punkt 3a et samarbeid mellom alle departementer som på ulike måter har ansvar for samfunnsutvikling, nærmiljø og oppvekstforhold, trafikforhold, helseforhold, barn og unge.

Dette er viktig for at også statlige organer på regionalt nivå skal få veiledning og kunnskap om hvordan de kan bidra til å ivareta hensynet til barn og unge i planleggingen.

Punkt 3 b. Ansvar på regionalt nivå

- Fylkeskommunen og fylkesmannen skal veilede kommunene for å sikre at barn og unges interesser blir ivaretatt i kommunens planarbeid i henhold til punktene 4 og 5.

Med økt press på arealene og konflikter mellom ulike interesser, er det stort behov for at regionale myndigheter gjennom sin veiledning bidrar til økt forståelse for hvordan konflikter kan løses og hvordan man kan planlegge slik at barn og unges interesser ikke blir skadelidende.

Hensikten med veiledningen og støtten til kommunene er å stimulere til et planleggingsarbeid som fyller de prosess- og kvalitetskrav retningslinjene angir, slik at det ikke blir nødvendig å fremsette innsigelser.

Punkt 3 b forutsetter et nært samarbeid mellom fylkesmannen og fylkeskommunen, og som på statlig nivå forutsettes et samarbeid mellom andre berørte instanser på regionalt nivå (skoleverket, helsesektor, vegvesen mm).

Punkt 3 c. Ansvar på kommunalt nivå

Kommunens skal følge opp nasjonal politikk gjennom sin samfunns- og arealplanlegging.

Kommunestyret og den administrative leder har overordnet ansvar for planlegging på lokalt nivå jfr. PBL § 3-2 og § 3-3.

Kommunen har, som lokal planmyndighet det primære ansvaret for at disse retningslinjene blir lagt til grunn i planleggingen. Dette gjelder uavhengig av hvem som fremmer planforslaget.

Kommunen skal sørge for at all planlegging etter plan- og bygningsloven som foregår i kommunen er i tråd med rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planlegging.

Det er en klar forutsetning at kommunenes planlegging for barn og unge gjennomføres i et tverrsektorielt samarbeid.

Dersom retningslinjenes punkt 4 og 5 ikke overholdes, kan fylkeskommunen og fylkesmannen fremme innsigelse.

Innsigelser, klager og dispensasjon.

Punkt 3 b tar også opp retten til å fremsette innsigelser.

Fylkeskommunen og berørt statlig myndighet har innsigelsesrett til planer etter plan- og bygningsloven § 5-4 og § 5-5.

Fylkesmennene har adgang til å reise innsigelser ut fra sitt fagansvar.

Kommunale arealplaner som er i strid med rikspolitiske retningslinjene skal gi grunnlag for å reise innsigelser.

Retningslinjene understreker at fylkeskommunens faglige ansvar i slike saker omfatter barn og unges interesser og at fylkeskommunens innsigelsesrett også knytter seg til disse interessene.

Retningslinjene understreker at også barne- og ungdomsperspektiv må tas med i de planfaglige vurderinger som likevel gjøres.

Retningslinjene vil bli lagt til grunn for vurdering av konfliktsaker som fremmes for sentral behandling etter plan- og bygningslovens § 12-10, § 12-11, § 12-12.

Klage

Ansvar for behandling av klagesaker er ikke tatt spesielt opp i punkt 3. Her følges generelle bestemmelser jf rundskriv T-2/04 om Klage og innsigelse.

Dispensasjon

I plan- og bygningsloven av 25. juni 2010 nr 48 § 19-1 fremgår: «Dispensasjon krever grunnlagt søknad. Før vedtak treffes skal naboer varsles på den måten som er nevnt i § 21-3». Og videre: «Regionale og statlig myndigheter hvis saksområde er direkte berørt, skal få mulighet til å uttale seg før dispensasjon gis.»

Fylkesmannen og fylkeskommunen og andre statlige myndigheter skal ved behandling av dispensasjonssøknad vurdere forholdet til disse retningslinjer.

Punkt 4. Krav til den kommunale planprosessen

Punkt 4 stiller krav til den kommunale planprosessen.

Kravene i punkt 4 skal sikre at barn og unges situasjon kommer på den politiske dagsorden i kommunene når plansaker diskuteres, og slik integreres i all kommunal planlegging - og byggesaksbehandling.

Punkt 4a. Vurdere konsekvenser for barn og unge i plan- og byggesaksbehandlingen etter plan- og bygningsloven.

En vurdering av planenes konsekvenser for barn og unge i den enkelte sak, vil kunne gi en bedre saksframstilling og bringe barne- og ungdomsspørsmål inn i den politiske diskusjonen og øke bevisstheten om barn og unges situasjon.

Et godt beslutningsgrunnlag er avhengig av at konsekvensene både for mindre barn og unge blir tilstrekkelig belyst.

Se mer i *Temaveileder om barn og planlegging etter plan og bygningsloven* T-1513 på departementets nettsider.

Punkt 4b. Foreta en samlet vurdering av barn og unges oppvekstmiljø for å innarbeide mål og tiltak i kommuneplanarbeidet.

Gjennom arbeidet med overordnet planlegging på kommuneplannivå skal kommunene få oversikt over tilstanden i kommunen.

Kommunene skal foreta en vurdering av hvordan oppvekstmiljøet er for barn og unge rundt om i sin kommune.

Slik får kommunen kunnskap om *hvor* i kommunen det er behov for tiltak og hvilke tiltak som er nødvendig for å skape og/eller sikre gode oppvekstmiljø og nærmiljø for barn og unge.

Kommunene bør også få innspill fra befolkningen om hvordan man får til gode oppvekstmiljø.

Kommunen avgjør hvordan de skal få frem en slik samlet vurdering.

Dette innarbeides i kommuneplanarbeidet.

Se mer om konsekvensutredninger i *Temaveileder om barn og planlegging etter plan og bygningsloven* T-1513 på departementets nettsider.

Punkt 4c. Utarbeide bestemmelser og retningslinjer om omfang og kvalitet av arealer og anlegg av betydning for barn og unge, som skal sikres i planer der barn og unge er berørt

På bakgrunn av gjennomføring av punktene 4 a og 4 b i disse retningslinjene kan kommunen utarbeide utfyllende bestemmelser og retningslinjer til kommuneplanens arealdel. Disse vil bidra til å legge til rette for og sikre at de mål og tiltak som fremkom at disse, blir ivaretatt i kommuneplanen.

Utarbeidelse av utfyllende bestemmelser til kommuneplanens arealdel og retningslinjer vil forenkle den kommunale behandling av enkeltsaker. Forslag til planer skal følge de bestemmelser som er gitt i kommuneplanen.

Detaljerte retningslinjer om fysiske forhold må utformes av den enkelte kommune, slik at de kan tilpasses lokale forhold.

Bestemmelsene må være rettslig forankret i plan- og bygningsloven. I henhold til plan- og bygningsloven kan kommunen vise arealformål og underformål som angitt i § 11-7, nummer 1-6.

Videre kan kommunen vedta generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel som angitt i § 11-9, se særlig nr 4, 5 og 6 som omhandler grønnstruktur og leke- ute og oppholdsplasser

Videre kan det i medhold til plan- og bygningsloven § 12-5, § 12-7 gis bestemmelser om arealformål og til arealformålene i reguleringsplaner.

For mer detaljer se i *Temaveileder om barn og planlegging etter plan og bygningsloven* T-1513 på departementets nettsider.

Ved utarbeidelsen skal det legges vekt på kravene til fysisk utforming i punkt 5.

Punkt 4d. Kommunen skal organisere planprosessen slik at synspunkter som gjelder barn som berørt part kommer fram og at ulike grupper barn og unge selv gis anledning til å delta.

Barn og unge berøres ofte av planer selv om de ikke faller inn under den gjengse forståelse av begrepet « berørt part ». Punkt 4d oppfordrer spesielt til å trekke barn og unge selv mer aktivt inn i planleggingen.

I Plan- og bygningsloven av 2010 ble krav til medvirkning fra barn og unge ytterligere forsterket i § 5-1:

Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private.

Kommunen har et spesielt ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.

For å sikre reell medvirkning er det viktig at barn og unge blir trukket med tidlig i planprosessen. Erfaringsmessig er det vanskeligere å bli hørt og tatt hensyn til dersom ens synspunkter fremmes sent i planprosessen.

Det er viktig at de personer, grupper eller instanser som kan representere barn og unges sak, også gis anledning til å fremme synspunkter. Dette bør imidlertid ikke komme som en erstatning for barn og unges egen mulighet for å delta og uttale seg.

Krav til medvirkning og deltaking er også et krav barn og unge har etter FN's konvensjon for barns rettigheter (barnekonvensjonen). Konvensjonens artikkel 12 sier at barnet har rett til å si sin mening og bli hørt i alt som vedrører det.

Se mer i *Temaveileder om barn og planlegging etter plan og bygningsloven* T-1513 på departementets nettsider.

Innsigelsesretten gjelder også prosesskravene gitt i punkt 4.

Dersom ikke prosesskravene i punkt 4 overholdes, kan dette gi grunnlag for å påberope feil saksbehandling i forbindelse med utarbeidelse av planer etter plan- og bygningsloven.

Punkt 5. Krav til fysisk utforming

Retningslinjenes punkt 5 angir hvordan man ved god planlegging og planutforming kan oppnå og sikre trygge og sunne oppvekst- eller lekemiljø.

Punkt 5 a og b angir egenskaper ved arealer som barn skal kunne bruke:

Punkt 5 a.

Arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare.

Punkt 5 b.

I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter blant annet at arealene:

- er store nok og egner seg for lek og opphold
- gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider
- kan brukes av ulike aldersgrupper, og gir muligheter for samhandling mellom barn, unge og voksne.

Barn er den gruppen i befolkningen som bruker utearealene mest, og for dem har nærmiljøet stor betydning. Fordi barns aksjonsradius er begrenset er tilgjengelighet og gode atkomstmuligheter til arealer og anlegg for daglig fysisk aktivitet og friluftsliv i nærmiljøet er særdeles viktig. Vi tenker her på at arealene skal nås til fots og eller på sykkel.

Kravene i punkt 5 a og b blir viktigere og viktigere etter som byer, tettsteder og kommune- og bygdesentra fortettes. Vi vet at mindre barn ikke har forutsetninger for å mestre kompliserte trafikksituasjoner og at det derfor er svært viktig med trafikksikre arealer og ferdselsårer. Særlig hensyn må også tas da vi vet at barn er særlig utsatt for helseskader som følge av luftforurensning.

Kravene i punkt 5a og b er generelle og peker bare på forhold som skal tas hensyn til og vurderes. De gir imidlertid ikke veiledning om hvordan kravene kan ivaretas i ulike typer områder

Kravene konkretiserer likevel forhold som eventuelle innsigelser, protester, klager eller merknader til planer og enkeltsaker må vurderes ut ifra.

Se mer i *Temaveileder om barn og planlegging etter plan og bygningsloven T-1513* på departementets nettsider.

Punkt 5 c. Kommunene skal avsette tilstrekkelige, store nok og egnet areal til barnehager.

Det er viktig for kommunen å sikre arealer i takt med utbygging, tilflytting og den demografiske utvikling i kommunen. Kommuneplanarbeidet er en arena der slike forhold bør og skal vurderes, og arealer avsettes. For å sikre samtidighet kan man bruke rekkefølgebestemmelser.

Se mer i *Temaveileder om barn og planlegging etter plan og bygningsloven T-1513* på departementets nettsider.

Det bør velges ut arealer som sikrer at barnehagen blir en integrert del av lokalmiljøet med muligheter for gjensidig kontakt, og sambruk med andre institusjoner og felles friområder i lokalsamfunnet, som nærhet til grøntstruktur, grøntdrag m.v.

Nærhet til lokalmiljøet vil også kunne bidra til redusert behov for transporter av barna til barnehagen.

Punkt 5 d.

Ved omdisponering av arealer som i planer er avsatt til fellesareal eller friområde som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning. Erstatning skal også skaffes ved utbygging eller omdisponering av uregulert areal som barn bruker som lekeareal, eller dersom omdisponering av areal egnet for lek fører til at de hensyn som er nevnt i punkt b ovenfor, for å møte dagens eller framtidens behov ikke blir oppfylt.

Punkt 5d om erstatningsarealer har til hensikt å forhindre at lekearealer betraktes som reservearealer for utbyggingsformål.

Svært mange av plankonfliktene i tilknytning til barn går nettopp på at lekeområder tas i bruk til andre formål. Dette gjelder både naturlige lekeområder (skogholt, ubebygde tomter, løkker o.l. der barn leker og har gode utfoldelsesmuligheter), og arealer som er spesielt regulert til lek eller utendørs opphold. Selv om barn og unge har brukt et område i generasjoner, får de ikke «hevde» på det.

«Fullverdig erstatningsareal» betyr at de nye arealene som gis som kompensasjon, skal fylle kravene i punkt 5a og b.

I punkt 5 d siste setning står det «eller dersom omdisponering av arealer egnet for lek ... »). Bestemmelsen legger til grunn at dette gjelder omdisponering av arealer som er egnet for lek, enten arealet er regulert eller uregulert.

Punkt 5d gjelder alle slags omdisponeringer, dvs. både utbygging og omregulering. De gjelder også uavhengig av om endringene skjer som vesentlig eller mindre vesentlig reguleringsendring, eller som dispensasjon fra gjeldende regulering. Det er viktig å presisere dette.

Erfaringsmessig er faren for at barns og unges interesser skal tilsidesettes særlig stor i dispensasjonssaker og ved mindre vesentlige reguleringsendringer. I disse saker følger en ikke samme prosedyre mht. offentlighet og samarbeid med andre etater som ved vanlige planer. Det finnes heller ikke klare regler for hva som kan betraktes som en mindre vesentlig endring ut fra hensynet til barn og unge.

Retningslinjene tar utgangspunkt i faktisk bruk av arealet eller arealets nytteverdi for lek og opphold, og ikke i de formelle eller reguleringsmessige forhold som gjelder for arealer. Det er bruks- eller nytteverdien som er relevant for barn og unge og ikke hva arealet faktisk er regulert til, om det er regulert eller uregulert og hvem som eier det.

Kravet til erstatningsareal vil ikke gjelde ethvert areal som er egnet for lek, men skal sikre at slike områder ikke blir tatt til utbygging før en har forvissnet seg om at de generelle kravene til lekemuligheter i punkt 5a og b kan oppfylles, og på hvilken måte dette skal skje.

I konfliktsaker vil det gjerne være forskjellig syn på om arealer faktisk er i bruk eller ikke. Barneombudet har hatt saker der barn og unge hevder at de bruker et lekeareale som står i fare for å bli regulert til annet formål, mens de som er ansvarlige for reguleringen hevder at arealet overhodet ikke brukes av barn og unge.

I denne type saker er det derfor spesielt viktig å kartlegge den faktiske bruk av arealene. Her vil medvirkning fra barn og unge være viktig. (jf. punkt 4d). Metoder for kartlegging av barn og unges faktiske bruk av arealene også mht til bruk i ulike årstider, vil her være nyttige.

Formuleringen om «fremtidens behov» viser til problemet med at antall barn i et område varierer over tid. En kan derfor ikke bare ta hensyn til de barn som til enhver tid bor i et område, men må også sikre fremtidige barnegenerasjoners behov. Forslag til omdisponering av lekeareal kommer lettere fram i perioder med lavt antall barn i et område.

Kommuneplanens forutsetninger mht utbyggingsmønster bør derfor ha et langsiktig perspektiv gjerne på 30-50 år slik at slike situasjoner unngås. Krav til lekeområder bør stilles uavhengig av dagens situasjon..

En omdisponering vil være irreversibel, og det understreker behovet for en reell vurdering av om dette vil gavne både dagens og fremtidige barnegenerasjoner.

Se mer om medvirkning og barnetråkk i på temasiden Barn og unge på Kommunal- og moderniseringsdepartementets nettside og i *Temaveileder om barn og planlegging etter plan og bygningsloven* T-1513 på departementets nettsider.

Bjørn Sævik
Remen 29
6170 VARTDAL

Vartdal 31.12.2015

VOLDA KOMMUNE	
2015/2106	ELG
	SIRSC
5 JAN 2016	
	Emmed
	614

VOLDA KOMMUNE
EIGDOMSAVDELINGA v/ Siri Birkeland Solheim
STORMYRA 2

6102 VOLDA

NABOVARSEL - BYGGING AV OMSORGSBUSTADAR PÅ EIGEDOMEN GNR 19 BNR 24 - "DOKTORHAUGEN"

Som eigar av g.nr. 19 b.nr. 25 har eg fylgjande merknader:

Arealbruk:

Eg har arbeidd ved tekn. etat i Volda kommune i vel 30 år (oppstart i des. 1975) og har oppfatta eigedomen g.nr. 19 b.nr. 24 som eit totalt freda friområde. Det er såleis med undring at eg får vite at eigedomen no skal nedbyggjast. Eg har elles av kommunen si planavdeling fått opplyst at ved sist rullering av kommunedelplanen for sentrum av Volda har den aktuelle parsellen fått fargen gul og såleis tenkt omdisponert til bustadføremål.

I mi tid som arbeidstakar i kommunen erfarde eg eit stadig aukande press på nedbygging av grønne lungar i sentrumsnære områder. Eg meiner dette må bremsast på. Vi bør ha råd til å ofre på oss noko grøntareal for rekreasjon, hygge og leik.

Når kommunen, som eig den ca 1,3 da. store parsellen, ynskjer å bygge omsorgsbustader på parsellen, meiner eg bruken ikkje samsvarar med det som er fastsett i kommunedelplanen. Eg vil hevde at fargen skal vere raud (off. areal) med påskrift omsorgsbustadar og vidare at bruksendringa/bruken skal fremjast ved utarbeiding av reguleringsplan med tilhøyrande vedtekter. Det er lite truleg at "den menige mann" gjennom kommunedelplanen (truleg i målestokk 1: 5000) får med seg at eit areal på 1,3 da. skiftar farge frå grønt til gult. Naboar og eventuelt grendalag/vellag må direkte tilskrivast.

Eg ber om dokumentasjon for politisk hadsaming når det gjeld bruksendring for eigedomen

gnr. 19 bnr. 24 (frå grøntområde til bustad).

Naboforhold/trivsel:

Den vesle utsikta/tilgang på lys og luft for bakanforliggende husrom (som pr i dag ligg nede i ei dump i terrenget) vil bli minimal/fjerna.

For meg som nabo i aust, eigar av g.nr. 19 b.nr. 25, vil eg misse sollys (ettermiddagsol) på uteplassen mot vest, Eg vil og få redusert utsikt frå hjørnevindauga i stova.

Frå bakerste stovevindauge i nordvestre hjørne av bygget vil eg "kun" sjå i avstand 5 m. og då til bakveggen av boder i ca 10 m. lengd.

Felles uteplass for bukomplekset blir og plassert inntil min opparbeidde uteplass/terasse.

Tomteforhold/opparbeiding:

Det må utsetjast høgdeplassingar og front av bygningsmassen. Mot bytet til g.nr.19 b.nr. 25 går det ein fjellrygg som det må sprengast i. Eg lurar på korleis dette er tenkt gjort utan at fjellet på nabotomta i aust vil sprekkje.

"Djup" sprenging i avstand ca. 0,5 meter bak planlagde boder i aust, inntil ca 0,5meter frå vår felles grense, vil føre til at det blir vanskeleg å skjermplante på grunn av lite med rotfeste for vestleg vind.

Konklusjon:

Eg ynskjer at planane om utbygging blir gjort om inkje og at tomta på nytt får bruksområder friområde/park/leik. Om slikt ikkje skjer krev eg at det blir utarbeidd reguleringsplan for området. Uansett er det ynskjeleg at forvaltninga saman med partane i saka foretek ei synfaring.

Med venleg helsing

Bjørn Sævik

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Volda kommune
Stormyra 2
6100 Volda

Dykkar ref:	Dykkar dato:	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Vår dato:
2016/1096	27.09.2016	101875/2016/REGULERINGSPLAN/1519	Anders Smith-Øvland, tlf. 71 25 82 91	11.11.2016

Volda kommune - detaljregulering - reguleringsplan gbnr 19/24 Sevrinhaugen/Doktorhaugen - fråsegn ved offentlig ettersyn

Møre og Romsdal fylkeskommune har ut frå sine ansvarsområde følgjande merknader:

Planfagleg vurdering

Vi rår til at det i føresegna blir innarbeida rekkjefølgjeføresegn som sikrar at felles utomhusareal blir opparbeidd, før eventuelle bygge vert teke i bruk.

Automatisk freda kulturminne

Kulturavdelinga har føreteke arkeologiske registreringar i planområdet for Sevrinhaugen/Doktorhaugen. Det vart ikkje gjort funn av automatisk freda kulturminne og vi har derfor ingen merknadar. Rapport og refusjonskrav for arkeologiske registreringar vil bli ettersendt.

Konklusjon

- Felles utomhus opphaldsareal bør sikrast opparbeidd gjennom rekkefølgeføresegn.
- Rapport og refusjonskrav for arkeologiske registreringar vil bli ettersendt.

Dette brevet er elektronisk godkjent og vil ikkje bli utsendt i papir.

Med helsing

Johnny Loen
plansamordnar

Anders Smith-Øvland
overarkitekt

Fagsaksbehandlar

Automatisk freda kulturminne: Arkeolog, Guro Dehli Sanden, tlf. 71 25 88 63

Kopi:
Statens vegvesen, Region midt
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Volda kommune
Stormyra 2
6100 VOLDA

VOLDA KOMMUNE	
Saksnr. 2016/1096	Av. LTV
Løpnr.	Shs Bestu
17 AUG 2014	
Ansvald.	Flanid
Klassering P:	
Klassering S:	

Volda kommune
Detaljregulering - reguleringsplan Severinhaugen / Dokterhaugen gnr19
bnr24 m.fl
Offentleg ettersyn

Fylkesmannen har ut frå sine ansvarsområde ingen merknader.

Med helsing

Jon Ivar Eikeland (e.f.)
fagsjef - plansamordning

Kari Bjørnøy
seniorrådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Kopi:

Statens vegvesen Region midt	Postboks 2525	6404	MOLDE
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	Molde

VOLDA KOMMUNE
Servicekontoret

Utviklingssektoren for utlegging
til offentlig ettersyn

Arkivsak nr.	Løpenr.	Arkivkode	Avd/Sakshandsamar	Dato
2016/1096	11092/2016	2016006	SVK/ SONHAV	22.09.2016

**MELDING OM POLITISK VEDTAK - PLANID 2016006 -
DETALJREGULERINGSPLAN FOR SEVRINGHAUGEN/DOKTERHAUGEN, GNR.
19, BNR. 24 MFL. UTLEGGING TIL OFFENTLEG ETTERSYN**

Vi melder med dette frå at formannskapet den 20.09.2016, hadde føre ovannemnde som sak PS 155/16, der det vart gjort slikt vedtak:

Formannskapet vedtek i medhald av plan- og bygningslova, § 12-10, å leggje framlegg til reguleringsplan for Sevrinhaugen-Dokterhaugen, gnr. 19, bnr. 24 mfl., ut til offentlig ettersyn i seks veker.

Sakutgreiinga følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Sonja Håvik
konsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Kopi til:
Berit Sandvik Skeide - sakshandsamar

Postadresse:
Stormyra 2
6100 Volda

postmottak@volda.kommune.no
Telefon: 70058701

Telefaks:
70058701

www.volda.kommune.no
Org. nr: 939 760 946
Bankgiro: 3991.07.81727

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Berit Sandvik Skeide	Arkivsak nr.:	2016/1096
		Arkivkode:	2016006

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
155/16	Formannskapet	20.09.2016

PLANID 2016006 - DETALJREGULERINGSPLAN FOR SEVRINHAUGEN/ DOKTERHAUGEN, GNR. 19, BNR. 24 MFL. UTLEGGING TIL OFFENTLEG ETTERSYN

Administrasjonen si tilråding:

Formannskapet vedtek i medhald av plan- og bygningslova, § 12-10, å leggje framlegg til reguleringsplan for Sevrinhaugen-Dokterhaugen, gnr. 19, bnr. 24 mfl., ut til offentleg ettersyn i seks veker.

Handsaming:

Planleggar Berit Sandvik Skeide orienterte om saka.

Sølvi Dimmen reiste spørsmål om gildskap, ho er mor til ein mulig framtidig brukar, jf fv. § 6, 2. ledd. Ho tok ikkje del i handsaminga og røystinga over spørsmål om ugildskap.

Røysting gildskap:

Sølvi Dimmen vart samrøystes kjent gild og ho tok sete.

Formannskapet drøfta saka.

Ordføraren reiste spørsmål om Sølvi Dimmen var ugild, jf. grunngevinga ovanfor. Ho tok ikkje del i handsaminga og røystinga over spørsmål om ugildskap.

Røysting gildskap:

Sølvi Dimmen vart samrøystes kjent ugild.

Røysting (8 røysteføre):

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Vedtak i Formannskapet - 20.09.2016

Formannskapet vedtek i medhald av plan- og bygningslova, § 12-10, å leggje framlegg til reguleringsplan for Sevrinhaugen-Dokterhaugen, gnr. 19, bnr. 24 mfl., ut til offentleg ettersyn i seks veker.

Sølvi Dimmen tok sete.

Særutskrift:

- Eigedom ved Jeanett Brandal / Kjell Magne Rindal

Vedlegg:

1. Plankart, datert 5.9.2016.
2. Reguleringsføresegner, datert 5.9.2016.
3. Planomtale, datert 5.9.2016.
4. ROS-analyse, 5.9.2016.
5. Søknad om rammeløyve (Byggesaka).
6. Innspel frå Møre og Romsdal fylkeskommune, datert 12.8.2016.
7. Innspel frå Solfrid og Rolf Strømmen, 15.8.2016.
8. Innspel frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 19.8.2016.
9. Innspel frå NFU Ørsta Volda lokallag, 22.8.2016.
10. Innspel frå Bjørn Sævik, 24.8.2016.
11. Innspel frå Volda Sentrum Grendautvalg, 29.8.2016.

Bakgrunn:

Volda kommune har behov for fem nye bustader for personar med utviklingshemming. Bygging av bustadane er fastlagt gjennom Omsorgsplanen 2014-2017, og ligg inne i gjeldande økonomiplan.

Gjennom ei vurdering av moglege tomter, er det konkludert med at det er ønskeleg med ei samlokalisering av bustadane. Lokaliseringa på Dokterhaugen er gunstig med tanke på å utnytte felles ressursar for bemanning på Fjordsynområdet, og lokaliseringa i forhold til Volda sentrum.

Føremål med planarbeidet er å leggje til rette for bygging av fem bueiningar for menneske med psykisk funksjonshemming på gnr. 19, bnr. 24.

Saksopplysningar:

Planprosessen så langt:

Det vart halde oppstartsmøte på Volda rådhus 28.6.2016. På møtet drøfta ein avgrensing av planområdet, konsekvensutgreiing, ROS mm. Føresetnader for det vidare arbeidet var også tema.

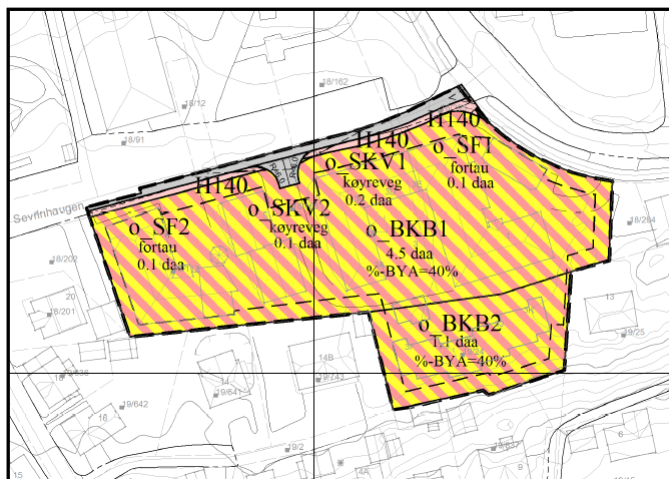
Planarbeidet blei varsla igangsett ved annonse i avisa Møre 2.7.2016, og informasjon på kommunen si heimeside. Høyringsinstansane, grunneigarar og naboar vart varsla med eige brev, datert 29.6.2016. Frist for å kome med innspel til planarbeidet var sett til 22.8.2016. Det

kom inn 6 innspel i samband med varsel om oppstart av planarbeidet. Innspela er kommentert/vurdert lenger nede i saka.

Planforslaget:

I planforslaget er det lagt til rette for kombinert formål bustad og offentleg tenesteyting (omsorgsbustader), med tilhøyrande tilkomst, parkering og uteoppfallsareal.

Planområdet er på 6,1 daa. Av dette er 5,6 daa avsett til kombinert formål bustad og offentleg tenesteyting. Det er sett av til saman 0,3 daa til veg/avkøyrslle og 0,2 daa til fortau langs Sevrinhaugen.

Bygningar og anlegg (PBL § 12-5, nr. 1)

Kombinert formål bustad/offentleg tenesteyting (o_BKB1)

Gjeld eksisterande omsorgsbustader. Bygningar vert tillate oppført med mønehøgde inntil 8,5 m og gesimshøgde 5,5 m. For området er utnyttingsgrad sett 40 % BYA.

Kombinert formål bustad/offentleg tenesteyting (o_BKB2)

Innanfor området skal det oppførast omsorgsbustader. Bygningar vert tillate oppført med mønehøgde inntil 5 meter og gesimshøgde inntil 3 meter. Grad av utnytting er sett til 40 % BYA.

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§ 12-5, nr. 2)

o_SKV1 er delar av eksisterande offentleg køyreveg (Sevrinhaugen). o_SKV2 er eksisterande avkøyrslle frå Sevrinhaugen til planområdet.

o_SF1 og o_SF2 er offentleg fortau langs Sevrinhaugen.

Omsynssone (§ 12-6, nr. 4)

Det er lagt inn omsynssone – siktretkant i tilknytning til vegane i planen.

Felles plan- og byggesak

Ettersom det ligg føre forprosjekt av dei nye bustadane, har kommunen bestemt å legge fram felles plan- og byggesak, i samsvar med plan- og bygningslova, § 1-7 (jf. § 12-15 og § 21-4). Det inneber at plan- og byggesaka blir varsla samstundes, og at kommunen kan fatte vedtak i byggesaka like etter planvedtak. Ulikt frå andre reguleringsplanar, er dei vedlagde teikningane det som det faktisk er ønskje om å oppføre. Teikningane er ikkje berre illustrasjonar.

Innspel til planarbeidet:

Møre og Romsdal fylkeskommune (FK), informerer om at dei ønskjer å gjennomføre synfaring, med ev. påfølgjande arkeologisk registrering. FK minner om at tiltakshavar pliktar å dekkje utgiftene til ev.registrering.

Kommentar:

Fylkeskommunen har vore på synfaring. Kommunen avventar tilbakemelding frå FK.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, har ingen merknader.

Kommentar:

Ingen kommentar.

Solfrid og Rolf Strømmen, meiner Dokterhaugen er velegna som tomt for grøntareal (park). Strømmen meiner kommunen må sjå større på utbyggingsplanar for eldrebustader ved å byggje blokker.

Kommentar:

Eigedomsavdelinga har i samarbeid med omsorgsavdelinga vurdert fleire lokalitetar med omsyn til plassering av omsorgsbustadane, deriblant ei tomt som ligg eit godt stykke unna eksisterande omsorgsbustader (Bratteberg). Alternativa vart lagt fram for dei pårørande, som gjekk for Dokterhaugen. Dokterhaugen er sentrumsnært med kort veg til offentleg kommunikasjon. Det er også kort veg til butikkar og andre sentrumsfunksjonar. Dei pårørande la vekt at området framstår som eit trygt nabolag, med kort veg til offentlege døgntenester.

Brukarane av bustadane har ikkje bil, og det vil vere positivt for dei å ha kort veg til funksjonar i sentrum

NFU Ørsta Volda lokallag, meiner det er uheldig at kommunen planlegg ytterlegare fortetting av omsorgsbustader. Laget meiner det er i strid med nasjonale føringar.

Laget skulle helst sett at kommunen fann ei alternativ og betre lokalisering for bustadane, då knytt til eit allminneleg bustadmiljø.

Kommentar:

Sjå kommentar til innspel frå Solfrid og Rolf Strømmen ovanfor.

Bjørn Sævik (representert ved advokat Bjørn Kristian Hove), viser innleiingsvis til klagen hans på Volda kommune sitt rammeløyve av 12. mai 2016. Sævik understrekar og opprettheld synspunkta framstilt i klagen, og protesterer mot arealbruksendringa/omdisponeringa av arealet (gnr. 19, bnr. 24).

Advokat Bjørn Kristian Hove, viser til punkt 5 b og 5 d i «*Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging*», og gir klart uttrykk for at han meiner omdisponeringa av arealet på gnr. 19, bnr. 24 er rettsstridig. Hove meiner kommunen sitt ønske om samlokalisering av bustader ikkje er relevant planfagleg.

Hove viser vidare til utfyllande kommentar til retningslinja sitt punkt 5 d, som seier at det ved omdisponering av areal som i planar er avsett til friområde som er i bruk eller er eigna for leik, skal det skaffast fullverdig erstatning. Hove hevdar arealet på gnr. 19, bnr. 24 er uerstatteleg.

Bjørn Sævik ber avslutningsvis om at planarbeidet vert stansa.

Kommentar:

Planområdet er i kommunedelplan for Volda sentrum (godkjent 18.6.2009) lagt ut til offentlig bygning (O5) og bustad.

Utsnitt frå kommunedelplan for Volda sentrum

I reguleringsplan for Fjordsynområdet (godkjent 30.3.2000) er området lagt ut til byggjeområde, eldre-, omsorgsbustader (OB2) og offentlig friområde.

Utsnitt frå reguleringsplan for Fjordsynområdet

Det er kommuneplanen sin arealdel som gjeld for gnr. 19, bnr. 24. Noko som inneber at gnr. 19, bnr. 24 er lagt ut til bustadføremål. Det er difor ikkje formelt sett krav om erstatningsareal for friområde.

Jf. kommuneplanen sin arealdel, er det krav om utarbeiding av reguleringsplan for området. Kommunen går no vegen via utarbeiding av detaljreguleringsplan, for å få lagt til rette for omsorgsbustader.

Volda kommune varsla i brev av 29.6.2016, oppstart av planarbeid. Bakgrunn for planarbeidet er at Volda kommune har behov for fem nye bustader for personar med utviklingshemming. Bygging av bustadane er fastlagt gjennom Omsorgsplanen 2014-2017, og ligg inne i gjeldande økonomiplan.

I nærområdet er det fleire areal til leik/friområde. Øyra barnehage og Engeset barnehage like ved, er mykje nytta areal til leik og opphald for dei som bur i nærområdet, og for andre som sykklar/går/køyrer til desse områda. Det er elles kort veg til park og leikeareal ved Samfunnshuset, Rådhuset og til ballplassane ved vidaregåande skule og høgskulen/Øyra skule.

Som nemnt i kommentaren til innspel frå Solfrid og Rolf Strømmen, har eigedomsavdelinga i samarbeid med omsorgsavdelinga vurdert fleire lokalitetar, deriblant tomter som ligg eit godt stykke unna eksisterande omsorgsbustader. Kommunen har etter ei samla vurdering konkludert med at det er ønskjeleg med ei samlokalisering av bustadane.

Etter kommunen si vurdering har ikkje arealet på Dokterhaugen vore nytta som leikeplass eller friområde på mange år. Forholdet til barn og unge er vurdert, og ein kan ikkje sjå at område som i dag vert nytta av barn og unge kjem dårlegare ut i forslag til plan enn ved dagens situasjon.

Tilrettelegging for bygging av omsorgsbustader på Sevringhaugen - Dokterhaugen er viktig samfunnsmessig formål for å sikre eit godt tenestetilbod.

Volda Sentrum Grendautvalg, gir uttrykk for at dei er sterkt i mot at Sevrinhaugen får anna utnytting. Grendautvalet informerer om at området har vore nytta som nærmiljøområde for leik og oppleving i fleire generasjonar. Utvalet meiner området har betydelege og unike kvalitetar ved at det er heilt avskjerma for trafikk, har oppretthalde sine opphavlege naturkvalitetar og ligg heilt sentralt i eit buområde med auke i barnetal.

Utvalet viser til «Kommunedelplan for fysisk aktivitet og anlegg for idrett, friluftsliv og nærmiljø 2014-2018», der det er lagt vekt på stimulering og tilrettelegging for ei rekkje tiltak, herunder nærleikeplassar/friluftsområde i bustadområde.

Grendautvalet understrekar at dei har forståing for brukargruppa av planlagte bustader sine behov, og at dei syns det er uheldig at barn og under sine interesser vert sett opp mot andre grupper sine behov.

Avslutningsvis gir grendautvalet uttrykk for at dei meiner det er uheldig at varsel om oppstart av planarbeid vart kunngjort i ferien.

Kommentar:

Det vert vist til kommentar til innspel frå Solfrid og Rolf Strømmen og Bjørn Sævik ovanfor.

Varsel om oppstart av planarbeid vart kunngjort ved brev av 29. juni 2016. Frist for å kome med innspel til planarbeidet var sett til 22.august, dvs. ein høyringsfrist i underkant av 8 veker. I følgje plan- og bygningslova er høyringsfrist sett til 6 veker. Med bakgrunn i at mange avviklar ferie i dette tidsrommet vart fristen forlenga. To instansar fekk utsett frist til 29.8.2016, deriblant grendautvalet.

Vurdering:

Planomtalen skildrar planen med tilhøyrande problemstillingar på ein oversiktleg og grei måte.

KU

Tiltaket vart innleiingsvis i planprosessen vurdert etter "Forskrift om konsekvensutgreiing", etter plan- og bygningslova, og det vart konkludert med at tiltaket ikkje hadde vesentlege konsekvensar for miljø og samfunn, slik at KU ikkje var nødvendig.

Barn og unge

Forholdet til barn og unge er vurdert og ein kan ikkje sjå at område som i dag vert nytta av barn og unge kjem dårlegare ut i forslag til plan enn ved dagens situasjon. I nærområdet er det fleire areal til leik/friområde. Øyra barnehage og Engeset barnehage like ved er mykje nytta areal til leik og opphald for dei som bur i nærområdet, og for andre som sykklar/går/køyrer til desse områda. Det er elles kort veg til park og leikeareal ved Samfunnshuset, Rådhuset og til ballplassane ved vidaregåande skule og høgskulen/Øyra skule.

Naturmangfald

I samband med utarbeiding av plan er det gjennomført ein sjekk i Naturbasen til Miljødirektoratet og Artsdatabanken. Det er ikkje registrert artar eller naturtypar i planområdet. Etter kommunen si vurdering medfører ikkje planframlegget negative konsekvensar i høve til naturverdiar/naturmangfald.

ROS

Det er gjennomført ei generell ROS-analyse. Ein kjenner ikkje til at det er særskilte moment som medfører risiko eller sårbarheit.

Konklusjon:

Rådmannen rår i medhald av plan- og bygningslova, § 12-10, til at forslag til detaljreguleringsplan for Sevrinhaugen-Dokterhaugen, gnr. 19, bnr. 24 mfl., blir lagt ut til offentleg ettersyn i seks veker.

Rune Sjurgard
Rådmann

Jørgen Vestgarden
utviklingssjef

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Andreea Beleuta

Arkivsak nr.: 2016/445

Arkivkode: 151

Utvalsaksnr   Utval

228/16

Formannskapet

Møtedato

29.11.2016

MÅNADSRAPPORTERING OKTOBER 2016

Administrasjonen si tilråding:

Formannskapet tek månadsrapporten for oktober til vitende.

1   **BUDSJETTSKJEMA 1A**

Budsjettskjema 1A består av:

- Frie inntekter
- Generelle statstilskot
- Eigedomsskatt
- Finansområdet

Frie inntekter

Rammetilskot og skatt på inntekt og formue utgjer det som vert kalla kommunen sine frie inntekter:

Frie inntekter	Opphavleg budsjett	Justert budsjett	Prognose 2016
Rammetilskott	244 498 000	249 693 000	258 000 000
Skatteinntekter	212 524 000	208 643 000	205 000 000
Sum frie inntekter	457 022 000	458 336 000	463 000 000

Det er skatteinngangen på landsbasis som er den mest sentrale faktoren på kor mykje vi får i frie inntekter. Dette er fordi vi har utjamning mellom skatterike kommunar og skattefattige kommunar (slik som Volda kommune). Dette er eit element i rammetilskotet. Jo mindre skatteinngangen er på landsbasis, desto mindre vert det å fordele til dei skattefattige kommunane. Volda kommune har skatteinntekter på 168,09 mill kr ved utgangen av oktober, og er ca. 3,3 mill kr mindre enn det budsjetterte beløpet for same periode. Volda kommune får kompensert 95% dersom skatteinntektene vert mindre enn budsjettert.

Kommunestyret har som tabellen ovanfor viser budsjettert med frie inntekter på 458,3 mill kr. i 2016. Regjeringa kom med ny prognose for skatteinntektene på landsbasis ved framlegging av Statsbudsjett den 6.oktober. Prognosemodellen frå KS viser ei prognose på 463 mill kr ved årets slutt for Volda kommune (ca. 4,7 mill meir enn revidert budsjett). Denne prognosen inkluderer imidlertid ikkje skjønnskott på 1 mill kr som vi har fått knytt til kommunereforma.

Eigedomsskatt

Det vart budsjettert med 16 mill kr i inntekt frå eigedomsskatt. Ved korrigering av budsjett 1.halvår 2016 vart dette auka til 17 mill kr.

Generelle statstilskot

Tabellen under viser budsjetterte generelle statstilskot for 2016:

Generelle statstilskot	Budsjett 2016	Prognose
Integreringstilskott	25 825 000	28 968 500
Gr.97/investering i skulebygg	1 311 082	1 132 002
Omsorg	3 144 829	2 962 786
Kyrkjebygg	65 309	50 890
Sum	30 346 220	33 115 178

Tabellen ovanfor viser at prognosen for integreringstilskot er kr 3.143.500,- større enn opphavleg budsjettert.

Prognosen viser at dei generelle statstilskott er samla ca. 2,76 mill. kr meir enn budsjettert.

Innvandrarkontoret har laga denne prognosen for 2016:

Busetjingsår	Sats	Tal flyktningar	Budsjett 2016	Prognose
År 1 (2016)	234 000	24		5 616 000
År 1 (2016)	184 000	16		2 944 000
År 2 (2015)	220 000	49		10 780 000
År 3 (2014)	160 000	35		5 600 000
År 4 (2013)	83 400	24		2 001 600
År 5 (2012)	70 000	24		1 680 000
Familiesameinte 2016	184 000	1		184 000
Alternativ mottaksplassert		1		162 900
Ekstratilskot IT 2016	50 000			-
SUM		172	25 825 000	28 968 500

Finansområdet

Finansutgifter

Det er budsjettert med følgende utgifter på finansområdet i 2016:

	Budsjett 2016
Renteutgifter (inkl startlån)	18 073 000
Avdrag	21 500 000
Sum finansutgifter	39 573 000

Renteutgifter

Det er budsjettert med kr 17.273.000 i renteutgifter på våre investeringslån (kr 800.000 i renteutgifter på Startlån kjem i tillegg).

Prognose viser at renteutgiftene er ca. kr.45.000,- mindre enn budsjettert. Det er budsjettert med låneopptak på ca. 204 mill kr. Låneopptaket av dei resterande 54 mill. kr. vert ikkje gjennomført før i 2017.

Formannskapet har vedtatt å binde renta på 2 av låna (på til saman 320 mill. kr) i Kommunalbanken. Dette er eit tradisjonelt fastrenteprodukt. Avtalane trer i kraft 21.12.2016, og har ei varigheit på 7 år. Rentevilkåra er ei effektiv rente på 2,26%.

Minimumsavdrag

Minimumsavdraget for 2016 vart redusert frå 25 mill. kr til 21,5 mill. kr av kommunestyret i juni (korrigering av budsjett for 1.halvår 2016).

Finansinntekter

	2016
Renteinntekter formidlingslån	600 000
Ordinære renteinntekter	1 500 000
Utbytte Tussa	3 128 000
Verdiauke obligasjonsfond m.m.	1 500 000
Sum	6 728 000

Renteinntekter

16 juni vart det gjennomført 150 mill av det vedtekene låneopptaket på over 200 mill kr. 100 mill. kr. av låneopptaket er førebels plassert på høgrentekonto.

Renteinntektene vil, ved slutten av året, være over 1 mill. kr. meir enn det budsjetterte beløpet.

Plasseringar i obligasjonsfond m.m.

Storebrand forvaltar våre plasseringar. Ved utgangen av oktober hadde plasseringane ein samla marknadsverdi på kr. 58.112.000, og er ei auke på kr. 1.502.000 hittil i år.

Utbytte Tussa

Volda kommune får utbytte på kr. 6.464 per aksje. Dette utgjer kr. 3.128.760 og er kr. 128.760 meir enn opphavleg budsjettet.

2 BUDSJETTSKJEMA 1B

Sektorane

Tabellen under viser status for sektorane ved utgangen av oktober. Utheva skrift indikerer rapporteringsnivå.

Tekst	Rekneskap 2016	Periodisert revidert budsjett 2016	Opprinneleg budsjett 2016	Rekneskap 2015
Rådmann	1 529 400	1 357 501	1 660 059	1 461 445
Samfunn og rådgjeving	1 046 746	1 207 528	1 480 272	1 224 934
IKT	4 099 541	4 232 580	5 121 646	3 782 530
Innvandring	-2 951 356	914 520	1 105 927	-4 846 567
Personal og organisasjon	6 059 813	10 474 920	12 763 452	3 822 715
Økonomi	5 298 047	5 514 485	6 753 769	5 307 494
NAV Kommune	7 526 591	6 798 497	8 158 196	7 070 307
Stab opplæring og oppvekst	20 456 794	20 336 165	18 745 285	28 281 131
Helsestasjon	4 931 165	4 908 155	5 997 443	3 754 316
Barnehage	27 157 246	29 790 614	36 452 709	24 026 195
Grunnskule med SFO	89 863 297	91 178 646	110 012 753	84 747 151
Kulturskule	2 635 725	2 472 577	3 256 121	2 830 691
Volda læringscenter	20 365 990	18 590 718	22 561 715	14 328 683
Opplæring og oppvekst	165 410 217	167 276 875	197 026 026	157 968 168
Stab helse og omsorg (inkl.servicetenester)	15 817 369	15 296 025	7 424 309	9 365 958
Sjukeheim 2. etasje	23 059 524	22 219 880	27 157 396	22 607 608
Sjukeheim 3. etasje	20 764 617	19 785 955	24 175 825	19 257 050
Heimetenester	14 660 221	14 513 359	17 751 537	13 872 622
Heimetenester omsorgsbustader	27 529 514	26 970 644	32 964 008	27 663 214
Rus og psykisk helseteneste	12 977 834	12 465 155	15 266 006	13 075 306
Tenesta for funksjonshemma	11 052 796	8 956 474	11 001 316	9 274 365
Butenesta for funksjonshemma	24 934 116	25 646 144	31 345 201	24 353 552
Førebygging, rehabilitering og legeteneste	13 741 799	12 419 231	15 131 513	11 035 166
Helse og omsorg	164 537 789	158 272 866	182 217 111	150 504 840
Kultur	2 911 112	4 238 117	5 162 953	3 520 249
Servicekontor	4 195 635	4 467 072	5 441 764	4 142 247
Service og kultur	7 106 747	8 705 188	10 604 717	7 662 495
Politisk verksemd	2 227 543	2 240 123	2 695 392	2 371 913
Drift og anlegg	12 903 347	9 835 389	9 943 106	9 951 769
Brann	6 424 217	6 444 829	7 306 154	5 092 962
Eigedom	9 848 715	11 456 081	13 914 169	9 417 607
Teknisk	29 176 279	27 736 298	31 163 429	24 462 339
Sjølvkosttenester	994 877	-274 150	0	1 701 702
Plan	2 110 087	2 727 300	3 324 205	1 636 774
Landbruk	1 163 057	1 094 293	1 313 151	878 316
Kart, oppmåling og byggesak	1 788 875	1 079 508	1 371 774	1 517 212
Utvikling	5 062 019	4 901 100	6 009 130	4 032 301
Barnevern	26 291 040	14 697 084	18 539 580	25 148 982
SUM SEKTORANE	422 267 108	408 908 314	479 071 133	392 739 636
Felles utgifter og inntekter	922 278	-3 323 942	-2 688 230	1 688 373
Sum inkludert felles utgifter og inntekter	423 189 386	405 584 373	476 382 903	394 428 009
Finansområdet, statstilskott, frie inntekter	-420 176 794	-405 786 800	-476 382 903	-396 442 368
Sum heile kommunen	3 012 593	-202 428	0	-2 014 358

Her er forklaringane til tabellen ovanfor:

- Kolonne 1 viser kva som er ført i rekneskapen pr utgangen av oktober.
- Kolonne 2 viser periodisert budsjett ved utgangen av oktober.
- Kolonne 3 viser budsjettet for heile året (2016).
- Kolonne 4 viser rekneskapen for same periode i 2015.

Sektorane har ved utgangen av august eit forbruk på kr. **422.267.108** (grøn linje i tabellen ovanfor). Periodisert budsjett er kr. **408.908.314** for same periode. Sektorane ligg med andre ord om lag 13,3 mill. kroner over budsjettert forbruk ved utgangen av oktober. Dette har i all hovudsak periodisering som forklaring.

Når vi inkluderer fellesutgifter (blå linje i tabellen ovanfor), så er forbruket om lag **17.700.000** kroner meir enn budsjettert ved utgangen av oktober.

Siste linje i tabellen viser at kommunen ved utgangen av august har ei netto utgift på kr. **3.012.593,-**. Dette er omlag 3,2 mill kr mindre enn budsjettert for same periode. Dette har i all hovudsak samanheng med periodisering.

Under følgjer tilbakemelding frå sektorane og stabane:

Personal og organisasjon

Sektoren ventar ikkje negativt avvik ved slutten av året.

IKT vil få eit avvik pga større utgifter på lisensar enn budsjettert, men dette dekkast av inneværande budsjett.

Innvandring ligg inne med stor mindreforbruk, men mykje skal ut til avdelingane.

Økonomistaben

Staben ventar å gå i balanse ved slutten av året.

Opplæring og oppvekst

Basert på månadsrapporten for oktober 2016, reknar Opplæring og oppvekst med eit mindreforbruk på kr 1.500.000,- ved utgangen av året.

Sektoren har større utgifter enn budsjettert på styrka tiltak i barnehagane. Auka kompetanse i å avdekke vanskar tidleg kan vere medverkande til dette, samt auka fokus på tidleg innsats.

Grunna nedlegging av Bjørkedal nærskule, må drifta ved Folkestad skule aukast hausten 2016. Auken i drifta her vert å dekke innanfor sektoren si tildelte ramme.

Det venta mindreforbruket skuldast hovudsakleg større inntekter enn budsjettert.

Helse og omsorg

Forbruket ved utgangen av oktober er ca. 6,26 mill kr meir enn periodisert budsjett.

Under er tilbakemeldinga frå sektoren:

"Tabellen under viser grovt oppsummert periodisert status på ulike tenesteområder pr.31.oktober..

Tenesteområde	Meirforbruk	Mindreforbruk
<i>Stab og service u. sentralkjøkken</i>		619.000,-
<i>Institusjonsteneste 2.etg</i>	840.000,-	
<i>Institusjonsteneste 3.etg</i>	979.000,-	
<i>Sentralkjøkken</i>	1.140.000,-	
<i>Heimeteneste, heimebuande inkl. dagavd</i>	147.000,-	
<i>Heimetenester, omsorgsbustader</i>	559.000,-	
<i>Rus- og psykisk helseteneste</i>	512.000,-	
<i>Hamna Dagsenter</i>	970.000,-	
<i>Avlastingsteneste barn og unge</i>	1.126.000,-	
<i>Buteneste for funksjonshemma</i>		712.000,-
<i>Førebygging, rehabilitering og legeteneste</i>	1.323.000,-	
<i>Samla</i>	7.596.000,-	1.331.000,-
<i>Differanse</i>	6.265.000,-	

Mange av tenestene har forventet inntekter gjennom driftsåret. Stipulert refusjonskrav pr 10 mnd er lagt inn i tabellen under. Lista er ikkje komplett. Desse inntektene er altså ikkje bokførte.

Tenesteområde	SUM
<i>Felles kommuneoverlege:</i>	624.000,-
<i>Førebygging, rehab, legeten.</i>	1.341.000,-
<i>Hamna Dagsenter</i>	826.000,-
<i>Butenesta for funksjonshemma</i>	800.000,-
<i>Tilskot ressurskrevjande tenester</i>	
<i>Samla</i>	3.591.000,-

Årsaksforholda til meirforbruk/ mindreforbruk:

- Stab og service: Siste månad har mindreforbruket gått ned frå knapt 2 mill til no vel 600.000,-. Her er nokre vesentlege årsaker. Innlevering av 11 leasingbilar etter 36 mnd, samla rep.kostnad ca. 210.000,-. Nytt tiltak BPA første innbet. til ekstern leverandør 500.000,-, kostnad arbeidsmiljøkartlegginga ca. 500.000,-, etteroppgjær Fredskorpset kr 300.000,-.*
- Institusjonsteneste: 2 etg: Uro medfører skjermingstiltak, som på ettermiddag og D-vakt i helgane ofte medfører innleige av ein ekstra person. Har og måtte leige inn ekstra på natt stundom. I 3 etg har det vore jamn ekstrainnleige på ein ressurskrevjande person og ekstrainnleige pga terminalfase. Det har utløyst overtid pga manglande fagdekning ved sjukdom. Ei bugruppe har vore særleg tung ei lang periode då 8 av 9 har hatt behov for mating.*
- Sentralkjøkkenet: Nær 200.000,- av meirforbruket kjem av uforutsette reparasjonsutgifter på produksjonsutstyr og ca. 600.000,- på inntekter som ikkje er ajourførte.*

- Heimetenestene inkl. Dagsenter: ca. 400.000,- vart gitt i tilskot frå helsedir. for tilrettelegging av fleire dagaktivitetsplassar for heimebuande demente. Over 200.000,- av desse midlane er brukt. Driftsmessig har heimetenestene hatt eit godt og stabilt år så langt. Verknaden av at dei fekk overført 75% stilling frå Mork tidlegare i år, inkl. lønsutgifter utan at løn er overført. Faglege utfordringar gjer at sjukepleiar må vere på jobb og ein må ta av dei ein har. Seinare tid har dette medført forskyvning/ overtid.
- Heimetenester, døgnbemanna omsorgsbustader for eldre: Eininga har gått frå mindreforbruk fram til august, då det vart eit lite meirforbruk. Dette meirforbruket vart større i september, men er litt redusert no i oktober.
- Rus- og psykisk helseteneste: Meirforbruket redusert frå 1.340.000,- frå august til 512.000,- no i oktober, skyldast i hovudsak utbetaling av eit statstilskot for rusarbeid. Styrk er ikkje ajourførte på inntekter, så det vil gi eit positivt utslag. Det døgnbemanna tilbodet yter i tillegg til dei 13 kommunale omsorgsbustadane, hjelp til 8 andre personar.
- Hamna Dagsenter: Forskjell på 350.000,- mellom budsjettert refusjon sjukeløn og faktisk refusjon. Lite fråvær er naturlegvis gledeleg. Korrigert refusjon frå Ørsta ville likevel nesten gitt balanse.
- Avlastingssteneste for barn og unge. Oppstart barnebustad nr. 2 frå 01.08.2016. Denne har gitt oss høgre utgifter enn venta, ein auke på ca. 10 døgn bemanning pr. mnd. I tillegg er det 13 brukarar, der 7 av desse har behov for 1:1 bemanning. Denne eininga vil ikkje vere i balanse ved årsslutt.
- Buteneste for funksjonshemma: Vart styrka til 2016 og har totalt eit mindreforbruk. Har gjennom året fått to nye brukarar og tre andre som pga somatisk sjukdom har eit auka omsorgsbehov. Treng fleire vikarar, innleige har for ofte ført til unødig dyre løysingar.
- Førebygging, rehabilitering og legeteneste: Eininga består av fleire deltenester. Fysioterapi, ergoterapi, frisklivssentral, interkommunal nattlegeteneste, kommunal- og privat legeteneste. Det er mindre variasjonar i dei ulike deltenestene. I tabell to viser ein at ajourført refusjonar ville gitt balanse i denne eininga.

I den periodiserte framstillinga av sektoren viser tala no meirforbruk på nesten alle område, noko som har skjedd frå etter sommaren. Meirforbruket har flata ut samanlikna med september, men det er utslag av meir ajourførte inntekter og at utbetaling av ferievikar er mindre enn dei to føregåande månadane. Ein stor inntektspost, ressurskrevjande tenester, er ikkje bokført med inntekter. Kva utslag for resultatet denne vil gi, er uvisst å seie før detaljutrekning for dei ulike tiltaka er gjort. Nytt, kostbart BPA- tiltak og barnebustad nr. 2 var ikkje kalkulerte inn då budsjettet vart lagt. Med dagens forbrukstal, fortsatt uvisse omkring resultat av ressurskrevjande tenester, samt dei nye tiltaka som har starta i haust, gir sektoren eit stipulert samla meirforbruk på ca. 2 mill."

Budsjettramma til sektoren auka med ca 11 mill kr (sum av ulike tiltak) i 2016 utover kompensasjon for løn og prisauke. Her inngår budsjetterte lønnsutgifter knytt til 4.75 stillingar på Doktorhaugen (som tidlegast vert sett i verk i 2018). Rådmannen er uroleg over utgiftsveksten i helse- og omsorgssektoren. Dette er ein situasjon som ikkje kan halde fram, og sektoren må ha ein strategi for å løyse utfordringane. Korrigert for meirutgifter som har kome på med fredskorpset og arbeidsmiljøundersøking, så bør helse- og omsorgssektoren med den ressursramma som er gitt for 2016 styre mot eit mindreforbuk på ca 1,5 – 2 mill kr ved slutten av året.

Service og kultur

Sektoren ventar å gå i balanse ved slutten av året.

Teknisk

Rekneskapen ved utgangen av oktober viser eit forbruk som er ca 1,4 mill kr større enn periodisert budsjett. Det er imidlertid lønsutgifter som skal overførast til sjølvkostområdet og investeringsprosjekt. Dette vert fullført i samband med årsavslutninga, og sektoren forventar eit mindreforbruk på va kr 700.000 når dette er gjort.

Utvikling

Sektoren ventar å gå i balanse ved slutten av året.

Barnevernstenesta

Slik stoda er no i tenesta/talet på barn med tiltak, ligg ein innafor budsjetttramma. Avviket som ligger i Budsjettskjema 1B skuldast på refusjonar som er enno ikkje fakturert.

NAV

Det vert meldt eit samla meirforbruk på ca. kr. 0,5 mill. ved slutten av året. Dette skuldast auke i utbetaling av økonomisk sosialhjelp.

Fellesområdet

Det er budsjettert med ca 13,7 mill kr i årets premieavvik for 2016. Dette vert ført som ei inntekt i året det oppstår. KLP si prognose utarbeidd i september indikerer at premieavviket vert ca 10 mill kr mindre enn budsjettert. Prognosen for innbetaling er også ca. 10 mill kr mindre enn budsjettert, så det vert samla sett ingen forventa resultateffekt.

Ein kjem tilbake til dette ved korrigerering av budsjett for 2. halvår 2016.

3 OPPSUMMERING

Her er ei kort oppsummering av driftssida ved utgangen av oktober:

Frie inntekter

Regjeringa kom med ny prognose 6.oktober (i samband med framlegg til statsbudsjett for 2017). Prognosen er no ca 463 mill kr.

Generelle statstilskot

Prognosen for generelle statstilskott viser ca. 2,76 mill. kr. meir enn det som var opphavleg budsjettert.

Eigedomsskatt

Det vart budsjettert med 16 mill. kr i inntekt frå eigedomsskatt. Ved korrigering av budsjett 1.halvår 2016 vart dette auka til 17 mill. kr.

Finans

Rentepronosen for renteutgifter er ca. kr. 45.000,- mindre enn opphaveleg budsjettert. Minimumsavdraget for 2016 vart redusert frå 25 mill. kr til 21,5 mill. kr av kommunestyret i juni (korrigering av budsjett for 1.halvår 2016).

Renteinntektene viser seg til å være ca. 1 mill. kr. meir enn det budsjetterte beløpet ved årets slutt.

Sektorane

Opplæring og oppvekst har, ved utgangen av oktober, eit mindreforbruk på ca. 1,5 mill. kr. Teknisk sektor forventar eit mindreforbruk på kr 700.000 ved slutten av året.

Helse og omsorg forventar eit meirforbruk på ca 2 mill kr ved slutten av året.

Rune Sjurgard
Rådmann

Henrik Skovly
Økonomisjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Sektor og Stabsleiarar
Sakshandsamar
Rekneskapsjef
Revisor

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Andreea Beleuta	Arkivsak nr.:	2016/1294
		Arkivkode:	151

Utvaksaksnr	Utval	Møtedato
229/16	Formannskapet Kommunestyret	29.11.2016

ÅRSBUDSJETT 2017 OG ØKONOMIPLAN 2017-2020

Administrasjonen si tilråding:

1. Skatt på inntekt og formue for 2017 skal skrivast ut i samsvar med maksimalsatsane som Stortinget vedtek.
2. Volda kommune si netto driftsramme i 2017 (fordelt til drift) vert vedteken som vist i budsjettskjema 1A.
3. Volda kommune si netto driftsramme 2018-2020 (fordelt til drift) vert vedteken som vist i budsjettskjema 1A.
4. Brutto og netto budsjettrammer for sektorane i 2017 vert vedtekne som vist i Budsjettskjema 1B, med dei tiltaka som framgår av budsjettdokumentet.
5. Brutto og netto budsjettrammer for sektorane i 2018-2020 vert vedtekne som vist i Budsjettskjema 1B.
6. Investeringar i 2017 blir som vist i budsjettskjema 2B. Finansiering av investeringane vert vedteken som vist i budsjettskjema 2A.
7. Det vert i 2017 gjort låneopptak på kr 230.226.400. 5 mill kr av dette beløpet er knytt til Startlån.
8. Investeringar i 2018-2020 blir som vist i budsjettskjema 2B. Finansiering av investeringane blir vedtekne som vist i budsjettskjema 2A .
9. Ubrukte løyvingar på investeringsbudsjettet for inneverande år (2016) vert overført til 2017.
10. Kommunestyret vedtek å skrive ut eigedomsskatt på all fast eigedom i heile kommunen i 2017, jamfør eigedomsskattelova § 2 og § 3 bokstav a).

11. Kommunestyret vel å nytte bustadverdier (formuesgrunnlag utarbeidd av Skatteetaten) som metode ved taksering av bustadeigedomar. Andre eigedomar vert verdsett ved taksering etter eigedomsskattelova § 8 A-2.
12. Skattesatsen i 2017 vert sett i medhald av eigedomsskattelova § 11 og § 13 til 2 %.
13. Ved taksering og utskriving av eigedomsskatt nyttar kommunen tidlegare vedtekne skattevedtekter.
14. Eigedomsskatten skal betalast i 2 terminar.
15. Nye tiltak og saldering for budsjettåret 2017, vert vedtekne i samsvar med omtale i kapittel 1 i budsjettdokumentet.
16. Løyving frå kraftfondet vert vedteke i samsvar med omtale i kapittel 2.9 i budsjettdokumentet.
17. Kommunestyret syner til budsjettdokumentet og ber om ei fagleg utgreiing med forslag til konkrete mål og strategiar for løysing av utfordringane i drifta av Helse og omsorgssektoren. Dette inneber også løysingar for korleis tenestene i åra framover kan drivast på nivå med samanliknbare kommunar og normert nivå. Driftsstyret og formannskapet vil vere referansegruppe under utgreiingsprosessen. Utgreiinga vert lagt fram som sak for handsaming i kommunestyret i juni 2017.
18. Volda næringsforum må leggje fram møteplan og følgje opp forretningsordenen overfor kommunen som medlem i foreininga for å få utbetalt tilskot.
19. Budsjettet og økonomiplanen vert elles vedteken på dei mål og premissar som framgår av budsjett- og økonomiplandokumentet.
20. Det vert lagt fram enkeltsaker for avklaring av føringar slik dei vart foreslått av den politiske økonomigruppa i sitt framlegg handsama av kommunestyret i K-sak 107/16.
21. Satsane for drifstilskot til private ordinære barnehagar i 2017 vert som vist i tabell nr 2 i saksutgreiinga.
22. Kommunen skal gi kapitaltilskot til private ordinære barnehagar per heiltidsplass ut i frå barnehagebygget sitt byggeår. Satsane for tilskotet vert fastsett av departementet.
23. Satsen for tilskot til private opne barnehagar i 2017 vert som vist i tabell nr 4 i saksutgreiinga.
24. Det vert oppretta ei stilling som prosjektleiar bygg (engasjement på 3 år).
25. Det vert oppretta ei stilling som prosjektleiar teknisk anlegg (engasjement på 3 år).

Det vert vist til budsjettdokumentet for informasjon om føresetnadane og premissane som rådmannen sitt framlegg til årsbudsjett og økonomiplan er bygt på. Under følgjer nokre få tilleggsopplysningar og presiseringar.

Tilskot til private ordinære barnehagar

Frå og med 1. januar 2015 skal kommunen rekne ut tilskot til private ordinære barnehagar ut i frå kommunen sine to år gamle rekneskap. Endringa inneber at tilskotet vert rekna ut ein gang per år, noko som gjer ordninga meir føreseieleg for dei private barnehagane. Det er fortsatt kommunen sine utgifter i egne kommunale barnehagar to år før tilskotsåret som er grunnlaget for utrekning av driftstilskotet til dei private barnehagane. For tilskotsåret 2017, skal kommunen bruke kommunerekneskapet for 2015 som grunnlag.

Samtidig er det innført endring i utrekning av kompensasjon for pensjons- og kapitalkostnader for å sikre meir samsvar mellom kostnadane i dei private barnehagane og tilskotet dei får frå kommunen. Kommunen sine pensjonskostnader skal altså ikkje vere med i utrekninga av driftstilskotet, men kommunen skal istaden legge på eit prosentpåslag på 13 % av brutto lønsutgifter i kommunen sine egne barnehagar.

Tabell nr. 1: Nasjonale satsar for 2017

	Kroner per heiltidsplass drift, inkl. administrasjon
Ordinære barnehager, barn 0-2 år	199 800
Ordinære barnehager, barn 3-6 år	96 300

Bakgrunn for dei nasjonale satsane

Tilskot til private barnehagar er regulert i *Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager*.

Satsane er fastsatt på bakgrunn av Telemarksforskning sitt notat "*Nasjonale satser til private barnehager 2017*".

Tabell nr. 2: Volda kommune sine satsar for tilskot til private barnehagar for 2017

	Kroner per opphaldstime Drift, inkl. adm.	Kroner per heiltidsplass Drift, inkl. adm.
Ordinære barnehager, barn 0-2 år	85,76	185 248
Ordinære barnehager, barn 3-6 år	40,65	87 798

Utrekningane viser at dei kommunale satsane for drift inkludert administrasjonspåslag blir kr 185 248,- per barn under 3 år og kr 87 798,- per barn som er 3 år og eldre.

Kapitaltilskot private ordinære barnehagar

I *Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager* står det i §6: Kapitaltilskudd til ordinære barnehager:

”Kommunen skal gi kapitaltilskudd til private ordinære barnehager per heltidsplass ut fra barnehagebyggets byggeår.

Tilskuddet skal beregnes etter satser fastsatt av departementet”

Tabell nr. 3: Satsar for kapitaltilskot til private ordinære barnehagar for 2017

Byggeår	Tilskot per plass
Til og med 2008	8 600
2009-2011	14 400
2012-2014	16 800
2015-2017	20 900

Etter ny *Forskrift om tilskudd til private barnehager* § 6 skal kapitaltilskotet til ordinære barnehagar verte gitt ut i frå barnehagebygget sitt byggeår.

Dersom ein barnehage har fleire bygg med ulikt byggeår, skal kommunen tildele tilskot etter kor mange barn som går i kvart bygg. Barnehagen må difor rapportere om kor mange barn som går i kvart bygg.

Byggeåret reknast ut i frå det året da bygget var ferdigstilt.

Eigar av private barnehagar skal kvart år rapportere om tal barn, alder på barna og opphaldstid i barnehagen pr. 15. desember. Kommunen skal bruke dei private barnehagane si rapportering frå året før tilskotsåret i berekninga av tilskotet til dei private barnehagane.

Tilskot til private opne barnehagar

Tabell nr. 4: Satsar for tilskot til private opne barnehagar for 2017

Arbeidsgiveravgiftssone	6-15 timer
Sone I	20 300

Satsen er fastsatt ut fra regjeringa sitt forslag til maksimalpris for 2017 på 2 730 kroner per måned, med forbehold om at satsen kan verte justert som følge av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2017. Bakgrunn for satsen er utrekningar utført av Telemarksforskning.

Tilskot Volda kyrkjeleg Fellesråd 2017

Kyrkja er ein sjølvstendig juridisk organisasjon som er ansvarleg for si drift innanfor dei tilskota som vert ytt frå kommunen. Dette er følgt opp med ei budsjetteknisk omlegging der tilskotet til Kyrkja vert budsjettert som ei driftsoverføring frå kommunebudsjettet. Det er lagt opp til same aktivitet på drifta som i 2016 korrigert for pris- og lønsutvikling (tilskot på kr.3.676.000 og kr.263.000). Tilskot til husleige kjem i tillegg, og er ein del av tenesteytingsavtalen.

Tilskotta til Volda kyrkjelege fellesråd er auka med 2,5% (som er i samsvar med Regjeringa si prognose for prisstigning i kommunesektoren i 2017). Volda kyrkjelege fellesråd har kome med framlegg til budsjett for 2017 i brev 27. september 2016. Dette er med som trykt vedlegg til saka.

Merk elles følgjande:

- Fellesrådet har estimert at rente og avdragsutgiftene i 2017 til å verte ca kr. 650.000. Dette er lagt inn i rådmannen sitt framlegg til budsjett, og vert utbetalt til Fellesrådet etter dokumenterte utgifter (opp til kr 650.000).
- Fellesrådet har søkt om å få eit ekstraordinært tilskott på kr 500.000 (til vedlikehald). Dette er lagt inn som eit tiltak i rådmannen sitt budsjettframlegg.

Fellesrådet er eit sjølvstendig rettssubjekt, og vedtek sjølv sine egne investeringar. Den flytande renta er låg no, men dette er sjølvsagt ikkje ein permanent situasjon. Når Volda kyrkjelege fellesråd vedtek investeringar, så må dette gjerast innan dei eksisterande økonomiske budsjetttrammene som Fellesrådet disponerer.

Oppretting av stillingar på Teknisk sektor

Rådmannen foreslår å opprette 2 stillingar på teknisk sektor :

- Prosjektleder bygg - 3 års engasjement
- Prosjektleder tekniske anlegg - 3 års engasjement

Begge desse stillingane vert finansiert over investeringsbudsjettet og belastar ikkje drifta direkte. Desse må på plass for å ha framdrift for gjennomføring av alle investeringane. Lønskostnadane vert fordelt på fleire investeringsprosjekt.

Tiltak som ikkje har kome med i rådmannen sitt forslag

Alle administrative einingar vart i budsjettprosessen invitert til å kome med forslag til nye tiltak. Tabellen under viser foreslåtte tiltak som **ikkje** er med i rådmannens budsjettframlegg:

Navn på tiltak	Beløp
Styrke grunnbemanning på alle D- og K vakter med ein person, 4,62 årsverk, Kaptein- Klokkarstova	3 044 232
Auke grunnbemanninga med 1 person på alle dagvakter og seinvakter p Otta- og Karvestova, 4,32 årsverk.	2 846 555
Auke einingsleiar i førebygging, rehabilitering og legeteneste frå 70 til 100%	245 602
Auke med 40% stilling for å ta vekk kortvakter, Kaptein- og Klokkarstova	211 297
Frivilligkoordinator 20% knytt til døgnbemanna omsorgsbustader	118 697
Frivilligkoordinator, 20% knytt til sjukeheimen	118 697
Auke stillingsressurs med 60% på Otta- Karvestova for å unngå korte vakter	316 944
Etablere fastlegeheimel nr. 10 på Volda legesenter	500 000
Auke bemanning i barnebustad og avlastingsteneste, to årsverk	1 170 358
Styrke bemanning i heimesjukepleien med 40% stilling	297 298
Styrke bemanning i rus og psykisk helseteneste, behov 150% stilling, foreslått 100%, "manglar" 50%	282 979
Sum Helse og omsorg	9 152 659
Auka driftsramme for å dekke snøbrøyting	1 000 000
Auke bemanning med 1 stk ingeniør på Sjølvkost, Avløp	0
Auke bemanning med ein 100% stilling Parkdrift	0
Auke stillingsprosent til 2% for brannmannskapa	70 000
Ny Branningeniør overlapping 3 mnd	178 245
Ny rørleggjar overlapping 3 mnd	134 524
Sum Teknisk	1 382 769
Auke stillinga for Hovedverneombod frå 20% til 40%	121 072
Lærlingekoordinator 20% helse- og omsorg	201 786
Sum Personal og organisasjon	322 858
Ny politisk sekretær/arkivar - Overlapping 3 måneder ca 110 000 kr	90 000
Sum Kultur og service	90 000
Kartleggingar i samband med arealdelen	240 000
Sum Utvikling	240 000
SUM totalt	11 188 286

Pressa kapasitet

Det vert særskilt stort press på administrasjonen komande år med oppstart av kommunesamanslåingsprosessen med Hornindal kommune. I tillegg er det større prosjekt og prosessar i Volda kommune som vil krevje fokus og spissa innsats. Det er derfor viktig at kommunestyret er klar over dette, slik at dersom det kjem til vedtak om nye utgreiingar eller prosjekt så må andre oppgåver prioriterast ned.

Rådmannen vil minne om at tiltak som kommunestyret ynskjer å prioritere må innarbeidast i budsjettet. Dersom det er tiltak ein gjerne skulle hatt med, og som det ikkje er plass til i 2017, så er det betre at ein kjem attende til dei under budsjetthandsaminga for 2018 i staden for at dei skal utgreiast utan dekning i 2017.

Økonomiske konsekvensar:

Det vert vist til informasjonen i budsjettdokumentet.

Rune Sjurgard
Rådmann

Henrik Skovly
Økonomisjef

Vedleggsliste:

- Årsbudsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020
- Volda kyrkjelege fellesråd – Budsjett 2017 og ØPL 2017-2020
- Melding om vedtak i Volda kyrkjelege fellesråd – budsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020

Klageinstans:**Utskrift av endeleg vedtak:**

Fylkesmannen
Sektor- og stabsleiarar
Andreea Beleuta
Gunnar Lillebø
Marija Ostojic
Revisjonen

ÅRSBUDSJETT 2017

ØKONOMIPLAN 2017-2020

Innholdsfortegnelse

FORORD	4
1 INNLEIING	7
2 ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR	14
2.1 FINANSOMRÅDET	15
2.2 FONDSMIDLAR.....	21
2.3 STATSBUJSETTET	23
2.4 FRIE INNTEKTER.....	26
2.5 GENERELLE STATSTILSKOTT.....	32
2.6 KOSTRA (Volda kommune samanlikna med andre kommunar).....	33
2.7 FOLKETALSUTVIKLING	41
2.8 EIGEDOMSSKATT	45
2.9 NÆRINGSUTVIKLING.....	47
2.10 KOMMUNEREFORMA.....	51
3 SEKTORANE OG STABANE	53
3.1 INNLEIING.....	53
3.2 BUDJETTTRAMMER	55
3.3 HELSE OG OMSORGSSEKTOREN	57
3.4 KULTUR OG SERVICESEKTOREN.....	63
3.5 OPPLÆRING OG OPPVEKSTSEKTOREN	66
3.6 TEKNISK SEKTOR.....	69
3.7 UTVIKLINGSSEKTOREN	74
3.8 ØKONOMIAVDELINGA.....	76
3.9 PERSONAL- OG ORGANISASJONSAVDELINGA	78
3.10 BARNEVERNTESTA HAREID, ULSTEIN, VOLDA OG ØRSTA.....	82
3.11 NAV.....	84
3.12 FELLESOMRÅDET	87
4 INVESTERINGAR.....	89
HOVUDOVERSIKTER.....	116

FORORD

Volda kommune har om lag 70 tenester i si portefølje. Staten overfører stadig fleire kompliserte oppgåver utan at dei er fullt ut finansierte. Det siste er ø-hjelp (akuttfunksjon) for pasientar innanfor rus og psykiatri frå nyttår. Tal tilsette har auka med over 70 000 i kommunesektoren totalt siste 10 åra som følgje av dei statlege reformene. Årsverka går til tenesteyting. Dette skaper press på leiingsfunksjonen, og for å sitere Kristin Klemet i Cevita; *"Norske kommuner er underledet"*.

Dei sentrale signala viser at presset på det kommunale handlingsrom vert større i åra framover. Dette må vi sjå i samanheng med det makroøkonomiske perspektivet, demografisk utvikling, folkeflyttingar, sosiale endringar og samfunnstrendar. Behova for auka ressursar veks i offentleg sektor. Offentleg forbruk utgjer stadig større del av fastlandsøkonomien. I 2008 utgjorde offentleg del 51 %, og 58 % i 2016. Påslaget på statsbudsjettet har siste åra lege på om lag 22 mrd. kvart år. I 2018 signaliserer regjeringa at dette må justerast ned til om lag 6 - 7 mrd. Regjeringa viser til Produktivitetskomisjonen si analyse som seier at det er eit potensial for 15 % effektivisering berre i kommunesektoren. I statsbudsjettet for 2017 har regjeringa lagt inn eit krav på 0,5 %. Dette er eit signal om at kommunane sjølv må syte for å skaffe handlingsrom. Dei kommunane som får til det, må arbeide smart, og samtidig må dei gå på akkord med tidlegare politiske prioriteringar der ein ha valt å drive dyrare enn det staten kompenserer for gjennom inntektssystemet. For Volda handlar dette særleg om kor mange skular og barnehagar ein skal drive i framtida. Med andre ord betyr dette at Volda kommune allereie no må leggje ein plan på korleis ein skal drive skular og barnehagar i framtida for å få meir ut av ressursane for å kunne ha moglegheit til å prioritere fellestiltak som idrettshall, kultursatsing i mediebygg og ev symjehall. Rådmannen har forståing for at alle vil ha desse tenestene nærast der ein bur, men når dette er i utakt med storsamfunnet sine prioriteringar, så er det ei grense for kor lenge ein kan stå i mot. For Volda sin del har denne grensa vorte passert for lang tid sidan. Staten har redusert overføringane i det utgiftsutjamnande tilskotet i inntektssystemet som følgje av lågare vekst blant barn og unge, og staten har rekna ut at barnehagane og skulane i Volda skal vere vesentleg billegare å drifte enn det kommunen har lagt opp til. Samanlikna med 2015 får vi no ca 13 millionar lågare utgiftsutjamning. Nesten heile eigedomsskatten går til å kompensere for dette. Dette resulterer i at rådmannen må foreslå å bruke alle reservane til kommunen for å balansere drifta i 4-årsperioden. Dette er ikkje økonomisk berekraftig.

Veksten i frie inntekter vert oppeten av framskriven vekst i utgiftene til tenestene. Særleg er det utviklinga i demografien, veksten i pensjonsutgiftene og underliggjande vekst i ressurskrevjande tenester som er hovudforklaringa til dette. Kommuneøkonomi er komplisert, og det er lett å gå frå analyse til syensing om at det går bra fordi det har gått bra før. Ein styrke er at vi har fått betre økonomisk styring og betre oversikt over økonomien. Det er ei pedagogisk utfordring å forklare at siste åra har gitt oss overskot og fondsoppbygging i hovudsak på grunn av betre skatteinngang over heile landet og lågare pensjonsutgifter enn stipulert.

Rådmannen foreslår få nye driftstiltak i 2017. Dette går hovudsakleg til helse- og omsorgssektoren som er foreslått ein auke på 2 mill. Sektoren sjølv presenterer auka ressursbehov på om lag 12 mill. Det er etter rådmannen si vurdering ikkje mogleg. Det vert særleg krevjande å greie å møte aukande behov med nye løysingar der ein skal dekkje opp dette innanfor dei ressursane kommunen har. Utfordringa er korleis sektoren kan klare å løyse dette, og om dei treng lengre tid på dette slik at dei vil få problem med å halde budsjettet for 2017.

Kommunen har store investeringsbehov og det er foreslått eit ambisiøst investeringsprogram på 721 mill over dei komande 4 åra. Dette innber at vi får ei samla netto auke i langsiktig lånegjeld på om lag 575 mill kr i perioden. Av samla investering og låneopptak er 175 mill relatert til vass- og avløpsanlegg som vert dekt over sjølvkost og ikkje belastar den kommunale drifta. Vass- og avløpssektoren står overfor store investeringar som følgje av miljøkrav og store etterslep på leidningsutskifting. Største enkeltinvesteringa er Øyra skule som vert ferdig i 2017. Utover dette er det hovudsakleg omsorgsbustader, energispareprogram/vedlikehald av kommunale bygg, næringsområdet på Rotset, sentrumsutvikling og infrastruktur for å utløyse ny bustadbygging i Volda sentrum saman med oppgradering av vegsystema. Idrettshallen er teken ut av investeringsbudsjettet og kapitalutgiftene omrekna til driftstilskot til Volda Campus Arena AS. Auka gjeld bind opp framtidig handlingsrom. Samtidig er dette ei avveging av kva tiltak som er nødvendige for å utløyse verdiskaping og innbyggjarvekst. Dette må sjåast i samheng med funksjonen som vertskommune for høgskule, vidaregåande skule og sjukehus. Kommunestyret bør vurdere om ambisjonsnivået bør reduserast, og iallfall ikkje aukast. Dette særleg ut frå at det må frigjerast ytterlegare midlar til å dekkje husleige i ein framtidig idrettshall, husleige til kultur og kino i Mediebygget, deltaking i bygging av symjehall i dei næraste åra etter økonomiplanperioden. Eigedomsskatten er på 2 promille i 2017. Frå og med 2018 er den på 4 promille i samsvar med gjeldande økonomiplan.

Rådmannen opplever det kommunale inntektssystemet som sentraliserande, og han synest dette er leit med tanke på distrikta. Volda kommune må likevel ta konsekvensen av dette og samle seg om færre barnehagar og skular for å få langtidseffekt av betre ressursutnytting. God ressurs-utnytting må også ha fokus i alle tenesteledd. Det er lagt opp til eit nedbemanningsprogram på 10 millionar i 4-årsperioden. Nytenking og samskaping som innovative arbeidsmåtar må prege arbeidet framover for å få nytta ressursane best mogleg. Det ligg m.a stort potensiale i innovative innkjøp med bruk av leverandørane si kompetanse for å få nye produkt, arbeidsmåtar og lågare kostnader. Dette krev store endringar, og det krev handlingsrom i kvardagen og kompetanse til setje det dagorden og organisere prosessane. Digitalisering har stort potensial, og her må Volda kommune samarbeide med andre kommunar for å ta ut effekt. Rådmannen hadde ynskt at ein fekk rom for eit kompetanseprogram spissa inn mot innovasjon og endringskultur. Rådmannen ser moglegheitene i samanslåinga med Hornindal for å rigge prosessar og kompetanse for å arbeide enda meir innovativt. Kommune-samanslåingsprosessen gir oss moglegheiter, samtidig som den vert arbeidskrevjande og legg beslag på arbeidsressursar framover.

Økonomiplanen byggjer på føringane frå kommunestyret i samband med handsaming av den politiske arbeidsgruppa sin rapport i september. Handlingsprogrammet i kommuneplanen vil verte handsama i ein prosess kopla til neste rullering av økonomiplanen.

1 INNLEIING

Dette kapittelet inneheld:

- Hovudoversikt driftsbudsjettet for komande økonomiplanperiode
- Omtale av tiltak som rådmannen foreslår på driftsbudsjettet
- Omtale av korleis budsjett/økonomiplan vert saldert

Tabellen under er ein komprimert utgåve av hovudoversikt drift for komande økonomiplanperiode (også med som vedlegg i slutten av budsjettdokumentet).

Tekst	Opprinneleg Budsjett 2016	Revidert Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Rammetilskot	-244 498 000	-245 798 000	-271 711 000	-265 845 000	-266 326 000	-266 582 000
Skatt på inntekt og formue	-212 524 000	-212 524 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000
Eigedomsskatt	-16 000 000	-17 000 000	-17 000 000	-34 000 000	-34 000 000	-34 000 000
Andre driftsinntekter	-272 025 678	-273 987 320	-289 945 736	-289 581 736	-289 516 736	-289 430 736
Sum driftsinntekter	-745 047 678	-749 309 320	-778 656 736	-789 426 736	-789 842 736	-790 012 736
Sum driftsutgifter	747 527 916	751 173 058	781 237 821	772 977 821	768 253 105	766 253 105
Brutto driftsresultat	2 480 238	1 863 738	2 581 085	-16 448 915	-21 589 631	-23 759 631
Sum finansinntekter	-6 650 000	-6 776 000	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000
Sum finansutgifter	43 203 000	39 703 000	52 099 000	62 729 000	68 453 000	72 651 000
Netto finanskostnader	36 553 000	32 927 000	44 949 000	55 579 000	61 303 000	65 501 000
Motpost avskrivningar	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	10 503 238	6 260 738	19 000 085	10 600 085	11 183 369	13 211 369
Bruk av tidligere års overskot	0	-25 397 311	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-9 487 683	-9 487 683	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
Bruk av bundne fond	-3 142 857	-3 142 857	-5 874 297	-5 874 297	-5 874 297	-5 874 297
SUM BRUK AV AVSETNINGER	-12 630 540	-38 027 851	-24 377 729	-15 977 729	-16 561 013	-18 589 013
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	20 000	29 659 811	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	2 107 302	2 107 302	5 377 644	5 377 644	5 377 644	5 377 644
SUM AVSETNINGER	2 127 302	31 767 113	5 377 644	5 377 644	5 377 644	5 377 644
Resultat	0	0	0	0	0	0

I budsjettforslaget er det lagt opp eit negativt netto driftsresultat på kr 18,9 mill kr i 2017. Vi får dermed ein resultatgrad som er negativ med 2,4% av driftsinntektene. 2017 er saldert ved bruk av 18.5 mill kr av disposisjonsfondet.

Situasjonen betrar seg i 2018. Dette året har vi eit nettodriftsresultat som er negativt med ca 10.6 mill kr (negativ resultatgrad med ca 1,3%). Forklaringa til forbetringa er at det er lagt inn auke i eigedomsskatten frå 2 til 4 promille. Dette inneber ein auke i eigedomsskatten frå å ha budsjettert med 17 mill kr i 2017 til 34 mill kr i 2018.

Sjølv med auke i eigedomsskatt frå 2 til 4 promille i 2018, så er det behov for ytterlegare innsparingar i perioden 2018-2020:

Dette har 2 hovudforklaringar. For det første er det eit veldig ekspansivt investeringsprogram i økonomiplanperioden (med tilhøyrande rente og avdragsutgifter). For det andre har vi kompensasjon for reduksjon i rammetilskot som berre gjeld 2017 (INGAR, vert nærare omtalt i kapittel 2).

Saldering av årsbudsjett og økonomiplan 2017-2020

Tabellen under viser:

- Underskot ved å føre vidare årets drift i økonomiplanperioden (konsekvensjustert budsjett)
- Sum av nye tiltak som er lagt inn i 2017
- Underskot før saldering
- Dei 3 siste linjene viser korleis kvart år er saldert (fordelt på bruk av disposisjonsfond, auka eigedomsskatt og effekt av nedbemanningsplan)

	2017	2018	2019	2020
Konsekvensjustert budsjett (underskot)	15 243 432	32 103 432	37 411 432	39 714 716
Tiltak (se tabell under)	3 260 000			
Sum underskot før saldering	18 503 432	32 103 432	37 411 432	39 714 716
Bruk av disposisjonsfond	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
Auka eigedomsskatt frå 2018		-17 000 000	-17 000 000	-17 000 000
Nedbemanningsplan		-5 000 000	-9 724 716	-10 000 000
Resultat	0	0	0	0

Bruk av disposisjonsfond er ikkje økonomisk berekraftig og kan berre gjerast i ei overgangsperiode. Det er foreslått investeringar for å få effekt på betre ressursutnytting i oppvekstsektoren. Effekten vert å utgreie i samband med eigne saker i forkant av investeringane og vil først kome i åra etter økonomiplanperioden. Eit alternativ for å redusere fondsbruken i perioden kunne vere å overføre barna i barnehagen og elevane ved Austefjord skule til Volda. Det ville gitt ein heilårseffekt på om lag kr 6 mill frå og med 2018 (kr 2,5 mill i 2017). For heile perioden ville det utgjere redusert fondsbruk på om lag 20 mill. Føresetnaden er at borna og elevane kan gå inn i allereie eksisterande grupper.

Tabellen under viser nye tiltak som er lagt inn i 2017:

Fagdag helse og omsorg	500 000
Leiarutvikling (helse og omsorg)	200 000
Rus/psykiatri	466 000
Nattevakt	934 000
Kvalifisering Kantina	120 000
Overlapping kultur og service	50 000
Opplæring brannmannskap	150 000
Overlapping branningeniør	60 000
Reinhald	180 000
Tilskot til VTI symjegruppa	100 000
Vedlikehold kyrkja	500 000
Sum	3 260 000

Helse- og omsorgssektoren vert foreslått styrka med 2,1 mill. Det er behov for midlar til oppfølging av arbeidsmiljøundersøkinga med særleg fokus på leiarutvikling. Sektoren treng ein arena for kompetanse- og arbeidsmiljøutvikling, og innføring av fagdag vert vurdert som heilt nødvendig. Dette er det gode erfaringar frå andre kommunar. Vidare vert det foreslått å styrke rus/psykitri med kr 466 000 for å finansiere opp ei stilling for å delvis kompensere for bortfall av statlege finansierte prosjektestillingar med 1,5 stilling. Restfinansieringa til full stilling vert dekt innanfor sektoren sine rammer. Det vert også foreslått midlar for å byggje opp ei ekstra nattevaktstilling ved omsorgssenteret, dedikert 3. etg i samband med innføring av øyeblikkeleg hjelp i rus-/psykiatrien. Fullfinansiering av stillinga skjer ved omdisponering av variabel løn til fast løn.

Årsverksramme

Tabellen under viser årsverksramma for 2017:

Sektor	Årsverk 2017
11 – Rådmann	1,00
12 - Samfunn og rådgjeving	1,75
13 - Personal og organisasjonsstab	12,59
14 – Økonomistaben	9,00
20 - Opplæring og oppvekstsektoren	274,11
30 - Helse- og omsorgssektoren	270,98
40 - Kultur og servicesektoren	12,80
50 - Teknisk sektor	57,90
51 – Sjølvkosttenester	4,58
60 – Utvikling	9,00
70 - Barneverntenesta Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta	62,10
Samla stillingsressursar Volda kommune	715,81

Auka stillingsressursar frå 2016 til 2017:

Opplæring og oppvekstsektoren:

- 89% auke skuldast i all hovudsak auka barnetal på Mork barnehage, og som følgje av dette krav til auka bemanning
- 45% auke i styrka tiltak. Barn med krav til spesialpedagogiske tiltak eller tiltak etter barnehagelova
- 200% lærarstillingar. Finansiert av statlege midlar
- 150% auka lærarstillingar på Folkestad skule, grunna innlemming av Bjørkedal skule
- 100% lærarstillingar på Volda ungdomsk. finansiert av fylket. Knytt til elevar frå Sunnmørsheimen
- 50% rådgjevarstilling ved Volda læringscenter, jfr. Avtaleverk om rådgjevarressurs over visst antal elevar
- 100% miljøarbeidarstilling. Stilling ved Volda læringscenter

- 100% lærarstill ved Øyra skule knytt til særleg ressurskrevjande elevar. Spesialpedagogisk tiltak frå 01.08.2016

Strategiar

Det vert synt til utdrag frå rapporten som tverrpolitisk arbeidsgruppe la fram for kommunestyret i september 2016:

"Det vert synt til samfunnsdelen i kommuneplanen med folkehelse som førande prinsipp. Kva vil ein politisk gjere av endringar når det gjeld prioritering på tenestekområda. Kva kvalitet skal tenestene ha? Kva vil ein gjere av satsingar i drifta og på investeringssida? Korleis skal samfunnet utviklast? Volda har ikkje økonomisk handlingsrom til satsingar, slik at dette må skapast gjennom strategiar og klare hovudgrep. Det er derfor nødvendig med tydeleg politisk retning både på korleis ein vil skape handlingsrom, og kva ein vil bruke dette til.

Dette er politikk og arbeidsgruppa vert utfordra på kva ein politisk vil prioritere i 2017 - 2020 (jfr kommuneplanen sin handlingsdel/økonomiplanen).

Prognosene viser eit veksande folketal i kommunen. Trenden siste åra er at Volda sentrum og Mork har vekst medan bygdene har nedgang i folketalet. Dette er i samsvar med trendane i andre delar av landet. Dersom denne trenden held fram, og berre i løpet av dei komande 5 - 10 åra vil det verte lagt til rette for 250 - 300 nye bueningar i Volda sentrum. Presset på barnehagar, skular og kommunal service vert dermed auka i sentrum. I eit heilskapleg og langsiktig perspektiv må kommunen vurdere korleis ein skal organisere tenestene og planleggje for utbygging for å tilpasse framtidige tenester til behova og kommunen sitt økonomiske handlingsrom.

Å møte auka behov med auka ressursar er ikkje berekraftig. Sjølv i helse- og omsorgstenestene der utfordringane ut frå den demografiske utviklinga vil vere størst, så kan vi ikkje møte utfordringane med å tilsette fleire folk og bruke meir pengar. Vi må organisere tenestetilbodet og arbeidet annleis enn før.

Utviklinga framover vil krevje vesentleg større grad av samordning av tenestetilbodet både i sentrum og på bygdene. Områdeorganisering har vore drøfta og kan vere eit aktuelt alternativ til sektororganisering dersom ein gjennom slik organisering utnyttar ressursane meir effektiv enn i dag. Ein bør samtidig vurdere dette opp mot kvar kommunen vel å drive dei ulike tenestene.

Satsingar betyr endring i prioritering

Volda kommune har høg gjeld med lang nedbetalingstid. I dag bind dette opp 43 mill av drifta til renter og avdrag. I slutten av gjeldande økonomiplanperiode er dette forventa å auke til 57 mill i året. Dersom renta aukar med 1 prosentpoeng vil samla kapitalutgifter etter desse føresetnadene kome opp i om lag 65 mill

Dagens utgiftsstruktur og kommunen si finansielle stilling viser at det må gjerast klare retningsval dersom Volda kommune skal prioritere større satsingsområde. Dette betyr i

praksis at Volda kommune som eit hovudgrep må velje mellom å halde fram med dagens tenesteprofil eller slå saman skular og barnehagar for å utnytte det økonomiske handlingsrommet. I tillegg må det innafør alle tenesteområde ha fokus på kostnadsnivå og produktivitetfaktorar. Tidleg innsats og førebygging må vere tungtvegande for å redusere framtidig ressursbehov.

Det er behov for nye investeringar i infrastruktur, rehabilitering av skulebygg og heildøgns omsorgsbustader. Det må skapast økonomisk handlingsrom for dette, og primært bør det skje innanfor tenesteområda ved å byggje slik at ein på lang sikt kan redusere driftskostnadene. Dersom Volda kommune i tillegg skal delta i samfunnutviklingsprosjekt som ny idrettshall og kultur-/kinosal i eit mediehus saman med Høgskulen, så er dette berre realistisk ved at Volda kommune utnyttar alle moglegheitene for å redusere driftskostnadene og kompenserer med auka eigedomsskatt når grensa for driftsreduksjon er nådd."

Den tverrpolitiske arbeidsgruppa konkluderte med følgjande føringar i rapporten (i uprioritert rekkefølge):

Generelt:

- a) Det skal utarbeidast ein nedbemanningsplan for komande 4 årsperiode med siktemål om å redusere lønsutgiftene med kr 10 mill i 2020. Nedbemanningsplanen skal sjåast i samanheng med prosessar på uttak av effekt på samanslåing av driftseiningar der ein opprettheld tenestetilbodet.
- b) I prinsippet skal kvaliteten på det samla tenestetilbodet skjermast, men dersom resultatet vert at ein avstår frå å ta ut effekt av samanslåing av einingar, så skal ein også redusere standarden på lovfesta tenester og redusere eller ta bort frivillige tenester.
- c) I ein overgangsfase til ein får effekt av utgiftsreducerande tiltak, og for å prioritere tiltak som skal gi effekt på drifta, kan det budsjetterast med bruk av fondsmidlar i drifta.
- d) Identifisere førebyggjande tiltak og tidleg innsats som kan redusere vekst i utgiftene på tenesteområda og prioritere slike tiltak.
- e) Drifta av tenestene skal som hovudregel ikkje overstige normert nivå. Unntak må vurderast dersom det er særlege forhold som dokumenterer det, og da må ev tillegg over tid dekkjast inn ved reduksjon på andre tenesteområde.

Oppvekst:

- f) Utgreie plan for bygging av ein ny barnehage i Volda sentrum som erstattar alle dei kommunale barnehagane i Volda sentrum.
- g) Utgreie om ein kan nytte arealet der Nilletun ligg i dag til barnehage, anten ved nybygg eller rehabilitering av eksisterande bygningsmasse. På lengre sikt innleie samarbeid med Ørsta kommune om mogleg tenestesamarbeid på skuledrift for krinsane i Hovden og Furene.
- h) Rehabiliter og byggje ut Volda ungdomsskule og utgreie å samle alle ungdomsskulane i denne skulen.

- i) Avklare løysing for kroppsøving og symjetrening for elevane i Volda sentrum. Kroppsøvingslokale kan vere aktuelt å vurdere i samla anbod for rehabilitering og utbygging av Volda ungdomsskule. Når det gjeld symjeanlegg er det naturleg å tenkje eit langsiktig samarbeid med Høgskulen i Volda, da dette er dyre anlegg å byggje og drive, og eit samarbeid kan gi ein vinn-vinn situasjon for begge partar.
- j) Planleggje for å byggje ut Bratteberg skule og leggje ned Vikebygda skule. Bygningsmassen og arealet ved Vikebygda vert å utgreie kva det kan nyttast til.
- k) Utgifter til skuleskyss i kommunen skal dekkje dei utgiftene Volda kommune er pålagt og innanfor fylkeskommunen si ordning for skuleskyss.
- l) Vurdere tiltak som kan redusere behovet for spesialpedagogiske tiltak, slik at vi kjem på nivå med samanliknbare kommunar.
- m) Gjennomføre ein prosess saman med Hornindal kommune for å utgreie organisering av skule- og barnehagetilbodet for Austefjord og Hornindal basert på optimal utnytting av ressursane. Ørsta kommune bør også inviterast med i prosessen for Bjørkeområdet.
- n) Snarast råd reforhandle avtalen med Ørsta kommune om refusjon for Bjørkeelevane ved Austefjord skule.
- o) Vurdere tiltak for å redusere nettoutgifter til skulefritidsordninga (SFO) for å nærme oss nivået til samanliknbare kommunar.

Helse- og omsorg:

- p) Rett teneste på rett nivå og effektiv bruk av ressursane i helse- og omsorgssektoren. Dette skal takast omsyn til både organisatorisk og bygningsmessig og ved bruk av teknologi. Samarbeidet med frivillige og pårørande skal vidareførast og setjast i system i utvikling av tenestene i sektoren.
- q) Fagdag vert å innføre som eit tiltak for å prioritere kompetanseutvikling og arbeidsmiljøutvikling i omsorgstenestene.

Utvikling:

- r) Prioritere infrastrukturtiltak for å utløyse nye bustadfelt i sentrale delar av Volda, der
- s) det er press på bustadmarknaden, og som gir auka innbyggjartal og auka innbyggjartilskot til kommunen.

Kultur og idrett:

- t) I samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune og idretten planleggje med sikte på å byggje ny idrettshall med to speleflater i ein eller to byggjesteg. Ein føresetnad for å arbeide vidare med prosjektet er at det er politisk tilslutning til å frigjere økonomisk handlingsrom til det.
- u) I samarbeid med Høgskulen i Volda og Statsbygg planleggje med sikte på å realisere kultursal og kino som fleirbruksrom der Volda kommune inngår leigeavtale. Ein føresetnad for å arbeide vidare med prosjektet er at det er politisk tilslutning til å frigjere økonomisk handlingsrom til det.

Økonomi:

- v) Eigedomsskatten vert vidareført. Skattesatsen skal haldast på eit nøkternt nivå og vert vurdert i samband med økonomiplanhandsaminga kvart år og i høve til kommunen sitt

finansieringsbehov og nivået på samla skatt og kommunale avgifter samanlikna med andre kommunar.

Kommunestyret vedtok i K-sak 107/16 at prosessnotatet frå den politiske arbeidsgruppa skulle leggjast til grunn i det pågåande budsjett- og økonomiplanarbeidet.

2 ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR

Vi skal i dette kapitlet sjå på faktorar som er avgjerande for den økonomiske handlefridomen vår:

- Finansområdet
- Fondsmidler
- Statsbudsjettet for 2017
- Frie inntekter
- Generelle statstilskott
- Folketalsutvikling
- Eigedomsskatt
- Næringsutvikling
- Kommunereforma

Vi skal i tillegg sjå på Volda kommune i høve til andre kommunar (KOSTRA).

Tabellen under viser budsjettskjema 1 A for komande økonomiplanperiode. Budsjettskjema 1A viser kor mykje som kan fordelast til drift etter at det er teke omsyn til netto finanskostnader og netto avsetningar. I resten av kapittel 2 er det gjort grundig greie for føresetnadane som ligg til grunn utrekning av budsjettskjema 1A.

	Opprinnelig budsjett 2016	Revidert budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Skatt på inntekt og formue	-212 524 000	-212 524 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000
Ordinært rammetilskudd	-244 498 000	-245 798 000	-271 711 000	-265 845 000	-266 326 000	-266 582 000
Sum frie inntekter	-457 022 000	-458 322 000	-471 711 000	-465 845 000	-466 326 000	-466 582 000
Eigedomsskatt	-16 000 000	-17 000 000	-17 000 000	-34 000 000	-34 000 000	-34 000 000
Andre direkte og indirekte skatter	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Andre generelle statstilskudd	-30 346 220	-30 486 220	-35 439 000	-35 075 000	-35 010 000	-34 924 000
SUM disponible inntekter	-504 068 220	-506 508 220	-524 850 000	-535 620 000	-536 036 000	-536 206 000
Renteinntekter	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
Utbytte Tussa	-3 000 000	-3 126 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000
Avkastning plasseringar	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Renteutgifter	18 073 000	18 073 000	25 395 000	28 568 000	30 092 000	32 521 000
Avdrag på lån	25 000 000	21 500 000	26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000
Netto finanskostnad	36 473 000	32 847 000	44 869 000	55 499 000	61 223 000	65 421 000
Avsetning til disposisjonsfond	0	29 639 811	0	0	0	0
Bruk av tidl. års overskot	0	-25 397 311	0	0	0	0
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Bruk av disposisjonsfond	-9 487 683	-9 487 683	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
NETTO AVSETNINGER	-8 787 683	-4 545 183	-17 803 432	-9 403 432	-9 986 716	-12 014 716
Til fordeling drift	-476 382 903	-478 206 403	-497 784 432	-489 524 432	-484 799 716	-482 799 216
Sum fordelt drift fra skjema 1B	476 382 903	478 206 403	497 784 432	489 524 432	484 799 716	482 799 216
Resultat	0	0	0	0	0	0

2.1 FINANSOMRÅDET

Volda kommune hadde ei slik samansetjing av langsiktig gjeld for dei 3 siste åra:

Langsiktig gjeld	2015	2014	2013
Pensjonsforpliktingar	848 548 841	839 559 270	793 808 720
Lånegjeld (inklusive sertifikatlån)	779 692 344	762 753 455	770 986 977
Sum langsiktig gjeld	1 628 241 185	1 602 312 725	1 564 795 697

Dei kommunale rekneskapsreglane vedkommande pensjon blei endra i 2002. Som eit resultat av dette er pensjonsforpliktingar no definert som langsiktig gjeld i balanserekneskapan til kommunen, jamfør tabellen ovanfor.

Ein kan grovt sagt seie at den langsiktige lånegjelda til kommunesektoren kan delast inn i 2 kategoriar, sjå tabellen under. Vi har ordinære lån som vert nytta til å finansiere investeringane til kommunen. Desse utgjer ca 724 mill kr ved slutten av 2015. Den andre kategorien er Startlån, og er Husbanklån (ca 55 mill kr) som etter bestemte vilkår blir lånt ut vidare til innbyggjarane. Avdrag og renteutgifter som vi betalar til Husbanken, skal i prinsippet vere lik avdrag og renter vi mottar frå låntakarane.

Volda kommune si langsiktige gjeld til låneinstitusjonar ved utgangen av 2015 var som vist i tabellen under:

Langsiktig lånegjeld	2015	2014	2 013
Ordinære lån (*)	724 061 311	697 360 343	708 998 849
Startlån	55 631 033	65 393 112	61 988 128
Sum langsiktig lånegjeld	779 692 344	762 753 455	770 986 977

Kommunen har ein strategi der alle lån vert etablert med flytande rente. I staden for å ha ei pt-rente, der man må følgje tett med for å ha ei rente som er god og marknadsrett (noko som kan vere krevjande å gjennomføre over tid), er det valt å knytte renta på låna i porteføljen til 3M nibor. Låna blir då renteregulert kvar 3. månad lik 3M nibor med justering for ein *margin*. Kommunen har valt å leggje rentereguleringsdatoen til IMM (den 3. onsdagen i hhv. mars, juni, september og desember). Kommunen følgjer opp at den til einkvar tid gjeldande margin er god og marknadsrett .

I det opphavlege budsjettet for 2016 var det gjort vedtak om låneopptak på ca 204 mill kr. Framdrifta på investeringsprosjekta indikerte imidlertid at det kun var naudsynt å gjennomføre 150 mil kr av dette låneopptaket i 2016.

Tabellen under viser samansettinga av kommuna si låneportefølje pr i dag:

	Saldo pr 10.11.2016	Utløpsdato
Sertifikatlån	130 136 000	Mars 2017
Kommunalbanken flytende margin	175 725 521	desember 2025
Kommunalbanken flytende margin	170 000 000	desember 2025 (*)
Kommunalbanken flytende margin	79 621 790	desember 2025
Kommunalbanken flytende margin	87 683 000	juni 2030
Kommunalbanken flytende margin	40 000 000	mars 2031
Kommunalbanken flytende margin	21 525 000	desember 2036
Kommunalbanken flytende margin	19 370 000	september 2037
Kommunalbanken flytende margin	150 000 000	Juni 2041(*)
SUM	874 061 311	

(*)= Inngått avtale om fastrente i perioden 21-desember 2016-21. desember 2023

Vi ser av tabellen ovanfor at vi har over 874 mill kr i langsiktig lånegjeld. Vi betalar minimumsavdraget på 21,5 mill kr før jul, og vil etter dette ha ordinær lånegjeld på ca 852 mill kr ved åres slutt.

Det er lagt opp til investeringar på ca. 721 mill kr i komande økonomiplanperiode. Dette talet inkluderer prosjekt som er under arbeid (som Øyra skule) og prosjekt innan sjølvkost området.

Finansiering investeringsprosjekter	2017	2018	2019	2020	SUM per rad
Moms kompensasjon	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600	-108 420 400
Bruk av lån	-225 226 400	-179 781 400	-117 841 400	-89 521 400	-612 370 600
SUM per kolonne	-271 117 000	-207 008 000	-138 458 000	-104 208 000	
SUM alle år	-720 791 000				

Finansieringa er som det går fram av tabellen over. Ein må vere merksam på at abonnentane betalar finanskostnadane på sjølvkostprosjekta.

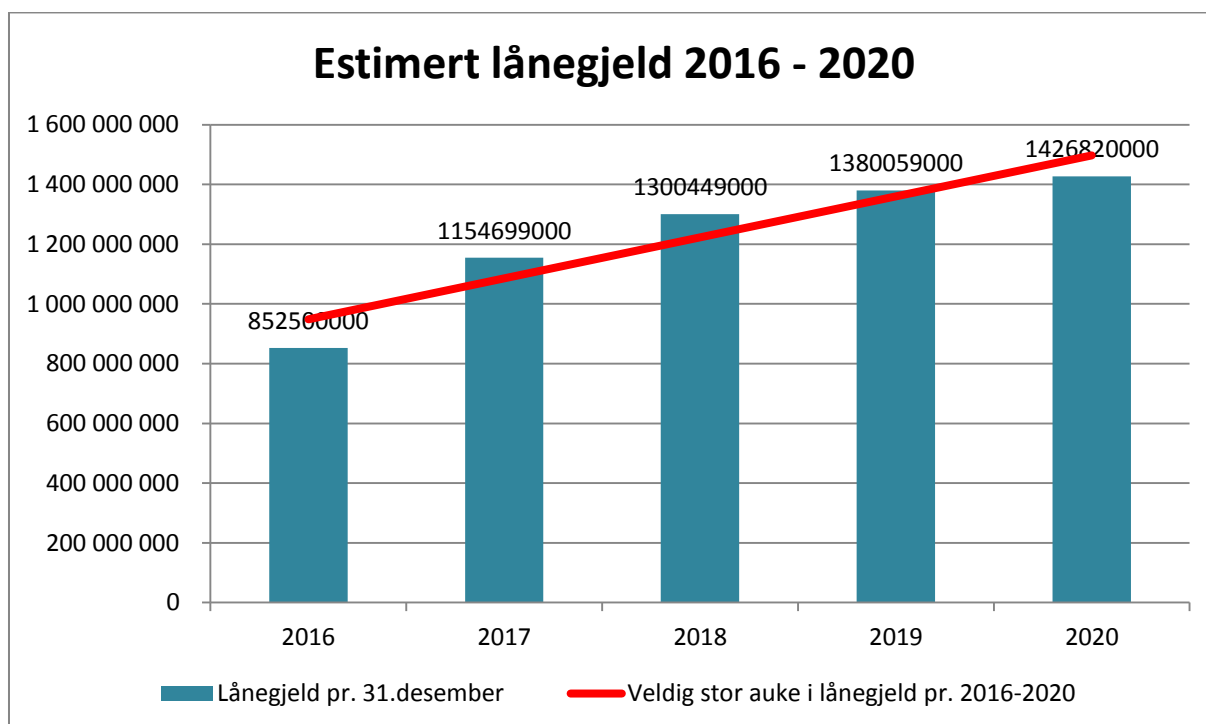
Låneopptaka i økonomiplanen vert større enn det som går fram av tabellen ovanfor. Dette har 2 forklaringar.:

- For det første var låneopptaket for 2014 ikkje gjennomført fordi Volda kommune var ROBEK kommune det året. Dette utgjer ca 49,5 mill kr.
- For det andre er ikkje heile det vedtekne låneopptaket for 2016 gjennomført. Det opphavlege låneopptaket er avkorta med ca 54 mill kr

Tabellen under viser planlagde låneopptak i komande økonomiplanperiode, inkludert dei 2 kulepunktta ovanfor. Prognose på gjeldsutviklingen går også fram av tabellen:

Lånegjeld	2016	2017	2018	2019	2020
1. januar		852 500 000	1 154 699 000	1 300 449 000	1 380 059 000
Låneopptak		328 773 000	179 781 000	117 841 000	86 761 000
Avdrag		26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000
31 desember	852 500 000	1 154 699 000	1 300 449 000	1 380 059 000	1 426 820 000

Her er utvikling av langsiktig gjeld i økonomiplanperioden illustrert grafisk:

Finansutgifter

Tabellen under viser prognose for finansutgifter i komande økonomiplanperiode:

	2016	Revidert budsjett 2016	2017	2018	2019	2020
Rente utgifter	17 273 000	17 273 000	24 595 000	27 768 000	29 292 000	31 721 000
Rente Startlån	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000
Sum renter	18 073 000	18 073 000	25 395 000	28 568 000	30 092 000	32 521 000
Avdrag	25 000 000	21 500 000	26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000
Sum finansutgifter	43 073 000	39 573 000	51 969 000	62 599 000	68 323 000	72 521 000

Rentevilkår

Rentevilkåra på dagens låneportefølje (kolonna for 2016) i tabellen over er som følgjer:

- 3 mnd nibor +0,32% for sertifikatlånet
- 3 mnd nibor+ ein margin på 0,7% for alle låna i Kommunalbanken. Marginen kan når som helst endre seg

Volda kommune har valt å nytte renteswappar (rentebyteavtaler) ved etablering av fastrente. Dette er ein fleksibel og god måte å inngå rentesikring på. Hovudforklaringa til dette er at det lenge har vore billegare enn å nytte tradisjonelle fastrentelån, der både kreditten, renterisikoen og avdragsstruktur inngår i eit produkt. Renteswap/rentebyteavtale er ein kontrakt mellom ein bank og kommunen om byte av rente. Ein slik avtale inneber byte av fast rente mot flytande/kort rente, som i kommunen sitt tilfelle er 3M nibor.

Volda kommune har 2 rentebyteavtalar på til saman 100 mill:

- Volda kommune betaler fast rente på 4,33% til banken (av eit beløp på 50 mill kr). Banken betaler flytande rente (3 mnd Nibor) av eit beløp på 50 mill kr til Volda kommune. Denne rentebyteavtalen har sluttidspunkt desember 2018.
- Volda kommune betaler fast rente på 4,47% til banken (av eit beløp på 50 mill kr). Banken betaler flytande rente (3 mnd Nibor) av eit beløp på 50 mill kr til Volda kommune. Denne rentebyteavtalen har sluttidspunkt juni 2021.

Formannskapet har i tillegg vedtatt å binde renta på 2 av låna (på til saman 320 mill kr) i Kommunalbanken. Dette er eit tradisjonelt fastrenteprodukt. Avtalane trer i kraft 21.12.2016, og har ei varigheit på 7 år. Rentevilkåra er ei effektiv rente på 2,26%.

Tabellen over har til ein viss grad tatt høgde for at det er eit visst etterslep på investeringar. Ein vil kome tilbake til ny prognose på rente og avdragsutgifter i samband med 1. tertial-rapport 2017/korrigeringsrapport av budsjett 1. halvår.

Dette er prognosen på gjennomsnittleg rente på vår låneportefølje:

- 2,13 % i 2016
- 2,22 % i 2017
- 2,14 % i 2018
- 2,07 % i 2019
- 2,20 % i 2020

Prognosen føreset at det ikkje vert inngått nye fastrenteavtalar i perioden, samt at alle nye lån vert tatt opp til flytande rente i perioden 2017-2020.

Avdrag

Volda kommune budsjetterer med minimumsavdrag på sine langsiktige lån. Verdien av

anleggsmidlane (bygningar, transportmidlar etc.) og levetida til desse, er avgjerande for kor mykje vi må betale i årlege avdrag. Minimumsavdrag kan bli rekna ut ved 2 ulike metodar, forenkla metode eller avansert metode. Volda kommune nyttar metoden som gir den lågaste avdragsbelastninga pr år (avansert metode).

Forslag til ny kommunelov er sendt på høyring. I forslaget til ny kommunelov vert det lagt opp til at det ikkje lenger er lov å nytte denne modellen. Dette vil føre til fleire mill kr i auka årlege avdrag for Volda kommune, men vil ikkje få effekt før ny kommunelov trer i kraft i 2020.

Lånegjeld delt inn i kategori

Det er ikkje all gjeld som belastar kommune sin økonomi. Vi har mellom anna lån knytt til investeringar på sjølvkostområdet (vatn og avlaup). Innbyggjarane betalar renter og avdrag knytt til desse låna. Investeringar på omsorgsområdet (som sjukeheim og omsorgsbustader) der staten finansierer delar av investeringane er eit anna døma. Figuren under viser kommunen si lånegjeld pr 31.12.2015 delt inn i disse kategoriene:

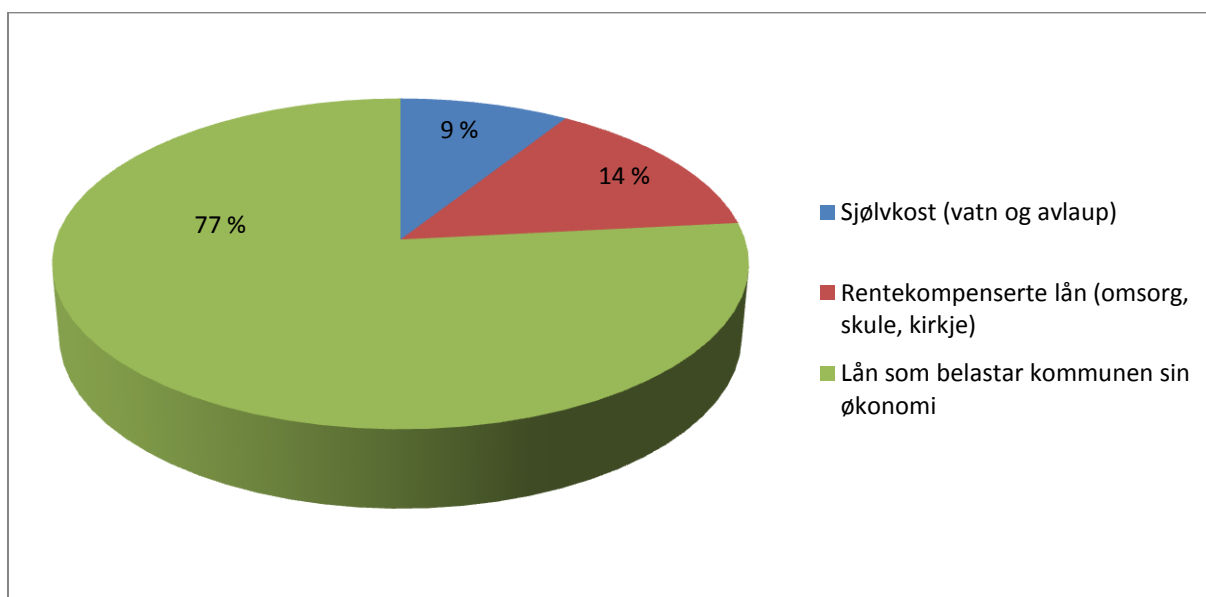

Diagram 1. Ordinære langsiktig lånegjeld

Figuren under viser at det er 77 % av kommunens i låneportefølje som direkte belastar kommunens økonomi ved utgangen av 2015. Denne andelen kommer nok til å auke framover, ikkje minst som eit resultat av investering i ny Øyra skule. Men det vert også lagt opp til store investeringar på sjølvkostområdet (vatn og avlaup). Her vert det vist til kapittel 4 for meir informasjon.

Finansinntekter

Tabellen under viser dei budsjetterte finansinntektene for dei neste 4 åra:

	2016	2017	2018	2019	2020
Renteinntekter formidlingslån	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Ordinære renteinntekter	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Utbytte Tussa	-3 000 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000
Verdiauke obligasjonsfond m.m.	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Sum	-6 600 000	-7 100 000	-7 100 000	-7 100 000	-7 100 000

Renteinntekter Startlån (Husbanken)

Renteinntektene er det låntakarane betalar i renter. Dette skal samsvare nokolunde med det kommunen har i renteutgifter til Husbanken. Men det viser seg at renteinntektene har vore lågare enn renteutgiftene.

Ordinære renteinntekter

Det er budsjettert med 1,5 mill kr pr år i økonomiplanperioden.

Utbytte Tussa

Volda kommune har 484 aksjar i Tussa (15,96 %). Dette er såkalla B-aksjar som ikkje er fritt omsettelege og berre kan eigast av kommune eller fylkeskommune. Volda kommune har saman med dei andre eigarane inngått ein aksjonæravtale som skal gjelde i 6 år. Kommunen har hatt eit langsiktig siktemål med eigarskapen i Tussa. Kommunen har også finansielt motiv for å vere eigar i Tussa, og det er viktig å signalisere overfor selskapet at kommunen har forretningsmessig forventning om at Tussa Kraft AS leverer økonomiske resultat som gjer at Volda kommune får ei tilfredsstillande avkastning av den kapitalen som er stilt til rådighet for selskapet. Dersom Tussa Kraft AS ikkje greier å levere resultat etter Volda kommune sine forventingar i aksjonæravtaleperioden, bør kommunen vurdere sitt strategiske eigarskap i selskapet.

Volda kommune fekk ca 3,1 mill kr i 2016. Det er budsjettert med utbytte på 3.5 mill kr pr år, og utgjer kr 7.231 pr aksje. Dette er noko større enn dagleg leiar har signalisert, og ein kjem tilbake til dette ved handsaming av 1. tertialrapport for 2017.

Aktiva (plasseringar obligasjonsfond, pengemarknadsfond)

Det er budsjettert med ei avkastning på ca 1,5 mill kr pr år. Ved utgangen av september 2016 så har porteføljen ein verdi på ca 58,1 mill kr.

2.2 FONDSMIDLAR

Det er 4 ulike fond i kommunerekneskapen:

- Bundne driftsfond
- Ubundne driftsfond (inkludert disposisjonsfond)
- Ubundne investeringsfond
- Bundne investeringsfond

Volda kommune har ved utgangen av 2015 om lag 127,3 mill kr på ulike fond:

	2015	2014	2013	2012
Disposisjonsfond	31 956 285	11 960 136	270 274	11 504 701
Bundne driftsfond	23 880 691	26 224 058	28 479 488	31 880 097
Ubundne investeringsfond	65 214 241	63 104 108	63 364 839	65 301 182
Bundne investeringsfond	6 271 377	12 152 130	23 268 662	22 085 326
Sum	127 322 594	113 440 432	115 383 263	130 771 306

Bundne driftsfond

Bundne driftsfond kan berre brukast til bestemte formål i driftsrekneskapen. Pr. 31.12.2015 hadde Volda kommune i overkant av 23,8 mill kr i bundne driftsfond (fordelt på 121 ulike fond). Dei store fonda her er:

- Sjølvkost området kloakk er på 3,8 mill kr
- Sjølvkostområdet vassverk er på kr 645 000.
- Fond for kompensasjonsmidlar for næringslivet i Volda (auka arbeidsgjevaravgift) utgjer ca 2,5 mill kr.
- Konesjonsfond for kraftfondet utgjer 1 363 000
- 4.25 mill kr bunde driftsfond knytt til integrering av flyktningar.

Disposisjonsfond

Tabellen under viser utviklinga til disposisjonsfondet i perioden 2013-2015:

	2015	2014	2013
Disposisjonsfond	31 956 285	11960136	270 274

Disposisjonsfond kan nyttast fritt på både investering og driftsbudsjettet. Eit viktig føremål til disposisjonsfondet er å kunne møte utgifter som det ikkje er tatt høgde for, som til dømes:

- Plutseleg auke i den flytande renta. 1%-poeng renteoppgang inneber ca 7 mill kr. i meirutgifter for Volda kommune sine innlån.
- Lønssoppgjeret vert dyrare enn det som var føresetnaden
- Auke i talet på ressurskrevjande brukarar

All bruk av disposisjonsfond må vedtakast av kommunestyret.

Som vi ser av tabellen ovanfor, utgjorde disposisjonsfondet nesten 32 mill kr ved utgangen av 2015. Desse 3 punkta vil påverke disposisjonsfondet i 2016:

- Kommunestyret vedtok det opphavlege budsjettet for 2016 i desember 2015. Her var det vedtatt å bruke ca 9,5 mill kr av disposisjonsfondet.
- Kommunestyret vedtok i juni 2016 å sette av heile overskotet for 2015 (ca 25,4 mill kr) til disposisjonsfondet.
- Kommunestyret vedtok ved korrigering av budsjett for 1. halvår 2016 å sette av ytterlegare kr. 4 242 500 til disposisjonsfond.

Disposisjonsfondet vil etter dette utgjere ca 52,1 mill kr. Det er den endelege rekneskapen for 2016 som avgjer om det er rom for å gjennomføre (heilt eller delvis) den budsjetterte avsetninga til disposisjonsfond (punkt 2 og 3) ovanfor. Ved saldering av rådmannen sitt framlegg for årsbudsjett 2017/økonmiplan så er det ein føresetnad at heile den budsjetterte avsetninga til disposisjonsfond i 2016 vert gjennomført.

Ubundne investeringsfond

Ubundne investeringsfond kan nyttast til eigen- eller del-finansiering av kommunale investeringsprosjekt. Fonda utgjer samla 65,2 mill kr ved 31.12 2015.

Dei ubundne investeringsfonda til Volda kommune skriv seg i hovudsak frå sal av Volda kommunale el-verk og Tussa-aksjar (utgjør i overkant av 59,6 mill kr ved utgangen av året). Desse midlane vart i si tid likviditetsmessig plassert i finansmarknaden (aksje, obligasjon og pengemarknadsfond). Ved eventuell bruk av investeringsfonda til å finansiere investeringar må plasseringa i obligasjon - og aksjemarknaden bli tilsvarende redusert.

Det er om lag 0,5 mill kr på fond momskompensasjon generert frå investeringar, medan fond mindreforbruk frå tidlegare år er på om lag 5 mill kroner.

Bundne investeringsfond

Bundne investeringsfond kan berre brukast til bestemte formål i investeringsrekneskapen, og er på kr 6 271 377,- ved utgangen av 2015. Dette er ein reduksjon på ca 5,9 mill kr i høve til 2014. Hovudforklaringa til reduksjonen er at fondet "nedbetaling Husbanklån" (som var det største fondet i 2014 med kr 10.941.463) vart redusert i 2015 til kr. 4 029 336.

2.3 STATSBUDSJETTET

For kommuneopplegget i 2017 er det lagt opp til ein realvekst i frie inntekter på kr 3,625 mrd. Priskompensasjon frå 2016 til 2017 kjem i tillegg. Det er imidlertid lagt inn fleire føringar på beløpet på kr 3,625 mrd:

- Endringar i befolkningsamansetninga gjev kommunesektoren utfordringar som medfører meirutgifter. Kr 2 mrd. skal finansierast innanfor veksten i frie inntekter.
- Overslag viser at auken i kommunane sine samla pensjonskostnader er om lag kr 750 mill i 2017. Desse auka kostnadane må dekkast av veksten i dei frie inntektene.
- I tillegg kjem satsingar på tiltak som er finansiert frå veksten i frie inntekter på i alt kr 600 mill:
  - kr 150 mill skal gå til tidleg innsats i grunnskulen
  - kr 300 mill skal gå til auka satsing innanfor rusomsorg
  - kr 100 mill skal gå til ei auka satsinga innanfor habilitering og rehabilitering
  - kr 50 mill skal gå til ei auka satsing på helsestasjonar og skulehelsetenesta

Det inneber at det er eit handlingsrom for kommunesektoren på kr 275 mill innanfor det samla beløpet frå veksten i fri inntekter.

Skatteøren i kommunane vil for 2017 vere 11,8 prosent, og dermed uforandra frå 2016. For kommunane sine samla inntekter er skattedelen 40 prosent også for 2017.

Anslaget på skatteinntektene for kommunane for 2017 bygger blant anna på føresetnader om ein sysselsettings- og lønsvekst på høvesvis 0,7- og 2,7 prosent frå 2016 til 2017.

Den nominelle veksten i skatteinntekter for kommunane frå 2016 til 2017, er berekna til 2,3 prosent. Den moderate skatteveksten har sin bakgrunn i den ekstraordinære meirskatteinntektene i 2016.

Kommunal deflator er ein indeks for berekning av realvekst i kommunesektoren sine inntekter. Lønsvekst og prisvekst på kjøp av varer og tenester ligg til grunn for deflatoren. I statsbudsjettet blir inntektene i kommunesektoren prisjustert, slik at endringar i inntektene er basert på realverdiar. For berekning av realvekst i kommunesektoren blir det lagt til grunn ein vekst i deflatoren på 2,5 prosent, kor overslag på lønsveksten inngår med 2,7 prosent og tel nær 2/3 av den samla deflatoren. Deflatoren blir nytta til prisjustering av statlege rammetilskot og øyremerka tilskot i statsbudsjettet.

Helse og omsorg

Opptrappingsplan for rus

I 2017 blir ei ytterlegare bevilling til rusområdet føreslått. Kr 300 mill av veksten i frie inntekter er grunnlagt med auka satsing på rusområdet. Midla blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Helsestasjon og skulehelsetjeneste

Det er foreslått ein auke i rammetilskotet på kr 50 mill knytt til satsinga på helsestasjon og skulehelsetenesta. Fordelinga av midlane blir gjort ut i frå talet på innbyggjarar som er 19 år eller yngre. Alle kommunane er garantert eit minimumsbeløp på kr 100 000.

For kommunar som kan dokumentere at dei har nytta tilskotet i tenesten, er det i tillegg foreslått å løyve kr 101 mill i øyremerka tilskot over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett.

Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering

Kr 100 mill av veksten i dei frie inntektene er knytt til ei auka satsing på habilitering og rehabilitering. I tillegg er det foreslått å øyremerke kr 100 mill til opptrappingsplanen, kor kr 91 mill er eit nytt øyremerka stimuleringsstilskot for kommunane over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Midla i opptrappingsplanen er lagt opp til å auke til kr 300 mill innan 2019.

Dagaktivitetsplassar for demente

Gjennom øyremerka tilskot på kr 45 mill er det føreslått for 2017 å legge til rette for om lag 750 fleire dagaktivitetsplassar for personar med demens.

Tilskot til rekrutteting av psykologar

Tilskotet til kommunar som tilsett psykologar aukar med kr 20 mill.

Øyeblikkelig hjelp

Frå 2017 får kommunane ei plikt til å by på øyeblikkelig hjelp (døgnopphald for brukarar med psykisk helse- og rusproblematikk). Den kommunale plikta gjeld berre for pasientar og brukarar som det er mogleg for kommunen å greie ut, behandle eller yte omsorg til. Regjeringa føreslår å innlemme kr 86,5 mill i kommunenes rammetilskot til dette føremålet.

Ressurskrevande tenester

For 2017 blir kompensasjonsgraden vidareført, det vil seie 80 prosent av netto utgifter som ligg over innslagspunktet.

Innslagspunktet for å få kompensasjon blir prisjustert med 2,4 prosent (anslaget i veksten i lønsutgiftene frå 2015 -2016) . I tillegg vil innslagspunktet auke med kr 50 000 ut over dette, noko som gjev eit innslagspunkt på kr 1,157 mill Dette vil representere ei innstramming på kr 330 mill

Omsorgsplassar

Regjeringa føreslår eit investeringstilskot til om lag 1 800 heildøgns omsorgsplassar i 2017. Personar med behov for heildøgns helse- og omsorgstenester uavhengig av alder, diagnose og funksjonshemming er målgruppa for ordninga. Det blir foreslått å endre investeringstilskotet

slik at det berre blir gitt støtte til prosjekt som aukar det totale talet på plassar i ein kommune frå og med 2021, med ei gradvis innfasing av den nye ordninga i budsjetta for 2017 - 2020.

Sosialhjelp

Stortinget har vedtatt å innføre plikt for kommunane om at dei skal stille krav om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad etter sosialtenestelova. Dette vil i første omgang gjelde mottakarar av sosialhjelp som er under 30 år. Regjeringa foreslår å løyve kr 60 mill over rammetilskotet til kommunane, for å dekke meirkostnadane deira som ei følge av denne innføringa.

Frivilligsentralar

Ansvar for tilskotet til frivilligsentraler blir overført til kommunane i 2017. Tilskotet frå Kulturdepartementet er for 2017 på kr 131 mill og er innlemma i rammetilskotet, med forsslag om ei auke på kr 20 mill.

Skule

For å motverke fråfall i skulen på lang sikt, er kr 150 mill av dei frie inntektene foreslått løyvd til tidleg innsats i grunnskulen. Midla blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for grunnskule. Eit lovforslag om tidleg innsats vil bli sendt på høyring.

Integrering

Ekstratilskot til kommunar som buset flyktningar, er foreslått vidareført i 2017. Det same er ekstra eingongstilskot per einsleg mindreårig som blir busett i 2017.

2.4 FRIE INNTEKTER

Det overordna formålet med inntektssystemet er å gjere det mogleg for kommunane å gi eit likeverdig tenestetilbod til innbyggjarane sine. For å oppnå dette målet vert det ved fordelinga av rammetilskotet teke omsyn til strukturelle ulikskapar i kommunane og fylkeskommunane (utgiftsutjamning) og ulikskapar i skatteinntektene (inntektsutjamning). Rammetilskotet utgjer saman med skatteinntektene dei frie inntektene som kommunane fritt disponerer innanfor gjeldande lover og forskrifter. Det vert også gitt eit skjønstilskot for å korrigere for forhold som ikkje blir ivaretekne godt nok i fordelingssystemet elles. Inntektssystemet inneheld i tillegg verkemiddel som utelukkande er grunnjevne med regionalpolitiske målsetjingar.

Tabellen under viser kor mykje Volda kommune kan vente å få i frie inntekter i 2016-2020.

	Prognose 2016	2017	2018	2019	2020
Innbyggjartilskot	203 290 000	211 051 000	211 718 000	212 194 000	212 448 000
Utgiftsutjamning	11 293 000	4 673 000	4 680 000	4 685 000	4 687 000
Inntektsgaranti (Ingar)	3 562 000	6 540 000			
Saker særskilt fordeling	1 280 000	1 749 000	1 749 000	1 749 000	1 749 000
Inntektsutjamning	42 338 000	47 698 000	47 698 000	47 698 000	47 698 000
RNB	1 129 000				
Sum rammetilskott	262 892 000	271 711 000	265 845 000	266 326 000	266 582 000
Skatteinntekter	200 000 000	200 000 000	200 000 000	200 000 000	200 000 000
Sum frie inntekter	462 892 000	471 711 000	465 845 000	466 326 000	466 582 000

Under følgjer nærmare omtale av dei mest sentrale elementa (Overskrifta for kvart hovudelement har raud farge):

Brutto innbyggjartilskot

I utgangspunktet vert innbyggjartilskotet fordelt med likt beløp pr innbyggjar for alle kommunane. Innbyggjartilskotet var kr 23.313 per innbyggjar i budsjettframlegg for 2017, og utgjer kr. 211.051.000 for Volda kommune. Dette talet er endeleg fordi det er innbyggjartalet per 01.07.2016 som er grunnlaget for innbyggjartilskote.

Det samla innbyggjartilskottet vert fordelt mellom kommunane ved at det vert teke omsyn til utgiftsutjamning, inntektsutjamning, samt ein del andre forhold.

Inntektsutjamning

Utjamning av skatteinntekter skjer løpande gjennom året. Dette medfører at kommunane 7 gonger i året får utjamna skatteinntekter sine. Systemet fungerer slik:

- Kommunane får kompensert 60 % av differansen mellom eige skattenivå og skattenivået på landsbasis.
- Kommunar med skatteinntekter over landsgjennomsnittet blir trekt 60 % av differansen mellom eige skattenivå og landsgjennomsnittet.
- Kommunar som har skatteinntekter under 90 % av landsgjennomsnittet, får i tillegg kompensert 35 % av differansen mellom eigne skatteinntekter og 90 % av landsgjennomsnittet. Ordninga blir finansiert ved at alle kommunar får eit trekk tilsvarende det tillegskompensasjonen kostar.

Det er skatteinngangen på landsbasis som er det viktige for Volda kommune med omsyn til korleis dei frie inntektene utviklar seg gjennom året:

- Dersom skatteinntektene aukar med 10 mil kr, så får dette ein nettoeffekt på kr 500.000 for Volda kommune. Forklaringa på det er at vi får kr 9,5 mill kr mindre i inntektsutjamning.
- Dersom skatteinntektene vert redusert med 10 mil kr, så får dette ein nettoeffekt på kr 500.000 for Volda kommune. Forklaringa på det er at vi får kr 9,5 mill kr meir i inntektsutjamning.

Jo større skatteinntektene er på landsbasis, dess meir vert det å fordele til dei skattesvake kommunane som Volda kommune.

Det er viktig å presisere at dette er ei prognose. Dei endelege skattetal for 2017 (og dermed inntektsutjamninga) er ikkje klare før februar 2018.

Utgiftsutjamning

I tenesteytinga er det til dels store kostnadsskilnader mellom kommunane. Gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet skal kommunane i prinsippet få full kompensasjon for dei kostnadsskilnadane som dei sjølve ikkje kan påverke. Det gjeld til dømes aldersfordelinga, og strukturelle og sosiale tilhøve i kommunen. Denne kompensasjonen skjer i praksis gjennom kostnadsnøkkelen, som består av ulike kriterium med vektorer. Gjennom kostnadsnøkkelen, og eit oppdatert sett med kriteriedata, blir utgiftsbehovet for kvar kommune berekna, og deretter blir tilskotet fordelt til kommunane etter deira varierende utgiftsbehov. Utgiftsutjamninga er ei rein omfordeling – det som blir trekt inn frå nokre kommunar blir delt ut att til andre kommunar.

Utgiftsbehovet blir endra når nye sektorar eller tilskot blir inkludert i utgiftsutjamninga, t.d. når øyremerka tilskot blir innlemma i inntektssystemet, når oppgåver blir overført mellom forvaltningsnivå, eller når særskilte fordelingar går over til å bli fordelt etter kostnadsnøkkelen.

Indeks for berekna utgiftsbehov for kvar kommune

Kostnadsnøklane blir brukte saman med kriteriedata til å lage indeksar for berekna utgiftsbehov for kvar kommune. Det er desse indeksane departementet tek utgangspunkt i når utgiftsutjamninga for kvar kommune skal reknast ut. Indeksane for alle kommunane kjem frå.

I indeksen for berekna utgiftsbehov er landsgjennomsnittet 1,00. Kommunar med ein indeks som er større enn 1,00 har eit utgiftsbehov per innbyggjar som er større enn landsgjennomsnittet, mens kommunar med ein indeks som er mindre enn 1,00 har eit utgiftsbehov som er mindre enn landsgjennomsnittet. For eksempel har ein kommune med indeks 0,99 eit berekna utgiftsbehov som er ein prosent lågare enn landsgjennomsnittet, mens ein kommune med ein indeks på 1,07 eit berekna utgiftsbehov som er sju prosent høgare enn landsgjennomsnittet.

Utgiftsutjamninga skjer ved eit fråtrekk i innbyggjartilskotet for dei kommunane som har eit berekna utgiftsbehov som er lågare enn landsgjennomsnittet (dvs. dei meir lett drivne), eller ved eit tillegg i innbyggjartilskotet for dei kommunane som har eit berekna utgiftsbehov som er høgare enn landsgjennomsnittet (dvs. dei er meir tung drivne). Storleiken på fråtrekket eller tillegget er differansen mellom berekna utgiftsbehov per innbyggjar i kommunen og gjennomsnittleg utgiftsbehov per innbyggjar på landsbasis, summert for alle innbyggjarane i kommunen.

Korreksjon for elevar i statlege og private skular

Somme kommunar har elevar i statlege og private grunnskular. Desse elevane har ikkje kommunane utgifter til. Det er difor ei trekkordning for elevar i statlege og private skular i inntektssystemet. Trekkordninga fungerer slik at det blir trekt inn eit beløp frå kvar enkelt kommune for dei elevane kommunen ikkje yter grunnskuletenester til. Det totale beløpet som er trekt inn på landsbasis blir så fordelt ut igjen til alle kommunar etter kommunane sin del av det berekna utgiftsbehovet (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordninga for elevar i statlege og private skular er dermed ei ordning som omfordelar midlar mellom kommunar.

Tabellen under viser satsane:

Kategori	Sats pr elev
Vanleg undervisning	kr 91 300
Spesialskular	kr 287 300
Skular med opphald	kr 303 500

Tala for Volda kommune er:

kr. 2.556.000 (Trekk som er utrekna ut i frå tal på elevar som Volda kommune har i statlege og private skular).

minus tilbakeføring samla trekk (kr 3.170.000)

= kr 614.000 (omfordeling statlege og private skular)

Dersom Volda kommune hadde hatt 0 elevar i statlege og private skular, så ville vi fått tilbakeført heile beløpet (kr. 3.170.000). Vi får tilbakeført kr 614 000 (3.170.000-2.556.000=614 000).

Kostnadsnøklar

Ein kommune som er på landsgjennomsnittet har ein indeks på 1. Volda kommune har ein indeks på 1,009 i 2017. Dette inneber at Volda kommune har høgare utgiftsbehov enn landsgjennomsnittet (0,9% over landsgjennomsnittet). Volda kommune blir etter dette vurdert som ein kommune som er litt tungdriven, og får kr. 4 673 000 i utgiftsutjamning i 2017.

	Vekt	Antall	Antall	Utgifts-behovs-indeks	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
					kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0053	119 509	193	0,9340	-17	-158
2-5 år	0,1420	249 420	372	0,8626	-971	-8 788
6-15 år	0,2674	629 357	1 161	1,0669	889	8 051
16-22 år	0,0224	464 714	965	1,2009	224	2 027
23-66 år	0,1029	3 015 909	4 906	0,9408	-303	-2 744
67-79 år	0,0550	535 842	999	1,0782	214	1 937
80-89 år	0,0754	176 414	341	1,1179	442	4 002
over 90 år	0,0379	44 464	116	1,5088	959	8 683
Basistillegg	0,0190	329	0,6162	1,0839	79	718
Sone	0,0102	20 533 635	58 000	1,6336	321	2 910
Nabo	0,0102	9 332 455	23 511	1,4570	232	2 099
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0027	1,5396	56	510
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0072	46 161	66	0,8269	-62	-561
Norskfødte med innv foreld 6-15 år ekskl Skand						
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0082	143 765	138	0,5551	-181	-1 643
Dødlighet	0,0448	31 096	45	0,8369	-363	-3 290
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0161	126 902	192	0,8750	-100	-906
Lavinntekt	0,0101	253 412	286	0,6527	-174	-1 579
Uføre 18-49 år	0,0063	91 374	102	0,6456	-111	-1 005
Opphopningsindeks	0,0093	217	0	0,3041	-322	-2 914
Urbanitetskriterium						
Aleneboende 30 - 66 år	0,0189	441 527	548	0,7178	-265	-2 402
PU over 16 år	0,0480	19 079	31	0,9397	-144	-1 304
Ikke-gifte 67 år og over	0,0448	335 234	567	0,9782	-49	-441
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0174	38 837	61	0,9121	-76	-689
Innbyggere med høyere utdanning	0,0191	1 285 925	2 623	1,1797	171	1 545
Kostnadsindeks	1			1,00901	448	4 059

Forklaringa til tabellen ovanfor:

- Første kolonne viser dei ulike kriteria i kostnadsnøkkelen.
- Andre kolonne viser vektinga til kostnadsnøklane. Vi ser blant anna at innbyggjarar 6-15 har størst vekt (26,74 %). Summen av alle kriteria er 1.
- Tredje kolonne viser antalet på landsbasis. Vi ser til dømes at det er 629 357 i aldersgruppen 6-15 år på landsbasis
- Fjerde kolonne viser talet for Volda kommune. Vi ser til dømes at det er 1161 i aldersgruppen 6-15 år i Volda kommune.
- Femte kolonne viser indeksen til dei ulike kriteria for Volda kommune. Dersom indeksen er mindre enn 1, så inneber det at vi er å rekne som dyrare enn landsgjennomsnittet på dette området. Dersom indeksen er større enn 1, så inneber det at vi er å rekne som billigare enn landsgjennomsnittet på dette området.
- Sjette kolonne viser trekket/kompensasjonen for dei ulike kriteria. Alle tal er i heile tusen. Tal med minus forteikn indikerer at vi er trekt. Vi ser til dømes at vi er trekt kr. 8.788.000 i gruppa 2- 5 år.

Tabellen under viser delkostnadsnøklene fordelt etter tenesteområde, og viser samtidig utviklinga i perioden 2011-2017:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Barnehage	1,06240	0,98850	0,99420	0,98040	0,98970	0,88340	0,90400
Administrasjon	1,04920	1,04990	1,05110	1,05170	1,05140	1,05300	1,02000
Grunnskole	1,10750	1,10830	1,09300	1,06610	1,07490	1,09660	1,07900
Pleie og omsorg	1,13690	1,13700	1,11870	1,11190	1,10420	1,09300	1,06500
Helse	1,09130	1,09210	1,08880	1,08360	1,07690	1,07590	1,07000
Barnevern	0,88230	0,88590	0,88280	0,88490	0,91070	0,88500	0,67900
Sosialhjelp	0,61080	0,61230	0,60970	0,60860	0,62910	0,62760	0,87900
Samhandling		1,06790	1,06110	1,06220	1,05860		
Kostnadsindeks	1,07520	1,06360	1,05020	1,03800	1,04150	1,02540	1,00901

Neste tabell viser økonomiske utslag (alle tal er i heile tusen kroner). Vi såg av tabellen over at barnehage er billigare å drive enn landsgjennomsnittet (90,4 % av landsgjennomsnittet). Tabellen under viser at vi av den grunn er trekt kr 7 233 000. Volda kommune har motsett situasjon på pleie og omsorg. Her er vi dyrare å drive enn landsgjennomsnittet (1,065 % av landsgjennomsnittet), og vert tilført kr. 9 937 000. Volda kommune vert i 2017 netto tilført kr 4 673 000 gjennom utgiftsutjamninga.

Utslag frå delkostnadsnøkene	Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Barnehage	3 471	-682	-372	-1 318	-696	-8 261	-7 233
Administrasjon	1 675	1 765	1 904	1 988	2 065	2 133	779
Grunnskole	10 946	11 510	10 454	7 695	9 028	12 007	9 231
Pleie og omsorg	15 573	16 178	14 775	14 364	14 166	13 255	9 937
Helse	1 317	1 379	1 441	1 398	1 357	1 379	1 573
Barnevern	-1 308	-1 314	-1 424	-1 478	-1 202	-1 595	-2 120
Sosialhjelp	-5 738	-5 934	-7 444	-7 700	-7 460	-7 974	-8 108
Samhandling		667	632	663			
Kostnadsindeks	25 975	23 562	19 883	15 590	17 227	10 940	4 059
Netto virkning, statl/priv. Skoler	426	285	805	1 254	138	352	614
Sum utgiftsutjevn m.m.	26 401	23 847	20 688	16 844	17 365	11 293	4 673

Inntektsgarantiordninga (INGAR)

Føremålet med inntektsgarantiordninga er å gje kommunane ei meir heilskapleg skjerming mot brå nedgang i rammetilskotet, og dermed gjere inntektssystemet meir fleksibelt og føreseieleg. Ordninga sikrar at ingen kommunar har ein berekna vekst i rammetilskotet frå eit år til det neste som er lågare enn 300 kroner per innbyggjar under berekna vekst på landsbasis, før finansiering av sjølve ordninga. Inntektsgarantiordninga tek utgangspunkt i endringa i totalt rammetilskot på nasjonalt nivå, målt i kroner per innbyggjar. I berekninga blir talet på innbyggjarar per 1. juli 2016 brukt. 19 Endringar som blir omfatta av inntektsgarantiordninga er systemendringar, innlemming av øyremerkte tilskot, endringar i regionalpolitiske tilskot, endringar i folketal og samansetning, samt endringar i kriteriedata. Endring i skjønstilskot, saker med særskild fordeling og veksttilskot inngår ikkje i ordninga. Endringar i skatteinntektene eller skatteutjamninga blir heller ikkje omfatta av inntektsgarantiordninga. Frå 2016 til 2017 var korrigert vekst på landsbasis 729 kroner per innbyggjar. Dersom ein kommune har ein korrigert vekst i rammetilskotet som er lågare enn 429 kroner per innbyggjar, får kommunen eit tillegg gjennom inntektsgarantiordninga tilsvarande differansen mellom eigen vekst i rammetilskotet, og ein vekst på 429 kroner per innbyggjar. Ordninga blir finansiert gjennom eit likt trekk per innbyggjar for alle kommunar. Trekket er 101 kroner per innbyggjar i 2017.

Volda kommune får ein kompensasjon kr 6 540 000 i 2017 på grunn stor nedgang i rammetilskotet frå 2016. Vi får denne kompensasjonen i eitt år. Det er difor rammetilskotet er mindre i dei 3 siste åra i økonomiplanperioden.

Saker særskilt fordeling

Dette er i all hovudsak knytt til helsestasjons- og skulehelsetenesta.

Skatt på formue og inntekt

Det er budsjettert med kr 200 000 000,- i skatt på inntekt og formue for kvart år i økonomiplanperioden.

2.5 GENERELLE STATSTILSKOTT

Under følger ei oversikt over dei generelle statstilskotta (prognose) 2017-2020.

Generelle statstilskot	2016 (prognose)	2017	2018	2019	2020
Integreringstilskott	28 968 500	31 649 000	31 649 000	31 649 000	31 649 000
Gr.97/investering i skulebygg	1 132 000	863 000	538 000	513 000	465 000
Omsorg	2 963 000	2 883 000	2 848 000	2 812 000	2 777 000
Kyrkjebygg	51 000	44 000	40 000	36 000	33 000
Sum	33 114 500	35 439 000	35 075 000	35 010 000	34 924 000

Grunnskulereform 97/Investering i skulebygg

- Det er ei statleg finansieringsordning vedkomande investeringane som blei gjort i samband med Grunnskulereform 97 (både rente- og avdragskompensasjon). Dette er lagt inn med kr 300 000. 2017 er siste året vi får denne kompensasjon.
- I 2001 blei det vedtatt ei ordning med rentekompensasjon for skulebygg, med ei total ramme på 15 milliardar over 8 år. Volda kommune investerte for 24,5 mill kr. Husbanken refunderer i høve til kva som er gjennomsnittleg p.t. rente. For nokre år sidan kom det inn ei tilsvarende ordning med rentekompensasjon for investering i skulebygg og symjeanlegg. Volda kommune er tildelt rentekompensasjon for investeringar på 23,2 mill kr (Dalsfjord skule), og er med i kompensasjonsgrunnlaget frå og med 2014. Husbanken har estimert kompensasjonen til å utgjere kr. 563 007 i 2017.

Sjukeheim/ omsorgsbustader

Vi får både avdrag og rentekompensasjon ved bygging av sjukeheim og omsorgsbustader. Dette er berekna til å utgjere kr. 2 883 000 i 2017.

Integreringstilskott

Integreringstilskottet er budsjettert slik i komande økonomiplanperiode:

Busetjingsår	Sats	Tal flyktningar	B 2017
År 1 (2017)	235 000	24	5 640 000
År 1 (2017)	185 000	16	2 960 000
År 2 (2016)	230 000	47	10 810 000
År 3 (2015)	167 000	47	7 849 000
År 4 (2014)	84 000	27	2 268 000
År 5 (2013)	70 500	23	1 621 500
Ekstratilskot IT 2017	50 000	10	500 000
SUM		184	31 648 500

2.6 KOSTRA (Volda kommune samanlikna med andre kommunar)

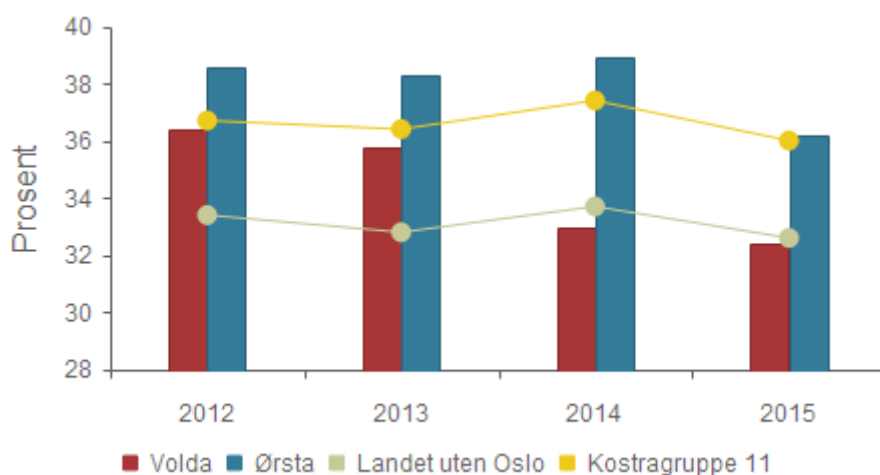
KOMMUNE – STAT –RAPPORTERING (KOSTRA) er et nasjonalt informasjonssystem for å få fram relevant styringsinformasjon om kommunal verksemd. Informasjonen om kommunale tenester og bruken av ressursar på ulike tenesteområde blir registrert og stilt opp på ein måte som bør være relevant og interessant for avgjerdstakarar, både nasjonalt og lokalt.

Informasjonen skal tene til betre grunnlag for analyse, planlegging og styring, og såleis gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål blir nådd. KOSTRA tek sikte på forenkling av innrapportering frå kommunesektoren til staten med utgangspunkt i prinsippa om at data i størst mogleg grad skal vere nyttige for både kommunesektoren og staten, og at data berre skal registrerast ein gong med sikte på å bli brukt fleire gonger.

KOSTRA har som mål å bringe fram relevant, påliteleg, aktuell og samanliknbar styringsinformasjon om kommunal verksemd. Informasjonen skal gi grunnlag for betre statleg og kommunal styring og betre dialog mellom kommunane og innbyggjarane.

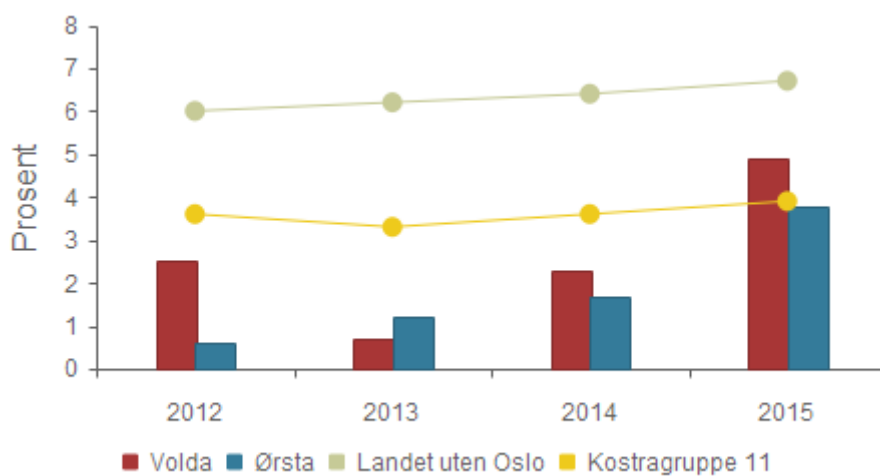
Under er det presentert ein del hovudtall frå KOSTRA:

Statlig rammeoverføring i prosent av brutto driftsinntekter

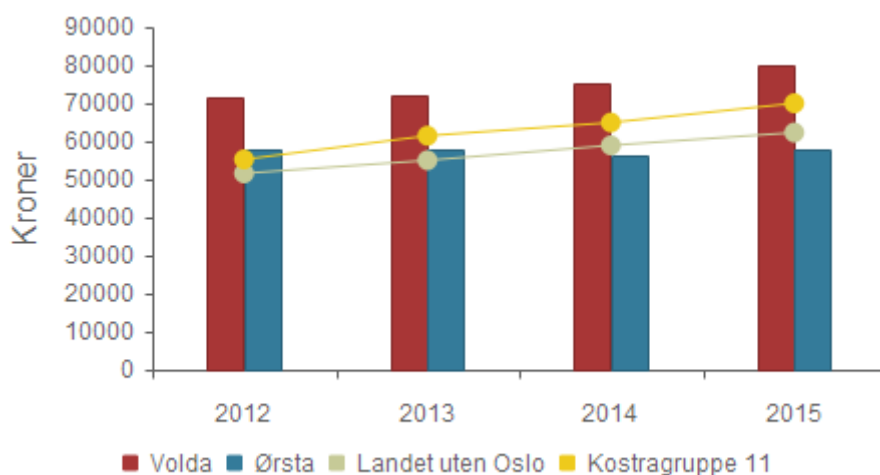
	2012	2013	2014	2015
Volda	36,4 %	35,8 %	33,0 %	32,4 %
Ørsta	38,6 %	38,3 %	38,9 %	36,2 %
Landet uten Oslo	33,4 %	32,8 %	33,7 %	32,6 %
Kostragruppe 11	36,7 %	36,4 %	37,4 %	36,0 %

Økonomi - Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

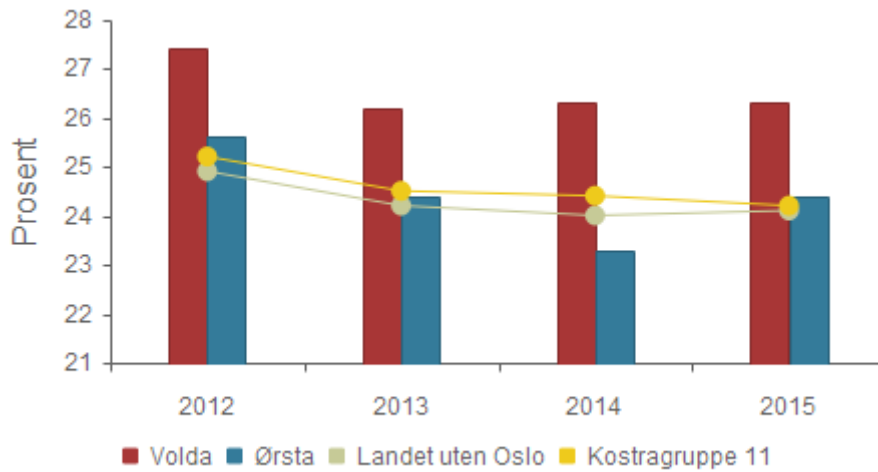
	2012	2013	2014	2015
Volda	2,5 %	0,7 %	2,3 %	4,9 %
Ørsta	0,6 %	1,2 %	1,7 %	3,8 %
Landet uten Oslo	6,0 %	6,2 %	6,4 %	6,7 %
Kostragruppe 11	3,6 %	3,3 %	3,6 %	3,9 %

Økonomi - Netto lånegjeld i kroner per innbygger

	2012	2013	2014	2015
Volda	71 195	71 716	75 108	79 666
Ørsta	57 927	57 856	56 128	57 772
Landet uten Oslo	51 422	54 837	58 744	62 112
Kostragruppe 11	55 076	61 275	64 728	69 772

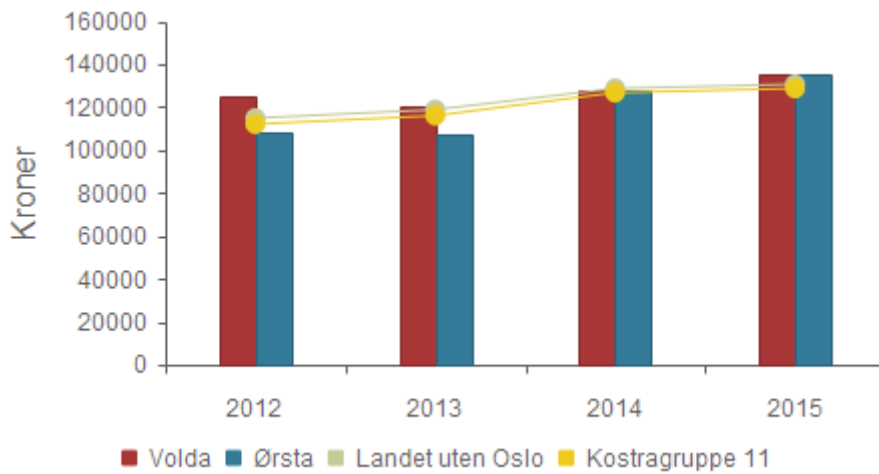
Prioritet - Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgifter

	2012	2013	2014	2015
Volda	27,4 %	26,2 %	26,3 %	26,3 %
Ørsta	25,6 %	24,4 %	23,3 %	24,4 %
Landet uten Oslo	24,9 %	24,2 %	24,0 %	24,1 %
Kostragruppe 11	25,2 %	24,5 %	24,4 %	24,2 %

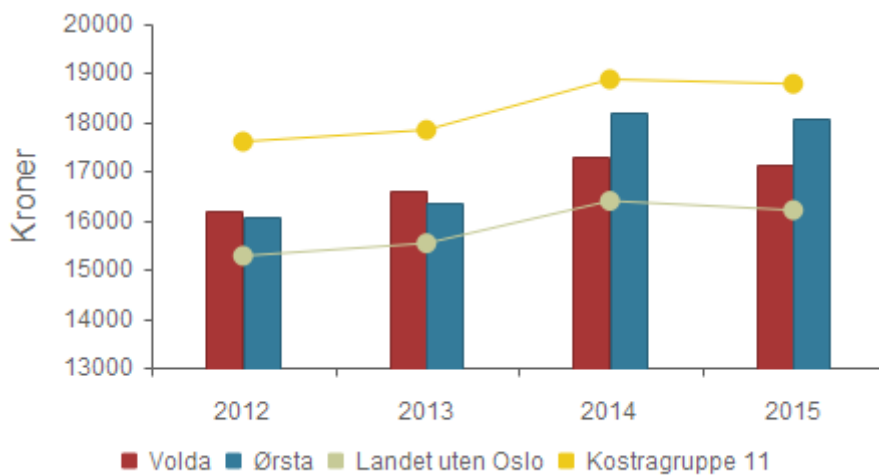

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager

	2012	2013	2014	2015
Volda	125 470	120 284	127 722	135 460
Ørsta	108 574	107 490	128 197	135 081
Landet uten Oslo	114 825	118 763	128 637	130 606
Kostragruppe 11	112 004	115 952	126 675	128 614

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten

	2012	2013	2014	2015
Volda	16 203	16 601	17 300	17 110
Ørsta	16 067	16 336	18 176	18 081
Landet uten Oslo	15 268	15 524	16 385	16 198
Kostragruppe 11	17 590	17 828	18 856	18 765

KS- konsulent fekk våren 2016 oppdraget å gjennomføre ei KOSTRA- analyse av Volda kommune. Analysen vart gjennomført med brei deltaking frå tenesteområda, tillitsvalde og politikarar. Det vart utarbeidd ein sluttrapport på 34 sider, og er med som vedlegg til budsjettsaka. Under er oppsummering for tenesteområda henta direkte frå rapporten (rapporten er skriven på bokmål):

”Oppsummering grunnskole

Behov og ressursbruk:

- *Volda har et objektivt utgiftsbehov som er 9,7 % høyere enn landssnitt.*
- *Volda har en ressursbruk på ca. 1,4 millioner over landssnittet på grunnskole etter at vi har korrigert for forskjeller i utgiftsbehov*

Utdypning:

- *Volda har en desentralisert skolestruktur med 8 skoler og i gjennomsnitt blir det da få elever pr skole (141 elever)*
- *Volda har litt lave gjennomsnittlige elevgrupper noe som trekker opp samlet ressursbruk*

Volda har:

- *En noe høy andel elever med spesialundervisning, stigende andeler med trinnene, og hver enkelt elev får i gjennomsnitt litt flere årstimer enn KOSTRAgr. 11 og landssnittet*
- *Andel timer til spesialundervisning i % av lærertimer totalt ligger også over landssnittet*
- *Litt høye utgifter pr elev (middels/lav produktivitet)*
- *Litt høye skyssutgifter pr elev, og få elever som mottar skyss*
- *Høye resultater målt ved gjennomsnittlig grunnskolepoeng*
- *Høy andel lærere med høyskole-/universitetsutdanning og pedagogisk utdanning*

Oppsummering SFO:

- *Veldig høy prioritering/ressursbruk. Hvis samme nivå som KOSTRAgr. 11 = - 2,1 mill kroner*
- *Middels høy andel elever i SFO*
- *Høye utgifter pr SFO-elev = lav produktivitet*

Oppsummering barnehage

Behov og ressursbruk:

- *Volda har 12% lavere utgiftsbehov enn landssnittet*
- *Volda har en ressursbruk som ligger ca. 1,6 mill kroner over landssnittet etter vi har korrigert for forskjeller i utgiftsbehov*

Videre har Volda:

- *Veldig høy dekningsgrad og full behovsdekning*
- *Det er særlig f. 201 (opphold og stimulering) som har høy prioritering*
- *Noe høy årsverkstetthet og utgifter pr barn i kommunal barnehager. Dette indikerer en noe lav produktivitet og kan i hovedsak forklares ved at Volda har mange små barnehager*
- *Middels andel barn som mottar ekstra ressursinnsats, og hver enkelt mottar i middels mye*
- *Veldig høy andel ansatte med barnehagelærerutdanning*

Oppsummering pleie og omsorg

Pleie og omsorgstjenesten samlet sett:

- *Høyere utgiftsbehov en landssnittet (9,3 %)*
- *Etter korrigering for utgiftsbehov og inntektsnivå bruker Volda ca. 2,5 millioner mindre på pleie og omsorg enn landsgjennomsnittet*
- *Lav prioritering og middels dekningsgrad (lik landssnittet)*
- *Volda har en hjemmebasert tjenesteprofil*
- *Volda har en litt høy andel av mottakerne av plo-tjenester med lavt bistandsbehov*

Institusjonstjenesten:

- *Middels utgifter pr institusjonsplass og litt lave utgifter pr oppholdsdøgn*
- *Lav dekningsgrad*
- *Litt lav andel institusjonsdøgn som er korttidsdøgn*
- *Veldig høy beleggsprosent*
- *Lege og fysioterapeutdekning er lavere enn KOSTRAgr. 11 og landssnittet, og om lag 1 av 6 beboere på institusjon har blitt vurdert av lege og tannhelsepersonell det siste året, og dette er lavt*

Hjemmetjenesten:

- *Middels dekningsgrad*
- *Middels utgifter pr mottaker og lave utgifter pr planlagte vedtakstime = høy produktivitet*
- *69 % av timene går til yngre brukere, og dette er omtrent som KOSTRAgr. 11 og landssnittet*

Volda gir flere timer til praktisk bistand enn landssnittet. En forklaring til dette kan være at dere har mange beboere i omsorgsboliger med heldøgns bemanning og som kan ha relativt høyt bistands-/timebehov

Oppsummering av øvrige tjenester

Helse inkl. helsestasjon/skolehelsetjenesten:

- *Volda har et objektivt utgiftsbehov som er 7,6 % over landssnittet*
- *Etter korrigering for utgiftsbehov og inntektsnivå bruker Volda ca. 4,6 millioner mindre på helsetjenester enn landsgjennomsnittet*
- *Samlet sett prioriteres tjenesteområdet lavt sammenliknet med landssnittet*
- *Volda har også litt lav prioritering etter aldersgruppene 0-5 år og 0-20 år på f. 232 (helsestasjon/skolehelsetjenesten)*
- *Kommunen har relativt god dekning av helsesøstre, fysioterapeuter og legeårsverk, men har «ekstra» brukere fra asylmottak og studenter*
- *Gjennomfører i stor grad normerte undersøkelser, men unntaket er andel barn som har gjennomført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn*

Sosialtjenesten:

- *Volda har et objektivt utgiftsbehov er ca 37 % lavere enn landssnittet*
- *Etter korrigering for utgiftsbehov og inntektsnivå bruker Volda 2,3 millioner mindre på sosialtjenester enn landsgjennomsnittet*
- *Ressursbruken er særlig lav på funksjonene f. 242 og 281*

En gjennomgang av «utgiftsdriverne» viser at Volda har:

- *Andel sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år i % av innbyggere 20-66 år – Lav*
- *Gjennomsnittlig stønadslengde – Litt høy*
- *Gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmåned – Litt lav*
- *Høy andel langtidsmottakere*

Barneverntjenesten:

- *Volda har ca 21% lavere objektivt utgiftsbehov enn landet*
- *Etter korrigering for utgiftsbehov og inntektsnivå bruker Volda 0,9 millioner mer på barnevern enn landsgjennomsnittet*

Ressursbruk:

- *Bruker særlig lite ressurser på f. 251 «barn med tiltak som ikke er plassert av barnevernet»*

Dekningsgrader:

- *Andel meldinger litt under KOSTRAgr. 11 og landssnitt, men litt flere meldinger går til undersøkelse*
- *Andel undersøkelser litt under landssnitt*
- *Både andel barn som ikke er plassert av barnevernet og barn som er plassert av barnevernet ligger mye over landssnittet = mange barn på barnevernstiltak*

Enhetskostnader:

- *Årsverkstetthet = landssnittet*
- *Lave utgifter pr barn med tiltak (f. 251 og f. 252)*

Kvalitet/resultat:

- *Ca. halvparten av undersøkelsene har behandlingstid innen 3 mnd og dette er lavt*

- *Totalt er andel barn med barneverntiltak med utarbeidet plan omtrent som landssnittet, men for barn under omsorgstiltak er andelen med utarbeidet omsorgsplan lav.*

Rus og psykisk helse

- *Høy prioritering på rus f. 243, hvis samme nivå som landet = - 0,7 mill kroner. God dekning av psykiatrisk sykepleiere.*

Kultur:

- *Totalt sett er tjenesten lavt prioritert*

Teknisk sektor:

- *Prioritering av Eiendom ligger litt under landsgjennomsnittet. Forskjeller mellom kommunene i fordelings- og føringspraksis gjør det vanskelig å vurdere hvert enkelt formålsbygg.*
- *Brann har en litt høy prioritering, hvis samme nivå som landet = - 2,3 mill kroner.*
- *Samferdsel har litt høy ressursbruk målt mot landsgjennomsnittet, hvis samme nivå som landet = - 2,9 mill kroner.*

Utviklingssektoren:

- *Samlet sett har Volda en noe høy ressursbruk til fysisk planlegging, hvis samme ressursbruk som landet = - 0,9 mill kroner. Under halvparten av utgiftene innenfor f. 301, 302 og 303 dekkes av gebyrinntekter, og det kan være et potensiale her.*

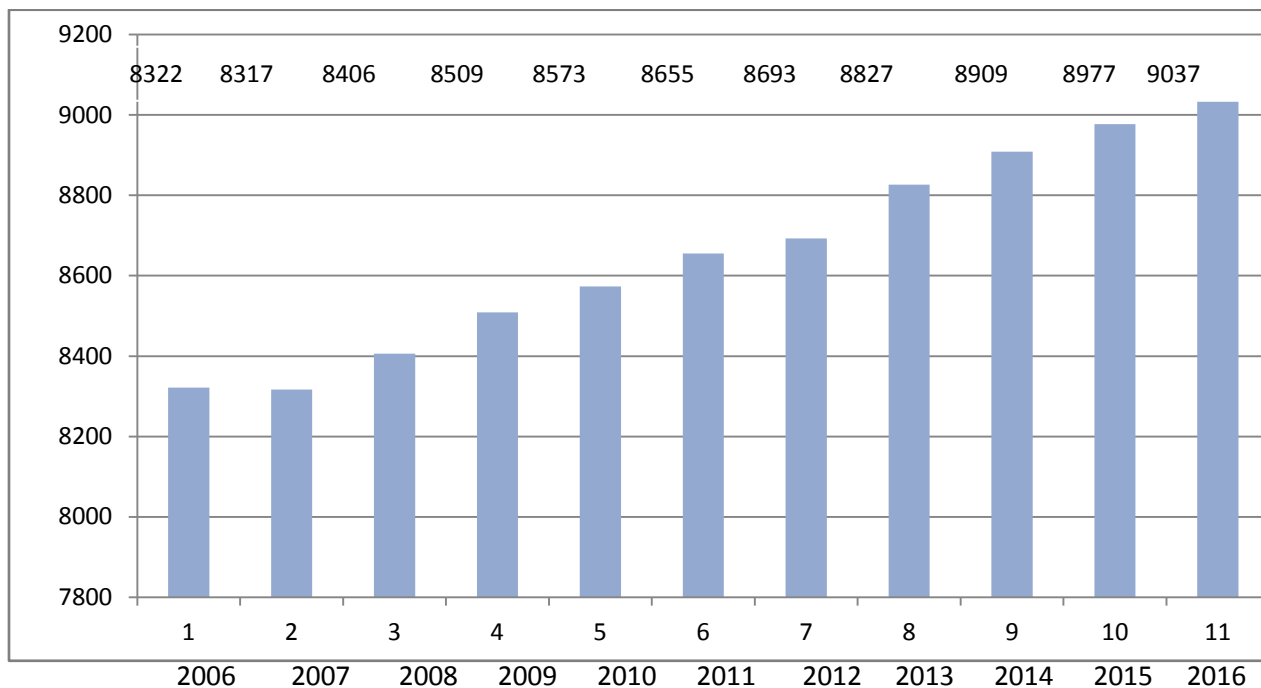
Administrasjon:

- *Volda har et litt høyere utgiftsbehov til administrasjon enn landsgjennomsnittet, og tallene for ressursbruk viser at kommunen ligger tilsvarende litt over landssnittet.”*

2.7 FOLKETALSUTVIKLING

Folketalet i Volda har dei siste åra hatt ei positiv utvikling og pr. 01.01.2016 var det 9037 innbyggjarar i kommunen.

Tabell folketalsutvikling i Volda 2006–2016. Alle tal pr. 01.01. kvart år.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har publisert framskrivingar av folketalet basert på tal for 2016.

Framskriving av folketalet fram mot 2040, basert på middels nasjonal vekst (MMMM):

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040	Auke i %
0 år	88	103	109	114	118	123	120	117	115	30,7
1-5 år	472	465	489	524	546	658	664	652	640	35,6
6-12 år	824	830	812	789	792	794	952	981	968	17,5
13-15 år	326	337	343	362	363	354	342	424	434	33,2
16-19 år	512	489	482	462	473	516	475	532	598	16,8
20-44 år	2968	3047	3113	3170	3181	3308	3427	3415	3398	14,5
45-66 år	2416	2436	2452	2459	2477	2462	2502	2642	2820	16,7
67-79 år	975	1008	1039	1062	1091	1205	1251	1276	1348	38,2
80-89 år	340	341	341	352	346	430	560	631	668	96,5
>90 år	116	117	115	111	119	108	112	146	199	71,5
Totalt	9037	9173	9295	9407	9506	9958	10405	10816	11188	23,8

Tabellen ovanfor er basert på SSB sitt MMMM-alternativ (middels nasjonal vekst), som føreset at fruktbarheit, levealder, innanlandsk flytting og nettoinnvandring held seg på eit mellomnivå. Etter MMMM-alternativet vil vi få ein relativt stor auke i folketalet fram mot

2040. Samla sett vil folketalet auke med 23,8 prosent (2151 innbyggjarar). Vi ser ein dramatisk auke i gruppa 67–79 år, 80–89 år og > 90 fram mot 2040, noko som i åra framover vil gi oss store utfordringar i pleie- og omsorgssektoren. Det er positivt at talet på barn i alderen 0–12 år aukar med i gjennomsnitt om lag 27,9 prosent og at vi har ei rimeleg stabil utvikling i aldersgruppene 20–66 år. Dette er imidlertid utviklinga i eit langt perspektiv og situasjonen vil variere i perioden.

For samanlikninga sin del, tek vi og føre oss LLML-alternativet (låg nasjonal vekst) og HHMH-alternativet (høg nasjonal vekst) for den same perioden.

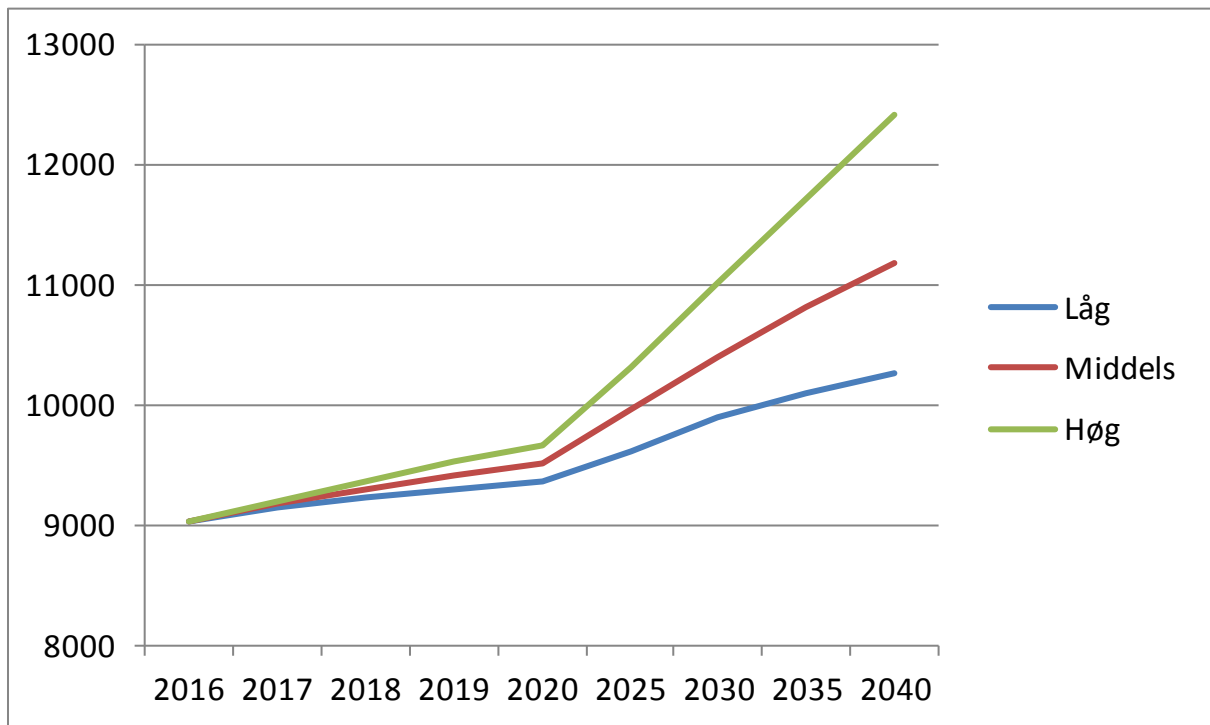
Framskriving av folketalet fram mot 2040, basert på låg nasjonal vekst (LLML):

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040	Auke i %
0 år	88	93	95	99	101	104	101	97	95	7,9
1-5 år	472	464	477	496	504	558	560	548	531	12,5
6-12 år	824	827	807	789	787	741	815	829	855	3,8
13-15 år	326	337	342	361	361	350	327	362	367	12,6
16-19 år	512	488	478	458	467	509	476	480	506	-1,2
20-44 år	2968	3037	3087	3125	3132	3221	3310	3271	3169	6,8
45-66 år	2416	2435	2448	2453	2464	2437	2465	2571	2716	12,4
67-79 år	975	1006	1039	1061	1090	1187	1230	1238	1296	32,9
80-89 år	340	341	339	348	344	415	529	587	610	79,4
>90 år	116	117	114	109	113	96	93	121	152	31,0
Totalt	9037	9145	9226	9299	9363	9618	9896	10104	10257	13,5

Framskriving av folketalet fram mot 2040, basert på høg nasjonal vekst (HHMH):

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040	Auke i %
0 år	88	104	124	131	137	144	142	140	144	63,6
1-5 år	472	465	501	552	593	770	785	785	786	66,5
6-12 år	824	830	814	798	795	846	1105	1162	1167	41,6
13-15 år	326	338	344	365	364	358	361	496	517	58,6
16-19 år	512	492	486	465	478	524	486	596	708	38,3
20-44 år	2968	3063	3141	3215	3239	3414	3586	3647	3567	20,2
45-66 år	2416	2436	2459	2465	2488	2486	2555	2730	2963	22,6
67-79 år	975	1008	1042	1068	1096	1216	1277	1307	1391	42,7
80-89 år	340	341	343	354	354	443	585	569	724	112,9
>90 år	116	117	117	116	120	119	129	178	251	116,4
Totalt	9037	9204	9371	9529	9662	10320	11013	11717	12418	37,4

Dei tre alternativa er samla i diagrammet under.

Befolkningsframskriving Volda kommune 2016 – 2040

Økonomiplanperioden 2017–2020

For økonomiplanperioden 2017–2020 tek ein utgangspunkt i MMMM-alternativet.

	2017	2018	2019	2020	Auke i %
0 år	103	109	114	118	14,6
1-5 år	465	489	524	546	17,4
6-12 år	830	812	789	792	-4,6
13-15 år	337	343	362	363	7,7
16-19 år	489	482	462	473	-3,3
20-44 år	3047	3113	3170	3181	4,4
45-66 år	2436	2452	2459	2477	1,68
67-79 år	1008	1039	1062	1091	8,23
80-89 år	341	341	352	346	1,5
>90 år	117	115	111	119	1,7
Totalt	9173	9295	9407	9506	3,6

Framskrivninga for økonomiplanperioden 2017–2020 (utdrag av MMMM-alternativet).

Volda kommune får ein auke i talet på barn i alderen 0–5 år i økonomiplanperioden og ein nedgang i talet på skuleelevar i aldersgruppa 6–12 år og 16–19 år. Vi ser ein auke i talet på 67–79 åringar på 8,23 prosent og ein auke på 1,7 prosent i aldersgruppa 90 år og over. Dei andre aldersgruppene får ein svak vekst i perioden 2017 til 2020.

Kjelde: SSB.

2.8 EIGEDOMSSKATT

Promillesats

Første året med eigedomsskatt var i 2014, med ein sats på 2 promille. Denne satsen er ført vidare ut 2017. I økonomiplanen er det lagt til grunn at satsen vert heva til 4 promille i 2018 og halden fast på dette nivået ut 2020.

Det er dermed budsjettert med 34 mill kr for kvart år i perioden 2018-2020. Eigedomsskatten i 2018 er ein auke på ca 17 mill høve til utskriven eigedomsskatt i 2016. Men det er viktig å vere merksam på følgjande:

- Finansdepartementet sendte den 18.6.15 ut eit høyringsnotat der dei foreslår å endre eigedomsskatteloven slik at det ikkje skal vere høve til å skattlegge produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjonar i verk og bruk. Det vart ikkje varsla endringar om dette i samband med forslag til statsbudsjettet for 2017, men det kan verte gjeldande frå skatteåret 2018. Med ein sats på 4 promille vil inntektene frå eigedomsskatt vert redusert med ca 2 mill kr.

Prognosen på 34 mill kr er sett saman slik:

- Bustader og eigedomar som er takserte (fritidsbustader, landbruk, våningshus, næring, verk og bruk) utgjer ca 8,5 mill kr.
- Formuesgrunnlag (tal frå skatteetaten) utgjer ca 23 mill kr.
- Kraftverk (inkl. lina til Statnett) utgjer ca 2,5 mill kr

Kommunestyret har i vedtaket om innføring av eigedomsskatt føresett at den skal søkjast avvikla i 2019. Bygging av Øyra skule med påfølgjande auka gjeldsbelastning og kapitalutgifter gjer at Volda kommune må pårekne eigedomsskatt i svært lang tid framover. Det er likevel svært viktig å ha kritisk fokus på drifta for å unngå auke i eigedomsskatten utover nivået som er foreslått, og heller gjere tiltak for ev nedtrapping. Dette vil vere naturleg å sjå i samanheng med tenestestruktur på skule og barnehage der Volda kommune driv vesentleg dyrare enn statleg normert nivå. Dette er også i samsvar med konklusjonen til den politiske arbeidsgruppa som har førebudd eit grunnlagsdokument til budsjett- og økonomiplanarbeidet.

Når ein skal vurdere belastninga eigedomsskatten inneber for innbyggjarane, så bør ein sjå dei samla avgiftene på eigedom i kommunen. Avgiftene på vatn, avløp og renovasjon er låge i Volda kommune samanlikna med kommunane i regionen, landet og i kommunegruppa. Dette inneber at sjølv med eigedomsskatt, så vil Volda kommune kome relativt godt ut på samla avgiftsnivå samanlikna med mange andre kommunar. For avløp har Volda kommune oppbygd store fond. I 2014 vart det kravd inn berre ½ avgift for avløp. Det vert også gjort i 2015.

Det er no 365 kommunar i landet som har innført eigedomsskatt, og fleire er i gong med å utgreie eigedomsskatt. Vi har no ei utvikling med reduksjon i inntektsskatt/personskatt og

formuesskatt medan kommunar innfører eigedomsskatt på grunn av ein svært pressa kommuneøkonomi. I eit makroperspektiv vil det vere viktig å sjå samfunnsøkonomien i samanheng, og effekten av dette er at når staten ikkje fullt ut fullfinansierer velferdstenestene så må ein del kommunar kompensere med eigedomsskatt.

2.9 NÆRINGSUTVIKLING

Kraftfond og næringsfond

Årleg tilvekst på næringsfond-kraft er no på kr. 735 000 , med tillegg av renter . Reknar ein rund sum er det til disp **kr. 750 000 pr. år.**

Om kommunestyret vidarefører prinsippa for løyving 2017 som for 2016, vert fordelinga slik:

• Løyving til Sunnmøre Kulturnæringshage AS (Hoppid)	kr. 150 000
• Tilskot Volda Næringsforum	kr. 350 000
• Dei Nynorske Festspela	kr. 75 000
• Veka	kr. 20 000
• X2	kr. 50 000
• Kammermusikkfestivalen	kr. 20 000
• DokFilm	kr. 20 000
• Animasjonsfestivalen	kr. 20 000
• Naturfestivalen	kr. 10 000
• StudiebygdA-drift portal	<u>kr. 35 000</u>

Sum **kr. 750 000**

Pr. dato er det unytta løyving på fondet på kr. 100 000.

I kommunestyret 18.6.15, sak 71/15, vart det i samband med løyving til Economusee 2016 på kr 100 000 vedteke slikt oversendingsframlegg til administrasjonen: ”*Beløpet vert søkt dekt av Næringsfondet (kraft).*” Summen vert i desse dagar utbetalt då vilkåra for utbetaling no er oppfylt ved at Volda elektriske Mylne no er teken opp som Economusee .

Kommunen har framleis til disp. omlag kr. 280 000 på næringsfond-stat/kommune; midlar som skal nyttast etter retningsliner derifrå.

Kulturnæringshagen – nyetableringar

Kommunestyret vedtok i sak 139/13 å fornye avtalen med Møre og Romsdal fylkeskommune om drift av lokalt hoppid.no-kontor for åra 2013-2016. Den avtalen er forlenga og blir automatisk fornya med eit år om gangen om den ikkje er sagt opp av ein av partane innan 1. oktober i avtaleåret. I samsvar med kst.vedtak i sak 59/12 driftar Sunnmøre Kulturnæringshage AS det lokale hoppid.no-kontoret for kommunen (sjå <http://www.sknh.no/ressursar/hoppid-no-kurs-og-nettverk>).

I følge Fylkesstatistikken for 2016 (nett publisert) vart det i 2015 registrert 78 nyetableringar i Volda. Dette gir ei etableringsgrad på 13, med 9 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar.

Tilsvarande for Ørsta var 69, etableringsgrad 10, med 6 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar. Gjennomsnittet for Møre og Romsdal var ei etableringsgrad på 12, med 8 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar.

Volda næringsforum fekk i 2016 overført ei rammeløyving på kr. 350 000.

Næringsforumet har eit budsjett på om lag 1 mill kr. Drifta er avhengig av kommunalt tilskot i tillegg til medlems-/serviceavgift, andre tilskot og sal av tenester. I 2016 har Volda næringsforum selt prosjektbistand til Volda kommune i samband med sentrumsprosjektet, reiseliv og ulike prosjekt gjeldande flyktningar og innvandrarar, og dette held fram i 2017.

Volda kommune bør ha ei klar forventning om at offentleg og privat næringsliv i Volda melder seg inn i næringsforumet, og nyttar dette som eit samla serviceorgan overfor næringslivet. Dette gjer at kommunen kan forhalde seg til eit samordna næringsliv, samtidig som det gir næringslivet eit økonomisk fundament for å oppretthalde eit rådgjevingsorgan. Rådmannen foreslår at Volda kommune går inn med eit driftstilskot over kraftfondet på kr 350 000, og eit tilskot frå driftsbudsjettet kr 10 000. Tilskotet til Volda Næringsforum vert styrka med løns- og prisstigning, dvs 2,7 % avrunda oppover til kr 360 000.

Volda kommune var med og stifta foreninga Volda næringsforum og er medlem i foreininga. Volda kommune er største enkeltbidragsytar gjennom årleg tilskot. Ordførar og rådmann er assosierte medlemmer med møterett til styret. Ordførar og rådmann har ikkje vore innkalla eller fått sakliste eller møtereferat frå styremøta i denne kommunestyrevalperioden. Kommunen får ikkje budsjett eller rekneskap frå verksemda. Det bør stillast vilkår for utbetaling av tilskot at foreininga følgjer opp forretningsordnen overfor kommunen. Eit viktig formål med etablering av foreininga var å få eit strategisk møtepunkt mellom næringslivet og kommunen.

Når det gjeld dei statlege næringsfondsmidlane vil det ut frå signala i forslaget til statsbudsjett heller ikkje i 2017 verte noko påfyll til Volda kommune. Dette resulterer i at kommune ikkje har midlar utover ubrukt løyving (sjå framanfor) til å gi tilskot til nyetablerarar og til bedriftsutvikling.

Campusutvikling

Volda kommune vil vere ein aktiv part i Campusutviklinga, jfr. at kommunestyret i møte 28.8.15 gjorde slikt vedtak:

- 1. Kommunestyret tek Campusutviklingsplan for Høgskulen i Volda-sluttrapport- til vitende.*
- 2. Kommunestyret viser til høgskulestyret sitt vedtak i sak 43/15, møte 4.6.15, og signaliserer medverknad frå kommunen i prosessar i dei strategiar der dette er føresett. Kommunen ynskjer vidare å vere ein aktiv deltakar i høve strategi 1 og 4.*
- 3. Kommunestyret ser det som ynskjeleg at Høgskulen inviterer kommunen og andre samarbeidspartar til dialog omkring organisering og prosess for planlegging av utbygging.*

Kommunen må parallelt med ein slik prosess avklare strategi rundt si deltaking og kva som ev kan lokalisrast til campusområdet. Eventuelt skisse til prosess med organisering og framdrift skal leggjast fram for kommunestyret som godkjenner kommunen si vidare deltaking i prosessen.

4. Eventuelle planar om tiltak som vil krevje økonomisk deltaking frå kommunen si side må godkjennast av kommunestyret.

Kommunestyret vedtok vidare den 29.09.2016, sak PS 109/16, der det vart gjort slikt vedtak:

1. Kommunestyret vedtek vedlagte forslag til intensjonsavtale mellom Høgskulen i Volda og Volda kommune, datert 21.09.16.

2. Den politiske arbeidsgruppa som vart oppnemnt i K-sak 122/15 følgjer arbeidet med skisseprosjektet for kino/kultursal/fleirbrukssal som del av planlegging av nytt mediebygg på Campus - Høgskulen i Volda. Gruppa vert utvida med inntil 3 representantar frå kulturlivet i Volda, oppnemnd av formannskapet. Arbeidsgruppa får ansvar for å definere kommunen sitt behov i prosjektet og krav til funksjonalitet. Dette må balansere med ambisjonar som gjeld for liknande referanseprosjekt som har vore realistiske å gjennomføre. Gruppa rapporterer til kommunestyret via formannskapet.

Skisseprosjektet held no fram og vil truleg finne si løysing i løpet av 1. halvår 2017.

Sjå meir om Campusprosjektet her: <http://www.hivolda.no/hivolda/om-hogskulen/utval-ved-hvo/campusutviklingsprosjektet/campusutviklingsprosjektet?lang=nyn>

Tilrettelegging for bustadbygging

Volda kommune har positiv folketalsutvikling, men for å kome inn under vekstkommunekategorien og få vekstkommunetilskot, så må innbyggjarveksten kome over 1,6 % over ein 3-årsperiode. Volda ligg sentralt geografisk i høve eit akseptabelt pendlingsomland på om lag 60 000 innbyggjarar. Volda har sentrale regionfunksjonar, og bør ha grunnlag for folketalsvekst. I budsjett- og økonomiplanen er det foreslått opparbeiding av nye byggjefelt for å stimulere folketalsvekst.

Tilrettelegging for næringsetablering

Arbeidsmarknaden i Volda er tufta på kompetansemiljøet i dei offentlege institusjonane. Det er viktig at kommunen er tilretteleggjar og er tydelege overfor myndigheitene om viktigheita av å ha desse institusjonane i regionen vår også i framtida, jfr. det som no er signalisert når det gjeld t.d. Tingretten.

Parallelt med dette er det viktig at Volda har strategiar for å stimulere til arbeidsplassar i det private næringslivet. Volda næringsforum og Sunnmøre Kulturnæringshage er rådgevingsorgan som er sentrale for å hjelpe bedrifter i gang, kople offentlege og private interesser i partnarship, og vere talerøyr for næringslivet sine interesser.

Sikring av restareal og opparbeiding av det regulerte næringsområde på Rotset og Sentrumsutviklingsprosjektet er viktige tiltak som står føre.

Reiseliv

Pr. dato er Volda kommune ikkje medlem av nokon reiselivsdestinasjon.

Kommunestyret gjorde i møte 16.06.16, PS-sak 82/16 vedtak om å omdisponere midlane som tidlegare var avsett til medlemsskap i Desinasjon Ålesund og Sunnmøre til *prosjektet og utviklingsarbeidet "destinasjon Volda*. Vedtaket lyder slik:

- 1. Volda kommunestyre godkjenner at avsette midlar for 2016, kr. 253 000,- til reiselivsutvikling vert overført Volda Næringsforum. Midlane skal øyremerkast til bruk i prosjektet og utviklingsarbeidet "destinasjon Volda", og vert organisert av Volda Næringsforum. Midlane skal inn til vidare nyttast med særleg utgangspunkt i utvikling av reiselivet i heile kommunen. Ein føreset difor at det vert styrt av ei prosjektgruppe som vert oppretta og slik samansett: 2 representantar frå Volda Næringsforum, 2 frå Volda Reiselivslag og 2 frå Volda kommune.***
- 2. Kommunestyret ber om rapportering i årsrapport og ein prosjektrapport innan 1.juli 2017 i samsvar rådmannen sin konklusjon i denne saka.***
- 3. Kommunestyret vil vurdere effekten av måloppnåing og resultat opp mot kor vidt det skal løyvast midlar vidare. Dette vil kommunestyret kome attende til i samband med budsjettet for 2018.***

Volda kommune sine representantar i prosjektgruppa er Fride Sortehaug og Anders Egil Straume med Odd Harald Sundal som vara (jfr. PS-sak 148/16)

Rådmannen meiner at reiselivsnæringa i Volda kommune har eit potensial for utvikling. Føresetnaden for dette er at det er aktørar innanfor næringa som har ambisjonar, og at desse definerer sine behov for tilrettelegging og støtte og er i dialog med kommunen, næringsapparatet i kommunen og regionalt.

Etter at prosjektet er gjennomført vil kommunen på nytt ta stode til om ein skal knyte seg til eit destinasjonsselskap og evt. kva selskap det skal vere. Kommunen må i den samanheng vurdere kva som er optimal bruk av ressursar som bidrag for å utløyse auka aktivitet i reiseliv i Volda i åra som kjem.

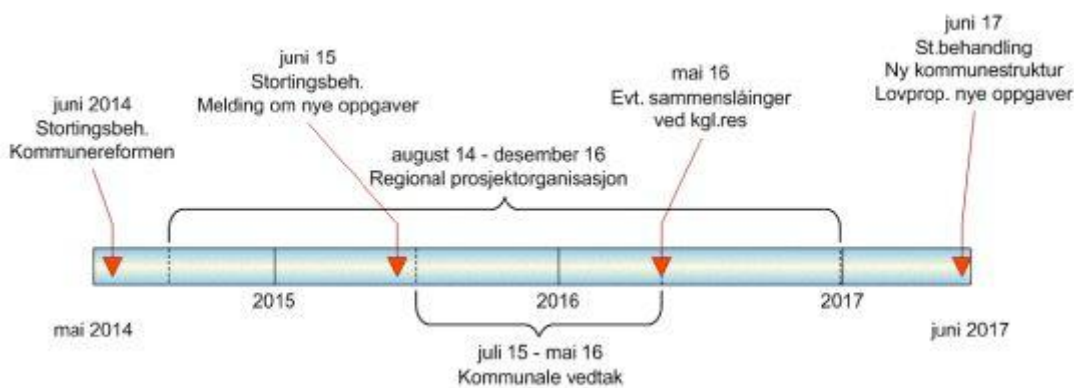
2.10 KOMMUNEREFORMA

Volda og Hornindal har gjort vedtak om å slå seg saman. Prosessen startar opp gjennom førebels fellesnemnd for å planleggje samanslåingsprosessen når den startar opp formelt etter Stortingsvedtaket i juni 2017.

Mål for reforma:

- Gode og likeverdige tenester til innbyggjarane
- Heilskapleg og samordna samfunnsutvikling
- Berekraftige og økonomisk robuste kommunar
- Styrka lokaldemokrati

Tidsplan

Økonomiske tilskot

Volda og Hornindal får kr 1 mill årleg i tilskot frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal til prosjektet fram til 2020. Tilskotet til dekning av eingongskostnader med reforma er på 20 mill for dei to kommunane og vert utbetalt når Stortinget har gjort vedtak i juni neste år. Etter samanslåinga får den nye kommunen utbetalt 5 mill i reformtilskot. Volda og Hornindal vil også få eit regionsentertilskot på om lag 5 millionar årleg frå og med 2017. Storleiken er usikker og avheng av kor mange kommunar som faktisk vert samanslått. Volda kommune ville fått 3 mill lågare rammeoverføring frå staten frå og med 2017 dersom vi ikkje hadde vedtak om samanslåing.

Forprosjektfasen

Arbeidet med kommunereforma vil ta ein del tid og ein må vere budd på å bruke ein del administrative og politiske ressursar til dette arbeidet. Volda kommune har kutta i administrative ressursar og for å prioritere arbeidet med kommunereforma, må andre oppgåver vike prioritet.

I første fase vert det viktig å få oversikt over arbeidet, leggje ein framdriftsplan med prioriterte oppgåver og sikre god prosess som involverer tilsette, politikarar og innbyggjarane. Kommunane må vere realistiske på å avpasse ambisjonsnivå og behov for å styrke kapasiteten for å gjennomføre prosjektet. Det er viktig å nytte høve til å byggje noko nytt og byggje ein innovasjonskultur der ein tek i bruk nye arbeidsmåtar og får til samskaping for auka verdiskaping.

Fylkesgrensa

Det er viktig å få tidleg avklaring av forholdet til fylkeskommune og fylkesmann, og ideelt bør den nye kommunen snarast etter samanslåingsvedtaket i Stortinget kunne forhalde seg til ein fylkesmann og ein fylkeskommune.

Det er usikkert om Stortinget vil vedta samanslåing av kommunar med tvang. Dersom Ørsta skulle kome med, så må ein forhalde seg til det når den tid eventuelt skulle kome.

3 SEKTORANE OG STABANE

Kapittel 3 har omtale av mål, ufordringar og budsjetttrammer.

3.1 INNLEIING

MÅLKART

Malen for mål er bygt opp slik at den er integrert både i budsjett, tertialrapportering og årsrapportering.

Fokusområde for Volda kommune

Tabellen under viser at vi opererer med 4 fokusområde:

OMDØME	MEDARBEIDAR
TENESTER	ØKONOMI

Felles målkart for kommunen

Det vert etablert eit felles målkart for kvart av dei 4 fokusområda (omdøme, medarbeidar, tenester og økonomi). Dette er vist under for kommunen samla og vidare for den enkelte sektor:

Omdøme

Mål	Resultat	Kommentar
Volda kommune skal vere ein trygg kommune for alle som bur og oppheld seg i kommunen, og kommunen skal ha god beredskap mot aktuelle kriser og uønska hendingar		
Volda kommune skal tilretteleggje for trivsel og utvikling i kommunen og vere ein partner i viktige samfunnsprosjekt		

Medarbeidar

Mål	Resultat	Kommentar
Tilsette opplever tydeleg leiing som stiller krav, yter støtte og ser arbeidstakarane.		
Endringsdyktigheit som kultur der tilsette skal oppleve at det vert lagt til rette for innovasjon, og at innovasjon vert etterspurt.		
Nærver på 92 %		
Sjuefråver på grunn av arbeidsmiljø skal ikkje forekome		

Tenester

Mål	Resultat	Kommentar
Tenesteyting og sakshandsaming i samsvar med lov- og regelverk		
Det skal vere eit minimum av omgjorde vedtak i klagesaker		
Tenesteytinga skal ha brukarperspektiv der dialog og erfaringar frå brukarsida er sentralt i læring og utvikling.		

Økonomi

Mål	Resultat	Kommentar
Økonomi i balanse		

Det er behov for å arbeide nærare med måleindikatorar. Det vert ikkje målt på kvalitative data, og det vert vurdert abonnement på Kommuneforlaget sitt opplegg for undersøkingar; ”Bedre kommune” for å gjennomføre innbyggjarundersøkingar, brukarundersøkingar på tenesteneområda og medarbeidarundersøking.

3.2 BUDSJETTRAMMER

Statsbudsjett for 2017 har følgjande prognose for løns- og prisauke:

	Prosent	Vekt
Løn	2,7 %	0,65
Andre driftsutgifter	2,1 %	0,35
Samla deflatoror	2,5 %	1

Lønsutgifter utgjer knapt 2/3 av driftsbudsjettet for kommunesektoren. Det er forventa at lønsutgiftene til kommunesektoren vert auka med 2,7 %. Budsjettrammene til sektorane og stabane er justert i tråd med denne prognosen. Det er ikkje lagt inn kompensasjon for prisauke på varer og tenester (anslått til ca 2% i statsbudsjettet).

Føresetnader for budsjettering av pensjon

Alle tilsette betalar 2 % av løna si til pensjonsleverandøren. Det resterande vert betalt av arbeidsgjevar. Under er det gjort greie for føresetnadane som ligg til grunn ved utrekning av arbeidsgjevar sin andel for 2017.

Lærarane er medlem av statens pensjonskasse. Selskapet opplyser at arbeidsgjevar sin andel er estimert til 10,25 % av pensjonsgrunnlaget i 2017.

Alle andre tilsette i kommunen er medlemmar av KLP. Selskapet opplyser i brev datert 1. september 2016 at arbeidsgjevar sin andel er estimert til å verte 19,9 % av pensjonsgrunnlaget for sjukepleiarar i 2016. For alle øvrige tilsette er prognosen 17,9 % av pensjonsgrunnlaget. Det er knytt svært stor usikkerheit til dette området.

Arbeidsgjevaravgift på 14,1 % kjem i tillegg.

Tabellen under viser budsjettrammene i neste økonomiplanperiode:

Sektorar og stabar	Opprinnelig Budsjett 2016	Revidert Budsjett 2016	2017	2018	2019	2020
Rådmann	1 660 059	1 660 059	1 888 087	1 888 087	1 888 087	1 888 087
Samfunn og rådgjeving	1 480 272	1 480 272	1 383 425	1 383 425	1 383 425	1 383 425
Personal og organisasjon	12 763 452	12 738 452	17 449 223	17 449 223	17 449 223	17 449 223
Økonomi	6 753 769	6 738 769	6 774 599	6 774 599	6 774 599	6 774 599
NAV Kommune (*)	8 158 196	8 158 196	8 717 312	8 717 312	8 717 312	8 717 312
Opplæring og oppvekst (**)	197 026 026	197 646 026	203 364 559	203 364 559	203 364 559	203 364 559
Helse og omsorg	182 217 111	182 217 111	181 494 600	181 494 600	181 494 600	181 494 600
Kultur og service	10 604 717	10 604 717	11 502 143	11 502 143	11 502 143	11 502 143
Politisk verksemd	2 695 392	2 695 392	2 286 713	2 286 713	2 286 713	2 286 713
Teknisk	31 163 429	33 663 429	34 912 625	34 912 625	34 912 625	34 912 625
Sjølvkosttenester	0	0	0	0	0	0
Utvikling	6 009 130	6 009 130	6 878 014	6 878 014	6 878 014	6 878 014
Barnevern Volda kommune (***)	18 539 580	18 539 580	29 886 218	29 886 218	29 886 218	29 886 218
SUM	479 071 133	482 151 133	506 537 518	506 537 518	506 537 518	506 537 518
Fellesområdet	-2 688 230	-3 984 730	-8 753 086	-17 013 086	-21 737 802	-23 737 802
SUM	476 382 903	478 206 403	497 784 432	489 524 432	484 799 716	482 799 716

(*) = Dei budsjetterte utgiftene til sosialhjelp er auka med kr 500.000.

(**)=I budsjettframlegget for 2017 er utgiftene til lærlingar og hovudtillitsvalde osv flytta frå budsjetta frå helse/omsorg og opplæring/oppvekst til budsjettet for personal og organisasjon. Dette er berre ei teknisk endring for å ha betre oversikt og styring og utgiftene utgjer samla i overkant av 4,4 mill kr. Budsjettrammene til helse og omsorg (2,5 mill kr) og opplæring og oppvekst (1,9 mill kr) er tilsvarende redusert.

(***) Eksisterande refusjonsordning for einslege mindreårige innvandrarar (EMI) vert endra frå og med 2017. I dagens ordning vert det sendt refusjonskrav (etter faktisk medgåtte utgifter), og vert inntektsført på sektorkapittelet for Barnevern. Frå og med 2017 vert dette erstatta med stykkprisfinansiering. Inntektene etter den nye ordninga er flytta til fellesområdet, og er forklaringa på at netto budsjettramme til Barnevern går så mykje opp.

3.3 HELSE OG OMSORGSSEKTOREN

Helse og omsorg omfattar førebygging, rehabilitering og legeteneste, sjukeheim, heimeteneste til heimebuande og i omsorgsbustad, tre dagsenter for ulike brukargrupper, rus- og psykisk helseteneste av avlastningstilbod for barn og unge. Ansvar og oppgåvene til kommunane har vorte endra ved innføring av Samhandlingsreforma. Kommunen har fått og får fleire oppgåver, og primærhelsetenesta har eit særleg ansvar for førebygging og generalistansvar for behandling av alle helseproblem hos innbyggjarane. Helse og omsorgssektoren er ein stor sektor med store utfordringar framover. Overordna plan- og utviklingsarbeid i sektoren vil vere svært viktig. Gjennom statlege reformer at sektoren fått utvida ansvar og auka volum. Dette kjem i tillegg til fleire eldre og sosiale endringar som krev auka behov. Dette er eit nasjonalt fenomen, og spesialisthelsetenesta opplever same vekst i behov for tenesteyting. Helse Midt-Norge konstaterer i Strategi 2030 at auka behov ikkje berre kan møtast med auka ressursar. Det same gjeld i Volda kommune. Fagadministrasjonen vert utfordra på å tydeleggjere retninga og finne faglege løysingar innanfor dei ressursane kommunen har tilgjengeleg. Dette må ha særleg fokus no framover med god involvering av tilsette, brukarar og politisk nivå.

Sektoren jobbar for at folk skal kunne bu heime så lenge som råd. Kommunen har gjennom Klokkarstova lagt ein strategi for å gi øyeblikkeleg hjelp og å kunne ta imot utskrivingsklare pasientar frå helseføretak. Frå 01.01.2017 vert dette ansvaret utvida til å gjelde pasientar med rus og/ eller psykisk sjukdom. Denne pasientgruppa er elles aukande i tal og gir kommunen store utfordringar kapasitetsmessig og fagleg. Også avlastningstilbodet for barn og unge har opplevd sterk auke, både knytt til etablering av to barnebustader på under eitt år og auka tal brukarar. Kvardagsrehabilitering har vore gjennom ei prosjektperiode der dette tilbodet no er tverrfagleg etablert.

Teneste og utviklingsmål		
➤ Styrke førebyggjande arbeid og utsetje behov for langvarig heildøgns teneste	➤ Ha gode avlastnings- og korttidstilbod for personar i alle aldrar	➤ Ha gode heildøgnsstilbod i små eller individuelle einingar til brukarar med særskilde behov
➤ Utarbeidd gode målmetodar for utnytting av arbeidstida i heimebasert omsorg, der ansikt til ansikt-tid, transporttid og anna tid kan synleggjerast	➤ Styrke leiarane si dyktigheit i leiing, forvaltning og helserett	➤ Til ei kvar tid ta imot utskrivingsklare pasientar
➤ Nytt ØH-plassane i tråd med statleg utrekna måltal for kommunen og	➤ Attraktiv arbeidsplass med styrka arbeidsmiljø og redusert	➤ Effektiv og sikker informasjonsutveksling på alle arbeidsplassar

integrere nye kommunale ØH-oppdrag i etablert tilbod.	sjukefråver	
➤ Betre brukarane sine moglegheiter til å meistre eigen kvardag	➤ Brukarane og pårørande opplever ein tryggare kvardag	➤ Tilrettelagt for smart-husteknologi i alle nye omsorgsbustader
➤ Brukarane har ein aktiv og meiningsfull kvardag	➤ Frivillegkoordinatorane har etablert godt nettverk til frivillege lag og organisasjonar	➤ Tilpassa fysiske omgjevnader for personar med demens
➤ Gi gode og individuelt tilpassa tenester til enkeltpersonar med spesielle omsorgsbehov	➤ Gjere velferdsteknologiske løysingar tilgjengelege for flest mogleg av brukarane	➤ Kvardagsrehabilitering skal vere ein integrert del av tenestene

Utfordringar

I prosessnotatet som vart lagt fram via politisk arbeidsgruppe for kommunestyret i september vart det gitt ei god skildring av dagens situasjon og utfordringar i sektoren. Sektoren må arbeide vidare med å kome fram til forslag til tydeleg retning om korleis utfordringane skal løysast. I samband med budsjettførebuingane vert det presentert behov frå sektoren om å tilføre auka ressursar på ca kr 12 mill, jfr sektorsjefen sine kommentarar til behova:

Rustenesta:

Har hatt prosjektmidlar i tre år frå helsedirektoratet som har vore brukt 50% knytt til Gnisten dagsenter og 100% har gått til styrking av den oppsøkande rustenesta. Når prosjektmidlane no forsvinn er det ikkje ressursar til å oppretthalde denne aktiviteten. Dette skjer ei tid ein ser at utfordringane er veksande og at kommunen får nye oppgåver frå 01.01.17 knytt til denne brukargruppa.

Nattevakt sjukeheim:

I 2013 vart det oppretta ei femte nattevakt. Styrkinga vart i gjort pga utfordringane i demensbugruppene. I tillegg kunne den vere eit supplement mot korttidsavdelinga/øyeblikkeleg hjelp (ØH) og ved behov supplere nattevakta i heimetenestene i høve sjukepleieoppgåver. Dette har gitt svært vanskeleg situasjonar og stressande val for bemanninga på natt. Pasientsituasjonen har faktisk endra seg etter at nattevakta kom. Tidlege utskrivningar frå sjukehuset har medført større faglege utfordringar på sjukeheimen og mange pasientar har omfattande somatiske hjelpebehov. I kombinasjon med nye oppgåver til kommunane frå 01.01.17 med øyeblikkeleg hjelp til pasientar med rus og/ eller psykisk sjukdom, vil kunne forsterke dette ytterlegare. Det er derfor eit reelt behov for tre nattevakter i både etg. på sjukeheimen. I 2015 og 2016 har vi ofte måtte leige inn ekstra nattevakt for å dekke brukarbehov. Det har og vore mykje sjukefråvær på natt som mykje relaterer seg til høgt arbeidspress. Tiltaket vil ha ein god effekt på redusert bruk av variable lønnskostnader.

Kompetansebygging/ fagdag:

Helse- og omsorgstenestene er inne i ei svært utfordrande tid. Det er høge forventningar til dei kommunale tenestene, både når det gjeld kapasitet, kompetanse og nytenking. Kompetansebygging er utfordrande fordi det må skje samstundes som ein har ansvar for brukarar som treng teneste. Derfor er det viktig å sette dette i eit system som sikrar målretta kompetansebygging. Dette er og viktig for å skape motiverte tilsette, godt arbeidsmiljø og utvikling av gode tenester, noko som også den gjennomførte arbeidsmiljøundersøkinga viser. Derfor vil vi innføre fagdag. Vi viser til prosessnotat økonomi, pkt. q. (PS sak 107/2016).

Leiarutvikling:

Sektoren har ansvar for mange viktige oppgåver i kommunen. Det er viktig med høg kompetanse på dei ulike leiarnivåa. Dette er ledd i den store omorganiseringprosessen som er gjennomført i kommunen. For sektor helse og omsorg er det behov for å auke kompetanse både i høve administrative oppgåver og stadig endra faglege oppgåver, men ikkje minst i det å vere leiar i desse endringstidene vi er inne i.

Sjukeheim:

- Redusere talet kortvakter/ ufrivilleg deltid i 3 etg.
- Høg arbeidsbelastning i 3 etg. noko som og kom fram i arbeidsmiljøkartlegginga. Behov for å styrke grunnbemanning på alle Dag- og Seinvakter. Ein opplever at bebuarane ved sjukeheimen vert jamnt dårlegare. Dette er i tråd med strategien om at folk skal bu heime så lenge som råd før dei skal på høgre omsorgsnivå. Dei fleste er innoom ein døgnbemanna bustad før dei får tildelt plass på sjukeheimen. Dette medfører at alle har eit høgt omsorgsbehov. Viser og til *Forskrift om en verdig eldreomsorg*, §§ 1, 2 og 3. I tillegg er det stor usikkerheit knytt til nytt oppdrag på øyeblikkeleg hjelp for pasientar med rus- og psykisk sjukdom frå 01.01.17 for kommunane.
- Behov for å styrke koordinering av frivilleg innsats i sjukeheimen. Viser og til Omsorgsplanen som skisserer dette behovet. Hausten 2016 flytta ein ressursar frå Mork bustader for å opprette stilling som 20% frivillegkoordinator, starta som eit prosjekt for å styrke og kvalitetssikre det frivillege omsorgs- og aktivitetstilbod for eldre gjennom utdanning av frivillegkoordinatorar. Dette viktige området skulle vore prioritert med samla 40% stilling. Viser og til prosessnotat økonomi, pkt. p. (PS sak 107/2016).

Heimeteneste til heimebuande:

- Heimetenestene har ein avgjerande funksjon med å gi forsvarlege tenester så lenge folk bur heime. Oppgåva er viktig for å utsette behov for meir omfattande tenester. I dette ligg og at dei faglege oppgåvene veks og at ein ikkje kan la vere å gi eit fagleg forsvarleg tilbod. Seinare tid har heimetenestene måtte leige inn ekstra personell fast på helgar for å kunne utføre alle oppgåvene sine.

Heimetenestene, omsorgsbustader:

- Behov for å styrke koordinering av frivilleg innsats i døgnbemanna omsorgsbustader. Viser og til Omsorgsplanen som skisserer dette behovet. Hausten 2016 flytta ein ressursar frå Mork bustader for å opprette stilling som 20% frivillegkoordinator, starta som eit prosjekt for å styrke og kvalitetssikre det frivillege omsorgs- og aktivitetstilbod for eldre gjennom utdanning av frivillegkoordinatorar. Dette viktige

området skulle vore prioritert med samla 40% stilling. Viser og til prosessnotat økonomi, pkt. p. (PS sak 107/2016).

Tenesta/ butenesta for funksjonshemma:

- Frå 01.08.2016 vart barnebustad nr. 2 etablert. Isolert sett har dette medført bemanningsauke med 1,5 årsverk. Det er no 13 brukarar av avlastingstilbodet i tillegg til to barnebustader. 7 av dei 13 borna treng 1:1 bemanning på tilbodet. I tillegg får tenesta forlenga avlastingsbehov pga forsinkingar i bygging av nye omsorgsbustader.
- Nye omfattande tenestetilbod som vert etablerte utanfor ordinær tenestestruktur.
- Bemanning til dei planlagde omsorgsbustadane på Doktorhaugen.

Førebygging, rehabilitering og legeteneste:

- Med unntak av denne einingsleiaren har dei andre einingsleiarane i sektoren 100 % funksjon som leiar. Ein ser at arbeidsbelastninga over tid har vore stor og at administrering av dei ulike tenesteområda krev stor innsats. Med tanke på alle dei viktige funksjonane som ligg under denne leiaren, er det viktig at det vert lagt tilrette for at eininga fungerer optimalt. Mellom anna er det mykje forebyggande arbeid og behandling som vert utført i denne eininga. Dette er viktige funksjonar med tanke på tenestetrappa, der eit mål er å halde folk så lågt nede i trappa som mogleg.
- Fastlegane i Volda har siste året hatt eit svært travelt år. Gjennom almennegeutvalet til samarbeidsutvalet har det vore meldt behov for å opprette ein ny fastlegeheimel. Legane melder at dei ikkje har kapasitet til å ta imot alle førespurnader på fastlege. Dei melder og om så stor vaktbelastning at situasjonen ikkje kan halde fram slik. Ein manglar kontor til ny legeheimel, men fastlegane er innstilt på at, fram til legesenteret vert ombygd/ utvida, ny fastlege må kunne bruke av ledige legekontor, dvs bytte kontor frå dag til dag. Det kan gjerast då legane har ulike offentlege oppdrag autanfor legekantoret og at dette gir ulike ledige kontor frå dag til dag.

Generelt i sektoren:

- Særleg tilrettelagt omsorgsbustadar (erstatningsbustadane for Mork bustader)- behovet for mindre bueiningar til krevjande eldre med demens og/ eller psykiske vanskar var tenkt realisert i det prosjektet.
- Ta i bruk velferdsteknologi som supplerer direkte tenesteyting på ein slik måte at det gir både fagleg forsvarlegheit og naudsynt tryggleik, spesielt knytt til heimebasert omsorg.

Oppstart prosessar:

I prosessnotat økonomi, pkt. p. (PS sak 107/2016), heiter det: *Rett teneste på rett nivå og effektiv bruk av ressursar i helse og omsorgssektor. Det skal takast omsyn til både organisatoriske og bygningsmessige og ved bruk av teknologi. Samarbeidet med frivillege og pårørande skal vidareførast og setjast i system i utvikling av tenestene i sektoren.* Helse- og omsorgssjefen opplyser at ho har allereie starta prosess saman med einingsleiarar og tillitsvalte på område som har vore løfta fram i budsjettprosessen:

- Sjukeheimen, bruk av bemanningsressurs
- Førebygging, rehabilitering og legeteneste: prioritere bruk av ressursane i eininga sett i forhold til både fastlegebehov og leiarressurs.

- Rus- og psykisk helseteneste: bruk av bemanningsressurs i heile eininga, ikkje minst med tanke på dei nye oppgåvene som er skissert for kommunen frå 01.01.2017 og prosjektmidlane som fell vekk.
- Heimetenestene for heimebuande og omsorgsbustader: bruk av ressursar på tvers av dei to einingane.
- Tenestene/ butenestene for funksjonshemma: bruk av bemanningsressurs på tvers av einingane.
- Etablere bruk av digitale tryggleiksalarmar med muligheit for å kople til anna velferdsteknologisk utstyr, inkludert også gode responstenester.

Nye arbeidsmåtar og innretning av tenestene med førebygging og tidleg innsats skal gi brukarane høgare livskvalitet ved at dei i større grad kan utvikle det friske og ta i bruk egne ressursar. Dette skal ikkje gå på akkord med nødvendige hjelpebehov, men rett teneste på rett nivå til rett tid kan utsetje pleiebehov og redusere utgiftsbruken. Sektoren må i tida framover kunne ta ut effekt av nye arbeidsmåtar, og må arbeide systematisk målretta i prosess med tillitsvalde og brukarrepresentantar for å lykkast.

Det er svært store utfordringar i sektoren for å tydeleggjere retning og finne løysingar med forpliktande oppfølging som gjer at ein greier å drive tenestene innanfor framtidig tilgjengelege ressursar. Ei rettesnor for dette er statleg normert nivå som grunnlag for Volda kommune sitt utgiftsbehov for helse- og omsorgstenestene. Dette krev god leing og god ressursutnytting. Rådmannen vil forankre ein prosess på dette i budsjettvedtaket.

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Medarbeidarsamtale med alle fast tilsette		Helse- og omsorg har relativt store tenesteområder med mange små stillingar, slik at det vert ulike tidsinterval og måtar å gjennomføre samtalar på.
Initiere innovative/nytenkjande tiltak: Å prøve ut og ta i bruk velferdsteknologi		
Handhaldne terminalar i heimetenesta kopla til fagsystemet Gerica gir oversikt over ATA (ansikt til ansikt tid) for å planleggje betre ressursbruken.		Bruke eksisterande teknologi til måling av ATA, både i heimetenestene og i døgnbemanna omsorgsbuster for eldre.
Nærvær på 91 %		Nærværprosent pr. august 2016 er 91,375 %
Månadleg økonomirapportering med fokus på å halde økonomisk ramme på alle nivå i sektoren.		Månadleg rapportering frå leiar til økonomiansvarleg med oppfølging av avvik frå økonomiansvarleg. Tett dialog og godkjenning frå kommunestyret ved evt. ekstrabehov som ikkje kan dekkjast innanfor tildelt ramme. Fokus på økonomi/budsjett på leiarmøte kontinuerleg

Kvardagsrehabilitering er implementert frå prosjekt til ordinær teneste		Måltal –Effekt av kvardagsrehabilitering skal målast kvarttalsvis ved standardisert og anonymisert evalueringsverkty og rapporterast til kommunestyret
Tildelingskontoret er forvaltareining i sektor helse og omsorg, rett teneste på rett nivå.		Rett teneste på rett nivå Standardardar vert forankra i kommunestyre.
Aktiv omsorg og frivillig koordinering i eldreomsorga. Deltaking i kulturelle aktivitetar. Frå prosjekt til implementering av Frivilligkoordinatorar i eldreomsorga ved sjukeheim og døgnbemanna bustad		Tal frivillege som engasjerer seg i høve brukarane. Tal kulturelle arrangement og tal deltakarar på arrangementa, både avdelingsvis og større arrangement t.d. kulturelle spaserstokk. Kartlegging tre gongar i 2017, januar, august og november.
Utskrivingsklare pasientar frå sjukehus vert overtekne innan fristen, og kommunen skal ikkje betale for liggjedøgn på sjukehus		
Forpliktande oppfølging av tiltaksplanane for å utvikle leiingsdyktigheit og styrka arbeidsmiljø i heile sektoren, jfr oppfølging etter arbeidsmiljøundersøkinga		Milepelsoppfølging med involvering av tillitsvalte og verneombod.
Etablere arena og program for kompetanseutvikling og for å drive utviklingsarbeid.		
Gjennomføre utviklingsprosess for å peike ut tydeleg retning, konkretisering av mål og satsingsområde for å løyse utfordringane i sektoren, slik at ein får kontroll med utgiftsveksten.		

3.4 KULTUR OG SERVICESEKTOREN

Sektoren omfattar servicekontor med politisk sekretariat, arkiv og indre tenester, kino, bibliotek, frivilligsentral og ungdomsklubb. I tillegg har servicekontoret ansvar for sakshandsaming som er lagt i frontlina, som td. skjenkesaker. Tenestene i sektoren har eitt fellestrekk: Dei yter i stor grad publikumsretta tenester, kulturavdelinga ved å gje gode kulturtilbod til innbyggjarane og servicekontoret ved å gje god informasjon om alle dei ulike tenestetilboda kommunen har å by på.

Teneste og utviklingsmål		
➤ Aktiv informasjon om kommunen sine tenester, tilrettelegging av tenester på skjema og profilering av Volda	➤ Elektroniske skjema på heimesida og digital kommunikasjon med innbyggjarane skal gi forenkla tenester for brukarane og frigjorte ressursar i administrasjonen	➤ Aktiv frivillig sektor
➤ Fokus på barn og unge og leggje til rette for positive opplevingar og deltaking innan ulike arenaer og aktivitetar i kommunen	➤ God fagkompetanse som sikrar god og effektiv sakshandsaming	➤ Handheve kommunen sin ruspolitikk i tråd med god førebygging og streng oppfølging av brot på alkohollova

Utfordringar

Fråveret av ei eiga ”kulturredikert” stilling (etter at kultursjefstillinga blei inndratt frå januar 2014), har ført til redusert kapasitet i sektoren når det gjeld å kunne ta initiativ til kulturtiltak og kulturarrangement. Det er heller ikkje vore rom for frie kulturmidlar i kommunen sitt budsjett dei siste åra. Arbeidet med kulturminneplan er igangsett, og den er planlagt ferdigstilt i 2017. Frivilligsentralen har ei sentral rolle i å formidle kunnskap om moglege stønadsordningar og medverke til å styrke kompetansen til dei frivillige innan styrearbeid og andre område som kan styrke organisasjonslivet i kommunen.

Biblioteket flytta inn i nye lokale i mars 2015. Det vert framleis utfordring å tilfredsstille krava i den nye biblioteklova om at biblioteket skal vere møteplass (*:§1: Føremål: ... Folkebiblioteka skal vere ein uavhengig møteplass og arena for offentleg samtale og debatt...*). Kinoen held fram arbeidet med å gje eit godt og variert kinotilbod til innbyggjarane, og er eit viktig lågterskeltilbod i kommunen. Ungdomsklubben har 60 % stilling fordelt på to kveldar i veka og held til i mellombelse lokale i 2. etg. på samfunnshuset. Det er uttrykt ynske om meir permanente og meir tenlege lokale, som kan gje moglegheit for

fleire parallelle aktivitetar på kvar klubbkveld. Ungdomsklubben har låge besøkstal, noko som samanheng med det lite tenelege og små lokalet dei har til rådighet.

I september 2016 tok Volda kommune i bruk digital kommunikasjon via SvarUt (direkte kommunikasjon med innbyggjarane frå arkivsystem og andre fagsystem) og det vil bli jobba aktivt i 2017 med å få flest mogleg av innbyggjarane til å ta i bruk digital postkasse. Førebels er det berre sak/arkivsystemet som er kobla opp mot SvarUt, men andre fagsystem vil truleg følgje etter allereie i 2017. Prosessen med innkjøp/oppgradering av nytt arkivsystem vil også starte i 2017.

Det er stort etterslep på ordning, listeføring og etikettering av arkivmateriale for perioden 1964 og fram til i dag, jf avvik ved statleg tilsyn i 2014. Etterslepet utgjer om lag 430 hyllemeter, og Statsarkivet vurderer at det er behov for omkring 2,5 årsverk for å ordne og listeføre denne mengda med papirbaserte arkiv. Det er ikkje mogleg å få satt av ressursar til dette arbeidet i den daglege drifta til sektoren. Det er ønskeleg at Volda kommune fekk ordna og listeført dette store etterslepet snarast råd, særleg med tanke på den føreståande kommunesamanslåinga med Hornindal.

Volda kommune er aktiv på sosiale media som Facebook og Twitter. Auka bruk av elektroniske skjema via kommunen si heimeside og større grad av digital integrasjon er ei målsetting for å effektivisere tenestene og forenkla tenestetilbodet for innbyggjarane. Ein så stor organisasjon som Volda kommune burde hatt ein eigen kommunikasjonsmedarbeidar. Behovet aktualiserer seg enda meir i prosessen med å etablere ny kommune saman med Hornindal.

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Aktiv informasjon om kommunen sine tenester, tilrettelegging av tenester på skjema og profilering av Volda		Gjennomsnittleg antal nyhendeoppslag pr veke på Facebook, Twitter og heimesida.
Elektroniske skjema på heimesida skal gi forenkla tenester for brukarane og frigjorde ressursar i administrasjonen.		Antal tenester det vert utvikla skjema for. Anslag på effekt for brukar og frigjort tid
Ingen negativ omtale av avdelinga i media		
Avklare lokale for ungdomsklubben og ta ein gjennomgang av behovet for bemanning samanlikna med opplegg i samanliknbare klubbar i andre kommunar. Ungdomsklubben skal opparbeide eit fungerande crew i rett aldersgruppe		Crew er ungdom som jobbar på dugnad på ungdomsklubben
Arrangere fire debattmøter i biblioteket		Den nye biblioteklova seier mellom anna at <i>"Folkebibliotek skal være en</i>

		<i>møteplass og arena for offentlig samtale og debatt".</i>
Volda filmteater skal ha eit besøkstal på minimum 14000.		
Frivilligsentralen skal arrangere minimum eit opplæringstiltak/kurs for frivillig sektor		
Alle institusjonane i kommunen få tilbod om eit variert kulturtilbod frå den kulturelle spaserstokken.		
Ajuorføring av personsikkerheitshandboka å ivareta overordna funksjon for at denne er kjent ute i organisasjonen		Organisere opplæring av leiarane i personvernhandboka og sikre oppfølging av overordna rutinar

3.5 OPPLÆRING OG OPPVEKSTSEKTOREN

Opplæring- og oppvekstsektoren omfattar tenesteområda svangerskapsomsorg, helsestasjon- og skulehelseteneste, barnehage, grunnskule, læringscenteret med vaksenopplæring og introduksjonsprogrammet for flyktningar. PPT er organisert under Ørsta som vertskommune.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Gjennom god samhandling i sektoren arbeide førebyggjande for å fremje eit godt psykososialt miljø, ha helsefremjande funksjon og bidra til å jamne ut sosiale skilnader.	➤ I samarbeid med heimane arbeide for at alle barn og unge i det daglege opplever glede over eiga meistring.	➤ Skape eit utviklande og inkluderande oppvekstmiljø for barn og unge, utan omsyn til bustad, kjønn, sosial bakgrunn, etnisk opphav eller funksjonsevne.
➤ Helsestasjon og skulehelsetenesta skal fremje god psykisk, fysisk og sosial helse hos barn og unge, samt førebygge sjukdom, skade og lyte. Dette gjeld og flyktningar og asylsøkarar i alle aldrar.	➤ Sikre relevant kompetanseheving for å nå mål og føringar i ny rammeplan for barnehagane.	➤ Styrke den ordinære opplæringa og vri ressursbruken over frå spesialundervisning for at fleire elevar skal få opplæring i fellesskap med andre og få utbyte av den ordinære opplæringa.

Utfordringar

- Tidleg og tverrfagleg innsats for å sikre at barna og flyktningar som skal integrerast gjennom det kommunale tenesteløpet vert i stand til å gjennomføre utdanning og kome ut i arbeidsmarknaden.
- Oppgradering av det fysiske arbeidsmiljøet på helsestasjonen, i barnehagane og Volda ungdomsskule.
- Kroppsøvingсанlegg for sentrumsskulane, inkludert opplæringsbasseng.
- Utvide kapasiteten ved Mork skule og oppgradere det fysiske arbeidsmiljøet.
- Arbeidsplassar til pedagogar i barnehagane.
- Velfungerande IT-løysingar som gir tilsette gode verkty til eige arbeid og i det pedagogiske arbeidet i helsestasjon, barnehage og skule.
- Sikre god grunnressurs i helsestasjonen, barnehagen og skulen.
- Ressursar til kompetanseheving.
- Styrke den tverrfaglege samhandlinga

Det vert synt til økonomiprosessen og føringane som vart vedtekne i kommunestyret i septembermøtet. Desse vil verte ført opp gjennom eigne prosessar og saker for politisk handsaming framover. I økonomiplanen er det lagt inn investering i ny barnehage for å samle dei kommunale barnehagane i Volda sentrum. Storleiken av denne vert å sjå i samanheng med kapasiteten i private barnehagar. Bygningsmassen til Engeset barnehage bør inngå i planane for utbygging av omsorgsbustader og kontor for helse og omsorg. Det er lagt inn grovt anslag for rehabilitering og utbygging av Volda ungdomsskule i økonomiplanen for å samle ungdomstrinnet ved denne skulen.

MÅL 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Barselomsorga skal følgje nasjonal fagleg retningslinje.		
Etablere/vidareføre gruppetilbod <ul style="list-style-type: none"> ✓ For barn som opplever skilsmisse ✓ Jentegrupper i ungdomsskulen – 2 pr år ✓ Lågterskel foreldrerettleiing ✓ Gruppetilbod psykisk helse for minoritetsungdom 		
Styrke innbygarane sin kunnskap om kosthaldet og aktivitet gjennom tverrfagleg samarbeid inn mot foreldre til 1. klassingar.		
Gjennomføre ettervaksining med HPV-vaksine av jenter fødte i -91 t.o.m. -96 (nasjonal satsing). Skal vere slutført 01.07.19		
Etablere felles helsestasjon for ungdom og studentar ved nye Øyra skule		
Etablere formalisert samarbeid mellom helsestasjon og barnehage		
Tidleg oppdage barn som treng ekstra hjelp og støtte og utarbeide rutinar for tiltak og oppfølging		
Oppretthalde minst 50 % pedagogtettleik i dei kommunale barnehagane		
Tilsyn og godkjenning av barnehagar etter oppsett plan.		
Sikre kompetanseheving i samband med ny rammeplan i barnehagane		
Gjennomføre overgangssamtalar barnehage-barneskule-ungdomsskule		
Volda skal ha ei skulefritidsordning som støttar den språklege og sosiale utviklinga til elevane.		Særleg for born frå språklege minoritetar er SFO ein viktig arena for språkleg utvikling.
Innføre Ipad som pedagogisk verktøy i barnehage og småskulen		Med særleg vekt på språkutvikling og bruk av IKT som pedagogisk verktøy

Grunnskulepoeng og resultat på eksamen skal vere høgare enn fylkes- og landsgjennomsnittet.		Her har Volda vist gode resultat som det må vere eit mål å halde fram med.
Talet på elevar som på dei nasjonale prøvene presterer på meistringsnivå 1 i 5. klasse og meistringsnivå 1 og 2 i 8. og 9. klasse, skal reduserast med 15 % samanlikna med skuleåret 15/16		For både enkeltindivid og samfunnsøkonomisk er det størst gevinst å hente ved å rette innsatsen mot denne elevgruppa.
Med støtte i gode program styrke den psykiske helsa til barn og unge		Opplæring og oppvekst er inne i fleire prosjekt i dette arbeidet som Tidleg inn, Voldaprojektet og Zippys venner. Volda kommune har i tillegg eigen psykolog
Ei styrking av den ordinære undervisninga skal redusere behovet for spesialundervisning.		Viss den ordinære undervisninga gir utbyte for fleire elevar, vil behovet for spesialundervisning bli mindre.
Alle einslege mindreårige flyktningar skal gå ut med greidd grunnskuleeksamen		
60 % av deltakarane i introduksjonsprogram skal gå over til arbeid eller vidaregåande utdanning etter avslutta program.		
Utarbeide rammeplan og mål for kulturskuledrifta		
Identifisere og styrke tiltak som reduserer sjukefråværet		
Informasjon på kommunen sine heimesider skal vere oppdatert.		
Utarbeide kvalitetsplan for sektoren		

3.6 TEKNISK SEKTOR

Teknisk sektor omfattar tenesteområda veg, vatn, avløp, brannvern oppfølging av forureininglova (miljø) og forvaltning, drift og vedlikehald av kommunale bygg. Sektoren har ansvar for både drift og anlegg. Det er store anleggs- og byggjeprojekt som skal gjennomførast. Erfaringsvis har det vore budsjettetert større volum av investeringar enn det sektoren har hatt kapasitet til å gjennomføre.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Levere tenester av god kvalitet til innbyggjarane, næringslivet, andre kommunale sektorar og overordna mynde.	➤ Arbeide for auka busetnad og næringsutvikling gjennom utbygging av infrastruktur	➤ Milepelsplan på tvers av sektorområda inkl regulering, grunn-ervert, prosjektering og utbygging under felles prosjektleiing
➤ Det skal vere trygt å ferdast for alle trafikantar	➤ Planlegging og drift av tenestene med fokus på folkehelse	➤ Sikre god og trygg vassforsyning
➤ God beredsskap mot uønska hendingar og for takle slike hendingar dersom dei oppstår	➤ Bygningsmassen skal forvaltast slik at dei gir god kvalitet for brukarar og tilsette, samt ikkje fortaper sin verdi	➤ Velje arbeidsmåtar og teknologiske verkty som gir mest mogleg teneste ut av ressursane
➤ Innovative innkjøpsprosessar der ein utnyttar handlingsrommet i innkjøpsregelverket (jfr leverandørutviklingsprogrammet	➤	➤

Utfordringar

Volumet på vedtekne investeringar medfører behov for auka kapasitet på ingeniørar. Dei nyttilsette har orientert seg raskt inn, og er i full gong med prosjektarbeid. Særskilt er det dei store innkjøpa til prosjekta som krev mykje av kapasiteten vår, då reglar for offentlege anskaffingar er omfattande, kronglete og ikkje alltid eintydige. I ein del kommunar er det stor gevinst på innovative innkjøpsprosessar der ein går vekk frå førehandsdefinerte standardar og inviterer næringslivet inn i konkurransen på tidlegare stadium for å delta i planlegginga for å finne smartare løysingar. KS, NHO og DIFI har saman etablert Leverandørutviklingsprogrammet som gir rettleiing i slike metodar. Her er det eit potensial for å at anlegg og bygg kan gjennomførast både smartare og billegare enn ved tradisjonelle kontrakter etter kravspesifikasjonar med førehandsdefinerte standardar. Det må satsast på kompetansebygging og kapasitet til å ta i bruk nye innkjøpsmetodar.

Teknisk sektor driv i stor grad tenestene ved bruk av eigne maskinar og folk. Kommunestyret har vedteke eit forvaltningsrevisjonsprosjekt for å sjå på organiseringa og kor effektivt ressursane vert utnytta.

Sektor for Utvikling har rekruttert kompetanse på miljøfag, og bør ta over oppfølging av forureiningslova.

Sjølvkosområdet vart i 2015 skilt ut som eiga økonomisk rapporteringsområde for å ha betre kontroll med økonomien til kommunalteknisk avdeling gjennom året. Det er behov for å arbeide meir med modellen for at ein skal få gode nok rutiner for kostnadsfordeling og rapportering.

For å prioritere vedlikehald av eigedomsmassen, vart stell av uteområda også ved bygga lagt til park og kyrkjegardeininga i 2014 (utan overføring av ressursar som fekk ansvar for dobbelt areal). Det trengst styrka stillingsressurs i vekstsesongen. Til samanlikning har Ørsta kommune, med mindre slåtteareal, 4 stk 100 % stillingar til Park og Kyrkjegardsdrift. Vi har no prøvd å drifte Park og Kyrkjegard med 2 mann i 2 år og det er ikkje mogleg å drifte parkanlegga våre ilag med skuleareal og samstundes halde ved like bedd og prydbuskar i sentrum og rundt Helsebygga våre. I 2016 har vi hatt ei midlertidig tilsett, nær heile året, for å rekke over gravferder og slåtteareal, det kan ikkje halde fram etter arbeidsmiljølova. Alternativet er å la «Helsehagane», bedd og buskvekstar i sentrum, gro igjen, eller fjerne dei, og akseptere at parkar og skulegarder er sjuskete og dårleg vedlikehald. Kyrkjegardane vil vi alltid prioritere først. Det er foreslått å styrke Park- og kyrkjegardseininga med 50 % stillingsressurs. Det vert frigjort tilsvarende ressursar gjennom meir effektivt organisering av reinhaldet ved Hamna 20 som eigedomsavdelinga er ansvarleg for.

Sjølvkost:

Vatn og avløp har fram til i dag vore drive mykje på kompetanse til enkeltpersonar. Eininga har få skriftlege rutinar og er sårbare i situasjonar ved fråver. Myndighetene set større krav til dokumentering av arbeidet, og at ein skal ha gode skriftlege rutiner som enkelt kan kontrollerast og målast. Eininga driftar og vedlikeheld også 12 større og mindre anlegg, som sidan dei ble bygd eller overtatt frå det private, har gjennomgått oppgraderingar. Dette igjen har ført til at vedlikehaldsarbeidet med kvart anlegg har auka, utan at dette har vore dokumentert eller systematisert. Det er ei stor oppgåve framover å systematisere, effektivisere, innarbeide rutinar og dokumentere arbeidet eininga gjer og skal gjere. Dette er heilt naudsynt for å oppnå målet om å levere gode tenester med god kvalitet til dei abonnentane. Etter krav frå Mattilsynet er det også behov for større investeringar som vil auke vatn og avløpsgebyra, samt at investeringane vil auke vedlikehaldskrav og ressursar i form av større anlegg og meir komplekst utstyr.

Eininga har hatt store utfordringar med å følgje med på regnskapen til kvart driftsprosjekt då timelister, driftsmiddel og leigekostnadar frå fjoråret kjem seint inn i økonomisystemet. Det er heller ikkje tilstrekkelege prosjektstyringssystem til å følgje opp drift på ein tilfredstillande måte. Eininga ser det på som viktig at IT-system og brukarvennlrgheit blir prioritert høgt i året som kjem.

Brann:

Arbeidsmengda i avdelinga har auka veseentleg siste åra. Nye forskrifter og generelt auka krav til tenesta gjer det utfordrande å henge med. I 2016 kom ny førebyggjande freskrift. Der er det betydelige endringar og auka krav både når det gjeld feiing og tilsyn, noko det må avsettast resursar til å jobbe med neste åra. Auke i tal oppdrag, auka krav og forventningar for beredskapsavdelinga har også auka arbeidsmengda. Brannmannskapa har det same tal øvingar no som for 30 år sidan til tross for vesentlig fleire områder å halde seg oppdatert på. Stillingsprosenten til mannskapa i sentrum bør aukast frå 1,35 til 2 %, noko som utgjer ein kostnad på totalt kr 70 000.

Dei lovbestemte krava til utdanning har også auka betydelig utan at ramma har auka tilsvarande. Å utdanne ein brannkonstabel har ein kostnad på om lag kr 150 000. For utrykningsleiarar og befal kjem det mellom 100 – 200 000 i tillegg.

Det vil ikkje vere råd å tilfredsstille krava til tenesta utan at det vert ei auke i budsjettramma.

Eigedom:

Eigedom har ei krevjande byggmasse som krev kontinuerlig vedlikehald for å ta vare på dei verdiane som er skapt i Volda kommune. Slik det er i dag har vi ikkje nok personell til drifta, der stadig nye driftskrav melder seg (leikeplasskontroll, legionellhandtering, radonmåling, innemiljø etc.) og krav til vedlikehald med eit stort etterslep. Det er naudsynt for avdelinga at det blir tilsett meir personell for å oppretthalde forvaltning, drift og vedlikehald. I forkant av gjeldande planperiode fremja avdelinga forslag om 3 driftsteknikarar til som skal gå inn i alle delar av FDV (forvaltning, drift og vedlikehald). Det vart ikkje funne rom til dette i budsjett og økonomiplan, men ved fleire nybygg under utvikling vil denne utfordringa forsterke seg. Slik det er i dag må ein forvalte, drifte og vedlikehalde større bygningsmasse med likt tal personell. Den daglege drifta som skal til for å drive verksemd i bygget kan ikkje reduserast på, derfor vil dette ha konsekvens for vedlikehaldet.

For å ha kapasitet til å gjennomføre investeringar som står i budsjett og økonomiplan er det innarbeidd 3-års engasjement for prosjektleiar bygg. Personen her skal i hovudsak arbeide med 4 etg. omsorgssenteret, legesenteret, særlege tilrettelagte omsorgsbustadar og plan ny barnehage.

Kommunestyret vedtok å tilsetje 2 tømrrar på heiltid gjennom investeringsprosjekt som skal oppgradere kommunal bygningsmasse, ei slik oppgradering hjelper godt på etterslep som har vore på vedlikehald. Det er viktig å merke seg at når denne oppgraderinga er gjennomført, startar forfallet på nytt (på nytt bygg/renovert bygg startar vedlikehaldet første dagen bygget vert teke i bruk), som bygg eigar er tilrådd norm kr 200 i vedlikehald pr. m² areal. Det jamne vedlikehalde som bør gjennomførast er ei driftsutgift for kommunen.

Det har vore arbeidd godt siste åra med dei ressursar som ein har til rådvelde. EPC-programmet er ei stor satsing på miljø og driftsøkonomisering, og det ligg også vedlikehaldsoppfølging i modellen for dei bygga som programmet omfattar.

Tildelingskontoret og eigeomsavdelinga har utvikla eit svært godt samarbeid (også med andre tenester) som har medført god gjennomstrøyming i kommunale bustadar Dette medfører krav til oppgradering av husvære som har vore utleigt kontinuerlig i 10 - 20 år. Denne oppgraderinga kjem i tillegg til det etterslepet som er på andre kommunale bygg, som er naudsynt å ta tak i. Mykje av dette vært løyst gjennom tilsetjing av 2 tømrrarar i 100 % på investering. Større prosjekt kan komme som forslag til kommunestyret der ein samhandlar med ulike tenester for å nå målsettingar i kommuneplanen.

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Alle skriftlege førespurnadar skal gjennomgå ein mottakskontroll og få tilbakemelding innan 4 veker		Antal førespurnader som ikkje har fått svar i samsvar med forvaltningslova og skildring av tiltak for å følgje opp
Tilpasse standard på tenestene og gjere tiltak for å halde budsjettramma		
Behalde og rekruttere personell		
Nærver på min 90 %		
Brannberedskapen skal opplevast som god		
Brannberedskap som tilfredsstillar dimensjoneringsforskrifta og vurdert risiko i heile kommunen		
Lukke avvika brannvernet fekk i 2016 etter tilsyn frå Arbeidstilsynet og DSB.		
Risikobasert tilsyn i særskilte brannobjekt		
Feiing etter behov og tilsyn kvart 4 år i alle bustadar.		
Brannmannskapa gjennomført opplæring, øving/kurs og tryggleiksutstyr slik at dei kan utføre redningsinnsats på ein trygg måte		Antal tilsette som har gjennomført kurs og type kurs
Førebyggjande brannvernopplæring for alle 6. klassingar i kommunen		Antal klassar det er gjennomført opplæring i

Vedlikehald, rehabilitering og oppgradering for å gi brukarane brukarvenlege lokale så langt det er mogleg innanfor den kommunale bygningssmasse		Gjennomføre innovative prosjekt, planmessig gjennomføring av oppgradering, rehabilitering, vedlikehald, samt ny bygg.
God prosjektstyring ved koordinering og planlegging med rett progresjon i høve regulering, finansiering og grunnkjøp.		Antal prosjekt som vert drive etter denne prosjektmetodikken
Fokus på miljø, sørgje for gode tiltak blir gjennomført i tråd med kommuneplan med satsing på klima og miljø.		Gjennomføring av EPC – programmet.
Starte arbeidet med å etablere ein oppgradert eller ny base for driftsoperatørane ved Myrtun i samsvar med arbeidsmiljølova.		
Regelmessige møter med alt personell og rutine på enkeltvis samtalar /medarbeidarsamtale med alle tilsette etter avtalt intervall.		
Utarbeide rutinar og standarar for arbeidet som vart gjennomført ved drift og vedlikehald av kommunale vassverk og avløpsreinsanlegg		
Få på plass eit FDV system tilpasse drift og vedlikehald av vassverk og avløpsreinsanlegg og leidningsnett.		
Utvikle kompetanse på innovative innkjøp etter modellen i Leverandørutviklingsprogrammet. Gjennomføre alternative innkjøpsmodellar med fokus på innovasjon og betre oppfølginga av leverandørar og entreprenørar som utførar oppdrag for kommunen.		
Initiere innovative/nytenkjande tiltak		Rapportere på antal prosjekt som vert initiert

3.7 UTVIKLINGSSEKTOREN

Sektoren har ansvar for utarbeiding av kommuneplanar, handsaming av reguleringsplanar og rettleiing av saker innanfor plan- og bygningslova og andre lover som sektoren forvaltar. Handsaming av søknader om bygg, anlegg og deling av grunneigedom, samt registrere tiltak i matrikkelen ligg også til sektoren. Vidare har sektoren ansvar for kart- og delingsforretningar, seksjoneringssaker og forvaltninga av det digitale kartverket for grunn- og eigedomsdata. Utviklingssektoren er eigedomsskattekontor. Ørsta som vertskommune driv landbrukskontor for Volda kommune. Utviklingssektoren er kontaktinstans overfor landbrukskontoret og koordinerer landbrukssaker som skal til politisk handsaming i Volda kommune.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Leie prosessen med kommuneplan og sakshandsame kommuneplanen for politisk handsaming i samsvar med framdrifta i planprogrammet	➤ Utarbeide planstrategi og kommunale reguleringsplanar i samsvar med kommuneplan, overordna styrings-signal med sikte på god og langsiktig arealforvaltning	➤ Tilretteleggje for nye bustad- og næringsareal slik at behovet for tomtetilgang vert oppfølgt
➤ Signal ved førehandskonferansar før oppstart av private reguleringsplanar skal vere forutsigbare og forankra politisk	➤ Halde lovfastlagde sakshandsamings-fristar og fristar for oppfølging av oppmålingsteneste	➤ God kompetanse og sikre god fagleg oppdatering
➤ Arealpolitikk som balanserer mellom behov for dyrka jord og busetting på bygdene	➤ God rettleiingsteneste i landbruket	

Utfordringar

Stabil arbeidsstab er ei utfordring og ein liten sektor er sårbar ved eventuell sjukdom/sjukmelding blant dei tilsette. Vi har no fått auka vår kapasitet på arealplanlegging, men det vil framleis vere eit lite fagmiljø der ein er avhengig av at ein unngår langtidsfråver for å klare dei lovpålagte tidsfristane. I tillegg har sektoren har starta med revisjon av arealdelen av kommuneplanen. Dette er ein krevjande og omfattande prosess som vil binde opp mykje av tida til planleggarane.

Sektoren har teke ansvaret for eigedomsskattekontoret ved innføring av eigedomsskatt. Dette er gjort utan tilføring av ressursar. Dette resulterer at andre oppgåver har fått lågare prioritet.

Det dukkar stadig oftare opp kompliserte juridiske problemstillingar i samband med plan- og byggesakshandsaming. Dette er ekstra utfordrande da ingen ved sektoren har formell juridisk kompetanse.

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Folkehelseperspektivet skal vere med i all planlegging		
Søke om tilskot til minst eit friluftstiltak jf kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (KIFF-planen)		
Følgje KIFF-planen gjennom spelemiddelsøknadar		
Gjennomføre kartlegging og verdisetjing av friluftslivsområda i kommunen		
Rullering av KIFF-planen		
Halde den økonomiske ramma		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette		
Kritikkverdige forhold skal varslast i samsvar med kommunen sine rutiner etter arbeidsmiljølova		
Initiere innovative/nytenkjande tiltak		Antal prosjekt
Nærver skal aukast i høve til 2016 (ambisjonsnivå på min 95 %)		
Sjukefråver pga av arbeidsmiljø skal ikkje forekome		
Rett kompetanse i alle stillingar		
Tenesteyting og sakshandsaming i samsvar med lov- og regelverk		Antal avvik og oppfølgingstiltak for å følgje opp målsettinga
Alle som vender seg til Volda kommune skal få svar i samsvar med krava i forvaltningslova		
Koordinering av gjennomføring av planar saman med teknisk sektor		
Utarbeide høyringsforslag av kommuneplanen sin arealdel med ROS-analyse og konsekvensutgreiing (KU)		
Revisjon av overordna ROS-analyse frå 2013		

3.8 ØKONOMIAVDELINGA

Økonomiavdelinga er ansvarleg for stabs- og støttetjenester i samband med rekneskap, budsjettering, rapportering og økonomisk rådgjeving. I tillegg har avdelinga ansvar for utadretta tenester som innkreving av skatt og avgifter, og Husbankordninga med Startlån, bustøtte og tilskot.

Teneste- og utviklingsmål

➤ Støttetjeneste som gir grunnlag for god oversikt og god økonomistyring	➤ God finans- og økonomiforvaltning	➤ Leie budsjett- og økonomiplanprosessar som sikrar brei involvering og brei kunnskap om kommunen sine rammevilkår

Utfordringar

- Avdelinga kunne gjerne hatt meir kapasitet på analyse, rutineutvikling, opplæring og implementering ute i sektorane. Dette får konsekvensar for oppfølging av planlagt økonomistyring. Ein annan konsekvens er manglande overlapping dersom nøkkelpersonar på rekneskap skulle få langtidsfråver. Med intenst arbeidspress kan dette vere ein risiko. Summen av dette er at det vil gå seg utover kommunen si økonomiske styring og kommunen sin økonomi.
- Volda og Hornindal vert *ein* kommune frå og med 2020. Ein vil fram til dette er ein realitet, arbeide med å etablere felles økonomireglement, rutinar, kontoplan m.m. Dette vil gjere ein allereie travel arbeidsdag, enno meir travel for nøkkelpersonell i organisasjonen. Hornindal kommune har også bedt om bistand på skattekrevarfunksjonen før dei 2 kommunane er slått saman. Dette kjem ein attende til.
- Det er forventingar til enno betre utnytting av elektronisk fakturahandsaming for å frigjere ressursar (med omsyn til inn- og utgåande fakturaer), samt integrasjon av økonomisystemet og fagsystema. Dette er med på å forenkle og utvikle tenestene i sektorane (digitalisering av tenester).

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Vere à jour med føring av rekneskapen gjennom året, og utarbeide tertialrapporter og årsrekneskap i samsvar med lov og regelverk		
Innfordring av korrekte skatter og avgifter til rett tid, samt vere ajour med innfordringa av kommunale krav		
Betale fakturaer til rett tid		Dette føreset at avdelingane attesterar og tilviser i god tid før betalingsfristen
Starte arbeidet med å etablere felles økonomifunksjon med Hornidal kommune (økonomireglement, rutinar, kontoplan m.m)		Hovudfokus i 2017 vert kartlegging
Sektorane oppleve god støtte og opplæring		Evaluering frå sektorane
Økonomirapportering basert på gode oppdaterte rekneskapsgrunnlag, tidleg oppdaging av ev avvik og prognoser som gir god oversikt over økonomisk status		
Nærver min 93,1 %		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette		
Utviklingsarbeid for å auke andel elektronisk faktura (i tråd med nasjonal satsing)		

3.9 PERSONAL- OG ORGANISASJONSAVDELINGA

Personal- og organisasjonsavdelinga omfattar løns- og personalstaben, IKT og Innvandring. Løns- og personalstaben har ansvar for rådgjeving og støtte til leiarane i personalspørsmål. Utvikling av arbeidsgjevarstrategiske verkty og leing av utviklings- og arbeidsmiljøprosessar ligg også til avdelinga. Koordinering av innvandringsarbeidet og IKT er budsjettert under personal- og organisasjonsavdelinga, og personalansvaret ligg hos personalsjefen. Personalområdet er stort og må prioriterast, og rådmannen har valt å la spesialrådgjevar på innvandrings- og integreringsfeltet og IKT-konsulentane rapportere direkte til rådmannen. Frå 1. januar 2017 vil IKT vere organisert under eige interkommunalt selskap for Søre Sunnmøre (SSIKT), og personal- og fagansvar for IKT-konsulentane vil ligge hos dagleg leiar SSIKT. Dei vil framleis ha Volda kommune som arbeidsgjevar ved at dei vert utleigde til selskapet. Det vil ta litt tid før ein ser korleis den nye organiseringa vil fungere, og kva grep som eventuelt må gjerast i personal- og organisasjonsavdelinga.

Løns- og personalstaben er tillagt ansvar for å utvikle og vedlikehalde kommunen sitt overordna kvalitetssystem. Det er behov for å implementere programmet Kvalitetslosen i heile organisasjonen, slik at avvik vert meldt og handtert for stadig å utvikle praksis. Dette er viktig for å arbeide etter prinsippet om lærande organisasjon.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Arbeidsgjevarstrategi som gjer at Volda kommune rekrutterer godt og held på god kompetanse	➤ Leiarprogram som gir trygge og gode leiarar som balanserer godt mellom tydeleg forventingsavklarings og støtte der dei tilsette vert sett og verdsett	➤ Utnytte potensialet i eksisterande og implementere nye dataprogram og som forenkler arbeidsprosessar og måle kost-/nytteeffekten
➤ Ha arenaer og hendingar som gir tilsette i Volda kommune felles tilhøyrse	➤ Sikker drift av kommunen sine datasystem	➤ Kvalitetssystem som er utvikla for heile organisasjonen

Utfordringar

IKT går inn i eit år med stor omstilling. IKT-konsulentane skal inni SSIKT, med ny dagleg leiar som vil vere ansvarleg for det daglege arbeidet. Det vert viktig å avklare kapasitet med det interkommunale IKT-selskapet for å prioritere oppbygging av infrastruktur og nettverk for at Volda kjem opp på same nivå som dei andre kommunane i samarbeidet. Antal lokasjonar mv gjer at Volda har større utfordringane enn dei andre kommunane. Det er forventingar til at samordning av driftsmiljø og felles drifting av serverar og applikasjonar skal frigjere kapasitet

til driftsoppgåver og utvikling av drifta. Neste steg i prosessen er å samarbeide om strategisk kompetanse som kan arbeide opp mot leiinga og tenestene i kommunane for å utvikle digitale tenester.

Innvandring til kommunen er aukande og stadig ei utfordring, samtidig som det er ein viktig ressurs både for utvikling av kommunen og for å halde folketalet oppe. Ved omorganiseringa har vi lagt arbeidet med innvandringa meir integrert i dei ordinære tenestene. Det er samtidig viktig å oppretthalde god tverrfagleg koordinering, oppfølging av statlege finansieringsordningar og kontakt mot statleg nivå. Det er opparbeidd høg kompetanse på feltet og koordineringa av oppgåvene og samarbeidet mellom sektorane som har ansvar for å sette i verk kommunen sin politikk på området, fungerer godt i organisasjonen.

Dei siste åra har kommunane fått oppmoding om vesentleg auke i tal flyktningar og einslege mindreårige som skal busetjast. Oppgåvene er framleis store i 2017. Kommunestyret i Volda har vedteke å busetje inntil 40 flyktningar i 2017, inkludert einslege mindreårige. Tenesta for einslege mindreårige vert drifta av barnevernet. Vi er varsla å få 4 einslege mindreårige i 2017 (ein mindre enn tidlegare bedt om og planlagt for) og må løysast innanfor ressursramma for EM-tenesta. Det kjem færre asylsøkjjarar til landet og færre vert innvilga opphald. Situasjonen på nasjonalt plan er usikker, og ein opplever stadig endringar i nasjonale busetjingsbehov og opp- og nedbygging av mottakskapasiteten. Dette gir utfordringar for busetjingskommunar og kommunar som er vertskommune for asylmottak. Ei eventuell nedbygging av mottakskapasiteten i Volda vil få konsekvensar for tenesteapparatet, spesielt innafor undervisning og helsetenester. Fleksibiliteten kommunen har i busetjingsvedtaket er i så måte viktig. Det er knytt til busetjingsbehov med eit «inntil-vedtak», overføring av plassar frå eit år til eit anna og disponering av plassane mellom vaksne flyktningar, familiar og einslege mindreårige.

Det er viktig med ein stabil base til arbeidet med flyktningar og asylsøkjjarar i kommunale tenester, og unngå minst mogleg opp- og nedbygging av tenesteapparatet i takt med opp- og nedjusterte busetjingsbehov. Det er eit nasjonalt ansvar å leggje til rette for at kommunane blir sett i stand til å byggje opp eit apparat som kan handtere dei utfordringane ein står overfor i arbeidet med flyktningar og asylsøkjjarar. Flyktningintegreringa skal skje innafor tilskotsramma kommunane får frå staten. Som følgje av auka tal flyktningar og asylsøkjjarar til kommunen er det for 2016 og 2017 sett av ei ramme av integreringstilskotet og vertskommunetilskotet til styrking av kommunale tenester. Eit godt busetjings- og integreringsarbeid i ei tidleg kvalifiseringsfase vil gi helse-, miljø- og samfunnsmessige innsparingar i åra framover.

Personalstaben reknar med stor aktivitet i 2017. Nyutvikla aktivitetar som nyttilsettopplæring og internopplæring for leiarar vil gå sin gang. I tillegg vil det vere stort fokus på oppdatering og utvikling av rutinar og retningslinjer. Arbeidsmiljøundersøkinga i Helse- og omsorgssektoren skal følgjast opp og personalavdelinga vil få oppgåver både knytt til leiaropplæring og utviklingsarbeid i dei enkelte avdelingane.

Ein ser også at det vil kome fleire oppgåver knytt til kommunesamanslåing som vil krevje både tid og høg kompetanse. I den samanheng blir samarbeidet med dei tillitsvalde og vernetenesta viktig.

I 2017 skal det også gjennomførast ei medarbeidarundersøking; KS si 10 - faktorundersøking. Som ein del av undersøkinga vil det vere fleire leiarsamlingar slik at leiarane våre blir kjent med undersøkinga, får laga gode handlingsplanar og evaluert effekten av aktivitetane.

Kommunen har hatt relativt høgt sjukefråvær, men i 2016 har ein sett ein nedgong. I skrivande stund viser tal frå 2. tertial ein nedgong frå 8,9 % i 2015 til 7,72 % i 2016. Det systematiske HMT-arbeidet må likevel fortsette med same styrke.

Det har vore store endringar i personalstaben. Sida 2014 er fem av sju fast tilsette nyrekrutterte. Ny personalsjef starta 1. mars 2016 og ein ny lønskonsulent startar 1. januar 2017. Det er eit mål å nytte systema på betre måtar, og å innføre nye rutinar og system som skal sikre betre personalhandtering i heile kommunen. Det er også ei målsetting å betre den politiske involveringa i utviklinga av kommunen si arbeidsgjeverrolle.

MÅL 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
IKT		
Brukarane skal vere tilfredse med dei tenestene IKT yter.		
IKT-investeringar skal gje positiv kost/nytte		
Innvandring		
Busetje flyktningar i samsvar med gjeldande kommunestyrevedtak og samarbeidsavtale med IMDi		
50 % av flyktningane skal bu i privat bustad innan tre år etter busetjing		
30 % av flyktningane skal eige privat bustad innan seks år etter busetjing		
Løn og personal		
Administrere gjennomføring av medarbeidarundersøking		
Profesjonell rekruttering som fremjar Volda kommune som arbeidsgjever		
Sjukeoppfølging som fremjar nærvær		

Tilsette og leiarar får pålitelege svar på spørsmål		
Korrekte tenester til rett tid		
Initiere prosess for å implementere bruken av Kvalitetslosen i heile organisasjonen (avklare systemansvarleg funksjon, gjennomgang av rutiner og organisering av opplæring)		

3.10 BARNEVERNTESTA HAREID, ULSTEIN, VOLDA OG ØRSTA

1.januar 2014 gjekk Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta saman om etablering av ei interkommunal barnevernsteneste, med Volda kommune som vertskommune.

Barnevernstenesta sine hovudmål er gitt i Lov om barneverntenester, og gir tenesta ei todelt oppgåve; ein skal arbeide i forhold til enkeltbarn og deira familiar, samstundes som ein skal følgje med i born sine oppvekststilhøve og drive førebyggjande arbeid.

Teneste og utviklingsmål

- Vere lett tilgjengelege – for barn, for alle som har med barn og unge å gjere, og for ålmenta
- Bidra til tidleg innsats i samarbeid med andre tenester for barn og unge
- Arbeide førebyggjande
- Gi likt tilbod til alle barn i Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta med behov for barneverntenester
- Vere ei fagleg oppdatert og kompetent teneste – som har barnet i fokus
- Prioritere trivsel og eit godt arbeidsmiljø blant dei tilsette
- Utvikle ein lærande organisasjon

Hovudmål	Resultatmål/Tiltak
Økonomi	Tertialrapportering i høve avvik i budsjettet
	Evaluerer alle tiltak fortløpande
Sikre eit kvalitativt godt barnevernsarbeid	Overhalde fristane som barnevernslova set for arbeidet
	Vidareutvikle samarbeidet med Landsforeningen for Barnevernsbarn, Barnevernsprouffane i «Mitt Liv-prosjektet»
	Vidareutvikle rutinar og kvalitetssikring av arbeidet på alle nivå
	Sikre alle barn tiltaks- og omsorgsplanar
	Vidareføre arbeidet med brukarevaluering i alle saker
	Sikre at alle barn som bur utafor heimen har sin tilsynsførar, og at ordninga vert utført på ein fagleg tilfredsstillande måte
Sikre involvering, medverknad og engasjement frå dei tilsette	Gjennomføre medarbeidarsamtaler kvar haust
	Utarbeide kompetanseplan for tenesta
	Involvere personalet i drift og utvikling av tenesta
	Sjå til at alle tilsette får høve til kurs og opplæring

	Fagleg rettleiing til alle fagtilsette
	Arbeide for nærvær på min 90 %
Samarbeide med andre	Vidare deltaking i det regionale nettverket «Mission Possible»
	Sikre deltaking i tverrfaglege samarbeidsfora i samarbeidskommunane
	Vidareføre ordninga med faste kontaktpersonar for alle barnehagar og skuler
	Utarbeide gode årsmeldingar og presentere utviklinga på feltet for våre lokale politikarar
Drift	Utarbeide informasjonsplan for tenesta
	Implementere økonomidelen av fagprogrammet «Familia»
	Vurdere innføring av scanning og elektronisk arkiv
	Utarbeide rutinar for internkontroll på alle områder i tenesta
	Samarbeide med omliggande kommunar om døgnbasert barnevernsvakt

3.11 NAV

I mai 2014 vart Nav-kontora for Volda og Ørsta slått saman til eitt felles kontor med Ørsta som vertskommune. Dette inneber at Ørsta kommune driv tenestene også for Volda kommune. Nav er ei viktig teneste, og det er viktig at Nav-tenesta inngår i det tverrfaglege samarbeidet med dei øvrige tenestene i kommunen. Det er behov for å gjere ei evaluering av samanslåinga for få oversikt over effekten av denne omorganiseringa. I den samanheng må vi også sikre faste rutiner for rapportering og budsjettering.

Teneste og utviklingsmål		
➤ Gi alle høve til å kome i arbeid	➤ Å gi alle barn og unge høve til å utvikle seg	➤ Betre levevilkåra for vanskelegstilte
➤ Aktivt tverrfagleg samarbeid med tenestene i Volda kommune	➤ Bruke viremidla fleksibelt ut frå individuelle behov for raskast mogleg kome i aktivitet eller arbeid	➤ Månadleg rapportering av økonomisk forbruk og tertialrapportering på tenestene

Ørsta er vertskommune for Nav-kontoret. Volda kommune kan instruere og gi styringssignal for tenesta i samsvar med samarbeidsavtalen. Ørsta kommune vert bedt om å rapportere på oppfølginga av måla.

Sosialhjelpsutgiftene i Volda aukar meir enn i Ørsta, og det har vore ein formidabel vekst i desse utgiftene for Volda kommune i tida etter at vi fekk felles kontor. Ørsta kommune ved Nav-leiaren ber om at Volda kommune styrkar sosialhjelpsbudsjettet med kr 1 mill Rådmannen har forventingar til at Nav lukkast med arbeidslina, og at ein ser bruken av samla virkemiddel i samanheng, slik at ein kan redusere auken i utgiftene. Det vert m.a synt til dei arbeidsretta tiltaka i regi av læringscenteret for flyktningar, innføring av aktivitetskrav for sosialhjelp og signala frå Nav sentralt om meir fleksible og myndiggjorte Nav-kontor. Det er lagt inn ein styrke på kr 500 000. Tabellen nedanfor viser utviklinga i sosialhjelpsutgiftene i Volda og Ørsta i perioden 2012 - 30.09.16:

	2012	2013	2014	2015	30.09.16
Volda	3 077 000	3 340 000	4 087 000	4 815 000	4 076 000
Ørsta	5 860 000	4 564 000	5 193 000	4 906 000	3 678 000

Både dei ordinære sosialhjelpsutgiftene og sosialhjelpsutgifter knytt til flyktningar aukar for Volda sin del.

Budsjettkommentarane frå Ørsta kommune som vertskommune for felles Nav-kontor er kopiert inn nedanfor:

Folkehelse

Arbeidslina ligg til grunn i NAV, fokus på arbeid skal vere ein raud tråd i det meste av arbeidet vårt. Forsking viser at det å vere utan arbeid aukar dødelegheit, helseproblem og forbruk av helsetenester. Å vere i arbeid aukar sjølvkjensla, gir betre psykisk helse og generelt betre helse. Arbeidsfokuset understøttar altså folkehelseperspektivet.

Fakta om avdelinga

NAV Ørsta/Volda har pr. i dag 17,8 statlege og 8,75 kommunale årsverk. Av dei statlege årsverka er 0,5 årsverk knytt til settekontorordning, 1,0 årsverk til marknadskordinator for Sunnmøre vart overført til NAV M&R frå 011016. Av dei kommunale årsverka er 0,6 knytt til gjeldsrådgeving, resten er knytt til rettleiing/sakshandsaming.

Kontoret har kommunal minimumsløysing, og skal yte sosiale tenester knytt til generell råd og rettleiing, økonomisk rådgeving, økonomisk stønad, midlertidig butilbod, kvalifiseringsprogrammet og individuell plan. I tillegg har vi gjeldsrådgeving.

Kontoret er i dag organisert i tråd med intensjonar og føringar i NAV, der vi leverer integrerte tenester og jobbar på tvers av kommunal og statlege tenestemeny.

Status/utfordringar

Arbeids- og velferdsdirektøren, samt regjeringa, held sterkt fram at NAV må rette arbeidet sitt endå meir inn mot arbeid, arbeidsgjevarar og arbeidsmarknaden. Vi må vere tettare på næringslivet, jobbe meir utadretta og opparbeide fleire gode relasjonar til arbeidsgjevarane. I tillegg må vi kartlegge brukarane våre betre, vi må i større grad ha rettleiingssamtalar med arbeid som hovudfokus, og vi må fylgje opp brukarane tettare. Stor saksmengd, mykje tid til sakshandsaming/kontorarbeid, mange ad hoc-oppgåver og fråvær av tilsette, gjer det utfordrande å jobbe slik vi burde.

Hovudmålet til NAV er å få fleire i arbeid og aktivitet, og færre på stønad. NAV kan ikkje klare å løyse dette samfunnsoppdraget åleine, men må jobbe saman med andre aktørar. Det er viktig med felles forståing av oppdraget, samt at alle forstår si eiga rolle i det store biletet. Det er viktig å ha eit felles overordna målbiletet. Vi vil difor vidareføre samarbeid med m.a. legar/behandlarar, andre avdelingar i kommunen, utdanningsinstitusjonar og ikkje minst arbeidsgjevarar/næringsliv.

For å sikre at vi har ein organisasjonsmodell mest mogelege i tråd med både sentrale og lokale føringar, forventningar og effektivitetskrav, er denne i desse dagar under bearbeiding/ending. Skal kontoret lukkast med sine oppgåver, er det viktig at staten og kommunen har god samhandling, felles forståing og understøttar same prosessane.

Innføring av aktivitetskrav for sosialhjelp vil kome i 2017. Dette krev at NAV og kommunen riggar eit sysselsetjingstilbod for brukarar som mottek sosialhjelp. Effekten håpar vi skal vere til det beste for brukarane, då ein veit at aktivitet og struktur på dagane har positive

ringverknader for dei fleste. Vi håper også at aktivitetskravet skal kunne redusere utbetaling av sosialhjelp.

Det vert i rundskriv til Lov om sosiale tenester i NAV stilt strenge krav til heilheitleg vurdering og ivaretaking av barn og unge, samt til unge vaksne som søker om sosiale tenester. Kontoret har hatt eigenvurdering (tilsyn) i regi av Fylkesmannen på desse områda. Det er i etterkant av dette utarbeidd tiltak og nye rutiner for å sikre endå betre tenester.

Samfunnsutviklinga viser elles veksande utfordringar m.a. m.o.t. auke i ledigheita og tilstrøyming av nye flyktingar. Dette vil påverke NAV i stor grad, både økonomisk og i høve ressursbruk. Vi får fleire brukarar, truleg fleire sosialhjelpssøklarar/auke i sosialhjelpsutbetalingane, samt fleire utan bustad. Vi får truleg også fleire gjeldssaker og elles auke i saker der dårleg økonomi slår ut på uheldige måtar for brukarane og deira familiar.

3.12 FELLESOMRÅDET

Dette ansvarsområdet inneheld utgifter og inntekter som ikkje høyrer naturleg heime på den einskilde sektor.

Kommentar

Her er eit utdrag av utgiftene;

- Amortisering av tidlegare års premieavvik på pensjonsområdet
- Revisjon (kr 450 000)
- Kontrollutval (kr. 331 500)
- Kyrkjeleg fellesråd
- Tilskot til andre trussamfunn
- Diverse kontingentar, som til dømes kopinor og KS
- Reiselivsdestinasjon (Volda er pr i dag ikkje medlem av reiselivsdestinasjon og det er gjennom eit prosjekt løyvd midlar til Volda næringsforum)
- Driftstilskot til Volda rullarlag, Volda stadion m fl (i høve politiske vedtak)
- Avskrivningar
- 2 mill kr knytt til arbeidet med å integrere flyktingar plassert på dette ansvarsområdet.
- 2,5 mill kr vedkomande blant anna innlemming av øyremerka tilskot i rammetilskotet.

Her er dei viktigaste budsjetterte inntektene:

- Kalkulatoriske inntekter frå sjølvkostområda
- Vertkommunetilskot for asylmottak (kr. 2 676 000)
- Tilskot for einlig mindreårige (kr. 19 900 000). Dette beløpet er stykkprisfinansiering kommunen mottar vedkomande einslege mindreårige innvandrarar og erstattar refusjonskrava vi tidlegare sendte til Bufetat.
- Motpost avskrivningar (inntekt)
- Sal av konsesjonskraft

Her er kommentarar til nokre få viktige utvalde poster:

Kyrkjeleg fellesråd

Kyrkja er ein sjølvstendig juridisk organisasjon som er ansvarleg for si drift innanfor dei tilskota som vert ytt frå kommunen. Dette er følgt opp med ei budsjetteknisk omlegging der tilskotet til Kyrkja vert budsjettert som ei driftsoverføring frå kommunebudsjettet. Det er lagt opp til same aktivitet på drifta som i 2016 korrigert for pris- og lønsutvikling (tilskot på kr 3 676 000 og kr 263 000). Tilskot til husleige kjem i tillegg, og er ein del av tenesteytingsavtalen.

Tilskota til Volda kyrkjeleg fellesråd er auka med 2,5 % (som er i samsvar med Regjeringa si prognose for prisstigning i kommunesektoren i 2017). Volda kyrkjelege fellesråd har kome

med framlegg til budsjett 2017 i brev datert 27. september 2016. Dette er med som trykt vedlegg til saka.

Premieavvik

Når ein skal budsjettere, vil det alltid vere usikre faktorar. Hovudforklaringa til det er lovendinga som tok til å virke frå og med 2002. Fram til 2001 var det den betalte pensjonspremien som vart utgiftsført i rekneskapen. I 2002 vart dette endra. Pensjonsleverandøren reknar ut kva som er pensjonskostnaden for det enkelte år:

- Dersom innbetalt premie i året er større enn pensjonskostnad (utrekna av pensjonsleverandøren sine aktuarar), får vi eit positivt premieavvik.
- Dersom innbetalt premie i året er mindre enn pensjonskostnad, får vi eit negativt premieavvik.

Premieavvik vert ført slik i rekneskapen:

- Positivt premieavvik (dvs. når innbetalt premie er større enn netto pensjonskostnad) vert ført som ein driftsinntekt i rekneskapen året det oppstår. Dette vert så ført (amortisert) som driftsutgift dei neste 15 åra med like årlege beløp.
- Negativt premieavvik (dvs når innbetalt premie er mindre enn netto pensjonskostnad) vert ført som ein driftsutgift i rekneskapen året det oppstår. Dette vert så ført (amortisert) som driftsinntekt dei neste 15 åra (med like årlege beløp).
- Premieavvik som oppstår i 2011 (eller seinare) skal amortiserast over 10 år (ikkje 15 år som for premieavvik oppstått i perioden 2002-2010).
- Premieavvik som oppstår i framtida skal amortiserast over 7 år.

Pr 31.12.2015 har Volda kommune i underkant av 42,3 mill kr i akkumulert premieavvik som skal utgiftsførast årleg fram til 2025. Dette er ei stor belastning for likviditeten, og er også mykje debattert på nasjonalt nivå (har vore omtalt i alle Volda kommune sine budsjettokument og årsmeldingar sidan 2005). På landsbasis er samla premieavvik for kommunesektoren truleg over 30 milliardar.

Det er budsjettert med kr 7 mill i amortisering av tidlegare års premieavvik (inkludert arbeidsgjevaravgift). Dette er eit estimat ettersom ein først har det endelege talet etter rekneskapen for 2016 er avslutta.

Det er budsjettert med eit positivt premieavvik på ca 4,7 mill kr i 2017, og er basert på prognose utarbeidd av KLP.

Pensjon er som sagt eit område det er knytt stor usikkerheit til. Det er ikkje lagt inn buffer på fellesområdet. Alt er fordelt ut til sektorane.

4 INVESTERINGAR

Investeringar i økonomiplanperioden 2017 - 2020

Det er lagt opp til investeringar på kr. 720 791 000 i økonomiplanperioden. Øyra skule er den tyngste investeringa, og kapitalkostnadene med dette prosjektet vert fullt ut belasta drifta. Auka renter og avdrag som følgje av denne investeringa føreset auke av eigedomsskatten til 4 promille frå og med 2018. Det er verd å merke seg at vedtekne investeringstiltak i 2016 som er påbyrja og ikkje fullførde i 2016, ikkje vert oppførde i 2017. Dette vert justert i budsjettet når rekneskapen for 2016 vert avslutta.

Prinsipp for prioritering av investeringar

Kommunestyret har i samband med handsaminga av budsjett og økonomiplan 2014 - 2017 vedteke som strategi at investeringar skal medverke til el medføre:

- *Reduksjon eller rasjonalisering i drifta (ev samtidig også gir betre tenester)*
- *Standarden på bygningsmassen held seg og unngår forringing/verditap*
- *Bygningar som stettar lovpålagde krav til tenestene og arbeidsmiljøet*
- *Utløysing av verdiskaping og ringverknader i samfunnet*

Investeringsprosjekta vert kommentert i den rekkjefølgja dei står i oversikta over framlegg til investeringsprogram for perioden 2017 - 2020. Oversikta byggjer på gjeldande økonomiplan, oppdatert behovsvurdering og planlegging i høve til gjennomføringskapasitet.

Det har vore ein tendens til at det er budsjettert med eit investeringsvolum som er større enn det kommunen har hatt kapasitet til å gjennomføre. Kommunen burde ut frå lånegjelda hatt investeringsstopp. Det er likevel nødvendig å gjere investeringar for å dekkje tenestebehov og krav til bygningsmessig standard. Kommunen har også eit ansvar for å følgje opp infrastrukturtiltak og tiltak for å tilretteleggje for busetting og arbeidsplassutvikling. For å innrette tenesteprofilen til inntektssystemet og få betre ressursutnytting vert kommunen nødt til å gjere utbyggingar i ein ny felles barnehage for Volda sentrum og samling av ungdomstrinnet ved Volda ungdomsskule.

Investeringar innanfor vass- og avløpssektoren vert dekt innanfor sjølvkostområdet. Bustadfelt, næringsområde vert også over tid i hovudsak dekt opp av tomtesal. Investeringar i omsorgsbustader vert delfinansiert ved statstilskot, og elles er det husleigeinntekter på desse bustadene som går med til å dekkje opp kapitalutgiftene.

Det er ein del etterslep på gjennomføring av allereie vedtekne investeringsprosjekt. Desse vil verte iverksette og skal ikkje vedtakast på nytt.

Tabellen under viser fordelinga på kvart enkelt år og på investeringskategori.

	2017	2018	2019	2020
Byggefelt og industriområde	18 100 000	26 500 000	18 000 000	22 000 000
Sjølvkost-området (vatn, avløp og feing)	40 000 000	70 000 000	35 000 000	30 400 000
Eigedomsseksjon-investeringar	178 650 000	75 700 000	57 550 000	30 600 000
Kommunal teknisk og brann - investeringar	22 483 000	30 033 000	25 433 000	19 233 000
Andre investeringar	11 884 000	4 775 000	2 475 000	1 975 000
SUM	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000

Tabellen under viser kvart enkelt investeringsprosjekt.

Investeringsprosjekt:	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
IKT Volda kommune	975 000	600 000	600 000	600 000
Infrastruktur IKT Oppvekst	1 550 000	-	-	-
Interkommunale IKT investeringar	1 414 000	375 000	375 000	375 000
Sum Personal og Organisasjon	3 939 000	975 000	975 000	975 000
Kombidamparar avdelingskjøkkene	265 000	0	0	0
Omsorgssenteret : Inventar og utstyr	1 200 000	2 000 000	-	-
Skinner i tak for takheiser, 2 etg + motorar	3 000 000	-	-	-
Bil til driftsteknikar (hjelpemiddel bil)	250 000	-	-	-
Hamna Dagsenter: Ny bil (7 plasser)	500 000	-	-	-
Sentralkjøkken/kantine: Utsifting av produksjonsutstyr	500 000	500 000	500 000	-
Sum Helse og Omsorg	5 715 000	2 500 000	500 000	0
IKT-satsing oppvekst	500 000	500 000	500 000	500 000
Helsestasjon - Elbil	230 000	-	-	-
Nettbrett barnehage og skule (bh og 1.-4. kl)	1 500 000	500 000	500 000	500 000
Sum Opplæring og Oppvekst	2 230 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Volda u-skule, opprusting	3 000 000	3 000 000	25 000 000	25 000 000
Ny Øyra skule	67 000 000	0	0	0
Særleg tilrettelagde Omsorgsbustader	1 000 000	26 000 000	10 000 000	0
Oppgradering Mork/Nilletun	500 000	0	0	0
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	5 000 000	0	0	0
Etablering/Ombygging av FDV avdeling	450 000	0	0	0
Leikeplassar (skular/barnehagar)	800 000	800 000	800 000	800 000
ROP boliger 7stk (midlertidige bustadar)	13 500 000	0	0	0
EPC gjennomføringstiltak	47 250 000	0	0	0
EPC opsjon etablering 3. etg Ivar Åsen bygget	16 000 000	-	-	-
Barnehagar avbøtande tiltak	500 000	500 000	0	0
Brannteknisk analyse kommunale bygg	0	400 000	400 000	0
Teknisk analyse bygg for kvalifisert oppgradering	0	1 500 000	1 500 000	0
Oppgradering Prestegata 33	1 350 000	1 500 000		0
4. etasje omsorgssenteret	3 000 000	3 000 000		0
Legesenteret	0	4 000 000	0	0
Oppgradering kommunale bygg	4 500 000	4 600 000	4 700 000	4 800 000
Branndepot Straumshavn	0	600 000	0	0
Røyslida/Smalebakken Oppgradering og levtidsforlenging.	5 000 000	9 000 000	-	-
Ny Barnehage Sentrum	1 000 000	15 000 000	15 000 000	
Nytt tak Prestegata 33	850 000	-	-	-
Fjordsyn - spesialtilpassing for brukar	500 000	-	-	-
Fjordsyn - oppgradering bad	0	1 500 000	-	-
Barneavlastinga - ombygging/oppgradering	1 250 000	-	-	-
Støydemping teknisk rom	-	200 000	-	-
Severinhaugen 3 - rekkverk terrasse (buteneste funksjonshemma)	-	-	150 000	
Kleppevegen 1 - nytt inngangsparti	-	500 000	-	-
Solskjerming kommunale bygg		1 000 000		
Oppgradering ventilasjon vaskeriet Omsorgssenteret	400 000	-	-	-
Folkestadtun - oppgradering	1 000 000	2 600 000	-	-

Investeringsprosjekt:	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Tilbygg Myrtun - strøsandlager for kommunalteknisk sektor	4 800 000	-	-	-
Sum Teknisk Eigedom	178 650 000	75 700 000	57 550 000	30 600 000
Utbetring kommunale vegar	2 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Trafikktrygging og miljøtiltak	900 000	1 000 000	1 100 000	1 200 000
Friluftstiltak m.m.	333 000	333 000	333 000	333 000
Turveg rundt Rotevatn	-	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Kommunal del sentrumsutvikling	7 600 000	4 000 000	5 000 000	2 000 000
Skulebakken Haugen Lauvstad	5 800 000	0	0	0
Flomsikring Volda sentrum Melshornsida	2 000 000	10 000 000	7 000 000	0
Utbygting veglys til LED finansiert ved straumsparing	2 750 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000
Flomførebygging Heltneelva	1 000 000		4 000 000	7 000 000
Fast dekke kommunale areal/vegar finansiert drift		7 000 000	3 300 000	0
Kommunal andel Volda Idrettspark	500 000	0	0	0
Samleveg Håmyra	5 500 000	0	0	0
Samleveg Urbakkfoten	-	5 500 000	-	-
Opprustning Raudemyrvegen til Samleveg	-	10 000 000	-	-
Opprustning Kleppevegen til Samleveg	-	-	-	10 000 000
Næringsområde Øvre Rotsset	5 000 000	5 000 000	0	0
Sansehagen oppgradering av hagen	500 000	500 000	-	-
Utbygging felt Bratteberg	0	1 000 000	12 000 000	5 000 000
Torvmyrvegen, samarbeid med Ørsta kommune	0	1 000 000	1 000 000	5 000 000
Maskiner til parkdrift	800 000	150 000	150 000	150 000
Maskiner til vegdrift	950 000	1 500 000	500 000	1 500 000
Brannkjøretøy (Dravlaus -2017)	700 000	500 000	500 000	500 000
Veghøvel	2 500 000	-	-	-
Full rehabilitering av Skinnvikbrua	1 500 000	-	-	-
Levetidsforlenging av bruer	-	800 000	800 000	800 000
Volda Skatepark Tak og lys, kommunal andel	250 000	500 000	-	-
Sum Teknisk Kom.tek.	40 583 000	56 533 000	43 433 000	41 233 000
Vatn Samleinvestering	28 000 000	40 000 000	5 000 000	5 000 000
Avløp Samleinvestering	12 000 000	30 000 000	30 000 000	25 000 000
Feiing	-	0	0	400 000
Sum Sjølvkost	40 000 000	70 000 000	35 000 000	30 400 000
Digitalt kartleggingsprosjekt	-	300 000	0	
Sum Utvikling	-	300 000	0	0
Sum alle år i økonomiplanperioda	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000
Sum alle 4 år (2017-2020)	720 791 000			

Finansieringa for alle de prosjektene presentert i tabellen over blir gjort slik:

Finansiering investeringsprosjekter	2017	2018	2019	2020	SUM per rad
Moms kompensasjon	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600	-108 420 400
Bruk av lån	-225 226 400	-179 781 400	-117 841 400	-89 521 400	-612 370 600
SUM per kolonne	-271 117 000	-207 008 000	-138 458 000	-104 208 000	
SUM alle år	-720 791 000				

Under følger omtale av investeringsprosjekta. Prosjekt med løyving i 2017 har grøn tekst.

Personal og organisasjon

IKT Volda kommune:

For 2017 har vi planlagt naudsynte endringar og oppgraderingar på infrastrukturen i kjerna av nettverket vårt for å stette framtidige krav til kapasitet og fart. Vidare planlegg vi utbygging/oppgradering av infrastruktur fram til kommunale bygg og trådlause nett i bygga. Dei siste åra har vi hatt ei lågare takt på bytte av arbeidsstasjonar. I 2017 tek vi eit lyft på dette og bytter samtidig ut dei fleste av arbeidsstasjonane med tynne klientar. Dette gir oss enklare administrasjon og klargjer oss for endringar i samband med omorganisering mot eit tettare interkommunalt samarbeid gjennom SSIKT.

Infrastruktur IKT Oppvekst

For å stette dei krava som opplæring og oppvekst legg opp til gjennom satsing på nettbrett og skyteknologi må vi bygge ut trådlause nett på alle skular og barnehagar. I denne investeringa legg vi opp til ei heilskapleg utbygging der vi skal dekke alt relevant areal trådlaut. I investeringa er det kalkulert med nettverkskomponentar, trådlause aksesspunkt og kabling.

Interkommunale IKT-investeringar.

I denne investeringa ligg Volda sin del av kostnadane knytt til SSIKT. For 2017 er det investeringar i sentral server- lagrings- og nettverksinfrastruktur, oppgraderingar av programvare og lisensar. Den største investeringsposten for 2017 er nytt felles oppvekstadministrativt system.

Felles drift av databasar og serverar gjer at vi kan fordele investeringane og drifta på 7 kommunar framfor å ha eigne opplegg.

Helse og omsorg

Kombidamparar avdelingskjøkkena

Storkjøkkenet leverer mat til alle bugrupper etter kok-kjøl-prinsippet. Maten må dagleg ferdiglagast ute på bugruppekjøkkena, til dette trengst mellom anna ein kombidampovn. Det var kjøpt inn slike ovnar i 2004, men desse er no svært ustabile og mange er defekte og ute av drift. Å koke ferdig maten gir meirarbeid der desse er ute av drift. Det vart tidlegare løyvd ein sum til innkjøp av slike, men dette innkjøpet er langt dyrare enn prisar innhenta då og held berre til 3- 4 nye ovnar. Det er 14 ovnar som må skiftast ut. Det har ikkje blitt skifta noko i 2016, så all utskifting må skje i 2017.

Inventar og utstyr

I omsorgssenteret har det no vore drift over 12 år. Både slitasje, fleire tilsette og endring på mange møterom- og kontor har gitt behov for nye innkjøp. Fleire kontortilsette har skulder/nakkeplager, treng hev/senk kontorpultar, motiview trimsykkel for bebuarar og dagsenter. Det er jobba saman med Saniteten og andre lag/organisasjonar for å kunne:

- skaffe møblar til møterom,
- innkjøp av nattbord, stolar i kantina og avdelingakjøkken,
- supplere utstyr i trimrom/ bahndlingssalar for fysioterapeutane.

Skinner i tak for takheiser i 2 etg + motorar:

Då omsorgssenteret vart bygd, vart alle pasientrom i 3. etg. utstyrt med skinner i tak på soverom og bad for løfting/ transport av bebuarar. I 2. etg. tenkte ein at bebuarane var meir fysisk mobile. Erfaring viser meir og meir at behovet for tilsvarande utstyr i 2. etg. Det er langt tyngre å forflytte folk i mobilt løfteutstyr, ei fysisk belastning som over tid og supplert med anna tungt arbeid, har ført til sjukmeldingar, og noko som også er meldt gjennom vernerunder.

Bil til driftsteknikar (hjelpemiddel og velferdsteknologi):

Sektoren har fått tilsett ny driftsmedarbeidar knytt til hjelpemiddel, tryggleiksalarmar/ velferdsteknologi, brune- og kvitevarer, pasientvarslingsanlegg med mer. For å få rasjonell drift, må vedkomande kunne forflytte seg i heile kommunen.

Hamna Dagsenter, ny bil med 7 seter:

Hamna dagsenter disponerer ei gammal Audi stasjonsvogn til sine aktivitetar. Høge driftskostnader og store begrensingar i høve funksjonalitet er årsaka til at ein treng ny bil.

Sentralkjøkken, utskifting av produksjonsutstyr:

Normal avskrivningstid for produksjonsutstyr er 10 år, på kjøkkenet er dette 12 år og slitasje og reparasjonsbehov er aukande. Vi bør starte utskifting og fordele utgiftene over fleire år.

Oppvekst

IKT-satsing oppvekst

I læreplanen som kom med Kunnskapsløftet er IKT vorte enda meir sentralt i undervisninga. Digitale ferdigheiter inngår blant dei fem grunnleggjande ferdigheitene. Skal Volda-skulen tilby eit framtidretta undervisningsopplegg, så må det satsast både i utstyr, kompetanse hos lærarane og i infrastruktur.

Helsestasjon - Elbil

Helsestasjonen har mykje av aktiviteten sin ute på skulane, og det er naudsynt med bil. Helsestasjonen har hatt eit samarbeid om ein bil med helse- og omsorg, men sidan bilen er stasjonert på omsorgssenteret er det ikkje tenleg til bruk for helsestasjonen, som held til på rådhuset. Som alternativ til dette er det sett av inntil kr 230 000 til innkjøp av ein eigna elektrisk bil.

Jfr. kommuneplanen sin samfunnsdel er det eit mål at barn og unge i Volda skal ha eit oppvekstmiljø som motvirkar psykiske vanskar og andre livstilssjukdomar. Skulehelsetenesta er ein viktig del i dette arbeidet, og det er naudsynt at helsesøstre har køyrety som kan ta dei ut til elevane. Kommuneplanen har også som mål å redusere utslepp frå transportsektoren. Innkjøp av EL-bil er i tråd med dette målet.

Nettbrett barnehage og skule

Nettbrett (Ipad) barnehage og skule er ei ny satsing i barnehagane og småskulen. I oppvekst må det takast steg framover i bruken av IKT som verkty i læringa; til språkutvikling i barnehagen og grunnleggjande lese-, skrive- og rekneopplæring i småskulen.

Eit mål i kommuneplanen er å vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmogelegheitene i Volda. Det er naudsynt for Volda skulen å ta nye steg i retning av IKT-bruk som verkty i læringsprosessane.

Teknisk

Det er lagt inn 2 stillingar :

- Prosjektleder bygg - 3 års engasjement
- Prosjektleder tekniske anlegg - 3 års engasjement

Begge desse vert finansiert over investeringsbudsjettet og belastar ikkje drifta direkte. Desse må på plass for å ha framdrift for gjennomføring av alle investeringane. Lønnskostnadane vert fordelt på fleire investeringsprosjekt.

Teknisk eigedom

Volda ungdomskule (VUS), opprusting

Det ligg inne plan for tilrettelegging for tilsette, arbeidsplassar, garderobe, kontor, samtalerom og pauserom. Brannteknisk analyse er tatt på bygget og det er ei rekkje tiltak som må utbetrast i samband med denne. VUS står ovanfor ei total opprusting, der framtidig kapasitet må takast omsyn til. Det ligg inne i planarbeidet at ein må først satse på opprusting på elementære funksjonar på byggkroppen som t.d tak, drens, ventilasjon, varme osv. Ventilasjon og varme ligg inne for gjennomføring i 2017 gjennom EPC programmet. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmogelegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde. Tiltaket skal også sørge for å nå målsetjing for Klima og Miljø, der ein ynskjer reduksjon på 30 % energiforbruk i kommunale bygg.

Volda ungdomskule (VUS), kapasitetsutviding

I 2019 og 2020 er det innarbeidd overslag over ombygging/utbygging for å samle ungdomstrinnet ved VUS. Tiltaket er kopla til kommuneplanen sin strategi om god kvalitet på skulebygg og uteområde og målsetjinga om arbeide for eit driftsresultat på 1,75 % av inntektene. Dette føreset endring i tenesteprofilen på skule.

Ny Øyra skule

Skulen er under bygging og investeringa er innarbeidd i samsvar med godkjent finansieringsplan. Framdrift til skulen er på plan der nytt skulebygg er ferdig i mars 2017 og riving av gamleskulen samt ordning av uteområde er ferdig i løpet av oktober 2017. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde.

Særleg tilrettelagte omsorgsbustadar

Prosjektet ligg inne med start i planarbeid 2017 og gjennomføring av prosjektet i 2018 og 2019. Kommunen manglar bustadar knytt til brukarar som har spesielle behov for tilrettelagt bustad pga sjukdom med fleire diagnoser innan geriatri som td. demens og psykiatri. Dette er brukarar som ikkje passer inn i ordinære omsorgsbustadar eller sjukeheim, og som har behov for tilrettelagt skjerming som kan giast ved bygningsmessig tilpassa bustader. Ved etablering av tilbod og rokkering av brukarar internt i alle butilboda/tenestetilboda vil ein kunne erstatte bustadar som har vore på Mork bustadar. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med gode nok kvalitet, samt omdømme (tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sitt behov).

Oppgradering Mork bustader (Nilletun) 2015, 2016 og 2017

For å drive omsorgsbustadene i Nilletun i nokre år til må det gjerast oppgradering av bygget. Bygget ber preg av manglande vedlikehald i mange år. Mange avbøtande tiltak er gjennomført til no, men vidare tiltak er naudsynte for drift. EPC-programmet vil i tillegg til energiøkonomisering også bidra til vedlikehald. Når desse er gjennomførte vil dei gi byggeteknisk løft som har lang levetid, og som vil vere gjeldande sjølv med alternativ bruk av bygningsmasse. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sitt behov).

Omsorgsbustader for vaksne funksjonshemma (5 stk Dokterhaugen)

Kommunen pliktar å tilby bustader til funksjonshemma som har fylt 18 år og som skal flytte frå heime. I forbindelse med søknadsprosess kom det inn klage på tiltaket og kommunen må omregulere området. Dette arbeidet er godt i gang. Det er viktig med dialog med pårørande for dei som skal bu i bustadene for å finne gode tilpassingar innanfor dei fysiske og økonomiske rammene for prosjektet. Dersom prosessen går greitt framover med avklaring med pårørande, omregulering og søknadsprosess, kan det tenkjast at oppstart kan skje tidlig 2017. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sitt behov). Tiltaket er også i tråd med mål om busetting i kommuneplanen.

Etablering/ombygging av FDV avdeling

Eit av formåla med kjøp av Prestegata 33 var etablering av eigedom i bygget. Det er viktig å få samla ressursane til eigedom med fokus på FDV (forvaltning, drift og vedlikehald) og reinhald i bygget. Etablering av ein slik base er elementær for smartare drift, der ein samlar kompetansen og skapar god samhandling. Dette er også vist til i rapporten frå forvaltningsrevisjon av kommunalt vedlikehald (handsama i K-sak 130/12). Sjølve etableringa er gjennomført, og det står att arbeid med etablering av messanin før ein kan få funksjonell og effektiv drift, der ein blant anna tek vare på maskiner og utstyr. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (*tilby gode tenester tilpassa innbygarane sitt behov. Skape ein kultur for openheit, læring og innovasjon, og legge til rette for nyskaping og digital tenesteproduksjon i organisasjonen*).

Leikeplassar ved skular og barnehagar

Eigedomsavdelinga har starta arbeidet med å styrke fokus på trygge kommunale leikeplassar (skular/barnehagar). Vi arbeidar i dag med kontrollrutinar gjennom forvaltningsprogrammet Famac. Vi ser at mykje av leikeapparata ikkje stettar dagens krav og må fjernast. Dette må erstattast med alternative leikeapparat. Ein ser godt verdien av å skape utfordrande og gode leikeareal som t.d ved rådhusparken. Dagens leikeareal vil bli oppgradert etter naudsynt behov. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «folkehelse», med mål om at barn og unge i Volda skal ha eit oppvekstmiljø som motverkar psykiske og fysiske vanskar og andre livsstilssjukdommar. Ein av strategiane på dette er å tilby sunne og inkluderande oppvekstmiljø som gir barn og unge høve til å oppleve meistring, og utvikle sine egne evner, interesser og sjølvbilde. Tiltaket vil også bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde.

ROP-bustader/omsorgsbustader

Kommunane har fått eit utvida ansvar for heilheitleg tilbod til personar med samtidige rusproblem og psykiske lidingar. Ei utfordring er butilbod. Kommunen har mange erfaringar med vanskelege plasseringar i ulike kommunale bustader fordi ein manglar dedikerte bustader til føremålet. Utifrå det kjente behovet burde kommunen hatt 8 – 10 slike bustader. Anbudet på dei 6 bustadane er under evaluering og forventast oppstart er nov/des 2016. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (*tilby gode tenester tilpassa innbygarane sitt behov*). Tiltaket er også i tråd med mål om busetting i kommuneplanen.

Rus- og psykiatritenesta har sagt tydeleg frå om at det er behov for to stillingar som følgjer opp bebuarane fram til kl 2200 på kveldstid. Det er ikkje funne rom for å tilføre auka ressursar til helse- og omsorgssektoren til slik bemanning. Dette må sjåast i samanheng med prosess i sektoren for å finne løysingar innanfor kommunen sine tilgjengelege ressursrammer.

EPC gjennomføringstiltak

I samband med gjennomføringsfasen av EPC-kontrakten vil det vere mange tiltak som skal gjennomførast i ein periode på 1-2 år. Denne tiltakspakka blir presentert for kommunestyret for godkjenning. Her vil vi kunne gjennomføre mange energitiltak i samanheng med generell oppgradering av våre kommunale bygg. EPC-tiltaka er sjølvfinansierande etter ca 14 år. Ved å gå forlengje sjølvfinansieringsperioden har ein lagt inn vedlikehaldstiltak i programmet. Auka standard gir også grunnlag for auka husleige i enkelte bygg. Tiltaket er starta opp, og prosjektet er forventa ferdigstilt januar/februar 2017. Tiltaket vil bidra til at kommunen når målet i kommuneplanen «klima og miljø». Målet er reduksjon i energibruk på 30% i snitt på bygningsmassen som inngår i programmet. Energioppfølging og energileiing er ein del av prosjektet. Volda kommune skal arbeide for å skape gode haldningar og bevisstheit om rett energibruk. Prosjektet vil ha faste dagar i skuleåret med opplæring i klima og miljø, og dette vil vere fast kvart år så lenge garantitida i prosjektet går (inntil 15 år).

EPC opsjon etablering 3.etg. Ivar Aasen bygget

Administrasjon vil kome med eiga utgreiing i sak kring dette spørsmålet der kommunestyret kan ta stilling til om dette prosjektet skal realiserast.

Barnehagar - avbøtande tiltak

Dei kommunale barnehagane i sentrum treng ei kostnadskrevjande oppgradering dersom duei skulle satsast på framover. Med bakgrunn i vedtekne føringar frå kommunestyret er det innarbeidd investering av ny barnehage i Volda sentrum i økonomiplanen. Fram til nytt bygg står ferdig må det gjerast avbøtande tiltak i dei eksisterande bygga.

Ny barnehage Volda sentrum

I 2018 og 2019 er det innarbeidd overslag over ombygging/utbygging for å samle drifta av det kommunale barnehagetilbodet i Volda sentrum i eit nytt og moderne barnehagebygg. Planlegging vert å starte på bakgrunn av eiga utgreiing som vert å leggje fram for kommunestyret. Denne må seie noko om storleik, romprogram og byggmessige krav for å støtte behov for å framtidretta barnehagedrift. Tiltaket er kopla til kommuneplanen sin strategi om god kvalitet på barnehagebygg og uteområde og målsettinga om arbeide for eit driftsresultat på 1,75 % av inntektene. Dette føreset endring i tenesteprofilen på barnehage. Samtidig vil det vere behov for å utnytte økonomiske synergjar ved å nytte bygningsmassen og tomta til Engeset barnehage for å utvikling av helse- og omsorgstenestene.

Brannteknisk analyse kommunale bygg 2018 og 2019

Alle kommunale bygg må støtte krav til lovverket. Der må ligge ei heildekkande brannteknisk analyse av bygga. Denne vil gi oversikt over dei punkta som må utbetrast på dei bygg vi har. Analysen kan avdekkje behov for tiltak som må vurderast ved rullering av økonomiplanen. Prosjektet blir skyvd og delt opp på 2 år for tilpassing av budsjett og økonomiplan.

Teknisk analyse bygg for kvalifisert vedlikhaldsplan 2018 og 2019

I 2013 vart det utarbeidd ein enkel vedlikehaldsplan for Volda kommune. Dette er ein plan hovudsakleg basert på ei visuell vurdering av vaktmeister og administrasjonen i avdelinga. Dette er for så vidt ein grei plan for lettare vedlikehald som må planleggast. Slik tilstanden er på dei kommunale bygga pr. i dag, må djupare tilstandsanalyse til. Analyse som tek omsyn til HMS (brannteknisk analyse, innemiljø, energi osv). Ei slik analyse må innehalde kostnadsberekningar som kan takast med i ein forpliktande plan, der kommunestyret kan avgjere kva som skal prioriterast i åra framover. Dette er den beste måten vi kan få til eit forpliktande vedlikehald og forvaltning av dei bygningmessige verdiane til Volda kommune. Mykje av arbeidet blir gjennomført planmessig gjennom EPC-prosjektet. Vidare tiltak blir derfor utsett til dette prosjektet er ferdig.

Oppgradering Prestegata 33

I 2016 gjennomførte arbeidstilsynet tilsyn med Prestegata 33, der er pålegg om ferdigstilling av bygget med fokus på skitten og rein sone til personell. Løysinga i dag er ikkje tilfredsstillande. Bygget er klargjort for gjennomføring av siste del av prosjekt og ein vil kunne etablere tilfredsstillande soner og garderobar for kvinner og menn. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

4. etg. omsorgssenteret

Volda omsorgscenter har stort areal i øvste etasje som ikkje er innreidd. Kapasiteten i bygget er sprengt, både på avdelingsnivå og i kontorfløy. Gnisten er lokalisert vekk frå omsorgscenter i eit lokale som legesenteret vil ha behov for innan kort tid. Dette prosjektet har derfor samanheng med prosjekt "Legesenteret". Innreiing av 4. etg. i Omsorgssenteret kan frigjere areal andre stader og opnar opp for samdriftsfunksjonar som kan frigjere ressursar. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

Legesenteret

Volda legesenter driv i dag med full belastning på lokalet. Deler av venterom/pasientrom er blitt omgjort til kontorplass for turnuslege. Ved kapasitetsutviding må legesenter ombyggast og 3 etg. må takast i bruk til enkelte funksjonar (møterom, kantine osv). Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

Oppgradering kommunale bygg

Volda kommune har stort etterslep på vedlikehald av kommunale bygg. Det har blant anna vore arbeid mykje med gjennomstrømming av kommunale bustadar, som medfører at det blir stadig fleire bustadar som må oppgraderast når dei skal ut på marknaden igjen etter 10-20 år med jamn utleige. Det er tilsett 2 tømrarar som arbeidar 100 % på dette investeringsprosjektet som vil gjennomførast vidare kvart år i kommande budsjett og økonomiplan. Prosjektet vil bli nytt på all kommunal bygningsmasse som har krav til oppgradering. Dette er arbeid som alltid vil rullere med å eige bygg. Tiltaket vil bidra til å nå mål i kommuneplanen innanfor dei fleste

område, alt etter kva bygg ein har prioritet på (dette er varierende). Underliggende er at prosjektet alltid vil ha med seg målet «klima og miljø» i alle tiltak som blir gjennomført. Ein har fokus på attvinning og energibruk. Folkehelse og attraktivitet der ein legg til rette for barn, unge og vaksne sitt oppvekstmiljø viktige rettesnor.

Branndepot Staumshamn

Gamalt branndepot er utrangert og nytt depot er innarbeid i budsjett og økonomiplan.

Røyslida/Smalebakken oppgradering, levetidsforlenging og universell utforming

Eigedomsavdelinga arbeider med planar for eit prosjekt der ein ynskjer å renovere heile Røyslida/Smalebakken. Desse bustadane er frå tidlig 70-tal og har store behov for renovering. Renovering av bustadane opnar opp moglegheiter for nytenkjande og arealeffektiv planløyning. Dette vil auke kapasiteten på husvære innanfor same tal bygningar. Kommunen vil i forbindelse med prosjektet sette krav til levekår og inkludering der ein vil legge til rette for at personar med ulike fysiske og psykiske utfordringar kan busetjast i same miljø. Dette krev omgjerung av alt husvære og uteområde til universell utforming. I planane som blir presentert vil ein ta høgde for tryggleik og trivsel der ulike bugrupper skal kunne bu og trivast i same miljø. Det blir lagt fokus på sosiale møteplassar på eit oversiktlig område vanskeligstilte som er tildelt husvære. Svært liten del av kommunale gjennomgangsbustadar er tilrettelagt for dette i dag. Prosjektet vil såleis bere karakter av at kommunen satsar på sine overordna planar og har folkehelseperspektivet med seg. Administrasjonen vil komme attende med eiga sak der dette vert kopla til bustadsosial handlingsplan som er i prosess.

Nytt tak Prestegata 33 (brannstasjonen)

Taket er lekk 3-4 plassar i Prestegata 33, det har vore gjennomført synfaring på taket og konkludert med at dette må skiftast. Ved å gjennomføre dette no i samband med større arbeid på bygget gjennom etablering FDV, oppgradering etter krav frå arbeidstilsynet, samt tiltak EPC. Vil ein samla sett sjå på dette som ein del av større tiltak og kan etter lovverket ta dette gjennom investering. Takskifte åleine er å rekne som ei driftsutgift.

Oppgradering Folkestadtun

Folkestadtun står ovanfor fleire oppgraderingsbehov. Dette gjeld mellom anna nytt kjøkken, vaskerom, garderobe (menn), deling av leilegheit (betre moglegheit for utleige), oppgradering av kontor, opparbeiding av parkeringsplassar, terrasse, nattlys, oppgradering vassforsyning (rør) m.m. Beløpet er fordelt over år i budsjett og økonomiplan. Gjennomføring av tiltak på kjøkken og røyr vil ha førsteprioritet. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

Fjordsyn – spesialtilpassing for brukar

Brukar har spesielle behov som treng spesialtilpassing for å trygge arbeidsmiljøet, samt øvrige bebuarar i området rundt denne brukaren. Ein vil forsøke å gjere tiltak som kan ha ein viss restverdi for kommunen i etterkant uavhengig av framtidig bebuar.

Fjordsyn – oppgradering bad

15 bad på Fjordsyn har avvik med fall mot sluk på bad. Dette burde vore ei reklamasjonssak, men vart ikkje følgt opp den gongen bygget vart bygt. Avviket gjer at det er fare for vannskade i øvrige rom. Vatn trekkjer inn i opphaldsrom og har potensiell skade på bebuarar med glatte golv, samt fare for byningsmessige vannskader. Desse avvika gir behov for oppgradering som forlenger levetida til bada.

Solskjerming kommunale omsorgsbygg

Fleire kommunale bygg har utfordringar kring solavskjerming der det blir svært varmt på pasientromma og kontora. Dette skaper utfordrande lysforhold og inneklima både på pasientrom, fellesrom og kontor. Dette kan medføre krav til auka kjøling. Innvendige persienner har vore forsøkt utan at dette har hatt effekt. Spesielt utfordrande har det vore på Fjordsyn, Barstadtun og Omsorgssenteret.

Oppgradering ventilasjon vaskeriet Omsorgssenteret

Det er fire vaskemaskiner(to fleire enn ved oppstart), to store tørketromlar, og fire tørkeskap inne på rommet som produserer varme og fuktig klima. På vernerunder er det kommentert at det til tider er utfordrande å arbeide i rommet. Tiltak vil bli vurdert her med tanke på utnytting av varmen til andre delar av bygget, dette blir vurdert når tiltak skal planleggast. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», der målsetting blant anna er at tilsette i Volda kommune skal oppleve eit godt arbeidsmiljø og sjukefråveret skal reduserast.

Barneavlastinga – ombygging/oppgradering

For trangt fellesareal og mange brukarar som går tett opp i kvarandre er uheldig og skaper vanskelege situasjonar. Kapasiteten er sprengt og ein treng etablering av fleire soverom. Ved etablering av 2 nye soverom aukar ein fleksibiliteten og oppnår driftsfordelar der ein unngår å plassere personar andre stadar. Uteområdet til avdelinga er ikkje utforma, og ein treng å gjere tiltak der som gir tilfredsstilland driftshøve og avskjerming. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet. Ein kan og dra parallell til temaet «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda.

Kleppevegen 1 – nytt inngangsparti

Rom var bygd med tanke på avlasting, delar av området er nytta som personalbase med kontor. Der er liten plass til tilsette med same inngang som avlastningbustadane. Tal tilsette har auka sidan oppstart. Ved bygging av nytt inngangsparti vil ein kunne frigjere meir rom til tilsette.

Tilbygg Myrtun - strøsandlager for kommunalteknisk sektor

Volda kommune nyttar i dag undergangen under E39 mellom Myrtun og det regulerte industriområdet på Rotset til sandlager til strøsand. Industriområdet er ferdig regulert, og det er stort press på å starte utbygginga av området. Undergangen skal nyttast som tilfartsåre for det nye industriområdet. Kommunen kan derfor ikkje lenger nytte undergangen som lagringsplass for sand. Strøsand må være tørr og isfri og kan derfor ikkje ligge under open himmel. Når sand skal lastast og lossast på strøbilar/-maskinar, nyttar ein hjullastar eller gravemaskin. Ved lasting vert sanden skyvd innover i lageret og lageret må byggjast i betong som tåler kreftene lageret vil bli utsett for.

Eit sandlager må liggje nært sentrum for å unngå ekstra logistikk-kostnader når kommunen skal strø i periodar med glatte vegar og fotgjengarfelt.

Nytt sandlageret må vera klart til bruk før vinteren 2017/18.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Teknisk - kommunalteknisk avdeling

Kommunale vegar, utbetring 2017 – 2020

Volda kommune brukar relativt lite midlar til vegvedlikehald på driftssida. Denne løyvinga er ei investering og kan berre brukast til nyasfaltering eller større rehabiliteringar utover vedlikehald.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Trafikktrygging og miljøtiltak 2017 - 2020

Desse midlane skal dekkje ny trafikktryggingssplan, og gjennomføring av trafikktryggingssplanen. I 2017 og inntil plan er ferdig vil belysning av skuleveg betre lys på gangareal og fotgjengar overgongar, verte prioritert.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Friluftstiltak m.m. 2017 – 2020

Prosjektet starta opprinneleg som ei oppgradering for tur og friluftsliv ved Volda skisenter. Her er tiltaka utført, men prosjektet lever vidare som ei utvikling av friluftssareal i Volda kommune. Dei næraste planane går på kjøp av friområde på Andaneset og styrking av turvegen øvst i Elvadalen. Dei midlane som Volda kommune skyt inn i slike prosjekt vert ofte dobla ved tildeling av tippemidlar.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Turveg rundt Rotevatn

Prosjektet vil starte planlegging og prosjektering i 2018.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Kommunal del av sentrumsutvikling

Bygging del 1 av miljøgate

År: 2017

Volda kommune gjennomfører hausten 2016 detaljprosjektering av miljøgatestandard for eit område ved hamnekvartalet i Volda sentrum. Komplette detaljplan med beskrivelse/anbudsdokument vert levert 20. januar 2017.

For å kunne kome raskast mogleg over i byggefasen bør kommunen budsjettere slik at det let seg gjere å lyse ut arbeidet umiddelbart etter at detaljplanen er ferdig i januar. Då kan aktuelle fysiske tiltak oppstartast i 2017.

Bygging bru – turveg, Elvadalen

År: 2017/2018

Som viktig del av strategien lagt til grunn for utviklinga av Volda sentrum har styringsgruppa i ”Mellom bygningane i Volda” vedteke å detaljprosjektere nedre del av Elvadalen med sikte på at det kan byggast turveg frå brua på E39 (Industrigata) og fram til Presteholmen.

Prosjektet er prioritert utifrå tilbakemeldingar frå innbyggjarane/publikum på spørsmål om kva tiltak ein først bør satse på i arbeidet med sentrumsutviklinga i Volda.

For å kunne kome raskast mogleg over i byggefasen etter at detaljprosjekteringa er ferdig bør kommunen budsjettere slik at det let seg gjere å lyse ut arbeidet i løpet av 2017. Då kan prosjektet stå ferdig i 2017/2018. Det er innleia forhandlingar med eigarane i området for å få til grunnavtalar og dette ser ut til å gå i orden.

Tiltaket fell innanfor anlegg som kan gjevast tilskot frå spelemidlane og det er aktuelt å utforme ein søknad om dette i løpet av prosjekteringsfasen.

Når dette anlegget er bygd vil siste delen av ein samanhengande turveg frå Volda sentrum og fram til Årneset/Volda stadion vere på plass.

I prinsippet skal kommunen, statlege midlar og grunneigarar/næringsdrivande dekkje 1/3 kvar.

Skulebakken – Haugen, Lauvstad 2015

Dette prosjektet har vore med i økonomiplanen tidlegare og er ei naudsynt utbetring av ei farleg vegstrekning. Kommunestyret har godkjent reguleringsplan for vegstrekninga. Vegen er ferdig prosjektert og har vore ute på anbod. Prosjekteringa er etter normene til statens vegvesen, og kostnaden med prosjektet er ca 7 millionar i tillegg kjem kostnadene med kjøp av grunn.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Flomsikring Volda sentrum – Melshornsida 2017 – 2020

Det har ved større nedbørsmengder dei siste åra, vore nære på at kapasiteten på overvassystemet i volda har vorte sprengd. Der har vore ein del skader på offentleg infrastruktur og private eigedomar, men vi har vore heldige og unngått katastrofe. Overvasskapasiteten i og ved Volda sentrum må difor kraftig oppgraderast til å tole ein 200 års flaum. NVE har vore på synfaring, og kome med nokre forslag. NVE og andre konsulentar må hjelpe oss med kapasitetsanalyser og detaljplanar, før utbygging kan starte i 2018. Prosjektering og planlegging i 2017, utføring i 2018 og 2019. *I 2017 vert der lagt ei overvasskulvert gjennom Håmyrfeltet, for framtidig avlasting av sjukhuselva.*

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Utbygging skal til skal skje i flaum- og skredsikre område og eksisterande bygningar og infrastruktur skal sikrast*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Utbygging veglys til LED finansiert ved innsparing 2016 – 2020

Volda Kommune drifter i dag om lag 2400 veglyspunkt. 690 av desse er av den gamle PCB typen. PCB armaturane dreg nær 200 watt for å gi 100watt med lys. Nyare armatur dreg 110-120 watt. Eit LED armatur dreg berre 22 watt og gir 100 watt lys. Det er realistisk å skifte om lag 400 lyspunkt pr. år, og det vil ta 6 år å skifte alle lyspunkt til LED. Dette er eit framtidretta og miljøvenleg tiltak som betalar seg sjølv ved reduserte energiutgifter. I tillegg betaler vi like mykje i vedlikehald av dei gamle armaturene som vi betaler i straumutgifter. Vedlikehaldsutgiftene vil vi spare i 10 år for kvart armatur då LED armaturane har 10 års garanti. Dette prosjektet vil Volda kommune spare pengar på i tillegg til at innbyggjarane får betre lys langs vegane og mindre lysforureining, då LED lys er meir retningsfokusert. Alle veglysa vert utskifta med LED for 2,75 millionar pr år i 6 år, medan Kr 200.000,-/år går til utskifting av heile stolpepunkt etter kvart som Mørenett byggjer ned luftspenn til kabel. Innan utgangen av 2017 skal 800 punkt i og ved Volda sentrum vere utskifta.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Volda kommune skal arbeide for å skape gode haldningar og bevisstheit om rett energibruk*” innafor temaområde Klima og miljø i kommuneplanen sin samfunnsdelen. Og

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Flomførebygging Heltneelva 2017 – 2020

Flomførebygging av Heltneelva var eit krav for utbygging av Brattebergfeltet i 1979. Tiltaket vil ikkje inngå i kostnadsgrunnlaget for utrekning av tomteprisar for bustadfeltet B 58. Flomførebygginga må gjennomførast før utbygging av B58 Bratteberg kan påstartast. Prosjektering heng saman med flaumførebygging av Volda sentrum, medan byggeperioda vert

foreslått prioritert etter Volda sentrum, da Urbakkfoten bustadfelt vert foreslått prioritert før Bratteberg.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Utbygging skal til skal skje i flaum- og skredsikre område og eksisterande bygningar og infrastruktur skal sikrast*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Fast Dekke kommunale areal/vegar finansiert drift

Areal med grusdekke krev kontinuerleg vedlikehald, særleg i periodar med mykje nedbør. Vi tek sikte på å leggje fast dekke på alle kommunale grusvegar og parkeringsplassar som det er fornuftig å asfaltere, i løpet av 2-3 år. Volda kommune vil då spare vedlikehaldsutgifter ved at vi sparar innkjøp av grus og medgått tid på menneskap og maskinar. Såleis kan vi årleg redusere driftsramma til vegdrift tilsvarande finanskostnadane på denne investeringa.

Dei areala som rådmannen foreslår asfaltert i 2018 er:

- Asfalt Høydalen ytre
- Asfaltering Sæteråsen Lauvstad
- Asfaltering Skaret/Lønndalen, Lauvstad
- Asfaltering Sollida, og mot Lønndalen til stadion, Folkestad
- Asfaltering Gangvegar Heltne/Bratteberg
- Asfaltering Gangvegar Røyslida
- Asfaltering Gamlevegen
- Asfaltering Seljebakken
- Asfalt gangvegar på Leirshaugen kyrkjegard.
- Asfalt parkeringsplass Reset
- Asfalt parkering Volda Stadion

Endeleg plan for asfaltering vil følgje hovudplan veg, som skal utarbeidast i løpet av 2017. Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Kommunal andel Volda Idrettspark

Området kring Volda stadion framstår som rotete, dårleg opplyst og tilrettelagt. Kommunal del av opprusting av dette området er eit bidrag til ei forskjøning av dette området ilag med dei frivillige organisasjonane som har sitt aktivitetsareal i området. Når området er ferdig skal det framstå som lysare og tryggare for barn og ungdom samstundes som det er ein tiltalende plass for besøkjande til idrettsstevner som i relativt stort antal møte Volda kommune på denne staden.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Samleveg Håmyra

Din Bustad AS ynskjer å starte utbygging av Håmyrfeltet snarast råd. Volda kommune har fått ei juridisk vurdering av kven som skal byggje samlevegen gjennom feltet. Det er skrive ei

utbyggingsavtale etter anleggsbidragsmodellen med Din Bolig AS, denne avtalen har vore på høyring og er godkjend av Volda kommunestyre. Volda kommune står som utbyggjar av samlevegen, og Din Bolig AS betalar sin andel av vegen til Volda kommune. Prosjektet har noko finansiering frå tidlegare år, og treng estimert 5,5 mill i tillegg for fullfinansiering. Totalkostnad for vegen kan ikkje skrivast her då vegstrekket ikkje har vore utlyst endå.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Samleveg Urbakkfoten:

Prosjektering av samleveg vil starte i 2017 med utbygging i 2018. Vegen skal knytast saman med samlevegen over Håmyra når Raudemyrvegen og Kleppevegen er ferdig opprusta.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Opprusting av Raudemyrvegen til samleveg

Raudemyrvegen må opprustast og utvidast før opning av samleveg over Håmyra og Urbakkfoten. Reguleringsarbeidet har starta, og prosjektering utbygging vil starte straks regulering og grunnavtalar er på plass.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Opprusting av Kleppevegen til samleveg:

Kleppevegen må opprustast og utvidast før opning av samleveg over Håmyra og Urbakkfoten. Reguleringsarbeidet har starta, og prosjektering utbygging vil starte straks regulering og grunnavtalar er på plass.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Næringsområde Øvre Rotset 2016 – 2017

Løyvinga er ei total ramme som skal dekkje regulering, grunnerv, prosjektering og opparbeiding av området. Det er inngått kontrakt med privat konsulent om regulering av området. Det vert arbeidd med framdriftsplan med milepelar for gjennomføring av anlegget. Siktemålet er å starte opp utbygginga så tidleg som mogleg i 2017.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda skal kunne tilby ein variert arbeidsmarknad” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Sansehagen (oppgradering av hagen i Omsorgsenteret)

Parken rundt omsorgsenteret vert mykje brukt av demensavdelinga. Slik det er no, så er ikkje hagen innegjærda eller avstengt, slik at der krevst ein pleier pr. pasient for å hindre at pasientene vandrer vekk frå området til omsorgsenteret. Dette prosjektet omhandler at heile, eller delar av sansehagen skal sikrast og avgrensast evt. med gjærde, slik at lufting av demente kan foregå med mindre krav til personalressursar.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Kommunen som organisasjon skal vere eit førebilete i folkehelsearbeidet” innafor temaområde folkehelse i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Utbygging bustadfelt Bratteberg 2019 og 2020

Løyvinga er ei total ramme som skal dekkje regulering, grunnerv, prosjektering og opparbeiding av området. Det er inngått kontrakt med privat konsulent om regulering av området. Prosjektet er flytta ut i tid grunna forbygging av Heltneelva som må gjerast før med opparbeiding av feltet.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Torvmyrvegen, Samarbeid med Ørsta kommune

Planlegging vil starte i 2018 og 2019, med bygging i 2020. Det må vidare avklarast om tiltaket vil kome inn under samferdselspakken for Volda og Ørsta.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Maskiner og køyrety til Parkdrift

Der ryk i snitt ein plentruktor pr. år, som må erstattast med ein ny, i tillegg til anna utstyr til park/kyrkjegardsdrift. Dette er eit samleprosjekt for innkjøp av nødvendige maskinar. Slik kan også ei eventuell restløyving verte overført til året etter. I 2014 tok Park avdelinga over alle grøntareala som tidlegare tilhørde eigeidom. Dette medførte ei dobling av areal, og ei auke i tal sommarhjelpar. Det er naudsynt med to klippelag som går kontinuerleg i vekstsesongen. I 2014 vart ein gamal 5-seter liten lastebil erstatta med ei nyare bil, då levetida til gamlebilen var utgått. Den auka arbeidsmengda og drifting av to lag, gjorde at vi måtte halde liv i den gamle bilen vidare. No er denne avskilta og vi treng ein ny bil som kan trekkje 2 tonns tilhengar. Dersom denne bilen ikkje vert kjøpt, vil parkdrift gå ned i halv kapasitet og kan berre slå halvparten av grøntareala. Budsjetten for 2017 omhandlar slik bil og ein ny plentruktor.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha positiv befolkningsvekst lik gjennomsnittet for landet” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Maskiner og køyrety til Vegdrift

Det er kontinuerleg slitasje på maskinparken, noko som resulterer i at vi gjamnleg må skifte ut forelda utstyr.

Planen for 2017 er å kjøpe ein liten lastebil/pickup med kran. Dette vil effektivisere arbeidet vårt då ein slik bil aleine kan hente tyngre komponentar, som kummer, betonglameller og rørdelar, utan at gravemaskin/hjullastar treng vera med til hente/drop staden. Dersom vi får tak i ein mindre kostbar slik bil, kan vi også kjøpe ein asfaltfres som kan nyttast til reparasjon av det nedslitne gatenettet vårt og utsette behov for reasfaltering nokre stader.

Volda kommune har to store traktorar som er i kontinuerleg drift til brøyting, drift VA og Veg. Den eldste traktoren er nær 10 år gamal, og det er naudsynt å skifte ho ut i 2018, medan der framleis er god innbytteverdi. Traktorane kan ikkje driftast til havari, då dei er sentrale i beredskapen til veg og VA i Volda kommune.

Dette er eit samleprosjekt for innkjøp av nødvendige køyrety og maskiner.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Ny veghøvel 2017

Volda kommune leiger i dag veghøvel frå lokal entreprenør. Veghøvelen betjener ein av 5 brøyteroder i Volda sentrum, og er nytta til alle kommunale vegar til brøyting når høvling er naudsynt. Årleg leigekostnad er kr 250 000 . Det løner seg å ha eigen høvel, slik at vi kan bemanne den 5. brøyteroden sjølv. Vi har hatt møte med Ørsta kommune om det er mogleg å dele på ei veghøvel mellom dei to kommunene. Konklusjonen var at det er mogleg, men vil gå kraftig ut over trafikksikkerheita i begge kommunar, då det vert høvling annankvar dag i begge kommunene, i tillegg til at begge kommuner då må investere i ei ekstra brøyteeining til å ta brøyteroda til høvelen dei dagane veghøvelen ikkje er i kommunen. Det vil også medføre ei oppbemanning i begge kommunar med 1-2 stillingar til bemanning av ekstra brøyteeining.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Full rehabilitering Skinnvikbrua

Skinnvikbrua er pr i dag berre ei gammal fergelem. Brua har fått nedsett akseltrykk grunna dårleg forfatning, og er pr i dag farleg og ikkje teneleg for bebuarane i området. Ny bru må byggjast i 2017. Estimert kostnad er 1,5 millionar inklusive prosjektering. Kostnaden veit vi ikkje nøyatig før brua har vore ute på anbod.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Levetidsforlenging av bruer

Vidare år er der sett av ein sum til rehabilitering og levetidsforlenging av andre kommunale bruer. Tilstandskontroll har avdekt eit rehabiliteringsbehov på fleire bruer. Tidsnok rehabilitering er naudsynt for å unngå større kostnader med bygging av ny bru, slik som i Skinnvika.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Volda Skatepark Tak og Lys - Kommunal deltaking

Der er eit yrande liv på Volda skatepark i Sommer halvåret, der barn og unge får utfolde seg i aktivitet utanfor den organiserte idretten. Denne aktiviteten stoppar opp på hausten og vinteren på grunn av mørke og snø. Det vert derfor foreslått å bidra til ei vidareutvikling av Volda skatepark slik at ho kan nyttast heile året. Kommunalt bidrag må organiserast slik at det kan godkjennast som investering innanfor ramma som vert godkjent.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Teknisk - Brann

Brann Beredskapsmateriell og Køyretøy

Ny brannbil til Dravlaus: kr. 700 000

Tiltaka vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen” innafor temaområde 4.10, Samfunnstryggleik, i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Ny befalsvaktbil i 2018: kr. 500 000

Det vil vere lønsamt for kommunen å kjøpe køyrety som er utrusta slik at dei kan kjøpast avgiftsfritt. Ein kan då skifte bilen kvart 3-4 år og i prinsippet halde seg med forholdsvis nye køyrety til ein svært låg driftskostnad.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal til ei kvar tid ha gode system for beredskap” innafor temaområdet ordne beredskapsarbeidet etter leon-prinsippet (lågast mogeleg beredskapsnivå).

Skifte ut den eldste brannbilen, som då vert 28 år – kr 500 000

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen” innafor temaområde 4.10, Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Dette prosjektet vart redusert med kr 500 000 i 2017 i økonomiplanen for å ta ned investeringsbyrden i høve bygging av Øyra skule. I økonomiplanen er det ikkje avsatt midlar til utskifting av begge desse køyretya, men dei må skiftast eller takast ut av drift då dei ikkje vil tilfredsstillte køyretekniske krav utan dyre og ulønsame reparasjonar.

Brannteknisk materiell i 2019: kr. 500 000

Mykje materiell er gammalt og treng utskifting. Mellom anna er fleire brannpumper både i sentrum og på bygdene bortimot 30 år gamle.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen” innafor temaområde 4.10, Samfunnstryggleik, i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Brannteknisk materiell i 2020: kr. 500 000

Mykje materiell er gammalt og treng utskifting. Mellom anna er fleire brannpumper både i sentrum og på bygdene bortimot 30 år gamle.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen” innafor temaområde 4.10, Samfunnstryggleik, i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Bil til feiar kr_500.000,- i 2020.

Volda kommune har lukkast med å tilsetje feiar i 100 % stilling. Han starta i juni 2020, og treng bil for å kome seg rundt til feieoppdrag med nødvendig utstyr.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Kommunen som organisasjon skal vere eit førebilete i folkehelsearbeidet” innafor temaområde 4.7, Folkehelse i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Bilen er feiaren sin hovudarbeidsstad og vert nytta til både verkstad, kontor, kantine mm gjennom alle årstider. Det er strenge krav til reinhald og arbeidsmiljø for feiaren og vi meiner at køyretyet må skiftast ut minst kvart 5 år slik at feiaren kan ha ein god arbeidsstad som ivaretek tenesta på ein forsvarleg måte og gir kommunen eit godt ansikt utad.

Sjølvkost (Vatn og avløp)

Vatn Samleinvestering

Dette er eit samleprosjekt for alle investeringar som gjeld Vassverk og vassleidningar. Investeringsfondet og alle tidligare løyvingar for investeringsløyvingar til vatn er brukt opp og det er behov for større løyvingar for 2017 og dei kommande åra for at tenestene vassverka

leverer skal være i samsvar med lovar og forskrifter, og med god kvalitet. Der har årleg vorte løyvd 4 mill til utbetring av leidningsnett, behandling og reinsing, dette må no aukast i åra som kjem og midlane som er sett opp i dei komande åra må aukast betrakteleg for å få gjennomført alle prosjekta som er naudsynte for å få eit godt og påliteleg vatn for bebruarane i Volda.

Kostnadsoverslag og spesifikasjon for samleprosjekt vatn for 2017:

- Leidningsutskifting kr 5 000 000
- Naudstraumsaggregat kr 2 800 000
- Reservevatn frå Ørsta kr 4 500 000
- Nytt vassinntak Lauvstad vassverk: kr 5 300 000
- Nytt vassinntak Dravlaus vassverk: kr 2 700 000
- Prosjektering oppgradering av vassverk: kr 600 000
- Digitalisering: kr 535 000
- Prosjektering av Dinglavatn dammar: kr 400 000
- Ny base for kommunalteknisk drift, Myrtun: kr. 1 500 000
- Ny bil: kr 225 000
- Overvassleidning Klokkarvegen – Kleppevegen: kr 4 000 000
- Høgdebasseng Fyrde: kr 500 000

Naudstraumsaggregat – Vassverk

Volda kommune eig og driftar i dag 10 vassreinseanlegg rundt om kring i kommunen. Mange av vassverka ligg på stader med vanskeleg tilkomst om vinteren og om ein får mykje skogvelt over tilkomstvegane til vassverka. Seinast under orkanen Tor vart innbyggjarane på Lauvstad vasslause på grunn av at straumen forsvann og vassverket då ikkje kan produsere vatn. Ein ser at det blir meir og meir ekstremvær, samstundes som krava til vasskvalitet blir stramma inn frå Mattilsynet si side. For å sikre innbyggjarane og abonnentane av kommunalt vatn, er det derfor kritisk å få på plass naudstraumsforsyning på vassverka. Prosessen med å kjøpe inn naudstraumsaggregat er allreie i gong og Lauvstad, Dravlaus og Søre Bjørkedalen vassverk vil få naudstraumsaggregat i løpet av hausten. For å få same beredskap på alle Vassverka treng ein meir midlar. Vassverka som står for tur er:

- Berkneset Vassverk
- Hjartåbygda Vassverk
- Nordre Bjørkedalen Vassverk
- Steinsvika Vassverk
- Straumshamn Vassverk
- Fyrde Vassverk

Nytt vassinntak – Lauvstad

Lauvstad vassverk har ei lite og ustabil vassinntak. Kvaliteten på råvatnet kan til tider by på utfordringar i vassproduksjonen med mykje barnåler og partiklar i periodar med mykje nedbør og lauvfall. Inntaksmagasinet er grunt og ved kalde vintrar har inntaksbassenget lett for å

fryse til. For at då abonnentane på Lauvstad skal få vatn må ein hente vatn med pumper frå Ulvestadelva. Dette er farefullt og uheldig å ikkje ha ei betre løysing, men er det einaste alternativet for å sikre vatn på Lauvstad. Pumpar settast ned i elva og personell må fysisk ut på isen. Det er ikkje sikringsutstyr og moglegheter for sikring av personell i området, slik at tiltaket er også av arbeidsmiljøomsyn nødvendig.

For å sikre både vassforsyninga og kommunens tilsette ei sikker arbeidsplass må eit nytt vassinntak på plass på Lauvstad. Dagens inntak vil då kunne nyttast som reserveinntak ved veldikehald på det nye inntaket og ein ville fått ei betre forsyningssikkerheit.

Nytt vassinntak – Dravlaus

Dravlaus vassverk har i dag inntak i Dravlauselva. Inntaket ligg plassert slik at det er mykje kvist, barnåler og annen skit som tettar inntaket. I samband med utbygginga av Dravlaus kraftverk har kommunen sett som krav at kommunen skal få ta ut vatn frå kraftverket til vassproduksjon. Uttaket av vatn vil skje ved sjølve kraftverket og gå i røyr opp til dagens pumpestasjon og vidare inn i vassverket. Prosjektet vil auke kvaliteten på vatnet med inntak høgare oppe i elva der vatnet er reinare. Eit nytt vassinntak aukar også forsyningssikkerheita då ein vil få eit reserveinntak. Kommunen har allereie avsett areal i kraftverket og lagt nokre meter med røyr, slik at ein enkelt kan fortsette arbeidet med røyrføringa opp til vassverket når utbygginga av kraftverket er ferdig.

Prosjektering oppgradering av vassverk

(denne gjeld også for avløp samleinvestering då slike investeringar må delast 50/50 mellom vatn og avløp)

Vassverka Volda kommune i dag drifrar og eig oppfyljer ikkje krava i FOR 2001-12-04 nr 1372 om vassforsyning og drikkevatn (drikkevassføreskrifta). Føreskrifta stiller krav to hygieniske barrierar i reinsinga av drikkevatn. Alle vassverka til kommunen har berre ein barriere. Kvart enkelt av dei 10 vassverka kommunen har vil ha ulike behov for investering og oppgradering. Det største vassverket er vassverket for Volda sentrum. Her er det også behov for større kapasitet for å møte det aukande innbyggartalet i sentrum. Reinvasbassenget må få auka kapasitet, kontrollrommet må oppgraderast for å kunne ta forskriftsmessige vassprøver, filterkapasiteten må aukast i samsvar med den auka produksjonen. Volda vassverk har i dag en kapasitet på 48l/s. Denne kapasiteten er allereie nådd og det er eit skrikande behov for oppgradering av vassverket.

Digitalisering av kommunale Vass- og avløpstenester

Drift og vedlikehaldsrutinar styrest i dag først og fremst av erfaring og er heilt og halden avhengig av enkeltpersonar og deira kompetanse. Vedlikehaldsrutinar, intervall og prosedyrar på korleis og når man gjennomfører arbeidsoppgåver for drift og vedlikehald av drikkevatn og kloakkreinsing, er avhengig av enkeltpersonar. Dette er svært sårbart og kan i sin ytterste konsekvens potensielt vere ein risiko for liv og helse. For å sikre ein robust og driftssikker leveranse av særleg drikkevatn, er det viktig at kompetansen og erfaringar ein har blir sett i system og formalisert. For at rutinene og prosedyrene ein utarbeider ikkje berre skal bli

liggjande på ein server må ein ha gode og tilgjengelege driftssystem. Dette manglar kommunen.

Ei av oppgåvene til kommunen er å ha god dialog og informasjonsutveksling med innbyggjarane og brukarane av dei kommunale tenestene. Innbyggjarane, entreprenørar, røyrleggjarar, og andre brukarar av offentlege vatn og avløpstenester i Volda kommune må i dag fylle ut skjema og sende disse inn til kommunen og vente på svar utan og vite kor i systemet saka ligg, og når dei får tilbakemelding. Om ein entreprenør eller utbyggar ynskjer å bygge hus og treng kart med VA nettet innteikna, for å vite kor ein skal til dømes kople seg på det kommunale vassleidningsnettet, må dei vende seg til kommunen via brev eller epost. Alle disse opprasjonane kunne vært vesentlig forbetra og effektiviserte ved å nytte allereie eksisterande programvare. Nye program lar innbyggjarane i kommunen kommunisere med administrasjonen i kommunen via internettportalar kor ein til ein kvar tid kan sjå kor i saksgangen saken ligg. Disse programma er også fullt ut kompatible med ePhorte noko som vil gjere saksbehandling mykje enklare for administrasjonen også. Innbyggjarane vil kunne sjå kor det er rapportert inn feil tidligare, for eksempel lekkasje på leidningsnettet, lavt trykk, hol i vegbana, etc.

Administrasjonen har allereie henta inn tilbod på dette og er aktivt med i utviklinga av slike produkt og Volda kommune har ein moglegheit til å være heilt i førarsete når det gjeld digitalisering av drift, vedlikehald, kommunikasjon, saksgang og VA tenester til innbyggjarane i kommunen.

Vatn og Avløp treng også nye GPS'ar med moglegheit for å måle leidningar rett inn i leidningsnettet. Dette vil spare opp mot 40 % av tida det normalt tek å måle og legge inn leidningar i databasen. Dette vil også være til glede for bebruarane i kommunen då ein vil få moglegheit til å måle inn private stikkleidningar på en enklare måte.

For å kunne føre elektroniske timelistar og arbeide med FDV-systemet må også alle driftsoperatørane utstyrast med individuelle nettbrett.

Utbetring av Dinglavatn-dammene

Administrasjonen hadde i midten av mai ei synfaring av dammane på Dinglavatn med NVE. NVE kunne etter inspeksjonen seie at dammane ikkje imøtekomme dagens krav til fyllingsdammar. Dammane er i dag klassifisert som klasse 2 dammar, men det er mogleg at dammane etter nye krav og utbygging i Volda vil føre til at dei må oppklassifiserast til klasse 3 dammar. Det vil føre til strengare krav til dammane. Administrasjonen skal i løpet av hausten i samarbeid med konsulentar gjere nye utrekningar og vurdering av dammane for å klassifisere dammane på nytt etter dei nye krava. Når denne øvinga er gjennomført vil det måtte gjennomførast prosjektering av oppgradering av dammane for deretter og starte arbeidet med oppgraderinga. Midlar til prosjektering av dette vil bli estimert til kr. 400 000, medan byggekostnaden er usikker då ein ikkje vet kva klasse dammane vil være i og kor store oppgraderingane vil vere. Prisar for sjølve oppgraderinga vil kunne bli estimert når detaljprosjekteringa er i gang. Det er samstundes viktig at ein tek høgde for at eit slikt prosjekt

kan bli kostbart og kan kome på rundt 20-30 millionar kroner. Desse midlane vil ein ha eit betre anslag på når prosessen mot NVE er ferdig og prosjekteringa er gjennomført.

Reservevatn frå Ørsta

Volda sentrum har per dags dato ikkje reservevasskilde. Om det skulle bli eit leidningsbrot mellom Dinglavatn og HB2 (reinseanlegget) vil heile Volda sentrum bli utan vatn innan 12 timar. Om Dinglavatn skulle bli forureina av ein eller annan årsak er det ikkje sikkert ein vil klare å reinse vatnet tilstrekkeleg til at ein kan bruke vatnet før etter lang tid. Det er derfor viktig at samankoplinga til leidningsnettet i Ørsta kan gjennomførast så snart som mogleg. Mattilsynet peiker i samband med den årlege rapporteringa frå kommunen på at behovet for reservevatn er prekært.

Leidningsutskifting

Leidningsnettet i Volda tek til å verte gammalt og store strekk er klare for utskifting. Staten har som mål at 2 % av leidningsnettet bør skiftast ut kvart år for å ha ein forsvarleg standard. Då kommunen sjølv ikkje har tilstrekkeleg med ressursar for å gjennomføre den store jobben det vil være å skifte ut leidningar og prosjektere dette arbeidet må det settast av pengar for både prosjektering og gjennomføring av utskiftinga.

Det er også fleire område der ein ikkje har tilstrekkeleg trykk på leidningsnettet slik at abonnentar ikkje får varen dei betaler for. Dette vil vere høgt prioritert i 2017. I tillegg set nye byggforskriftene krav til sprinkelanlegg og vassståkesystem. Dette igjen fører til at det vert stilt svært store krav til distribusjonsnettet. Eit sprinkelanlegg vil kunne ligge opp mot 100l/s med brannvatn. I dag har Volda vassverk ein kapasitet på 48l/s. Leidningsnettet er heller ikkje dimensjonert for slike mengder med vatn . Dette betyr at bedrifter og huseigarar som installerer slike overrislingsanlegg ikkje får testa systema dei har kjøpt og investert i. Kommunen må derfor utvide kapasiteten på hovudleidningane og styrke kapasiteten på leidningsnettet, slik at leidningsnettet blir meir robust.

Ny base for kommunalteknisk drift

LOV-2005-06-17-62 (Arbeidsmiljøloven) stiller krav til arbeidslokalane og arbeidsforholda dei tilsette i kommunen jobbar i og under. Dei tilsette har ikkje eigne reine og skitne garderober/soner i bygningsmassen kommunen no har tilgjengeleg. Det er heller ikkje areal til å endre på dagens eksisterande bygningar, det er derfor naudsynt å bygge eit nytt bygg med rein og skitten sone, eller å bygge på det eksisterande bygget. Bygget må også innehalde verkstad separert for vatn og avløp, samt lunchrom og lager for rør, ventiler, kommer etc. Det er i dag avgrensa med lagringsplass og deler for fleirfaldige tusen kroner ligger ute utan sikring mot tjuveri. PVC rør som blir liggande ute i sollys og snø vil også degraderast over tid og vil derfor ikkje ha same levetid som røyra skulle hatt. Dette betyr at ein oftare må skifte røyr som ligg i bakken og derfor før unødige kostnader i framtida. Det bør også byggast garasjeplass for bilparken kommunen disponerar.

Ny bil Vatn og Avløp

I samband med opparbeiding av eit klart skilje mellom rein og skitten sone vil det vere naudsynt og investere i ein ny bil for VA. I dag nyttast same bil i oppdrag på både vatn og kloakk. Dette er også eit krav i arbeidsmiljølova og er eit naudsynt tiltak for å få gjennomført rein/skitten sone fult ut. På sikt må også verktøy og utstyr nytta i drifta verte separert på vatn og avløp for å forhindre bakteriar i drikkevatnet.

Overvassleidning Klokkarvegen – Kleppevegen

I samband med utbygginga av Engeset-Klepp har det blitt mykje meir overvatn som kjem ned mot sentrum. Vatnet som kjem, kjem også fortare og på kortare tid enn før utbygginga. Når vegar asfalterast og hus får tak og takrenner, vil vatnet ledast fortare nedover fjellsida. Dette skaper problem for det eksisterande overvassnettet som ikkje klarer å ta unna dei store vassmengdene som blir tilført. Ei ny overvassleidning frå Kleppevegen til Klokkarvegen vil vere med å avlaste sentrumsområda frå ein framtidig oversvømming. Dette har allereie skjedd i det aktuelle området då Røde Kors bygget blei fylt med vatn. Slike hendingar er dyre for samfunnet, og kan i mange tilfelle enkelt unngåast.

Fyrde Vassverk – Høgdebasseng

Fyrde vassverk har i dag ikkje reintvassbasseng etter reinseanlegget. Utfordringa i Fyrde er at abonnentane nærast vassverket blir vasslause når vassverket står stille, då reintvassbassenget/høgdebassenget ligg nær sentrum av Fyrde medan vassverket ligg høgare opp i Sunndalen. Eit høgdebasseng i Sunndalen vil betre leveringssikkerheita til abonnentane, samt sikre betre utskifting av vatnet i høgdebassenget. Det er også ugunstig å klore vatnet når bassenget er etter abonnentane. Klor treng opphaldstid i vatn for å virke. Mykje klor vil også kunne opplevast som ubehageleg for den som drikk vatnet. Smaken og virketida til klore vil tilfredstille krav i drikkevassforeskrifta ved å ettablere eit høgdebasseng. På sikt vil også eit slikt basseng vere med på å betre brannsikkerheita i Fyrde og vidare ut mot Langvatn.

Avløp Samleinvestering

Dette er eit samleprosjekt for alle investeringar som gjeld Avløpsreinsing og avløpsleidningar. Det er eit stort etterslep på investeringssida på avløp, og det er viktig at det blir løyvd midlar slik at ein får gjennomført prosjekta. Det er også eit stort behov for midlar i åra som kjem då særleg nytt hovudreinseanlegg for Volda sentrum vil bli eit kostbart prosjekt. Det er også store utfordringar til framandvatn på avløpsleidningsnettet som kommunen må ta tak i.

Dei prosjekta som går under dette samleprosjektet er:

- Utskifting av fellesleidning Porsemyrvegen - And. Vass. Veg
- Digitalisering
- Ny base for kommunalteknisk drift, Myrtun
- Leidningsutskifting
- Ny bil
- Avløpsreinseanlegg Fyrde

- Avløpsreinseanlegg Dravlaus
- Omlegging av avløpsledning Øyra skule

For prosjekta lista opp under finn ein forklaring i delen for vatn sjølvkost då disse prosjekta er finansiert 50% av vatn og 50% av avløp.

- Digitalisering
- Ny base for kommunalteknisk drift, Myrtun
- Ny bil

Utskifting av felleisleidning Porsemyrvegen - And. Vass. Veg

Leidningsnett mellom Skjærvavegen og Røysbakken i Porsemyrvegen er gammalt og klart for utskifting. Det ligg også ei felleisleidning i vegen som bør skiftast. Dette arbeidet bør samkyørast slik at ein skiftar heile leidningsnett i vegen når ein først grev i vegen. Arbeidet er ferdig prosjektert og vil kunne startast opp tidleg våren 2017.

Leidningsutskifting

Leidningsnett i Volda tek til å verte gammalt, og store strekk er klare for utskifting. Staten har som mål at 2% av leidningsnett bør skiftast ut kvart år for å ha ein forsvarleg standard på leidningsnett. I samband med bygging av nytt hovudreinseanlegg i Volda sentrum bør prosentdelen av leidningsutskifting vere høgare i Volda da gamle leidningar og kummar førar til inntrenging av framandvatn i kloakkleidningssystemet. Dette kan igjen vil føre til redusert reinseffekt og høgare driftskostnader. Då kommunen sjølv ikkje har tilstrekkeleg med ressursar for å gjennomføre den store jobben det vil være å skifte ut leidningar og prosjektere dette arbeidet, må det settast av pengar for både prosjektering og gjennomføring av utskiftinga.

Reinseanlegg på Fyrde og Dravlaus

Fyrde og Dravlaus har i dag ikkje reinseanlegg eller slamavskiljarar. Fyrde har eit sensitivt elvedelta kor kloakken i dag renn i ut i og forureiningslova sett krav til at avløpsvatnet skal reinsast. Dravlaus har eit stort tal på abonnentar koplå på det kommunale leidningsnett, og må få oppgradert reinseløysingar for å unngå direkte utslepp av avløpsvatn til Dalsfjorden. Reguleringsarbeidet med plassering av reinseanlegga på Fyrde og i Dalsfjorden er ferdig og manglar berre prosjektering av bygging.

Utviklingssektoren

Digitalt kartleggingsprosjekt

Sist kartlegging av Volda sentrum vart gjort i 2013. Grunna mye utbygging så bør det ikkje gå meir enn 5 år mellom kvar kartlegging av sentrumsområde.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god kvalitet*” innafør temaområde Tenester i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

HOVUDOVERSIKTER

- Budsjettskjema 1A
- Budsjettskjema 1B
- Budsjettskjema 2A
- Budsjettskjema 2B
- Budsjettskjema 4
- Budsjettskjema 5

BUDSJETTSKJEMA 1A FOR 2015 - 2020

Linjenavn	Regnskap 2015	Revidert budsjett 2016	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Skatt på inntekt og formue	-193 969 561	-212 524 000	-212 524 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000
Ordinært rammetilskudd	-250 765 956	-245 798 000	-244 498 000	-271 711 000	-265 845 000	-266 326 000	-266 582 000
Eigedomsskatt verk og bruk	-3 384 834	0	0	0	0	0	0
Eigedomsskatt annen fast eiendom	-12 722 106	-17 000 000	-16 000 000	-17 000 000	-34 000 000	-34 000 000	-34 000 000
Andre direkte og indirekte skatter	0	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Andre generelle statstilskudd	-30 288 971	-30 486 220	-30 346 220	-35 439 000	-35 075 000	-35 010 000	-34 924 000
SUM FRIE DISPONIBLE INNTETER	-491 131 428	-506 508 220	-504 068 220	-524 850 000	-535 620 000	-536 036 000	-536 206 000
Renteinntekter og utbytte	-6 234 051	-5 226 000	-5 100 000	-5 600 000	-5 600 000	-5 600 000	-5 600 000
Gevinst finansielle instrument	-939 565	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Renteutgifter, provisjoner og finansutgifter	16 906 598	18 073 000	18 073 000	25 395 000	28 568 000	30 092 000	32 521 000
Tap finansielle instrument	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	20 582 561	21 500 000	25 000 000	26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000
NETTO FINANSINNTEKTER OG UTGIFTER	30 315 543	32 847 000	36 473 000	44 869 000	55 499 000	61 223 000	65 421 000
Dekn av tidl års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	21 370 544	29 639 811	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	433 083	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Bruk av tidl års regnsk messige mindreforbr	-18 587 130	-25 397 311	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-1 464 490	-9 487 683	-9 487 683	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0	0	0
NETTO AVSETNINGER	1 752 007	-4 545 183	-8 787 683	-17 803 432	-9 403 432	-9 986 716	-12 014 716
Overført til investeringsbudsjettet	24 802	0	0	0	0	0	0
TIL FORDELING DRIFT	-459 039 077	-478 206 403	-476 382 903	-497 784 432	-489 524 432	-484 799 716	-482 799 716
Sum fordelt drift fra skjema 1B	433 641 766	478 206 403	476 382 903	497 784 432	489 524 432	484 799 716	482 799 716
Merforbruk Mindreforbruk	-25 397 311	0	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 1B FOR 2015 - 2020

Tekst	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Volda						
Sum utgifter	876 511 571	841 025 366	891 030 677	893 400 677	894 399 961	896 597 961
Sum inntekter	-876 246 908	-841 025 366	-891 030 677	-893 400 677	-894 399 961	-896 597 961
Netto driftsutgift	459 303 740	476 382 903	497 784 432	489 524 432	484 799 716	482 799 716
Rådmann						
Sum utgifter	1 764 202	1 726 043	1 954 071	1 954 071	1 954 071	1 954 071
Sum inntekter	-216 991	-65 984	-65 984	-65 984	-65 984	-65 984
Netto driftsutgift	1 547 211	1 660 059	1 888 087	1 888 087	1 888 087	1 888 087
Samfunn og rådgjeving						
Sum utgifter	2 716 969	2 511 627	2 414 780	2 414 780	2 414 780	2 414 780
Sum inntekter	-1 311 717	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355
Netto driftsutgift	1 405 252	1 480 272	1 383 425	1 383 425	1 383 425	1 383 425
Personal og organisasjon						
Sum utgifter	20 791 442	13 273 627	18 760 073	18 760 073	18 760 073	18 760 073
Sum inntekter	-10 862 078	-510 175	-1 310 850	-1 310 850	-1 310 850	-1 310 850
Netto driftsutgift	9 929 364	12 763 452	17 449 223	17 449 223	17 449 223	17 449 223
Økonomi						
Sum utgifter	7 938 119	8 009 196	8 030 026	8 030 026	8 030 026	8 030 026
Sum inntekter	-2 540 904	-1 255 427	-1 255 427	-1 255 427	-1 255 427	-1 255 427
Netto driftsutgift	5 397 215	6 753 769	6 774 599	6 774 599	6 774 599	6 774 599
NAV Kommune						
Sum utgifter	8 672 129	8 278 196	8 837 312	8 837 312	8 837 312	8 837 312
Sum inntekter	-227 313	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Netto driftsutgift	8 444 816	8 158 196	8 717 312	8 717 312	8 717 312	8 717 312
Opplæring og oppvekst						
Sum utgifter	233 774 738	242 537 593	251 876 967	251 876 967	251 876 967	251 876 967
Sum inntekter	-48 740 967	-45 511 567	-48 512 408	-48 512 408	-48 512 408	-48 512 408
Netto driftsutgift	185 033 771	197 026 026	203 364 559	203 364 559	203 364 559	203 364 559
Helse og omsorg						
Sum utgifter	235 519 843	244 352 253	243 629 742	243 629 742	243 629 742	243 629 742
Sum inntekter	-69 767 395	-62 135 142	-62 135 142	-62 135 142	-62 135 142	-62 135 142
Netto driftsutgift	165 752 448	182 217 111	181 494 600	181 494 600	181 494 600	181 494 600
Kultur og service						

Tekst	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Sum utgifter	13 161 830	13 025 046	13 923 472	13 923 472	13 923 472	13 923 472
Sum inntekter	-4 366 437	-2 420 329	-2 421 329	-2 421 329	-2 421 329	-2 421 329
Netto driftsutgift	8 795 393	10 604 717	11 502 143	11 502 143	11 502 143	11 502 143
Politisk verksemd						
Sum utgifter	3 119 507	2 695 392	2 286 713	2 286 713	2 286 713	2 286 713
Sum inntekter	-27 910	0	0	0	0	0
Netto driftsutgift	3 091 597	2 695 392	2 286 713	2 286 713	2 286 713	2 286 713
Teknisk						
Sum utgifter	64 208 011	72 938 376	76 946 846	76 946 846	76 946 846	76 946 846
Sum inntekter	-34 537 497	-41 774 947	-42 034 221	-42 034 221	-42 034 221	-42 034 221
Netto driftsutgift	29 670 514	31 163 429	34 912 625	34 912 625	34 912 625	34 912 625
Sjølvcosttenester						
Sum utgifter	20 496 333	20 750 315	23 481 755	23 481 755	23 481 755	23 481 755
Sum inntekter	-20 496 325	-20 750 315	-23 481 755	-23 481 755	-23 481 755	-23 481 755
Netto driftsutgift	-1 059 395	0	0	0	0	0
Utvikling						
Sum utgifter	8 068 359	9 313 485	10 182 369	10 182 369	10 182 369	10 182 369
Sum inntekter	-3 467 734	-3 304 355	-3 304 355	-3 304 355	-3 304 355	-3 304 355
Netto driftsutgift	4 600 625	6 009 130	6 878 014	6 878 014	6 878 014	6 878 014
Barneverntenesta (vertsk.)						
Sum utgifter	108 890 272	103 270 600	101 593 389	101 593 389	101 593 389	101 593 389
Sum inntekter	-108 890 272	-103 270 600	-101 593 389	-101 593 389	-101 593 389	-101 593 389
Netto driftsutgift	0	0	0	0	0	0
Barnevern Volda kommune						
Sum utgifter	15 281 253	18 539 580	29 886 218	29 886 218	29 886 218	29 886 218
Sum inntekter	0	0	0	0	0	0
Netto driftsutgift	15 281 253	18 539 580	29 886 218	29 886 218	29 886 218	29 886 218
Kommunestyret (skjema 1B)						
Sum utgifter	47 393 666	36 031 037	44 557 944	36 297 944	31 573 228	29 573 228
Sum inntekter	-52 436 704	-38 719 267	-53 311 030	-53 311 030	-53 311 030	-53 311 030
Netto driftsutgift	-3 983 635	-2 688 230	-8 753 086	-17 013 086	-21 737 802	-23 737 802
Kommunestyret (skjema 1A)						
Sum utgifter	84 714 898	43 773 000	52 669 000	63 299 000	69 023 000	73 221 000
Sum inntekter	-518 356 664	-520 155 903	-550 453 432	-552 823 432	-553 822 716	-556 020 716
Netto driftsutgift	25 397 311	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 2A FOR 2015 - 2020

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Revidert Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Investeringer i anleggsmidler	87 956 692	252 463 000	323 076 830	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000
Utlån og forskutteringer	2 837 775	9 000 000	9 000 000	5 000 000	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	1 382 255	0	300 000	0	0	0	0
Avdrag på lån	13 762 079	5 500 000	5 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	5 630 983	0	1 915 816	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	111 569 784	266 963 000	339 792 646	278 617 000	209 508 000	140 958 000	106 708 000
Bruk av lånemidler	-76 166 862	-211 792 650	-271 931 501	-230 226 400	-179 781 400	-117 841 400	-89 521 400
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-4 357 491	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 996 512	-49 186 350	-59 381 329	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-10 579 630	-5 500 000	-5 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-100 100 495	-266 479 000	-336 812 830	-278 617 000	-209 508 000	-140 958 000	-106 708 000
Overført fra driftsregnskapet	-24 802	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	-4 599 609	0	-1 915 816	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-9 516 604	-484 000	-1 064 000	0	0	0	0
Sum finansiering	-114 241 510	-266 963 000	-339 792 646	-278 617 000	-209 508 000	-140 958 000	-106 708 000
Udekket/udisponert	-2 671 726	0	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 2B FOR 2015 – 2016

Prosjektnamn	Rekneskap 2015	Opprinnelig Budsjett Totalt 2016	Revidert budsjett totalt 2016
IKT Volda kommune	772 178	600 000	810 000
Forhandlingsmodulen i Agresso, 2015	275 927	0	0
Breibandutbygging i Volda kommune	1 434 249	0	0
Interkommunale IKT investeringar	749 273	1 350 000	1 417 741
Oppgradering Ephorte	0	0	125 000
Fråversmodul i RS med integrasjon mot ALTINN	0	0	130 000
Næringsområde i Furene	10 182	0	0
Lesebrett til politikarane	219 775	0	48 318
Oppgradering Win Tid/Min Tid	44 500	0	72 500
Nødstrømsaggregat	0	0	400 000
Volda rådhus - Inventar (GAR)	1 057 103	0	0
Digitalisering byggesaksarkiv	0	0	63 971
IKT utstyr for servicekontoret - kurs med mer	0	300 000	300 000
IKT-satsing i grunnskulen	390 759	500 000	648 494
Grunnskulen, inventar	0	0	75 203
Kombidamparar avdelingskjøkkena	0	355 000	685 000
Håndstyrte terminalar PLO	9 363	0	103 145
Utskifting av fatvaskarar	81 819	0	543 181
Buss	0	0	950 000
Trygghetsalarmer	0	400 000	400 000
Elektromedisinsk utstyr	0	250 000	250 000
Volda rådhus - Inventar Barnevern	1 051 810	0	500 000
Volda u-skule, opprusting	250 779	0	1 216 871
Ny Øyra skule	36 013 645	162 500 000	162 122 296
Bustader til einslege mindreårige flyktningar	0	0	0
Omsorgsbustader, erstatning for Mork bustader	0	200 000	200 000
Fjordsyn, opparbeiding/opprusting av uteområde	15 375	0	0
Varmepumpe omsorgssenteret	14 262	0	0
Ombygging Folkestadun	229 507	0	1 338 267
Bratteberg skule, byggetiltak	102 825	0	0
Dusj/garderobe Voldahallen	34 407	0	0
nytt branndepot Dravlaus	86 451	0	70 000
Bygging av midlertidige husvære - ved Maurtua	46 789	0	464 376

Prosjektnamn	Rekneskap 2015	Opprinnelig Budsjett Totalt 2016	Revidert budsjett totalt 2016
ENØK tiltak (i henhold til klimaplanen)	338 060	0	635 018
Ombygging ny brannstasjon	144 368	0	0
Volda rådhus, brann - oppattbygging og servicetilrettelegging	6 438 977	0	3 332 876
Brannskade Røyslidvegen 11A, forsikringssak	46 619	0	141 392
Energimerking kommunale bygg	168 214	500 000	500 000
Samfunnshuset - takteking	18 375	0	0
Omsorgssenteret - takteking	0	0	1 000 000
Alarmanlegg Omsorgssenteret	62 624	0	5 207 614
Forprosjekt Campus Høgskulen	0	0	100 000
Rådhus 2. etasje, ombygging	4 498 662	0	0
Kyrkja i postlokala - ombygging/tilpassing av lokalet	2 611 226	0	0
Omsorgssenteret - renovering varmelegg	113 352	0	0
Fjordsyn - renovering varmelegg	90 894	0	0
Oppgradering Mork/Nilletun	520 091	500 000	962 923
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	291 498	13 000 000	14 653 386
Lyskjelder kinosal	10 605	0	486 743
Bilar i høve omorganisering driftt./vaktmeister	341 100	0	0
Rehabilitering av personheis Ivar Aasenbygget HVO	187 499	0	0
Voldahallen - tilstand, rehabilitering, nybygg	208 830	0	1 200 000
Bustad Kleppevegen	569 225	0	0
Bustad Smalebakken	30 643	0	0
Bustad Torvmyrvegen 7	207 203	0	0
Legesenteret, kontorplass turnuslege	12 057	0	0
Sal av Innselset gamle skule	280 000	0	0
Volda omsorgsenter automatisk døråpner	0	300 000	300 000
Fjordsyn - Fellesareal barn	0	200 000	200 000
Etablere FDV/ombygging FDV avdeling	0	800 000	800 000
Leikeplassar (skular/barnehagar)	0	200 000	200 000
ROP (rus og psykisk helse) 7 stk (midl.bustadar)	0	12 000 000	12 000 000
EPC gjennomføringstiltak	0	25 000 000	34 000 000
Mork skule - kapasitetsutviding	0	2 000 000	2 000 000
Oppgradering kommunale bygg	0	4 000 000	4 000 000
Oppgradering klasserom	0	150 000	150 000
4.etasje omsorgssenteret	0	200 000	200 000
Skatepark	11 390	0	0

Prosjektnamn	Rekneskap 2015	Opprinnelig Budsjett Totalt 2016	Revidert budsjett totalt 2016
Myrtun på Rotset, tilbygg for vassverket	0	0	600 525
Engeset/Klepp, 3. byggesteg	0	0	871 760
Bustadfelt Bratteberg	97 691	0	0
Industriareal Furene	24 215	0	0
Kommunal kloakk, hovudplan	3 513 949	0	0
Kommunal kloakk, avløpsreinsing	12 861	0	0
Kommunal kloakk, avlaupsreinsing samla pott	81 895	0	3 897 500
Driftsentral VA, edb-program og varsling	0	0	66 694
Kommunale vegar, utbetring	4 098 918	2 000 000	2 000 000
Trafikktrygging og miljøtiltak	595 256	0	0
Gatelys, utskifting PCB-armatur	123 939	0	0
Volda Vassverk, grunnvassboring Vassbotnen	0	0	113 807
Lauvstad Vassverk, ombygging	0	0	130 000
Gatemiljøtiltak	0	0	1 456 166
Friluftslivstiltak	415 257	333 000	1 092 208
Bustadfelt Urbakkfoten - Håmyra	71 460	3 000 000	3 910 933
Utbetring veg frå Rotevatn til Vassbotn	0	0	3 245 753
Næringsområde Øvre Rotset	1 083 184	4 000 000	4 016 319
Hovudplan vatn (leidningsnett, behandling, reinsing)	927 746	0	7 504 097
Dravlausbygda vassverk ny inntaksledning	128 026	0	0
ATV med belter for tilkomst vassverk	133 680	0	0
Bustadfelt på bygdene	25 472	0	0
Veg bak Uppheim til Storgata	155 297	0	0
Kommunal del sentrumsutvikling	1 332 583	0	842 311
Myldreområde i rådhusparken	154 511	0	143 750
Utbygging felt Bratteberg	396 300	0	639 253
Køyretøy (utskifting av 1993-modell)	293 031	0	0
Hjartåbygda, behandlingsanlegg vatn	82 331	0	0
Vikeneset og Mork Silanlegg	181 290	0	6 692 474
Utbygging bustadfelt K 10, Klepp	3 151 996	0	3 993 002
Arbeidsbil/kombibil 5-seters 4WD	0	0	218 681
Kyrkjegardsgravar	0	0	41 250
Bustadfelt Myragjerdet - utbyggingsavtale	515 429	0	0
Sambindingsveg over Håmyra	279 066	0	4 488 350
Lerkane - Storgata, veg og rundkøyring	7 418 844	0	0

Prosjektnamn	Rekneskap 2015	Opprinnelig Budsjett Totalt 2016	Revidert budsjett totalt 2016
Turveg Flommen gbnr 18/186	442 125	0	0
VA-anlegg Gymnasvegen - Porsemyrvegen	2 726 856	0	0
Skulebakken Haugen Lauvstad	0	200 000	700 000
Plentraktor (2015)	140 625	0	34 375
Flomsikring Volda sentrum Melshornsida	79 891	1 000 000	1 000 000
Veghøvel (2015)	0	0	200 000
Vaktbil Teknisk vakt (2015)	465 664	0	0
Utbygting veglys til LED finansiert ved straumsparing	1 000 316	2 200 000	2 692 472
Fast dekke kommunale vegar	3 497 194	0	2 806
Spylevogn/spylehengar	434 285	0	33 840
Hjullastar (2015)	33 760	0	2 509 163
Traktor (2015)	0	0	320 000
Bustadfelt Gôtene, Lid	104 876	0	0
Flomførebygging Heltneelva	0	2 000 000	2 000 000
Fast dekke kommunale areal/vegar finansiert drift	0	1 500 000	1 500 000
Kommunal andel Volda Idrettspark	0	250 000	250 000
Maskiner og køyretøy til parkdrift	0	150 000	150 000
Maskiner og køyretøy til vegdrift	0	800 000	800 000
Avløp samleinvestering	0	5 000 000	5 000 000
Torvmyrvegen, samarbeid med Ørsta	0	250 000	250 000
Trafikktrygging og parkering Oppigarden og Solliå barnehagar	0	0	2 450 000
Program GIS	265 705	0	380 553
Digitalt kartleggingsprosjekt	146 976	175 000	477 643
Nødnett	279 209	0	556 831
Brann - Beredskapsmateriell og kjøretøy	0	400 000	400 000
Feiing	0	400 000	400 000
Totalt	95 004 196	248 963 000	323 076 830

BUDSJETTSKJEMA 2B FOR 2017 – 2020

Investeringsprosjekt	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
IKT Volda kommune	975 000	600 000	600 000	600 000
Infrastruktur IKT Oppvekst	1 550 000	-	-	-
Interkommunale IKT investeringar	1 414 000	375 000	375 000	375 000
Sum Personal og Organisasjon	3 939 000	975 000	975 000	975 000
Kombidamparar avdelingskjøkkena	265 000	0	0	0
Omsorgssenteret : Inventar og utstyr	1 200 000	2 000 000	-	-
Skinner i tak for takheiser, 2 etg + motorar	3 000 000	-	-	-
Bil til driftsteknikar (hjelpemiddel bil)	250 000	-	-	-
Hamna Dagsenter: Ny bil (7 plasser)	500 000	-	-	-
Sentralkjøkken/kantine: Utskifting av produksjonsutstyr	500 000	500 000	500 000	-
IT Helse og omsorg: flytta til IT i kommunen	-	-	-	-
Sum Helse og Omsorg	5 715 000	2 500 000	500 000	0
IKT-satsing oppvekst	500 000	500 000	500 000	500 000
Helsestasjon - Elbil	230 000	-	-	-
Nettbrett barnehage og skule (bh og 1.-4. kl)	1 500 000	500 000	500 000	500 000
Sum Opplæring og Oppvekst	2 230 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Volda u-skule, opprusting	3 000 000	3 000 000	25 000 000	25 000 000
Ny Øyra skule	67 000 000	0	0	0
Særleg tilrettelagde Omsorgsbustader	1 000 000	26 000 000	10 000 000	0
Oppgradering Mork/Nilletun	500 000	0	0	0
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	5 000 000	0	0	0
Etablering/Ombygging av FDV avdeling	450 000	0	0	0
Leikeplassar (skular/barnehagar)	800 000	800 000	800 000	800 000
ROP boliger 7stk (midlertidige bustadar)	13 500 000	0	0	0
EPC gjennomføringstiltak	47 250 000	0	0	0
EPC opsjon etablering 3. etg Ivar Åsen bygget	16 000 000	-	-	-
Barnehagar avbøtande tiltak	500 000	500 000	0	0
Brannteknisk analyse kommunale bygg	0	400 000	400 000	0
Teknisk analyse bygg for kvalifisert oppgradering	0	1 500 000	1 500 000	0
Oppgradering Prestegata 33	1 350 000	1 500 000		0

Investeringsprosjekt	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
4. etasje omsorgsenteret	3 000 000	3 000 000		0
Legesenteret	0	4 000 000	0	0
Oppgradering kommunale bygg	4 500 000	4 600 000	4 700 000	4 800 000
Branndepot Straumshavn	0	600 000	0	0
Røyslida/Smalebakken Oppgradering og levtidsforlenging.	5 000 000	9 000 000	-	-
Ny Barnehage Sentrum	1 000 000	15 000 000	15 000 000	
Nytt tak Prestegata 33	850 000	-	-	-
Fjordsyn - spesialtilpasning for brukar	500 000	-	-	-
Fjordsyn - oppgradering bad	0	1 500 000	-	-
Barneavlastinga - ombygging/oppgradering	1 250 000	-	-	-
Støydemping teknisk rom	-	200 000	-	-
Severinhaugen 3 - rekkverk terrasse (buteneste funksjonshemma)	-	-	150 000	
Kleppevegen 1 - nytt inngangsparti	-	500 000	-	-
Solskjerming kommunale bygg		1 000 000		
Oppgradering ventilasjon vaskeriet Omsorgssenteret	400 000	-	-	-
Folkestadtun - oppgradering	1 000 000	2 600 000	-	-
Tilbygg Myrtun - strøsandlager for kommunalteknisk sektor	4 800 000	-	-	-
Sum Teknisk Eigedom	178 650 000	75 700 000	57 550 000	30 600 000
Utbetring kommunale vegar	2 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Trafikktrygging og miljøtiltak	900 000	1 000 000	1 100 000	1 200 000
Friluftstiltak m.m.	333 000	333 000	333 000	333 000
Turveg rundt Rotevatn	-	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Kommunal del sentrumsutvikling	7 600 000	4 000 000	5 000 000	2 000 000
Skulebakken Haugen Lauvstad	5 800 000	0	0	0
Flomsikring Volda sentrum Melshornsida	2 000 000	10 000 000	7 000 000	0
Utbygting veglyst til LED finansiert ved straumsparing	2 750 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000
Flomførebygging Heltneelva	1 000 000		4 000 000	7 000 000
Fast dekke kommunale areal/vegar finansiert drift		7 000 000	3 300 000	0
Kommunal andel Volda Idrettspark	500 000	0	0	0
Samleveg Håmyra	5 500 000	0	0	0
Samleveg Urbakkfoten	-	5 500 000	-	-
Opprustning Raudemyrvegen til Samleveg	-	10 000 000	-	-
Opprustning Kleppevegen til Samleveg	-	-	-	10 000 000

Investeringsprosjekt	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Næringsområde Øvre Rotset	5 000 000	5 000 000	0	0
Sansenhagen oppgradering av hagen	500 000	500 000	-	-
Utbygging felt Bratteberg	0	1 000 000	12 000 000	5 000 000
Torvmyrvegen, samarbeid med Ørsta kommune	0	1 000 000	1 000 000	5 000 000
Maskiner til parkdrift	800 000	150 000	150 000	150 000
Maskiner til vegdrift	950 000	1 500 000	500 000	1 500 000
Brannkjøretøy (Dravlaus -2017)	700 000	500 000	500 000	500 000
Veghøvel	2 500 000	-	-	-
Full rehabilitering av Skinnvikbrua	1 500 000	-	-	-
Levetidsforlenging av bruer	-	800 000	800 000	800 000
Volda Skatepark Tak og lys, kommunal andel	250 000	500 000	-	-
Sum Teknisk Kom.tek.	40 583 000	56 533 000	43 433 000	41 233 000
Vatn Samleinvestering	28 000 000	40 000 000	5 000 000	5 000 000
Avløp Samleinvestering	12 000 000	30 000 000	30 000 000	25 000 000
Feiing	-	0	0	400 000
Sum Sjølvkost	40 000 000	70 000 000	35 000 000	30 400 000
Digitalt kartleggingsprosjekt	-	300 000	0	
Sum Utvikling	-	300 000	0	0
Sum alle år i økonomiplanperioda	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000
Sum alle 4 år (2017-2020)	720 791 000			

BUDSJETTSKJEMA 4 FOR 2015-2020

Hovudoversikt drift

	Regnskap 2015	Opprinnelig Budsjett 2016	Revidert Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Brukerbetalinger	-25 046 059	-26 516 081	-26 516 081	-26 406 081	-26 406 081	-26 406 081	-26 406 081
Andre salgs- og leieinntekter	-47 647 467	-48 527 932	-48 527 932	-48 738 932	-48 738 932	-48 738 932	-48 738 932
Overføringer med krav til motytelse	-193 728 594	-158 618 510	-160 440 152	-170 789 113	-170 789 113	-170 789 113	-170 789 113
Rammetilskudd	-250 765 956	-244 498 000	-245 798 000	-271 711 000	-265 845 000	-266 326 000	-266 582 000
Andre statlige overføringer	-34 568 971	-36 008 330	-36 148 330	-41 091 110	-40 727 110	-40 662 110	-40 576 110
Andre overføringer	-3 246 598	-1 654 825	-1 654 825	-2 220 500	-2 220 500	-2 220 500	-2 220 500
Skatt på inntekt og formue	-193 969 561	-212 524 000	-212 524 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000
Eiendomsskatt	-16 106 940	-16 000 000	-17 000 000	-17 000 000	-34 000 000	-34 000 000	-34 000 000
Andre direkte og indirekte skatter	0	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
SUM DRIFTSINNEKTER (B)	-765 080 146	-745 047 678	-749 309 320	-778 656 736	-789 426 736	-789 842 736	-790 012 736
Lønnsutgifter	417 621 123	434 468 442	435 766 290	448 308 703	448 308 703	448 308 703	448 308 703
Sosiale utgifter	107 823 303	125 582 594	125 889 888	133 128 918	133 128 918	133 128 918	131 404 202
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	86 371 170	84 233 680	86 333 680	88 060 283	88 060 283	88 060 283	88 060 283
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	84 013 367	69 488 399	69 488 399	74 121 788	74 121 788	74 121 788	74 121 788
Overføringer	44 826 612	45 775 295	45 715 295	61 384 341	53 124 341	48 399 625	48 124 341
Avskrivninger	30 733 414	28 530 000	28 530 000	28 530 000	28 530 000	28 530 000	28 530 000
Fordelte utgifter	-30 561 358	-40 550 494	-40 550 494	-52 316 212	-52 316 212	-52 316 212	-52 316 212
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	740 827 631	747 527 916	751 173 058	781 217 821	772 957 821	768 233 105	766 233 105
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-24 252 515	2 480 238	1 863 738	2 561 085	-16 468 915	-21 609 631	-23 779 631
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-7 549 642	-5 100 000	-5 226 000	-5 600 000	-5 600 000	-5 600 000	-5 600 000
Gevinst på finansielle instrumenter	-939 565	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Mottatte avdrag på utlån	-72 153	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
SUM EKSTERNE FINANSINNEKTER (E)	-8 561 360	-6 650 000	-6 776 000	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	18 222 189	18 073 000	18 073 000	25 395 000	28 568 000	30 092 000	32 521 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	20 582 561	25 000 000	21 500 000	26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000

Utlån	139 774	130 000	130 000	130 000	130 000	130 000	130 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	38 944 524	43 203 000	39 703 000	52 099 000	62 729 000	68 453 000	72 651 000
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	30 383 164	36 553 000	32 927 000	44 949 000	55 579 000	61 303 000	65 501 000
Motpost avskrivninger	-30 733 414	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-24 602 765	10 503 238	6 260 738	18 980 085	10 580 085	11 163 369	13 191 369
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-18 587 130	0	-25 397 311	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 488 236	-9 487 683	-9 487 683	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
Bruk av bundne fond	-10 592 092	-3 142 857	-3 142 857	-5 874 297	-5 874 297	-5 874 297	-5 874 297
Bruk av likviditesreserve	0	0	0	0	0	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-30 667 458	-12 630 540	-38 027 851	-24 377 729	-15 977 729	-16 561 013	-18 589 013
Overført til investeringsregnskapet	24 802	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	21 484 385	20 000	29 659 811	20 000	20 000	20 000	20 000
Avsetninger til bundne fond	8 363 725	2 107 302	2 107 302	5 377 644	5 377 644	5 377 644	5 377 644
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	29 872 912	2 127 302	31 767 113	5 397 644	5 397 644	5 397 644	5 397 644
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-25 397 311	0	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 5 FOR 2015-2020

Hovudoversikt investering

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-4 241 761	0	0	0	0	0
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-3 729 678	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 996 512	-49 186 350	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600
Statlige overføringer	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER (L)	-16 967 951	-49 186 350	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600
Lønnsutgifter	0	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	76 084 088	201 676 650	223 162 400	178 906 400	117 466 400	89 146 400
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	769 373	1 350 000	1 414 000	375 000	375 000	375 000
Overføringer	10 755 992	49 436 350	46 540 600	27 726 600	20 616 600	14 686 600
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	347 239	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER (M)	87 956 692	252 463 000	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000
Avdragsutgifter	13 762 079	5 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Utlån	2 837 775	9 000 000	5 000 000	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	1 382 255	0	0	0	0	0
Dekning tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	4 599 609	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	1 031 374	0	0	0	0	0
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	23 613 092	14 500 000	7 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	94 601 833	217 776 650	232 726 400	182 281 400	120 341 400	92 021 400
Bruk av lån	-76 166 862	-211 792 650	-230 226 400	-179 781 400	-117 841 400	-89 521 400

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Salg av aksjer og andeler	-115 730	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-6 849 952	-5 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000
Overføringer fra driftsregnskapet	-24 802	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	-4 599 609	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-2 489 477	-484 000	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-7 027 127	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERING (R)	-97 273 559	-217 776 650	-232 726 400	-182 281 400	-120 341 400	-92 021 400
UDEKKET/UDISPONERT (S = O-R)	-2 671 726	0	0	0	0	0

DEN NORSKE KYRKJA
Volda kyrkjelege fellestråd

Postboks 17
6101 Volda
Tlf: 70074090
kyrkjeverja@volda.kyrkja.no

Volda kommune
Stormyra 2
6100 Volda

Volda 26.10.2016
Vår sakshandsamar: JS
Vår ref.: 16/00004-002
Arkivkode: 112

Melding om vedtak - VKF 31/2016: Budsjett 2017 og ØPL 2017-2020

Volda kyrkjelege fellestråd handsama sak *VKF 31/2016: Budsjett 2017 og ØPL 2017-2020* i sitt møte 20. oktober og gjorde følgjande vedtak:

Vedtak, samrøystes:

- 1. Fellestrådet godkjenner budsjett dokumenta datert 15.09.2016*
- 2. Endringa av prisveksten i ordinært kommunalt driftstilskot på -0,1%, tilsvarande kr. 3.842,-, vert innarbeidd i første budsjettrevisjon, når det kommunale budsjettvedtaket for 2017 er klart.*

Budsjett dokumenta datert 15.09.2016, som det vert vist til, vart sendt over til Volda kommune den 27.09.2016.

Venleg helsing

Jostein Stråbø

DEN NORSKE KYRKJA

Volda kyrkjelege fellestråd

Postboks 17
6101 Volda
Tlf: 70074090
kyrkjeverja@volda.kyrkja.no

Volda kommune
Stormyra 2
6100 Volda

Volda 27.09.2016
Vår sakshandsamar: JS
Vår ref.: 16/00004-001
Arkivkode: 112

Volda kyrkjelege fellestråd - Budsjettt 2017 og ØPL 2017- 2020

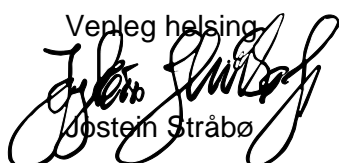
Volda kyrkjelege fellestråd handsama sak VKF 31/2016 Budsjettt 2017 og ØPL 2017-2020 i sitt møte 22.09.2016. Fellestrådet gjorde følgjande vedtak:

1. *Fellestrådet tek til vitande budsjettdokumenta datert 15.09.2016*
2. *Endeleg budsjetttframlegget vert lagt fram til godkjenning i fellestrådet sitt oktobermøte.*

Dette vil seie at kyrkjeverja sitt framlegg som vart sendt over til kommuneadministrasjonen 16.09.2016 er framlegget fellestrådet legg til grunn i det vidare budsjetttarbeidet.

Fellestrådet legg opp til å handsame og godkjenne endeleg budsjetttframlegg i sitt møte 20. oktober. Dette for å kunne ta omsyn til forventta prisjustering av det kommunale driftstilskotet etter at grunnlaget for overføringane til kommunane og prognosane for løn- og prisvekst i 2017 vert kjend i framlegget til Stasbudsjetttet 6. oktober.

Vedlegg: Budsjettdokument datert 15.09.2016

Venleg helsing

Jostein Stråbø

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Brynhild Solvang	Arkivsak nr.:	2016/1557
		Arkivkode:	026

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
230/16	Formannskapet Kommunestyret	29.11.2016

UTVIDING AV BARNEVERNSSAMARBEIDET MELLOM HAREID- ULSTEIN- VOLDA OG ØRSTA: SØKNAD FRÅ HORNINDAL KOMMUNE

Administrasjonen si tilråding:

- 1. Volda kommunestyre sluttar seg til at Hornindal kommune går inn i det interkommunale barnevernssamarbeidet mellom Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta, jfr kl § 28b.**
- 2. Volda som vertskommune for det interkommunale barnevernstenesta inngår avtale med Hornindal kommune på same vilkår som gjeld for dei andre samarbeidskommunane/likelydande avtale.**
- 3. Utgifter til drifta samla sett (Kostra 244) og etter utviding med Hornindal kommune vert å dekkje innanfor vedtekne budsjетtrammer inkl overføring frå Hornindal kommune.**

Vedleggsliste:

Avtale om barnevernssamarbeid mellom kommunane Ulstein, Hareid, Ørsta og Volda, datert 11.11.13.

Samandrag av saka:

Hornindal kommune har i brev datert 21.9.2016 søkt om å verte ein del av den interkommunale barnevernstenesta mellom Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta.

Saksopplysningar/fakta:

Volda er vertskommune, og barnevernstenesta har lokalar i Volda rådhus. Søknaden har vore drøfta i rådmannsgruppa, som har gitt si tilslutning. Hornindal vil gå inn i samarbeidet på dei same vilkåra som dei andre samarbeidskommunane når det gjeld drift og utgiftsdekning. Internt i barnevernstenesta vil det å skulle dekke Hornindal innebere eit noko større ansvarsområde. Barnevernstenesta vil også få eit større geografisk område å dekke enn i dag. Utover klientkontakt vil ein også få ansvar for tverretatleg og tverrfagleg samarbeid med skulen, barnehagen og helsestasjonen i Hornindal.

Pr i dag er det tilsett ein person i 20 % stilling for å dekke behovet for barnevernstenester i Hornindal. Det er endå ikkje avklart om denne personen vil følgje med som ein del av ei eventuell verksemdsoverdraging. Volda kommune må derfor vurdere personalmessige behov ved ei slik utviding innafor vedtekne budsjettrammer inkl overføringa frå Hornindal kommune, og ein treng da ikkje ny handsaming i kommunestyra.

Vurdering og konklusjon:

Kommunane Hornindal og Volda har gjort vedtak om å slå seg saman og byggje ny kommune. Det er naturleg at den nye kommunen overtek vertskommuneansvaret for Volda kommune, og at barnevernet i tidlegare Hornindal og Volda kommune vil da inngå i dette felles barnevernet. Det at Hornindal kjem inn litt tidlegare bør vere kurant.

Rådmennene i kommunane i Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta har signalisert positiv haldning til at Hornindal kommunen vert tilslutta det interkommunale barnevernssamarbeidet frå 1.1.2017.

Økonomiske konsekvensar:

Ei utviding av den eksisterande interkommunale barnevernstenesta vil ikkje ha økonomiske konsekvensar for samarbeidskommunane, då Hornindal dekker egne utgifter til barnevernstenester.

Når det gjeld utgifter til drift (Kostra 244) så vil Hornindal sin andel etter vilkåra i avtalen utgjere **kr XXXXX** Kriteriene som er lagt i avtalen er teke høgde for at dei dekkjer dei utgiftene som representere den enkelte kommune i samarbeidet.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Sentrale styresmakter har gitt føringar om at alle kommunar skal ha døgnerberedskap for barn. Administrasjonen har i samarbeid med politiet starta ei utgreiing av eit mogleg samarbeid mellom kommunane i 7-stjerna om dette. Kvar kommune, også Hornindal, må ta særskilt stilling til dette i ei eiga sak når den blir lagt fram for politiske organ.

Rune Sjurgard
rådmann

Brynhild Solvang
barnevernssjef

Utskrift av endeleg vedtak:

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Asbjørn Moltudal	Arkivsak nr.:	2015/2122
		Arkivkode:	023

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
231/16	Formannskapet	29.11.2016

ADMINISTRASJONSSTADER I NYE POLITIDISTRIKT - FRÅSEGN FRÅ VOLDA KOMMUNE

Administrasjonen si tilråding:

Volda kommune viser til framlegget frå politimeisteren datert 21.10.2016. Kommunen syner vidare til saksutgreinga og rår til at tenesteeiningane Søre og Indre Sunnmøre vert etablert som **eiga driftseining**.

I tillegg til det sentrale politikontoret i Volda/Ørsta på flyplassen støttar Volda kommune politimeisteren sitt framlegg om eigne tenestestader på Ytre og Indre Sunnmøre.

Vedleggsliste:

1. Høyringsbrev d.s. 21.10.2016 frå Politimeisteren.
2. Høyringsnotat – «Effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder i Mør og Romsdal Politidistrikt.» d.s. 21.10.2016

Uprenta vedlegg:

- Geografiske driftsenheter – kartlegging av dagens organisering
- PNP – Arbeidsgruppe struktur
- Politiarbeid på stedet

Samandrag av saka:

Volda kommune er invitert til å gje uttale til politireforma. Uttalen omhandlar organisering av tenestestrukturen på Søre Sunnmøre.

Saksopplysningar/fakta:

Volda kommune har motteke høyringsutkastet om «Effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder i Møre og Romsdal politidistrikt». Den planlagde endringa har også vorte kalla nærpolitireforma, og har sin bakgrunn i Stortingsproposisjon nr. 61 (2014-2015). Det vert elles vist til vedlegga om bakgrunnen for reforma.

Frå Volda kommune si side er det naturleg å vurdere framlegget basert på to hovudmoment:

- Modell for driftseining.
- Omfang av tenesteeiningane

På Sunnmøre går framlegget m.a. ut på at kommunane Volda, Ørsta, Stranda og Sykkylven vert ei tenesteeining med lensmannskontor i Ørsta (Hovdebygda) og Sykkylven.

Hareid, Ulstein, Herøy, Sande og Vanylven vert ei eiga tenesteeining med lensmannskontor på Fiskå og i Myrvåg.

Innleiing:

Vi viser til utgreiingsarbeidet om politistruktur i Møre og Romsdal og prosessen knytt til lokalisering av lensmannskontor på Søre Sunnmøre.

Det går fram av utgreiingsarbeidet og Politimeisteren si tilråding at nye vegforbindelsar gjer det naturleg å sjå Volda og Ørsta i ein tettare samanheng med Stranda og Sykkylven enn tidlegare slik at dette området inngår i ein ny tenesteeining. Volda kommune er samd i vurderinga frå politimeisteren og peikar i tillegg til betra vegforbindelsar på dei felles utfordringane for området kring beredskap knytt til fjord, fjell og turisme i området.

Ørsta og Volda sentrum er etter Eiksundsambandet og Kvivsvegen det reelle senteret i ein småbyregion med over 60.000 innbyggjarar på Søre og Indre Sunnmøre. Tek ein med Indre Nordfjordområdet på andre sida av fylkesgrensa har området over 75.000 innbyggjarar.

Ørsta og Volda har sentrale senterfunksjonar som høgskule, sjukehus, tingrett, flyplass, kjøpesenter m.m. I siste utgåve av **KMD sin rapport om Regionale utviklingstrekk 2016 s. 31 er Volda/Ørsta karakterisert som småbyregion på lik linje med Kristiansund**. Med over 15.000 innbyggjarar i dei samanvekste tettstadane, og i tillegg 3.700 registrerte studentar ved høgskulen, vil det vere utenkeleg at politiet ikkje skal ha regionalt hovudkontor i den fjerde reelle byen i fylket. Lokalpolitiet bør tvert om ha stor nok kapasitet til å rykke ut til desse raskt om behov oppstår, og elles til å utføre førebyggjande teneste.

Vedtekne utbyggingsplanar for E39 og fylkesveg 60 gjer at frå Ørsta/Volda vil utrykkingstid til Stranda sentrum og Stryn sentrum etter kvart bli under 45 minutt slik den er i dag til Ulsteinvik, Hareid og Fosnavåg.

I samband med store moglege ulykker i indre fjordområde som t.d. Åkernes og knytt til reiselivverksemd i Hellesylt, Geiranger, Stryn, Loen m.m. er sjukehuset i Volda næraste med full beredskap og i lag med politiet på Søre Sunnmøre vil vere næraste ferjefrie ansvarshavande. Med i overkant av ½ overnattingar i tillegg til dei besøkjande frå m.a. turistbåtane til dette nærområdet, vil beredskapen vere svært viktig. Iflg. tilrådinga frå politimeisteren vil det då ligge an til at **«Indre Søre» Lensmannsdistrikt vil få beredskapsansvar i Storfjorden og Geiranger**. Såleis bør det ligge det an til ei styrking av lensmannskontoret.

Volda og Hornindal har vedteke å slå seg saman til ein kommune frå og med 1.1.2020. Prosessen er alt i gang ved at Hornindal har søkt om å bli med i det sams barnevernet med Volda som vertskommune og oppvekstsjefen i Volda vil truleg verte tillagt oppgåver på oppvekstområdet for Hornindal frå sommaren 2017. Tilsvarande vil Hornindal etter kvart bli med i sams legevaktordning m.m. Hornindal med 1200 bør snarast mogleg inkluderast i Møre og Romsdal politidistrikt.

Driftseiningar:

I utgreiingsarbeidet er det drøfta alternative modeller:

4.2.2 Alternative modeller for inndeling i geografiske driftsenheter

To alternative inndelinger har vært vurdert¹⁷:

- Alternativ A – Inndeling i 2 geografiske driftsenheter
- Alternativ B – Inndeling i 4 geografiske driftsenheter

Begge alternativene er presentert og vurdert i arbeidsgruppens forslag¹⁸.

Begge alternativene vurderes å kunne fungere godt i Møre og Romsdal,

Om alternativ B går det i høringsnotatet m.a. fram at

«Molde og Ørsta anses som fordelaktige med tanke på at det er noe mindre tjenesteenheter som medfører at lederrollen/e blir betre balansert. Samtidig er tjenesteenhetene av en slik størrelse at det lett vil kunne bygges opp det nødvendige fagmiljøet. Det vil trolig vere påkrevet å styrke spesielt Ørsta med sivile ressurser dersom tjenesteenheten skal ha kapasitet til å utføre administrative støttefunksjoner for en stor geografisk driftsenhet.»

Politimeisteren konkluderer med alternativ 1 (2 geografiske driftseiningar) som det beste (jfr. Pkt. 4.2.4). Eg vil kome attende til den siste setninga i høringsnotatet.

Ein merkar seg imidlertid at det i «Arbeidsgruppens anbefalinger vedrørende etablering av nye geografiske driftsenheter» side 3 går fram at «*Forslaget til ny struktur for de geografiske driftsenhetene må ses i sammenheng med forslaget til ny struktur på tjenesteenhetene.*»

Tenesteeiningar

Etter å konkludert med 2 driftseiningar er politimesteren heilt rett inne på at nye vegforbindelsar gjer det naturleg å sjå Volda og Ørsta i ein tettare samanheng med Stranda og Sykkylven enn tidlegare slik at dette området inngår i ein ny tenesteeining. Med dei samanfallande beredskapsmessige utfordringane ein har på Søre og Indre Sunnmøre og for den saks skuld indre Nordfjord er Volda kommune samd i i denne vurderinga. I tillegg har «*Volda og Ørsta eit velfungerende vaksamarbeid med store deler av det som fåreslås til Ytre Søre Sunnmøre. Disse vaksamarbeidene foreslås vidareført.*» (sitat slutten av pkt. 4.3.5)

Det vil vere mange fordelar ved å samle det som i framlegget er kalla Søre Sunnmøre Lensmannsdistrikt i lag med Indre Sunnmøre Lensmannsdistrikt. Dermed vil ein kunne halde fram det operative, taktiske, etterforskingmessige og førebyggjande samarbeidet mellom alle kommunane i det som tradisjonelt har vore kalla Søre Sunnmøre (Hareid, Herøy, Sande, Ulstein, Vanylven, Volda, Ørsta). Dette området heng saman samferdslemessig og har omfattande samarbeid på mange område som er relevante for samordninga med politiet sitt arbeid.

Ein kan her nemne tingrett (nokre av kommunane), legevakt, barnevern (nokre av kommunane), samarbeid innanfor brannvern m.m. Der er elles ei rekke samarbeidsfelt mellom desse kommunane som ikkje nødvendigvis er knytt opp imot politiet sitt arbeid. Poenget er i alle høve at desse kommunane har omfattande samarbeid, og at det vil vere unaturleg i ei så omfattande reform å splitte polititressursane i to einingar der drifta i dag er tett integrert. Ser ein samfunnsoppgåva i høve til beredskap også over fylkesgrensa mot indre nordfjord vil truleg ei driftseining på Søre- og Indre Sunnmøre ver god ressursutnytting.

Eit godt alternativ for kommunane på Søre- og Indre Sunnmøre vil vere at dei ni kommunane Sykkylven, Stranda, Hareid, Herøy, Sande, Ulstein, Vanylven, Volda og Ørsta vert slått saman til ei **driftseining** med tenestestader på Ytre og Indre Sunnmøre i tillegg til Volda/Ørsta. Politimeisteren er inne på dette samarbeidet men tek ikkje skrittet fullt ut med tanke på å etablere ei eiga driftseining for området. Der er godt samarbeid i dag;

- Det er blitt peika på utfordringane i indre Sunnmøre kring beredskap knytt til fjord, fjell og reiseliv og at det ligg an til at «Indre Søre» Lensmannsdistrikt vil få beredskapsansvar i Storfjorden og Geiranger.
- Ørsta og Volda området er sentralt kommunikasjonsmessig og uttrykingsmessig. Her er m.a sjukehus, høgskule og flyplass. Utrykningstid til alle tettstadande Stranda, Fosnavåg, Hareid, Ulsteinvik, (Stryn og Nordfjordeid sjølv om dei tilhøyrer eit anna politidistrikt) på maks 45 min.
- Ytre Sunnmøre med stor innpendling med m.a. utanlandsk arbeidskraft og personar med kortare opphald i området som treng polititjenester. Dette er eit område det også tidlegare er blitt påpeika.

Alt dette vil drage i retning av at det kan vere fornuftig både geografisk og fagleg å vidareføre dette under **ei** felles leining. Det vil også kunne gje ei meir fleksibel utnytting og økonomisk styring av ressursane.

Ei slik organisering vil også vere i samsvar med oppdragsbrevet frå Politidirektoratet der det i hovudsak fokusert på å gjere politiet i stand til å bli meir operativt, synleg og tilgjengeleg, og ha kapasitet og kompetanse til førebygge, etterforske og påtale kriminelle handlingar.

Til slutt vil ein peike på at ei slik organisering på Søre- og Indre Sunnmøre og vil vere i samsvar med regionale føringar. Vi viser vidare til Regional delplan for attraktive byar og tettstadar – Senterstrukturplan for Møre og Romsdal 2014-2020 som i stor grad er i samsvar med dei statlege retningslinjene.

<http://mrfylke.no/content/download/244326/1939551/file/Regional+delplan+juni+2015+-pdf>

Folkhelse- og miljøkonsekvensar: Når det gjeld miljøkonsekvensar, så er desse skildra over særskilt med tanke på koplinga mellom lokalisering av tenester og transport.

Økonomiske konsekvensar: Saka har indirekte konsekvensar økonomisk for kommunen.

Beredskapsmessige konsekvensar: Ei styrking av det sentrale politikontoret for Søre Sunnmøre lokalisert ved flyplassen vil styrke beredskapen i kommunen.

Konklusjon:

Rådmannen syner til saksutgreiinga og rår til at tenesteeiningane Søre og Indre Sunnmøre vert etablert som **eiga driftseining**.

I tillegg til det sentrale politikontoret i Volda/Ørsta lokalisert ved flyplassområdet støttar Volda kommune politimeisteren sitt framlegg om eigne tenestestader på Ytre og Indre sunnmøre.

Rune Sjurgard
Rådmann

Asbjørn Moltudal
Rådgevar

Utskrift av endeleg vedtak:

Politimeisteren i Møre og Romsdal
Post.moreogromsdal@politiet.no

POLITIET

Kommuner i Møre og Romsdal politidistrikt
KS Møre og Romsdal
Møre og Romsdal fylkeskommune
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Tjenesteenheter i Møre og Romsdal politidistrikt
Fagorganisasjoner og vernetjenesten

MØRE OG ROMSDAL POLITIDISTRIKT

Deres referanse:

Vår referanse

Sted, Dato

Ålesund 21.102016

HØRNG - EFFEKTIVISERING AV TJENESTEENHETER OG TJENSTESTEDER – MØRE OG ROMSDAL POLITIDISTRIKT.

De politiske målene i Nærpolitireformen, jfr. St.prp.nr. 61 (2014-2015):

- Et nærpoliti som er operativt, synlig og tilgjengelig.
- Et nærpoliti kapasitet til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger, og sikre innbyggernes trygghet.
- Det skal utvikles et kompetent og effektivt lokalt nærpoliti der befolkningen bor
- Samtidig skal det utvikles robuste fagmiljø som er rustet til å møte dagens og morgendagens kriminalitetsutfordringer.

Målene for lokal struktur, jfr. Stortingets behandling:

- Politidistriktenes lokal struktur skal legge til rette for et nært politi som er operativt og synlig med kapasitet til å forebygge, etterforske, og påtale kriminelle handlinger.
- Effektivisering av politidistriktenes lokale struktur skal bidra til å frigjøre tid og ressurser, slik at politiet kan være mer tilgjengelig og tilstede i lokalmiljøene.
- Hensikten med å etablere geografiske driftsenheter vil i tillegg til mer enhetlig organisering, være å bidra til å skape god polititjeneste lokalt selv på steder med større variasjoner i kapasiteten ved de enkelte tjenestesteder. Dette bidrar til bedre kapasitetsutnyttelse gjennom fagmiljø og økt fleksibilitet lokalt til å løse politiets oppgaver.
- Effektivisering av politidistriktenes lokale struktur skal sikre at publikum opplever et tilgjengelig og nært politi.

Møre og Romsdal politidistrikt skal utvikles slik at samfunnsoppdraget blir utført på en bedre måte enn de tre tidligere politidistriktenes ville klart. Vi skal utvikle et nærpoliti som er operativ, synlig og tilgjengelig, og som har kapasitet og kompetanse til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger og sikre innbyggernes trygghet.

Møre og Romsdal Politidistrikt

Ålesund
Post: Postboks 1353 Sentrum, 6001 ÅLESUND
Besøk: Nedre Strandgate 50

Tlf: 70 11 87 00
Faks: 70 11 87 02
E-post: post.moreogromsdal@politiet.no

Org. nr.:
Giro:
www.politi.no

Distriktet skal ha en lokal struktur som best mulig støtter opp om løsningen av samfunnsoppdraget og som er tråd med politiske målsettinger og føringer. Den lokale strukturen skal bidra til:

- Sikre et lokalt forankret politi
- Sikre god og lik kvalitet i polititjenestene
- Sikre et godt grunnlag for samhandling mellom politi og samfunn
- Støtte til utvikling av nye arbeidsmetoder

Politimesteren i Møre og Romsdal skal utvikle en tilråding til fremtidig lokal struktur. Tilrådingen skal sendes Politidirektoratet innen 15.12.16.

Forslaget som nå sendes ut på høring bygger på innspill gitt av ansatte, fagforeninger og vernetjeneste og av kommunene på samarbeidskonferanser i august og september. Likeledes har representanter fra politimesterens utvidede styringsgruppe med 9 representanter fra kommunene i fylket kommet med gode og konstruktive tilbakemeldinger. For øvrig er også innspill gitt av politidistriktets enhetsledere og innspill fra kommunene gitt i møter i formannskap eller kommunestyre vektlagt.

Høring

Vi ønsker primært innspill og tilbakemelding på de konkrete forslag til ny lokal struktur for Møre og Romsdal politidistrikt.

I tillegg ber vi om innspill og vurderinger av følgende:

- Hvordan skal politi og kommuner samhandle i fremtiden?
- Hvordan skal vi utvikle funksjonene Politikontakt?
  - Hva skal politikontakten være?
  - Hva innebærer politikontaktfunksjonen?
  - Ansvar og myndighet?
  - Dagens samhandling?
  - Hva kan kommunene bidra med?
- Risiko og sårbarhetsvurdering skal være en viktig del i utvikling av nye struktur.
  - Hvilke styrker og svakheter ser en i forslaget til organisering?
  - Hvilke styrker og svakheter inneholder de ulike alternativene ved 2 eller 4 geografiske driftsenheter?
  - Hvilke kompenserende tiltak kan iverksettes i samarbeid mellom politi og kommuner?

Høringsfrist

Fredag 2. desember 2016

Mottaksadresse

Høringssvar sendes til post.moreogromsdal@politiet.no

Med hilsen

Ingar Bøen
Politimester

POLITIET

MØRE OG ROMSDAL POLITIDISTRIKT

HØRINGSNOTAT

EFFEKTIVISERING AV TJENESTEENHETER OG TJENESTESTEDER I MØRE OG ROMSDAL POLITIDISTRIKT

Innhold

1	Sammendrag	3
2	Innledning	6
2.1	Bakgrunn	6
2.2	Formål	6
2.3	Grunnlagsdokumenter	7
2.4	Avhengigheter og avgrensninger	7
2.5	Tilnærming og organisering	7
3	Dagens situasjon	8
3.1	Dagens organisering	8
3.2	Interne erfaringer og utfordringer knyttet til dagens organisering	9
3.3	Ny organisasjonsmodell	10
4	Forslag til ny tjenestestruktur	11
4.1	Innledning	11
4.2	Geografiske driftsenheter	12
4.2.1	Krav til geografiske driftsenheter	12
4.2.3	Alternativ til administrasjonssted	13
4.2.4	Forslag til inndeling i geografiske driftsenheter	14
4.3	Tjenesteenheter	15
4.3.1	Krav til tjenesteenheter	15
4.3.2	Alternative modeller for inndeling i tjenesteenheter	15
4.3.3	Beskrivelse av alternativ 1	16
4.3.4	Beskrivelse av alternativ 3	16
4.3.5	Drøfting av alternativene	17
4.3.6	Forslag til nye tjenesteenheter	19
4.4	Tjenestesteder	20
4.4.1	Krav til tjenestesteder	20
4.4.2	Forslag til tjenestesteder	21
4.6	Risiko- og sårbarhetsvurdering	22
4.6.1	Innledning	22
4.6.2	Tilgjengelighet for publikum	22
4.6.3	Beredskap	23
4.6.4	Forebygging	23
4.6.5	Etterforskning	23
5	Tjenestetilbud i Møre og Romsdal politidistrikt	24
6	Avslutning	24
7	Vedlegg	25

1 SAMMENDRAG

Stortinget har besluttet at nærpolitireformen skal gjennomføres. Møre og Romsdal politidistrikt ble etablert 1.1.2016 og politimesteren presenterer her det foreløpige forslaget til endringer i Møre og Romsdal politidistrikts tjenesteenhets- og tjenestestedsstruktur.

Nærpolitireformen handler om å skape trygge lokalsamfunn. Samfunnet endrer seg og kriminaliteten blir stadig mer komplisert. Politiet må utvikle seg for å kunne bekjempe dagens og morgendagens kriminalitet. Stortinget har lagt føringer for de kvalitetskrav som stilles til tjenesten og prosessen frem til endelig beslutning av politidistriktenes lokale struktur.

Forslaget til høring bygger på:

- Politiske målsettinger og føringer til nærpolitireformen
- Oppgaver og ansvar som er lagt til tjenesteenheter og tjenestesteder
- Erfaringer fra dagens organisering
- Innspill fra kommuner og ansatte og ledere i politidistriktet
- Rapport fra arbeidsgruppe med anbefaling til ny tjenestestruktur

Utgangspunktet for politimesterens forslag bygger i hovedsak på beskrivelser, vurderinger og drøftinger som en intern arbeidsgruppe har utredet (rapport følger vedlagt).

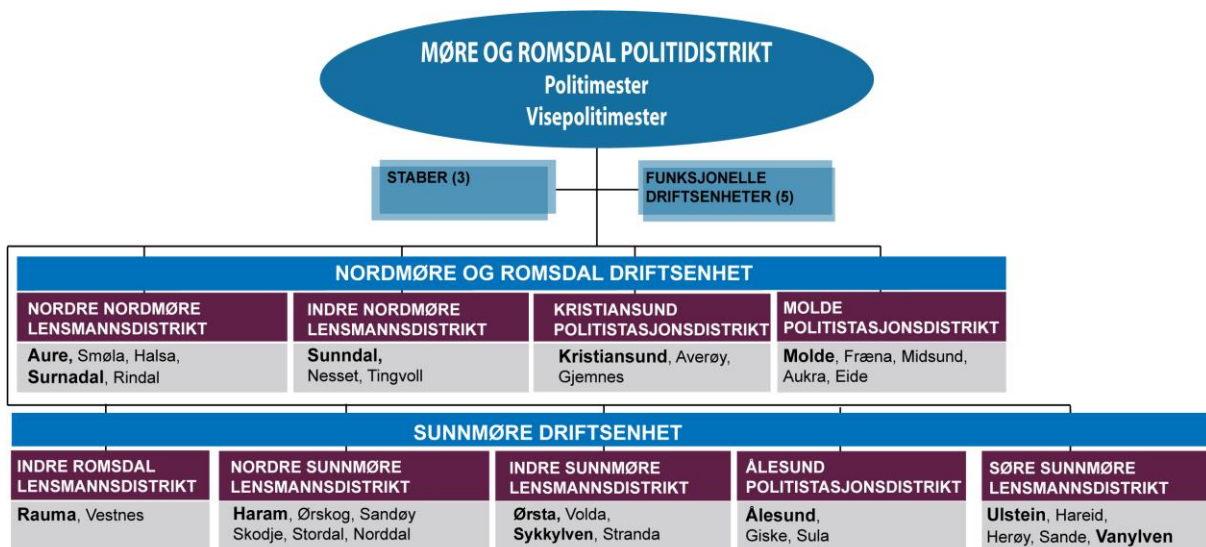
Etter en lokal prosess og vurdering som beskrevet over, er politimesterens forslag som følger:

Møre og Romsdal politidistrikt deles inn i

- **2 geografiske driftsenheter**
- **9 tjenesteenheter** (lensmannsdistrikt/politistasjonsdistrikt)
- **14 tjenestesteder** (11 lensmannskontor/3 politistasjoner)
- **3 politiposter** (ved flyplassene i Kristiansund, Molde og Ålesund)

Forslag til ny struktur vil legge bedre til rette for følgende resultater:

- ⇒ Riktig og helhetlig prioritering på tvers av politidistriktet
- ⇒ Mer helhetlig og fleksibel styring av personell- og materiellressursene
- ⇒ Oppgaveløsningen lokalt blir mer effektiv
- ⇒ Det blir mulig å utvikle bedre lokal fagekspertise
- ⇒ Politiet får en styrket tilstedeværelse lokalt og bedre responstid og tilgjengelighet for publikum
- ⇒ Politiet får bedre beredskap og økt evne til kraftsamling lokalt

Figur 1 Forslag til nytt organisasjonskart for Møre og Romsdal politidistrikt

Geografiske driftsenheter	Tjenesteenheter	Kommuner	Tjenestested
Nordmøre og Romsdal	Nordre Nordmøre lensmannsdistrikt	Aure, Smøla, Surnadal, Rindal, Halså	Surnadal og Aure
	Indre Nordre lensmannsdistrikt	Sunndal, Nesset, Tingvoll	Sunndal
	Kristiansund politistasjonsdistrikt	Kristiansund, Averøy, Gjemnes	Kristiansund
	Molde politistasjonsdistrikt	Molde, Midsund, Aukra, Fræna, Eide	Molde og Eide
Sunnmøre	Vestnes og Rauma lensmannsdistrikt	Vestnes, Rauma	Rauma og Vestnes
	Nordre Sunnmøre lensmannsdistrikt	Ørskog, Haram, Sandøy, Skodje, Stordal, Norddal	Haram
	Indre Sunnmøre lensmannsdistrikt	Sykkylven, Stranda, Volda, Ørsta	Ørsta og Sykkylven
	Ålesund politistasjonsdistrikt	Ålesund, Sula og Giske	Ålesund
	Ytre Søre Sunnmøre lensmannsdistrikt	Herøy, Sande, Ulstein, Hareid og Vanylven	Ulstein/Myrvåg ¹ og Vanylven

Tjenesteenhetslederen vil ha kontorsted ved tjenestestedene Sunndal, Kristiansund, Molde, Rauma, Ålesund, Haram, Ørsta og Ulstein/Myrvåg. Det er på nåværende tidspunkt ikke tatt stilling til hvor tjenesteenhetslederen i Nordre Nordmøre lensmannsdistrikt skal være plassert.

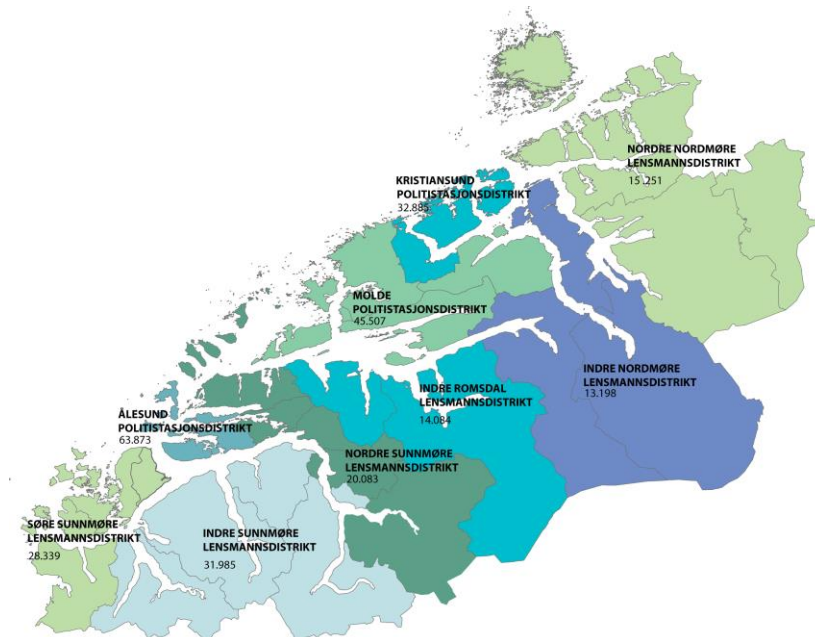
¹ Intensjonen er å finne nye lokaler til tjenestestedet i Myrvåg-området ved utløp av gjeldende kontrakt i Ulsteinvik

Figur 2 Forslag til inndeling i geografiske driftsenheter og stedsplassering av tjenestesteder

Vurderinger av ny tjenesteenhetsstruktur er sett i sammenheng med de samlede endringer i etaten; ny og styrket operasjonssentral, ny arbeidsmetodikk for operative mannskaper (prosjektet "Politiarbeid på stedet"²), Etterforskningsløftet³ og ny bruk av teknologi. Gjennom nærpolitireformen skal politiet arbeide smartere og dette skal komme innbyggernes til gode. Ressurser skal frigjøres fra administrativt arbeid og gjennom kutt i husleieutgifter og andre driftskostnader, skal politidistriktet få flere politipatroljer på veien og sterkere fagmiljø.

Figur 3 Forslag til nye tjenesteenheter med innbyggertall per 2. kvartal 2016

² Se presentasjon i eget vedlegg

³ Se presentasjon i eget vedlegg

2 INNLEDNING

2.1 Bakgrunn

Politiet er i dag under et betydelig endringspress. Grunnleggende utviklingstrekk i samfunnet utfordrer den norske politimodellen og stiller nye krav til hva som er en god polititjeneste. Nærpolitireformen⁴ er vedtatt og Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har det formelle ansvaret for å omsette politiske vedtak og føringer til tydelige oppgaver og rammer for underlagte etater.

Justis- og beredskapsdepartementet har gitt Politidirektoratet i oppdrag å fastsette politidistriktenes lokale struktur – både tjenesteenheter og tjenestesteder⁵, og geografiske driftsenheter⁶. Politidirektoratet har igjen gitt politidistriktene oppdraget å gjennomføre dette⁷. Politidirektoratet har gitt politidistriktene føringer om organisering, innhold, krav til de nye tjenesteenhetene og krav til lokale prosesser.

2.2 Formål

Fremtidens politi må kunne møte den kompliserte, alvorlige og grenseoverskridende kriminaliteten, og samtidig levere en god polititjeneste der folk bor. For å utvikle et politi som kan møte fremtidens behov har det vært stor politisk enighet om å gjennomføre effektiviseringsreformer i politiet.

Politianalysen⁸ var et sentralt bakgrunnsdokument for Nærpolitireformen og beskriver et klart behov for å gjennomføre både en kvalitetsreform og en strukturreform. En strukturreform i politiet, herunder utarbeidelse av nye tjenesteenheter, har som formål å frigjøre ressurser til løsning av kjerneoppgavene i etaten. Strukturreformen skal videre legge til rette for et kompetent og robust lokalt politi, samt sterke fagmiljøer og spesialister regionalt og nasjonalt.

Nærpolitireformen skal omstrukturere politiet for å skape en handlekraftig og moderne organisasjon som skal bli enda bedre til å forebygge og bekjempe kriminalitet.

Stortinget har vedtatt en reform med disse hovedelementene:

- Styrking av nærpolitiet gjennom krav til polititjeneste
- Færre, men mer robuste og kompetente politidistrikt
- Mer samarbeid mellom politiet og kommunene
- Noe færre oppgaver for politi (dette skal utredes nærmere)

Hovedmålet med reformen er å skape et nærpoliti som er operativt, synlig og tilgjengelig, og som har kapasitet og kompetanse til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger og sikre innbyggerne trygghet.

⁴ Prop. 61 LS (2014-15) Endringer i politiloven m.v. (trygghet i hverdagen – nærpolitireformen)

⁵ Justis- og beredskapsdepartementet 14.03.2016: Oppdragsbrev om gjennomføring av nærpolitireformen – del 3 – politidistriktenes lokale struktur - tjenestestrukturen

⁶ Justis- og beredskapsdepartementet 21.10.2015: Oppdragsbrev om gjennomføring av nærpolitireformen, del 2, politidistriktets interne organisering

⁷ Politidirektoratet 1.6.2016: Oppdrag om effektivisering av politidistriktenes lokale struktur – geografiske driftsenheter, tjenesteenheter og tjenestesteder

⁸ NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer (Politianalysen)

2.3 Grunnlagsdokumenter

De viktigste rammebetingelsene er:

- Politisk beslutning om reform av politiet og nye politidistrikter (Prop. 61 LS (2014-2015) Endringer i Politiloven mv.)
- Oppdragsbrev 2015 – Gjennomføring av nærpolitireformen (del 1 med vedlegg)
- Oppdragsbrev 2015 – Gjennomføring av nærpolitireformen (del 2 med vedlegg)
- Oppdragsdokument Nærpolitireformen
- Prop. 1S (2014-15)
- Prop. 1S (2015-16)
- Avtalen mellom regjeringspartiene (Frp og Høyre) og Venstre om grunnlaget for et fremtidsrettet, robust nærpoliti
- Innst. 306 S (2014-15), inkl. samlede dokumenter for enighet mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre om Nærpolitireformen
- Innst. 307 L (2014-15)

2.4 Avhengigheter og avgrensninger

Møre og Romsdal politidistrikt gjennomgår en omfattende endringsprosess hvor man er avhengig av å se sammenhenger for å kunne ta gode valg når det gjelder etablering av ny tjenesteenhetsstruktur. Arbeidet med effektivisering av tjenestestruktur betinger at man også prioriterer og lykkes med de andre delprosjektene i Nærpolitireformen som for eksempel etablering av ny operasjonssentral, flåtestyring⁹ i hele nye politidistriktet, kunnskapsstyrt drift, bruk av nye arbeidsmetoder og ny teknologi.

Kommunereformen vil medføre endringer i antall kommuner i fylket. Dette forslaget tar utgangspunkt i dagens kommunestruktur. Dersom kommunereformen gir grunn til å gjøre endringer i tjenestestrukturen i politidistriktet, vil dette bli gjort i forbindelse med planlagte evalueringer av nærpolitireformen i Møre og Romsdal.

Politidistriktet har leiekontrakter ved 27 lokasjoner i fylket i dag¹⁰. Langsiktige leieavtaler som ble inngått for mange år siden har i mange tilfeller lokaler tilpasset struktur og arbeidsoppgaver som ikke er gjeldende lenger. Dette medfører at det vil bli endringer i hvor politiets lokasjoner vil være på lengre sikt. Dette forslaget tar likevel utgangspunkt i dagens lokasjoner ved beregning av kjøretid o.l. Det vil være helt nødvendig med overgangsordninger, på tross av ny tjenestestruktur, slik at politiet til enhver tid best mulig utnytter de EBA-ressursene man råder over.

For å få en effektiv og god polititjeneste i grensetraktene opp mot andre politidistrikt, kan det være aktuelt å inngå avtaler om vakt- og beredskapssamarbeid. Dette gjelder spesielt for Vanylven kommune der det allerede er etablert et vaktsamarbeid på tvers av politidistriktsgrensene.

2.5 Tilnærming og organisering

I Møre og Romsdal politidistrikt er arbeidet organisert i et lokalt prosjekt¹¹ som skal drive nødvendige endringer fram i Møre og Romsdal politidistrikt. Det er utpekt en styringsgruppe som skal være politimesterens rådgivere i utviklingsarbeidet.

⁹ Flåtestyring innebærer en mer helhetlig og fleksibel styring av personell

¹⁰ 3 leiekontrakter er nylig sagt opp. I tillegg kommer politiets areal ved flyplassene

¹¹ Prosjekt nytt politidistrikt Møre og Romsdal (PNP Møre og Romsdal)

Involvering og medbestemmelse har vært og er viktig i det lokale utviklingsarbeidet. I praksis har dette blitt gjort ved at samtlige arbeidstakerorganisasjoner og vernetjenesten representert i styringsgruppen. I forbindelse med utvikling av ny tjenesteenhetsstruktur ble også samtlige kommuner i fylket invitert til å delta i denne gruppen (utvidet styringsgruppe). De første møtene i utvidet styringsgruppe ble avholdt i juni 2016. I disse møtene ble kommunene enig om at det var lite hensiktsmessig med en så stor styringsgruppe og hvert av regionrådene utpekte derfor tre representanter og en fast vararepresentant til den utvidede styringsgruppen¹².

Styringsgruppen har utpekt arbeidsgruppen som har utarbeidet forslag til ny tjenestestruktur og utvidet styringsgruppe har senere gitt tilslutning til dette og har gitt føringer og mandat til arbeidsgruppen¹³.

Samarbeidskonferanser med kommunene har vært viktige arenaer i utviklingsarbeidet. Samtlige kommuner ble invitert og disse har deltatt bredt og med stort engasjement med for eksempel ordfører, rådmann, rektor, brannsjef. Temaene på konferansene var forbyggende arbeid, beredskap, kontakt med kommunene og tjenestestedsstruktur.

Politimesteren har i tillegg hatt og skal i fortsettelsen ha utstrakt møteaktivitet med kommunene. Hittil har han deltatt på møter i alle de 3 regionrådene, og hatt møter med flere formannskap og kommunestyre.

Intern involvering har vært ivaretatt gjennom deltagelse i ulike arbeidsgrupper, referansegrupper og workshop i perioden juni til august 2016. Bare på workshop har ca 200 ansatte medvirket.

Det er fastsatt ulike prosesskrav og beslutningsløp for tjenesteenheter og tjenestesteder, og de geografiske driftsenhetene. Endringer i tjenesteenheter og tjenestesteder skal besluttes i Politidirektoratet, mens de geografiske driftsenhetene skal besluttes etter lokale forhandlinger i politidistriktene. Politidistriktet har likevel valgt en helhetlig tilnærming og planlegging av endringene i den lokale strukturen og en parallell prosess for planlegging og beslutning av de geografiske driftsenhetene.

3 DAGENS SITUASJON

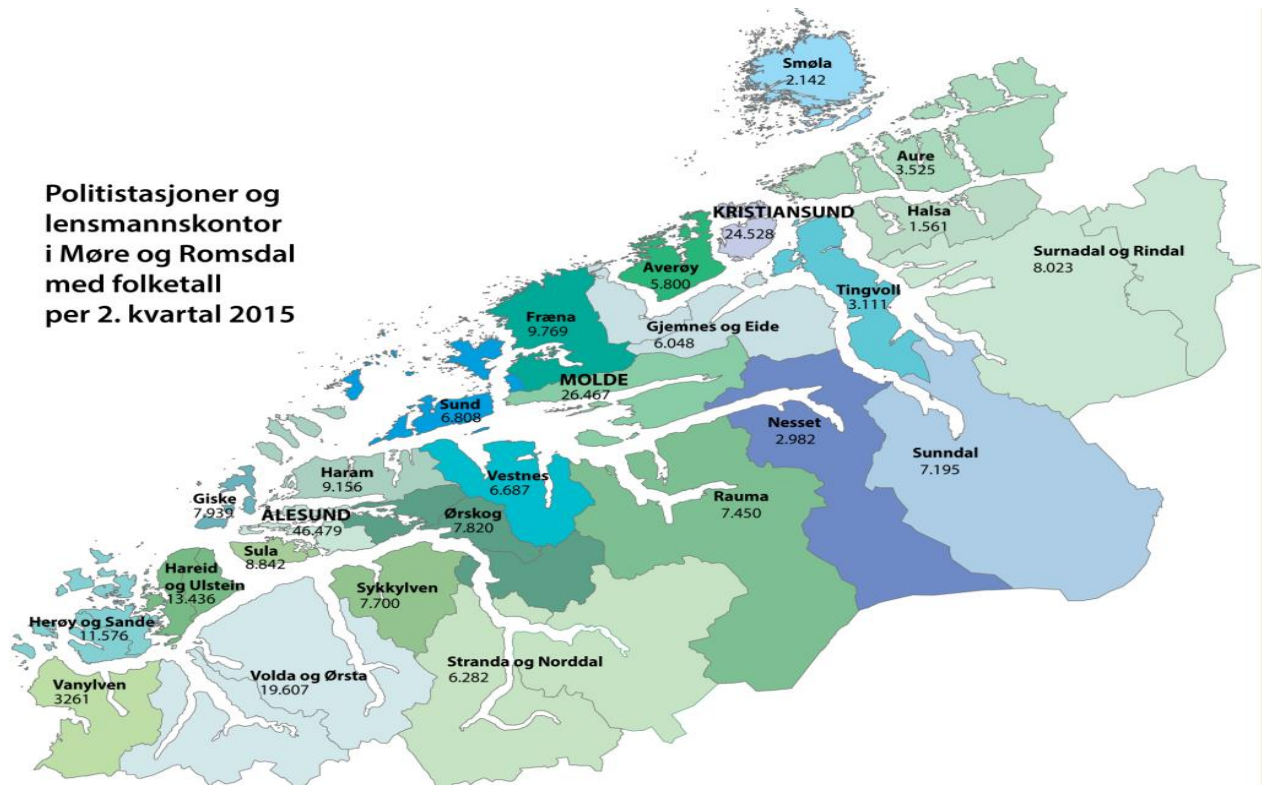
3.1 Dagens organisering

Den 1. januar 2016 ble Sunnmøre politidistrikt og Nordmøre og Romsdal politidistrikt slått sammen og Møre og Romsdal politidistrikt ble etablert. Det er besluttet at distriktets hovedsete er i Ålesund og at politimesteren og operasjonssentralen skal være plassert her.

Dagens organisering er midlertidig, og en videreføring av strukturen i de to tidligere politidistriktene (se vedlegg 7.1 og 7.2). Møre og Romsdal politidistrikt er i dag delt inn i 6 geografiske driftsenheter som til sammen består av 3 politistasjonsdistrikt og 23 lensmannsdistrikt.

¹² Til sammen 9 representanter og 3 vararepresentanter. Se vedlegg 7.4 for beskrivelse av rolle og oversikt over sammensetningen

¹³ Arbeidsgruppens sammensetning og mandat fremkommer i vedlegg 7.3

Figur 4 Lensmanns- og politistasjonsdistrikter i Møre og Romsdal i 2016

3.2 Interne erfaringer og utfordringer knyttet til dagens organisering

En intern arbeidsgruppe har tidligere i år sett nærmere på folketall, kriminalitet, tjenesteordninger og organisering¹⁴. Dette er en av mange faktorer som har blitt vurdert i forbindelse med politimesterens forslag. Samarbeid med kommunene så langt og høringsrunden vil være viktig i forhold til også få andres perspektiv på disse spørsmålene.

Politianalysen¹⁵ konkluderer med at organisering og struktur er en viktig del av årsaken til de utfordringer politiet har i dag. For øvrig framstår økonomi og øvrige ressurser som krevende. Politidistriktet har en stram økonomi. Distriktet har den laveste politidekningen pr innbygger i landet. Distriktet ligger også etter hva gjelder nødvendige investeringer de nærmeste årene. Noe av forklaringen på dette er at en for stor andel av budsjettet blir brukt til kostnader knyttet til eiendom, bygg og anlegg.

Kriminalitetsbildet i Møre og Romsdal politidistrikt gjenspeiler i hovedsak den nasjonale tendensen, med nedgang innen flere kriminalitetsområder. Det må påpekes at politiets tallmateriale vil være påvirket av flere faktorer – herunder politiets fokus og prioriteringer opp mot spesifikke kriminalitetsområder. Av oversikten for fordeling av forbrytelser i Møre og Romsdal politidistrikt for 2015, fremgår det at høyest antall forbrytelser er registrert i de store byene, hvor befolkningstallet og næringsvirksomheten er størst.

Faktorer knyttet til at kriminaliteten i større grad ser ut til å være profesjonalisert, grenseoverskridende, alvorlig og komplisert gir også utfordringer i Møre og Romsdal politidistrikt. Oppsummert kan en utlede at det i hovedsak blir færre anmeldte saker,

¹⁴ Arbeidsgrupperapport 01.05.16: Geografiske driftsenheter – kartlegging av dagens organisering

¹⁵ NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer (Politianalysen), s. 29

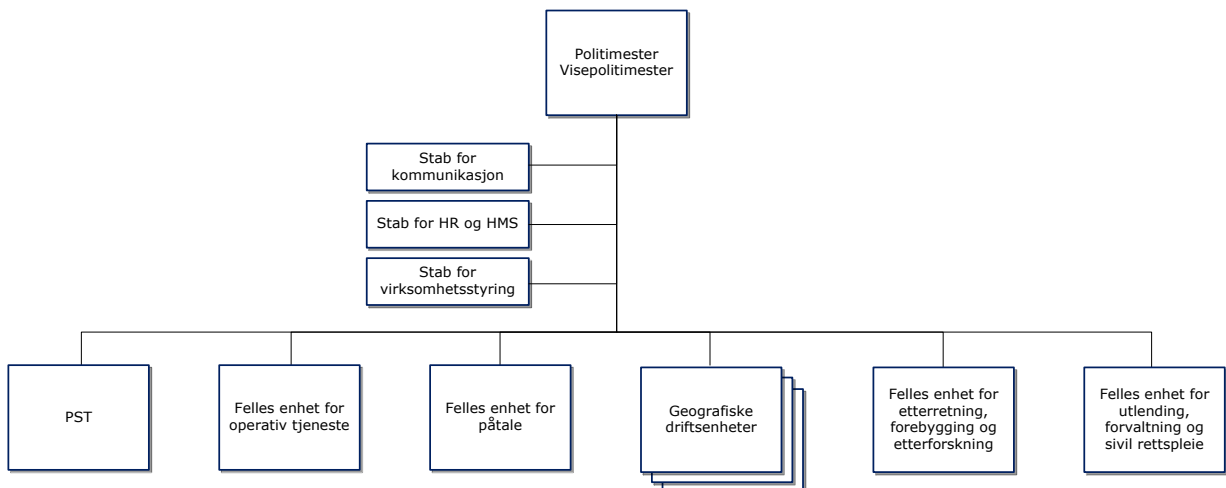
men at de sakene som etterforskes blir både større og mer komplekse. Politidistriktet har mange små enheter i dag – dette kan i mange sammenhenger oppfattes som et hinder for fleksibel ressursutnyttelse ved etterforskning av alvorlig kriminalitet.

Kristiansund, Molde og Ålesund politistasjon, samt driftsenhet Søre Sunnmøre ivaretar den generelle politiberedskapen gjennom døgnkontinuerlig tjeneste. Vaktsamarbeid i politidistriktet benyttes i dag for å gi mest mulig kostnadseffektiv og tilgjengelig tjeneste hele døgnet. De som i dag har beredskapstjeneste etter endt kontortid er driftsenhet Indre Nordmøre med Sunndal, Tingvoll og Nesset lensmannskontor, driftsenhet Nordre Nordmøre med Aure, Smøla, Halså og Surnadal -og Rindal lensmannskontor, og driftsenhet Nordre Sunnmøre med Sykkylven, Stranda – og Norddal lensmannskontor. Politidistriktet har i mange sammenhenger knapphet på ressurser som gjør det svært utfordrende å ha beredskap som er tilfredsstillende sett i et HMS-perspektiv. I tillegg er bemanningen jevnt over så lav at ulike fravær, for eksempel ferier, kurs og sykdom, raskt vil medføre kostnader for å fylle "hullene". I mange sammenhenger har politidistriktet erfaring med at mange små enheter gjør det utfordrende å se helheten i beredskapen. Det er imidlertid grunn til å tro at innføring av ny felles operasjonsentral og et koordinert vaktlisteoppsett vil gjøre dette enklere og bedre i fremtiden.

Nye krav til kvalitet innenfor de ulike fagfelter er en stor utfordring for politidistriktet. Som eksempel kan nevnes saker hvor barn er mishandlet eller seksuelt misbrukt. Her har politidistriktet gjort grep og etablert et fagmiljø med spisskompetanse i nært samarbeid med Barnehuset i Ålesund. Også ved en rekke andre utfordrende fagfelt er dette ønskelig for å tilfredsstillende nye krav til kvalitet. Politidistriktet ser i fremtiden muligheter til å bygge større enheter hvor de ulike fagmiljøer kan utvikle seg i tråd med nye krav og føringer.

3.3 Ny organisasjonsmodell

Justisministeren har besluttet den overordnede organisasjonsmodellen for politidistriktene¹⁶.

Figur 5 Overordnet organisasjonsmodell for de minste politidistriktene

¹⁶ Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet 17.02.2016: Overordnet organisasjonsmodell i politidistriktene - beslutning

For Møre og Romsdal politidistrikt betyr det at det skal etableres følgende funksjonelle driftsenheter:

- Felles enhet for operativ tjeneste
- Felles enhet for utlending, forvaltning og sivil rettspleie
- Felles enhet for påtale
- Felles enhet for etterretning, forebygging og etterforskning

Det skal videre etableres følgende stabsfunksjoner:

- Stab for virksomhetsstyring
- Stab for HR og HMS
- Stab for kommunikasjon

Lederstøttestabene er på nivå 1 (med politimesteren), mens geografiske driftsenheter og funksjonelle driftsenheter ligger på samme organisatoriske nivå (nivå 2). Leder av lederstøttestaber og funksjonelle og geografiske driftsenheter inngår i politimesterens ledergruppe.

Hoveddelen av politiarbeidet skal utøves i de geografiske driftsenhetene. De funksjonelle driftsenhetene skal bygges opp for å støtte disse med rådgivning, kapasitetsforsterkning og spesialistkompetanse/spesielle verktøy, og skal håndtere bestemte oppgaver, sakstyper eller fagområder som uttrykkelig legges til funksjonelle driftsenheter.

De funksjonelle driftsenhetene skal bidra til utvikling av beslutningsgrunnlag, strategier og planer innenfor sine ansvarsområder på distriktsnivå, og håndtere oppgaver og sakstyper som det ellers ikke er hensiktsmessig å løse ved geografiske driftsenheter.

Lederne for de funksjonelle driftsenhetene og lederstøttestabene har som hovedregel fagansvar i politidistriktet innenfor sine fagområder.

I Møre og Romsdal politidistrikt iverksettes de funksjonelle driftsenhetene og lederstøttestabene fra 01.06.2017. Den nye operasjonssentralen i Ålesund overtar ansvaret for hele fylket 27.09.2017, operasjonssentralen i Kristiansund avvikles fra samme tidspunkt.

4 FORSLAG TIL NY TJENESTESTRUKTUR

4.1 Innledning

Nærpolitireformen handler om å skape trygge lokalsamfunn. Samfunnet endrer seg og kriminaliteten blir stadig mer komplisert. Politiet må utvikle seg for å kunne bekjempe dagens og morgendagens kriminalitet. En viktig forutsetning for å lykkes med nærpolitireformen vil være å utnytte politiets ressurser bedre enn i dag. Foreslåtte strukturendringer vil etter politimesterens oppfatning bedre legge til rette for et nærpoliti som er operativt og synlig, med kapasitet til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger.

Politidistriktets evne til å levere gode polititjenester og drive effektiv kriminalitetsbekjempelse i fremtiden avhenger i betydelig grad av politiets struktur og organisering. Effektivisering av politidistriktenes lokale struktur skal bidra til å frigjøre tid og ressurser, slik at politiet kan være mer tilgjengelige og tilstede i nærmiljøene. Politiets lokale struktur (tjenesteenheter og tjenestesteder) skal være i samsvar med krav som skal sikre høy kvalitet i polititjenesten, og fastsettes etter involvering av berørte kommuner.

Forslag om effektivisering av politidistriktenes lokale struktur skal gjøres ut fra følgende vurderingskriterier basert på målene for nærpolitireformen:

- Tilgjengelighet og service overfor publikum
- Kvalitet i forebygging, etterforskning og beredskap
- Effektiv ressursbruk
- Helhetlig styring og ledelse
- Fleksibilitet

Utfordringen er i første rekke hvordan man best organiserer politiets lokale struktur for å sette de ulike enhetene i stand til å ivareta kravene som er satt og tilby en likeverdig polititjeneste. Politiet må fortsatt ha tilstedeværelse der man er i dag for å sikre vakt- og beredskap, samtidig som at politidistriktet blir satt i stand til å løse nye former for kriminalitet.

4.2 Geografiske driftsenheter

4.2.1 Krav til geografiske driftsenheter

Geografiske driftsenheter skal ha det overordnede ansvaret for å lede og koordinere ressursene ved de underlagte tjenestestedene. Driftsenhetene skal videre ha et særlig ansvar for å ivareta administrative oppgaver for tjenestestedene. Lederen av driftsenheten skal ha budsjett-, resultat- og personalansvar.

Administrative tjenester, som ikke er samlet på politidistriktsnivå, skal i størst mulig grad samles i den geografiske driftsenheten. Spesialistoppgaver som skal ivaretas i den geografiske driftsenheten, kan vurderes samlet ett eller flere steder i den geografiske driftsenheten.

De geografiske driftsenhetene skal:

- *gi fullverdig polititjeneste i driftsenhetens geografiske område*
- *ha tilstrekkelig ressurser med riktig kompetanse for å kunne yte fullverdig polititjeneste*
- *kunne bære tildelte oppgaver med tilfredsstillende effektivitet og kvalitet innenfor gitte rammer*
- *ha evne til å lede og koordinere forebygging og etterforskning i driftsenhetens geografiske område*
- *ha hensiktsmessige vakt- og samarbeidsordning med evne til å levere kontinuerlig operativ beredskap og fleksibilitet til å håndtere variasjoner i beredskapsbehovet*
- *kunne bygge nødvendige fagmiljøer og spisskompetanse etter behov*
- *ha evne til fleksibel bruk av ressurser*
- *kunne håndtere større oppgaver/prosjekt som går over tid*
- *ha tilstrekkelig saksvolum til å utvikle og vedlikeholde kompetanse*
- *sørge for hensiktsmessige åpningstider ved tjenestestedene*

4.2.2 Alternative modeller for inndeling i geografiske driftsenheter

To alternative inndelinger har vært vurdert¹⁷:

- Alternativ A – Inndeling i 2 geografiske driftsenheter
- Alternativ B – Inndeling i 4 geografiske driftsenheter

Begge alternativene er presentert og vurdert i arbeidsgruppens forslag¹⁸.

Begge alternativene vurderes å kunne fungere godt i Møre og Romsdal, men politimesterens forslag i alternativ B medfører følgende endringer i forhold til det anbefalte forslaget:

- Nesset kommune vil ved dette alternativet bli en del av Molde politistasjonsdistrikt og derav en del av Romsdal som geografisk driftsenhet

4.2.3 Alternativ til administrasjonssted

Lokalisering av administrasjonssteder for geografiske driftsenheter og tjenesteenheter ligger til politimesterens styringsrett. Spørsmålet om sted/lokalisering drøftes lokalt i IDF¹⁹ før politimesteren fatter sin beslutning.

I tilfeller der beslutning om sted/lokasjon vil medføre flytting av arbeidsplasser i et slikt omfang at det vil påvirke det totale antallet statlig ansatte i arbeidsmarkedsregionen, så skal Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon legges til grunn for lokalisering. I Møre og Romsdal politidistrikt vil ikke dette være en aktuell problemstilling da det ikke er flere bo- og arbeidsmarkedsregioner, med større innbyrdes forskjeller i vekst og sysselsetningsgrad, i de foreslåtte enhetene.

Kristiansund, Molde, Ålesund og Ørsta har vært vurdert som mest aktuelle administrasjonssted for de geografiske driftsenhetene.

Kristiansund og Ålesund anses som fordelaktig med tanke på at det begge steder er tilgjengelig kompetanse og nødvendig kapasitet. Kristiansund har vært administrasjonsstedet for tidligere Nordmøre og Romsdal politidistrikt, mens Ålesund har funksjoner knyttet til lønn og regnskap som ikke skal videreføres som følge av opprettelsen av lønns- og regnskapssentralen i Kristiansund. På begge plasser vil dette trolig medføre overtallige medarbeidere som godt vil kunne overta administrative oppgaver på vegne av de nye driftsenhetene.

På den andre siden skal driftsenhetsleder også inneha rollen som tjenesteenhetsleder/politistasjonssjef for store politistasjoner. Det medfører krevende lederroller for driftsenhetslederne.

Molde og Ørsta anses som fordelaktig med tanke på at det er noe mindre tjenesteenheter som medfører at lederrollen/e blir bedre balansert. Samtidig er tjenesteenhetene av en slik størrelse at det lett vil kunne bygges opp det nødvendige fagmiljøet. Det vil trolig være påkrevet å styrke spesielt Ørsta med sivile ressurser dersom tjenesteenheten skal ha kapasitet til å utføre administrative støttefunksjoner for en stor geografisk driftsenhet.

¹⁷ Utvidet styringsgruppe godkjente den 19.08.2016 at utredningen ble begrenset til disse to alternativene

¹⁸ Arbeidsgruppens anbefalinger 07.10.2016: Etablering av geografiske driftsenheter

¹⁹ Hovedavtalens bestemmelser §§11-13

4.2.4 Forslag til inndeling i geografiske driftsenheter

Alternativ 1 er etter en samlet vurdering ansett som best. Dette alternativet scorer best målt mot samtlige av vurderingskriteriene (effektiv ressursbruk, helhetlig styring og ledelse, og fleksibilitet). Inndelingen er fremtidsrettet og en god modell som gir muligheter for en mer helhetlig ledelse og styring av politidistriktet. Inndelingen gir samtidig grunnlag for fagmiljø og fleksibel utnyttelse av ressursene innenfor de geografiske driftsenhetene.

Politimesteren foreslår at Møre og Romsdal politidistrikt deles inn i 2 geografiske driftsenheter:

1. Driftsenhet Nordmøre og Romsdal med Kristiansund som administrasjonssted
2. Driftsenhet Sunnmøre med Ålesund som administrasjonssted

De nye geografiske driftsenheter vil etter forslaget se slik ut:

Figur 6 Forslag til inndeling i geografiske driftsenheter med tilhørende administrasjonssted og tjenestesteder

4.3 Tjenesteenheter

4.3.1 Krav til tjenesteenheter

Tjenesteenheter er lensmannsdistrikt eller politistasjonsdistrikt. Oppdraget til politidistriktene beskriver oppgaver som skal ivaretas av tjenesteenhetene med kvalitetskrav og vurderingskriterier for lokal struktur.

Oppgaver	Kvalitetskrav
<p><i>Tjenesteenhetene skal:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>levere ressurser til vakt- og patruljetjenesten</i> • <i>ha publikumsekspedisjon</i> • <i>utføre kriminalitetsforebyggende arbeid</i> • <i>etterforske det store flertall av straffesaker</i> • <i>ha kontakt med samarbeidspartnere</i> • <i>utføre sivil rettspleie- og forvaltningsoppgaver</i> 	<p><i>Tjenesteenhetene skal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>motta anmeldelser, søknader og andre henvendelser, samt gi publikum veiledning om politiets tjenestetilbud</i> • <i>bidra til et kvalitativt løft for etterforskningsarbeidet</i> • <i>ha tjenestesteder med fleksible åpningstider som gjør det mulig å få utført tjenester hos politiet utenfor kontortid minst én dag i uken</i> • <i>omfatte tjenestesteder som er lokalisert slik at minst 90 % av innbyggerne i politidistriktet har maksimalt 45 minutters kjøretid til nærmeste tjenestested</i>

4.3.2 Alternative modeller for inndeling i tjenesteenheter

Alternativ som har vært vurdert:

- Alternativ 0 - Dagens organisering (26 tjenesteenheter)
- **Alternativ 1 - 14 tjenesteenheter**
- Alternativ 2 - 11 tjenesteenheter
- **Alternativ 3 - 9 tjenesteenheter**
- Alternativ 4 - 4-6 tjenesteenheter

Med en videreføring av dagens organisering vil ikke tjenesteenhetene få tilstrekkelig kapasitet og fleksibilitet til å ivareta de oppgavene som er lagt til dette nivået. Dette alternativet er derfor ikke nærmere utredet.

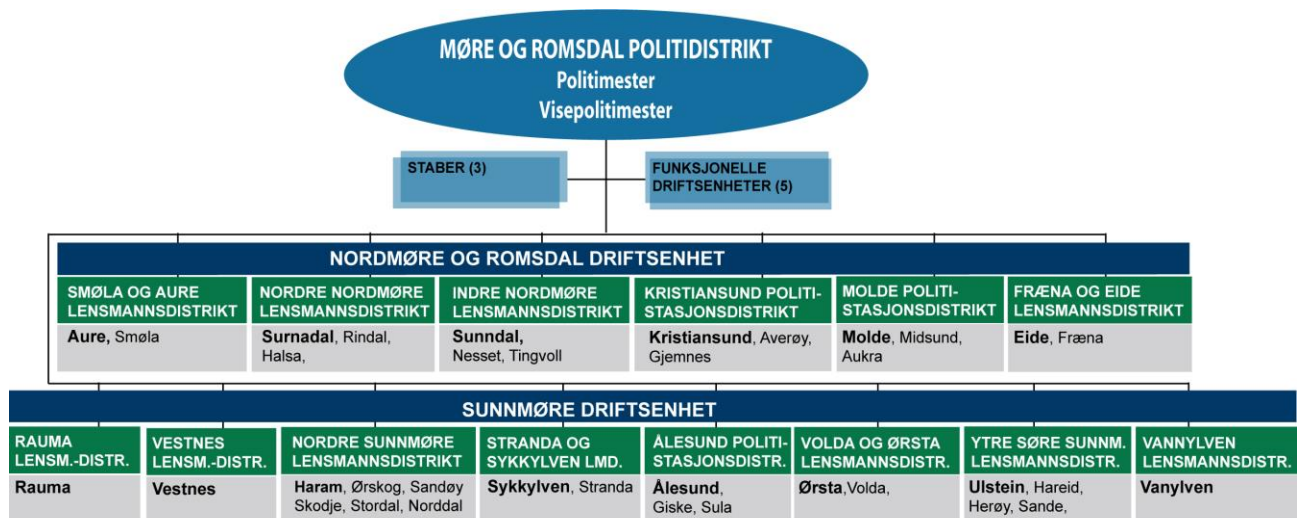
Det er mottatt en rekke innspill på behov for et mindre antall tjenesteenheter enn det arbeidsgruppen har foreslått. Forslagene er i all hovedsak begrunnet i muligheter for å etablere gode nok fagmiljø og for å få en så stor fleksibilitet og kapasitet som mulig innenfor den enkelte tjenesteenhet. Et slikt alternativ vil utfordre politiske føringer, blant annet med tanke på et politi som er tilstrekkelig synlig og tilstedeværende i nærmiljøet.

Politimesteren presenterer og drøfter ytterpunktene; alternativ 1 (14 tjenesteenheter) opp i mot alternativ 3 (9 tjenesteenheter). Begge vurderes å kunne fungere i Møre og Romsdal, men vil ikke oppfylle de krav som er stilt til tjenesteenheter på samme måte.

4.3.3 Beskrivelse av alternativ 1

I alternativ 1 forslås inndeling av politidistriktet i 14 lensmanns-/politistasjonsdistrikt (tjenesteenheter):

Geografiske driftsenhet	Tjenesteenhet	Kommuner
Nordmøre og Romsdal	Smøla og Aure	Smøla og Aure
	Nordre Nordmøre	Surnadal, Rindal og Halså
	Indre Nordmøre	Sunnadal, Nesset og Tingvoll
	Kristiansund	Kristiansund, Averøy og Gjemnes
	Fræna og Eide	Eide og Fræna
Sunnmøre	Molde	Molde, Midsund og Aukra
	Rauma	Rauma
	Vestnes	Vestnes
	Nordre Sunnmøre	Haram, Ørskog, Sandøy, Skodje, Stordal og Norddal
	Stranda og Sykkylven	Sykkylven, Stranda
	Ålesund	Ålesund, Giske og Sula
Volda og Ørsta	Ørsta og Volda	
Ytre Søre Sunnmøre	Herøy, Sande, Ulstein og Hareid	
Vanylven	Vanylven	

Figur 7 Alternativ 1 med forslag til nytt organisasjonskart

4.3.4 Beskrivelse av alternativ 3

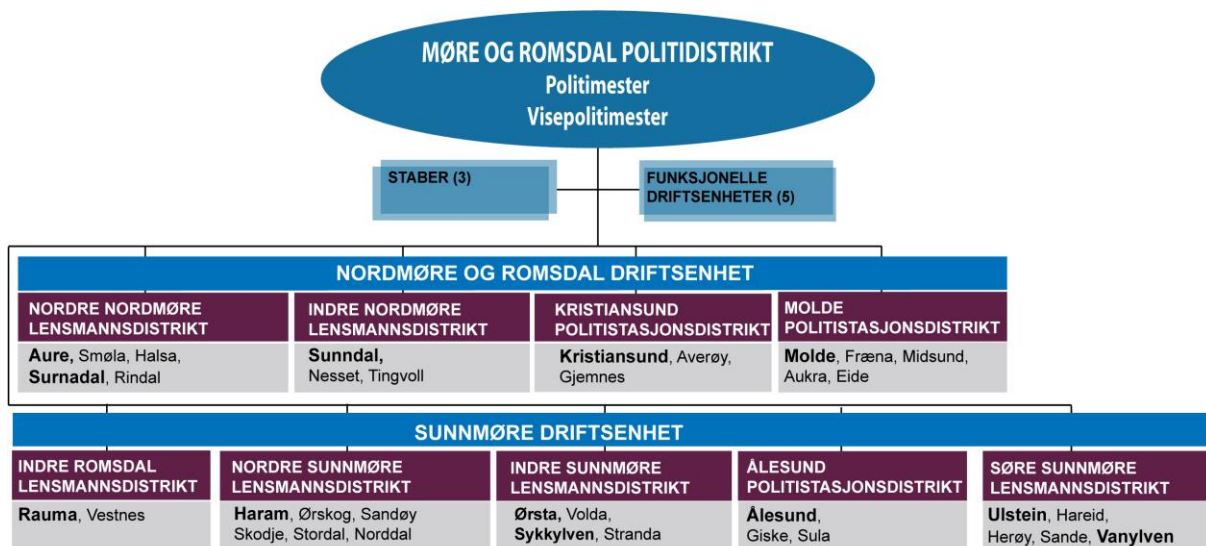
Alternativ 3 er en justert versjon av arbeidsgruppens anbefalte forslag²⁰ som forslår en inndeling av politidistriktet i 9 lensmanns-/politistasjonsdistrikt (tjenesteenheter).

Politimesterens forslag avviker fra arbeidsgruppens anbefaling ved at Volda og Ørsta lensmannsdistrikt plasseres i den nye tjenesteenheten Indre Sunnmøre (sammen med Stranda og Sykkylven), og ikke i en ny tjenesteenhet som omfatter hele Søre Sunnmøre

²⁰ Arbeidsgruppens anbefalinger 07.10.2016: Effektivisering av struktur – Anbefalinger om endringer av tjenestestrukturen i Møre og Romsdal

slik arbeidsgruppen foreslo. For øvrig er politimesterens forslag justert i forhold til antall/stedsplassing av tjenestesteder (se pkt. 4.4 for nærmere beskrivelse).

Geografiske driftsenheter	Tjenesteenheter	Kommuner
Nordmøre og Romsdal	Nordre Nordmøre Indre Nordre Nordmøre Kristiansund Molde	Aure, Smøla, Surnadal, Rindal og Halsal Sunndal, Nesset og Tingvoll Kristiansund, Averøy og Gjemnes Molde, Fræna, Midsund, Aukra og Eide
Sunnmøre	Indre Romsdal Nordre Sunnmøre Indre Sunnmøre Ålesund Ytre Søre Sunnmøre	Vestnes og Rauma Ørskog, Haram, Sandøy, Skodje, Stordal og Norddal Sykkylven, Stranda, Volda og Ørsta Ålesund, Sula og Giske Vanylven, Herøy, Sande, Ulstein og Hareid

Figur 8 Alternativ 3 med forslag til nytt organisasjonskart

4.3.5 Drøfting av alternativene

Alternativ 2 og 3 er drøftet i arbeidsgruppens rapport²¹ og arbeidsgruppen anbefaler alternativ 3 med 9 tjenesteenheter. Politimesteren støtter seg til de vurderinger som er gjort her og drøfter i det følgende kun ytterpunktene; alternativ 1 (14 tjenesteenheter) opp i mot alternativ 3 (9 tjenesteenheter).

Politianalysen²² gir en anbefaling om lokal struktur og foreslår blant annet at lokale tjenestesteder vurderes sammenslått for å sikre mer politikraft lokalt og for å gi kortere responstid. Videre er det avgjørende å etablere en struktur som bidrar til å utvikle bedre lokal fagekspertise for å sikre høy kvalitet i polititjenesten. Det sentrale spørsmålet er

²¹ Arbeidsgruppens anbefalinger 07.10.2016: Effektivisering av struktur – Anbefalinger om endringer av tjenestestrukturen i Møre og Romsdal

²² NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer, s. 33

hvilke av alternativene som gir det beste grunnlaget for en slik utvikling. Vurderingen er basert på kunnskap om dagens organisasjon.

Alternativene er like hva angår vaktsamarbeid og den operative beredskapen.

Ved begge alternativ vil endret organisering medføre styrket nærhet gjennom politikontaktordningen. Alternativene vil også danne grunnlag for styrket etterforskning og muligheter for sterkere fagmiljøer, med best effekt i alternativ 3. Dette vil likevel kunne delvis ivaretas i alternativ 1 ved god samordning og strategiske styring innenfor de geografiske driftsenhetene.

Antallet administrative ledere vil bli redusert mest ved valg av alternativ 3. Administrative oppfølginger og støtte bør bli forenklet. Kvaliteten på administrative rutiner vil bli høyere ut fra en tanke om at større mengde gir økt kompetanse og høyere kvalitet. På den andre siden innebærer alternativ 1 et redusert kontrollspenn for ledere sammenlignet med alternativ 3. Igjen vil alternativ 3 kunne gi noe mer tydelig strategisk styring og ledelse, men dette kompenseres i alternativ 1 gjennom inndeling i kun to geografiske driftsenheter.

Begge alternativ vil medføre reduserte kostander til EBA (eiendom, bygg og anlegg) ved leie av færre bygninger. Det er størst økonomisk besparelse ved organisering som beskrevet i alternativ 3.

I begge alternativ er det en risiko for å kunne miste noe av lokalkunnskapen man har i dag, men kombinasjonen med nye funksjoner med krav til samhandling og nye arbeidsmetoder som Politiarbeid på stedet og ved politiets tilstedeværelse i større grad på digitale plattformer skal kompensere for dette. Alternativ 1 kan innebære noe lavere risiko på dette området. Samarbeidet mellom politiet og kommunene må etableres i ny form blant annet gjennom funksjonen Politikontakt og gjennom Politirådene.

Alternativ 3 medfører størst avstand mellom strategisk ledelse og operasjonelt nivå og vil i tillegg utløse de største omstillingskostnader og gi økte reiseavstander internt. Fysisk avstand mellom flere av samarbeidspartnerne økes også ved dette alternativet.

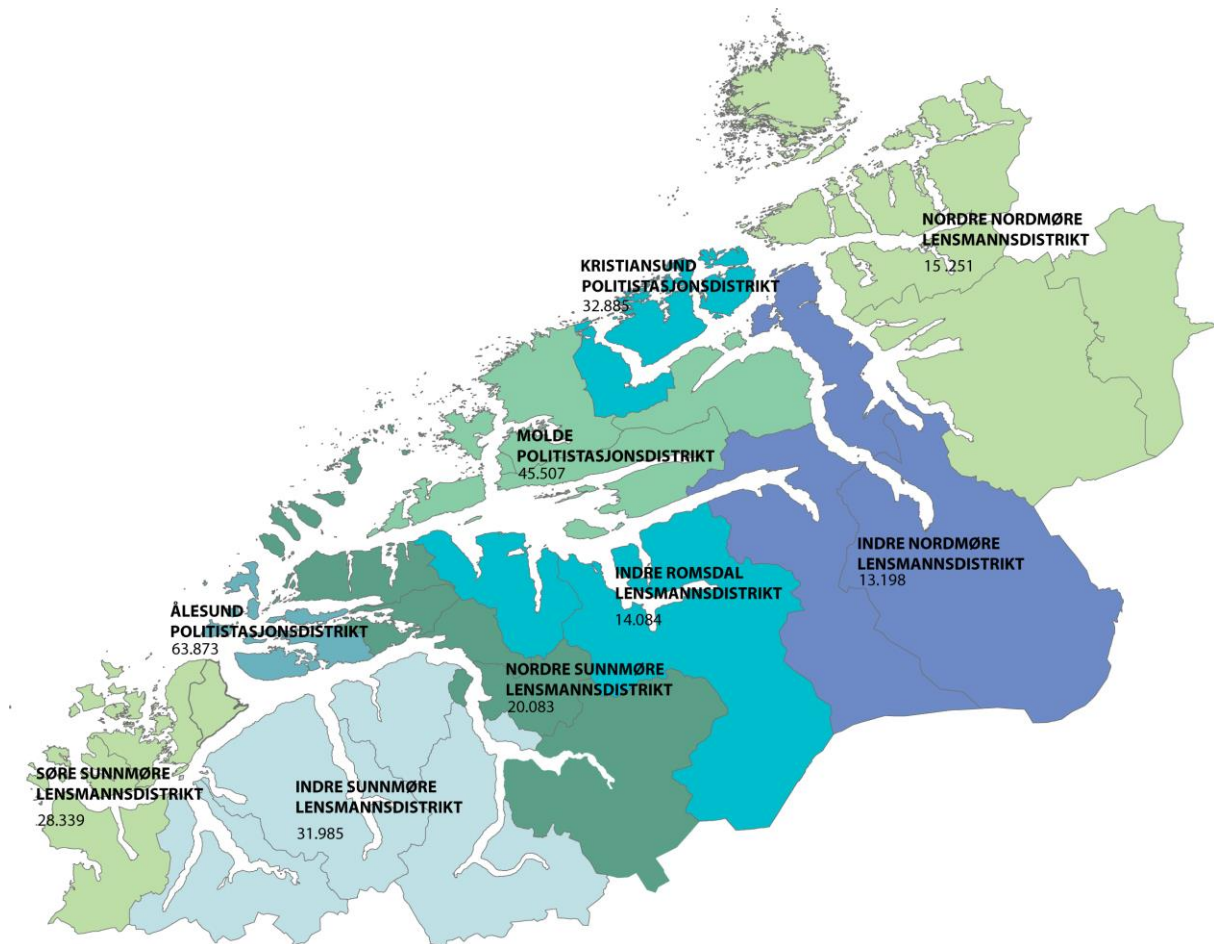
Responstiden avhenger ikke av plassering av tjenestested, men patruljekapasitet og styring av patruljene. Det er vanskelig å sammenligne politiets responstid med øvrige nødetater da organisering og oppgavetilfang er vesentlig forskjellig. I henhold til gitte krav til responstid fyller politidistriktet kravene i dag. Det vil være uforandret ved forslag til ny struktur. Begge alternativ vil levere robuste og mer kompetente patruljer og fagmiljøer samtidig som politidistriktet vil kunne utvikle et kompetent og effektivt lokalt nærpoliti.

Alternativ 3 er det alternativet som best legger til rette for effektiv oppgaveløsning og gir det beste grunnlaget for å utvikle en bedre lokal fagekspertise. Alternativ 1 vil på dette område ikke fullt ut tilfredsstille krav som settes til fullverdig tjeneste ved hver tjenesteenhet.

Det har spesielt vært vurdert hva som er en hensiktsmessig størrelse og inndeling av tjenesteenheter helt nord og helt sør i fylket. Det er under tvil politimesteren fremmer forslaget om inndelingen i Nordre Nordmøre lensmannsdistrikt. Dette blir arealmessig en stor tjenesteenhet. For å kunne tilby fullverdige tjenester i tråd med de krav som stilles og for å få forholdsmessig mest like tjenesteenheter hva angår størrelse fremmes dette forslaget.

Tilsvarende er har Volda og Ørsta lensmannskontor vært vurdert både som en del av Indre Sunnmøre og som en del av Ytre Søre Sunnmøre. Stranda og Sykkylven utgjør en beredskapsregion i dag, mens Volda og Ørsta har et velfungerende vaktsamarbeid med store deler av det som foreslås til Ytre Søre Sunnmøre. Disse vaktsamarbeidene foreslås

videreført. Nye veiforbindelser gjør at det likevel er naturlig å se Volda og Ørsta i en tettere sammenheng med Stranda og Sykkylven enn tidligere. Forslaget innebærer også mer like tjenesteenheter hva angår størrelse.

Figur 9 Forslag til nye tjenesteenheter med innbyggertall per 2. kvartal 2016

4.3.6 Forslag til nye tjenesteenheter

Politimesteren foreslår etter en samlet vurdering at Møre og Romsdal politidistrikt organiseres som beskrevet i alternativ 3 med 9 tjenesteenheter.

Dette begrunnes med at dette alternativet best legger til rette for faglig god og kostnadseffektiv tjenesteutførelse. Sett i sammenheng med forslag til antall og plassering av tjenestesteder scorer denne modellen best i forhold til de krav som settes til tjenesteenhetene.

Politimesteren foreslår at Møre og Romsdal politidistrikt inndeles i 9 tjenesteenheter:

- Smøla lensmannsdistrikt, Aure lensmannsdistrikt, Halså lensmannsdistrikt, Surnadal og Rindal lensmannsdistrikt slås sammen under navnet **Nordre Nordmøre lensmannsdistrikt**
- Tingvoll lensmannsdistrikt, Sunndal lensmannsdistrikt og Nesset lensmannsdistrikt slås sammen under navnet **Indre Nordmøre lensmannsdistrikt**
- Averøy lensmannsdistrikt, Kristiansund politistasjonsdistrikt og Gjemnes lensmannsdistrikt slås sammen under navnet **Kristiansund politistasjonsdistrikt**
- Fræna lensmannsdistrikt, Eide lensmannsdistrikt, Sund lensmannsdistrikt og Molde politistasjonsdistrikt slås sammen under navnet **Molde politistasjonsdistrikt**. Sandøy kommune som i dag er en del av Sund lensmannsdistrikt, overføres til nye Nordre Sunnmøre lensmannsdistrikt
- Rauma lensmannsdistrikt og Vestnes lensmannsdistrikt slås sammen under navnet **Vestnes og Rauma lensmannsdistrikt**
- Haram lensmannsdistrikt og Ørskog lensmannsdistrikt slås sammen under navnet **Nordre Sunnmøre lensmannsdistrikt**. Sandøy kommune og Norddal kommune inngår i det nye lensmannsdistriktet
- Ålesund politistasjonsdistrikt, Giske lensmannsdistrikt og Sula lensmannsdistrikt slås sammen under navnet **Ålesund politistasjonsdistrikt**
- Stranda og Norddal lensmannsdistrikt, Sykkylven lensmannsdistrikt, Volda og Ørsta lensmannsdistrikt slås sammen under navnet **Indre Sunnmøre lensmannsdistrikt**.
- Vanylven lensmannsdistrikt, Ulstein og Hareid lensmannsdistrikt og Herøy og Sande lensmannsdistrikt slås sammen under navnet **Ytre Søre Sunnmøre lensmannsdistrikt**

4.4 Tjenestesteder

4.4.1 Krav til tjenestesteder

Et tjenestested er et fysisk sted, et bygg eller del av bygg, i form av et lensmannskontor, en politistasjon eller en politipost, og inngår i et lensmannsdistrikt eller politistasjonsdistrikt (tjenesteenhet). Et tjenestested er et sted der publikum kan henvende seg til politiet og hvor det ytes polititjenester.

Forvaltningstjenester og sivil rettspleie inngår ikke i minimumskravet til hva som regnes som et tjenestested. Hvilket tilbud som gis fra hvert tjenestested, samt åpningstider, behandles i lokale prosesser med kommunene.

Tjenestestedene skal:

- *ha faste, annonserte åpningstider (forutsigbarhet)*
- *ha åpningstid flere dager per uke*
- *kunne ta i mot anmeldelser (må ha politimyndighet)*
- *kunne gi veiledning til publikum om politiets tjenestetilbud*
- *kunne gi publikum hjelp til å komme videre når de aktuelle polititjenestene ikke leveres fra tjenestestedet*
- *være plassert slik at minimum 90 % av innbyggerne skal ha maksimum 45 minutters kjøretid fra der de bor til nærmeste tjenestested*

4.4.2 Forslag til tjenestesteder

Krav til et tjenestested har vært avgjørende i forhold til plassering av nye tjenestesteder.

Arbeidsgruppen foreslo 12 tjenestesteder i politidistriktet²³. Politidekningen i disse områdene fremsto noe begrenset i forhold til befolkningsgrunnlaget og avstandene.

Kjøretidsanalyser har vært gjennomført for å sikre at kravet til plassering oppfylles. Kjøretidsanalysen viser at minimum 95,5 % av innbyggerne²⁴ er bosatt innenfor 45 minutters kjøretid til nærmeste tjenestested.

Det er spesielt vektlagt at et økt antall tjenestesteder gir en redusert risiko for tap av lokalkunnskap på kort og lengre sikt.

Politimesteren støtter i det vesentlige arbeidsgruppens forslag og vurderinger, men foreslår følgende endringer:

- **Det opprettholdes tjenestested i Eide kommune og Vestnes kommune**
- **I Nordre Sunnmøre lensmannsdistrikt foreslås det tjenestested i Haram kommune**

Langsiktige leieavtaler som ble inngått for mange år siden har i mange tilfeller lokaler tilpasset struktur og arbeidsoppgaver som ikke er gjeldende lenger. Dette forslaget tar likevel utgangspunkt i dagens lokasjoner. Det vil bli endringer i hvor politiets lokasjoner vil være på lengre sikt, men i en tid framover vil være nødvendig med overgangsordninger, på tross av ny tjenestestruktur, slik at politiet til enhver tid best mulig utnytter de EBA-ressursene man råder over.

²³ Arbeidsgruppens anbefalinger 07.10.2016: Effektivisering av struktur – Anbefalinger om endringer av tjenestestrukturen i Møre og Romsdal

²⁴ Av 264 418 innbyggere vil 252 570 innbyggere være bosatt innenfor 45 minutters kjøretid til nærmeste tjenestested

Nye tjenesteenheter	Kommuner	Tjenestesteder
Nordre Nordmøre lensmannsdistrikt	Smøla, Aure, Halså, Surnadal og Rindal	Aure, Surnadal
Indre Nordmøre lensmannsdistrikt	Tingvoll, Sunndal og Nesset	Sunndal
Kristiansund politistasjonsdistrikt	Averøy, Kristiansund og Gjemnes	Kristiansund
Molde politistasjonsdistrikt	Fræna, Eide, Midsund, Aukra og Molde	Molde, Eide
Vestnes og Rauma lensmannsdistrikt	Vestnes, Rauma	Rauma, Vestnes
Ålesund politistasjonsdistrikt	Ålesund, Giske og Sula	Ålesund
Nordre Sunnmøre lensmannsdistrikt	Ørskog, Skodje, Stordal, Norddal, Haram og Sandøy	Haram
Indre Sunnmøre lensmannsdistrikt	Volda, Ørsta, Sykkylven og Stranda	Ørsta, Sykkylven
Ytre Søre Sunnmøre lensmannsdistrikt	Vanylven, Herøy, Sande, Ulstein og Hareid	Ulstein/Myrvåg ²⁵ , Vanylven

Tjenesteenhetslederen vil ha kontorsted ved tjenestestedene Sunndal, Kristiansund, Molde, Rauma, Ålesund, Haram, Ørsta og Ulstein/Myrvåg. Det er ikke tatt stilling til hvor tjenesteenhetslederen i Nordre Nordmøre lensmannsdistrikt skal være plassert.

Politimesteren støtter i arbeidsgruppens forslag om opprettelse av **politiposter ved flyplassene i Kristiansund, Molde og Ålesund**

4.6 Risiko- og sårbarhetsvurdering

4.6.1 Innledning

Det er lagt ned mye arbeid i å fremme et forslag til ny struktur i Møre og Romsdal politidistrikt som bidrar til en styrket tjeneste for folk som bor i fylket. Dette arbeidet har vært preget av en rekke innspill fra interne arbeidsgrupper, organisasjoner, vernetjeneste og ikke minst av en nær dialog med kommunene.

Politidistriktet er fortsatt i en utviklingsfase og av den grunn er det behov for løpende vurderinger knyttet til risiko og sårbarhet og dette skal være en viktig del i utviklingen av ny struktur. I punktene under oppsummeres dette foreløpig.

4.6.2 Tilgjengelighet for publikum

Publikum vil med den nye strukturen få 14 tjenestesteder med publikumsekspedisjon. Dette er en reduksjon på 13 tjenestesteder. Mange av kontorene som ikke blir videreført hadde redusert åpningstid og hadde ikke alle tjenester. De 14 som blir igjen skal ha alle tjenestetilbud og ha åpningstid ut over vanlig kontortid minst 1 dag pr. uke. Minst 95,5 % av befolkningen får under 45 minutters kjøretid til et tjenestested.

I tillegg til dette vil delprosjektet "Politiarbeid på stedet"²⁶ gi publikum et bedre tilbud på den politifaglige delen ved at politiet skal fullføre flere saker på stedet, slik at publikum slipper å reise til et tjenestested. Politiet skal også på sikt være til stede på digitale møteplasser.

Samlet sett vil dette gi publikum bedre tilgjengelighet til politiet.

²⁵ Intensjonen er å finne nye lokaler til tjenestestedet i Myrvåg-området ved utløp av gjeldende kontrakt i Ulsteinvik

²⁶ Se presentasjon i eget vedlegg

4.6.3 Beredskap

Politiets beredskap er fundert på enten døgnkontinuerlig tjeneste eller beredskapstjeneste. Dette varierer i politidistriktet ut fra geografi og demografi.

Ved endring i strukturen vil vakt- og beredskapstjenesten stort sett bli videreført som i dag. Det blir etablert en operasjonssentral for hele Møre og Romsdal i Ålesund. Det vil bety en styrking av beredskapen ved at den blir bemannet slik at den kan håndtere større hendelser enn ved dagens ordning. Ny operasjonssentral vil få muligheten til "flåtestyring" av alle operative patruljer i Møre og Romsdal. Nærmeste ressurs vil kunne sendes til en hendelse uavhengig av distriktsgrenser i politidistriktet. De frigjorte årsverkene vil også kunne gi en noe styrket beredskap.

Kommunene har uttrykt bekymring for kriseberedskapen og planlegging knyttet til denne. Formaliseringen av politikontakt med krav til kvalitet, politiråd og ny enhet for operativ tjeneste vil opprettholde eller snarere styrke arbeidet knyttet til kriseberedskapen.

4.6.4 Forebygging

Det forebyggende arbeidet i dagens politidistrikt er av varierende kvalitet. Det er liten grad av sentral koordinering og kvalitetskontroll.

Ved ny organisering vil det forebyggende arbeidet bli bedre organisert og formalisert opp mot kommuner og andre samarbeidsparter. Hver kommune skal ha minst én politikontakt som skal være kontaktleddet mellom politiet og kommunen, og én rådgiver innen kriminalitetsforebyggende arbeid. Dette sammen med et tettere samarbeid i politiråd, vil gi en forbedret forebyggende tjeneste i politidistriktet.

Fagansvar for forebyggende vil bli plassert i en funksjonell enhet som skal følge opp og kvalitetssikre det forebyggende arbeidet. De geografiske driftsenhetene vil da være bedre i stand til å etablere fagmiljø og forebyggende som en generell arbeidsmetodikk. Det forebyggende arbeidet anses som styrket ved en endring av struktur, selv om det blir færre tjenestesteder.

4.6.5 Etterforskning

Kvaliteten på etterforskningen innenfor dagens organisering er varierende, blant annet er saksbehandlingstiden for lang innenfor en del prioriterte felter.

Ved ny organisering vil den nye felles driftsenheten for etterforskning og forebygging ha et overordnet ansvar for kvalitet og metode av etterforskningen. Dette sammen med en samling av ressursene i større enheter, vil gi et kvalitativt løft på etterforskningen. Delprosjektene "Politiarbeid på stedet" og "Etterforskningsløftet"²⁷ vil også bidra til at etterforskningen i politidistriktet blir bedre.

---

²⁷ Se presentasjon i eget vedlegg

5 TJENESTETILBUD I MØRE OG ROMSDAL POLITIDISTRIKT

Utkast til tjenestetilbud i Møre og Romsdal politidistrikt

- *Publikum skal kunne levere anmeldelser ved alle tjenestesteder*
- *Publikum skal kunne få veiledning om politiets tjenestetilbud ved alle tjenestesteder*
- *Politiet skal tilby vakt- og beredskapsordninger for alle kommuner som er basert lokal kunnskap og lokale behov*
- *Politidistriktet skal ha minst én fast politikontakt²⁸ for hver kommune som skal fungerer som det faste bindeleddet mellom kommunen og politiet*
- *I kommuner som ikke har tjenestested skal politikontakten ha kontorsted i kommunen minst én dag per uke*
- *Politiråd skal etableres i alle kommuner. Politiets representanter i politirådene skal ha mandat til å forplikte politiet.*

Politimesteren vil se tjenestetilbudet til innbyggerne i sammenheng med de innspillene kommunene gir og tjenestetilbudet vil bli utformet i politimesterens tilrådning som oversendes Politidirektoratet innen den 15.12.2016.

Politiet vil i samarbeid med kommunene utarbeide en gjensidig forpliktende handlingsplan for det forebyggende arbeidet.

Hvilket tilbud som gis fra hvert tjenestested, samt åpningstider, behandles i lokale prosesser med kommunene.

En forutsetning for at politidistriktet kan levere det tjenestetilbudet som blir beskrevet er at politidistriktet får beholde gevinster som oppnås som følge av effektivisering og omsatt dette til polititjenester i Møre og Romsdal.

6 AVSLUTNING

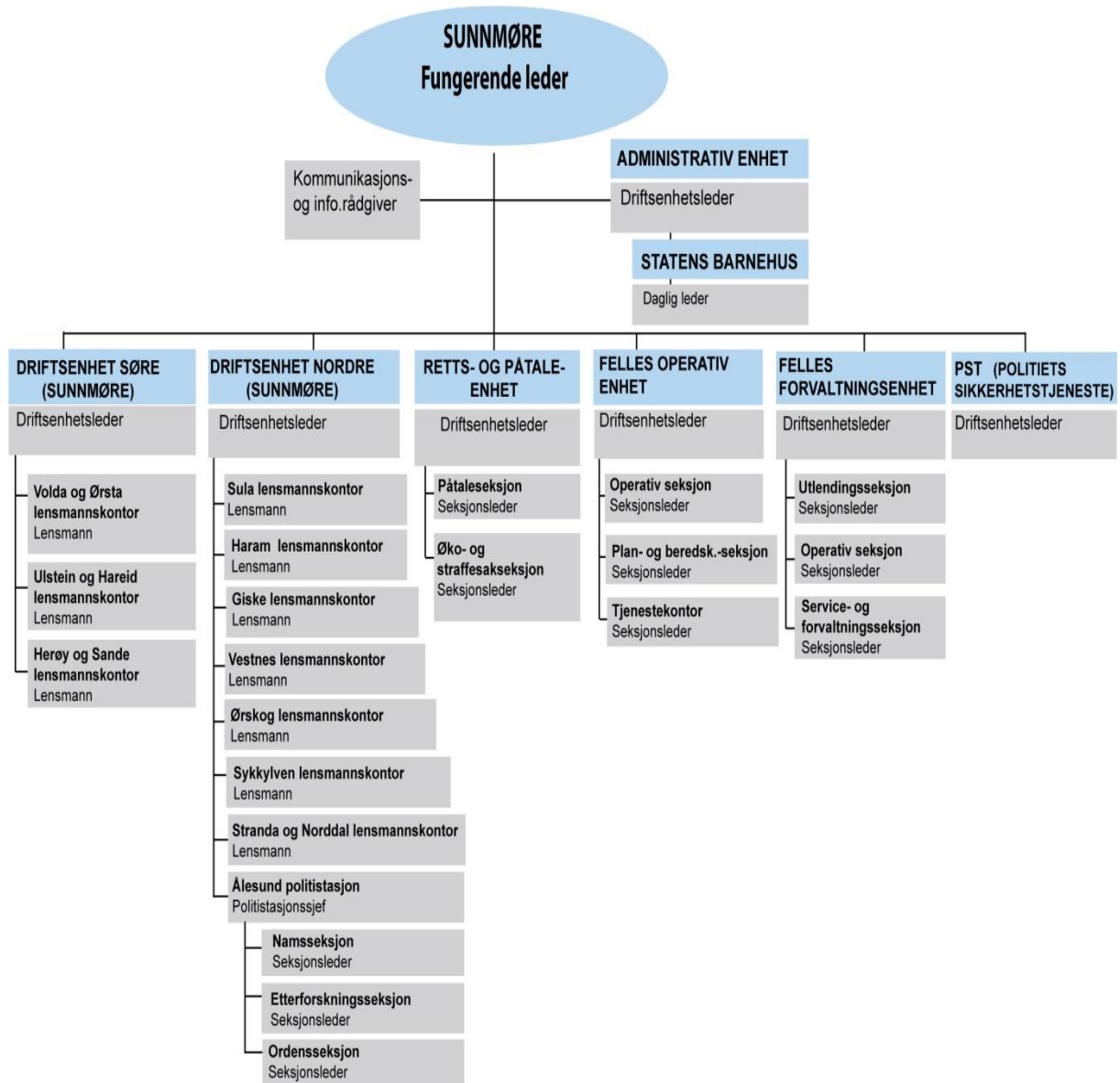
Oppgaven som Møre og Romsdal politidistriktet står overfor løses ikke gjennom struktur og organisering alene. En bedre organisering og en større mulighet til å innrette virksomheten hensiktsmessig vil derimot legge til rette for å utvikle nødvendig kompetanse, etablere effektive prosesser, god styring og skape kvalitet i oppgaveløsningen.

Endringer som følge av Nærpolitireformen må ses i sammenheng med og tilpasses hverandre for å oppnå ønskede gevinster. Dette vil måtte ta noe tid, blant annet for å foreta nødvendige teknologiske tilpasninger. Utviklingsarbeidet må følges nøye og evalueres fortløpende. Strukturen skal evalueres nærmere etter to og etter fire år i tråd med føringer gitt av Stortinget.

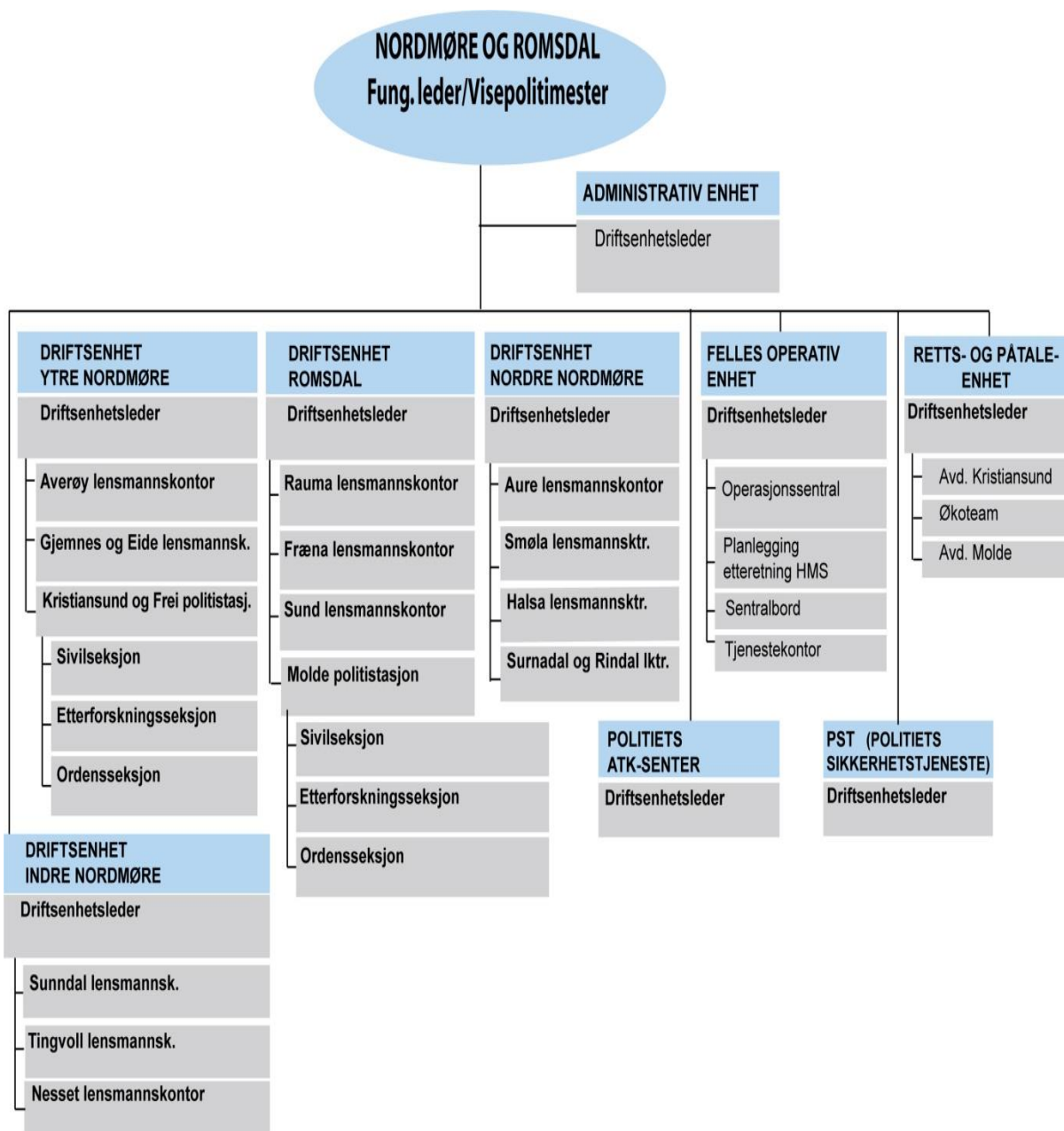
²⁸ Politikontaktens primæroppgave er å drive lokalt forebyggende arbeid samt å ha tett dialog med kommune og samarbeidspartnere

7 VEDLEGG

7.1 Organisasjonskart Sunnmøre

7.2 Organisasjonskart Nordmøre og Romsdal

7.3 Arbeidsgruppens sammensetning og mandat

Arbeidet organiseres under delprosjekt i PNP Møre og Romsdal; Etablering av nytt politidistrikt. Arbeidet ledes av assisterende prosjektleder Kjell Arne Hestad. Det utpekes en arbeidsgruppe som i tillegg til leder består av: Oddbjørn Solheim, Arnfinn Fuglevåg, Renate Grande Skodje, Leif Arne Mork og Silje Folke-Olsen.

Det utpekes i tillegg en referansegruppe som består av Vebjørn Bale, Jon Tommy Flo, Per Gjeldnes, Bjørn Fiske, Olav Vestad, Stian Duaas, Tor Sæther, Evelyn Liseth, Andreas Hustad, Erik Andre Sæther, Knut Olav Fugelsnes, Grete Hjelle, Guttorm Hagen, Geir Helge Ådneram, Frode Digernes, Sturla Hess Brunvær, Terje Dyb og Odd Nygård.

Mandat for arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen skal foreslå effektivisering av politidistriktenes lokale struktur, her under foreslå tjenesteenheter (politistasjonsdistrikt og lensmannsdistrikt), tjenestesteder og inndeling i geografiske driftsenheter.

Forslaget skal inneholde en risiko- og sårbarhetsvurdering som skal benyttes som utgangspunkt for vurderingene av effektivisering av lokal struktur. Vurderingen skal inneholde en risiko- og sårbarhetsvurdering for hele distriktet, som skal vektlegge konsekvenser ved evt. endringer i lokal struktur for politiets beredskap og evne til forebygging.

Arbeidsgruppen skal i sin rapport vektlegge beskrivelse av:

- Hvordan det forebyggende arbeidet skal ivaretas
- Hvilken beredskap man kan forvente
- Hvordan politiet vil sikre tett kontakt med lokale aktører

Føring og krav for utarbeidelse av forslag til lokal struktur fremgår av vedlagte brev fra Politidirektoratet "Oppdrag om effektivisering av politidistriktenes lokale struktur – geografiske driftsenheter, tjenesteenheter og tjenestesteder.

7.4 Utvidet styringsgruppe

Rolle	Beskrivelse	Hovedoppgaver (ikke uttømmende)
Prosjekteier	Har totalansvar for prosjektets suksess eller fiasko, herunder at de nødvendige beslutninger tas til riktig tid.	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarlig for prosjektet og styrer prosjektet på overordnet nivå • Sikre at prosjektet gjennomføres og leverer i henhold til rammer fra sentralt prosjekt og etatens retningslinjer og metoder • Sikre at prosjektet når definerte mål, samt har de nødvendige forutsetninger for å utføre de oppgavene prosjektet er satt til. • Sikre at nødvendige beslutninger og avklaringer tas til riktig tid. • Sikre koordinering mellom avdelinger i linjen og mellom prosjektorganisasjon og linje
Utvidet styringsgruppe	Skal delta på diskusjoner om strategiske beslutninger og skal bidra til at prosjekteier har er bredere grunnlag for å ta avgjørelser knyttet til ny tjenestestruktur i politidistriktet. Styringsgruppen har ikke beslutningsmakt	<ul style="list-style-type: none"> • Utvidet styringsgruppe er ansvarlig for den overordnede ledelsen og styringen av prosjektet, og representerer virksomhetens og kommunenes interesser og ønsker på overordnet nivå • Forberede seg til og delta i arbeid i utvidet styringsgruppe

Rolle i styringsgruppe	Navn	Mandat
Prosjekteier	Ingar Bøen	Prosjekteier avgjør sammensetning av en styringsgruppe, og leder denne. Skal sikre at prosjektet gjennomføres i henhold til krav og føringer.
Deltaker (arbeidsgiver representant)	Ingmar Farstad	Prosjekteiers faste stedfortreder, Se for øvrig beskrivelse for øvrige deltakere
Deltakere (arbeidsgiver representanter)	Alf Stormo Per Karstein Røv	Styringsgruppens medlemmer er sammen ansvarlige for å påse at prosjektet gjennomføres i henhold til besluttet styringsdokumentasjon.
Deltakere (arbeidstaker representanter)	Linn K. Knudsen og Arne Hunnes (PF) Eli-Anne Tvergrov (NTL) Siv Anita Hofseth (Parat) Tove Alfarnes (PJ) Egil Borgestrand (NTL) Hans Peter Rindal (NITO) Leif Olav Melkild (HVO)	
Deltakere (kommunenes representanter)	<u>Sunnmøre</u> Lena Landsverk Sande, Arne Sandnes og Harry Valderhaug (vara: Jim Arve Røssevoll) <u>Romsdal</u> Torgeir Dahl, Tove Henøen og Geir Inge Lien (vara: Lars Olav Hustad) <u>Nordmøre</u> Ola Rognskog, Kjell Neergård og Milly Bente Norsett (vara: Torbjørn Sagen)	
Referent	Marianne Frøland	Prosjektleder må sikre løpende forankring hos prosjekteier underveis, og påse at alle styrende dokumenter blir oppdatert ved behov. Innkaller til møter, utarbeider saksunderlag og fører referat fra møter.

Røysting:

Samrøystes tilråding i Driftsstyret - 16.11.2016 til kommunestyret

Kommunestyret syner til at retningslinjene for næringsfond og kraftfond vart reviderte så seint som i K.sak 6/14 og held fast ved det vedtaket. Dersom Volda kommune igjen får tildelt midlar til næringsfond frå fylkeskommunen, skal midlane tildelast i samsvar med reviderte lokale retningsliner for bruken av næringsfond fylke/stat slik det går fram av vedlegga til ovannemnde K.sak 6/14.

Handsaming:

Fride Sortehaug kom med slikt framlegg:

Saka blir utsett og sendt til driftsstyret før vidare behandling i formannskapet.

Røysting (8 røysteføre):

Utsetjingsframlegget fekk fem røyster og vart vedteke, tre røysta imot (Arild Iversen, Margrete Bjerkvik og Dan Bjørneset)

Tilråding i formannskapet - 20.09.2016 til kommunestyret:

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Asbjørn Moltudal	Arkivsak nr.:	2013/821
		Arkivkode:	242

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
165/16	Formannskapet	20.09.2016
63/16	Driftsstyret	16.11.2016
232/16	Formannskapet Kommunestyret	29.11.2016

RETNINGSLINJER FOR BRUKEN AV NÆRINGSFOND OG KRAFTFOND.

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret syner til at retningslinjene for næringsfond og kraftfond vart reviderte så seint som i K.sak 6/14 og held fast ved det vedtaket. Dersom Volda kommune igjen får tildelt midlar til næringsfond frå fylkeskommunen, skal midlane tildelast i samsvar med reviderte lokale retningslinjer for bruken av næringsfond fylke/stat slik det går fram av vedlegga til ovannemnde K.sak 6/14.

Vedleggsliste:

1. Vedtekter Næringfond (kraft)
2. Kst sak 6/14 Næringsfonda - Retningslinjer for bruken (m/vedlegg)

Uprenta saksvedlegg:

- <https://regionalforvaltning.no/Startside/VelkommenStotteordning.aspx?Forvalter=Volda+kommune>

Samandrag av saka:

I samband med Budsjettet for 2016 Kst 152/15 vart det gjort følgjande oversendingsvedtak

Pkt. 31.

...

Driftstyret ber administrasjonen fremme ei sak vedrørende tildeling av midlar frå kraftfond og næringsfond i løpet av 2016, i god tid før budsjethandsaming

...

Med tilvising til ovannemnde vedtak legg rådmannen med dette fram saka.

Saksopplysningar:

Spørsmål om retningslinjer for bruken av Næringsfonda vart sist handsama så seint som i sak 6/14 i Kommunestyret 30.01.2014. Det vart då gjort slikt vedtak:

1. *Kommunestyret godkjenner disponering av næringsfond-kraft for 2014 som går fram i saksutgreiinga under punktet vurdering/konklusjon.*
2. *Kommunestyret godkjenner forslag til reviderte lokale retningslinjer for bruken av næringsfond fylke/stat, jfr. vedlegg 4 i denne saka, og som kjem i tillegg til retningslinjer vedteke av fylkeskommunen.*

Dei nye reviderte lokale retningslinjene er såleis ikkje meir enn vel 2 år gamle.

Då saka i januar 2014 vart handsama hadde kommunen to næringsfond:

1. Kommunalt næringsfond (kraftfond)
2. Næringsfond med midlar frå fylkeskommune (**statsmidlar**)

Frå desse fonda kunne det søkjast om midlar til næringsføremål generelt og vedtektene for næringsfond-kraft vart reviderte, jfr. vedlegg 1.

Næringsfondet med midlar frå fylkeskommunen var tidlegare definert som ei eiga ordning som fekk øymerka midlar frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Dette er det slutt på, men fylkeskommunane står fritt til å gje kommunane påfyll til dei kommunale næringsfonda, frå ramma for regionale utviklingsmidlar, kap. 551 post 60.

Møre og Romsdal fylkeskommune har vedteke eigne retningslinjer for kommunale næringsfond. I tildelinga frå fylkeskommunen (jfr. skriv d.s. 01.03.2016 går det fram at;

"Kommunar med konsesjonsinntekter frå kraftindustrien kan bruke desse til næringsutviklingsformål. Kommunar med kraftfond får ikkje tildelt næringsfond frå fylkeskommunen. Dette gjeld Volda, Ørsta, Norddal, Rauma, Nasset, Sunndal, SurnadaL og Rindal."

Volda kommune har såleis etter 2013 ikkje fått tilført midlar til næringsfond med midlar frå fylkeskommune (**statsmidlar**). I praksis har vi i dag såleis berre eitt næringsfond-**kraftfondet**. Om det vil kome nye midlar til dette fondet veit ein pr. i dag ikkje.

Kommunen står også noko friare i bruken av midlane frå kraftfondet, då det i dei generelle retningslinjene står at "Fondet skal i hovudsak nyttast til næringsføremål. Fondet kan og nyttast til kommunale fellestiltak." I fleire år har det vorte gjeve støtte til marknadsføring av ulike festivalar, då fondstyret har sett på festivalane som del av marknadsføring/ omdømebygging av Volda, noko som også kjem fleire til gode, ikkje minst andre næringsdrivande.

Årleg tilvekst på næringsfond-kraft er no på kr. 735.000,- , med tillegg av renter (stipulert til kr. 25.000)

Det har siste åra vore nytta midlar frå næringsfond-kraft til delfinansering av satsinga Sunnmøre Kulturnæringshage (150.000,- i 6 år frå og med 2010). I sak om avtale med fylkeskommunen om vidare statsing på www.hoppid.no, vart det i f-sak 139/13 signalisert vidare løyving til Sunnmøre Kulturnæringshage AS på kr. 150.000,- pr. år i avtaleperioden 2014-16. Den avtalen er no prolongert slik at den vert fornya for eitt år om gongen om den ikkje er oppsagt av ein av partane innan 1.oktober i avtaleåret.

Vurdering og konklusjon:

Som eg har skrive innleiingsvis er det ikkje lenge sidan retningslinjene for næringsfonda vart endra (2014) og eg vil difor rå til at det, i tillegg til dei disponeringar kommunestyret alt har gjort, vert sett av årlege beløp frå kraftfondet til festivalane, og at dette beløpet vert disponert administrativt, og knytt då til marknadsføringstiltak. Summane til dei årlege festivalane vil verte handsama i samband med komande årsbudsjett. Dette vil lette sakshandsaminga, og gje føreseielege vilkår å halde seg til. Eg føreset at festivalane på vanleg måte må søkje på midlane med naudsynt dokumentasjon på www.regionalforvaltning.no.

Formannskapet har tidlegare drøfta at ordførar i påkomande tilfelle bør ha fullmakt til å kunne nytte nokre midlar til tiltak som skulle kome på, t.d. td. marknadsføring, arrangement i kommunal regi med fokus på utvikling og etablering, utgreiingstiltak mv. Eg rår til at det vert sett av kr. 100.000,- til dette.

Dersom kommunen igjen får midlar frå fylkeskommune til næringsfond til generelle næringstiltak, vil søkjarar med gode forretningsidear framleis kunne søkje om støtte.

Eg rår elles til at lokale reglar for prioritering når det gjeld bruken av næringsfond vert justert og vidareført i samsvar med *uprenta vedlegg 4* (som vedteke i 2014), i tillegg til dei generelle retningslinjene jfr. *vedlegg 2*. Såleis at det normalt ikkje vert gjeve støtte til: importverksemd, detaljhandel/ butikketableringar, kafé- og restaurantverksemd, tradisjonell konsulentverksemd/ bedriftsrådgiving, helse-/velværetilbod, web-design og nettbutikk og liknande.

Helse og miljøkonsekvensar:

Ingen

Økonomiske konsekvensar:

Med ei disponering av næringsfond-kraft som omtalt ovanfor, vil tidlegare støtta tiltak av eit visst omfang normalt ikkje kunne komast i møte, t.d. kjøp av mjølkevoter, midlar til utgreiing kraftutbygging osv. Men kommunen vil, om ordninga med årleg fylkeskommunalt tilskot til næringsfond held fram, ha midlar til fordeling til søkjarar som fyller kriteria jfr. vedlegg 2 og 4. Vidare har hoppid.no-kontoret midlar til avklaring av forretningsidear.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ingen

Rune Sjugard
Rådmann

Asbjørn Moltudal
Rådgevar

Utskrift av endeleg vedtak:

Sakshandsamar Asbjørn Moltudal

VEDTEKTER FOR BRUK OG FORVALTNING AV NÆRINGSFOND I VOLDA KOMMUNE (KRAFTFONDET)

Vedtektene av Volda kommunestyre i møte den 26.05.94, sak 89/94, redigert 17.6.09, sak 77/10.

Godkjent av Fylkesmannen i Møre og Romsdal den 5.11.96

§ 1. HEIMEL, KAPITAL OG AVKASTING:

- a) Fondskapitalen er:
Næringsfond på kr. 100.000,- innbetalt av L/L Tussa Kraft i medhald av
konesjonsvilkåra for Åmæla kraftverk, jmfør kgf. resolusjon av 16.06.72.

Fondskapitalen kan berre nyttast til lån, herunder ansvarlege lån, og/eller avsettast til garantifond.

- b) Avkastinga er:
Årlege konesjonsavgifter som blir innbetalt av L/L Tussa Kraft i medhald av
konesjonsvilkåra for Åmæla kraftverk og Dale Kraftverk.

Andre konesjonsinntekter som blir innbetalt til kommunen.

Renter og annan avkasting på fondskapitalen.

Avkastinga kan nyttast til næringsføremål og lån på vilkår.

§ 2. FØREMÅL:

Fondet skal i hovudsak nyttast til næringsføremål. Fondet kan og nyttast til kommunale fellestilltak.

Av fondet kan det seijast av midlar til disposisjon for støtte til prosjekt med lågare kapitaltrøng enn det som er aktuelt for finansiering frå distriktspolitiske virkemidlar som vert forvalta av fylkeskommunen.

Prosjekt som kan føre til auke sysselsetting for kvinner og ungdom bør prioriterast.

Det kan ikkje gjevast støtte til sanering av gjeld eller til den løpande drift av verksemdar eller kommunen. Det bør heller ikkje gjevast støtte til verksemd som tek i mot store overføringar over statsbudsjettet.

§ 3. STØTTEFORMER:

Støtte kan gjevast som lån. Vidare kan det stillast garanti for kommunale tiltak i den grad dei er gyldige garantiføremål etter § 51 i kommunelova; jmfør departementet sine forskrifter om kommunale garantiar.

Frå avkastinga kan det og gjevast tilskot og lån på vilkår. Midlane bør ikkje nytast til aksjeteikning i private verksemdar. Dersom det vert teikna kommunale aksjar, kan ikkje dette utgjere meir enn 30 % av aksjekapitalen i verksemda. Denne avgrensinga gjeld ikkje utviklingselskap, utlegebygg o.l. som kommunen etablerer i samarbeid med private interessantar.

§ 4. STØTTEVILKÅR:

Samla støtte frå fondet til private næringsstiltak skal som hovudregel ikkje overstige 50 % av den totale kapitaltrongen for eit prosjekt. Ved prosjekt som er særleg viktige for kvinner og ungdom og ved nytetaberingar, kan det gjevast inntil 75 % støtte. Støtta (tilskot og eventuelt subsidielement i lån med nedsett rente) skal vere avgrensa slik:

Maksimal støtte må ligge innanfor ei maksimumsgrense på kr. 400.000,- (50.000,- Euro) til eit og same føremål i ei og same bedrift i ei treårsperiode. Bedrifter som tek i mot støtte pliktar å opplyse om at ein har mottoke støtte frå offentlege midlar innan utløpet av treårsperioden (det vert vist til EØS-avtalen sitt regelverk for offentleg støtte, reglane for bagatellmessig støtte, de minimis).

§ 5. FORHOLDET TIL INTERNASJONALE PLIKTER PÅ STØTTEOMRÅDET:

Bruken av fondet må vere i samsvar med dei internasjonale regelverka Noreg har slutta seg til på statsstøtteområdet.

§ 6. FORVALTNING:

Formannskapet er fondsstyre. Det er høve til å delegere avgjerdsmynde frå fondsstyret til administrasjonen innanfor nærare gjevne fullmaktgrenser.

Fondsmidlane skal plasserast på renteberande konto slik at midlane er disponible til ei kvar tid. Renter og avdrag skal først attende til fondet.

§ 7. KLAGE:

- a) Legalitysklage:

Etter § 59 i kommunelova kan tre eller fleire medlemmer av kommunestyret saman bringe ei avgjerd i eit folkevald organ inn for departementet for å kontrollere at avgjerda er lovleg. Departementet sitt mynde til å avgjere slik klager er delegert til Fylkesmannen, jmfør departementet sitt rundskriv H 25/92 av 1.6.93. Fristen for å krevje legalitetskontroll er ved forskrift av 13.1.93, jff. rundskriv H-4/93, sett til 3 veker frå det tidspunktet vedtaket vart gjort.

- b) Forvaltningsklage (partsklage):

Vedtak om avslag på søknad om støtte må sjåast som enkeltvedtak etter § 2 i Forvaltningslova. Etter Forvaltningslova sin § 28 2. lekken kan enkeltvedtak gjort av forvaltningsorgan i medhald av kommunelova klagast til kommunestyret eller til særskilt klagenemnd. Når vedtaket det er klaga på er gjort av kommunestyret, er

departementet klageinstans. Departementet sitt mynde til å avgjere forvaltningsklager er delegert til Fylkesmannen, jmfør rundskriv H-25/92 av 1. juni 1993.

- c) Høve til å klage har den som er part i saka eller annan med rettsleg klageinteresse. Klage over Fylkesmannen si avgjerd om godkjenning av vedtekter for næringsfond:

Etter Industrikonsepsjonslova sin § 2, 3. lekken nr. 13, 6. lekken og Vassdragsreguleringslova sin § 11 nr. 2, 2. lekken, kan kommunen klage på Fylkesmannen si avgjerd etter nærare reglar fastsett av departementet.

I punkt 1.3 er det bestemt at kommunen kan klage på Fylkesmannen si avgjerd til Kommunal- og regiondepartementet. Med "kommunen" meiner ein kommunestyret.

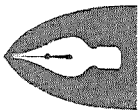
§ 8. ÅRSMELDING:

Det skal leggjast fram ei melding til kommunestyret om bruken av fondet kvart år. Gjenpart av denne meldinga skal sendast Fylkesmannen og fylkeskommunen.

§ 9. GODKJENNING AV VEDTEKTER:

Vedtektene kan endrast etter vedtak i kommunestyret. Vedtaket treng godkjenning av Fylkesmannen. Kopi av godkjende vedtekter skal sendast fylkeskommunen.

VOLDA KOMMUNE

Servicekontoret

Administrasjonen

Arkivsak nr:	Løpnr:	Arkivkode	Avd/Saksbehandlar	Dato
2013/821	1033/2014	242	SVK/ US	03.02.2014

MELDING OM POLITISK VEDTAK - NÆRINGSFONDA - RETNINGSLINER FOR BRUKEN

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 30.01.14, hadde føre ovannemnde som sak PS 6/14, der det vart gjort slikt vedtak:

- 1. Kommunestyret godkjenner disponering av næringsfond-kraft for 2014 som går fram i saksutgreinga under punktet vurdering/konklusjon.*
- 2. Kommunestyre godkjenner forslag til reviderte lokale retningslinjer for bruken av næringsfond fylke/stat, jfr. vedlegg 4 i denne saka, og som kjem i tillegg til retningslinjer vedteke av fylkeskommunen.*

Sakutgreinga følger vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Unni Strand
sekretær

Kopi til:
Saksbehandlar Per Ernst Lundberg

Postadresse:
Stormyra 2
6100 Volda

postmottak@volda.kommune.no
Telefon: 70058886

Telefaks:
70058701 70058701

www.volda.kommune.no
Org. nr: 939 760 946

Bankgrø:
3991.07.81727

SAKSDOKUMENT

Saksbehandlar: Per Ernst Lundberg   Arkivsak nr.: 2013/821
Arktivkode: 242

Utvalsaksnr	Utvål	Møtedato
14/14	Formannskapet	21.01.2014
6/14	Kommunestyret	30.01.2014

NÆRINGSFONDA - RETNINGSLINER FOR BRUKEN

Handsaming i kommunestyret:

Jan Henning Egset reiste spørsmål om han var ugild. Han er adm. dir. i Studentsamskipnaden som er medarrangør for arrangement som har motteke tilskot. K1 §40, jf Fv1 §6, 1. ledd, bokstav e, nr. 2.

Gunnar Strøm reiste spørsmål om han var ugild. Han har ei aktiv rolle for festivalar som er søkjær av tilskot. K1 §40, jf Fv1 §6, 2. ledd.

Dei tok ikkje del i handsaminga av og røystinga over spørsmålet om deira gildskap.

Røysting vedk. ugildskap:

Jan Henning Egset vart samrøystes kjend gild. Han tok sete.

Gunnar Strøm vart samrøystes kjend gild. Han tok sete.

Jan Heltné, H, kom med fylgjande framlegg som alternativ til pkt. 1:

*Kommunestyret godkjenner disponering av næringsfond-kraft for 2014 som det går fram i saksutgreininga under punktet vurdering/konklusjon med desse endringane:
Rådgjevarstilling kr. 100.000,- går ut og til disposisjon for ordførar vert redusert til kr. 50.000,-*

Seinare under handsaminga trekte Jan Heltné sitt framlegg.

Røysting:

Tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedteken.

Vedtak i Kommunestyret - 30.01.2014

- 1. Kommunestyret godkjenner disponering av næringsfond-kraft for 2014 som går fram i saksutgreininga under punktet vurdering/konklusjon.*

2. *Kommunestyre godkjenner forslag til reviderte lokale retningslinjer for bruken av næringsfond fylke/stat, jfr. vedlegg 4 i denne saka, og som kjem i tillegg til retningslinjer vedteke av fylkeskommunen.*

Handsaming i formannskapet:

Jan Henning Egset reiste spørsmål om han var ugild. Janfør forvaltningslova § 6 1. ledd, bokstav e, nr. 2. Han tok ikkje del i handsaming og røysting over spørsmål om ugildskap.

Røysting over ugildskap:

Jan Henning Egset vart samrøystes kjent ugild.

Helge Hamre var ikkje tilstades under røystinga.

Røysting (sju røysteføre):

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Tilråding i Formannskapet - 21.01.2014 til Kommunestyret:

1. *Kommunestyret godkjenner disponering av næringsfond-kraft for 2014 som går fram i sakutgreiinga under punktet vurdering/konklusjon.*
2. *Kommunestyre godkjenner forslag til reviderte lokale retningslinjer for bruken av næringsfond fylke/stat, jfr. vedlegg 4 i denne saka, og som kjem i tillegg til retningslinjer vedteke av fylkeskommunen.*

Jan Henning Egset tok sete.

Administrasjonen si tilråding:

1. *Kommunestyret godkjenner disponering av næringsfond-kraft for 2014 som går fram i sakutgreiinga under punktet vurdering/konklusjon.*
2. *Kommunestyre godkjenner forslag til reviderte lokale retningslinjer for bruken av næringsfond fylke/stat, jfr. vedlegg 4 i denne saka, og som kjem i tillegg til retningslinjer vedteke av fylkeskommunen.*

Vedleggsliste:

1. Vedtekter Næringfond (kraft)
2. Retningslinjer kommunalt næringfond (stat/fylke)
3. Gjeldande lokale retningslinjer for bruken
4. Forslag til reviderte lokale retningslinjer
5. Utlysning næringfond fylkeskommune (stat/fylke), publisert i Møre og på heimesidene til kommune, Volda Næringsforum og Sunnmøre Kulturnæringshage i sept. -13.

Uprenta saksvedlegg:

Orienteringar om fonda:

- <http://www.volda.kommune.no/Modules/servicecategory.aspx?ObjectType=Category&Category.ID=860>
- <http://www.sknh.no/dette-far-du-hjelp-til/stonadsordningar-volda/>
- <http://voldaforum.no/stonadsordningar/>
- <https://regionalforvaltning.no/Startside/VelkommenStotteordning.aspx?Forvalter=Volda+kommune>

Samandrag av saka:

Det vert gjort framlegg om disponering av næringfond-kraft for 2014 og reviderte lokale retningslinjer for bruken av næringfond.

Saksopplysningar:

Kommunestyret tok i møte 20.6.13, sak 79/13, årsrapport for næringfond-kraft 2012, til vitende. I saksutgreiinga skreiv eg m.a. følgjande om bruken av fondet: "Bruken av kraftfondet er regulert av vedtektene for fondet, jfr. vedlegg 3a. Eg viser til at kommunestyret i samband med årsrapport for fondet 2009, sak 77/10, 17.6.10, gjorde slikt vedtak om bruken av fondet: "Kommunestyret held på gjeldande vedtekter og retningslinjer for bruken av fondet....". Formannskapet har i møte 23.4.13 drøfta bruken av fondet i samband med handsaming av ymse løyvingssaker. Eg vil i ei eiga saka kome med forslag til endring av retningslinjene, jfr. også signal om dette i f-sak 74/13 i møtet 23.4.13."

I den nemnde f-sak 74/13, sam gjeld støtte til Dei Nynorske Festspela, skreiv eg m.a. slik: "Eg vil i ei seinare sak kome med framlegg om at det få næringfondet(kraft) vert sett av årleg beløp til festivalane, og at dette beløpet vert disponert administrativt, og knytt då tilmarknadsføringsiltak, jfr. dei ulike sakene i dette møtet. Dette vil lette saksbehandlingsa, og gje føresetlege vilkår å halde seg til."

Stoda i dag er altså at kommunen har to næringfond:

1. Kommunalt næringfond (kraftfond)
2. Næringfond med midlar frå fylkeskommune (statsmidlar)

Frå desse fonda kan det søkjust om midlar til næringføremål generelt. For næringfond-kraft er det eigne vedtekter, jfr. vedlegg 1. For næringfond med midlar frå fylkeskommunen gjeld eigne retningslinjer for bruken, jfr. vedlegg 2. Felles for begge er at lokale prioriteringar kan

leggast til grunn, så lenge dei ligg innafør dei generelle retningslinjene. Såleis vert det i Volda normalt ikkje gjeve støtte til: importverksemd, detaljhandel/butikketableringar, kafé- og restaurantverksemd, tradisjonell konsulentverksemd/bedriftsrådgiving, helse-/velværetilbod, web-design, nettbuikk; jf. dei lokale retningslinjene vedlegg 3. Bakgrunnen for å avgrense bruken er å hinder konkurransevriding innafør dei nemnde bransjane.

Kommunen står noko friare bruken av midlane frå kraftfondet, då det i dei generelle retningslinjene står at " *Fondet skal i hovudsak nyttast til næringsføremål. Fondet kan og nyttast til kommunale fellesiltak.* " I fleire år har det vorte gjeve støtte til marknadsføring av ulike festivalar, då fondstyret har sett på festivalane som del av marknadsføring/ omdømebygging av Volda, noko som også kjem fleire til gode, ikkje minst andre næringsdrivande.

Årleg tilvekst på næringsfond-kraft er no på kr. 690.000,-, med tillegg av renter (stipulert til kr. 25.000,-). Med restsaldo utdisponert 2013 på kr. 100.000,-, vil det i 2014 vere til **disposisjon kr. 815.000,-**. Når det gjeld disponeringa er det nokre faste postar:

- Sidan 2006 har det vore sett av kr. 200.000,- til rådgjevarstilling næring, jfr. k-sak 67/05. I budsjettvedtak for 2014 har kommunestyret vedteke å redusere finansieringa av rådgjevarstillinga frå kraftfondet med kr. 100.000,-.
- Det har siste åra vore nytta midlar frå næringsfond-kraft til delfinansiering av satsinga Sumnøre Kultur næringshage (150.000,- i 4 år frå og med 2010). I sak om avtale med fylkeskommunen om vidare stasing på www.hoppid.no, vart det i f-sak 139/13 signalisert vidare løyving til Sumnøre Kultur næringshage AS på kr. 150.000,- pr. år i avtaleperioden 2014-16
- For 2014 har kommunestyret i budsjettvedtaket disponert kr. kr. 219.000,- til kommunal eiemedel Studiebygd A-prosjektet.

Når det gjeld næringsfond fylkeskommune (statsmidlane) var det ei lang periode at kommunen ikkje fekk midlar til dette fondet. Men frå 2011 fekk kommunen på nytt midlar. Pr. desember 2013 var det til disposisjon kr. 313.582,-. I tillegg til desse midlane kjem kr. 70.000,- som det lokale hoppid.no-kontoret får frå fylkeskommunen til å yte støtte til avklaring av forretningsidear.

Vurdering og konklusjon:

Som eg har skrive innleingsvis vil eg rår til at det, i tillegg til dei disponeringar kommunestyret alt har gjort, vert sett av årleg beløp frå kraftfondet til festivalane, og at dette beløpet vert disponert administrativt, og knytt då til marknadsføringstiltak,. Dette vil lette sakshandsaminga, og gje føreseielege vilkår å halde seg til. Eg foreset at festivalane på vanleg måte må søkje på midlane med naudsynt dokumentasjon på www.regionalforvaltning.no. Eg rår til at det vert sett av løyving som i 2013 til kvar festival, med unntak av Dei Nynorske Festspele, der eg rår til kr. 75.000,-, som er den summen Ørsta har avsett.

Fornannskapet har tidlegare drøfta at ordførar i påkomande tilfelle bør ha fullmakt til å kunne nytte nokre midlar til tiltak som skulle kome på, t.d. td. marknadsføring, arrangement i kommunal regi med fokus på utvikling og etablering, utgreiingstiltak mv. Eg rår til at det vert sett av kr. 100.000,- til dette.

Disponeringa av næringsfond-kraft for 2014 rår eg då til vert til vert slik: Ramme 2014: kr. 815.000,-

• Hoppid.no- Summøre Kulturnæringshage	kr. 150.000,-
• Rådjevarstilling	kr. 100.000,-
• StudiebygdA-prosjektet	kr. 219.000,-
• Til disposisjon for ordførar	kr. 100.000,-
• Dei Nynorske Festpela	kr. 75.000,-
• Veka	kr. 20.000,-
• X2	kr. 20.000,-
• Kammermusikkfestivalen	kr. 20.000,-
• DokFilm	kr. 20.000,-
• Animasjonsfestivalen	kr. 20.000,-
• Naturfestivalen	kr. 10.000,-
	<u>kr. 10.000,-</u>
Rest til disposisjon:	kr. 61.000,-

Når kommunen no igjen har fått midlar frå fylkeskommune til næringsfond til generelle næringsstiltak, vil søkjarar med gode forretningsidear framleis kunne søkje om støtte, jfr. *vedlegg 5*

Eg rår elles til at lokale reglar for prioritering når det gjeld bruken av næringsfond vert justert og vidareført i samsvar med *vedlegg 4*, i tillegg til dei generelle retningslinene jfr. *vedlegg 2*. Såleis at det normalt ikkje vert gjeve støtte til: importverksemd, detaljhandel/ butikketableringar, kafé- og restaurantverksemd, tradisjonell konsulentverksemd/ bedriftsrådgiving, helse-/velværetilbod, web-design og nettbuikk og liknande.

Helse og miljøkonsekvensar:

Er vurdert i k-sak 79/13.

Økonomiske konsekvensar:

Med ei disponering av næringsfond-kraft som omtalt ovanfor, vil tidlegare støtta tiltak av eit visst omfang normalt ikkje kunne komast i møte, t.d. kjøp av mjølkevoter, midlar til utgreiing kraftutbygging osv. Men kommunen vil, om ordninga med årleg fylkeskommunalt tilskot til næringsfond held fram, ha midlar til fordeling til søkjarar som fyller kriteria jfr. *vedlegg 2* og 4. Vidare har hoppid.no-kontoret midlar til avklaring av forretningsidéar.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ingen

Rune Sjurgard
rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:
Administrasjonen

VEDTEKTER FOR BRUK OG FORVALTNING AV NÆRINGSFOND I VOLDA KOMMUNE (KRAFTFONDET)

Vedtekne av Volda kommunestyre i møte den 26.05.94, sak 89/94, redigert 17.6.09, sak 77/10.

Godkjent av Fylkesmannen i Møre og Romsdal den 5.11.96

§ 1. HEIMEL, KAPITAL OG AVKASTING:

- a) Fondskapitalen er:
Næringsfond på kr. 100.000,- innbetalt av L/L Tussa Kraft i medhald av
konesjonsvilkåra for Åmæla kraftverk, jmfør kgl. resolusjon av 16.06.72.

Fondskapitalen kan berre nyttast til lån, herunder ansvarlege lån, og/eller avsettast til garantifond.

- b) Avkastinga er:

Årlege konesjonsavgifter som blir innbetalt av L/L Tussa Kraft i medhald av
konesjonsvilkåra for Åmæla kraftverk og Dale Kraftverk.

Andre konesjonsinntekter som blir innbetalt til kommunen.

Renter og annan avkasting på fondskapitalen.

Avkastinga kan nyttast til næringsføremål og lån på vilkår.

§ 2. FØREMÅL:

Fondet skal i hovudsak nyttast til næringsføremål. Fondet kan og nyttast til kommunale fellestiltak.

Av fondet kan det sefjast av midlar til disposisjon for støtte til prosjekt med lågare kapitaltrøng enn det som er aktuelt for finansiering frå distriktspolitiske virkemidlar som vert forvalta av fylkeskommunen.

Prosjekt som kan føre til auke sysselsetting for kvinner og ungdom bør prioriterast.

Det kan ikkje gjevast støtte til sanering av gjeld eller til den løpande drift av verksender eller kommunen. Det bør heller ikkje gjevast støtte til verksemd som tek i mot store overføringar over statsbudsjettet.

§ 3. STØTTIFORMER:

Støtte kan gjevast som lån. Vidare kan det stillast garanti for kommunale tiltak i den grad dei er gyldige garantiføremål etter § 51 i kommunelova; jmfør departementet sine forskrifter om kommunale garantiar.

Frå avkastinga kan det og gjevast tilskot og lån på vilkår. Midlane bør ikkje nyttast til aksjeteikning i private verksemdar. Dersom det vert teikna kommunale aksjar, kan ikkje dette utgjere meir enn 30 % av aksjekapitalen i verksemda. Denne avgrensinga gjeld ikkje utviklingselskap, utlei bygge o.l. som kommunen etablerer i samarbeid med private interessentar.

§ 4. STØTTEVILKÅR:

Samla støtte frå fondet til private næringsstiltak skal som hovudregel ikkje overstige 50 % av den totale kapitaltrongen for eit prosjekt. Ved prosjekt som er særleg viktige for kvinner og ungdom og ved nytetableringar, kan det gjevast inntil 75 % støtte. Støtta (tilskot og eventuelt subsidielement i lån med nedsett rente) skal vere avgrensa slik:

Maksimal støtte må ligge innanfor ei maksimumsgrense på kr. 400.000,- (50.000,- Euro) til eit og same føremål i ei og same bedrift i ei treårsperiode. Bedrifter som tek i mot støtte pliktar å opplyse om at ein har mottoke støtte frå offentlege midlar innan utløpet av treårsperioden (det vert vist til EØS-avtalen sitt regelverk for offentleg støtte, reglane for bagatellmessig støtte, de minimis).

§ 5. FORHOLDET TIL INTERNASJONALE PLIKTER PÅ STØTTEOMRÅDET:

Bruken av fondet må vere i samsvar med dei internasjonale regelverka Noreg har slutta seg til på statsstøtteområdet.

§ 6. FORVALTNING:

Formannskapet er fondsstyre. Det er høve til å delegerer avgjerdsmynde frå fondstyret til administrasjonen innanfor nærare gjevne fullmaktgrensar.

Fondsmidlane skal plasserast på renteberande konto slik at midlane er disponible til ei kvar tid. Renter og avdrag skal først attende til fondet.

§ 7. KLAGE:

a) Legalitysklage:

Etter § 59 i kommunelova kan tre eller fleire medlemmer av kommunestyret saman bringe ei avgjerd i eit folkevald organ inn for departementet for å kontrollere at avgjerda er lovleg. Departementet sitt mynde til å avgjere slik klager er delegert til Fylkesmannen, jmfør departementet sitt rundskriv H 25/92 av 1.6.93. Fristen for å kreve legalityskontroll er ved forskrift av 13.1.93, jfr. rundskriv H-4/93, sett til 3 veker frå det tidspunktet vedtaket vart gjort.

b) Forvaltningsklage (partsklage):

Vedtak om avslag på søknad om støtte må sjåast som enkeltvedtak etter § 2 i Forvaltningslova. Etter Forvaltningslova sin § 28 2. lekken kan enkeltvedtak gjort av forvaltningsorgan i medhald av kommunelova klaga til kommunestyret eller til særskilt klagenemnd. Når vedtaket det er klaga på er gjort av kommunestyret, er

departementet klageinstans. Departementet sitt mynde til å avgjere forvaltningsklager er delegert til Fylkesmannen, jmfør rundskriv H-25/92 av 1. juni 1993.

- c) Høve til å klage har den som er part i saka eller annan med rettsleg klageinteresse. Klage over Fylkesmannen si avgjerd om godkjenning av vedtekter for næringsfond:

Etter Industrikonsepsjonslova sin § 2, 3. lekken nr. 13, 6. lekken og Vassdragsreguleringslova sin § 11 nr. 2, 2. lekken, kan kommunen klage på Fylkesmannen si avgjerd etter nærare reglar fastsett av departementet.

I punkt 1.3 er det bestemt at kommunen kan klage på Fylkesmannen si avgjerd til Kommunal- og regiondepartementet. Med "kommunen" meiner ein kommunestyret.

§ 8. ÅRSMELDING:

Det skal leggst fram ei melding til kommunestyret om bruken av fondet kvart år. Gjenpart av denne meldinga skal sendast Fylkesmannen og fylkeskommunen.

§ 9. GODKJENNING AV VEDTEKTER:

Vedtektene kan endrast etter vedtak i kommunestyret. Vedtaket treng godkjenning av Fylkesmannen. Kopi av godkjende vedtekter skal sendast fylkeskommunen.

DEL 1 – Prinsipp og rammer for kommunale næringsfond

1. Kva er kommunale næringsfond?

Fylkeskommunen gjev årlege løyvingar til kommunale næringsfond frå dei statlege midlane til regional utvikling, kap. 551 post 60 i Statsbudsjettet. Beløpet vert fastsett i Handlingsprogram Verdiskaping.

2. Formål og prioriteringar

Kommunale næringsfond skal brukast til å styrke nyskaping, innovasjon og næringsutvikling i Møre og Romsdal. Unge, kvinner og innvandrarar skal prioriterast ved tildeling frå kommunale næringsfond.

Støtte frå kommunalt næringsfond skal ha ein utløyssande effekt. Det betyr at midlane skal bidra til at tiltak som elles ikkje ville ha blitt gjennomført, blir realisert. Det er ikkje tilstrekkeleg at støtte frå næringsfondet bidrar til å oppretthalde et tilbod.

3. Tildeling til kommunane

Fordeling av ramme til kommunane tek utgangspunkt i eit sett indeksar med grunnlag i statistiske data om demografi, arbeidsmarknad og sentralitet. I tillegg vert ein del av totalbeløpet sett av til skjønnsmessige justeringar. Endringar i indeksettet skal godkjennast av regional og næringsutvalet.

Skjønnsmessige justeringar av tildelt beløp kan gjerast med utgangspunkt i følgjande:

- Lokale strategiar. Reduksjon av tildeling kan vurderast dersom kommunen ikkje kan vise til politisk forankra strategiar for arbeidet med næringsutvikling. Strategiane kan synleggjerast gjennom kommuneplan, sektorplan eller anna politisk vedtak.
- Rapporteringskrav. Reduksjon av tildeling kan vurderast dersom rapport manglar eller er ufullstendig, jfr. pkt. 14, eller dersom det er gjeve støtte til prosjekt som er i strid med retningslinjer for bruk.
- Fondsakkumulering. Reduksjon av tildeling kan vurderast dersom ein kommune over tid, og utan forankring i langsiktige planer, akkumulerer midlar på det kommunale næringsfondet.
- Særskilde satsingar: Auka tildeling kan vurderast dersom dette kan bidra til måloppnåing innan særlege satsingar i fylkesplan/handlingsprogram verdiskaping.
- Andre vurderingar, som t.d. strukturelle problem i industrien og ekstra honorering av regionale næringsfond.

Før det vert gjort skjønnsmessige vurderingar skal kommunale kraftfond motreknast krone for krone, etter fråtrekk av et fribeløp på kr. 100.000.

Møre og Romsdal fylkeskommune skal innan 31. mars kvart år sende tildelingsbrev til kommunane. Tildelingsbrevet skal gi opplysningar om retningslinjer og vilkår, mål og satsingar i Fylkesplan og om krav og fristar til rapportering.

Kommunar som mottar kommunale næringsfond er:

- Sone I: Giske, Sula, Skodje, Ørskog, Ålesund, Molde
- Sone II: Fræna, Sykkylven, Hareid, Ulstein
- Sone III: Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Eide, Sandøy, Midsund, Vestnes, Haram, Stordal, Stranda, Volda, Herøy, Sande, Vanylven, Kristiansund
- Sone IV: Aure, Smøla, Halså,

4. Utbetaling til kommunane

Møre og Romsdal fylkeskommune betaler ut løyving til dei kommunale næringsfonda når KR D har mottatt og godkjent rapport frå føregående år via forvaltningssystemet RF13.50.

Kommunane skal plassere fondet på rentebærande konto. Renteinntekter skal ikkje brukast til andre formål enn kommunale næringsfond.

DEL 2: Forvaltning av kommunale næringsfond i kommunane

1. Styrande dokument

Lokale strategiar skal ligge til grunn for bruken av det kommunale næringsfondet. Kommunane kan utarbeide lokale retningslinjer for kommunalt næringsfond. Dersom kommunen delegerer forvaltningsansvaret til ein annan forvaltar må kommunen utarbeide oppdragsbrev eller avtale som inneheld vilkår for forvaltning og bruken av midla. Det omfattar blant anna informasjon om ordninga, behandle søknader, gjere vedtak om tildelingar, skrive tildelingsbrev, rapportere om bruken av midlar og føre kontroll.

2. Kunningjering

Høve til å søkje støtte frå kommunalt næringsfond skal kunningjerast. Kunningjeringa må opplyse om målgruppe, formålet med ordninga, tildelingskriterium, kva opplysningar som trengst i søknaden og eventuell søknadsfrist.

3. Søknad

Kommunale næringsfond kan tildelast på grunnlag av søknad. Kommunane kan utarbeide egne søknadsskjema eller bruke elektronisk søknad via www.regionalforvaltning.no

Søknaden skal innehalde bakgrunn for prosjektet, presise og realistiske mål, oversikt over aktivitetar med framdriftsplan, budsjett med kostnadsoverslag samt finansieringsplan og oversikt over mottatt offentlig støtte dei siste tre årane.

4. Satsar for eigeninnsats

Ved utreking av kapitalbehov inngår normalt reine pengeutlegg. Unntaksvis kan eigen arbeidsinnsats reknast inn i kapitalbehovet. Eigeninnsats for privatpersonar kan prissetast inntil kr.200,- pr. time. Det skal først timeliste for dokumentasjon. Dersom tilskotsmottakaren er eit

regnskapspliktig selskap som bruker egne tilsette i form av eige arbeid, må selskapet kostnadsføre eigeninnsatsen i regnskapet for at det skal kunne vere del av godkjent kostnadsgrunnlag. I slike tilfelle skal eigeninnsatsen prissettast til 1 promille av årslønn, maks kr.500,- pr. time.

Kommunane kan sjølv bestemme om dei godkjenner eigeninnsats som kostnadsgrunnlag.

5. Tiltak som kan støttast frå næringsfondet

Kommunale næringsfond kan brukast både til bedriftsretta tiltak, og til tilretteleggande tiltak i regi av kommunane eller andre organisasjonar. Det kan berre gjevast støtte til tidsavgrensa utviklingsprosjekt.

- Tilretteleggande tiltak: Det kan gjevast støtte til utviklingsprosjekt som legg til rette for auka vekst, verdiskaping og sysselsetting i regi av kommune eller organisasjonar. Det kan vere tiltak som omdømmebygging, marknadsføring, profilering, kompetanseheving, kurs, seminar, konferansar, konsulenthjelp, kommunalt nærings- og tiltaksarbeid, etablering av lokale nettverk og samarbeidstiltak m.m.

- Bedriftsretta tiltak: Det kan gjevast støtte til bedrifter og nyetablerarar. Tiltak kan vere investering i utstyr og maskiner, støtte til profilering/merkevarbygging, produktutvikling, kompetansehevingstiltak, kurs/seminar, marknadsundersøking, bedriftsutvikling, rådgjeving, nettverksbygging, e.l.

Støtte til investeringar i maskiner og utstyr kan berre gjevast i kommunane i sone III og IV.

Støtte til bedriftsretta kompetansehevingstiltak, for eksempel, kurs, seminar, nettverksbygging, konferanse, bedriftsutvikling, produktutvikling, konsulenthjelp, e.l. kan gjevast i alle kommunar.

6. Avgrensingar i bruk av kommunale næringsfond

Kommunale næringsfond kan ikkje brukast til følgjande tiltak:

- Renter, avdrag og refinansiering av lån, kausjon og garantier
- Kjøp av aksjar eller investering i eigenkapital uavhengig av organisasjonsformer
- Ordinær drift av verksemder. All støtte som ikkje er knytt til konkrete utviklingsprosjekt vert sett på som driftsstøtte. I bedrifter vil dette til dømes gjelde vedlikehald og utskifting av gammalt utstyr med nytt utstyr av same type.
- Investeringar i, og ordinær drift og vedlikehald av offentlige oppgåver. Det gjeld også kommunen sine ordinære oppgåver i nærings- og samfunnsutviklingsarbeid. Private verksemder som utfører kommunale oppgåver på vegne av det offentlige skal ikkje tildelast kommunale næringsfond.
- Fysisk infrastrukturtiltak i kommunane, som sentrumsutbygging, utbygging av industri/næringsareal, vegar, havner, vassverk m.m.

7. Andre vilkår

Et prosjekt skal ikkje gjevast støtte over lengre tid enn 3 år.

Bedriftsretta prosjekt med ei kostnadsramme over maksbeløp gitt i tildelingsbrev kan ikkje støttast frå næringsfondet, men bør i staden sendast Innovasjon Norge for vurdering.

Prosjekt med søknadsbeløp over halvparten av siste års tildeling til fondet skal drøftast med Møre og Romsdal fylkeskommune.

Bedriftsretta støtte skal ikkje vere av eit slikt omfang at det kan oppfattast som urettmessig konkurransevridande lokalt.

Både tilretteleggende og bedriftsretta tiltak kan støttast med inntil 50% av totale kostnader. Kommunane kan vurdere ein høgare finansieringsandel (inntil 75 %) til nyetablerarar.

Kommunane, eller den kommunen har gitt forvaltningsansvaret, kan bruke inntil 5 % av årets løyving til å dekke kostnader ved forvaltning av kommunale næringsfond.

Det kan ikkje gjevast tilsegn utover det som til ei kvar tid står på fondet. Det er ikkje lov å gi tilsagn basert på neste års bevilgning fra fylkeskommune. Kommunane kan skyte egne midlar inn fondet.

8. EØS avtalen og reglene om offentlig støtte

EØS-avtalen sin artikkel 61 forbyr som hovudregel offentlig støtte til næringslivet. Det er gitt ei rekke unntak frå dette, for eksempel bagatellmessig støtte. Kommunale næringsfond er bagatellmessig støtte. Det kan gjevast inntil 200.000 euro bagatellmessig støtte over ein rullerande treårs periode. Det er bedrifta sitt ansvar å oppgi tidlegare mottatt bagatellstøtte i søknaden.

Det kan ikkje gjevast støtte som er i strid med internasjonale avtalar der Norge er part. Det kan derfor ikkje gjevast støtte til primær stållproduksjon, til transport eller til direkte eksportkostnader, inkludert etablering og drift av distribusjonsnettverk.

Dersom EFTA's overvakingsorgan ESA finn at støtte er gitt i strid med regelverket om offentlig støtte i EØS avtalen, kan ESA krevje at støtta blir tilbakebetalt.

9. Tildelingar

Tilskot skal tildelast på grunnlag av søknad. Avgjerse om tildeling av tilskot skal vere skriftlig dokumentert. Det gjeld også elektroniske søknader. Tildelingsbrev skal sendast kvar enkelt tilskotsmottakar. Tildelingsbrev skal innehalde:

- Formål, dvs. kva tiltak tilskotet skal brukast til
- Tilskotsbeløp
- Utbetalingsvilkår
- Vilkår for bruken av tilskotet og eventuell frist for mottakar til å akseptere vilkåra
- Krav til rapportering
- Informasjon om kontrolltiltak som kan bli iverksett
- Moglege reaksjonsformer dersom mottakar ikkje opptrer i samsvar med forutsetningane for tilskotet
- Klagerett, jfr. kommuneloven §29 og forvaltningsloven §28.

For tilskot over kr. 100 000,- skal tilskotsmottakar skriftleg akseptere at tilskotet er mottatt med dei vilkåra som gjeld. Kommunane kan sjølve avgjere om det skal krevjast skriftleg akseptbrev for tilsegn under kr.100.000,-.

10. Utbetaling

Tilskotsmottakar skal føre separat regnskap for bruken av tilskotet. Sluttutbetaling skal i utgangspunkt skje etterskotsvis mot rapport og regnskap. Kommunane kan vurdere vilkår for delutbetalingar men det skal ikkje betast ut meir enn 75% av tilskotet før prosjektet er avslutta og slutt rapport godkjent.

For tilskot over kr.100.000 vert det krevd revisorattestert regnskap og prosjektrapport.

Tilskotsmottakar som ikkje er revisjonspliktig kan få regnskapet stadfesta av autorisert regnskapstører. Kommunane kan vurdere om det krevst attest frå revisor/autorisert regnskapstørar for tilsegn under kr.100.000.

11. Oppfølging og kontroll

For å sikre korrekt saksbehandling ved tildeling og utbetaling av tilskot, skal dei som forvaltar tilskot ha etablert system, rutinar og tiltak som skal førebyggje, avdekke og korrigere feil og manglar, jfr §14 Intern kontroll i Reglement for økonomistyring i staten og kapittel 6 forvaltning av tilskotsordningar i bestemmelser om økonomistyring i staten.

12. Rapportering til fylkeskommune og KR D

Forvaltar av næringsfond skal kvart år rapportere om bruken av næringsfond via KR D sine forvaltningssystem(RF13.50). Rapporteringsfristen står i det årlege tildelingsbrevet frå Møre og Romsdal fylkeskommune. Møre og Romsdal fylkeskommune betalar ut ny løyving til kommunalt næringsfond i den enkelte kommune når KR D har mottatt og godkjent rapport via forvaltningssystem(RF13.50) frå føregåande år.

NÆRINGSFONDA FOR VOLDA.

Kommunen har næringsfond til disposisjon i høve direkte støtte til private nærings tiltak.

Då desse midlane er avgrensa, vert følgjande lagt til grunn for prioriteringa av bruken:

Det vert normalt ikkje gjeve støtte til: importverksemd, detaljhandel/buikketableringar, kafé- og restaurantverksemd, tradisjonell konsulentverksemd/bedriftsrådgiving, helse- /velværetilbod, web-design, nettbutikk.

I dei tilfelle der det er nødvendig med noko form for autorisasjon e.l., blir det ikkje gjeve støtte før slik ligg føre.

Ved etablering av handverksbedrifter skal søkjer ha nødvendig fagbrev.

Det vil i hovudsak ikkje bli gjeve støtte til:

- rullande materiell (bil og tilhenga
- kontorutstyr og -maskiner
- handverktøy
- bygningar (her unntatt produksjonsanlegg)

Det blir ikkje løyvd midlar til tidlegare støtta tiltak før det har gått minst 5 år frå første gong det vart gjeve støtte til tiltaket. Dette hindrar ikkje at eventuelle nye eigarar kan søkje støtte til supplerande investeringar eller bedriftsutviklings tiltak.

Vidare i tilfelle sal/nedlegging:

- Dersom verksemda blir selt eller nedlagt i løpet av 2 år frå tilsegn om støtte vert gjeve, skal næringsutvalet kunne krevje attendebetalt høvesvis del av innvilga tilskot etter nærare vurdering.

Ved nyetableringar vil det etter nærare vurdering også kunne bli sett følgjande vilkår:

- Det er eit vilkår at søkjar vil ta del i etableraropplæring, t.d. Etablerarskulen. Fondsstyret vil dekkje 50 % av kostnadane til denne på vanleg måte.

Utover dette vil søknader bli handsama individuelt og vurdert i kvart einskild tilfelle.

Midlar frå Næringsfondet vert rekna som skattbar inntekt for søkjar.

NB! Alle brev og søknader til kommunen (saksdokument) er etter Offentleglova opne for innsyn. Kommunen vil vurdere evt. unntak frå dette i samsvar med reglane i kap. 3 i nemnde lov i kvart einskild tilfelle (sjå Lov om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd av 19.5.06).

Fondsstyret vil elles sjå positivt på søknader om midlar til fellestilltak initiert av næringslaga i kommunen.

NÆRINGSFOND FOR VOLDA.

Kommunen har næringsfond til disposisjon i høve direkte støtte til private nærings tiltak.

Søknad om midlar skal skje via
<https://regionalforvaltning.no/Startside/VelkommenStotteordning.aspx?Forvalter=Volda+kom+mune>

I tillegg til dei generelle retningsline fastsett av fylkeskommunen, vert følgjande lagt til grunn for prioriteringa av bruken:

Det vert normalt ikkje gjeve støtte til: importverksemd, detaljhandel/butikketableringar, kafé- og restaurantverksemd, tradisjonell konsulentverksemd/bedriftsrådgiving, helse- /velværetilbod, webdesign, nettbutikk.

I dei tilfelle der det er nødvendig med noko form for autorisasjon e.l., blir det ikkje gjeve støtte før slik ligg føre. Ved etablering av handverksbedrifter skal søkjer ha nødvendig fagbrev.

Det vil i hovudsak ikkje bli gjeve støtte til:

- rullande materiell (bil og tilhengar)
- kontorutstyr og -maskiner
- handverktøy
- bygningar (her unntatt produksjonsanlegg)

Det blir ikkje løyvd midlar til tidlegare støtta tiltak før det har gått minst 5 år frå første gong det vart gjeve støtte til tiltaket. Dette hindrar ikkje at eventuelle nye eigarar kan søkje støtte til supplerande investeringar eller bedriftsutviklings tiltak.

Vidare i tilfelle sal/hedlegging:

- Dersom verksemda blir selt eller nedlagt i løpet av 2 år frå tilsegn om støtte vert gjeve, skal fondsstyret kunne krevje attendebetalt høvesvis del av innvilga tilskot etter nærare vurdering.

Utover dette vil søknader bli handsama individuelt og vurdert i kvart einskild tilfelle.

Midlar frå Næringsfond vert rekna som skattbar inntekt for søkjar.

NB! Alle brev og søknader til kommunen (saksdokument) er etter Offentleglova opne for insyn. Kommunen vil vurde evt. unntak frå dette i samsvar med reglane i kap. 3 i nemnde lov i kvart einskild tilfelle (sjå Lov om rett til insyn i dokument i offentleg verksemd av 19.5.06).

08.07.2013

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Rune Totland

Arkivsak nr.: 2016/1928

Arkivkode: T51

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
233/16	Formannskapet	29.11.2016
	Kommunestyret	24.11.2016

VEGLYS KRUMSVIKA MØRENETT BYGGER NED LUFTSPENN

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret finn ikkje å kunne løyve kr 893 000 til investering i gatelys for fire husstader langs kommuneveg Vika i Krumsvika.

Eingongskostnad på kr 75.000,- i riving av det kommunale veglysanlegget langs kommuneveg Vika vert dekt over drifta til teknisk sektor.

Vedleggsliste:

1. E-post dialog mellom Teknisk sjef i Volda kommune og Mørenett.

Uprenta saksvedlegg:

Ingen

Samandrag av saka:

Mørenett driv i desse dagar og legg kabel mellom Stramshamn og Folkestad. I den samanheng fjerner dei luftspenn. Veglysanlegget til Volda kommune, i kommuneveg Vika, er i dag ein del av dette luftspennet.

Volda kommune har då valet mellom å investere Kr 893.000 inkl mva i nytt veglysanlegg, eller å la Mørenett fjerne det eksisterande veglysanlegget til ein omtrentleg kostnad på kr 75.000 denne kostnaden kjem på begge alternativa.

Mørenett må ha svar på kva for løysing vi vel innan 03/12-16.

Saksopplysningar/fakta:

Mørenett driv i desse dagar og legg kabel mellom Stramshamn og Folkestad. I den samanheng fjerner dei luftspenn. Veglysanlegget til Volda kommune, i kommuneveg Vika, er i dag ein del av dette luftspennet. Veglyset langs denne vegen vart etablert den gongen Volda kommunale E-verk avgjorde kvar der skulle etablerast veglys. Veglyset kan i dag ikkje reknast som fullgod gatebelysning, då det er over 100m mellom lyspunkt. Det er meir som sporadiske lyspunkt å rekne.

Volda kommune har no valet mellom å investere Kr 893.000 inkl mva (715 000 + mva) i nytt veglysanlegg, eller å la Mørenett fjerne det eksisterande veglysanlegget til ein omtrentleg kostnad på Kr 75.000,-, denne kostnaden kjem på begge alternativa, då det gamle lysanlegget må rivast uansett. Ev investering vil vere ei kapitalutgift ettersom kommunen da vil eige anlegget. Kostnaden med på 75 000 som kjem på uansett vert ei driftsutgift.

Volda kommune kan også velje å ta over det eksisterande anlegget og drifte dette sjølv med stort umiddelbart utskiftings- og vedlikehaldsbehov og krav. Administrasjonen ser ikkje at Volda kommune har kompetanse til å drifte eit slikt anlegg. Vedlikehalds behovet er av såpass stort omfang at det nok sikkert vil koste opp mot kostnaden med nytt veglysanlegg.

Vegen det her er snakk om er i Krumsvika, er 2150 m lang og har i dag 20 lyspunkt. Vegen er i snitt 3 meter brei og har mange svingar. Der er fire husstander med fastbuande langs denne strekninga. Vegen er mykje brukt som turveg for fastbuande på Folkestad.

Der er fleire kommunale vegar i Volda kommune som ikkje har kommunale veglys. Langs nokre av desse vegane bur der meir folk enn det gjer i Krumsvika, som til dømes i Hjartabygda.

Dersom der skal etablerast veglys på strekninga i framtida, vil det koste meir enn kr 893 000 då vi ikkje får fordel av å delta i eksisterande grøft, ilag med Mørenett.

Volda kommune har pr. i dag ikkje nokon politikk på kva for vegar som skal ha kommunalt veglys og kva for vegar som ikkje skal ha det. Dette må vera med i hovudplan for vegar, som skal utarbeidast i løpet av 2017.

VURDERING OG KONKLUSJON

Vurderingar i høve til kommuneplanen:

Helse og miljøkonsekvensar:

Vegen vert mindre attraktiv som turveg i mørketida og kan føre til mindre aktivitet og dårlegare folkehelse på Folkestad.

Økonomiske konsekvensar

Kostnaden med riving kr 75 000 kjem på uansett om ein investerer i nytt anlegg, eller om lysanlegget vert erstatta med nytt anlegg. Dersom kommunen investerer i nytt lysanlegg, vil kommunen få auka investering på kr 893 000 som enten må dekkjast ved ubrukt kapitalfond eller auka låneopptak. Utfordringa med for mange løyvingar som tappar kapitalfondet er at kommunen får svekka likviditet. Vidare medfører redusert kapitalfond redusert finansavkastning. Auka lånegjeld medfører auka kapitalutgifter på ca 35 000 i året.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Det kan verte vanskelegare for nødetatane å orientere seg ved uttrykking i mørketida.

Konklusjon:

For befolkning og besøkjande på Folkestad er det ein ulempe dersom veglysa i Krumsvika vert fjerna.

Kommunen har høg lånegjeld. Det er nyleg lagt fram framlegg til budsjett og økonomiplan for 2017 – 2020 der dette prosjektet ikkje var kjent nok i tide til å verte vurdert der. Ei så vidt stor investering som kommunen står fritt til å vurdere, bør sjåast i samanheng med økonomiplanen. Slik at dersom formannskapet vil gå for dette, så bør ein samtidig redusere tilsvarende investeringsbeløp i budsjettet for 2017. Med bakgrunn i fristen frå Møre-nett må saka handsamast i forkant av budsjettet. Det inneber også at formannskapet må gjere vedtak etter hasteparagrafen i kommunelova (§ 13), fordi myndet til å vedta investeringar og finansiere investeringane ligg til kommunestyret. Når det gjeld gatelys bør ein vurdere om investeringa skal gå til strekninga for 4 husstander, eller om ein vil prioritere andre vegstrekningar som har større trafikkbelastning. På den andre sida må ein også vurdere politisk kva ein vil prioritere investeringsmidlar til ut frå eit overordna perspektiv kva behov som er mest presserande i kommunen.

Ut frå ei samla vurdering og med bakgrunn i kommunen sin pressa økonomi, finn ikkje rådmannen å tilrå ei investering på kr 893 000 til gatelys på ei vegstrekning med 4 husstandar. Investeringsnivået i framlegget til budsjett- og økonomiplan er høgt, og det kan hende at kommunestyret i si budsjetthandsaming også vil ta denne ned ut frå ev ynske om å halde nede eigedomsskatten.

Rune Sjurgard
Rådmann

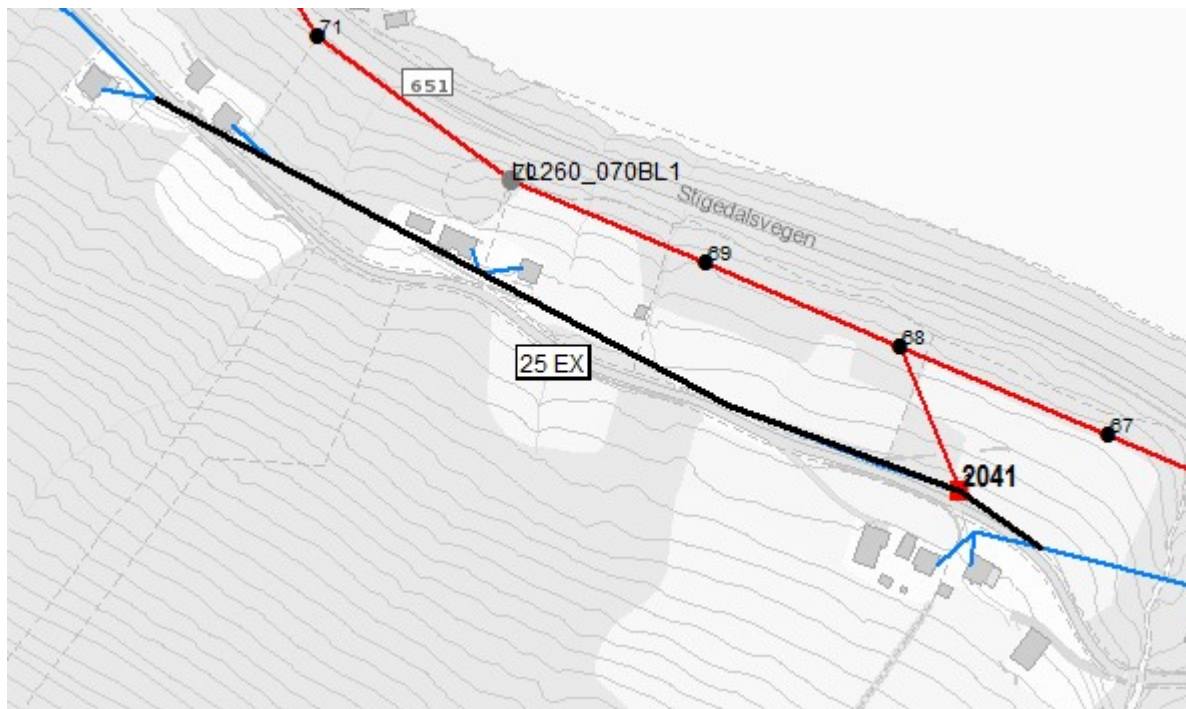
Rune Totland
teknisk sjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Hei.

Mørenett skal grave i år og neste år, og vi prøver å få med dei leidningsetatane som vi deler stolpar med i dag. Det gjeld veglys og telefon. Årsaka er todelt – det vert rimelegare for alle partar og det vert eit ryddig og mykje meir vedlikehaldsfritt anlegg til slutt. Det er ikkje mogleg for oss å forskottere noko

Kostnaden med berre å legge eit 75 kabelrøyr kjem på ca 280 000, og med 25 stk fundament ca 350 000.

I Krumsvika må der monterast styring og ca 420 m EX på dei stolpane Mørenett ikkje treng lenger. Reknar med at d kommunen ikkje vil ta over blank line, som heng der no. På dei andre stadane vil vi legge kabel til matepunktta.

Har de tid til synfaring?

Vennleg helsing

Oddmund Humberstet
Ingeniør
Mørenett AS

+47 91 85 25 60

Oddmund.Humberstet@Morenett.no

Fra: Rune Totland [mailto:Rune.Totland@volda.kommune.no]

Sendt: 21. oktober 2016 11:39

Til: Oddmund Humberstet <Oddmund.Humberstet@Morenett.no>

Kopi: Dag Dårflot <Dag.Darflot@volda.kommune.no>; Arve Folkestad <Arve.Folkestad@Morenett.no>

Emne: SV: Kabelgrøft Vika, Folkestad

Hei, det vart ein høg sum for eit vegstrekk der det bur lite folk. Dette er noko vi i tilfelle må innarbeide i budsjett for 2018, og la politikarane bestemme om dei vil investere 700.000 i krumsviklys. I utgangspunktet ynskje Volda kommune å behalde veglysanlegget slik det er i dag med lågspent i luft på trestolpar.

Dersom veglysa som er der i dag fjernast og ei investering på 700000 er nødvendig for å behalde lys på vegen, vil det verte ei omdømesak for Mørenett om dykk velgjer å gjennomføre nedbygginga av luftspennet.

Med Venleg Helsing

Rune Totland

Teknisk Sjef

rune.totland@volda.kommune.no

Tlf 99465002

www.volda.kommune.no

Fra: Oddmund Humberstet [<mailto:Oddmund.Humberstet@Morenett.no>]

Sendt: 20. oktober 2016 15:53

Til: Rune Totland; Asbjørn Aasebø

Kopi: Arve Folkestad

Emne: VS: Kabelgrøft Vika, Folkestad

Hei.

Viser ti I samtale med Rune Totland i dag.

Her er eit budsjett for kostnader på nytt veglysanlegg med 50W LED-armatur:

Kabelgrøft:	2150 m	100	215 000
<u>Nytt stålmasterlegg:</u>	<u>25 stk</u>	<u>20 000</u>	<u>500 000</u>
Sum:			715 000

Gjennomsnittleg avstand vert ca 85 m.

Vi håpar å kome i gang med kabelgrøft i neste veke – veke 43 med graving frå Krumsvikneset mot Krumsvik. Legg ved forslag til veglys med stålmaster på Krumsvikneset og grøftesnitt.

Vennleg helsing

Oddmund Humberstet

Ingeniør

Mørenett AS

+47 91 85 25 60

Oddmund.Humberstet@Morenett.no

Fra: Oddmund Humberstet

Sendt: 7. oktober 2016 11:35

Til: 'Rune Totland' <Rune.Totland@volda.kommune.no>; Asbjørn Aasebø <Asbjorn.Aasebo@volda.kommune.no>

Kopi: Arve Folkestad <Arve.Folkestad@Morenett.no>

Emne: Kabelgrøft Vika, Folkestad

Hei.

Mørenett ynskjer å starte graving i Vika frå Krumsvikneset mot Folkestad. Vi skal legge kabelrøyr for 22kV-linje og

lågspentnett på strekninga.

Vi ynskjer synfaring før arbeidet startar for å avklare korleis arbeidet bør utførast . Ma ser vi føre oss at det må leggst røyr i stikkrenner.

Vi ynskjer også fleire til å vere med i kabelgrøfta. Bård Lillefosse m fl kan vere interessert i å legge privat vassleidning om prisen vert låg nok. Telenor er ikkje interessert.

Men er kommunen interessert i å kable veglyset? Legg ved eit oversyn for veglys på strekninga. Mesteparten vart bygt i 1984, og der er fellesføring både med Mørenett og Telenor. Eg kan tenkje meg å nytte same modell som i Hjartåbygda for å bygge eit kabelnett – at kommunen kostar kr 100 pr m grøft, 75 kabelrøyr og ein sum for kvart lyspunkt (utlegg, fundament og helst mast med lys i).

Ynskjer snarleg tilbakemelding.

Vennleg helsing

Oddmund Humberstet
Ingeniør
Mørenett AS

+47 91 85 25 60

Oddmund.Humberstet@Morenett.no

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Rune Totland	Arkivsak nr.:	2016/1823
		Arkivkode:	Q14

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
234/16	Formannskapet	29.11.2016
	Kommunestyret	24.11.2016

REINVESTERING DALSBYGDVEGEN SIKRING MOT UTRASING.

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret vedtek å løyve Kr 750.000 inkl mva til sikringsarbeid på Dalsbygdvegen.

Investeringa vert dekt slik:

Bruk av ubunde investeringsfond	kr 600 000
Momskompensasjon	kr 150 000

Vedleggsliste:

- 1) Kart over aktuelt område
- 2) Epost frå Eldar Hjelle
- 3) Foto

Uprenta saksvedlegg:

Ingen

Samandrag av saka:

Ein parsell av Dalsbygdvegen er i ferd med å rase ut. Permanent reparasjon er naudsynt ved første høve. Permanent reparasjon må gjerast av eksterne med stor gravemaskin for etablering av nytt fundament og mur. Det er gjort eit kostnadsanslag på kr 750.000,- inkl mva.

Saksopplysningar/fakta:

Ein parsell av Dalsbygdvegen er i ferd med å rase ut. Dette er til fare for all ferdsel langs vegen og må utbetrast så snart som råd. Det er særskilt stor fare for tyngre køyrety som melkebil og transport til og frå gardane langs vegen. Volda kommune vil gjere umiddelbare tiltak for å unngå ulukker ved å sperre ytterkant av vegen og fylle grøfta i innerkant. Permanent reparasjon er naudsynt ved første høve. Permanent reparasjon må gjerast av eksterne krefter med stor gravemaskin for etablering av nytt fundament og mur. Estimert

kostnad med dette er kr 750.000,- inkl mva. Kva kostnaden vert vil først verte kjent når det er innhenta konkurrerende prisar på arbeidet.

Vurdering og konklusjon:

Utrasinga av Dalsbygdvegen må utbetrast permanent for å sikre liv og helse til dei som ferdast på denne vegen. Dette er eit tiltak der ein ikkje kan vurdere kor vidt tiltaket skal prioriterast eller ikkje. Vegen må vere trygg og i forsvarleg stand for allmenn trafikk.

Tiltaket er så vidt omfattande at det er her er snakk om investering og kan finansierast med kapitalinntekter. Som alternativ til lånefinansiering kan ein bruke av ubunde investeringsfond. Rådmannen rår til at tiltaket vert godkjent og at det vert finansert ved bruk av ubunde investeringsfond.

Helse og miljøkonsekvensar:

Ikkje å utbetre skade på Dalsbygdvegen vil ha negative helsekonsekvensar for alle som ferdast på og ved vegen, då ei utrasing kan medføre skader og død.

Økonomiske konsekvensar:

Reduserte renteinntekter ved at kapitalfondet vert redusert med kr 600 000.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Utbetring av vegen sikrar at nødetatar kan rykke ut til dei som bur langs vegen, oppom skadestaden.

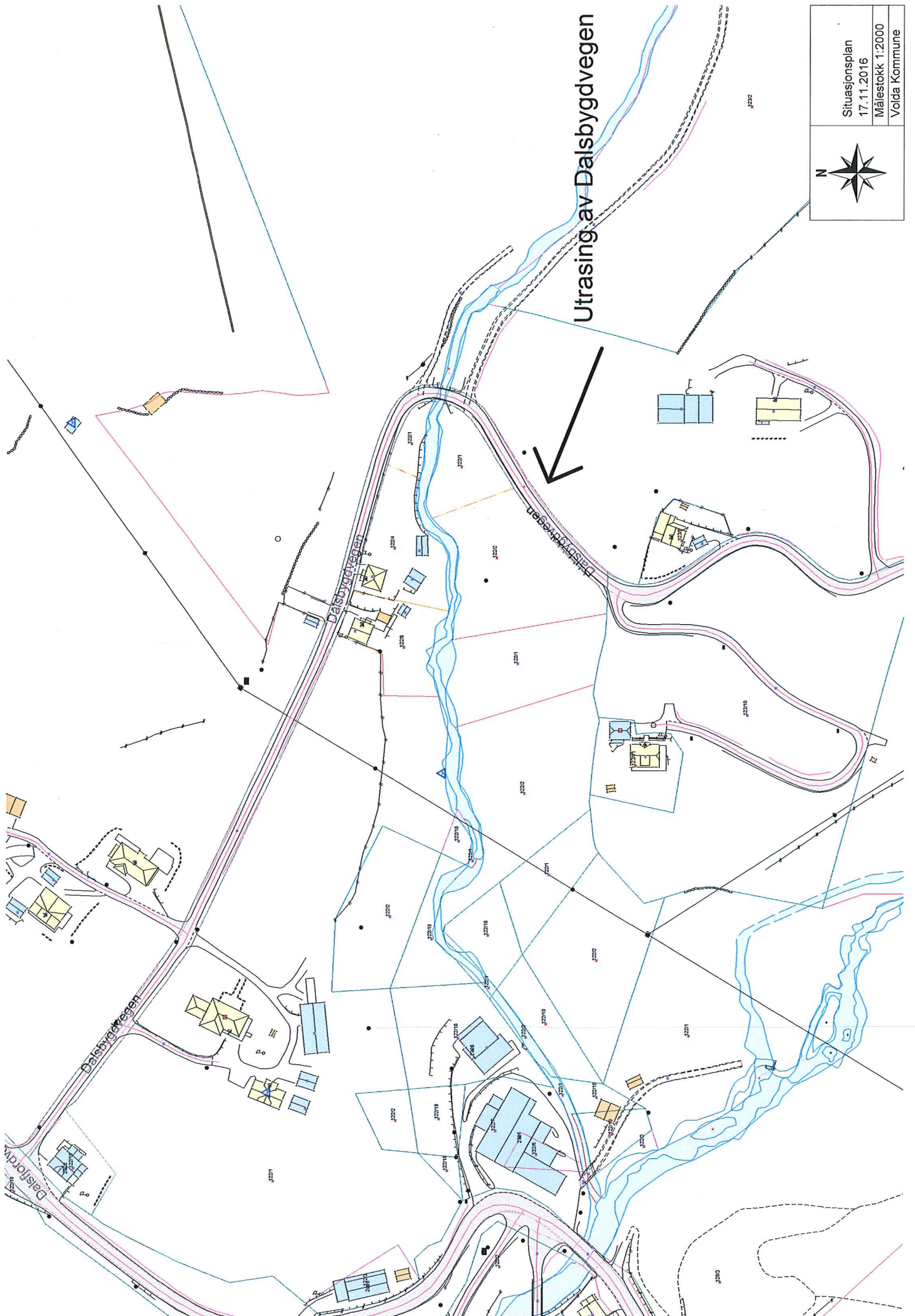
Rune Sjurgard
Rådmann

Rune Totland
teknisk sjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Økonomiavdelinga, her
Teknisk for oppfølging

	Situasjonsplan
	17.11.2016
	Målestokk 1:2000
Volda Kommune	

Utglliding på Dalsbygdvegen :

Vi har over tid registrert settningar i Dalsbygdvegen på strekkninga mellom Kyrkjebraua og avkjøyrsla til Myraskogane. Ved nøgnare ettersyn finn ein at støttemur og fylling er i ferd med å gli ut.

Dalsbygdvegen er einaste tilkomst til midtre og øvre del av Dalsbygda , og er soleis svært viktig for all transport. Privat , offentleg og i næring.

Det kan opplysast at årleg går det ca. 500 tonn mjølk , og eit usikkert tal tonn slaktedyr ut av Dalsbygda. Andre veggen går det ca. 300 tonn kraftfor, og ca. 60 tonn kunstgjødsel .

For dei som er avhengige av både leveranse og tilførsel som nemt ovanfor , vil ei utglliding skape store problem.

Vi vil derfor oppmode Ordføraren om å innvitere med relevant personale frå Tekn.avd. til ei snarleg synfaring.

Om ynskjeleg , ta kontakt på tlf. 95747957 eller e-post : hjelle@tussa.com

Med venleg helsing
Eldar Hjelle

Vedlegg : Foto frå den aktuelle staden

Kopi til Tekn.sjef

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Svein Berg-Rusten

Arkivsak nr.: 2016/1923

Arkivkode: 430

Utvaksaksnr	Utval	Møtedato
235/16	Formannskapet Kommunestyret	29.11.2016

FAGDAG I SEKTOR HELSE OG OMSORG

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret tek informasjon om fagdag i helse- og omsorgssektoren til vitende og vil innarbeide tiltaket i budsjettet og økonomiplanen for perioden 2017 – 2020.

Vedleggsliste:

Uprenta saksvedlegg:

I Lov om kommunale helse- og omsorgstenester

Forskrift om internkontroll for helse- og sosialtenesta

Hovudtariffavtalen kapittel 3 punkt 3.3

Omsorg 2020- Regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020. Helse-og sosialdepartementet.

St.meld. nr 29 (2012-2013), « Morgendagens omsorg». Helse-og sosialdepartementet.

St.meld. nr 11 (2014-2015), « Kvalitet og pasientsikkerhet 2013». Helse-og sosialdepartementet.

NOU, 2011:11, « Innovasjon i omsorg». Utval, leiar Kåre Hagen.

St.meld. nr 16 (2010-2011), « Nasjonal helse- og omsorgsplan». Helse-og sosialdepartementet.

St.meld. nr 26 (2014-2015), « Fremtidens primærhelsetjeneste- nærhet og helhet». Helse-og sosialdepartementet.

St.meld. nr 25 (2005-2006), «Mestring, muligheter og mening- framtidens omsorgsutfordringer». Helse- og sosialdepartementet.

SAMANDRAG

Rådmannen har med bakgrunn i positive erfaringar frå andre kommunar bedt om at helse- og omsorgssektoren vurderer fagdag innført i turnusen. Sektor helse- og omsorg i Volda ynskjer å vere ein kvalitets- og kompetanseorganisasjon. Tida vi er inne i er utfordrande i høve retning for tenesteyting, behov for nytenkande løysingar og bruk av velferdsteknologi, då krav og etterspurnad etter tenester er aukande.

Naudsynt kompetansebygging er vanskeleg ved at mest alle tilsette jobbar turnus og arbeidstida går til direkte tenesteyting. Sektoren må ha god effekt av endringstiltaka. Dette vert best sikra gjennom deltaking og medbestemming frå flest moglege tilsette. Det vert derfor foreslått "fagdag" som verkemiddel, slik at både dei som jobbar turnus og dei som i arbeidstida alltid har pasientansvar, får frigjort tid til å jobbe med kompetansebygging. Alt endringsarbeid som skjer både med omsyn i dei lovpålagde oppgåvene kommunane skal løyse, endringar knytt til samhandlingsreforma og kommunens ressursituasjon, krev dette stødig og tydeleg leiing. Å satse på leiarutvikling i lys av dette, vert også ei viktig satsing og ein del av oppfølginga av arbeidsmiljøundersøkinga i helse- og omsorgssektoren.

SAKSOPPLYSNINGAR/FAKTA

Ein viser til prosessnotat økonomi, pkt. q. (K.sak 107/2016): *"Fagdag vert å innføre som eit tiltak for å prioritere kompetanseutvikling og arbeidsmiljøutvikling i omsorgstenestene"*.

Det er eit viktig strategisk tiltak å innføre ein fagdag der ein på same måte som i skular og barnehagar, regelmessig samlar personell innanfor ei eining til kompetanseheving, fagutvikling og gjennomgår felles rutinar og utfordringar. Ein ser ei slik samling/ moglegheit heilt naudsynt for å sikre god felles praksis, og ei fagutvikling og kompetanseutvikling som når alle i organisasjonen.

For at dette skal vere gjennomførbart, må ein sette av dagar i turnus der fast tilsette er på jobb, men frikjøpt til å vere med på fagdagen. I noko grad kan ein organisere dette innanfor budsjettamma, men for einingane med konstant pasientbelegg, kan dette ikkje gjennomførast utan bruk av vikarar.

Sektoren jobbar no med oppdatering og vidareutvikling av kompetanseplanar, både på sektornivå og på einingsnivå. På nokre områder, med felles tema, vil det vere tenleg å samle alle til felles informasjon/ kompetanseheving, nokre tema vil ha mest relevans på einingsnivå, då sektoren er stor og mangfaldet av fagområder er stort.

Fagdagen/ kompetanseheving ser ein og som viktig miljøfremjande tiltak og vil vere med å skape motiverte tilsette. Dette vart og skissert i resultatet av arbeidsmiljøundersøkinga som eit viktig satsingsområde framover. Motiverte tilsette er sentralt for å yte gode tenester og gir positivt utslag på jobbnærvær.

Vidare i same sak (Ksak 107/2016) og prosessnotat, pkt.p, står det m.a *"rett teneste på rett nivå og effektiv bruk av ressursane i helse- og omsorgssektoren."* Å køyre naudsynte prosessar og dagleg aktivt ta del i prioriteringar etter dei kommunalt vedtekne prinsippa for nivå på tenester, krev mykje av leiarane i sektoren. Å styrke leiar kompetansen er sentralt for å vere tydelege på retning og prioriteringar, samstundes som ein må dyrke og utvikle dei tilsette til gode tenesteytarar. Det vert satsa på leiarutvikling i sektoren som ledd i oppfølginga av arbeidsmiljøundersøkinga.

Kommuneplanen sin samfunndel – tema tenester:

- Legge til rette for faglege og sosiale møteplassar på tvers av sektorar.
- Tilby leiarutvikling.
- Sikre nødvendig kompetanseheving og legge til rette for eit utviklande arbeidsmiljø.
- Tilby eit introduksjonsprogram for alle nytilsette.
- Jobbe med nærver, prioritere sjukefråversoppfølging, tilby gode seniorpolitiske tiltak og vidareutvikle prinsippa i IA-avtalen om eit opent og inkluderande arbeidsliv.

Helse og miljøkonsekvensar:

Gode tenester i det store nedslagsfeltet for tenesteområda i sektoren, er viktig for god folkehelse i kommunen.

Økonomiske konsekvensar:

Fagdag er ikkje mogleg å gjennomføre i sektoren utan tilleggsøyving. I budsjettframlegg til 2017 er det derfor foreslått løyving på 500.000,- til føremålet.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ikkje noko utover at motiverte tilsette med god fagkompetanse på eige område uansett er eit gode og ein tryggleik i kommunen.

VURDERING OG KONKLUSJON

Volda kommune, sektor helse og omsorg, har mål om å vere ein kvalitets-og kompetanseorganisasjon. Dei tilsette er den viktigaste ressursen i organisasjonen. For at sektoren skal levere fagleg kvalitative tenester, gi tryggleik, vise vilje, ha arbeidsglede, vere medmenneske, vere effektive, inkluderande og nytenkjande, må ein legge til rette for at dei kan utvikle seg mot dette viktige målet.

Ved å legge til rette for at tilsette får auka kompetanse, legg vi til rette for gode tenester og nøgde tilsette. Ved også satse på leiarutvikling, styrker ein moglegheitene for å lukkast i å skape den organisasjonen ein har som mål å ha.

Det er svært viktig å ha ein arena i sektoren for kompetansebygging og arbeidsmiljøutvikling. Fagdagen vert derfor vurdert som svært viktig for å utvikle sektoren. Fagdag og leiarutvikling vert sentrale tiltak i samband med oppfølging av arbeidsmiljøundersøkinga i helse- og omsorgssektoren. For å få god effekt av fagdagen er det svært avgjerande at det vert laga eit godt program ut frå behov og involvering av tilsette.

Rune Sjurgard
Rådmann

Jorunn Anne Tomasgard
Helse- og omsorgssjef

Utskrift av endeleg vedtak:

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Kjell Magne Rindal	Arkivsak nr.:	2014/2077
		Arkivkode:	614

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
236/16	Formannskapet Kommunestyret	29.11.2016

LEIGEREGULATIV FOR KOMMUNALE BYGG 2017

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret vedtek å godkjenne vedlagte leigeregulativ for kommunale bygg i Volda kommune, datert 18.11.2016. Framlegg til nye leigesatsar gjeld frå 01.01.2017

Saksopplysningar/fakta:

Vedlagt ligg sist vedtatt regulativ for leige, datert 26.11.2014. Dette regulativet er utgangspunkt for nytt regulativ. Nytt regulativ er forenkla med færre kategoriar i utleige, samt justerte satsar.

Vurdering og konklusjon:

Alle kostnader skal synleggjerast, og kommunen bør ha eit system der leigetakar av kommunale lokale betaler noko for å få dekt opp av kostnader med bruken. I regulativet er det lagt opp til ei differensiering for å ivareta omsyn til ideelle interesser.

I samband med arbeid kring ny Voldahall er det ikkje lagt til grunn regulering av leige til lag/organisasjonar. MRFK har fast index justering på leige. Det er eit ynskje frå idretten at det blir utført reinhald på laurdagar framover. Kommunen kan utføre dette, men vil då måtte fakturere lag/organisasjonar som har arrangement. Det blir likt fordelt på den som har laurdag og den som har søndag. Satsar for dette er innarbeida i leigeregulativ.

I høve KOSTRA og korrekt synleggjering av kostnader med lokale til lag og organisasjonar mv., så vil alternativ til leige vere at ev gratis bruk skal dekkjast opp ved løyving på kommunebudsjettet som internhusleige som synleggjer kostnadene med bruken av lokala til ulike lagsaktivitetar.

Rådmannen rår til at vedlagte forslag til leigeregulativ vert godkjent.

Rune Sjurgard
Rådmann

Kjell Magne Rindal
eigedomssjef

REGULATIV FOR LEIGESATSAR KOMMUNALE BYGG FOR 2015

Samfunnshuset:

Kinosal/Storesal:

Utleige utan billettsal (møter, konferansar og liknande)	Kr 1.500
Utleige inntekstgjevande tilstellingar (basar, tombola og liknande)	Kr 2.000
Utleige inntekstgjevande tilstellingar (lokale konsertar/dans/festivalar)	Kr 3.800
Bryllaup, slektstreff, konfirmasjon og liknande, utan kjøkken	Kr 3.000
Bryllaup, slektstreff, konfirmasjon og liknande, med kjøkken	Kr 4.000
Teateret Vårt	Kr 3.500
Utleige til ikkje lokale aktørar (profesjonelle) av inntekter	Kr 4.000 + 10%
Avlysing av kinoframvising	Kr 4.000

Salong m/anretning:

Utleige kvardagar inntil 2 timar	Kr 600
Utleige kvardagar over 2 timar (Ungdomsklubb har forrang)	Kr 800

Sal 1 et.:

Konfirmasjon, barkedåpar, bryllaup, slektstreff og liknande. 2 dagar	Kr 3.500
Bruk berre ein dag	Kr 2.500
Utleige kvardagar utan kjøkken	Kr 1.000
Utleige kvardagar med kjøkken	Kr 1.800
Leige berre av kjøkken	Kr 800
Alle kommunale møter/konferansar og liknande	Kr 0
Omførselhandel (berre sal 1 et.)	Kr 5.000

Lokale i skular/barnehage/andre kommunale bygg:

		Timepris:
Kategori A	Klasserom/grupperom o.l. inntil 30m ²	Kr 100
Kategori B	Klasserom/grupperom o.l. inntil 150m ²	Kr 150
Kategori C	Gymsalar, bruk av vaksne. Alle grupper (over 18 år)	Kr 150
Kategori D	Gymsalar, bruk av born ikkje tilknytt lag/org (opptil 18 år)	Kr 50
Kategori E	Spesialrom (kjøkken, SFO, Aula, handarbeidsrom)	Kr 150
Kategori F	Svømmebasseng	Kr 250

Fysisk aktivitet for born skal fremjast, slik aktivitet knytt til registrerte idrettslag/organisasjonar betalar ikkje leige for rom i skular/barnehagar fram til 18 år. Dette med unntak av symjebasseng.

Satsar for utrykking av personell:

Dersom driftsteknikar på grunn av leigetakars forhold må tilkallast, fakturerast leigetakar for oppmøte. Det same gjelder dersom leigeforholdet medfører auka reinhaldskostnadar (manglande rydding, fjerning av boss, e.t.c).

Pris for frammøte driftsteknikar pr. gong	Kvardagar	Helg
	Kr 800	Kr 1.000
Pris reinhald pr. påstarta time	Kr 500	Kr 700

Volda 26.11.2014
Kjell-Magne Rindal
leiar Eigedomsavdelinga

LEIGEREGULATIV KOMMUNALE BYGG FOR 2017

Samfunnshuset:

Kinosal/Storsal:

Utleige utan billettsal (møter, konferansar og liknande)	Kr 1.600
Utleige inntektsgjevande tilstellingar	Kr 3.200
Bryllaup, slektstreff, konfirmasjon og liknande utan kjøkken	Kr 4.100
Teateret Vårt	Kr 3.600
Utleige til ikkje lokale aktørar (profesjonelle) av inntekter	Kr 4.200 + 10%
Avlysing av kinoframvising	Kr 4.200

Salong m/anretning:

Utleige kvardagar (ungdomsklubb har forrang)	Kr 800
--	--------

Sal 1 et.:

Konfirmasjon, barnedåpar, bryllaup, o.l. (inntil 2 dagar)	Kr 3.000
Utleige kvardagar utan kjøkken	Kr 1.100
Alle kommunale møter/konferansar og liknande	Kr 0
Omførselhandel (berre sal 1 et.)	Kr 5.500

Kjøkken:

Leige av kjøkken, aleine eller tilknytning til andre leigeforhold	Kr 900
---	--------

Lokale i skular/barnehage/andre kommunale bygg:

		Timepris:
Kategori A	Klasserom/grupperom/møterom o.l. inntil 150m ²	Kr 200
Kategori B	Gymsalar, bruk av vaksne. Alle grupper (over 18 år)**	Kr 200
Kategori C	Spesialrom (kjøkken, SFO, Aula, handarbeidsrom)	Kr 250
Kategori D	Svømmebasseng	Kr 350

** Kommersielle aktørar betalar for alle aldersgrupper.

Fysisk aktivitet for born skal fremjast, slik aktivitet knytt til registrerte frivillige idrettslag/organisasjonar betalar ikkje leige for rom i skular/barnehagar fram til 18 år. Dette med unntak av symjebasseng.

Reinhold laurdag Voldahallen:

Ekstra reinhold laurdagar i Voldahallen

Kr 2.500

Satsar for utrykking av personell:

Dersom driftsteknikar på grunn av leigetakers forhold må tilkallast, fakturerast leigetakar for oppmøte. Det same gjelder dersom leigeforholdet medfører auka reinholdskostnader (manglande rydding, fjerning av boss, e.t.c).

Pris for frammøte driftsteknikar pr. gong	Kvardagar	Helg
	Kr 900	Kr 1.200
Pris reinhold pr. påstarta time	Kr 600	Kr 900

Volda 18.11.2015
Kjell-Magne Rindal
eigedomssjef

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Lars Fjærvold

Arkivsak nr.: 2013/2136

Arkivkode: 231

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
237/16	Formannskapet Kommunestyret	29.11.2016

GEBYR FOR VATN, AVLØP OG FEIING 2017

Administrasjonen si tilråding:

1. Gebyr for vatn vert auka med 5% i abonnementsgebyr og 5% i forbruksgebyr i høve satsane for 2016.
2. Leigegebyr for vassmålarar aukast med 5% i høve satsane for 2016.
3. Tilleggsgebyr for avlesing av vassmålar, dersom kommunen må på staden og lese av målar, vert vidareført med sats frå 2016.
4. Gebyr for avlaup vert auka med 5% i abonnementsgebyr og 5% i forbruksgebyr for hytte/fritidshus, bustad og for næringsseigedomar i høve satsane for 2016.
5. Satsane for eingongsgebyr for tilknytning for vatn og avløp er uendra utover satsane for 2016.
6. Kommunalt vatn- og avlaup skal driftast etter sjølvkostprinsippet.
7. Gebyr for feiing vert vedteke etter gjeldande satsar i vedlegg «Gebyrregulativ feiing 2017»

Vedleggsliste:

1. Framlegg til satsar for årsgebyr 2017 for vatn og avlaup

Saksopplysningar/fakta:

Vedlagt fylgjer nytt framlegg til satsar for årsgebyr 2016 for vatn og avlaup. Bunde fond kloakk er pr. 01.01.2016 positivt med 3,8 mill.kr. Fondet vil ved utgangen av 2016 vere tilnærma oppbrukt. Dette er gjort ved å fakturere berre 1 av to terminar i 2016. Dette er eit grovt estimat då blant anna lønn til tilsette ved vatn og avløp ikkje er fordelt, og reell kalkulatorisk rente og avskrivning ikkje er utrekna. Ein foreslår å auke gebyrsats avløp med 5% då investeringsprosjekt som er gjennomført i 2015 og 2016 vil føre til auka kalkulatoriske renteutgifter og avskrivningar. Auken må også sjåast i samanheng med dei føreståande

investeringane i dei kommande åra. Dette gjeld m.a sentralreinseanlegget for Volda sentrum, reinseanlegg Morkabygda og reinseanlegg på kommunale utsepp elles i kommunen skal byggast. Ein vel derfor å starte ei lineær opptrapping av gebyr for avløp.

Bunde fond på vassverk er positivt med kr. 645.000 per 01.01.2016. Ved fastsetjing av gebyrregulativ 2016 vert gebyr vatn tilrådd auka med 5 %. Dette gjeld både abonnementsgebyr og forbruksgebyr. Leigegebyr for vassmålarar bør også aukast med 5% då leiga er lav. Det er realistisk at gebyr vatn må trappast opp dei komande åra pga. store føreståande investeringar på utskifting av leidningsnett og løysing krisevatn. Ei auke på 5% er derfor ein start på ei lineær opptrapping på gebyr for vatn.

Satsane for eingongsgebyr for tilknytning er uendra utover satsane for 2016. Avlesingsgebyr for vassmålar dersom kommunen må på staden og lese av målar vert tilrådd vidareført. Dette vert brukt i dei tilfelle der kommunen over fleire år ikkje motteke avlesingskort og difor har stipulert forbruket på eigeidomen. For at det skal bli rett gebyr, utfører kommunen sjølv avlesinga av målar i slike høve.

Det er per 22.11.2016 har Volda kommune følgjande tal på abonnentar på vatn og avløp:

Abonnement:	Stk.
Vatn bustad	2615
Vatn næring	321
Vatn fritidseigedom	62
Avløp bustad	2501
Avløp næring	296
Avløp fritidseigedom	4

Prisutvikling på vatn- og avløpsgebyr for ei gjennomsnittleg bustad på 120m² har våre som vist i tabellen under:

År	2015	2016	2017
Abonnementsgebyr vatn	Kr. 2.362,-	Kr. 2.884,-	Kr. 3.028,-
Abonnementsgebyr avløp	Kr. 1.391,-	Kr. 1.400,-	Kr. 1.470,-

Prisar er oppgjevne eks. moms. I 2015 og 2016 vart det berre krevje inn halvparten av den oppgjevne summen for å redusere driftsfondet som hadde bygd seg opp over tid.

Feiing

Det er ikkje auka avgift for feiing i høve satsane i 2016, men ein har forenkla satsane noko i høve det som har vore vanleg. Timeprisen for ekstra arbeid er justert til det som er anbefalt av KS (rett nok for brannmannskap, men bør kunne samanliknast for feiarar også.)

Årsaka til at avgifta ikkje er auka er at vi vil bruke av, og redusere driftsfondet som pr. 01.01.2016 var på kr 686.215,-

Vurdering og konklusjon:

Årsgebyr for vatn vert auka med 5% i abonnementsgebyr og 5% i forbruksgebyr, og vil gi ei forventet auka inntekt på ca. 0,5 mill. kr. i høve til gebyrnivået for 2016. Det er realistisk at gebyret for vatn må trappast opp dei komande åra pga. store føreståande investeringar på utskifting av leidningsnett, oppgradering av vassverk og løysing krisevatn Volda vassverk.

Abonnementsgebyr og forbruksgebyr for avlaup vert auka med 5% for hytte/fritidshus, bustad og næringsseigedomar i høve til satsane for 2016.

Eingongsgebyr for tilknytning vert uendra i høve til satsane for 2016.

Gebyr for feiing vert vedteke som i vedlegget «Gebyrregulativ feiing 2017»

Rune Sjørgard
Rådmann

Rune Totland
teknisk sjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Revisor
Økonomisjefen
Leiar rekneskap
Sakshandsamar Eli Øye Vassbotn
Servicekontoret

Volda, 22.11.2016

Gebyrregulativ vatn og avlaup 2017

Vedteke i Volda kommunestyre 15.12.2016, PS sak xxx/15

1. **Gebyr for vatn vert auka med 5% i abonnementsgebyr og 5% i forbruksgebyr i høve satsane for 2016.**
2. **Leigegebyr for vassmålalar aukast med 5% i høve satsane for 2016.**
3. **Tilleggsgebyr for avlesing av vassmålalar dersom kommunen må på staden og lese av målar vert vidareført med sats frå 2016.**
4. **Gebyr for avlaup vert auka med 5% i abonnementsgebyr og 5% i forbruksgebyr for hytte/fritidshus, bustad og for næringsseigedomar i høve satsane for 2016.**
5. **Satsane for eingongsgebyr for tilknytning for vatn og avløp er uendra utover satsane for 2016.**
6. **Kommunalt vatn- og avlaup skal driftast etter sjølvkostprinsippet.**

Gebyrutrekning er basert på Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter av 31.05.1974 og nasjonale/ kommunale forskrifter om vass- og avlaupsgebyr.

Alle prisar skal leggst til 25% mva.

1. Årsgebyr

1.1 Abonnementsgebyr

Kommunen sine totale årsinntekter frå abonnementsgebyra skal dekke fylgjande del av kommunen sine samla kostnader for høvesvis vass- eller avlaupstenestene.

Alle abonnentar i same kategori betalar likt abonnementsgebyr. Abonnementsgebyret vert fastsett med ein sum pr. år for fylgjande kategoriar:

Abonnementsgebyr	Vatn	Avlaup
Hytte/ fritidsbustad	Kr. 752,00 pr. år	Kr. 387,50 pr. år
Bustad	Kr. 1317,50 pr. år	Kr. 682,50 pr. år
Næringsseigedom	Kr. 1883,00 pr. år	Kr. 1157,00 pr. år

1.2 Forbruksgebyr

Forbruksgebyret vert utrekna på grunnlag av målt eller stipulert forbruk, begge basert på einingspris nedanfor:

Einingspris

Einingspris for vatn	Einingspris for avlaup
Kr. 10,75 pr. m ³	Kr. 6,50 ,- pr. m ³

Målt forbruk

Forbruksgebyret vert basert på faktisk vassforbruk (vassmålar) og pris pr. m³.
Avlaupsmengda vert rekna lik brukt vassmengde. Unntak frå dette må dokumenterast av abonnenten.

Forbruksgebyr ved bruk av vassmålar:

- Vatn: Einingspris (kr/m³) x målt forbruk (m³).
- Avlaup: Einingspris (kr/m³ x Målt forbruk(m³))

Stipulert forbruk

Forbruksgebyret vert utrekna etter stipulert forbruk og pris pr. m³.

Stipulert forbruk (m³) vert utrekna slik:

Bruksareal BRA x spesifikt forbruk (m³/m²) der:

- Arealet vert utrekna etter bruksareal BRA (m²) etter NS 3940
- Spesifikt forbruk er fastsett til 0,9 m³/m²

Forbruksgebyr; *bustadar*:

- Vatn: Einingspris (kr/m³ x stipulert forbruk (m³))
- Avlaup: Einingspris (kr/m³ x stipulert forbruk (m³))

Forbruksgebyr; *hytter/ fritidshus*:

- Vatn: Einingspris (kr/m³) x stipulert forbruk (m³) x venta brukstid
- Avlaup: Einingspris (kr/m³) x Stipulert forbruk (m³) x venta brukstid

1) Venta brukstid vert sett som andel av året etter fylgjande modell:

- Utleiehytter: venta brukstid = 6 mnd. (50% av året) dvs. faktor 0,5
- Andre hytter/ fritidshus: Venta brukstid = 6 mnd (50% av året) dvs. faktor 0,5

2. Eingongsgebyr for tilknytning

Eingongsgebyr skal betalast ved tilknytning til offentleg vass- og eller avlaupsnett

	Vatn	Avlaup
Eingongsgebyr for tilknytning av hytte/ fritidshus, einingar/ seksjonar og bustad	50 kr/ m² BRA	100,00 kr/m² BRA
Eingongsgebyr for tilknytning av næringseigedom	Kr. 25.000	Kr. 40.000

3. Årleg vassmålarleige

Kommunen eig vassmålaren for bustad, gardsbruk i drift, næringsbygg, hytte/ fritidsbustader. Desse abonnentane betalar alle kostnader knytta til installering av målar. Vedlikehald av målar m.m. vert dekkja av vassverket. Det skal betalast ein årleg leige for å dekke desse kostnadane, som varierer med målar sin storleik etter fylgjande modell:

- 1/2", 3/4" og 1" : kr. **289,00** pr. år
- 1 1/4", 1 1/2" : kr. **495,50** pr. år
- 2" : kr. **1164,50** pr. år
- 3" og 4" : kr. **1575,00** pr. år
- 6" : kr. **1849,00** pr. år

Målarleige forfell til betaling på 1. termin.

Andre abonnentar kjøper og kostar sjølv sin(e) vassmålar(ar), som skal installerast og vedlikehaldast etter kommunen sin tilvising.

4. Tilleggsgebyr

Avlesingsgebyr for vassmålar kr. 640,- dersom kommunen må lese av.

5. Midlertidig bruk av vatn og avlaup

Eigar/ festar av eigedom som midlertidig vert knytt til kommunen sitt vatn og avlaupsanlegg skal betale abonnementsgebyr og forbruksgebyr etter gjeldande reglar for næringsverksemd, sjå pkt. 1.1 og 1.2.

Gebyrregulativ feiing 2017

Vedteke i Volda kommunestyre 15.12.2016, PS sak xxx/15

7. Gebyr for feiing vert vedteke etter gjeldande satsar i vedlegg «Gebyrregulativ feiing 2017»

Betalingsatsar for feiing og bustadtilsyn gjeldane frå 01.01.2017

Med heimel i brann og eksplosjonsvernlova §28, 2.ledd vert det kravd gebyr for feiing og tilsyn av bustadhus i Volda kommune.

		Eks mva	inkl. mva
1. Feiing og tilsyn av bustadhus	1 pipeløp	kr. 423,-	528,75
	2 pipeløp	kr. 565,-	706,25
	3 pipeløp	kr. 695,-	868,75

Same avgifta nyttast for fritidsbustadar som har feiing. Feiing skal vere behovsprøvd men vert normalt tilbydd kvart andre år og tilsyn kvart 4. år.

2. Fabrikkpipe:	pr. time	Eks.mva	inkl.mva
		kr. 882,-	1102,50
3. Timesats:	pr.time	Eks.mva	inkl.mva
		kr. 835,-	1043,75

Timesats nyttast ved arbeid utanom lovpålagt feiing og tilsyn.
Til dømes kontroll av piper etter pipebrann, fresing av beksot, ekstra feiing og andre ting som ikkje er dekkja av den ordinære feieavgifta.

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Svein Berg-Rusten

Arkivsak nr.: 2014/2184

Arkivkode: 205

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
238/16	Formannskapet Kommunestyret	29.11.2016

ENDRING AV BETALINGSSATSAR FOR HELSE- OG OMSORGSTENESTER

Administrasjonen si tilråding:

Eigenbetaling for kommunale omsorgstenester for 2017 vert slik:

Praktisk bistand, herunder også brukarstyrt personleg assistanse:

G= 92.576,-	Inntektsgrunnlag	2016	2017, pr. mnd
<2G	Inntekt<185.152,-	190,-	200,-*
2 – 3G	185.153,- - 277.728,-	1.020,-	1.200,-**
3 – 4G	277.729,- - 370.304,-	1.390,-	1.500,-**
4 – 5G	370.305,- - 462.880,-	1.750,-	1.800,-**
>5G	462.881,->	2.100,-	2.100,-**
Timesats for enkelttimar, sjølvkostbeløp		357,-	357,-**

Sal av mat:

	Kommentar	2016	2017
Sal av middag på institusjon og bufellesskap		80	90**
Sal av frukost i inst. og bufellesskap		35	50**
Sal av kveldsmat i inst. og bufellesskap		35	50**
Varm mat levert i privat heim		92	100**
Kald mat levert i privat heim		80	85
Fullkost pr. døgn		150	190**
Fullkost pr. mnd.		4.562	4.900,-**

Tenester:

	Kommentar	2016	2017
Korttidsopphald på institusjon	Statleg fastsett døgnpris	150	155*
Dagopphald på institusjon	Statleg fastsett	80	??*
Nattopphald på institusjon	Statleg fastsett	80	??*
Tryggleiksalarm pr. mnd.	Lik pris i sjustjerna	310	320**
Alarmknapp i bufellesskap	Pr. mnd.	150	150

Leige av bodareal pr. mnd.	Inkl. i husleige for dei i bufellesskap	340	340
Overnatting for pårørende	Legeloftet, Fjordsyn, døgnleige utan kost	270	280
Leige av treningssal	Eksterne personar/grupper, pr. time	250	250
Leige av bibliotek ved kaffistova	Avstengt til lukka arrangement	500	500
	Til konfirmasjonar	1.240	1.300
Leige av kafeteria(kaffistova)		1.340	1.380
Dagsenteret	Kveld og helg, inntil 3. timar	620	620
	Konfirmasjonar mm	1.340	1.380

Dagsenteret for eldre på omsorgssenteret:

		2016	2017
Tilbod på dagsenteret(tilbodet inkluderer ***)	Kostnad pr. dag	225	237
***Dagtilbod med aktivisering og underholdning		62	62
***Transport		65	65
***Middag og kaffemat		99	110
Frukost kjem i tillegg for dei som ynskjer det		35	50**

Kurdøgnpris:

Utrekna etter statlege føringar		2016	2017
Kurdøgnpris, kommunal kostnad pr. seng pr. natt	Ikkje betalingssats	2.311,-	2.429,-

Hamna dagsenter:

Kva	Pris	Lengd
Ein skuletime, bruk av sanserom inkl. berøringsterapeut.	600,-	45 min
Ein skuletime, bruk av sanserom utan berøringsterapeut	300,-	60 min
Matpengar, lunsj og kaffe mm. Lik sum med frukost x 20/mnd	700,-*	1 mnd

*Alle satsar merka med stjerne vert fastsett i sentral forskrift.

** Satsane merka med to stjerner er prissett gjennom samarbeid med sjustjernekommunane. Satsane som står i kolonne "2017" er endra frå 2016, men dei statleg fastsette prisane er ikkje vedtekne endå, men når dei er gjort kjende endrar vi desse satsane.

Endringane for alle nye satsar er gjeldande frå 01.01.2017.

Vedleggsliste:

Uprenta saksvedlegg:

<http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-16-1349>

Rundskriv I-1/2016 om endring av fribeløp og egenandeler for kommunale helse- og omsorgstenester

Samandrag av saka:

Lover og forskrifter regulerer mykje av det kommunen kan ta betalt for når det gjeld helse- og omsorgstenester. Nytt for året er at kommunane i sjustjerna Søre Sunnmøre har samarbeidd om utarbeiding av prisnivå for mange av tenestene innanfor helse- og omsorg. Endringane frå 2016 til 2017 skil seg stort sett på generell prisauke. Samarbeidet mellom kommunane har ikkje medført vesentlege endringar, då Volda har hatt eit prisnivå som har leie relativt likt oppimot det som no vart resultatet etter kommunesamarbeidet på prisfastsetjing.

Saksopplysningar:

Betaling for langtidsopphald på institusjon vert regulert i "forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstenester". Bebuarane betaler etter inntekt med ulike fråtrekksrettar. Dette er heilt regelstyrt og har såleis ikkje relevans i denne saka. Inntekta til den einskilde styrer også kva ein må betale for praktisk bistand, folkeleg kalla "heimhjelp". Sentral forskrift regulerer satsen for inntekter opp til 2G, som no er kr. 185.152,-. For inntekter over 2G står kommunane meir fritt til prisfastsetjing. I årets framlegg er forslaget frå kommunesamarbeidet lagt til grunn. Den sentrale forskrifta som fastsetter 2017- satsar er ikkje vedteken endå, men lekkasjer om satsane har kome i forbindelse med endringar på betaling for institusjonsopphald der pasientar må dele rom. I framlegg til vedtak er desse tala brukt. Tidlegare år er desse tala først blitt kjende når ny forskrift har blitt sendt ut på nyåret. Her er satsar frå nokre kommunar slik dei var i 2016.

	Abonnement og timesats for praktisk bistand pr. mnd.					
	<2G	2-3G	3-4G	4-5G	>5G	Timesats
Volda 2016	190	1020	1390	1750	2100	357
Ørsta 2016	190	960	1245	1660	2230	300
Ulstein 2016	190	960	1800	1800	1900	309
Hareid 2016	190	1200	1400	1910	2220	271
Vanylven 2016	190	774	1032	1548	1548	258
Herøy 2016	190	1400	1750	2110	2450	350
Sande 2016	190	962	1442	1730	2030	400

Tryggleiksalarm, abonnementskostnad pr. mnd. i 2016							
	Volda	Ørsta	Herøy	Ulstein	Sande	Hareid	Vanylven
Mot alarmsentral	310	370	300	290	225	300	258
I bufellesskap	150	155					

Det er skilnad på det forskrift kallar "dagopphald på institusjon" og det som er dagsenteret for eldre. Dagsenteret for eldre legg vinn på å gi eit fagleg godt tilbod med aktivisering, trening, kulturelle opplevingar, turar, matlaging og mykje meir. Det er sterkt fokus på førebyggande helsearbeid ved å legge til rette for at folk kan bu heime så lenge som råd. "Dagopphald på institusjon" er lite brukt hjå oss, men då blir tilbodet gitt i institusjonsavdeling og innhaldet skil seg frå det dagsenteret kan gi. Dette er forklaring på kvifor det er forskjell på statleg fastsett sats for institusjonsopphald og våre dagsenterprisar.

Hamna dagsenter har bygd opp fleire sanserom og kompetanse på berøring. For mange er bruk av desse romma viktige stimuli for ei positiv utvikling. Prisane gjeld for dei som ikkje er tildelt plass på Hamna dagsenter, men likevel vil nytte seg av tilbodet på Hamna dagsenter.

Helse og miljøkonsekvensar:

Ikkje vurdert

Økonomiske konsekvensar:

Ikkje konkret utrekna då fleire satsar vert endelege først etter at nye forskrifter er vedtatt sentralt. Ein kan likevel grovt kalkulere samla inntektsauke på ca. 65.000,- om desse endringane vert ståande.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ikkje vurdert

Vurdering og konklusjon:

Dei ulike betalingsattsane for omsorgstenester blir endra årleg. Dei fleste endringane vert justerte på grunn av generell prisauke. Prissamarbeidet kommunane imellom på mange av desse tenestene er fornuftig. Ein fordel er at prisane kan leggest inn i fagsystemet Gericar og fakturerast utifrå tenestene brukarane er tildelt. Dette vil kunne spare merkantilt arbeid. Nokre prisar er uendra frå 2016, andre har fått påslag. Det er ingen nye tenester det vert krevd betaling for i 2017.

Rune Sjugard
Rådmann

Jorunn Anne Tomasgard
Helse- og omsorgssjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Servicekontoret
Tildelingskontoret

Klageinstans:

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Eli Øye Vassbotn

Arkivsak nr.: 2014/2066

Arkivkode: 221

Utvallsaksnr	Utval	Møtedato
239/16	Formannskapet Kommunestyret	29.11.2016

AVFALLSGEBYR 2017

Administrasjonen si tilråding:

Kommunestyret vedtek å godkjenne justering av avfallsgebyr for 2017 i samsvar med vedlagt gebyrregulativ, datert 29.09.2016.

Vedleggsliste:

Særutskrift av sak 08-16: Budsjett 2017, inkl. gebyrregulativ datert 29.09.2016.

Saksopplysningar/fakta:

Representantskapen og styret i VØR vedtok i 2015 ein fireårs plan for å auke materialgjenvinninga frå 39 % i 2015 til minst 50 % i 2018 og 60 % innan 2020.

Auka materialgjenvinning er i tråd med både norsk regjering og EU sine målsettingar.

Grunntanken bak er at verdas folketalsvekst og velstandsauke vil gi mangel på enkelte råvare typer på jorda. Fosfor er nemnt, likeså sjeldne jordmetallar som i dag er i bruk m.a. i mobiltelefonar. Råvarer som ein finn i avfall og som kan gå inn i det uendelege kretsløpet og sirkulerast om att og om att.

60 % materialgjenvinning er ambisiøse mål, men dei er råd å nå. I 2014 oppnådde Tyskland 64 % på nasjonalt nivå. Noreg oppnådde 39 %. For å auke materialgjenvinninga, må ein få til ein tilsvarende reduksjon i mengdene som går til energigjenvinning. Dvs at innbyggjarane må verte flinkare til å sortere ut meir frå restavfallet.

Meir enn i dag av papp, papir, drikkekartong, plastemballasje, glass-, metallemballasje, elektro- og mat-avfall må ut frå restavfallet. VØR er godt i gang med å gjennomføre planen. I 2016 kom fjortendagars innsamlinga, eigen behaldar for glas og metallemballasje og større

papirbeholdar utan tillegg i pris. Så langt syner omlegginga positive resultat på materialgjenvinninga.

2017 vert planleggingsåret for utsortering av matavfall, som skal ta til i 2018. Behaldarar må ut til abonnentane og anlegg som skal ta imot matavfallet må byggjast, slik at det star klart til 01.01.2018. Alle obligatoriske henteordningar vert å avgjere i kommunestyra ved forskriftsending i 2017.

Økonomi.

Gjennomsnittleg renovasjonsgebyr i VØR er 1793,- pluss mva, og er uendra frå 2016 budsjettet.

Budsjettert underskot 2017 på kr 3.063.768,- vert i tråd med regelverket å dekkje av tidligare års overskot. Sjølvkostfondet var ved utgangen av 2015 på kr 5.789.980. Med underskot på sjølvkostområdet renovasjon i 2016 og budsjettert underskot i 2017, reknar vi med tilnærma balanse ved årsskiftet 2017 / 2018. Sjølvkostområdet slam er i tilnærma i balanse, og var på kr 244.000,- ved utgangen av 2015. Av den grunn vert gebyra justerte opp i tråd med venta prisstigning i 2017.

I handsaminga i styret, vart administrasjonen beden om å justere satsane, slik at alle gebyrsatsar inkl mva, er i heile kroner. Dette er gjort i saka til representantskapen og kommunestyra.

Inntektene.

Vi ventar lavare vekst i gebyrinntektene frå bustader i 2017 enn 2015-16. Viktige deler av næringslivet i vårt område er inne i ein lavkonjunktur, og brukte hus ligg lengre på Finn enn tidligare for dei vert selt.

Vi har derimot lagt inn auke i gebyrinntekter frå renovasjon fritidshus, då dette vert innført fullt ut i 2017. Likeeins har vi justert opp gebyra for fritidshusa, då vi ser at 2016 nivået på gebyra ikkje dekkjer kostnadene med tilbodet frå 2017. Satsane våre inkl mva (kr 1063) er likevel godt under nabo og store hyttekommuner som Stranda (kr 1793) Vi også legg opp til levering til nokre få felleskontainarar slik dei har hatt siste fem dra. Kontainarar må setjast ut frå årsskiftet og regulær innsamling må startast opp. Vidare har vi lagt inn auka inntekt ved sal over vekta på grunn av sterk prisvekst nedstraums på trevirke og restavfall som vi må ta att hos kundane. Siste to åra har kostnadane på levering av trevirke og restavfall auka med meir enn 25 %, utan at vi har auka prisane tilsvarande.

Slammet.

I år med partal er det ordinær tøming av kloakkslam, og då får vi hovudinntektene våre frå slammet (75 %). Året 2017 er eit oddetalår, der inntektene er lågare. Berre frå dei med tette tankar, kommunale anlegg og dei med årleg tøming.

Det er kostnadene med innsamlinga som avgjer kva vi må ha i inntekter. Vi ventar ein prisoppgang på 2,0 % frå 2016 til 2017 grunna moderat lønsoppgjer og lave driftstoffprisar. Denne prisauken er lagt på gebyra.

Andre inntekter.

Dette gjeld leigeinntekter frå Retura, sal av reinfraksjonar som glas, metall, papir og liknande.

På disse områda ventar vi ingen store overraskingar i høve 2016.

Kostnadane.

Driftsbudsjettet er justert med endringar som følgje av satsingane til representantskapet,

lovendringar, nye kontrakter på levering av avfall og tilrådingar frå SSB og KLP. Vi har lagt inn moderat lønsvekst og auke i pensjonskostnader som tilrådd frå KLP. I lønsbudsjettet er planlagt innføring av innsamling matavfall frå 01.01.2018, tatt omsyn til med innleigde ekstra mannskap som skal køyre ut 6500 dunkar. Det vert og auke i bruk av overtid for å produsere utkøyringsgrunnlag og etterregistrering av behaldarar og behaldartype på den enkelte eigedom. Vi er ein liten organisasjon, og dette er ein stor logistikkoperasjon både fysisk ute på rutene og administrativt. Dunkane må ut hausten 2017, klar til bruk i januar 2018. I samanlikning med 2015 rekneskapen, kjem denne auken klart fram. Satsinga på informasjon og kommunikasjon i samband med omlegginga vi er inne i, held og fram.

Vi har sett ein trend gjennom fleire år med meir bruk av miljøstasjonen, og trur at dette held fram sjølv om det så langt i 2016 er ein volumnedgang på restavfallet. Vi opplever strengare krav frå mottakarar av avfallet vårt med omsyn til kvalitet. Brennbart restavfall (grovavfall) skal t.d ikkje innehalde potteskår, isolasjon og andre ikkje brennbare fraksjonar. Finn mottakarane slikt avfall i det vi leverar frå oss, vert avfallet returnert eller ein må godta auka pris for akkurat den leveransen. Ved fleire avvik, får ein leveringsnekt. VØR sitt tiltak vil vere fysisk kontroll på det som vert kasta i restavfallet for å få kontroll på avfallsstraumen.

Parallelt får vi krav frå overordna mynde på nye områder. Dette aukar også våre kostnader. Etter forskriftsendring om tiltak mot spreiding av framande arter gjeldande frå 2016, køyrer vi no hageavfallet vårt til Bingsa for å få ein dokumentert varmehandsaming av dette avfallet. Det positive er at ein betre enn før hindrar spreiding av framande arter frå dette avfallet, for verken abonnentane eller vi veit alltid om der er framande arter i avfallet. Akkurat det er komplisert å finne ut ay. Ulempen er at det har auka kostnaden monaleg på denne relativt store fraksjonen, men vi kan ikkje sjå at der er betre alternativ.

Konsekvensane av endringar i avfallsforskrifta §11 går same veg. Krav om ei tryggare og meir dokumentert handsaming av det farlege avfallet er bra for dei som arbeidar med det og i neste ledd skal ta det imot. Avgrensinga på maks 1500 kg farleg avfall frå private, sikrar at ikkje renovasjonsgebyret er med på å øydeleggje for konkurransen i byggmarknaden. Ulempen er at dokumentasjonsplikta aukar kostnadene til VØR merkbar. Mottaksplikta av farleg avfall finansierte av gebyret er av lovgivar avgrensa til 1000 kg pr år, og maks 1500 kg pr år pr abonnent. Maks plikta pr år er uråd å dokumentere utan at alt farleg avfall frå private vert registrert og journalført ved mottak. Konsekvensen er at vi i løpet av 2017, må avgrense mottaket av farleg avfall til eit bemanna mottak på miljøstasjonen i Hovdebygda som tar imot og journalfører avfallet ved innlevering. Mottaka vi har ute i bygdene for denne type avfall, må erstattast med henteordningar og personleg frammøte av abonnent.

Tiltaket kan ikkje sjåast isolert frå mottak av grovavfallet på miljøstasjonen. Stillingar til dette er ikkje lagt inn i 2017 budsjettet, så det vil derfor kome eiga sak til styret seinare.

Andre kostnadsfaktorar i budsjettet er individuelt vurderte i høve kontrakter og behov. Vi har flytande rente, og trur den vert lav også det komande året. For hushaldningsavfallet sin del har vi lagt inn ein kostnadsauke på 25 %, i tråd med resultatet frå siste anbuds konkurranse gjennomført på Doffin i 2016. Kostnadsveksten på levering av restavfall til energigjenvinning gjeld heile Nord-Europa og kjem som eit resultat av at fleire og fleire land sluttar med deponering av avfall og leverar heller avfallet til energigjenvinning. Auka etterspurnad etter energigjenvinning gir auka prisar.

Investeringar —nye tiltak.

Investeringane i 2017 er kopla opp mot ny tomt på Melsgjerdet og førebuinga av mottak for

matavfall, slik som omlastingsstasjon for avfall og behaldarar og utstyr knytt til satsinga på sortering av matavfall. Totalt 10,5 mill i anlegg og 3,3 mill i utstyr. Tiltaka vil kome tilbake tilstyret som eigne saker.

Investeringar i rådgiving knytt til biogass vert vidareført i 2017. Vi håper å få til ei avklaring i løpet av året om anlegg kan realiserast.

Kostra 2016.

Kostratala for 2016 syner slike standardgebyr:

Stranda	*	kr 2869,-
Hornindal	***	kr 2703,-
Vanylven	*	kr 2307,-
Sula	*	kr 2575,-
Ulstein	**	kr 3141,-
Volda/ Ørsta	**	kr 1800,-

- * 140L restavfall kvar veke. Papir/papp/plast kvar 4 veke.
- ** 14 dags innsamling restavfall / papir i 240 l behaldar.
- *** Kvar 4 veke restavfall / papir. Annakvar veke matavfall

Vurdering og konklusjon:

Eg rår til at avfallsgebyra vert vedtekne med dei satsane representantskapen har vedteke i sak 08-16, den 29.09.2016.

Rune Sjurgard
Rådman

Utskrift av endeleg vedtak:

Volda og Ørsta Reinhaldsverk IKS, Torvmyrvegen 29, 6160 Hovdebygda

Ørsta kommune, Dalevegen 6, 6150 Ørsta

Servicekontoret, her for oppdatering av heimesida.

Lysing i «Møre» om utlegging til offentleg ettersyn om gebyrsatsane, då dei er vedtekne.

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar:	Jørgen Vestgarden	Arkivsak nr.:	2013/2124
		Arkivkode:	106

Utvallsaksnr	Utval	Møtedato
240/16	Formannskapet	29.11.2016
	Kommunestyret	15.12.2016

GEBYRSATSER FOR TENESTER ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVA, MATRIKKELLOVA, KONSESJONSLOVA OG JORDLOVA

Administrasjonen si tilråding:

Prisar på tenester ved utviklingssektoren vert vedtekne som vist i vedlegget "Prisar på tenester for 2017, utviklingssektoren".

Heimel for vedtaket er Plan- og bygningslova § 33-1, Matrikkellova § 32, Matrikkelforskrifta § 16, Lov om eierseksjoner § 7 og Forskrift om gebyr for konsesjonsbehandling m.m.

Gebyratsane vert gjort gjeldande frå 01.01.2017.

Vedleggsliste;

Prisar på tenester for 2017, utviklingssektoren.

Samandrag av saka:

Årleg justering av gebyratsane for tenester ved utviklingssektoren.

Saksopplysningar/fakta:

Gebyratsane er generelt auka med 3,0 % og foreslått med ei fornuftig avrunding.

Gebyratsane for konsesjonshandsaming og deling etter jordlova er satt til høgaste sats som forskrift tillet. Desse vil verte handsama og fakturert av Ørsta kommune grunna felles landsbrukskontor.

Vurdering og konklusjon:

Tabellen under viser storleiken på nokre av dei mest brukte gebyra frå 2016 i nokon samanliknbare kommunar her på søre Sunnmøre.

	Byggesak (einebustad på 200 m ²)	Dispensasjon (politisk handsaming)	Privat regulering (inntil 5000 m ²)	Oppmålings- forretning (750 m ²)
Volda	12 900	16 000	40 200	16 800
Ørsta	13 500	14 000	35 730	15 300
Herøy	10 060	11 431	29 595	17 100
Ulstein	12 700	11 500	31 000	17 316

Som ein ser så ligg vi ganske likt som kommunane rundt oss. På regulering så ligg vi i øvste sjiktet. Vi har hatt ein betydeleg auke i storleiken gebyra (utover den ordinære prisstigninga) dei siste åra grunna kutt i budsjetttramma. Oppmålingsgebyret har vi auka med 10 % frå 2015 til 2016 sidan vi ser at dette er tidkrevjande saker og for å nærme oss dei kommunane som har høgare gebyr enn oss. Vi har også hatt ein kraftig auke i gebyret for dispensasjonssaker dei siste åra da dette har vore lågt i forhold til arbeidsmengd og andre kommunar sine gebyr i tilsvarande saker. Viss vi ikkje skal ligge på eit altfor høgt gebyrnivå i forhold til våre nabokommunar, kan ein ikkje ha ein kraftig auke i gebyrnivået. Det er derfor det berre er lagt inn ei lita auke på 3,0 % no.

Dei nye gebyrsatsane ligg uansett godt innafør prinsippet om sjølvkost. Rådmannen rår til at nye gebyrsatsane som er foreslått vert godkjent.

Helse og miljøkonsekvensar:

Ingen

Økonomiske konsekvensar:

Reduksjon i høve framlegget vil medføre reduserte inntekter og tilsvarande auka balanseutfordring i budsjettet for 2017.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ingen

Rune Sjurgard
Rådmann

Jørgen Vestgarden
utviklingssjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Utviklingssektoren
Servicekontoret for utlegging på heimesida

Prisar på tenester for 2017, utviklingssektoren

Satsar iflg Plan- og bygningslov

Pris 2016 Pris 2017

B Tenester, attestar og liknande som skal betalast etter medgått tid:

B.1 Attestar o.l:

For attestar og lignende som kommunen kan krevje gebyr for i medhald av plan- og bygningslova, og som ikkje er spesifisert i regulativet for den einskilde lova kan kommunen krevje gebyr etter medgått tid etter dei satsar som kjem fram av pkt. B.2.

B.2 Timepris:

Timepris vanleg arbeid	eks mva	910	950
Timepris, arbeid med bruk av måleutstyr	eks mva	1 300	1350

C Gebyr for arbeid etter plan- og bygningslova (§109)

C.1 Kart og eigedomsoppgåver (§ 5) Kart til plan-, prosjekterings- og dokumentasjonsarbeid:

For utskrift på papir:	FKB (fylt fargeflate)	Format A4	0	0
	FKB (strekkart)	Format A4	0	0
	FKB (fylt fargeflate)	Format A3	0	0
	FKB (strekkart)	Format A3	0	0
	FKB (fylt fargeflate)	Format A2	330	340
	FKB (strekkart)	Format A2	280	290
	FKB (fylt fargeflate)	Format A1	440	450
	FKB (strekkart)	Format A1	330	340
	FKB (fylt fargeflate)	Format A0	500	520
	FKB (strekkart)	Format A0	430	440

Der grunnlaget blir supplert med informasjon om nedgravne leidningar, skal det betalast 10% tillegg for kvart av tema: V/A, nedgravne el-kablar og signalkablar (tele/TV).

For kopi av digital kartbase levert på digital form skal det reknast gebyr i samsvar med kommunen

sin "Geovekstavtale"	minimum kr	900	1000
Tillegg til ordinært gebyr for kartbase i anna format enn sosi		400	450

C.3 Tiltakssaker (Bygge-og anleggssaker)

C.3.1 Mindre tiltak på bebygd eigedom som krever søknad og løyve etter PBL §20-2:

C.3.1.1 Mindre tiltak på bebygd eigedom (jfr PBL §20-2a og byggesaksforskrifta § 3-1):

a) Tilbygg		4 100	4200
b) Oppføring, endring, riving mv av mindre frittliggande bygning		4 100	4200
c) Riving av mindre frittliggande bygning		2 700	2800
d) Terrasse (inkl. utviding/endring)		3 300	3400
e) Støttemur		3 300	3400
f) Bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel innanfor ein buening		3 300	3400

g) Skilt- og reklameinnretning	3 300	3400
h) Antennesystem	3 300	3400

Pris 2016 Pris 2017

C.3.1.2 Alminnelege driftsbygningar i landbruket (jf PBL § 20-2b og Byggesaksforskrifta § 3-2):

a) Oppføring, endring, riving m.v - bruksareal inntil 1.000 m2	4 400	4500
b) Tilbygg- bygningens totale bruksareal inkl tilbygg < 1.000 m2	4 400	4500

C.3.1.3 Mellombels bygningar, konstruksjonar eller anlegg (jf PBL § 20-1 j og § 20-2 c):

Oppføring av mellombels bygningar, konstruksjonar eller anlegg som ikkje skal plasserast for eit lengre tidsrom enn 2 år	4 100	4200
--	-------	------

C.3.1.4 Andre mindre tiltak (PBL § 20-2 d)	3 300	3400
--	-------	------

C.3.2 Tiltak som krever søknad og løyve etter PBL § 20-1:

Saksgebyr for konstruksjon, anlegg og vesentlege terrengendrinar, som er ein integrert del av ein byggesøknad, er medrekna i saksbebyret.

C.3.2.1 Oppføring av bygning (PBL § 20-1 a)

a) Bustad og fritidsbygning (bygningstypekode 111-172 og 193-199)	12 900	13300
b) Bueining nr 2 til og med nr 5 i same bygning:	6 400	6600
c) Frå og med nr 6 i same bygning:	3 200	3300
d) Garasje, uthus, naust, (bygningstypekode 181-182) inntil 100 m2	6 000	6200
e) Garasje, uthus, naust, (bygningstypekode 181-182) > 100 m2	8 900	9200
f) Industri- og energiforsyningsbygning, (bygningstypekode 211-229 og 241-249)	18 100	18600
g) Lagerbygning (bygningstypekode 231-239)	9 100	9400
h) Fiskeri- og landbruksbygning (bygningstypekode 241-249)	5 900	6100
i) Kontor- og forretningsbygg (bygningstypekode 311-330)	44 800	46100
j) Samferdsel og kommunikasjon (bygningstypekode 411-449)	39 100	40300
k) Hotellbygning (bygningstypekode 511-519)	48 900	50400
l) Bygning for overnatting (bygningstypekode 521-529)	22 700	23400
m) Restaurantbygning (bygningstypekode 531-539)	17 000	17500
n) Skulebygning (bygningstypekode 611-629)	42 700	44000
p) Museums- og bibliotekbygning (bygningstypekode 641-649)	22 700	23400
q) Idrettsbygning (bygningstypekode 651-659)	38 100	39200
r) Kulturhus (bygningstypekode 661-669)	48 900	50400
s) Bygning for religiøse aktiviteter (bygningstypekode 671-679)	33 000	34000
t) Sjukehus (bygningstypekode 719)	48 900	50400
u) Sjukeheim og primærhelsebygning (bygningstypekode 721-739)	33 000	34000
v) Fengsel, beredskap o.a. (bygningstypekode 819-840)	48 900	50400

C.3.2.2 Tilbygg, påbygg, underbygg og plassering (PBL § 20-1):

a) Tilbygg, påbygg eller underbygg. Bruksareal < 100 m2	5 400	5600
b) Tilbygg, påbygg eller underbygg. Bruksareal 101 - 200 m2	7 500	7700

c) Tilbygg, påbygg eller underbygg. Bruksareal > 200 m2	12 900	13300
d) Tilbygg, påbygg eller underbygg til rein lagerbygning	5 400	5600

For tilbygging av ny/nye bueining(ar) eller tilbygg, påbygg eller underbygg som avgjerande endrar eksisterande bygning, konstruksjon eller anlegg, skal det betalast gebyr som for nybygg.

Pris 2016 **Pris 2017**

C.3.2.3 Fasadeendring, bruksendring og ombygging (PBL § 20-1 c-d og g):

a) Fasadeendring/ombygging	4 500	4600
b) Bruksendring - gebyr per nye bueining	6 400	6600
c) For andre bruksendringar vert det rekna gebyr tilsvarande 30% av opphavleg fastsett gebyr. Kommunen kan krevje at saka vert handsama som ny sak. Kommunen skal i så fall avgjera om det skal fastsetjast reduserte gebyr i høve regulativet jf pkt A4.		

For søknad som samstundes føreset endringar av eksisterande bygning, konstruksjon eller anlegg, skal det i tillegg til gebyr, betalast aktuelt gebyr for endringane.

C.3.2.4 Riving av bygning, konstruksjon eller anlegg (PBL § 20-1 e):

a) Riving av bygning < 100 m2	3 300	3400
b) Riving av bygning > 100 m2	3 900	4000

C.3.2.5 Arealuavhengige tiltak (PBL § 20-1 b, f, h-i og k-l):

a) Heis, installasjon eller rehabilitering	3 300	3400
b) Skorstein, nyoppføring eller rehabilitering, inkl. ildstad	3 300	3400
c) Gjerde og innhegning	3 300	3400
d) Skilt eller reklameinnretning	3 300	3400
e) Mindre terrenginngrep, konstruksjonar og anlegg, veganlegg, parkering, damanlegg, flytebrygger, basseng, brønn, røranlegg o.l	3 300	3400
f) Vesentlege terrenginngrep, konstruksjonar og anlegg, veganlegg, parkering, damanlegg, flytebrygge, basseng, brønn, røranlegg o.l	8 000	8200

C.3.3 Godkjenning av person som sjølvbygger (SAK10 § 6-8):

a) Handsaming av søknad om sjølvbygger	1 000	1000
--	-------	------

C.3.4 Dispensasjon (PBL kapittel 19):

a) For kvart tilhøve av dispensasjon som ikkje krev politisk handsaming	5 000	5200
b) For kvart tilhøve av dispensasjon som berre krev intern høyring	13 000	13400
c) For kvart tilhøve av dispensasjon som krev full høyring	16 000	16500

C.3.5 Innhenting av løyve eller uttale/samtykke frå anna mynde (PBL §21-5)

Løyve eller uttale/samtykke frå anna mynde, eit gebyr per innhenting	1 800	1900
--	-------	------

C.3.6 Delingssøknad (PBL § 20-1 m):

a)	Søknad i regulert område, der grenser er i samsvar med godkjent regulerings- eller utbyggingsplan.	4 000	4100
b)	Søknad i regulert område, der det er andre grenser enn fasset i gjeldende plan eller der disse ikkje er fastlagde.	4 900	5000
c)	Søknad i uregulert strøk. Byggetomt og andre formål.	6 700	6900

Pris 2016   **Pris 2017**

C.3.7 Endringar i høve til gitt løyve:

Der det vert gitt lokal godkjenning må det gis gebyr også i samsvar med C.3.3.

a)	mindre endringar i saker etter pbl §20-2	1 600	1600
b)	mindre endringar i saker etter pbl §20-1	2 700	2800
b)	Større endringar; For sakshandsaming av større endringar i høve gjeve løyve vert det rekna gebyr tilsvarende 30% av opphavsleg fastsett gebyr. Kommunen kan krevje at saka vert handsama som ny sak. Kommunen skal i så fall avgjera om det skal fastsetjast reduserte gebyr i høve regulativet jf pkt A4		

C.3.8 Mangelfull søknad eller melding:

a)	Etterlysing av manglande dokumentasjon i søknad (gjeld berre for ansvarlege føretak)	1 100	1100
b)	Gjennomgang og retur av søknad som ikkje er korrekt eller inneheld den minimumsdokumentasjon som er kravd i forskrift.	1 100	1100

C.3.9 Igangsettingsløyve:

	Igangsettingsløyve, eit gebyr per løyve.	2 800	2900
--	--	-------	------

C.3.10 Ulovlege byggearbeid:

	Dersom meldings- eller søknadspiktige arbeid vert sett i gang eller teke i bruk utan løyve, vert det gitt eit tilleggsgebyr på 50% av fullt handsamingsgebyr Det kan i tillegg vert gitt eit overtredingsgebyr jf byggesaksforskrifta §16	minimum 2 800	2900
--	--	------------------	------

Private reguleringsplanar og dispensasjonar

Pris 2016 Pris 2017

1.1 Handsamingsgebyr:

a)	Handsamingsgebyr Før saka vert teken opp til adm handsaming	16 000	16500
b)	Frådeling til uendra bruk, disp frå byggegrenser/reg.føresegner gebyr for dispensasjon som ikkje verkar inn på andre fagmynde sine innt.	8 000	8200

1.2 Arealgebyr for reguleringsplanar:

Viss planutvalget aviser planen, skal det betalast 50% av arealgebyret. Sjå under.

Viss saka vert krevd lagt fram for kommunestyre, skal det betalast fullt gebyr uavhening av utfallet av saka.

2.1 Arealgebyr:

a)	Fast gebyr inntil 5000m2	24 200	24900
b)	For kvar påbyrja 1000m2 for areal m/m 5001-30000m2	1 500	1600
c)	For kvar påbyrja 10 000m2 ut over 30 000m2	3 100	3200

2.2 Konsekvensutgreiing:

	Der kommunen er ansvarleg godkjenningsskyldig evt utgifter til ekstern fagleg bistand kjem i tillegg	24 200	24900
--	---	--------	-------

2.4 Hytteplanar:

For hytteplanar som framstår som store flateplanar med låg utnyttingsgrad skal det betalast arealgebyr tilsvarande 50% av handsamingsgebyret for kvar ny hytte planen omfattar, viss dette gjev lågare gebyr enn etter punkt 2.2.

2.5 Dispensasjonar:

	Dispensasjonssaker med full høyring	16 000	16500
	Dispensasjonssaker med berre intern høyring	13 000	13400
	Dispensasjonssaker som kan takast administrativt	5 000	5200

I tillegg må tiltakshavar koste granskingar som følgje av Kulturminnelova, plan- og bygningslova, og evt andre særskilde utgreiingar som måtte bli pålagt som følgje av tiltaket sitt omfang eller lokalisering

Kart, oppmåling og byggesak

Satsar iflg Matrikkellova

Pris 2016 Pris 2017

§ 5.1.1 Oppretting av matrikkeleining og festegrunn:

Areal frå 0 - 2.000 m2		16 800	17300
Areal frå 2.001 - 20.000 m2	auke pr påbegynt da	700	700
Areal over 20.001 m2	etter medgått tid - minstegebyr	28 400	29300

Ved samstundes frådelling av tomter som grensar til kvarandre, er gebyret 80% av ovanstående gebyr frå og med tomt nr. 6.

§ 5.1.2 Matrikulering av eksisterande umatrikulert grunn:

Areal frå 0 - 2.000 m2		3 100	3200
Areal frå 2.001 - 20.000 m2	auke pr påbegynt da	400	400
Areal over 20.001 m2	minstegebyr	10 000	10300

§ 5.1.3 Oppmåling av uteareal på eigarseksjon:

Gebyr for oppmåling av uteareal på inntil 1 eigarseksjon		12 300	12700
Auke i gebyr for oppmåling av uteareal utover 1 eigarseksjon, pr seksjon		3 300	3400

§ 5.1.4 Oppretting av anleggseigedom:

Gebyr vert fastsett etter medgått tid - minstegebyr		6 500	6700
---	--	-------	------

§ 5.1.5 Registrering av jordsameige:

Gebyr for registrering av eksisterande jordsameige vert fakturert etter medgått tid. Kostnadar som kommunen vert påført i samband med å hente inn relevante opplysningar i samband med oppmålingsforretning, vert fakturert vidare til rekvirenten.

§ 5.1.6 Oppretting av tilleggsareal som eigen matrikkeleining som tillegg til eksisterande grunneigedom eller festegrunn:

Areal frå 0 - 100 m2	14 200	14600
Areal frå 101 - 500 m2	17 500	18000
Areal frå 501 - 5.000 m2	22 200	22900
Areal frå 5.001 - 20.000 m2	30 100	31000
Areal over 20.001 m2 etter medgått tid - minstegebyr	30 100	31000

Der tilleggsarealet kjem frå fleire eigedomseiningar, skal det reknast gebyr for kvar frådelt parsell.

§ 5.1.7 Oppretting av punktfeste:

Gebyr for oppretting av matrikkeleining for punktfeste	8 000	8200
Gebyr for oppretting av matrikkeleining for punktfeste der punktfestet er planlagt og koordinatbestemt i jordskiftesak.	3 300	3400

§ 5.2 Oppretting av matrikkeleining utan fullført oppmålingsforretning:

Satsar etter §§ 5.1.1, 5.1.2, 5.1.4, og 5.1.5 gjeld, i tillegg kjem eit tilleggsgebyr for oppretting av matrikkeleining før fullført oppmålingsforretning.	4 600	4700
--	-------	------

§ 5.2.1 Avbrot i oppmålingsforretning eller matrikulering:

Gebyr for utført arbeid når saka vert trekt før den er fullført, om den må avvisast, ikkje lar seg matrikkelføre pga endra heimelsforhold eller om saka av andre grunnar ikkje kan fullførast, vert gebyrsatsane sett til 1/3 etter § 5.1 og § 5.2

§ 5.3.1 grensejustering: Grunneigedom, festegrunn og jordsameige:

Areal frå 0 - 500 m2	7 200	7400
----------------------	-------	------

Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eigedomar justerast med inntil 5% av eigedomens areal. (maksimalgrensa er sett til 500 m2). Ein eigedom kan imidlertid ikkje avgi areal som i sum overstig 20% av eigedomens areal før justeringa. For grensejustering til vegformål kan andre arealklasser gjelde.

§ 5.3.2 Anleggseigedom:

Volum frå 0 - 1.000 m3	7 200	7400
		0

For anleggseigedom kan volumet justerast med inntil 5% av anleggseigedomens volum, men den maksimale grensa er satt til 1.000 m3.

§ 5.4.1 Arealoverføring: Grunneigedom, festegrunn og jordsameige

Areal frå 0 - 2.000 m2	25 700	26500
Areal over 2.001 m2	auke pr påbegynt da	700
		700

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomførast. Arealoverføring utløyser dokumentavgift. Dette gjeld ikkje arealoverføring til vegformål.

§ 5.4.2 Anleggseigedom

Areal frå 0 - 2.000 m ³		25 700	26500
Areal over 2.001 m ³	auke pr påbegynt da	700	700

For anleggseigedom kan volum som skal overførast frå ei matrikkeleining til ei anna, ikkje vere registrert på ei tredje matrikkeleining. Volum kan kun overførast til ei matrikkeleining dersom vilkåra for samanslåing er til stades. Matrikkeleininga skal utgjere eit samanhengande volum.

§ 5.5 Klarlegging av eksisterande grense der grensa tidlegare er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning:

For inntil 2 punkt		3 100	3200
For overskytande grensepunkter	pr punkt	900	900

§ 5.6 Klarlegging av eksisterande grense der grensa ikkje tidlegare er koordinatbestemt/ eller klarlegging av rettigheter.

For inntil 2 punkt		6 500	6700
For overskytande grensepunkter	pr punkt	1 300	1300

Gebyr for kartlegging av rettar vert fakturert etter medgått tid. Dersom alle grensene kring eigeidomen skal gåast opp, skal det betalast gebyr etter § 5.1.

§ 5.7 Privat grenseavtale:

Gebyr vert fastsett etter medgått tid.

§ 5.8. Andre oppmålingstekniske arbeid.

Timepris, vanleg arbeid		910	950
Timepris, arbeid med bruk av måleutstyr		1 300	1350

For gebyr som skal reknast etter medgått tid, jf. Regulativet for oppmålingstekniske arbeid som ikkje vert dekt av dei satsane som nemnde ovanfor, skal det nyttast følgande timesatsar. Meirverdiavgift skal eventuelt leggjast til etter gjeldande reglar.

§ 5.9 Endringar i grunnlaget for matrikkelføring av saka:

Gjer rekvirenten under saksgangen endringar i grunnlaget for matrikkelføringa av saka, opprettheld ein likevel gebyret.

§ 5.10 Utferde matrikkelbrev:

Matrikkelbrev	inntil 10 sider	175	175
Matrikkelbrev	over 10 sider	350	350

Maksimaltsatsar fastsatt av Statens kartverk

Forskrift om gebyr for behandling av konsesjons- og delingssaker

<i>Fast sats</i>	Pris 2016	Pris 2017
§ 2 "For behandling av konsesjonssøknader som nevnt i § 1a) kan det kreves eit gebyr på inntil kr 5.000,-"	5 000,00	5000
§ 2 "For behandling av søknader om delingssamtykke som nevnt i § 1b) kan det kreves eit gebyr på inntil kr 2.000,-"	2 000,00	2000
"Kommunen kan fastsette en lavere gebyrsats. Det kan fastsettes en generell sats, eller satser for enkle/kurante saker og for vanlige saker. Dersom kommunen ikke har fastsatt lavere sats, betales gebyr som nevnt i første og andre ledd"		

PS 241/16 Forhandlingsutval for rådmannsløn

PS 242/16 Orienteringssaker

OS 187/16 Driftsbygninger som vert nytta til næringsføremål

NOTAT

Til kommunestyret

Sak: Interne prosessar - organisering, delegering og styringssystem - politisk organisering

<i>Arkivsak nr.</i>	<i>Løpenr.</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Avd/Sakshandsamar</i>	<i>Dato</i>
2012/536	13175/2016	031	ADM/ASBMOL	14.11.2016

INTERNE PROSESSAR - ORGANISERING, DELEGERING OG STYRINGSSYSTEM - POLITISK ORGANISERING - UTSETT IVERKSETJING.

Viser til vedtak i kommunestyret den 25.08.2016, sak PS 95/16, der det vart gjort slikt vedtak:

- 1. Kommunestyret vedtek å dele Driftsstyret i to tenesteutval:**
  - a. Tenesteutval for helse- og omsorg (THO)**
  - b. Tenesteutval for barn og kultur (TOK)**

Utvala skal ha sju medlemmer pluss varamedlemmer.

I tillegg får Forvaltningsstyret endra si nemning til Forvaltningsutval.

Endringa skjer frå 01.01.2017

- 2. Sak om endring av reglement og delegering som fylgje av vedtaket vert å legge fram for kommunestyret i løpet av hausten.**

For at vi skal få dei nye Tenesteutvala til å fungere etter intensjonane (jfr. ovannemnde sak), er vi avhengige av at kommunestyret får gjort endring av reglement og delegering som fylgje av vedtaket.

I tillegg må kommunestyret velge medlemmer og varamedlemmer til begge Tenesteutvala.

Rådmannen og staben har i haust ikkje hatt kapasitet til å kunne få gjort det arbeidet som trengst for å få dei nye tenesteutvala opp å gå slik intensjonen er. Rådmannen ser det slik og ber om at iverksetjinga av ovannemnd vedtak må utsetjast inntil ein får utarbeidd reglement og delegering som fylgje av vedtaket. Vonleg vil det skje i løpet av 1. halvår 2017 og ein vil i samband med sak då, kome med framlegg om ny iverksetjing av vedtaket.

Med helsing

Asbjørn Moltudal
rådgjevar

NYHETSBREV

FRA

UDI MIDT NORGE

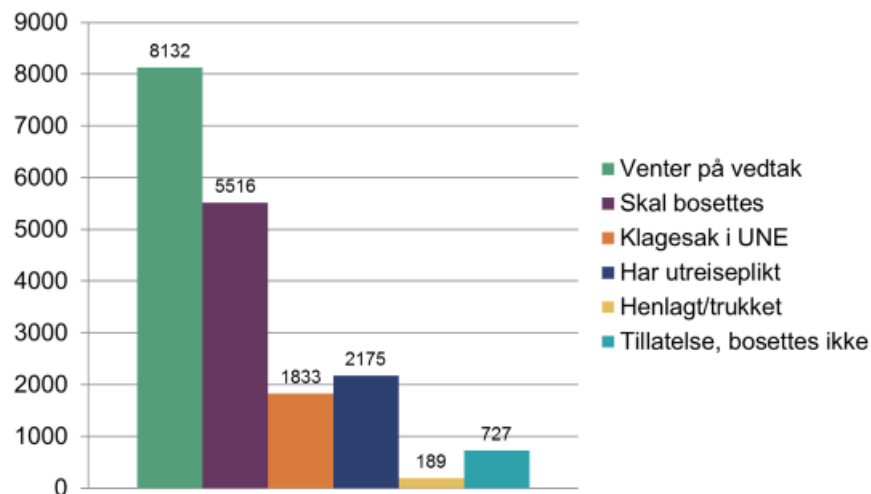
November 2016

I dette nyhetsbrevet kan du lese mer om retur av asylsøkere. Asylsøkere som får avslag på sin søknad om beskyttelse i Norge skal reise hjem, og UDI ønsker at flest mulig av disse skal forlate landet frivillig. Normalt får man en frist på tre uker til å reise ut av Norge, og søker man før fristen går ut kan man få støtte til assistert retur – som blant annet innebærer gratis hjemreise og støtte til

reetablering i hjemlandet. Alternativet til assistert retur vil være å bli uttransportert av politiet.

Flere tusen asylsøkere skal forlate Norge

Beboere i mottak per 01. oktober 2016

Denne oversikten viser hvor mange beboere i mottak som har plikt til å reise ut av Norge.

Alle søknader om asyl behandles individuelt. Ut fra statistikken er det imidlertid flest personer fra Afghanistan, Irak og Somalia som ikke oppfyller kriteriene for å få beskyttelse i Norge, mens så å si alle søkere fra Syria og Eritrea får opphold.

Informasjon om retur

Ved alle asylmottak er der en ansatt som er hovedansvarlig for å informere den enkelte beboer om hva som skjer ved avslag på søknaden, og alternativer for retur til hjemlandet. I tillegg har alle regionene i UDI en egen retursaksbehandler, som har som oppgave å holde orienteringssamtaler med personer med avslag på asylsøknaden. UDIs retursaksbehandler har innsikt i den konkrete asylsaken, og kan gjøre rede for UDIs holdning. UDI Midt Norges retursaksbehandler Hans Kristian Andersen holder fem orienteringssamtaler hver uke.

-Det er viktig at den enkelte asylsøker forstår konsekvensen av det valget vedkommende tar - som enten er å reise hjem, eller bli ulovlig i Norge. Har du fått endelig avslag på asylsøknaden har du ikke lov til å være i Norge. Du kan

verken jobbe eller gå på skole, og har ingen fremtid her, sier Hans Kristian Andersen.

Assistert retur

Assistert retur er en samarbeidsordning mellom UDI og IOM (International Organization for Migration). Gjennom ordningen kan asylsøkere som har fått avslag eller trekker søknaden sin, få flyreise, økonomisk støtte til reetablering i hjemlandet, og rådgivning fra IOM til næringsetablering eller utdanning i hjemlandet. Beløpet som gis til rehabilitering er 20 000 kroner pr. voksen, og 30 000 kroner pr. barn. Det er en forutsetning at man søker om støtte *før* utreisefristen utløper. Det er altså viktig at asylsøkerne på et tidlig tidspunkt får kjennskap til denne muligheten.

IOM har en egen ordning for sårbare grupper. Her inngår blant annet enslige mindreårige asylsøkere, ofre for menneskehandel og migranter med medisinske behov. Støttebeløpet til personer i denne gruppen er 42 000 kroner, i tillegg til reiseutgiftene.

Bare et mindre beløp av støtten utbetales kontant som til livsopphold. Resten vil for eksempel gå til bolig, bedriftsetablering eller skolepenger.

Pr. 1.10 hadde 175 beboere ved mottak i Midt Norge søkt om assistert retur, mens 94 personer hadde reist hjem. På landsbasis hadde 2308 personer søkt om assistert retur, mens 1335 hadde reist og 71 personer forberedte avreise.

Uttransportering med politi

Politiets Utlendingsenhet (PU) er ansvarlig for uttransportering av personer som oppholder seg ulovlig i Norge. Før dette skjer vil det bli gjort et vedtak om utvisning. Utvisning fra Norge innebærer også et innreiseforbud til alle Schengen-landene i to eller fem år. I tillegg må asylsøkeren selv dekke alle utgiftene til hjemtransport.

Hvis du ønsker å vite mer om retur av asylsøkere kan du ta kontakt med vår retursaksbehandler Hans Kristian Andersen, på telefon 40706984 eller epost hkan@udi.no

Engasjement av konsulent til å vurdere konsekvensane av plassering av idrettshall

Sommaren 2016 skreiv HVO brev til Volda kommune der vi bad om at kommune set i gang ein prosess med å erverve dette arealet. Grunngevinga for oppmodinga er: «Det er også viktig for HVO å få til ei utvikling av ein samla campus. Dette inneber at ei kvar utbygging må derfor skje ut frå kva som tener høgskulen si framtidige utvikling samla sett. Det vil vere uheldig om ei framtidig ekspansjon ikkje kan skje i tilknytning til dei areala vi no disponerer. Vi har sett nærare på områda rundt dagens campus. Då konstaterer vi at vi for det meste er omringa av bustadområde. Det er berre området sør for Berte Kanutte-huset der det er mogeleg å utvide verksemda vår. Då tenkjer vi på areala som har gnr/bnr 19/807, gnr/bnr 19/978 og gnr/bnr 19/821.

HVO vil difor oppmode Volda kommune om å sikre areal til framtidig utvikling av HVO og på den måten vere med på bidra til at vi vil vere ein attraktiv høgskule også i åra framover. Vi meiner det er viktig å handle no for å hindre at høgskulen blir stengt inne på dei areala som vi disponerer i dag.»

No har Volda Campus Arena AS presentert planar om å byggje ein idrettshall med to speleflater på Joplussen – på gnr/bnr 19/807. Dette er ei tomt på 3 786,8m² som ligg nedanfor Berte Kanutte-huset på det arealet som oppmoda Volda kommune om å erverve. Tomta er omringa av areal som Volda kommune eig. Volda Campus Arena AS sitt mål er å ha ny idrettshall ferdig i løpet av 2018.

Framlegget om å byggje ein idrettshall på HVO sitt potensielle utviklingsområde kan få konsekvensar for utviklinga av HVO. HVO har også planar om eit nytt mediebygg som skal stå ferdig i 2020. Endeleg plassering av dette er ikkje avgjort. Men det vil mest truleg liggje på aksen mellom Berte Kanutte-huset og Hans Strøm-huset. Det nye mediebygget vil føre til at HVO misser mange parkeringsplassar. Vi ønskjer difor å gjennomføre ein konsekvensanalyse av det nye framlegget om plassering av idrettshallen. Konsekvensanalysen skal byggje vidare på «Campusutviklingsplanen» og det tilknytte dokumentet «Stedsanalyse og strategisk arealkart» som vart utarbeidd før det var aktuelt å vurdere ein idrettshall på campusområdet. Vi ser for oss at ein slik analyse skal vurdere følgjande:

- Vil plasseringa av ny idrettshall på Joplussen få konsekvensar for planane om nytt mediebygg (overlappande byggjeperiode/parkeringstilhøva)?
- Vurdering av konsekvensar for studiemiljøet, tryggleik, internttransport og parkering i byggetida for eitt eller to samtidige prosjekt
- Alternative plasseringar av ein idrettshall med to speleflater på campus – inkludert Joplussen
- Vurdere trafikkale tilhøve som trafikk til og frå campus/tilkomst for både harde og mjuke trafikkantar/avkøyring/parkering/når på døgeret det vil vere trafikktoppar. Her må ein ta med konsekvensane av ein framtidig Voldatunnel
- Kva konsekvensar har det for HVO å ha ein idrettshall på campus (sjølv om vi ikkje nyttar hallen til undervisningsføremål)
- Konsekvensane av at HVO får mindre areal til framtidig utvikling

Til registrering

Sendt fra Galaxy Tab.

----- Opprinnelig melding -----

Fra: Jacob Kjøde <jk@hivolda.no>

Dato: 17.11.2016 16:19 (GMT+01:00)

Til: Rune Sjugard <Rune.Sjugard@volda.kommune.no>, Jørgen Amdam <jorgen.amdam@volda.kommune.no>

Emne: Engasjement av konsulent til å vurdere konsekvensane av plassering av idrettshall

Til ordfører og rådmann

HVO har bestemt seg for å engasjere ein konsulent til å vurdere konsekvensane av plassering av idrettshall. Vi har vore i kontakt med ein konsulent som kan gjennomføre oppdraget rett over nyttår. Vedlagt følgjer notat om oppdraget.

Med vennleg helsing

Jacob Kjøde jr

Høgskuledirektør

jk@hivolda.no

tlf +47 70075010 | mob +47 97730969

OS 191/16 Kommunereform

OS 192/16 Arbeidsmiljøundersøkinga i sektor for helse- og omsorg